

Svet
Evropske unije

Bruselj, 3. november 2023
(OR. en)

11670/23

LIMITE

COLAC 92
POLCOM 160
SERVICES 37
FDI 24

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0257 (NLE)
2023/0260 (NLE)

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: Napredni okvirni sporazum med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani

NAPREDNI OKVIRNI SPORAZUM
MED EVROPSKO UNIJO
IN NJENIMI DRŽAVAMI ČLANICAMI NA ENI STRANI
TER REPUBLIKO ČILE NA DRUGI STRANI

PREAMBULA

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BOLGARIJA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANIJA,

FRANCOSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA HRVAŠKA,

ITALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPER,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

MADŽARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AVSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

ROMUNIJA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAŠKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

pogodbenice Pogodbe o Evropski uniji in Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: države članice)

in

EVROPSKA UNIJA,

na eni strani

ter

REPUBLIKA ČILE (v nadaljnjem besedilu: Čile),

na drugi strani

(v nadaljnjem besedilu skupaj: pogodbenici), STA SE –

OB UPOŠTEVANJU trdnih kulturnih, političnih in gospodarskih vezi ter vezi na področju sodelovanja, ki ju povezujejo;

OB PONOVNI POTRDITVI njune zavezanosti demokratičnim načelom, človekovim pravicam in temeljnim svoboščinam, pravni državi in dobremu upravljanju ter doseganju trajnostnega razvoja in boju proti podnebnim spremembam, ki so osnova njunega partnerstva in sodelovanja;

OB STRINJANJU, da širjenje orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev tako med državnimi kakor nedržavnimi subjekti pomeni eno najresnejših groženj mednarodnemu miru in varnosti;

OB UPOŠTEVANJU znatnega prispevka Sporazuma o pridružitvi med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani, podpisanega 18. novembra 2002 v Bruslju (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o pridružitvi), h krepitvi teh vezi;

OB POUDARJANJU celovite narave njunega odnosa in pomembnosti zagotavljanja skladnega okvira za njegovo nadaljnje spodbujanje;

OB UPOŠTEVANJU zavezanosti, da posodobita obstoječi Sporazum o pridružitvi z upoštevanjem novih političnih in gospodarskih okoliščin ter napredka v njunem partnerstvu;

OB PRIZNAVANJU pomena trdnega in učinkovitega večstranskega sistema, ki temelji na mednarodnem pravu, za ohranjanje miru, preprečevanje konfliktov in okrepitev mednarodne varnosti ter pri obravnavanju skupnih izzivov;

OB POTRĐITVI njune zavezanosti, da okrepi sodelovanje pri dvostranskih, regionalnih in mednarodnih vprašanjih skupnega pomena ter z vsemi razpoložljivi orodji spodbujata dejavnosti za razvoj dejavnega in vzajemnega mednarodnega sodelovanja;

OB POZDRAVLJANJU sprejetja in poziva k izvajanju Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030, sprejetega na tretji svetovni konferenci ZN 18. marca 2015 v Sendaju, akcijske agende iz Adis Abebe, sprejete na tretji mednarodni konferenci o financiranju razvoja od 13. do 16. julija 2015 v Adis Abebi, Resolucije Generalne skupščine Združenih narodov št. 70/1 (v nadaljnjem besedilu: Generalna skupščina ZN) z dne 25. septembra 2015, ki vključuje končni dokument z naslovom „Spreminjamo naš svet: agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 s 17 cilji trajnostnega razvoja“ (v nadaljnjem besedilu: Agenda 2030), Pariškega sporazuma v okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, sklenjenega 12. decembra 2015 v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum), Nove urbane agende, sprejete na konferenci ZN o bivališčih in trajnostnem razvoju mest (Habitat III) 20. oktobra 2016 v Quitu (v nadaljnjem besedilu: Nova urbana agenda), ter zavez svetovnega humanitarnega vrha, sprejetih 23. in 24. maja 2016 na svetovnem humanitarnem vrhu v Istanbulu;

OB PONOVI POTRDITVI njune zavezanosti spodbujanju trajnostnega razvoja v okviru gospodarskih, socialnih in okoljskih razsežnosti ter zavezanosti razvoju mednarodne trgovine na način, ki bo prispeval k trajnostnemu razvoju v okviru navedenih treh razsežnosti, za katere se priznava, da so tesno povezane in se medsebojno krepijo, ter zavezanosti doseganju ciljev iz Agende 2030;

OB PONOVI POTRDITVI njune zavezanosti razširitvi in diverzifikaciji njunih trgovinskih odnosov v skladu z Marakeškim sporazumom o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije, sklenjenim 15. aprila 1994 v Marakešu, ter specifičnimi cilji in določbami iz dela III tega sporazuma;

V ŽELJI po okrepitvi gospodarskih odnosov, zlasti trgovinskih in naložbenih, tako da se okrepi in izboljša dostop do trga ter prispeva h gospodarski rasti, pri tem pa upošteva potreba po ozaveščanju o gospodarskih in socialnih učinkih okoljske škode, netrajnostnih vzorcih proizvodnje in potrošnje ter povezanem vplivu na dobro počutje ljudi;

V PREPRIČANJU, da bo ta sporazum ustvaril razmere, ugodne za izboljšanje trajnostnih gospodarskih odnosov med pogodbenicama, zlasti na področju trgovine in naložb, ki so ključnega pomena za doseganje gospodarskega in družbenega razvoja, tehnoloških inovacij in modernizacije;

OB PRIZNAVANJU, da določbe tega sporazuma zagotavljajo zaščito naložbam in vlagateljem ter so namenjene spodbujanju vzajemno koristne poslovne dejavnosti, ne da bi bila pri tem ogrožena pravica pogodbenic do pravnega urejanja v javnem interesu na svojem ozemlju;

OB PRIZNAVANJU tesnega odnosa med inovacijami in trgovino ter pomembnosti inovacij za gospodarsko rast in socialni razvoj ter ob potrditvi njunega interesa za spodbujanje višjih ravni sodelovanja na področju inovacij, raziskav, znanosti, tehnologije, prevoza in drugih povezanih področjih ter tudi ob spodbujanju sodelovanja javnega in zasebnega sektorja;

OB POTRĐITVI njune zavezanosti krepitvi sodelovanja na področju pravosodja, svobode in varnosti;

OB PRIZNAVANJU vzajemnih koristi okrepljenega sodelovanja na področju izobraževanja, okoljskih zadev, kulture, raziskav in inovacij zaposlovanja in socialnih zadev, zdravja ter drugih področjih skupnega interesa;

Z IZRAŽANJEM njune odločenosti, da bosta še naprej krepili svoje odnose z novimi sporazumi o sodelovanju, ter tudi njune odločenosti, da je treba tako sodelovanje izvajati v korist tretjih držav, kot je navedeno v memorandumu o soglasju za mednarodno sodelovanje, ki sta ga pogodbenici podpisali leta 2015, in z nadaljnjim sodelovanjem Čila pri regionalnih programih Evropske unije;

OB SKLICEVANJU na pomen različnih sporazumov, ki sta jih podpisala Evropska unija in Čile, ki so spodbujali politični dialog in sodelovanje na sektorskih področjih odnosa med pogodbenicama ter povečali trgovino in naložbe;

OB UGOTAVLJANJU, da določbe takih specifičnih prihodnjih sporazumov, ki jih pogodbenici skleneta sprejeti v okviru tega sporazuma na področju svobode, varnosti in pravice, ki jih lahko Evropska unija sklene na podlagi naslova V tretjega dela Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU), ne bi zavezovale Irske, razen če Evropska unija skupaj z Irsko glede na njune ustrezne prejšnje dvostranske odnose Čile uradno obvesti, da so taki specifični prihodnji sporazumi postali zavezujoči za Irsko kot del Evropske unije v skladu s Protokolom št. 21 o stališču Irske glede območja svobode, varnosti in pravice, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: PEU) in PDEU. Podobno vsi naknadni notranji ukrepi Evropske unije, ki se lahko na podlagi naslova V tretjega dela PDEU sprejmejo za izvajanje tega sporazuma, ne bi zavezovali Irske, razen če uradno sporoči, da želi sodelovati pri njih ali jih sprejeti v skladu s Protokolom št. 21. Prav tako se ugotavlja, da bi taki specifični prihodnji sporazumi ali naknadni notranji ukrepi Evropske unije spadali na področje uporabe Protokola št. 22 o stališču Danske, ki je priložen PEU in PDEU –

DOGOVORILI O NASLEDNJEM:

DEL I

SPLOŠNA NAČELA IN CILJI

POGLAVJE 1

CILJI, SPLOŠNA NAČELA IN OPREDELITVE POJMOV

ČLEN 1.1

Cilji tega sporazuma

Cilji tega sporazuma so:

- (a) ponovno potrditi povezanost med pogodbenicama, ki temelji na okrepljenem partnerstvu, okrepljenem političnem dialogu in povečanem sodelovanju pri vprašanjih skupnega interesa, vključno z inovacijami na vseh področjih uporabe;
- (b) spodbujati povečanje trgovine in naložb med pogodbenicama z razširitvijo in diverzifikacijo njunih trgovinskih odnosov, kar bi moralo prispevati k večji gospodarski rasti in boljši kakovosti življenja, ter

- (c) okrepiti obstoječe vezi sodelovanja med pogodbenicama, vključno z mednarodnim sodelovanjem za trajnostni razvoj in s spodbujanjem skupnega dela, z namenom prispevanja k izvajanju Agende 2030.

ČLEN 1.2

Splošna načela

1. Pogodbenici potrjujeta odločno podporo načelom Ustanovne listine Združenih narodov.
2. Spoštovanje demokratičnih načel, človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot so določeni v Splošni deklaraciji o človekovih pravicah, ki jo je Generalna skupščina ZN sprejela 10. decembra 1948, in drugih pomembnih mednarodnih instrumentov o človekovih pravicah, h katerim sta pogodbenici pristopili, ter načel pravne države in dobrega upravljanja, ki sta temelj notranjih in mednarodnih politik obeh pogodbenic ter sta bistvena elementa tega sporazuma.
3. Pogodbenici se strinjata, da širjenje orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev državnim in nedržavnim akterjem predstavlja veliko grožnjo mednarodnemu miru in varnosti.
4. Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo zavezanost nadaljnjemu spodbujanju trajnostnega razvoja v vseh njegovih razsežnostih in prispevanju k uresničitvi mednarodno dogovorjenih ciljev trajnostnega razvoja, vključno s sodelovanjem pri obravnavi globalnih okoljskih izzivov.

5. Pogodbenici potrjujeta svojo zavezanost vključevanju načela enakosti spolov ter krepitevi vloge žensk in deklet.

6. Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo podporo Deklaraciji Združenih narodov o pravicah domorodnih ljudstev, sprejeti 13. septembra 2007, ter svoje zaveze spoštovanju kulturne raznolikosti in varstvu pravic domorodnih ljudstev.

7. Pogodbenici izvajata ta sporazum na podlagi skupnih vrednot, vključno z načeli dialoga, vzajemnega spoštovanja, enakovrednega partnerstva, multilateralizma, soglasja in spoštovanja mednarodnega prava.

ČLEN 1.3

Opredelitev pojmov

V tem sporazumu:

- (a) „Sporazum o pridružitvi“ pomeni Sporazum o pridružitvi med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani, podpisan 18. novembra 2002 v Bruslju;
- (b) „Začasni trgovinski sporazum“ pomeni Začasni sporazum o trgovini med Evropsko unijo ter Republiko Čile, ki se sklene;

- (c) „tretja država“ pomeni državo ali ozemlje zunaj geografskega področja uporabe tega sporazuma, kot je določeno v členu 41.2, ter
- (d) „Dunajska konvencija o pravu mednarodnih pogodb“ pomeni Dunajsko konvencijo o pravu mednarodnih pogodb, sklenjeno 23. maja 1969 na Dunaju.

DEL II

POLITIČNI DIALOG IN SODELOVANJE

POGLAVJE 2

POLITIČNI DIALOG, ZUNANJA POLITIKA, MEDNARODNI MIR IN VARNOST, UPRAVLJANJE IN ČLOVEKOVE PRAVICE

ČLEN 2.1

Politični dialog

1. Pogodbenici krepijo politični dialog in sodelovanje na vseh ravneh na podlagi izmenjav in posvetovanj v zvezi z dvostranskimi, regionalnimi, mednarodnimi in večstranskimi vprašanji z namenom, da bosta utrdili svoje okrepljeno partnerstvo.

2. Cilj političnega dialoga je:

- (a) spodbujati razvoj dvostranskih odnosov in okrepiti partnerstvo pogodbenic;
- (b) okrepiti sodelovanje na področju regionalnih in svetovnih izzivov ter vprašanj;
- (c) okrepiti institucionalne zmogljivosti pogodbenic, med drugim vključno z modernizacijo države, decentralizacijo in s spodbujanjem medinstitucionalnega sodelovanja.

3. Politični dialog med pogodbenicama lahko poteka v naslednjih oblikah v skladu z dogovorom med pogodbenicama:

- (a) posvetovanja, srečanja in obiski na ravni vrhov;
- (b) posvetovanja, srečanja in obiski na ministrski ravni;
- (c) redna srečanja visokih uradnikov, vključno s političnim dialogom na visoki ravni;
- (d) sektorski dialogi, vključno z izmenjavo misij in izvedencev, o vprašanjih skupnega interesa;
- (e) izmenjave delegacij in drugi stiki med nacionalnim kongresom Čila in Evropskim parlamentom.

ČLEN 2.2

Preprečevanje širjenja orožja za množično uničevanje

1. Pogodbenici menita, da širjenje orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev tako med državnimi kakor nedržavnimi akterji pomeni eno najresnejših groženj mednarodni stabilnosti in varnosti. Pogodbenici zato soglašata, da bosta sodelovali in prispevali k preprečevanju širjenja orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev v okviru popolne skladnosti in nacionalnega izvajanja obstoječih obveznosti v skladu s pogodbami in sporazumi o mednarodnem razoroževanju in neširjenju orožja ter drugimi ustreznimi mednarodnimi obveznostmi. Pogodbenici se strinjata, da je ta odstavek bistven element tega sporazuma.

2. Pogodbenici se še strinjata, da bosta sodelovali in prispevali k preprečevanju širjenja orožja za množično uničevanje in njegovih nosilcev s:

- (a) sprejetjem ukrepov za podpis, ratifikacijo ali za pristop k vsem drugim zadevnim mednarodnim instrumentom, če je to ustrezno, in za njihovo dosledno izvajanje;
- (b) vzpostavitvijo učinkovitega sistema za nadzor nacionalnega izvoza, s katerim nadzorujeta izvoz in tranzit blaga, povezanega z orožjem za množično uničevanje, vključno z nadzorom nad končno uporabo v zvezi s tehnologijami z dvojno rabo ter učinkovitimi sankcijami za kršitve nadzora izvoza.

ČLEN 2.3

Človekove pravice, pravna država in dobro upravljanje

1. Pogodbenici ohranjata red in smisel in široko zastavljen dialog o človekovih pravicah.
2. Pogodbenici sodelujeta pri spodbujanju in varstvu človekovih pravic, tudi v zvezi z ratifikacijo in izvajanjem mednarodnih instrumentov o človekovih pravicah, ter pri krepitvi demokratičnih načel in pravne države, spodbujanju enakosti spolov in boju proti diskriminaciji v vseh njenih oblikah in na vseh podlagah.
3. Tako sodelovanje lahko zajema:
 - (a) podporo razvoju in izvajanju akcijskih načrtov o človekovih pravicah;
 - (b) spodbujanje človekovih pravic, tudi z izobraževanjem in prek medijev;
 - (c) krepitev nacionalnih in regionalnih institucij, povezanih s človekovimi pravicami, pravno državo in dobrim upravljanjem;
 - (d) okrepitev sodelovanja z organi Združenih narodov, ki spremljajo izvajanje pogodb o človekovih pravicah, in posebnih postopkov Sveta za človekove pravice v skladu s splošnimi načeli mednarodnega prava o človekovih pravicah;

- (e) okrepitev usklajevanja in sodelovanja znotraj institucij Združenih narodov, povezanih s človekovimi pravicami, ter zadevnih regionalnih in večstranskih forumov;
- (f) krepitev nacionalne, regionalne in decentralizirane zmogljivosti za uporabo demokratičnih načel in praks, vključno s spodbujanjem volilnega postopka, skladnega z mednarodnimi demokratičnimi standardi;
- (g) krepitev dobrega, neodvisnega in preglednega upravljanja na lokalni, nacionalni, regionalni in svetovni ravni, spodbujanje odgovornosti in preglednosti institucij ter podporo udeležbi državljanov in vključevanju civilne družbe;
- (h) sodelovanje in usklajevanje, če je ustrezno, tudi v tretjih državah, da bi se okrepila demokratična načela, človekove pravice in pravna država, kar vključuje obstoj neodvisnega pravosodnega sistema, enakost pred zakonom, dostop ljudi do učinkovitih pravnih javnih sredstev ter pravico do poštenega sojenja, dolžnega pravnega postopanja in dostop do pravnega varstva;
- (i) spodbujanje univerzalnosti mednarodnih pogodb o človekovih pravicah in spodbujanje tretjih oseb k izvajanju njihovih obveznosti na tem področju;
- (j) prizadevanje za zagotavljanje odgovornosti za kršitve in zlorabe človekovih pravic ter zagotavljanje dostopa do pravnega sredstva žrtvam takih kršitev in zlorab.

ČLEN 2.4

Enakost spolov ter opolnomočenje žensk in deklet

1. Pogodbenici spodbujata enakost spolov, polno uveljavljanje človekovih pravic vseh žensk in deklet ter njihovo opolnomočenje. Priznavata nujnost enakosti spolov ter opolnomočenja žensk in deklet kot samostojen cilj ter kot gonilno silo demokracije, trajnostnega in vključujočega razvoja, miru in varnosti. Pogodbenici izmenjujeta najboljše prakse in proučita nadaljnje možnosti sodelovanja ter morebitne sinergije med zadevnimi pobudami, kot so politike in programi, v skladu z mednarodnimi standardi in zavezami, kot so Konvencija o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (CEDAW), ki jo je 18. decembra 1979 sprejela Generalna skupščina ZN, splošna priporočila Odbora ZN za odpravo diskriminacije žensk, Pekinška deklaracija in izhodišča za ukrepanje, sprejeta na četrti svetovni konferenci o ženskah, ki je potekala od 4. do 15. septembra 1995 v Pekingu, akcijski program, sprejet na Mednarodni konferenci o prebivalstvu in razvoju, ki je potekala od 5. do 13. septembra 1994 v Kairu, ter rezultati sklepnih konferenc o pregledu navedenih izhodišč, Agenda 2030, Resolucija Varnostnega sveta ZN št. 1325 (v nadaljnjem besedilu: RVSZN št. 1325 (2000)) ter njegove naknadne resolucije o ženskah, miru in varnosti in drugi mednarodni sporazumi, ki obravnavajo enakost spolov in človekove pravice žensk in deklet, katerih pogodbenici sta.

2. Tako sodelovanje lahko zajema:

(a) sodelovanje za doseganje vseh ciljev trajnostnega razvoja, zlasti cilja št. 5 in njegovih ciljev;

- (b) spodbujanje, varstvo in uresničevanje človekovih pravic vseh žensk in deklet; preprečevanje in pregon vseh oblik nasilja, diskriminacije in nadlegovanja žensk in deklet v javni in tudi zasebni sferi ter boj proti njim in dejavno spodbujanje človekovih pravic žensk in deklet v skladu z ustreznim mednarodnim okvirom;
- (c) dejavno spodbujanje sistematičnega vključevanja vidika enakosti spolov; krepitev dialoga in sodelovanja na področju spodbujanja enakosti spolov in nediskriminacije, socialnega dialoga, zaščite in vključevanja, agende za dostojno delo in politike zaposlovanja;
- (d) podporo razvoju in izvajanju nacionalnega akcijskega načrta RVSZN št. 1325 (2000), pa tudi izvajanje agende Združenih narodov o ženskah, miru in varnosti, ki jo sestavljata RVSZN št. 1325 (2000) in njene naknadne resolucije;
- (e) spodbujanje udeležbe žensk v politiki in žensk na vodilnih političnih položajih, dostopa do kakovostnega izobraževanja, krepitev ekonomskega opolnomočenja in vodilnega položaja ter njihove večje zastopanosti na vseh področjih življenja, vključno s politično, družbeno, gospodarsko in kulturno sfero;
- (f) krepitev nacionalnih in regionalnih institucij s specifičnimi ukrepi za obravnavo in reševanje vprašanj v zvezi z nasiljem nad ženskami in dekleti, vključno s preprečevanjem vseh oblik spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola in nadlegovanja ter zaščito pred njimi, s preiskovalnimi mehanizmi in mehanizmi odgovornosti, z zagotavljanjem oskrbe in podpore žrtvam ter s spodbujanjem pogojev varnosti in varovanja za ženske in dekleta;

- (g) učinkovito zagotavljanje spodbujanja, spoštovanja in varovanja človekovih pravic žensk in deklet, boj proti vsakršni obliki diskriminacije in nasilja nad njimi, vključno z nasiljem, ciljno usmerjenim v zagovornice človekovih pravic, zagotavljanje dostopa do pravnega varstva in ukrepanje za odpravo nekaznovanosti;
- (h) krepitev sodelovanja z ustreznimi organi Združenih narodov in drugimi mednarodnimi organizacijami;
- (i) dejavno spodbujanje analize glede na spol in sistematičnega vključevanja vidika spolov v vse zadeve, povezane z mirom in varnostjo, pri čemer se zagotovita vodilni položaj žensk in njihovo pomembno sodelovanje pri mirovnih procesih, mediacijskih prizadevanjih, reševanju sporov in vzpostavljanju miru ter civilnih in vojaških misijah in operacijah.

ČLEN 2.5

Mednarodna varnost in kibernetški prostor

Pogodbenici bosta krepili svoje sodelovanje in izmenjali mnenja na področju kibernetške varnosti in v zvezi z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) v okviru mednarodnega miru in varnosti, vključno z normami, načeli odgovornega ravnanja držav, s spoštovanjem obstoječega mednarodnega prava v kibernetškem prostoru, z razvojem ukrepov za krepitev zaupanja in s krepitvijo zmogljivosti.

ČLEN 2.6

Boj proti terorizmu

1. Pogodbenici ponovno poudarjata pomen boja proti terorizmu in v skladu z mednarodnimi konvencijami ter s svojo ustrezno zakonodajo in pravno državo sodelujeta pri preprečevanju in zatiranju terorizma. Sodelujeta zlasti:

- (a) v okviru popolnega izvajanja vseh ustreznih resolucij Varnostnega sveta ZN in Generalne skupščine ZN, mednarodnih konvencij in instrumentov;
- (b) s spodbujanjem sodelovanja med državami članicami ZN za učinkovito izvajanje globalne protiteroristične strategije ZN, ki jo je Generalna skupščina ZN sprejela 8. septembra 2006;
- (c) z izmenjavo najboljših praks pri preprečevanju radikalizacije, ki vodi v nasilen ekstremizem, in boju proti terorizmu;
- (d) z izmenjavo informacij o terorističnih skupinah in njihovih podpornih omrežjih v skladu z nacionalnim in mednarodnim pravom in, če je izvedljivo, s podpiranjem regionalnih pobud za sodelovanje na področju kazenskega pregona v boju proti terorizmu, ob hkratnem spoštovanju človekovih pravic, pravice do zasebnosti in pravne države.

ČLEN 2.7

Varnost državljanov

1. Pogodbenici sodelujeta na področju varnosti državljanov. Priznavata, da varnost državljanov presega nacionalne in regionalne meje ter zahteva širši dialog in sodelovanje z regionalno in tudi dvostransko regionalno razsežnostjo.

Pogodbenici priznavata pomen boja proti organiziranemu kriminalu in nedovoljenemu prometu s prepovedanimi drogami. Zavezani sta podpori dvostranskemu regionalnemu dialogu in sodelovanju na področju varnosti državljanov.

2. Pogodbenici lahko izmenjujeta na dokazih temelječe izkušnje in najboljše prakse na področju oblikovanja in izvajanja politik, povezanih s preprečevanjem nasilja in kaznivih dejanj, ter tudi sistemov za merjenje in ocenjevanje nasilja, kaznivih dejanj in negotovosti.

Pogodbenici lahko izmenjujeta na dokazih temelječe najboljše prakse v zvezi z zaščito žrtev kaznivih dejanj v okviru varnosti državljanov.

3. Kar zadeva preprečevanje, lahko pogodbenici spodbujata javne politike, usmerjene v preprečevanje nasilja, s posebnim poudarkom na mladih in spolu.

4. Pogodbenici lahko izmenjujeta izkušnje in najboljše prakse na področjih, kot so spodbujanje kulture, v kateri se spodbujata mir in nenasilje, spoštovanje prava, rehabilitacija, ponovno vključevanje v družbo, sodno varstvo s pravnimi sredstvi. Mednarodni standardi in norme bi morali biti izraženi v pravu pogodbenic, ki ureja ustrezne kazenske sisteme.

ČLEN 2.8

Osebno in lahko orožje ter drugo konvencionalno orožje

1. Pogodbenici se zavedata, da nedovoljena proizvodnja, prenos in dajanje v obtok osebnega in lahkega orožja ter drugega konvencionalnega orožja, vključno s strelivom zanj, ter pretirano kopičenje, slabo upravljanje in nenadzorovano širjenje, kot tudi neustrezno zavarovane zaloge tega orožja še naprej resno ogrožajo mir in mednarodno varnost.
2. Pogodbenici se strinjata, da bosta izvajali svoje obveznosti v zvezi z obravnavanjem vseh vidikov nezakonite trgovine z osebnim in lahkim orožjem ter drugim konvencionalnim orožjem, vključno s strelivom zanj, v skladu z veljavnimi mednarodnimi sporazumi, s Protokolom ZN o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja, njegovih sestavnih delov in streliva ter trgovini z njimi, sprejetim z Resolucijo Varnostnega sveta ZN št. 55/255 z dne 31. maja 2001, in resolucijami Varnostnega sveta ZN ter svoje zaveze v okviru drugih mednarodnih instrumentov, ki se uporabljajo na tem področju, kot je Akcijski program ZN za preprečevanje, zatiranje in izkoreninjenje vseh oblik nezakonite trgovine z osebnim in lahkim orožjem, ki je bil sprejet 20. julija 2001.
3. Pogodbenici priznavata pomen notranjih sistemov nadzora pri prenosu konvencionalnega orožja v skladu z veljavnimi mednarodnimi standardi in predpisi. Pogodbenici priznavata, da je treba tak nadzor izvajati odgovorno kot prispevek k mednarodnim in regionalnim prizadevanjem za mir, varnost in stabilnost ter k zmanjševanju trpljenja ljudi in preprečevanju širjenja konvencionalnega orožja.

4. Pogodbenici se v zvezi s tem zavezujeta, da bosta v celoti izvajali Pogodbo o trgovini z orožjem, sprejeto 2. aprila 2013 v New Yorku, ter sodelovali med seboj v okviru navedene pogodbe, tudi pri spodbujanju univerzalnosti in doslednega popolnega izvajanja navedene pogodbe s strani vseh držav članic ZN.

5. Pogodbenici se zato zavezujeta, da bosta sodelovali in zagotovili usklajevanje, dopolnjevanje in sinergijo v svojih prizadevanjih za ureditev ali izboljšanje ureditve mednarodne trgovine s konvencionalnim orožjem ter preprečevanje, zatiranje in odpravo nezakonite trgovine s konvencionalnim orožjem.

ČLEN 2.9

Mednarodno kazensko sodišče

1. Pogodbenici priznavata, da najhujša kazniva dejanja, ki zadevajo mednarodno skupnost, ne smejo ostati nekaznovana, ter si prizadevata zagotoviti, da se navedena kazniva dejanja učinkovito preiskujejo in preganjajo z izvajanjem ukrepov na nacionalni ravni in okrepitevijo mednarodnega sodelovanja, tudi z Mednarodnim kazenskim sodiščem (MKS).

2. Pogodbenici spodbujata splošno ratifikacijo Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča (v nadaljnjem besedilu: Statut) ali pristop k njemu in si prizadevata za učinkovito nacionalno izvajanje Statuta s strani držav pogodbenic Statuta. Pogodbenici si izmenjata, kot je ustrezno, dobre prakse sprejemanja ustrezne zakonodaje in sprejmeta ukrepe za zaščito celovitosti Statuta.

ČLEN 2.10

Sodelovanje pri mednarodnem kriznem upravljanju

1. Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo zavezanost sodelovanju pri spodbujanju miru in mednarodne varnosti, vključno s sodelovanjem za razvoj vprašanja spolov na področju mednarodnega miru in varnosti.
2. Pogodbenici usklajujeta dejavnosti kriznega upravljanja, vključno s sodelovanjem v operacijah kriznega upravljanja.
3. Pogodbenici si prizadevata za izvajanje Sporazuma med Evropsko unijo in Republiko Čile o vzpostavitvi okvira za sodelovanje Republike Čile v operacijah Evropske unije za krizno upravljanje, podpisanega 30. januarja 2014 v Bruslju.

POGLAVJE 3

PRAVICA, SVOBODA IN VARNOST

ČLEN 3.1

Pravosodno sodelovanje

1. Pogodbenici krepita obstoječe sodelovanje na področju medsebojne pravne pomoči in izročitve na podlagi zadevnih mednarodnih sporazumov. Pogodbenici utrjujeta obstoječe mehanizme in, če je primerno, proučita možnosti za razvoj novih mehanizmov za olajšanje mednarodnega sodelovanja na tem področju. Če je primerno, tako sodelovanje vključuje pristop k zadevnim mednarodnim instrumentom in njihovo izvajanje ter tesnejše sodelovanje z drugimi ustreznimi mrežami za mednarodno pravno sodelovanje.
2. Pogodbenici razvijeta pravosodno sodelovanje zlasti v civilnih in gospodarskih zadevah glede pogajanj, ratifikacije in izvajanja večstranskih konvencij o pravosodnem sodelovanju v civilnih zadevah, vključno s konvencijami Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu na področju mednarodnega pravnega sodelovanja in sodnih postopkov ter zaščite otrok.
3. Za namene mednarodnega pravosodnega sodelovanja pogodbenici sodelujeta pri spodbujanju uporabe elektronskih sredstev za pošiljanje dokumentov, če je primerno, pa tudi visokih standardov varstva osebnih podatkov.

ČLEN 3.2

Svetovna problematika drog

1. Pogodbenici sodelujeta pri zagotavljanju celovitega, uravnoveženega in na dokazih temelječega pristopa k vprašanjem, povezanim z drogami, da bi:
 - (a) izvajali pobude za zmanjšanje povpraševanja in povezane ukrepe, vključno s preprečevanjem in zdravljenjem ter ponovnim vključevanjem v družbo, pa tudi drugimi zdravstvenimi težavami;
 - (b) zagotovili razpoložljivost nadzorovanih snovi in dostopa do njih izključno v medicinske in znanstvene namene ob hkratnem preprečevanju njihove preusmeritve;
 - (c) izvajali pobude za zmanjšanje ponudbe in povezane ukrepe, kot so učinkovit kazenski pregon in odzivi na kazniva dejanja, povezana z drogami, boj proti pranju denarja, trgovini s prepovedanimi drogami, vključno s trgovino z drogami, ki jo omogoča internet, ter spodbujanje pravosodnega sodelovanja;
 - (d) se osredotočili na medsektorska vprašanja, kot so droge in človekove pravice, mladi, otroci, spol, ženske in skupnosti, vključno z ukrepi za sodelovanje in povezovanje z namenom spodbujanja razvoja programov in ukrepov za izobraževanje in ponovno vključevanje, kar omogoča zmanjšanje povpraševanja po drogah in psihotropnih snoveh;

- (e) izmenjali informacije in najboljše prakse o spreminjajoči se realnosti, trendih in obstoječih okoliščinah, nastajajočih in stalnih izzivih in grožnjah, vključno z novimi psihoaktivnimi snovmi; to lahko vključuje zmanjšanje povpraševanja po drogah in forenzično analizo materiala, kot so zasežene predhodne sestavine za droge;
- (f) krepili mednarodno sodelovanje, tudi da bi obravnavali preusmerjanje predhodnih sestavin za droge, ključnih kemikalij in proizvodov ali pripravkov, ki vsebujejo take sestavine in kemikalije, ki se uporabljajo za nezakonito proizvodnjo drog, psihotropnih snovi in novih psihoaktivnih snovi;
- (g) krepili alternativni razvoj, regionalno, medregionalno in mednarodno sodelovanje pri razvoju usmerjene in uravnotežene politike za nadzor drog.

2. Pogodbenici sodelujeta pri doseganju teh ciljev, po možnosti tudi s spodbujanjem tretjih držav, ki tega še niso naredile, naj ratificirajo in izvajajo obstoječe mednarodne konvencije in protokole za nadzor drog, katerih pogodbenice so. Pogodbenici ukrepata na podlagi svojih veljavnih zakonov in drugih predpisov, splošno sprejetih načel v skladu z zadevnimi konvencijami Združenih narodov za nadzor drog in priporočil iz končnega dokumenta posebnega zasedanja Generalne skupščine ZN o svetovni problematiki drog iz leta 2016 z naslovom „Skupna zaveza za učinkovito obravnavo svetovne problematike drog in boj proti njej“ kot najnovejšega mednarodnega soglasja o svetovni politiki na področju drog, da bi se ocenilo izvajanje sprejetih zavez glede skupnega obravnavanja in boja proti svetovni problematiki drog.

ČLEN 3.3

Mednarodne migracije in azil

1. Pogodbenici sodelujeta in si izmenjujeta mnenja v okviru ustreznih zakonov, drugih predpisov in pristojnosti na področjih migracij, vključno z dovoljenimi in nedovoljenimi migracijami, trgovino z ljudmi in tihotapljenjem migrantov, migracijami in razvojem, azilom in mednarodno zaščito, vračanjem, ponovnim sprejemom, vključevanjem in vizumi ter upravljanjem meja.
2. Pogodbenici sodelujeta, tudi v okviru možnega tehničnega sodelovanja, pri izmenjavi informacij in dobrih praks v zvezi s politikami, predpisi, institucijami in civilno družbo, vključno z izmenjavo podatkov in statističnih podatkov o migracijah.
3. Pogodbenici sodelujeta za preprečevanje nedovoljenih migracij in boj proti tihotapljenju migrantov. V ta namen:
 - (a) Čile na zahtevo države članice in brez nadaljnjih formalnosti ponovno sprejme vse svoje državljane, ki se nezakonito zadržujejo na ozemlju navedene države članice, razen če je v posebnem sporazumu določeno drugače;
 - (b) vsaka država članica na zahtevo Čila in brez nadaljnjih formalnosti ponovno sprejme vse svoje državljane, ki se nezakonito zadržujejo na ozemlju Čila, razen če je v posebnem sporazumu določeno drugače;

- (c) države članice in Čile svojim državljanom za namene iz pododstavkov (a) in (b) zagotovijo ustrezne potne listine ali za namene vrnitve sprejmejo uporabo evropskih potnih listin;
 - (d) pogodbenici se sporazumno dogovorita o pogajanjih o posebnem sporazumu, v katerem bodo določene obveznosti glede ponovnega sprejetja, vključno z dokazili o državljanstvu; navedeni sporazum lahko v skladu z veljavnim pravom pogodbenic vključuje tudi obveznost glede ponovnega sprejetja oseb, ki so državljani tretjih držav.
4. Pogodbenici se zavezujeta krepitvi mednarodnega sodelovanja na področju migracij v vseh njihovih razsežnostih, tudi v okviru Združenih narodov, zlasti pri obravnavanju vzrokov nedovoljenih migracij in prisilnega razseljevanja, ob hkratnem upoštevanju nacionalnih pristojnosti.

ČLEN 3.4

Konzularna zaščita

Diplomatski in konzularni organi katere koli zastopane države članice zagotavljajo zaščito kateremu koli državljanu države članice, ki nima stalnega predstavništva v Čilu, če bi lahko učinkovito zagotovili konzularno zaščito v konkretnem primeru pod enakimi pogoji kot državljanom te zastopane države članice.

ČLEN 3.5

Pranje denarja in financiranje terorizma

Pogodbenici sodelujeta z namenom preprečevanja uporabe svojih finančnih institucij ter določenih nefinančnih podjetij in poklicev za financiranje terorizma in pranje premoženjskih koristi, pridobljenih s kaznivimi dejanji, ter boja proti temu. V ta namen si izmenjujeta informacije vsaka v okviru svoje zakonodaje ter sodelujeta za zagotovitev učinkovitega in popolnega izvajanja priporočil Projektne skupine za finančno ukrepanje (FATF). Tako sodelovanje lahko med drugim vključuje izterjavo, zaseg, zaplembo, izsleditev, identifikacijo in vrnitev materialnih ali finančnih sredstev, ki izvirajo iz kaznivih dejanj.

ČLEN 3.6

Kazenski pregon ter boj proti korupciji in mednarodnemu organiziranemu kriminalu

1. Pogodbenici sodelujeta in si izmenjujeta mnenja o preprečevanju mednarodnega organiziranega, gospodarskega in finančnega kriminala, nedovoljenega prometa s prepovedanimi drogami in trgovine s prepovedanimi drogami, trgovine z ljudmi in drugih povezanih oblik izkoriščanja, korupcije, ponarejanja, tihotapljenja in nezakonitih transakcij v skladu s svojimi mednarodnimi obveznostmi na tem področju, tudi v zvezi z medsebojno pravno pomočjo in učinkovitim sodelovanjem pri izterjavi materialnih ali finančnih sredstev, ki izvirajo iz kaznivih dejanj.

2. Pogodbenici bosta izmenjevali na dokazih temelječe izkušnje in najboljše prakse na področju oblikovanja in izvajanja politik, povezanih z bojem proti korupciji in mednarodnemu organiziranemu kriminalu.
3. Pogodbenici razvijata dialog in sodelovanje na področju kazenskega pregona, tudi na podlagi nadaljnjega strateškega sodelovanja z Europolom, ter na področju strateškega pravosodnega sodelovanja, tudi prek Eurojusta.
4. Pogodbenici si prizadevata sodelovati na mednarodnih forumih, da bi spodbudili, kot je ustrezno, zavezanost Konvenciji ZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu, ki je bila 15. novembra 2000 sprejeta z Resolucijo ZN št. 55/25 in njenimi dopolnilnimi protokoli.
5. Pogodbenici spodbujata izvajanje Konvencije ZN proti korupciji, ki je bila 31. oktobra 2003 sprejeta z Resolucijo ZN št. 58/4, in mehanizem za pregled izvajanja Konvencije ZN proti korupciji, vzpostavljen na konferenci držav pogodbenic Konvencije ZN proti korupciji v Dohi, ki je potekala od 9. do 13. novembra 2009 (v nadaljnjem besedilu: mehanizem pregleda), tudi z zavezo načelom preglednosti in sodelovanjem civilne družbe v mehanizmu pregleda.
6. Pogodbenici priznavata pomen boja proti korupciji v mednarodni trgovini in naložbah ter se v ta namen dogovorita o podrobnejših določbah v Protokolu k temu sporazumu o preprečevanju korupcije in boju proti njej.

7. Pogodbenici se v zvezi z bojem proti korupciji dogovorita, da bosta zlasti:
- (a) izmenjevali ustrezne informacije in najboljše prakse v zadevah, kot so integriteta, javna preglednost in boj proti korupciji;
 - (b) izmenjevali informacije in najboljše prakse, vključno s kampanjami ozaveščanja in izobraževalnimi metodami o boju proti korupciji.

ČLEN 3.7

Kibernetska kriminaliteta

1. Pogodbenici priznavata, da je kibernetska kriminaliteta globalen problem, na katerega se je treba odzvati globalno.
2. Pogodbenici bosta okrepili sodelovanje za preprečevanje kibernetske kriminalitete in boj proti njej. V ta namen bosta izmenjevali informacije ter dobre prakse v skladu s svojimi ustreznimi zakoni in mednarodnimi zavezami, kot je Konvencija Sveta Evrope o kibernetski kriminaliteti, sklenjena 23. novembra 2001 v Budimpešti (v nadaljnjem besedilu: Budimpeška konvencija), tako, da bosta v celoti spoštovali človekove pravice in delovali v okviru svoje odgovornosti.
3. Pogodbenici bosta izmenjevali informacije o izobraževanju in usposabljanju preiskovalcev in drugih strokovnjakov ali tožilcev, specializiranih za računalniško kriminaliteto in digitalno forenziko, izvajata pa lahko skupne dejavnosti usposabljanja v medsebojno korist ali korist tretjih oseb.

4. Pogodbenici si po potrebi prizadevata sodelovati, da bi zagotovili pomoč in podporo drugim državam pri razvoju ustreznih zakonov, politik, praks, izobraževanja in usposabljanja, v skladu z Budimpeško konvencijo, ter da bi jo priznale kot mednarodni standard za preprečevanje kibernetске kriminalitete in boj proti njej.

ČLEN 3.8

Varstvo osebnih podatkov

1. Pogodbenici priznavata pomen varstva temeljnih pravic do zasebnosti in varstva osebnih podatkov. Pogodbenici sodelujeta pri zagotavljanju spoštovanja teh temeljnih pravic, tudi na področju kazenskega pregona, ter pri preprečevanju terorizma in drugih hudih mednarodnih kaznivih dejanj in boju proti njim.

2. Pogodbenici sodelujeta pri zagotavljanju visoke ravni varstva osebnih podatkov. Sodelovanje na dvostranski in večstranski ravni lahko vključuje gradnjo zmogljivosti, tehnično pomoč, izmenjavo informacij in strokovnega znanja ter sodelovanje prek regulativnih kolegov v mednarodnih organih, kot se dogovorita pogodbenici.

POGLAVJE 4

TRAJNOSTNI RAZVOJ

ČLEN 4.1

Trajnostni razvoj

1. Pogodbenici vključujoče in uravnoteženo spodbujata vse tri razsežnosti trajnostnega razvoja, tj. družbeno, gospodarsko in okoljsko, z dialogom, s skupnim ukrepanjem, z izmenjavo najboljših praks, dobrim upravljanjem na vseh ravneh, s povezanimi nacionalnimi strategijami trajnostnega razvoja in z mobilizacijo finančnih virov, pri čemer čim bolj izkoriščata obstoječe in prihodnje instrumente.

2. Pogodbenici obravnavata izzive, povezane z doseganjem ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj, tako, da prednostno obravnavata potrebe obeh pogodbenic in nacionalno odgovornost, ob upoštevanju regionalnega in lokalnega konteksta, ter vzpostavljata sinergije in partnerstva z ustreznimi deležniki na tem področju, vključno s civilno družbo, lokalnimi vladami, zasebnim sektorjem ali neprofitnimi organizacijami in akademiki. Ob priznavanju osrednje vloge vlad pri spodbujanju razvoja bosta pogodbenici sodelovali tudi z namenom spodbujanja zasebnega sektorja, zlasti malih in srednjih podjetij, da pri svojih praksah upoštevajo trajnostni razvoj.

3. Pogodbenici priznavata pomen načinov izvajanja, vključno s financiranjem, prenosom tehnologije, tehničnega sodelovanja in krepitev zmogljivosti, pri uresničevanju in spremljanju Agende 2030 z uporabo več deležnikov, vključno z vladami, civilno družbo, zasebnim sektorjem in drugimi akterji. V zvezi s tem se zavezujeta nadaljnjim prizadevanjem za krepitev mednarodnega sodelovanja, vključno s spodbujanjem uporabe inovativnih orodij za doseganje trajnostnega razvoja.
4. Pogodbenici sodelujeta pri izboljšanju trajnostnosti načinov porabe in proizvodnje ter si prizadevata sprejeti ukrepe, usmerjene v ločitev gospodarske rasti od degradacije okolja, tudi s krožnim gospodarstvom, javnimi politikami in poslovnimi strategijami.
5. Pogodbenici si prizadevata spodbujati odgovorno, trajnostno in učinkovito uporabo naravnih virov.
6. Pogodbenici si prizadevata ozaveščati o ekonomskih in socialnih stroških okoljske škode in povezanih vplivih na dobro počutje ljudi, tudi z uporabo znanstvenih dokazov.
7. Pogodbenici vzdržujeta reden strukturiran politični dialog o trajnostnem razvoju in doseganju ciljev trajnostnega razvoja, da bi izboljšali usklajevanje politike o vprašanih skupnega interesa ter kakovost in učinkovitost navedenega usklajevanja.
8. Pogodbenici si skupaj prizadevata za vključevanje vidika spola v različne politike in instrumente.

9. Razvojno sodelovanje se izvaja v skladu z ustreznimi mednarodno dogovorjenimi načeli in politikami, ki sta se jim zavezali obe pogodbenici.

ČLEN 4.2

Mednarodno sodelovanje

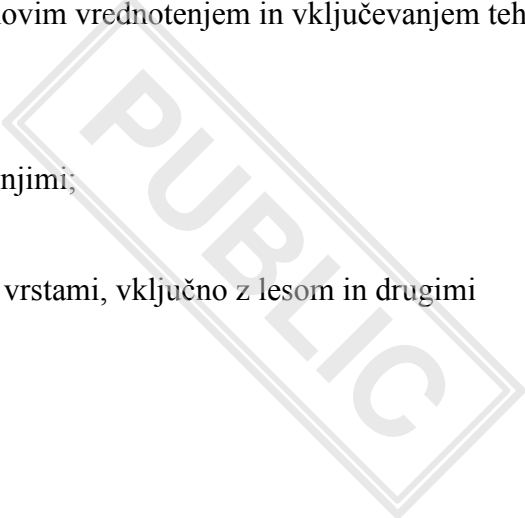
1. Pogodbenici priznavata vzajemne koristi mednarodnega sodelovanja in njegove vrednosti za spodbujanje procesa trajnostnega razvoja.
2. Pogodbenici bosta spodbujali tristransko sodelovanje s tretjimi državami pri zadevah skupnega interesa tako, da se v celoti spoštujejo strategije in prednostne naloge upravičencev. Spodbujata krepitev regionalnega povezovanja znotraj Latinske Amerike in Karibov ter priznavata strateški pomen vključujočega dvostranskega regionalnega sodelovanja.

ČLEN 4.3

Okolje

1. Pogodbenici soglašata s potrebo po varovanju okolja ter ohranjanju, obnovi in trajnostnem upravljanju naravnih virov.

2. Pogodbenici bosta sodelovali zlasti pri takih zadevah, kot so pravice dostopa do okoljskih zadev, biotska raznovrstnost in zavarovana območja, zemljišča in tla, voda, kakovost zraka, spremljanje stanja okolja, presoja vplivov na okolje, ravnanje z odpadki, razširjena odgovornost proizvajalca, recikliranje in ravnanje s kemičnimi snovmi, ocena učinka prevoza in njegovo upravljanje.
3. Pogodbenici priznavata pomen svetovnega okoljskega upravljanja, vključno z izvajanjem večstranskih okoljskih sporazumov, katerih pogodbenici sta, in, če je primerno, resolucij Skupščine ZN za okolje in drugih ustreznih forumov, za obravnavanje okoljskih izzivov skupnega pomena. Vsaka pogodbenica ponovno potrjuje svojo zavezanost izvajanju večstranskih okoljskih sporazumov, katerih pogodbenica je.
4. Pogodbenici krepiata sodelovanje pri varovanju okolja in zdravja ljudi ter pri vključevanju okoljskih premislekov v vse sektorje sodelovanja, če je primerno, zlasti kar zadeva:
- (a) spodbujanje dobrega okoljskega upravljanja na skupno dogovorjenih prednostnih področjih;
 - (b) spodbujanje izmenjave informacij, tehničnega strokovnega znanja in najboljših praks na področjih, kot so:
 - (i) zeleno in krožno gospodarstvo ter najboljše razpoložljive tehnike;

-
- (ii) ohranjanje in trajnostna uporaba ciljev biotske raznovrstnosti, vključno s kartiranjem ter oceno ekosistemov in njihovih storitev, z njihovim vrednotenjem in vključevanjem teh ciljev na druga ustrezna področja politike;
 - (iii) varstvo gozdov in trajnostno gospodarjenje z njimi;
 - (iv) boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi vrstami, vključno z lesom in drugimi biološkimi viri;
 - (v) dobro upravljanje kemikalij in odpadkov;
 - (vi) vodni viri, politika na področju tal in rabe zemljišč;
 - (vii) onesnaževanje zraka in zmanjšanje kratkoživih onesnaževal;
 - (viii) ohranjanje in upravljanje obalnega in morskega okolja;
 - (ix) socialni in gospodarski učinki degradacije okolja;
 - (x) vpliv gospodarskih dejavnosti na okolje in možnosti ekologizacije podjetij;
 - (xi) dostop do informacij, udeležba in dostop do pravnega varstva v okoljskih zadevah;
 - (xii) skupne akademske raziskave na področju okoljskih zadev.

ČLEN 4.4

Podnebne spremembe

1. Pogodbenici priznavata, da so zaradi neposredne grožnje podnebnih sprememb potrebni skupni ukrepi za razvoj z nizkimi emisijami, ki je odporen proti podnebnim spremembam.
2. Pogodbenici priznavata pomen mednarodnih pravil in sporazumov na področju podnebnih sprememb, zlasti Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, podpisane 9. maja 1992 v New Yorku (UNFCCC), Pariškega sporazuma in Kjotskega protokola k Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembi podnebja, podpisanega 11. decembra 1997 v Kjotu.
3. Pogodbenici si skupaj prizadevata za krepitev sodelovanja v skladu z UNFCCC, za izvajanje Pariškega sporazuma in njunih nacionalno določenih prispevkov iz tega sporazuma.
4. Tako sodelovanje lahko zajema:
 - (a) sodelovanje za izvajanje obveznosti pred letom 2020 in ukrepov za krepitev vzajemnega zaupanja med pogodbenicama;
 - (b) lažje nadaljnje ukrepanje pogodbenic, ki ga spodbujajo njune nacionalne razprave ali politična analiza;
 - (c) podporo gospodarskemu razvoju z nizkimi emisijami toplogrednih plinov v skladu s Pariškim sporazumom;

- (d) podpora vsem konstruktivnim dialogom in prizadevanjem v skladu z UNFCCC, zlasti tistim, ki so bili oblikovani za oceno skupnega napredka pri doseganju ciljev Pariškega sporazuma, kot je pregled globalnega stanja;
- (e) razvoj političnega dialoga in sodelovanja pri izvajanju okrepljenega okvira preglednosti, določenega s Pariškim sporazumom, na skupno dogovorjenih prednostnih področjih, vključno s krepitvijo nacionalnih zmogljivosti;
- (f) spodbujanje dvostranskega dialoga in sodelovanja v skupnem interesu z namenom, da bi podpirali večstranske procese, če je primerno, ki lahko pomembno vplivajo na zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz mednarodnega pomorskega prometa in letalstva, zlasti v Mednarodni organizaciji civilnega letalstva in Mednarodni pomorski organizaciji;
- (g) spodbujanje domačih podnebnih politik in programov, ki podpirajo cilje Pariškega sporazuma za ublažitev, prilagoditev in usklajevanje finančnih tokov, vključno s cilji in ukrepi, ki jih vsebujejo nacionalno določeni prispevki pogodbenic iz tega sporazuma;
- (h) podpiranje ukrepanja za usklajevanje finančnih tokov s potjo k razvoju z nizkimi emisijami toplogrednih plinov in k razvoju, odpornemu proti podnebnim spremembam, s poudarkom na vključujočem financiranju ukrepov na področju podnebnih sprememb, ki je ciljno usmerjen v najrevnejše in skupine, ki so še zlasti dovzetne za negativne učinke podnebnih sprememb, kot so ženske in dekleta;

- (i) spodbujanje dialoga o krepitvi politik in ukrepov prilagajanja, tudi na področju zadev, povezanih s financiranjem prilagajanja, ocenjevanja rezultatov in povečanja odpornosti;
- (j) spodbujanje sinergij na področju podnebnih ukrepov na vseh ravneh med javno upravo, organizacijami civilne družbe in zasebnimi podjetji ter spodbujanje sodelovanja zasebnega sektorja, da bi dosegli gospodarstvo z nizkimi emisijami toplogrednih plinov, odporno proti podnebnim spremembam;
- (k) spodbujanje instrumentov gospodarske politike za ukrepe na področju podnebnih sprememb, kot so oblikovanje cen ogljika, tržni instrumenti in davki na ogljikov dioksid, kakor je ustrezno;
- (l) okrepitev razvoja in uporabe tržno donosnih tehnologij z nizkimi emisijami in drugih okolju prijaznih tehnologij;
- (m) spodbujanje prizadevanj sveta za racionalizacijo in postopno opustitev neučinkovitih subvencij za fosilna goriva, ki spodbujajo razsipno porabo, ob popolnem upoštevanju posebnih potreb in pogojev držav v razvoju, ter zmanjšanje morebitnega negativnega vpliva na njihov razvoj na način, ki ščiti revne in prizadete skupnosti;
- (n) krepitev dvostranskega dialoga na drugih področjih podnebne politike, ki lahko nastanejo, ter spodbujanje upoštevanja medsektorskih pristopov Pariškega sporazuma in Agende 2030.

ČLEN 4.5

Trajnostna energija

1. Pogodbenici priznavata pomen energetskega sektorja za gospodarsko blaginjo in mednarodni mir in stabilnost ter poudarjata, da je preoblikovanje energetskega sektorja ključno za doseganje ciljev Pariškega sporazuma in Agende 2030. Strinjata se, da je treba izboljšati in diverzificirati oskrbo z energijo, spodbujati inovacije, povečati energijsko učinkovitost za zagotovitev dostopa do varne, trajnostne, okolju prijazne in cenovno dostopne energije. Pogodbenici priznavata, da bo energetski prehod povezan s stroški v regijah, in bosta podpirali pravičen prehod. Pogodbenici si prizadevata za doseganje teh ciljev.
2. Pogodbenici vzdržujeta izmenjavo informacij o energiji ter sodelujeta dvostransko, regionalno in večstransko, da bi podprli odprte in konkurenčne trge, si izmenjali dobre prakse, spodbudili znanstveno utemeljeno pregledno zakonodajo in razpravljali o področjih sodelovanja v zvezi z energetskimi vprašanji.
3. Sodelovanje med pogodbenicama v skladu s tem členom poteka ob ustreznem upoštevanju člena 15.14, da bi se zagotovile sinergije.

ČLEN 4.6

Upravljanje oceanov

1. Pogodbenici priznavata pomen trajnostnega upravljanja oceanov in morij, vključno z varstvom in ohranjanjem morskega okolja, s povezavo med oceani in podnebjem, z ohranjanjem in trajnostno rabo ter odgovornim upravljanjem ribištva, akvakulture in drugih pomorskih dejavnosti ter njihovega prispevka k zagotavljanju okoljskih, gospodarskih in družbenih priložnosti za sedanje in prihodnje generacije.
2. V ta namen in na način, skladen z njunimi obveznostmi v skladu z mednarodnim pravom, zlasti s Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, podpisano 10. decembra 1982 v Montego Bayu, se pogodbenici zavezujeta, da bosta:
 - (a) spodbujali, da države, ki to lahko storijo, podpišejo in ratificirajo Sporazum na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu za ohranjanje in trajnostno rabo morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije, sprejete 19. junija 2023 v New Yorku;
 - (b) sodelovali z namenom doseči cilj trajnostnega razvoja št. 14 in drugih povezanih ciljev, vključno z ustreznimi regionalnimi in večstranskimi organi in procesi;
 - (c) prispevali h krepitvi mednarodnega upravljanja oceanov, tudi z odpravo regulativnih vrzeli in vrzeli pri izvajanju;

- (d) spodbujali boljše sodelovanje in posvetovanja v pristojnih mednarodnih organizacijah, instrumentih in organih ter med njimi z namenom, da bi okrepili upravljanje oceanov in spodbujali učinkovito izvrševanje;
- (e) spodbujali in učinkovito izvajali ukrepe za spremljanje, nadzor in pregledovanje, kot so opazovalni programi, programi spremljanja plovil, nadzor nad pretovarjanjem, inšpekcijski pregledi na morju in ukrepi države pristanišča ter povezane sankcije v skladu z njunimi ustreznimi zakoni in predpisi, katerih cilj je ohraniti staleže rib in preprečiti prelov;
- (f) ohranili ali sprejeli ukrepe in sodelovali v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, po potrebi tudi z izmenjavo informacij o dejavnostih takega ribolova v svojih vodah ter izvajanjem politik in ukrepov, da se proizvodi iz nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova izločijo iz trgovinskih tokov in dejavnosti akvakulture;
- (g) sodelovali z regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva in po potrebi v okviru takih organizacij, v katerih sta obe pogodbenici članici, opazovalki ali sodelujoči nepogodbenici, da se doseže dobro upravljanje;
- (h) zmanjšali pritiske na oceane z bojem proti onesnaženju morja in morskim odpadkom, tudi iz virov na kopnem, plastike in mikroplastike;
- (i) sodelovali pri razvoju ekosistemov in ohranitvenih ukrepov za posamezno območje ter orodij za upravljanje, vključno z morskimi zavarovanimi območji, ki so skladni s pravom vsake pogodbenice in z mednarodnim pravom ter temeljijo na najboljših razpoložljivih znanstvenih informacijah, da se zaščitijo in obnovijo obalna in morska območja in viri;

- (j) spodbujali krepitev varnosti in zaščite oceanov z izmenjavo najboljših praks, ki se nanašajo na naloge obalne straže in pomorski nadzor, tudi z okrepljenim sodelovanjem med ustreznimi organi;
- (k) spodbujali orodja za posamezna območja, kot sta pomorsko prostorsko načrtovanje, ki temelji na ekosistemih, in celovito gospodarjenje z obalnim pasom, da bi trajnostno upravljali in razvijali pomorske dejavnosti;
- (l) sodelovali z namenom krepitev raziskovanja oceana in zbiranja podatkov;
- (m) podpirali pomorske raziskave in znanstveno utemeljene odločitve za upravljanje ribištva in drugih dejavnosti izkoriščanja morskih virov;
- (n) sodelovali z namenom zmanjšanja negativnih učinkov podnebnih sprememb na ocean, obale in ekosisteme, tudi z blažitvijo emisij toplogrednih plinov, zlasti ogljikovega dioksida, in pri doseganju učinkovitih prilagoditvenih ukrepi ter s podporo izvajanju ustreznih mednarodnih sporazumov in mednarodnih ukrepov;
- (o) spodbujali razvoj trajnostne in odgovorne akvakulture, tudi v zvezi z izvajanjem ciljev in načel iz Kodeksa za odgovorno ribištvo, ki ga je sprejela Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo v Rimu, 31. oktobra 1995;
- (p) izmenjali najboljše prakse o trajnostnem razvoju izbranih pomorskih gospodarskih dejavnosti, ki so v interesu pogodbenic.

ČLEN 4.7

Zmanjševanje tveganja nesreč

1. Pogodbenici priznavata potrebo po obvladovanju tveganj naravnih nesreč in nesreč, ki jih povzroči človek, doma in po svetu.
2. Pogodbenici sodelujeta z namenom, da bi izboljšali ukrepe za preprečevanje, blažitev, pripravljenost, odziv in obnovo, da bi zmanjšali tveganja nesreč, spodbujali kulturo preprečevanja in povečali odpornost njunih družb, ekosistemov in infrastruktur, ter si na dvostranski, regionalni in večstranski politični ravni, kakor je ustrezno, prizadevata izboljšati zmanjšati tveganja nesreč na svetu.
3. Pogodbenici se zavezujeta, da bosta spodbujali izmenjavo informacij in dobrih praks na področju izvajanja in spremljanja Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030, sprejetega 18. marca 2015 na tretji svetovni konferenci Organizacije Združenih narodov v Sendaju na Japonskem, prek regionalnih in svetovnih platform sodelovanja, in zlasti na področju ocene tveganja, izvajanja načrtov za zmanjšanje tveganja nesreč na vseh ravneh, zbiranja in uporabe statističnih podatkov o nesrečah in podatkov o izgubah, tudi na področju ekonomske ocene nesreč.

ČLEN 4.8

Razvoj mestne politike

1. Pogodbenici priznavata pomen politik za spodbujanje trajnostnega urbanega razvoja kot sredstva za učinkovito prispevanje k izvajanju ciljev Agende 2030 in Nove urbane agende.
2. Pogodbenici spodbujata sodelovanje in partnerstvo, ki vključujeta vse ključne akterje na področju trajnostnega urbanega razvoja, zlasti v zvezi s celostnimi in celovitimi načini obravnavanja urbanih izzivov.
3. Pogodbenici razvijata, kadar koli je to mogoče, konkretne priložnosti za sodelovanje med mesti pri oblikovanju trajnostnih rešitev za urbane izzive, da bi se z izmenjavo izkušenj, praks in vzajemnim učenjem izboljšala gradnja zmogljivosti.

ČLEN 4.9

Sodelovanje na področju kmetijstva in razvoja podeželja¹

1. Pogodbenici sodelujeta na področju kmetijstva in razvoja podeželja s skupnim ciljem povečati odpornost in trajnostnost pridelave hrane, trajnostno kmetijstvo in upravljanje naravnih virov, kot so voda in podnebni ukrepi, krožni prehranski sistemi, vključno s preprečevanjem in zmanjšanjem izgub hrane in razmetavanja s hrano, spodbujanjem organizacij proizvajalcev, geografskih označb, raziskav in inovacij, politik razvoja podeželja in napovedi za kmetijski trg.
2. Pogodbenici priznavata prizadevanja, sprejeta na mednarodnih forumih za krepitev svetovne prehranske varnosti in prehranjevanja ter trajnostnega kmetijstva, ter se zavezujeta, da bosta dejavno sodelovali na navedenih forumih z namenom, da bi prispevali k odpravi lakote in vseh oblik slabe prehranjenosti do leta 2030.
3. Pogodbenici si skupaj prizadevata prispevati k uresničevanju Agende 2030 v agroživilskem sektorju, zlasti ciljev trajnostnega razvoja št. 1, 2, 12, 15, 17 in drugih ustreznih ciljev trajnostnega razvoja.

¹ Če so zadeve, ki jih zajema ta člen, zajete tudi v poglavju 14, se bo sodelovanje iz tega člena izvajalo v skladu z navedenim poglavjem.

4. Pogodbenici spodbujata in promovirata učinkovita javna in javno-zasebna partnerstva ter partnerstva civilne družbe, ki temeljijo na izkušnjah in strategijah dodeljevanja virov partnerstev, iz cilja trajnostnega razvoja št. 17. V ta namen si pogodbenici prizadevata okrepiti dvostransko sodelovanje in usklajevanje, povezano s kmetijstvom in razvojem podeželja na podlagi načela njunih ustreznih ciljev dolgoročne trajnostnosti iz evropskega zelenega dogovora, strategije Evropske unije „od vil do vilic“ in strategije Evropske unije o biotski raznovrstnosti ter na podlagi čilskih pobud za agroživilsko trajnostnost.

POGLAVJE 5

EKONOMSKO, SOCIALNO IN KULTURNO PARTNERSTVO

ČLEN 5.1

Podjetništvo in industrija

1. Pogodbenici sodelujeta, da bi spodbudili ugodno okolje za razvoj in boljšo konkurenčnost malih in srednjih podjetij (MSP) ter po potrebi sodelovanje na področju industrijske politike. Tako sodelovanje sestavljajo:

- (a) spodbujanje stikov med gospodarskimi subjekti, spodbujanje skupnih naložb in ustanavljanje skupnih podjetij ter vzpostavljanje informacijskih omrežij z obstoječimi horizontalnimi programi;

- (b) izmenjava informacij in izkušenj glede ustvarjanja okvirnih pogojev za MSP za izboljšanje njihove konkurenčnosti ter glede postopkov, povezanih z ustanavljanjem MSP;
 - (c) olajševanje dejavnosti SMS pogodbenic;
 - (d) spodbujanje družbene odgovornosti podjetij in odgovornih poslovnih praks, vključno s trajnostno porabo in proizvodnjo.
2. Pogodbenici sodelujeta, da bi olajšali ustrezne dejavnosti sodelovanja, ki so bile uvedene v javnem sektorju.

ČLEN 5.2

Surovine

1. Pogodbenici priznavata, da je pregleden, tržni pristop najboljši način za vzpostavitev okolja, ugodnega za naložbe v sektorje surovin.
2. V skladu s skupnim interesom pogodbenici na podlagi ustreznih regionalnih ali večstranskih okvirov ali prek dvostranskega dialoga na zahtevo katere koli pogodbenice spodbujata sodelovanje pri vprašanjih, povezanih s surovinami. Cilj tega sodelovanja je spodbujati preglednost svetovnih trgov surovin in prispevati k trajnostnemu razvoju.

3. Sodelovanje med pogodbenicama v skladu s tem členom poteka ob ustreznem upoštevanju člena 15.14, da bi se zagotovile sinergije.

ČLEN 5.3

Odgovorno poslovno ravnanje ter podjetništvo in človekove pravice

1. Pogodbenici podpirata razvoj in izvajanje nacionalnih akcijskih načrtov za podjetništvo in človekovih pravicah, pri čemer zagotavljajo, da načrti vsebujejo in spodbujajo učinkovite določbe o potrebni skrbnosti na področju človekovih pravic.
2. Ob upoštevanju, da je dolžnost držav varovanje človekovih pravic na njihovem ozemlju v zvezi s poslovno dejavnostjo, pogodbenici spodbujata odgovorno poslovno ravnanje v skladu z mednarodnimi standardi, ki jih pogodbenici potrjujeta ali podpirata v skladu z vodilnimi načeli ZN o podjetništvu in človekovih pravicah, smernicami Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) za večnacionalne družbe in smernicami OECD o potrebni skrbnosti za odgovorno poslovno ravnanje, Tristransko deklaracijo Mednarodne organizacije dela (MOD) o načelih za večnacionalna podjetja in socialno politiko ter Agendo 2030.

ČLEN 5.4

Zaposlovanje in socialna vprašanja

1. Pogodbenici v skladu z Agendo 2030 priznavata, da je odprava revščine v vseh njenih oblikah in razsežnostih, tudi skrajne revščine, največji izziv, s katerim se srečuje svet, ter je nujna zahteva za trajnostni razvoj. V zvezi s tem soglašata z izmenjavo informacij o metodah za merjenje revščine, da bi podprli na dokazih temelječo politiko.
2. Pogodbenici priznavata, da bi moralo biti izboljšanje življenjskih standardov, ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in spodbujanje socialne zaščite ter dostojnega dela za vse, ženske in moške, v središču politike zaposlovanja in socialne politike.
3. Pogodbenici spoštujeta, spodbujata in uresničujeta temeljna načela in pravice pri delu, določene v Deklaraciji MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu, ki je bila sprejeta 18. junija 1998 v Ženevi, ter njeni dopolnitvi, v Deklaraciji MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, ki je bila sprejeta 10. junija 2008, in v ustreznih temeljnih konvencijah MOD.
4. Pogodbenici krepiata sodelovanje, tudi med socialnimi partnerji na področju zaposlovanja in socialnih zadev, ter spodbujata izmenjave najboljših praks v zvezi z zaposlovanjem, varnostjo in zdravjem pri delu, delovnimi inšpekcijami, neprijavljenim delom, s socialnim dialogom ter socialno zaščito in zaščito delavcev, vključno z oceno učinka neformalne ekonomije in tudi upravljanjem poklicnih prehodov.

5. Pogodbenici soglašata, da bosta vzpostavili redni dialog za spremljanje in pregledovanje napredka pri delu na teh področjih skupnega interesa ter zasnove in učinkovitosti svojih politik na teh področjih.

ČLEN 5.5

Starejši in invalidi

1. Pogodbenici se zavezujeta, da si bosta prizadevali za blaginjo, dostojanstvo in učinkovito vključevanje ranljivih skupin v svojih družbah ter tudi tistih, ki se srečujejo z ovirami za udejstvovanje v družbi enako kot drugi, zlasti starejših in invalidov.
2. Pogodbenici priznavata pomen spodbujanja pozitivnega staranja in dostopnosti na vseh ravneh skozi vse življenje. Pogodbenici priznavata tudi pomen izpolnjevanja obveznosti glede dostopnosti v skladu s Konvencijo ZN o pravicah invalidov, sprejeto 13. decembra 2006.
3. Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali z namenom, da:
 - (a) spodbujata in razvijeta ukrepe za podporo ali povečanje priložnosti na trgu dela za starejše in invalide ter njihovo socialno vključenost;

- (b) zagotovita vključujoče izobraževanje in vseživljenjsko učenje invalidov, zlasti otrok in mladih ter tudi starejših;
- (c) spodbujata ciljno usmerjene ukrepe s poudarkom na vključevanju oseb z intelektualnimi ovirami in težavami z duševnim zdravjem ter tudi na njihovi habilitaciji in rehabilitaciji;
- (d) opredelita in izmenjata dobre prakse o pripomočkih, tudi tistih, ki se uporabljajo pri zagotavljanju oskrbe za spodbujanje neodvisnega življenja in ki so uporabni za starejše in tudi invalide, tudi v primerih odvisnosti;
- (e) izboljšata dostopnost proizvodov in storitev na skladen način, da se zagotovi, da imajo invalidi ali starejši dostop enako kot drugi ter da niso diskriminirani.

ČLEN 5.6

Mladi

1. Pogodbenici priznavata pomen mladih kot gibala za rast in blaginjo. Pogodbenici bosta v zvezi s tem poudarili pomen ustvarjanja delovnih mest in dostojnih delovnih mest za mlade ter tudi razvoj projektov, namenjenih povečanju njihove državljanske udeležbe.

2. Pogodbenici sodelujeta, da bi:

- (a) olajšali aktivno udeležbo mladih v civilni družbi;
- (b) spodbujali izmenjave na področju mladinske politike in neformalnega izobraževanja za mlade in mlade delavce;
- (c) spodbujali trajnostni in vključujoč razvoj s sodelovanjem v dialogu, da bi podprli kampanje ozaveščanja o človekovih pravicah in nediskriminaciji, ki so ciljno usmerjene v mlade;

3. V tem okviru bosta izvajali skupna prizadevanja za boj proti ustrahovanju in nasilju v izobraževalnih ustanovah.

ČLEN 5.7

Kultura

1. Pogodbenici sodelujeta v ustreznih mednarodnih forumih, zlasti Organizaciji Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO), da bi uresničevali skupne cilje in spodbujali kulturno raznolikost, tudi z izvajanjem Konvencije Organizacije Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov, sprejete 20. oktobra 2005 v Parizu.

2. Pogodbenici spodbujata tesnejši dialog in sodelovanje v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih, tudi v zvezi z nastajajočimi in novimi tehnologijami ter avdiovizualnimi mediji, pri čemer upoštevata obstoječe dvostranske sporazume med Čilom in državami članicami, da bi med drugim izboljšali vzajemno razumevanje in znanje o njunih zadevnih kulturah in izmenjave na tem področju.
3. Pogodbenici si prizadevata za sprejetje ustreznih ukrepov za spodbujanje kulturnih izmenjav in izvajata skupne pobude na različnih kulturnih področjih, vključno s soustvarjanjem v medijih, industriji filma in televizije z uporabo razpoložljivih instrumentov in okvirov sodelovanja.
4. Pogodbenici spodbujata medkulturni dialog med organizacijami civilne družbe in med posamezniki iz obeh pogodbenic.

ČLEN 5.8

Raziskave in inovacije

1. Pogodbenici sodelujeta na področju znanstvenih raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij na podlagi skupnega interesa in vzajemnih koristi ter v skladu s svojimi notranjimi pravili in določbami. Cilj tega sodelovanja je spodbujati socialni in gospodarski razvoj, obravnavati svetovne družbene izzive, doseči znanstveno odličnost, izboljšati regionalno konkurenčnost in okrepiti odnose med pogodbenicama, kar je osnova za dolgoročna partnerstva. Pogodbenici pospešujeta politični dialog in na dopolnjujoče se načine uporabljata svoje različne instrumente, kot je Sporazum o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju med Evropsko skupnostjo in Republiko Čile, sklenjen 23. septembra 2002 v Bruslju.

2. Pogodbenici si prizadevata:

- (a) izboljšati pogoje za mobilnost raziskovalcev, znanstvenikov, strokovnjakov, študentov in podjetnikov ter za čezmejne premike materiala in opreme;
- (b) olajšati vzajemni dostop do svojih znanstvenih, tehnoloških in inovacijskih programov, raziskovalnih infrastruktur in objektov, publikacij in znanstvenih podatkov;
- (c) povečati sodelovanje pri prednormativnih raziskavah in standardizaciji;
- (d) spodbujati skupna načela za pošteno in pravično obravnavo pravic intelektualne lastnine pri raziskovalnih in inovacijskih projektih;
- (e) spodbujati politični dialog o inovacijah, ciljno usmerjenih zlasti v MSP, da bi se ustvarili novo blago in storitve ter spodbudili tehnološke inovacije in podjetništvo;
- (f) povečati število skupno prijavljenih raziskav in razvoj poslovnih projektov, cilj katerih je oblikovati inovativne rešitve za skupne težave in izzive;
- (g) spodbujati omrežja in povezave med institucijami za raziskave in inovacije, kot so univerze in raziskovalna središča ter podjetja v regijah pogodbenic, za razvoj dejavnosti priprave izdelkov za njihovo sprostitvev na trg;

- (h) podpirati socialne in javne programe inovacij, cilj katerih je izboljšati socialni razvoj regij in zlasti kakovosti življenja državljanov;
 - (i) spodbujati sodelovanje in izmenjavo najboljših praks, politik in strategij, vključno s svetovnimi izzivi, med oblikovalci politik, agencijami za inovacije in drugimi ustreznimi deležniki.
3. Pogodbenici spodbujata naslednje dejavnosti, ki vključujejo vladne organizacije, javna in zasebna raziskovalna središča, visokošolske institucije, agencije za inovacije in omrežja, pa tudi druge deležnike, vključno z MSP:
- (a) skupne pobude za ozaveščanje o znanstvenih, tehnoloških in inovacijskih programih ter programih gradnje zmogljivosti, pa tudi o priložnostih za sodelovanje v njunih programih;
 - (b) skupna srečanja in delavnice, katerih cilj je izmenjava informacij in dobrih praks ter opredelitev področij za skupne raziskave;
 - (c) skupne in sofinancirane dejavnosti na področju raziskav in inovacij, vključno s tematskimi omrežji, na področjih skupnega interesa;
 - (d) vzajemno priznано ocenjevanje in vrednotenje sodelovanja na področju raziskav in inovacij ter razširjanje ustreznih rezultatov.

ČLEN 5.9

Sodelovanje na področju polarnih regij

Pogodbenici priznavata pomen dialoga in sodelovanja na dvostranski in večstranski ravni na področju zadev v zvezi s polarnimi regijami. Tako sodelovanje usmerjata dialog med izvedenci in izmenjava najboljših praks, tudi v okviru Komisije za ohranjanje živih morskih virov na Antarktiki.

ČLEN 5.10

Digitalna politika

1. Pogodbenici priznavata, da informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT) izboljšujejo gospodarski, izobražbeni in socialni razvoj. Pogodbenici izmenjujeta mnenja o svojih zadevnih politikah na tem področju.
2. Pogodbenici sodelujeta na področju politik IKT. Tako sodelovanje lahko zajema:
 - (a) izmenjavo mnenj o različnih vidikih strategije Evropske unije za digitalni enotni trg, zlasti v zvezi s politikami in predpisi o elektronskih komunikacijah, vključno z dostopom do širokopasovnih storitev, varstvom zasebnosti in osebnih podatkov, pretokom podatkov, zahtevami za lokalizacijo podatkov, e-upravo, odprto vlado, odprtimi podatki zahtevami EU, internetno varnostjo, e-zdravjem in neodvisnostjo regulativnih organov;

- (b) izmenjavo mnenj o nevtralnosti omrežja kot načela za spodbujanje brezplačnega in odprtega interneta ter o ustvarjanju spletnih storitev in aplikacij v korist vseh državljanov in dostopu do njih;
- (c) spodbujanje IKT kot sredstva socialnega, kulturnega in gospodarskega razvoja, socialne in digitalne vključenosti ter kulturne raznolikosti, pa tudi kot osnovnega orodja za spodbujanje povezljivosti v šolah ter razvoj raziskovalnih in akademskih omrežij;
- (d) razvoj medsebojne povezljivosti in interoperabilnosti raziskovalnih omrežij ter računalniških in znanstvenih podatkovnih infrastruktur in storitev ter spodbujanje takega razvoja tudi v regionalnem okviru;
- (e) sodelovanje na področju e-vlade in storitev zaupanja, kot sta elektronski podpis in elektronska identifikacija, s poudarkom na izmenjavi načel politike, informacij in dobrih praks o uporabi IKT za posodobitev javne uprave in spodbujanje visokokakovostnih javnih storitev ter preglednega upravljanja javnih virov;
- (f) izmenjavo informacij o standardih, ugotavljanju skladnosti in homologaciji, med drugim za olajševanje trgovine;
- (g) spodbujanje izmenjave in usposabljanja strokovnjakov, predvsem mladih profesionalcev in žensk;
- (h) spodbujanje digitalnih znanj in spretnosti.

ČLEN 5.11

Izobraževanje in visokošolsko izobraževanje

1. Pogodbenici sodelujeta na področju izobraževanja, da bi podprli razvoj človeškega kapitala, zlasti na ravni visokošolskega izobraževanja.
2. Da bi podprli kakovost in posodobitev sistemov visokošolskega izobraževanja, pogodbenici:
 - (a) spodbujata mobilnost študentov, akademikov in upravnega osebja z obstoječimi ali novimi programi;
 - (b) krepiata zmogljivosti v terciarnih izobraževalnih institucijah;
 - (c) izboljšujeta mehanizme za priznavanje kvalifikacij in študijskih obdobj v tujini v skladu s pravom vsake pogodbenice.

ČLEN 5.12

Civilna satelitska navigacija, opazovanje Zemlje in druge vesoljske dejavnosti

1. Pogodbenici priznavata, da vesoljske dejavnosti pozitivno vplivajo na gospodarski, socialni in trajnostni razvoj okolja ter industrijsko konkurenčnost.

2. Pogodbenici v skladu z mednarodnimi konvencijami in svojo ustrezno zakonodajo sodelujeta pri zadevah skupnega interesa na področju civilnih vesoljskih dejavnosti, kot so:

- (a) vesoljske raziskave, tudi o satelitski navigaciji in opazovanju Zemlje s sodelovanjem v programu Obzorje Evropa;
- (b) sodelovanje na področju uporabe in storitev globalnih navigacijskih satelitskih sistemov, vključno zlasti z znanstvenimi raziskavami, industrijskim sodelovanjem, razvojem trgovine in trga, standardi uporabe, certificiranjem in regulativnimi ukrepi;
- (c) razvoj satelitskih dopolnilnih sistemov, zlasti za zračni prevoz ali dopolnilne sisteme, vzajemno zaščito infrastrukture satelitskih navigacijskih sistemov, sodelovanje na področju interoperabilnosti, združljivosti in uporabe spektra;
- (d) opazovanje Zemlje in znanost o Zemlji, vključno s sodelovanjem v večstranskih forumih, zlasti v skupini za opazovanje Zemlje (GEO) in Odboru za satelite za opazovanje Zemlje (CEOS), da bi ob opredelitvi področij skupnega interesa obravnavali družbene izzive in olajšali poslovna in inovacijska partnerstva na področju opazovanja Zemlje v okviru programa Copernicus, ki je sestavni del vesoljskega programa Unije;
- (e) satelitske komunikacije.

ČLEN 5.13

Turizem

1. Pogodbenici sodelujeta na področju turizma, da bi izboljšali izmenjavo informacij in vzpostavili najboljše prakse za zagotovitev uravnoveženega in trajnostnega razvoja turizma ter podprli ustvarjanje delovnih mest, gospodarski razvoj in izboljšali kakovost življenja.
2. Pogodbenici se zlasti osredotočata na:
 - (a) zaščito in čim večje povečanje potenciala naravne in kulturne dediščine;
 - (b) spoštovanje celovitosti in interesov lokalnih skupnosti;
 - (c) spodbujanje sodelovanja med regijami pogodbenic in regijami in občinami sosednjih držav;
 - (d) spodbujanje izmenjave informacij in sodelovanja v zvezi z ustvarjalnimi industrijami in inovacijami v turističnem sektorju.

ČLEN 5.14

Statistični podatki

1. Pogodbenici sodelujeta na področju statističnih podatkov.
2. Tako sodelovanje lahko zajema:
 - (a) spodbujanje uskladitve statističnih metodologij, da bi se izboljšala primerljivost podatkov;
 - (b) pripravo in izkazovanje uradne statistike ter razvoj kazalnikov;
 - (c) izmenjavo znanja in dobrih praks med uradnimi institucijami Čila, pristojnimi za statistične zadeve in postopke ter njihovimi sogovorniki v Evropski uniji.

ČLEN 5.15

Promet

1. Pogodbenici sodelujeta na ustreznih področjih prometne politike, vključno s politiko povezanih prevoznih storitev, da bi razvili in podprli učinkovite, trajnostne, varne, zanesljive in okolju prijazne prometne sisteme za potnike in tudi blago.

2. Cilj takega sodelovanja je spodbujati:

- (a) izmenjavo informacij o njunih ustreznih prometnih politikah, standardih in najboljših praksah ter drugih temah skupnega interesa;
- (b) medsebojno povezovanje in medobratovalnost omrežij;
- (c) pristop multimodalnega prometnega sistema;
- (d) naložbam prijazno okolje;
- (e) varnost in zaščito prometnih sistemov;
- (f) prometna vprašanja, povezana z okoljem;
- (g) nizkoogljične ali brezogljične prometne rešitve, raziskave in inovacije, pametne in digitalne rešitve;
- (h) dialog med izvedenci in sodelovanje v okviru mednarodnih prometnih forumov;
- (i) trajnostne rešitve za promet, tudi glede mobilnosti v mestih, in
- (j) olajševanje trgovine, povečano učinkovitost in optimizacijo prometnih in logističnih operacij z digitalizacijo in poenostavitvijo obveznosti poročanja pri vseh načinih prevoza.

POGLAVJE 6

DRUGA PODROČJA

ČLEN 6.1

Makroekonomske politike

Pogodbenici sodelujeta in spodbujata izmenjavo informacij ter stališč o makroekonomskih politikah in trendih.

ČLEN 6.2

Davčne zadeve

Pogodbenici priznavata načela dobrega upravljanja na davčnem področju, vključno s svetovnimi standardi glede preglednosti in izmenjave informacij ter minimalnimi standardi za preprečevanje erozije in preusmerjanja dobička, ter se zavezujeta, da jih bosta izvajali, vključno z odpravljanjem škodljivih davčnih praks. Pogodbenici bosta spodbujali enake konkurenčne pogoje in si prizadevali izboljšati mednarodno sodelovanje na davčnem področju, da bi preprečili izogibanje davkom in davčne utaje.

ČLEN 6.3

Potrošniška politika

Pogodbenici priznavata pomen zagotavljanja visoke ravni varstva potrošnikov in si zato prizadevata sodelovati na področju potrošniške politike. Pogodbenici soglašata, da lahko tako sodelovanje po možnosti vključuje:

- (a) izmenjavo informacij o njunih okvirih varstva potrošnikov, vključno s potrošniškim pravom, varnostjo potrošniškega blaga, pravnimi sredstvi za potrošnike in izvrševanjem potrošniške zakonodaje;
- (b) spodbujanje razvoja neodvisnih potrošniških zvez in navezovanja stikov med predstavniki potrošnikov.

ČLEN 6.4

Javno zdravje

Pogodbenici se strinjata, da bosta sodelovali pri zadevah javnega zdravja, zlasti v zvezi s preprečevanjem in obvladovanjem nalezljivih bolezni, pripravljenostjo na boj proti izbruhom visokopatogenih bolezni, z izvrševanjem Mednarodnega zdravstvenega pravilnika (2005), ki ga je 23. maja 2005 sprejela Generalna skupščina Svetovne zdravstvene organizacije, in bojem proti mikrobni odpornosti.

ČLEN 6.5

Sodelovanje na področju športa in telesne dejavnosti

Pogodbenici bosta sodelovali na področju športa in telesne dejavnosti kot načina za prispevanje k razvoju aktivnega in zdravega življenjskega sloga, vključno s spodbujanjem zdravju koristne telesne dejavnosti v vseh starostnih skupinah, za spodbujanje družbenih vlog in izobraževalnih vrednot športa ter boj proti grožnjam športu, kot so doping, prirejanje izidov, rasizem in nasilje.

POGLAVJE 7

MODERNIZACIJA DRŽAVE IN JAVNIH STORITEV, DECENTRALIZACIJA, REGIONALNA POLITIKA IN MEDINSTITUCIONALNO SODELOVANJE

ČLEN 7.1

Modernizacija države

Pogodbenici si bosta v okviru svojega političnega dialoga in sodelovanja prizadevali za izmenjavo izkušenj pri zadevah v zvezi z modernizacijo in decentralizacijo države in javne uprave, pri čemer bosta upoštevali spoznanja iz najboljših praks pogodbenic na področju svetovne organizacijske učinkovitosti in obstoječe zakonodaje ter institucionalnega okvira, da bi dosegli dobro upravljanje, vključno s:

- (a) priznavanjem samostojnosti in vloge vrhovnih institucij za revizijo pri spodbujanju dobrega upravljanja na vseh ravneh z zagotavljanjem učinkovitosti, odgovornosti, uspešnosti in preglednosti;
- (b) spodbujanjem preglednosti in odgovornosti na področju javnih politik in sprejemanja odločitev v zvezi z njihovimi državljani ter krepitevijo vloge civilne družbe na tem področju;
- (c) spodbujanjem kulture integritete in poštenosti na področju javnih storitev, ki zajemajo celotno družbo, v sodelovanju z zasebnim sektorjem in civilno družbo;

- (d) promocijo, podporo in spodbujanjem inovacij v javnem sektorju, z zagotavljanjem rešitev za težave in izzive njegovih različnih ravni in področij dela, tako da bosta ustvarili javno vrednost v ekosistemu inovacij in družbi.

ČLEN 7.2

Regionalna politika in decentralizacija

1. Pogodbenici priznavata pomen politik namenjenih spodbujanju uravnoveženega in trajnostnega regionalnega in teritorialnega razvoja. Pogodbenici priznavata pomen regij in sodelovanja s podnacionalnimi vladami in načina, kako lahko te prispevajo pomembno dodatno znanje o javnih politikah v skladu z zahtevami prihodnje decentralizacije Čila.
2. Pogodbenici bosta, kadar koli je to mogoče, sodelovali, da bi izboljšali upravljanje na različnih ravneh, krepili zmogljivosti z izmenjavami izkušenj in praks ter vzajemnim učenjem o trajnostnih rešitvah izzivov trajnostnega in regionalnega razvoja, o politikah, namenjenih spodbujanju socialne, ekonomske in teritorialne kohezije, vključno s čezmejnim sodelovanjem, o vzpostavitvi in izvajanju regionalne politike ter organizaciji strategij teritorialnega razvoja ter o partnerskih vprašanjih, postopkih in metodah načrtovanja in ocenjevanja, regionalnih strategijah inovacij in pametne specializacije.
3. Pogodbenici se zavezujeta, da bosta, kadar koli je to mogoče, z oblikovanjem in izvajanjem skupnih programov in projektov, namenjenih razvoju, med drugim tudi regionalnemu in teritorialnemu razvoju, krepili in razširili dinamiko in priložnosti za sodelovanje med regijami Evropske unije in regijami Čila.

4. Pogodbenici si bosta prizadevali izmenjati izkušnje in primere dobrih praks v zvezi s povezavami med izvajanjem decentralizacije in izvajanjem regionalne politike.

ČLEN 7.3

Medinstitucionalno sodelovanje

1. Pogodbenici se zavezujeta, da bosta spodbujali in olajšali tesnejši dialog in sodelovanje med zadevnimi institucijami na katerem koli področju, ki ga zajema ta sporazum. Pogodbenici bosta v ta namen spodbujali stike med vladnimi institucijami Čila in javnim sektorjem ter drugimi ustreznimi institucijami Čila z njihovimi sogovorniki v Evropski uniji, da bi obravnavali čim širše sektorsko sodelovanje, ki lahko vključuje:

- (a) preprečevanje korupcije in boj proti njej;
- (b) organizacijsko usposabljanje in podporo;
- (c) tehnično pomoč, zagotovljeno institucijam Čila, odgovornim za oblikovanje, izvajanje in ocenjevanje javnih politik ter za zagotavljanje informacij v zvezi s takimi politikami, vključno s srečanji osebja institucij Evropske unije s sogovorniki iz Čila;

- (d) redno izmenjavo informacij, kot se zdi primerno, tudi z uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij, ter razvoj informacijskih omrežij ob hkratnem zagotavljanju varstva osebnih podatkov na vseh področjih, kjer je potrebna izmenjava podatkov;
- (e) izmenjavo informacij in primerov dobrih praks, ki se nanašajo na digitalizacijo državnih postopkov v zvezi z zagotavljanjem storitev državljanom;
- (f) prenos specializiranega znanja;
- (g) predhodne študije in skupno izvajanje projektov, ki vključujejo sorazmeren finančni prispevek;
- (h) razvoj akcijskih načrtov, vključno s kontaktnimi točkami, časovnimi razporedi in mehanizmi ocenjevanja;
- (i) prispevek k razvoju zmogljivosti, kompetenc ter znanj in spretnosti na področju inovacij v javnem sektorju.

2. Pogodbenici lahko na podlagi medsebojnega dogovora prispevata k drugim področjem ukrepanja poleg tistih iz odstavka 1.

DEL III

TRGOVINA IN Z NJO POVEZANE ZADEVE

POGLAVJE 8

SPLOŠNE IN INSTITUCIONALNE DOLOČBE

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 8.1

Vzpostavitev območja proste trgovine

Pogodbenici vzpostavita območje proste trgovine v skladu s členom XXIV GATT 1994 in členom V GATS.

ČLEN 8.2

Cilji

Cilji tega dela tega sporazuma so:

- (a) razširjanje in diverzifikacija trgovine z blagom med pogodbenicama z znižanjem ali odpravo tarifnih in netarifnih ovir za trgovino v skladu s členom XXIV GATT 1994;
- (b) olajševanje trgovine z blagom, zlasti na podlagi določb o olajševanju carine in trgovine, standardov, tehničnih predpisov, postopkov ugotavljanja skladnosti ter sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, pri čemer se ohrani pravica vsake pogodbenice do zakonskega urejanja, da se dosežejo cilji javne politike;
- (c) liberalizacija trgovine s storitvami v skladu s členom V GATS;
- (d) razvoj gospodarskih razmer, ki spodbujajo večje tokove naložb, boljše pogoje za ustanavljanje podjetij na podlagi načela nediskriminacije, pri čemer vsaka pogodbenica ohrani pravico do sprejemanja in izvrševanja ukrepov, potrebnih za uresničevanje legitimnih ciljev javne politike;
- (e) olajševanje trgovine in naložb med pogodbenicama, tudi na podlagi brezplačnega prenosa tekočih plačil in pretoka kapitala;

- (f) razvoj okolja, ki je ugodno za naložbe, z zagotavljanjem preglednih, stabilnih in predvidljivih pravil, ki vlagateljem zagotavljajo pravično obravnavo, in vzpostavitev sistema sodišč za reševanje sporov med vlagatelji in državami na učinkovit, pravičen in predvidljiv način;
- (g) učinkovito in vzajemno odpiranje trgov javnih naročil pogodbenic;
- (h) spodbujanje inovacij in ustvarjalnosti z zagotavljanjem ustreznega in učinkovitega varstva pravic intelektualne lastnine v skladu z mednarodnimi obveznostmi, ki veljajo med pogodbenicama;
- (i) spodbujanje pogojev, ki olajšujejo neizkrivljanje konkurence, zlasti v zvezi s trgovino in naložbami med pogodbenicama;
- (j) razvoj mednarodne trgovine na način, ki prispeva k trajnostnemu razvoju v okviru gospodarskih, socialnih in okoljskih razsežnosti, ter
- (k) vzpostavitev učinkovitega, pravičnega in predvidljivega mehanizma reševanja sporov za reševanje sporov v zvezi z razlago in uporabo tega dela tega sporazuma.

ČLEN 8.3

Opredelitev pojmov splošne uporabe

V tem delu tega sporazuma, prilogah 9, 10-A do 10-E, 13-A do 13-H, 15-A, 15-B, 16-A, 16-B, 16-C, 17-A do 17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A, 21-B, 25, 28-A, 28-B, 29, 32-A, 32-B, 32-C, 38-A in 38-B ter protokolih k temu sporazumu:

- (a) „Sporazum o kmetijstvu“ pomeni Sporazum o kmetijstvu iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (b) „Protidampinški sporazum“ pomeni Sporazum o izvajanju člena VI Splošnega sporazuma o carinah in trgovini iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (c) „carina“ pomeni vsako dajatev ali takso, ki se uvede na uvoz blaga ali v zvezi z njim ter ne vključuje:
 - (i) taks, enakovrednih notranjim davkom, naloženim v skladu s členom 9.4 tega sporazuma;
 - (ii) protidampinške dajatve, posebnega zaščitnega ukrepa, izravnalne ali zaščitne dajatve, ki se uporablja v skladu z GATT 1994, protidampinškim sporazumom, Sporazumom o kmetijstvu, Sporazumom o subvencijah in izravnalnih ukrepih oziroma Sporazumom o zaščitnih ukrepih, ter
 - (iii) pristojbin ali drugih taks, ki se naložijo za uvoz ali v zvezi z njim ter so omejene na znesek približnih stroškov opravljenih storitev;

- (d) „CPC“ pomeni začasno osrednjo klasifikacijo proizvodov (Central Product Classification) (Statistična listina, serija M, št. 77, Oddelek za mednarodne ekonomske in socialne zadeve, Statistični urad Združenih narodov, New York, leto 1991);
- (e) „dnevi“ pomeni koledarske dneve, vključno z vikendi in prazniki;
- (f) „obstoječ“ pomeni veljaven na datum začetka veljavnosti tega sporazuma;
- (g) „GATS“ pomeni Splošni sporazum o trgovini s storitvami iz Priloge 1B k Sporazumu o STO;
- (h) „GATT 1994“ pomeni Splošni sporazum o carinah in trgovini iz leta 1994 iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (i) „blago pogodbenice“ pomeni domače blago v skladu z GATT 1994 in vključuje blago s poreklom iz navedene pogodbenice;
- (j) „harmonizirani sistem“ ali „HS“ pomeni harmonizirani sistem poimenovanj in šifrskih oznak blaga, vključno z njegovimi splošnimi pravili razlage, opombami k oddelkom, opombami k poglavjem in opombami k podštevilkam, ki ga je pripravila Svetovna carinska organizacija;
- (k) „tarifna številka“ pomeni prve štiri številke tarifne uvrstitve v harmonizirani sistem;

- (l) „pravna oseba“ pomeni vsak pravni subjekt, pravilno ustanovljen ali kako drugače organiziran v skladu z veljavnim pravom kot pridobitna ali nepridobitna dejavnost ter v zasebni ali javni lasti, vključno z delniškimi družbami, trusti, družbami z neomejeno odgovornostjo, skupnimi podjetji, enoosebnimi družbami ali združenji;
- (m) „ukrep“ pomeni vsak ukrep v obliki zakona, predpisa, pravila, postopka, sklepa, upravnega ukrepa, zahteve, prakse ali v kateri koli drugi obliki;
- (n) „ukrep pogodbenice“ pomeni vsak ukrep, ki ga sprejmejo ali ohranijo¹:
- (i) vlade in organi na vseh ravneh;
 - (ii) nevladni organi pri izvajanju pooblastil, ki jim jih podelijo vlade ali organi na vseh ravneh², ali

¹ Pojasniti je treba, da „ukrep“ vključuje opustitve dejanj pogodbenice, ki so potrebna za izpolnjevanje obveznosti na podlagi tega sporazuma.

² Pojasniti je treba, da se obveznosti pogodbenice na podlagi tega sporazuma uporabljajo za podjetje v državni lasti ali drugo osebo, kadar izvaja katero koli regulativno, upravno ali drugo javno pooblastilo, ki jih je zadevna pogodbenica prenesla nanjo, kot je pooblastilo za razlastitev, izdajo licenc, odobritev komercialnih poslov ali naložitev kvot, pristojbin ali drugih taks.

- (iii) vsak subjekt, ki v zvezi z ukrepom dejansko deluje po navodilih ali pod vodstvom ali nadzorom pogodbenice¹;
- (o) „fizična oseba“ pomeni:
- (i) za pogodbenico EU: državljana države članice v skladu z njenim pravom² ter
 - (ii) za Čile: državljana Čila v skladu s pravom te države;
- (p) „blago s poreklom“ pomeni blago, ki izpolnjuje pogoje v skladu s pravili o poreklu iz poglavja 10;
- (q) „oseba“ pomeni fizično ali pravno osebo;

¹ Pojasniti je treba, da če pogodbenica trdi, da subjekt deluje v skladu s pododstavkom (iii), navedena pogodbenica nosi dokazno breme in mora vsaj zagotoviti konkretne indice.

² V poglavjih 17 do 27 opredelitev pojma „fizična oseba“ vključuje tudi fizično osebo s stalnim prebivališčem v Republiki Latviji, ki nima državljanstva Republike Latvije ali katere koli druge države, vendar je v skladu s pravom Republike Latvije upravičena do potnega lista za nedržavljanke.

- (r) „osebni podatki“ pomeni vsako informacijo, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo;
- (s) „Sporazum o zaščitnih ukrepih“ pomeni Sporazum o zaščitnih ukrepih iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (t) „sanitarni ali fitosanitarni ukrep“ pomeni vsak ukrep iz odstavka 1 Priloge A k Sporazumu o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- (u) „Sporazum SCM“ pomeni Sporazum o subvencijah in izravnalnih ukrepih iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (v) „Sporazum SPS“ pomeni Sporazum o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (w) „Sporazum TBT“ pomeni Sporazum o tehničnih ovirah v trgovini iz Priloge 1 k Sporazumu o STO;
- (x) „Sporazum TRIPS“ pomeni Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine iz Priloge 1C k Sporazumu o STO ter
- (y) „Sporazum o STO“ pomeni Marakeški sporazum o ustanovitvi Svetovne trgovinske organizacije z dne 15. aprila 1994.

ČLEN 8.4

Razmerje do Sporazuma o STO in drugih obstoječih sporazumov,
ki spadajo na področje uporabe tega dela tega sporazuma

1. Pogodbenici potrjujeta medsebojne pravice in obveznosti iz Sporazuma o STO in drugih obstoječih sporazumov, ki spadajo na področje uporabe tega dela tega sporazuma in katerih pogodbenici sta.
2. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga kot zahteva, da bi morala katera koli pogodbenica delovati na način, ki bi bil v neskladju z njenimi obveznostmi iz Sporazuma o STO.
3. V primeru morebitnega neskladja med tem sporazumom in katerim koli obstoječim sporazumom, ki ni Sporazum o STO, katerega podpisnici pa sta obe pogodbenici, in ki spada na področje uporabe tega dela tega sporazuma, se pogodbenici nemudoma posvetujeta med seboj, da bi poiskali obojestransko zadovoljivo rešitev.

ODDELEK B

INSTITUCIONALNE DOLOČBE

ČLEN 8.5

Specifične naloge Skupnega sveta, ki deluje v trgovinski sestavi

1. Kadar Skupni svet, ustanovljen v skladu s členom 40.1, obravnava vprašanja, povezana s tem delom Sporazuma¹, lahko:

(a) sprejme sklepe o spremembi:

(i) tarifnih seznamov iz dodatkov 9-1 in 9-2, da se pospeši odprava tarif;

(ii) poglavja 10 in prilog 10-A do 10-E;

(iii) prilog 13-F in 13-G ter Dodatka 13-E-1;

(iv) prilog 16-A, 16-D in 16-E ter odstavka 1 Priloge 16-B;

¹ Pojasniti je treba, da bo Čile izvajal vse sklepe, ki jih sprejme Skupni svet v trgovinski sestavi, prek izvršilnih sporazumov (*acuerdos de ejecución*) v skladu s čilskim pravom.

- (v) Priloge 21-B;
 - (vi) Priloge 29;
 - (vii) opredelitve pojma „subvencija“ iz člena 31.2(1), kolikor se nanaša na podjetja, ki opravljajo storitve, da se vključi izid prihodnjih razprav v STO ali povezanih večstranskih forumih o tej zadevi;
 - (viii) Priloge 32-A v zvezi s sklicevanji na pravo, ki se uporablja v pogodbenicah;
 - (ix) Priloge 32-B v zvezi z merili, ki jih je treba vključiti v postopek ugovora;
 - (x) Priloge 32-C v zvezi z geografskimi označbami;
 - (xi) prilog 38-A in 38-B ter
 - (xii) kakršnih koli drugih določb, prilog, dodatkov ali protokolov, katerih sprememba je predvidena v tem delu tega sporazuma;
- (b) sprejme sklepe za izdajo razlag določb tega dela Sporazuma, ki so zavezujoče za pogodbenici in vse organe, ustanovljene na podlagi tega dela Sporazuma, ter senate iz poglavij 33 in 38;

- (c) v skladu s členom 40.3(3) ustanovi dodatne pododbore in druge organe, odgovorne za zadeve, ki spadajo na področje uporabe tega dela Sporazuma, ter
 - (d) če meni, da je to primerno, sprejme poslovnik pododborov in drugih organov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8 in pododstavkom (c) tega odstavka.
2. Dnevni red seje Skupnega sveta v trgovinski sestavi določijo koordinatorji za ta del Sporazuma v skladu s členom 8.7(2).

ČLEN 8.6

Specifične naloge Skupnega odbora, ki deluje v trgovinski sestavi

1. Kadar Skupni odbor, ustanovljen v skladu s členom 40.2, obravnava vprašanja, povezana s tem delom Sporazuma¹:
- (a) pomaga Skupnemu svetu pri opravljanju njegovih nalog, zlasti glede zadev, povezanih s trgovino in naložbami;

¹ Pojasniti je treba, da bo Čile izvajal vse sklepe, ki jih sprejme Skupni odbor v trgovinski sestavi, prek izvršilnih sporazumov (*acuerdos de ejecución*) v skladu s čilskim pravom.

- (b) je odgovoren za ustrezno izvajanje tega dela Sporazuma; v zvezi s tem in brez poseganja v pravice, določene v poglavju 38, lahko pogodbenica predloži Skupnemu odboru v obravnavo katero koli vprašanje v zvezi z uporabo ali razlago tega dela Sporazuma;
- (c) po potrebi nadzoruje nadaljnjo podrobno razčlenitev določb iz tega dela Sporazuma in ocenjuje rezultate njegove uporabe;
- (d) išče ustrezne načine za preprečevanje in reševanje težav, ki bi se lahko pojavile na področjih, zajetih s tem delom Sporazuma;
- (e) nadzoruje delo vseh pododborov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8, in pododborov, ustanovljenih v skladu s členom 40.3(3), ki opravljajo naloge, specifične za ta del tega sporazuma, ter
- (f) prouči kakršen koli vpliv pristopa nove države članice k Evropski uniji na ta del Sporazuma.

2. Skupni odbor v trgovinski sestavi lahko:

- (a) v skladu s členom 40.3(3) ustanovi dodatne pododbore in druge organe, odgovorne za zadeve, ki spadajo na področje uporabe tega dela Sporazuma;

- (b) sprejme sklepe o spremembi tega dela Sporazuma v skladu s pododstavkom (a) člena 8.5(1) in o izdaji razlag iz pododstavka (b) člena 8.5(1) med sejami Skupnega sveta, kadar se slednji ne more sestati ali kot je drugače določeno v tem sporazumu, ter
- (c) če meni, da je to primerno, sprejme poslovnik pododborov in drugih organov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8 in pododstavkom (a) tega odstavka.
3. Dnevni red seje Skupnega odbora v trgovinski sestavi določijo koordinatorji za ta del Sporazuma v skladu s členom 8.7(2).

ČLEN 8.7

Koordinatorji za ta del Sporazuma

1. Vsaka pogodbenica imenuje koordinatorja za ta del Sporazuma v 60 dneh od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma in drugi pogodbenici uradno sporoči kontaktne podatke tega koordinatorja.
2. Koordinatorji skupaj pripravijo dnevni red in izvajajo vse druge potrebne priprave na seje Skupnega sveta, Skupnega odbora ter pododborov in drugih organov, ustanovljenih v skladu s členom 8.8 ali s členom 40.3(3), ki opravljajo naloge, specifične za ta del tega sporazuma. Koordinatorji po potrebi spremljajo izvajanje sklepov Skupnega sveta in Skupnega odbora, ki delujeta v trgovinski sestavi, ter sklepov pododborov v primerih iz členov 17.39 in 25.20.

ČLEN 8.8

Pododbori in drugi organi, specifični za ta del tega sporazuma

1. Pogodbenici vzpostavita naslednje pododbore:
 - (a) Pododbor za boj proti korupciji na področju trgovine in naložb;
 - (b) Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu;
 - (c) Pododbor za finančne storitve;
 - (d) Pododbor za intelektualno lastnino;
 - (e) Pododbor za javna naročila;
 - (f) Pododbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe;
 - (g) Pododbor za storitve in naložbe;
 - (h) Pododbor za trajnostne prehranske sisteme;
 - (i) Pododbor za tehnične ovire v trgovini;

(j) Pododbor za trgovino z blagom ter

(k) Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj.

2. Dnevni red sej pododborov in drugih organov, pristojnih za zadeve, ki spadajo na področje uporabe tega dela tega sporazuma, določijo koordinatorji za ta del Sporazuma v skladu s členom 8.7(2).

POGLAVJE 9

TRGOVINA Z BLAGOM

ČLEN 9.1

Cilj

Pogodbenici v skladu s tem delom tega sporazuma postopno in vzajemno liberalizirata trgovino z blagom.

ČLEN 9.2

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za trgovino z blagom med pogodbenicama, razen če je v tem delu tega sporazuma določeno drugače.

ČLEN 9.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in Prilogi 9:

- (a) „Sporazum o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj“ pomeni Sporazum o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;
- (b) „transakcija v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov“ pomeni postopek pridobivanja konzularnega računa ali konzularnega vizuma za trgovske račune, potrdila o poreklu, manifesta, izvozne deklaracije odpremnika ali druge carinske dokumentacije, ki je povezana z uvozom blaga, od konzula pogodbenice uvoznice na ozemlju pogodbenice izvoznice ali na ozemlju tretje države;
- (c) „Sporazum o carinskem vrednotenju“ pomeni Sporazum o izvajanju člena VII GATT 1994 iz Priloge 1A k Sporazumu o STO;

- (d) „postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj“ pomeni upravni postopek, pri katerem je treba pri pristojnem upravnem organu ali organih kot pogoj za izvoz z ozemlja pogodbenice izvoznice vložiti vlogo ali drugo dokumentacijo, razen tistih, ki se na splošno zahtevajo za namene carinjenja;
- (e) „postopek za izdajanje uvoznih dovoljenj“ pomeni upravni postopek, pri katerem je treba pri pristojnem upravnem organu ali organih kot pogoj za uvoz na ozemlje pogodbenice uvoznice vložiti vlogo ali drugo dokumentacijo, razen tiste, ki se na splošno zahteva za namene carinjenja;
- (f) „predelano blago“ pomeni blago, uvrščeno v poglavja HS od 84 do 90 ali tarifno številko 94 02, razen blaga, uvrščenega v tarifne številke HS 84 18, 85 09, 85 10, 85 16 in 87 03 ali tarifne podštevilke 8414 51, 8450 11, 8450 12, 8508 1 in 8517 11, ki:
- (i) je v celoti ali delno sestavljeno iz delov, pridobljenih iz blaga, ki je bilo uporabljeno;
 - (ii) ima podobne zmogljivosti in delovne pogoje kot enakovredno novo blago ter
 - (iii) ima isto garancijo kot enakovredno novo blago;

- (g) „popravilo“ pomeni vsak postopek obdelave, ki se opravi na blagu za odpravo operativnih okvar ali materialne škode in obnovitev prvotne funkcije blaga ali za zagotovitev skladnosti blaga s tehničnimi zahtevami glede njegove uporabe, brez katerega ne bi bilo več mogoče uporabljati blaga na običajen način in za predvidene namene. Popravilo blaga vključuje obnovo in vzdrževanje, ne vključuje pa operacije ali postopka, ki:
- (i) uniči osnovne značilnosti blaga ali ustvari novo ali komercialno drugačno blago;
 - (ii) nedokončano blago spremeni v dokončano blago ali
 - (iii) se uporablja za izboljšanje ali nadgradnjo tehnične zmogljivosti blaga;
- (h) „kategorija postopnega znižanja“ pomeni časovni okvir za odpravo carin, ki traja od nič do sedem let, po katerem je blago prosto carine, razen če je na seznamih iz Priloge 9 določeno drugače.

ČLEN 9.4

Nacionalna obravnava na področju notranjega obdavčenja in ureditve

Vsaka pogodbenica prizna nacionalno obravnavo za blago druge pogodbenice v skladu s členom III Sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami. V ta namen je člen III GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, smiselno vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del.

ČLEN 9.5

Znižanje ali odprava carin

1. Če v tem sporazumu ni določeno drugače, vsaka pogodbenica zniža ali odpravi carine za blago s poreklom iz druge pogodbenice v skladu s seznamom iz Priloge 9.
2. V odstavku 1 je osnovna stopnja carin osnovna stopnja, določena za posamezno blago na seznamih iz Priloge 9.

3. Če pogodbenica zniža uporabljeno carinsko stopnjo po načelu države z največjimi ugodnostmi (v nadaljnjem besedilu: MFN stopnja), se za znižane stopnje uporablja seznam iz Priloge 9 navedene pogodbenice. Če država zniža uporabljeno MFN stopnjo na raven, ki ne presega osnovne stopnje v zvezi s posamezno tarifno postavko, navedena pogodbenica izračuna veljavno preferencialno stopnjo, s katero se izvede tarifno znižanje, glede na znižano uporabljeno MFN stopnjo, pri čemer ohrani relativno maržo preferenciala za to določeno tarifno postavko, če je uporabljena MFN stopnja nižja od osnovne stopnje. Relativna marža preferenciala za vsako posebno tarifno postavko v vsakem obdobju postopnega zniževanja carin ustreza razliki med osnovno stopnjo s seznama iz Priloge 9 navedene pogodbenice in uporabljeno carinsko stopnjo za navedeno tarifno postavko v skladu z navedenim seznamom, deljeno z navedeno osnovno stopnjo in izraženo kot odstotni delež.

4. Pogodbenici se na zahtevo ene od pogodbenic posvetujeta, da bi proučili pospešitev znižanja ali odprave carin s seznamov iz Priloge 9. Skupni svet lahko ob upoštevanju takega posvetovanja sprejme sklep o spremembi Priloge 9 za pospešitev znižanja ali odprave tarif.

ČLEN 9.6

Mirovanje

1. Če v tem delu tega sporazuma ni določeno drugače, pogodbenica ne zviša carine, ki je določena kot osnovna stopnja v Prilogi 9, ali sprejme nove carine na blago s poreklom iz druge pogodbenice.

2. Pojasniti je treba, da lahko pogodbenica po enostranskem znižanju carine zviša carino na raven iz Priloge 9 za zadevno obdobje postopnega zniževanja carin.

ČLEN 9.7

Izvozne dajatve, davki in druge takse

1. Pogodbenica ne uvede ali ohrani nobenih dajatev, davkov ali drugih taks, ki se naložijo za izvoz blaga v drugo pogodbenico ali v zvezi z njim, in nobenih notranjih davkov ali drugih taks na blago, izvoženo v drugo pogodbenico, ki presegajo davek ali takso, ki bi se naložila na podobno blago, kadar je namenjeno domači potrošnji.
2. Nobena določba tega člena pogodbenici ne preprečuje, da bi za izvoz blaga uvedla pristojbino ali takso, ki je dovoljena v skladu s členom 9.8.

ČLEN 9.8

Pristojbine in formalnosti

1. Pristojbine in druge takse, ki jih pogodbenica naloži za uvoz blaga druge pogodbenice ali izvoz blaga v drugo pogodbenico ali v zvezi z njima, so omejene na znesek približnih stroškov opravljenih storitev in ne pomenijo posredne zaščite domačega blaga ali obdavčitve uvoza ali izvoza za davčne namene.

2. Pogodbenica ne zaračunava pristojbin ali drugih taks za uvoz ali izvoz ali v zvezi z njima na podlagi *ad valorem*.

3. Vsaka pogodbenica lahko zaračuna takse ali zahteva povrnitev stroškov le, kadar so opravljene posebne storitve, vključno z naslednjim:

- (a) prisotnostjo carinskega osebja, kadar je to zahtevano, zunaj uradnih ur ali drugje kot v prostorih carine;
- (b) analizami ali izvedenskimi poročili o blagu in poštnih pristojbinah za vračilo blaga vložniku, zlasti v zvezi z odločbami glede zavezujočih informacij ali predložitvijo informacij glede uporabe carinske zakonodaje;
- (c) pregledom ali vzorčenjem blaga za namene preverjanja ali uničenjem blaga, kadar so vključeni stroški, ki niso stroški za storitve carinskega osebja, ali
- (d) izjemnimi kontrolnimi ukrepi, kadar so takšni ukrepi potrebni zaradi narave blaga ali morebitnega tveganja.

4. Vsaka pogodbenica nemudoma objavi vse pristojbine in takse, ki jih nalaga v zvezi z uvozom ali izvozom, in sicer tako, da vladam, trgovcem in drugim zainteresiranim stranem omogoči, da se z njimi seznani.

5. Pogodbenica ne zahteva transakcij v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov, vključno s plačili povezanih pristojbin in taks, v zvezi z uvozom blaga druge pogodbenice.

ČLEN 9.9

Popravljeno blago

1. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki ponovno vstopi na njeno carinsko območje, potem ko je z njenega carinskega območja začasno izvoženo na carinsko območje druge pogodbenice zaradi popravila.
2. Odstavek 1 se ne uporablja za blago, uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom, ki se potem izvozi zaradi popravila in ni ponovno uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom.
3. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki je začasno uvoženo s carinskega območja druge pogodbenice zaradi popravila¹.

¹ V pogodbenici EU se za namene tega odstavka uporablja postopek aktivnega oplemenitenja, kot je določeno v Uredbi (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL EU L 269, 10.10.2013, str. 1).

ČLEN 9.10

Predelano blago

1. Če v tem delu tega sporazuma ni določeno drugače, pogodbenica ne obravnava predelanega blaga druge pogodbenice manj ugodno, kot obravnava podobno novo blago.
2. Pojasniti je treba, da se člen 9.11 uporablja za uvozne in izvozne prepovedi ali omejitve za predelano blago. Če pogodbenica sprejme ali ohrani uvozne in izvozne prepovedi ali omejitve za rabljeno blago, se ti ukrepi ne uporabljajo za predelano blago.
3. Vsaka pogodbenica lahko zahteva, da se predelano blago opredeli kot tako za distribucijo ali prodajo na njenem ozemlju in da izpolnjuje vse veljavne tehnične zahteve, ki veljajo za enakovredno novo blago.

ČLEN 9.11

Uvozne in izvozne omejitve

Člen XI GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, je smiselno vključen v ta del tega sporazuma in je njegov sestavni del. Skladno s tem pogodbenica ne sprejme ali ohrani nobene prepovedi ali omejitve za uvoz katerega koli blaga druge pogodbenice ali za izvoz ali prodajo za izvoz katerega koli blaga, namenjenega na ozemlje druge pogodbenice, razen v skladu s členom XI GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami.

ČLEN 9.12

Označevanje porekla

Če Čile za blago pogodbenice EU uporablja zahteve glede obveznega označevanja države porekla, se lahko Skupni odbor odloči, da blago z oznako „Made in EU“ ali s podobno oznako v lokalnem jeziku po uvozu v Čile izpolnjuje take zahteve. Ta člen ne vpliva na pravico vsake pogodbenice, da določi vrsto izdelkov, za katere so zahteve glede označevanja države porekla obvezne. Poglavje 10 se ne uporablja za ta člen.

ČLEN 9.13

Postopki za izdajanje uvoznih dovoljenj

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vsi postopki za izdajanje uvoznih dovoljenj, ki se uporabljajo za blagovno menjavo med pogodbenicama, uporabljajo nevtrarno ter se izvajajo pošteno, pravično, nediskriminatorno in pregledno.
2. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj kot pogoj za uvoz na svoje ozemlje z ozemlja druge pogodbenice le, kadar pod razumnimi pogoji ni na voljo noben drug ustrezen postopek za doseg upravnega namena.
3. Pogodbenica ne sprejme ali ohrani neavtomatskih postopkov za izdajanje uvoznih dovoljenj kot pogoj za uvoz na svoje ozemlje z ozemlja druge pogodbenice, razen če je to potrebno za izvajanje ukrepa, ki je v skladu s tem delom tega sporazuma. Pogodbenica, ki sprejme tak neavtomatski postopek za izdajanje uvoznih dovoljenj, drugi pogodbenici jasno navede ukrep, ki se izvaja z navedenim postopkom.
4. Vsaka pogodbenica sprejme in upravlja vse postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj v skladu s členi 1, 2 in 3 Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj. V ta namen so členi 1, 2 in 3 navedenega sporazuma smiselno vključeni v ta sporazum in so njegov sestavni del.

5. Pogodbenica, ki sprejme nove postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj ali spremeni obstoječe postopke za izdajanje uvoznih dovoljenj, o tem uradno obvesti drugo pogodbenico v 60 dneh po objavi takega novega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj ali takih sprememb obstoječega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj. Uradno obvestilo vključuje informacije iz odstavka 3 tega člena in člena 5(2) Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj. Šteje se, da pogodbenica to določbo izpolnjuje, če o ustreznem novem postopku za izdajanje uvoznih dovoljenj ali o spremembi obstoječega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj, vključno z informacijami iz člena 5(2) Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj, uradno obvesti Odbor za izdajanje uvoznih dovoljenj, ustanovljen v skladu s členom 4 navedenega sporazuma.

6. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice nemudoma zagotovi vse ustrezne informacije, vključno z informacijami iz člena 5(2) Sporazuma o postopkih za izdajanje uvoznih dovoljenj, v zvezi s katerim koli postopkom za izdajanje uvoznih dovoljenj, ki ga namerava sprejeti, ga je sprejela ali ga ohranja, ali o vseh spremembah obstoječega postopka za izdajanje uvoznih dovoljenj.

ČLEN 9.14

Postopki za izdajanje izvoznih dovoljenj

1. Vsaka pogodbenica objavi vse nove postopke za izdajanje izvoznih dovoljenj ali vse spremembe obstoječih postopkov za izdajanje izvoznih dovoljenj, in sicer tako, da vladam, trgovcem in drugim zainteresiranim stranem omogoči, da se z njimi seznani. Če je to izvedljivo, se taka objava opravi 30 dni pred začetkom veljavnosti postopka ali spremembe, vsekakor pa najpozneje na datum začetka veljavnosti takega postopka ali spremembe.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da objava postopkov za izdajanje izvoznih dovoljenj vključuje naslednje informacije:

- (a) besedila postopkov za izdajanje izvoznih dovoljenj ali sprememb teh postopkov;
- (b) blago, za katero velja vsak postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj;
- (c) za vsak postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj: opis postopka za vložitev zahtevka za izvozno dovoljenje in vsa merila, ki jih mora izpolnjevati vložnik, da lahko vloži zahtevek za izvozno dovoljenje, kot so posedovanje dovoljenja za opravljanje dejavnosti, vzpostavitev ali vzdrževanje naložbe ali delovanje prek določene pravne oblike na ozemlju pogodbenice;
- (d) eno ali več kontaktnih točk, na katerih lahko zainteresirane osebe dobijo dodatne informacije o pogojih za pridobitev izvoznega dovoljenja;
- (e) upravni organ ali organe, ki se jim predloži zahtevek ali druga ustrezna dokumentacija;
- (f) opis vseh ukrepov, ki se izvajajo v okviru postopka za izdajanje izvoznih dovoljenj;
- (g) obdobje, v katerem bo veljal posamezni postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj, razen če postopek ostane v veljavi, dokler se ne ukine ali spremeni z novo objavo;

- (h) če namerava pogodbenica postopek za izdajanje izvoznih dovoljenj uporabiti za upravljanje izvozne kvote, celotno količino in po potrebi vrednost kvote ter začetne in zaključne datume kvote ter
- (i) vsa izvzetja ali izjeme, ki nadomestijo zahtevo za pridobitev izvoznega dovoljenja, informacije o tem, kako zahtevati ali uveljavljati ta izvzetja ali izjeme, ter merila za njihovo odobritev.

3. Vsaka pogodbenica uradno obvesti drugo pogodbenico o svojih obstoječih postopkih za izdajanje izvoznih dovoljenj v 30 dneh od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma.

Pogodbenica, ki sprejme nove postopke za izdajanje izvoznih dovoljenj ali spremeni obstoječe postopke za izdajanje izvoznih dovoljenj, o takem sprejetju ali spremembi uradno obvesti drugo pogodbenico v 60 dneh od datuma objave teh novih postopkov ali sprememb obstoječih postopkov. Uradno obvestilo vključuje sklic na vir ali vire, v katerem so objavljene informacije, zahtevane v skladu z odstavkom 2, in po potrebi naslov ustreznega vladnega spletišča ali ustreznih vladnih spletišč.

4. Pojasniti je treba, da se nobena določba tega člena ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da izda izvozno dovoljenje, ali pogodbenici preprečuje izpolnjevanje njenih obveznosti ali zavez iz resolucij Varnostnega sveta Združenih narodov ali večstranskih ureditev neširjenja orožja in dogovorov o nadzoru izvoza.

ČLEN 9.15

Carinsko vrednotenje

Vsaka pogodbenica določi carinsko vrednost blaga druge pogodbenice, uvoženega na njeno ozemlje, v skladu s členom VII GATT 1994 in Sporazumom o carinskem vrednotenju. V ta namen so člen VII Sporazuma GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, ter členi 1 do 17 Sporazuma o carinskem vrednotenju, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami, smiselno vključeni v ta sporazum in so njegov sestavni del.

ČLEN 9.16

Uporaba preferencialov

1. Za namene spremljanja delovanja tega dela tega sporazuma in izračuna stopenj uporabe preferencialov si pogodbenici vsako leto izmenjata statistične podatke o uvozu za obdobje, ki se začne eno leto po začetku veljavnosti tega sporazuma in konča 10 let po zaključku odprave tarif za vse blago v skladu s seznamami iz Priloge 9. Če Skupni odbor ne odloči drugače, se navedeno obdobje samodejno podaljša za pet let. Skupni odbor lahko odloči, da ga bo še podaljšal.

2. Izmenjava statističnih podatkov o uvozu iz odstavka 1 zajema podatke, ki se nanašajo na zadnje razpoložljivo leto, vključno z vrednostjo in po potrebi obsegom, na ravni tarifnih postavk za uvoz blaga druge pogodbenice, ki je upravičeno do preferencialne obravnave po tem delu tega sporazuma, in uvoz tistega blaga, ki je bilo deležno nepreferencialne obravnave.

ČLEN 9.17

Posebni ukrepi v zvezi z upravljanjem preferencialne obravnave

1. Pogodbenici sodelujeta pri preprečevanju in odkrivanju kršitev carinske zakonodaje v zvezi s preferencialno obravnavo, odobreno na podlagi tega poglavja, v skladu z njunimi obveznostmi na podlagi poglavja 10 ter Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah ter v boju proti tem kršitvam.
2. Pogodbenica lahko v skladu s postopkom iz odstavka 3 začasno opusti ustrezno preferencialno obravnavo zadevnega blaga, če na podlagi objektivnih, prepričljivih in preverljivih informacij ugotovi, da je druga pogodbenica obsežno sistematično kršila carinsko zakonodajo, da bi pridobila preferencialno obravnavo, odobreno na podlagi tega poglavja, ter ugotovi, da:
 - (a) druga pogodbenica pri odkrivanju in preprečevanju kršitev pravil o poreklu sistematično ne ukrepa ali neustrezno ukrepa pri preverjanju statusa porekla blaga in izpolnjevanju drugih zahtev iz Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah;

- (b) druga pogodbenica sistematično zavrača naknadno preverjanje dokazil o poreklu na zahtevo pogodbenice ali pravočasno sporočanje rezultatov ali tako preverjanje ali sporočanje nepotrebno odlaša, ali
- (c) druga pogodbenica sistematično zavrača sodelovanje ali ne sodeluje ali ne zagotavlja pomoči v skladu z obveznostmi na podlagi Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah v zvezi s preferencialno obravnavo.

3. Pogodbenica, ki je ugotovila kršitev iz odstavka 2, o tem nemudoma uradno obvesti Skupni odbor in v okviru tega odbora začne posvetovanja z drugo pogodbenico, da bi dosegla rešitev, sprejemljivo za obe pogodbenici.

Če se pogodbenici v treh mesecih od datuma uradnega obvestila ne sporazumeta o obojestransko sprejemljivi rešitvi, lahko pogodbenica, ki je ugotovila kršitev, odloči, da začasno opusti ustrezno preferencialno obravnavo zadevnega blaga. Pogodbenica o začasni opustitvi nemudoma obvesti Skupni odbor.

Začasne opustitve se uporabljajo samo za obdobje, potrebno za zaščito finančnih interesov zadevne pogodbenice, in najdlje šest mesecev, vendar pa kadar pogoji, ki so bili razlog za prvotno opustitev, po izteku šestmesečnega obdobja še vedno obstajajo, se lahko zadevna pogodbenica odloči za podaljšanje opustitve. O vsaki začasni opustitvi potekajo redna posvetovanja v okviru Skupnega odbora.

4. Vsaka pogodbenica v skladu z notranjimi postopki objavi obvestila uvoznikom o vseh uradnih obvestilih ali odločitvah v zvezi z začasnimi opustitvami iz odstavka 3.

ČLEN 9.18

Pododbor za trgovino z blagom

Pododbor za trgovino z blagom, ustanovljen v skladu s členom 8.8(1):

- (a) spremlja izvajanje in upravljanje tega poglavja in Priloge 9;
- (b) spodbuja trgovino z blagom med pogodbenicama, vključno s posvetovanji o izboljšanju tarifne obravnave dostopa do trga v skladu s členom 9.5(4) in po potrebi drugih vprašanjih;
- (c) zagotavlja forum za razpravo in reševanje vseh vprašanj, povezanih s tem poglavjem;
- (d) nemudoma obravnava ovire v trgovini z blagom med pogodbenicama, zlasti tiste, ki so povezane z uporabo netarifnih ukrepov, in po potrebi take zadeve predloži v obravnavo Skupnemu odboru;
- (e) priporoči pogodbenicama kakršno koli spremembo ali dopolnitev tega poglavja;

- (f) usklajuje izmenjavo podatkov za uporabo preferencialov ali vseh drugih informacij o trgovini z blagom med pogodbenicama;
- (g) pregleda vse prihodnje spremembe harmoniziranega sistema, da zagotovi, da se obveznosti vsake pogodbenice iz tega dela tega sporazuma ne spremenijo, in se posvetuje, da se razrešijo vsa povezana navzkrižja;
- (h) opravlja naloge iz člena 15.17.

POGLAVJE 10

PRAVILA O POREKLU IN POSTOPKI GLEDE POREKLA

ODDELEK A

PRAVILA O POREKLU

ČLEN 10.1

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 10-A do 10-E:

- (a) „uvrstitev“ pomeni uvrstitev izdelka ali materiala v določeno poglavje, tarifno številko ali tarifno podštevilko harmoniziranega sistema;
- (b) „pošiljka“ pomeni bodisi izdelke, ki jih izvoznik hkrati pošlje prejemniku, bodisi izdelke, ki so zajeti v enem prevoznem dokumentu, s katerim izvoznik dobavlja te izdelke prejemniku, ali, če takega dokumenta ni, izdelke, ki so zajeti na enem računu;
- (c) „carinski organ“ pomeni:
 - (i) za Čile: nacionalno carinsko službo in

- (ii) za pogodbenico EU: službe Evropske komisije, pristojne za carinske zadeve, ter carinske uprave in vse druge organe držav članic, pristojne za uporabo in izvrševanje carinske zakonodaje;
- (d) „izvoznik“ pomeni osebo, ki se nahaja v pogodbenici in ki v skladu z zakoni in drugimi predpisi te pogodbenice izvaža ali izdeluje izdelek s poreklom in sestavi navedbo o poreklu;
- (e) „enaki izdelki“ pomeni izdelke, ki v vseh vidikih ustrezajo izdelkom iz opisa izdelka; opis izdelka v trgovinskem dokumentu, ki se uporabi za sestavo navedbe o poreklu za več pošilk, mora biti dovolj natančen, da se jasno prepozna navedeni izdelek, in tudi enaki izdelki, naknadno uvoženi na podlagi te navedbe;
- (f) „uvoznik“ pomeni osebo, ki uvaža izdelek s poreklom in uveljavlja preferencialno tarifno obravnavo zanj;
- (g) „material“ pomeni kakršno koli snov, ki se uporablja pri izdelavi izdelka, vključno z vsemi sestavinami, surovinami, sestavnimi deli ali deli;
- (h) „izdelek“ pomeni rezultat izdelave, tudi če je namenjen za poznejšo uporabo kot material pri izdelavi drugega izdelka, in
- (i) „izdelava“ pomeni vsako vrsto obdelave ali predelave, vključno s sestavljanjem.

ČLEN 10.2

Splošne zahteve

1. Za namene preferencialne tarifne obravnave, ki jo pogodbenica uporabi za blago s poreklom iz druge pogodbenice v skladu s tem delom tega sporazuma, se, če izdelek izpolnjuje vse druge veljavne zahteve iz tega poglavja, za izdelke s poreklom iz druge pogodbenice štejejo naslednji izdelki:
 - (a) izdelki, v celoti pridobljeni v zadevni pogodbenici, kot je določeno v členu 10.4;
 - (b) izdelki, izdelani izključno iz materialov s poreklom iz te pogodbenice, in
 - (c) izdelki, izdelani v tej pogodbenici, pri katerih so uporabljeni materiali brez porekla, če izpolnjujejo zahteve iz Priloge 10-B.
2. Če je izdelek pridobil status blaga s poreklom v skladu z odstavkom 1, se materiali brez porekla, uporabljeni pri njegovi izdelavi, ne štejejo za materiale brez porekla, kadar je ta izdelek vključen kot material v drug izdelek.
3. Pridobitev statusa blaga s poreklom poteka brez prekinitve na ozemlju pogodbenice.

ČLEN 10.3

Kumulacija porekla

1. Izdelek s poreklom iz pogodbenice se šteje za izdelek s poreklom iz druge pogodbenice, če se uporablja kot material pri izdelavi drugega izdelka v tej drugi pogodbenici, pod pogojem, da obdelava in predelava, ki sta bili opravljeni, presegata enega ali več postopkov iz člena 10.6.
2. Materiali, uvrščeni v Poglavje 3 harmoniziranega sistema s poreklom iz držav iz odstavka 4, pododstavek (b), in uporabljeni pri izdelavi izdelkov iz konzerviranih tun, uvrščenih v tarifno podštevilko 1604 14 harmoniziranega sistema, se lahko štejejo kot izdelki s poreklom iz pogodbenice, če so izpolnjeni pogoji iz odstavka 3, pododstavki (a) do (e), in navedena pogodbenica pošlje uradno obvestilo v proučitev pododboru iz člena 10.31.
3. Skupni odbor se lahko na priporočilo pododbora iz člena 10.31 odloči, da se lahko določeni materiali s poreklom iz tretjih držav¹ iz odstavka 4 tega člena štejejo za izdelek s poreklom iz pogodbenice, kadar se uporabijo pri izdelavi izdelka v tej pogodbenici, če:
 - (a) ima vsaka pogodbenica sklenjen veljaven trgovinski sporazum, ki določa območje proste trgovine z zadevno tretjo državo v smislu člena XXIV GATT iz leta 1994;

¹ „Tretja država“ je opredeljena v členu 1.3, pododstavek (c).

- (b) je poreklo materialov iz tega odstavka določeno v skladu s pravili o poreklu, ki se uporabljajo na podlagi:
- (i) trgovinskega sporazuma s pogodbenico EU, s katerim se v tej tretji državi vzpostavlja območje proste trgovine, če se zadevni material uporablja pri izdelavi izdelka v Čilu, ter
 - (ii) trgovinskega sporazuma s Čilom, s katerim se v tej tretji državi vzpostavlja območje proste trgovine, če se zadevni material uporablja pri izdelavi izdelka v pogodbenici EU;
- (c) med to pogodbenico in to tretjo državo velja ureditev o ustreznem upravnem sodelovanju, ki zagotavlja polno izvajanje tega poglavja, vključno z določbami o uporabi ustrezne dokumentacije o poreklu materialov, ter da pogodbenica drugo pogodbenico uradno obvesti o navedeni ureditvi;
- (d) izdelava ali predelava materialov, opravljena v tej pogodbenici, presega enega ali več postopkov iz člena 10.6, ter
- (e) se pogodbenici strinjata o vseh drugih pogojih, ki se uporabljajo.

4. Tretje države iz odstavka 3 so:

- (a) srednjeameriške države Kostarika, Salvador, Gvatemala, Honduras, Nikaragva in Panama ter
- (b) andske države Kolumbija, Ekvador in Peru.

ČLEN 10.4

V celoti pridobljeni izdelki

1. Za blago, v celoti pridobljeno v določeni državi, se štejejo naslednji izdelki:
 - (a) tam gojene ali pridelane rastline in rastlinski proizvodi;
 - (b) tam skotene ali izvaljene in vzrejene žive živali;
 - (c) izdelki, pridobljeni iz živih, tam vzrejenih živali;
 - (d) izdelki, pridobljeni z lovom, lovom s pastmi, ribolovom, nabiranjem ali ujetjem v pogodbenici, vendar ne zunaj meja teritorialnega morja te pogodbenice;
 - (e) izdelki, pridobljeni iz zaklanih, tam skotenih ali izvaljenih in vzrejenih živali;
 - (f) tam pridobljeni izdelki iz akvakulture, če so vodni organizmi, vključno z ribami, mehkužci, raki, drugimi vodnimi nevretenčarji in vodnimi rastlinami, izvaljeni ali vzgojeni iz reproduktivnega materiala, kot so jajčeca, ikre, zarod, mladice ali ličinke, tako da se z namenom povečanja prireje ali pridelave posega v postopke vzreje ali rasti z rednim obnavljanjem staleža, hranjenjem ali varovanjem pred plenilci;

- (g) minerali ali druge snovi, ki se nahajajo v naravi, ki niso zajeti v pododstavke (a) do (f), tam pridobljeni ali pobrani;
- (h) izdelki morskega ribolova in drugi izdelki, pridobljeni iz morja s plovilom te pogodbenice zunaj katerega koli teritorialnega morja;
- (i) izdelki, izdelanii na krovu predelovalne ladje pogodbenice izključno iz izdelkov iz pododstavka (h);
- (j) izdelki, ki jih pogodbenica ali oseba pogodbenice pridobi z morskega dna ali njegovega podzemlja zunaj katerega koli teritorialnega morja, če ima navedena pogodbenica ali oseba pravico do obdelovanja takega morskega dna ali podzemlja;
- (k) odpadki ali ostanki, nastali pri tamkajšnji izdelavi ali iz tam zbranih rabljenih izdelkov, če so ti izdelki primerni le za obnavljanje surovin, in
- (l) izdelki, ki so tam izdelani izključno iz izdelkov iz pododstavkov (a) do (k).

2. Pojma „plovilo pogodbenice“ in „predelovalna ladja pogodbenice“ v odstavku 1, pododstavka (h) in (i), pomenita plovilo oziroma predelovalno ladjo, ki:

- (a) je registrirana v državi članici ali Čilu;
- (b) pluje pod zastavo države članice ali Čila ter

(c) izpolnjuje enega od naslednjih pogojev:

(i) je v več kot 50-odstotni lasti fizičnih oseb iz države članice ali Čila ali

(ii) je v lasti pravne osebe, ki:

(A) ima sedež in glavni kraj poslovanja v državi članici ali Čilu in

(B) je v več kot 50-odstotni lasti oseb iz ene od teh pogodbenic.

ČLEN 10.5

Dovoljena odstopanja

1. Če izdelek ne izpolnjuje zahtev iz Priloge 10-B zaradi uporabe materiala brez porekla pri njegovi izdelavi, se ta izdelek šteje za izdelek s poreklom iz pogodbenice, če:

(a) za vse izdelke¹, razen za tiste, uvrščene v poglavja 50 do 63 harmoniziranega sistema: skupna vrednost materiala brez porekla ne presega 10 % cene franko tovarna izdelka;

¹ Poglavja 1 do 24 harmoniziranega sistema v skladu z opombo 9 iz Priloge 10-A.

(b) za izdelke iz poglavij 50 do 63 harmoniziranega sistema: se uporabljajo dovoljena odstopanja, kot je določeno v opombah 6 do 8 Priloge 10-A.

2. Odstavek 1 se ne uporablja, če vrednost ali teža materialov brez porekla, ki se uporabljajo pri izdelavi izdelka, presega kateri koli delež najvišje vrednosti ali teže materialov brez porekla, kot je določen v zahtevah iz Priloge 10-B.

3. Odstavek 1 se ne uporablja za izdelke, v celoti pridobljene v pogodbenici v smislu člena 10.4. Če se v skladu s Prilogo 10-B zahteva, da so materiali, ki se uporabljajo pri izdelavi izdelka, v celoti pridobljeni, se uporabljata odstavka 1 in 2 tega člena.

ČLEN 10.6

Nezadostna obdelava ali predelava

1. Ne glede na člen 10.2(1), pododstavek (c), se izdelek ne šteje za izdelek s poreklom iz pogodbenice, če je bil na materialih brez porekla v navedeni pogodbenici opravljen samo en ali več naslednjih postopkov:

(a) postopki za ohranitev, kot so sušenje, zamrzovanje, vlaganje v slanico ali drugi podobni postopki, če je njihov edini namen ohraniti izdelek v dobrem stanju med prevozom in skladiščenjem;

- (b) razstavljanje in sestavljanje tovorkov;
- (c) pranje, čiščenje, odstranjevanje prahu, oksidov, olja, barve ali drugih snovi za prekrivanje;
- (d) likanje tekstila in tekstilnih izdelkov brez pare ali s paro;
- (e) preprosti postopki barvanja in loščenja;
- (f) luščenje in delno ali popolno mletje riža; poliranje in glaziranje žit in riža;
- (g) postopki barvanja ali aromatiziranja sladkorja ali oblikovanja sladkornih kock, delno ali popolno mletje kristalnega sladkorja v trdnem stanju;
- (h) lupljenje, razkoščičevanje in luščenje sadja, oreškov in zelenjave;
- (i) ostrenje, preprosto brušenje ali preprosto rezanje;
- (j) presejanje, prebiranje, sortiranje, razvrščanje v skupine, razvrščanje po stopnjah ali usklajevanje;
- (k) preprosto pakiranje v steklenice, pločevinke, čutare, vrečke, zaboje, škatle, pritrdjevanje na lepenko ali plošče in vsi drugi preprosti postopki pakiranja;
- (l) pritrdjevanje ali tiskanje oznak, nalepk, logotipov in drugih podobnih znakov za razlikovanje na izdelke ali njihovo embalažo;

- (m) preprosto mešanje izdelkov, ne glede na to, ali so različnih vrst ali ne, vključno z mešanjem sladkorja s katerim koli materialom;
- (n) preprosto sestavljanje delov izdelkov v popoln izdelek ali razstavljanje izdelkov na dele;
- (o) preprosto dodajanje vode ali redčenje ali dehidracijo ali denaturacijo izdelkov ali
- (p) zakol živali.

2. V odstavku 1 se postopek šteje za preprostega, kadar ne zahteva posebnih znanj ali strojev ali naprav ali opreme, ki bi bili posebej izdelani ali nameščeni za izvajanje navedenih postopkov..

ČLEN 10.7

Enota kvalifikacije

1. V tem poglavju je enota kvalifikacije izdelek, ki se šteje za osnovno enoto pri uvrstitvi izdelka v okviru harmoniziranega sistema.

2. Pri pošiljki, ki jo sestavlja več enakih izdelkov, uvrščenih v isto tarifno številko harmoniziranega sistema, se pri uporabi tega poglavja upošteva vsak posamezni izdelek.

ČLEN 10.8

Dodatki, nadomestni deli in orodje

1. Dodatki, nadomestni deli in orodje, poslani skupaj z delom opreme, stroja, naprave ali vozila, ki so del običajne opreme in so vključeni v njeno ceno ali pa niso posebej zaračunani, se štejejo za del te opreme, stroja, naprave ali vozila.
2. Dodatki, nadomestni deli in orodje iz odstavka 1 se ne upoštevajo pri določanju porekla izdelka, razen pri izračunu največje vrednosti materialov brez porekla, če za izdelek velja največja vrednost materialov brez porekla, kot je določena v Prilogi 10-B.

ČLEN 10.9

Garniture

Garniture, kot so opredeljene v splošnem pravilu 3 za razlago harmoniziranega sistema, se štejejo za garniture s poreklom iz pogodbenice, če so vsi njihovi sestavni deli izdelki s poreklom. Če je garnitura sestavljena iz izdelkov s poreklom in izdelkov brez porekla, se celotna garnitura šteje za izdelek s poreklom iz pogodbenice, če vrednost izdelkov brez porekla ne presega 15 % cene garnitura franko tovarna.

ČLEN 10.10

Nevtralne sestavine

Da bi se določilo, ali gre za izdelek s poreklom iz pogodbenice, ni treba ugotavljati porekla naslednjih sestavin, ki bi lahko bile uporabljene pri izdelavi izdelka:

- (a) goriva, energije, katalizatorjev in topil;
- (b) opreme, naprav in potrebščin za preskušanje ali pregled izdelkov;

- (c) strojev, orodij, matric in kalupov;
- (d) nadomestnih delov in materialov, ki se uporabljajo za vzdrževanje opreme in stavb;
- (e) maziv, maščob, polnil in drugih materialov, ki se uporabljajo pri izdelavi ali za upravljanje opreme in stavb;
- (f) rokavic, očal, obuval, oblačil, varnostne opreme in potrebščin;
- (g) drugih materialov, ki niso vgrajeni v izdelek, vendar katerih uporabo je mogoče prikazati kot del izdelave izdelka.

ČLEN 10.11

Pakirni materiali, embalažni materiali in zabojniki

1. Če so embalažni materiali in zabojniki, v katerih je izdelek pakiran za prodajo na drobno, v skladu s splošnim pravilom 5 za razlago harmoniziranega sistema uvrščeni skupaj z izdelkom, se ne upoštevajo pri določanju porekla izdelka, razen pri izračunu največje vrednosti materialov brez porekla, če za izdelek velja največja vrednost materialov brez porekla v skladu s Prilogo 10-B.

2. Pakirni materiali in zabojniki, s katerimi se izdelek zaščiti med prevozom, se ne upoštevajo pri določanju, ali gre za izdelek s poreklom iz pogodbenice.

ČLEN 10.12

Ločeno knjigovodsko izkazovanje za zamenljive materiale

1. Zamenljivi materiali s poreklom in taki brez porekla morajo biti med skladiščenjem fizično ločeni, da se ohrani njihov status materiala s poreklom oziroma brez porekla. Navedeni materiali se lahko uporabijo pri izdelavi izdelka, ne da bi bili fizično ločeni med skladiščenjem, če se uporabi metoda ločenega knjigovodskega izkazovanja.
2. Metoda ločenega knjigovodskega izkazovanja iz odstavka 1 se uporabi v skladu z metodo upravljanja zalog v okviru računovodskih načel, ki so v pogodbenici splošno sprejeta. Z metodo ločenega knjigovodskega izkazovanja se zagotovi, da število izdelkov, ki bi se lahko šteli za izdelke s poreklom iz pogodbenice, v nobenem trenutku ne presega števila, ki bi se pridobilo, če bi bile zaloge med skladiščenjem fizično ločene.
3. V odstavku 1 „zamenljivi materiali“ pomeni materiale, ki so enake vrste in tržne kakovosti z enakimi tehničnimi in fizičnimi lastnostmi ter ki jih ni mogoče ločiti med seboj, ko so enkrat vgrajeni v končni izdelek.

ČLEN 10.13

Vrnjeni izdelki

Če se izdelek s poreklom iz pogodbenice, izvožen iz te pogodbenice v tretjo državo, vrne v to pogodbenico, se šteje za izdelek brez porekla, razen če se lahko carinskim organom te pogodbenice zadovoljivo dokaže, da:

- (a) je vrnjeni izdelek isti kot izvoženi in
- (b) da na njem niso bili opravljeni nobeni postopki, razen tistih, ki so bili potrebni, da se je ohranil v dobrem stanju, medtem ko se je nahajal v tretji državi ali med izvozom.

ČLEN 10.14

Nespreminjanje izdelkov

1. Izdelek s poreklom, prijavljen za domačo uporabo v pogodbenici uvoznici, po izvozu in pred prijavo za domačo uporabo ne sme biti spremenjen ali preoblikovan na kakršen koli način, niti na njem ne smejo biti opravljeni nobeni postopki, razen postopkov za ohranitev izdelka v dobrem stanju ali dodajanja ali pritrjevanja oznak, nalepk, pečatov ali katere koli druge dokumentacije za zagotovitev skladnosti s specifičnimi notranjimi zahtevami pogodbenice uvoznice.

2. Skladiščenje ali razstavljanje izdelka lahko poteka v tretji državi pod pogojem, da izdelek v tej tretji državi ostane pod carinskim nadzorom.
3. Brez poseganja v oddelek B lahko delitev pošiljk poteka na ozemlju tretje države, če jo opravlja izvoznik ali se ta opravi pod njegovo odgovornostjo ter pod pogojem, da te pošiljke v tretji državi ostanejo pod carinskim nadzorom.
4. V primeru dvoma, ali so pogoji iz odstavkov 1 do 3 izpolnjeni, lahko carinski organ od pogodbenice uvoznice zahteva, da uvoznik predloži dokazila o skladnosti. Ta dokazila se lahko predložijo v kakršni koli obliki, vključno s pogodbenimi prevoznimi dokumenti, kot so nakladnice ali dejanska oziroma konkretna dokazila, ki temeljijo na označevanju ali številčenju tovorkov, ali kakršna koli dokazila v zvezi s samim izdelkom.

ČLEN 10.15

Razstave

1. Za izdelke s poreklom, ki se pošljejo na razstavo v tretjo državo in se po razstavi prodajo za uvoz v pogodbenico, pri uvozu veljajo ugodnosti v skladu s tem delom tega sporazuma, če se carinskim organom zadovoljivo dokaže, da:
 - (a) je izvoznik te izdelke poslal iz pogodbenice v tretjo državo, v kateri je bila razstava, in jih tam razstavil;

- (b) je ta izvoznik izdelke prodal ali jih drugače dal na razpolago osebi v pogodbenici;
- (c) so bili izdelki poslani med razstavo ali takoj zatem v enakem stanju, v kakršnem so bili poslani na razstavo, ter
- (d) so bili izdelki od tedaj, ko so bili poslani na razstavo, uporabljeni izključno za predstavitev na razstavi.
2. Navedba o poreklu se sestavi v skladu z oddelkom B in predložena carinskim organom v skladu s carinskimi postopki pogodbenice uvoznice. V njej se navedeta ime in naslov razstave.
3. Odstavek 1 se uporablja za vse trgovinske, industrijske, kmetijske ali obrtne razstave, sejme ali podobne javne prireditve ali prikaze, ki niso organizirani za zasebne namene v trgovinah ali poslovnih prostorih z namenom prodaje tujih izdelkov in med katerimi izdelki ostanejo pod carinskim nadzorom.
4. Carinski organi pogodbenice uvoznice lahko zahtevajo dokazila, da so bili izdelki v državi razstave pod carinskim nadzorom, in dodatna dokumentarna dokazila o pogojih, pod katerimi so bili razstavljeni.

ODDELEK B

POSTOPKI GLEDE POREKLA

ČLEN 10.16

Zahtevki za preferencialno tarifno obravnavo

1. Pogodbenica uvoznica odobri preferencialno tarifno obravnavo za izdelek s poreklom iz druge pogodbenice v smislu tega poglavja na podlagi zahtevka uvoznika za preferencialno tarifno obravnavo. Uvoznik je odgovoren za pravilnost zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo in izpolnjevanje zahtev iz tega poglavja.
2. Zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na enem od naslednjega:
 - (a) navedbi o poreklu, ki jo sestavi izvoznik v skladu s členom 10.17;
 - (b) vedenju uvoznika v skladu s pogoji iz člena 10.19.
3. Zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo in podlaga zanj iz odstavka 2 se vključita v carinsko deklaracijo v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice uvoznice.

4. Uvoznik, ki vloži zahtevek za preferencialno obravnavo na podlagi navedbe o poreklu v skladu z odstavkom 2, pododstavek (a), hrani navedbo in jo na zahtevo predloži carinskemu organu pogodbenice uvoznice.

ČLEN 10.17

Navedba o poreklu

1. Izvoznik izdelka sestavi navedbo o poreklu na podlagi informacij, ki dokazujejo, da gre za izdelek s poreklom, vključno, če je ustrezno, z informacijami o statusu porekla materialov, ki se uporabljajo pri izdelavi izdelka.
2. Izvoznik je odgovoren za pravilnost sestavljene navedbe o poreklu in informacij, predloženih v skladu z odstavkom 1. Če izvoznik upravičeno domneva, da navedba o poreklu vsebuje nepravilne informacije ali na njih temelji, nemudoma uradno obvesti uvoznika o vseh spremembah, ki vplivajo na status porekla izdelka. Uvoznik v takem primeru popravi uvozno deklaracijo in plača dolgovano veljavno carino.
3. Izvoznik sestavi navedbo o poreklu na podlagi ene od jezikovnih različic iz Priloge 10-C na računu ali katerem koli drugem trgovinskem dokumentu, ki izdelek s poreklom opisuje dovolj natančno, da ga je mogoče prepoznati v nomenklaturi harmoniziranega sistema. Pogodbenica uvoznica od uvoznika ne zahteva, da predloži prevod navedbe o poreklu.

4. Navedba o poreklu je veljavna eno leto od datuma, ko je bila sestavljena.
5. Navedba o poreklu se lahko sestavi za:
- (a) posamezno odpremo enega ali več izdelkov v pogodbenico ali
 - (b) več odpremenakih izdelkov v pogodbenico v obdobju, določenem v navedbi o poreklu, ki ne presega 12 mesecev.
6. Pogodbenica uvoznica na zahtevo uvoznika in ob upoštevanju vseh zahtev, ki jih lahko določi pogodbenica uvoznica, dovoli, da se za nesestavljene ali razstavljene izdelke v smislu splošnega pravila 2(a) harmoniziranega sistema, uvrščene v oddelke XV do XXI harmoniziranega sistema, uporablja ena sama navedba o poreklu, če se uvažajo po delih.

ČLEN 10.18

Manjša neskladja in manjše napake

Carinski organ pogodbenice uvoznice ne zavrne zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo zaradi manjših neskladij med navedbo o poreklu in dokumenti, predloženimi carinskemu uradu, ali manjših napak v navedbi o poreklu.

ČLEN 10.19

Vedenje uvoznika

1. Pogodbenica uvoznica lahko v zakonih in drugih predpisih določi pogoje o tem, kateri uvozniki lahko zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo utemeljijo na vedenju uvoznika.
2. Ne glede na odstavek 1 vedenje uvoznika o tem, da gre za izdelek s poreklom, temelji na informacijah, ki dokazujejo, da se izdelek dejansko šteje za izdelek s poreklom in izpolnjuje zahteve iz tega poglavja za pridobitev statusa izdelka s poreklom.

ČLEN 10.20

Zahteve glede vodenja evidenc

1. Uvoznik, ki uveljavlja preferencialno tarifno obravnavo za izdelek, uvožen v pogodbenico:
 - (a) če zahtevek za preferencialno obravnavo temelji na navedbi o poreklu, hrani to navedbo, ki jo sestavi izvoznik, najmanj tri leta od datuma zahtevka za preferencialno obravnavo izdelka in

- (b) če zahtevki za preferencialno obravnavo temelji na vedenju uvoznika, hrani informacije, ki dokazujejo, da izdelek izpolnjuje zahteve iz tega poglavja za pridobitev statusa izdelka s poreklom, najmanj tri leta od datuma zahtevka za preferencialno obravnavo.
2. Izvoznik, ki je sestavil navedbo o poreklu, hrani izvod navedbe o poreklu in vse druge evidence, ki dokazujejo, da izdelek izpolnjuje zahteve za pridobitev statusa porekla iz tega poglavja, najmanj štiri leta po sestavi te navedbe.
3. Evidence, ki se vodijo v skladu s tem členom, se lahko hranijo v elektronski obliki v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice uvoznice oziroma izvoznice.

ČLEN 10.21

Izjeme od zahtev v zvezi z navedbami o poreklu

1. Izdelki, ki jih fizične osebe pošljejo fizičnim osebam kot tovorke ali ki so del osebne prtljage potnikov, se priznajo kot izdelki s poreklom, ne da bi se zahtevala navedba o poreklu, če se ti izdelki ne uvažajo v trgovinske namene in če je bila dana izjava, da izpolnjujejo zahteve iz tega poglavja, ter ni dvoma o resničnosti te izjave.

2. Občasni uvozi, pri katerih gre izključno za izdelke za osebno uporabo prejemnikov ali potnikov ali njihovih družin, se ne štejejo za uvoze v trgovinske namene, če je iz narave in količine blaga razvidno, da niso namenjeni za trgovanje, in če uvoz ni del serije uvozov, za katere se lahko upravičeno šteje, da so bili opravljeni ločeno, da bi se izognili zahtevi po navedbi o poreklu.
3. Skupna vrednost izdelkov iz odstavka 1 v primeru tovorkov ne presega 500 EUR ali enakovrednega zneska v valuti pogodbenice, v primeru izdelkov, ki so del potnikove osebne prtljage, pa 1 200 EUR ali enakovrednega zneska v valuti pogodbenice.

ČLEN 10.22

Preverjanja

1. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko na podlagi metod za oceno tveganja, ki lahko vključujejo naključni izbor, preveri, ali gre za izdelek s poreklom oziroma ali so izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko za namene takega preverjanja uvozniku, ki je zahteval preferencialno obravnavo v skladu s členom 10.16, pošlje zahtevo za informacije.

2. Carinski organ pogodbenice uvoznice, ki pošilja zahtevo v skladu z odstavkom 1, zahteva samo naslednje informacije v zvezi s poreklom izdelka:

- (a) navedbo o poreklu, če je zahtevnik za preferencialno obravnavo temeljil na navedbi o poreklu, in
- (b) informacije v zvezi z izpolnjevanjem meril porekla, in sicer:
 - (i) če je merilo porekla „v celoti pridobljen“, zadevno kategorijo (na primer žetev, rudarjenje, ribolov) in kraj izdelave;
 - (ii) če merilo porekla temelji na spremembi tarifne uvrstitve, seznam vseh materialov brez porekla, vključno z njihovo tarifno uvrstitvijo (v obliki dvo-, štiri- ali šestmestne številke, odvisno od meril porekla);
 - (iii) če merilo porekla temelji na metodi vrednostenja, vrednost končnega izdelka in vrednost vseh materialov brez porekla, uporabljenih pri izdelavi;
 - (iv) če merilo porekla temelji na teži, teži končnega izdelka in ustreznih materialov brez porekla, uporabljenih v končnem izdelku, in
 - (v) če merilo porekla temelji na specifičnem postopku proizvodnje, opis tega specifičnega postopka.

3. Uvoznik lahko ob predložitvi zahtevanih informacij doda kakršne koli druge informacije, za katere meni, da so pomembne za namene preverjanja.
4. Če zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na navedbi o poreklu v skladu s členom 10.16(2), pododstavek (a), ki jo izda izvoznik, uvoznik predloži to navedbo o poreklu, vendar lahko carinskemu organu pogodbenice uvoznice odgovori, da informacij iz odstavka 2, pododstavek (b), tega člena ni mogoče predložiti.
5. Kadar zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na vedenju uvoznika iz člena 10.16(2), pododstavek (b), lahko carinski organ pogodbenice uvoznice, ki opravlja preverjanje, potem ko zahteva informacije v skladu z odstavkom 1 tega člena, uvozniku pošlje zahtevo za dodatne informacije, če meni, da so te potrebne za preverjanje statusa porekla izdelka ali da so izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko od uvoznika zahteva specifično dokumentacijo in informacije, če je ustrezno.
6. Če se carinski organ pogodbenice uvoznice med čakanjem na rezultate preverjanja odloči, da začasno opusti preferencialno tarifno obravnavo zadevnih izdelkov, lahko uvozniku ponudi možnost sprostitev izdelkov. Pogodbenica uvoznica lahko kot pogoj za tako sprostitev zahteva jamstvo ali druge ustrezne previdnostne ukrepe. Začasna opustitev preferencialne tarifne obravnave se zaključi čim prej, potem ko se carinski organ pogodbenice uvoznice prepriča o statusu porekla zadevnih izdelkov oziroma da so bile druge zahteve iz tega poglavja izpolnjene.

ČLEN 10.23

Upravno sodelovanje

1. Za zagotovitev ustrezne uporabe tega poglavja si pogodbenici prek svojih carinskih organov medsebojno pomagata pri preverjanju, ali ima izdelek poreklo in ali so bile izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja.
2. Če zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na navedbi o poreklu iz člena 10.16(2), pododstavek (a), lahko carinski organ pogodbenice uvoznice, ki opravlja preverjanje, potem ko od uvoznika zahteva informacije v skladu s členom 10.22(1), carinskemu organu pogodbenice izvoznice v dveh letih po datumu zahtevka za preferencialno obravnavo pošlje zahtevo za informacije, če meni, da so potrebne dodatne informacije za preverjanje statusa porekla izdelka oziroma ali so bile izpolnjene druge zahteve iz tega poglavja. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko zahteva specifično dokumentacijo in informacije od carinskega organa pogodbenice izvoznice, če je ustrezno.
3. Carinski organ pogodbenice uvoznice v zahtevo iz odstavka 2 vključi naslednje informacije:
 - (a) navedbo o poreklu ali izvod take navedbe;

- (b) identiteto carinskega organa, ki izda zahtevo;
- (c) ime izvoznika, ki ga je treba preveriti;
- (d) predmet in obseg preverjanja ter
- (e) če je ustrezno, kakršno koli ustrezno dokumentacijo.

4. Carinski organ pogodbenice izvoznice lahko v skladu z zakoni in drugimi predpisi te pogodbenice opravi preverjanje tako, da od izvoznika zahteva dokumentacijo in ga pozove k predložitvi katerih koli dokazil ali obišče prostore izvoznika z namenom pregleda evidenc in obratov, ki se uporabljajo pri izdelavi izdelka.

5. Po zahtevi iz odstavka 2 carinski organ pogodbenice izvoznice carinskemu organu pogodbenice uvoznice predloži naslednje informacije:

- (a) zahtevano dokumentacijo, če je na voljo;
- (b) mnenje o statusu porekla izdelka;
- (c) opis izdelka, ki se preverja, in tarifno uvrstitev, ki se nanaša na uporabo pravil o poreklu;

- (d) opis in razlago postopka izdelave za utemeljitev statusa porekla izdelka;
- (e) informacije o tem, kako je bilo opravljeno preverjanje statusa porekla izdelka v skladu z odstavkom 4, in
- (f) dokazne listine, če je ustrezno.
6. Carinski organ pogodbenice izvoznice carinskemu organu pogodbenice uvoznice ne predloži informacij iz odstavka 5, pododstavek (a) ali (f), brez soglasja izvoznika.
7. Vse zahtevane informacije, vključno z dokaznimi listinami, in vse druge povezane informacije, ki se nanašajo na preverjanje, bi se morale med carinskimi organi po možnosti izmenjati elektronsko.
8. Pogodbenici si prek koordinatorjev, imenovanih v skladu s tem delom tega sporazuma, medsebojno zagotovita kontaktne podatke ustreznih carinskih organov in vse spremembe teh podatkov v 30 dneh po taki spremembi.

ČLEN 10.24

Vzajemna pomoč v boju proti goljufijam

Pogodbenici si v primeru domnevne kršitve tega poglavja zagotavljata medsebojno pomoč v skladu s Protokolom k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah.

ČLEN 10.25

Zavrnitev zahtevkov za preferencialno tarifno obravnavo

1. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko v skladu z zahtevami iz odstavkov 3 do 5 zavrne zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo, če:

(a) v treh mesecih po zahtevi za informacije v skladu s členom 10.22(1):

(i) uvoznik ni predložil odgovora;

(ii) kadar zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo temelji na navedbi o poreklu v skladu s členom 10.16(2), pododstavek (a), navedba o poreklu ni bila predložena ali

- (iii) kadar zahtevke za preferencialno tarifno obravnavo temelji na vedenju uvoznika v skladu s členom 10.16(2), pododstavek (b), informacije, ki jih je predložil uvoznik, niso ustrezne, da se potrdi status porekla izdelka;
- (b) v treh mesecih po zahtevi za dodatne informacije v skladu s členom 10.22(5):
- (i) uvoznik ni predložil odgovora ali
 - (ii) informacije, ki jih je predložil uvoznik, niso ustrezne za potrditev, da gre za izdelek s poreklom;
- (c) v desetih mesecih po zahtevi za informacije v skladu s členom 10.23(2):
- (i) carinski organ pogodbenice izvoznice ni predložil odgovora ali
 - (ii) informacije, ki jih je predložil carinski organ pogodbenice izvoznice, niso ustrezne, da se potrdi status porekla izdelka.

2. Carinski organ pogodbenice uvoznice lahko zavrne zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo, če uvoznik, ki ga je vložil, ne izpolni zahtev iz tega poglavja, ki se ne nanašajo na status porekla izdelkov.

3. Če lahko carinski organ pogodbenice uvoznice zadostno utemelji zavrnitev zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo iz odstavka 1 tega člena in kadar carinski organ pogodbenice izvoznice predloži mnenje v skladu s členom 10.23(5), pododstavek (b), ki potrjuje status porekla izdelkov, carinski organ pogodbenice uvoznice uradno obvesti carinski organ pogodbenice izvoznice o svoji nameri, da bo zavrnil zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo, v dveh mesecih po prejemu tega mnenja.
4. Če je bilo uradno obvestilo iz odstavka 3 predloženo, se na zahtevo katere koli pogodbenice v treh mesecih po datumu navedenega uradnega obvestila organizirajo posvetovanja. Rok za posvetovanje se lahko na podlagi medsebojnega dogovora carinskih organov pogodbenic podaljša za vsak primer posebej. Posvetovanje lahko poteka v skladu s postopkom, ki ga določi pododbor iz člena 10.31.
5. Ob izteku roka za posvetovanje lahko carinski organ pogodbenice uvoznice zavrne zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo le, če ne more potrditi statusa porekla izdelka, in po tem, ko je uvozniku omogočil pravico do izjave.

ČLEN 10.26

Zaupnost

1. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi ohranja zaupnost informacij, ki ji jih predloži druga pogodbenica v skladu s tem poglavjem, ter te informacije varuje pred razkritjem.
2. Informacije, ki jih pridobijo organi pogodbenice uvoznice, navedeni organi uporabijo le za namene tega poglavja.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se zaupne informacije, zbrane v skladu s tem poglavjem, uporabijo samo za upravljanje in izvrševanje odločitev in opredelitev glede porekla izdelkov in carinskih zadev, razen če uporabo za druge namene dovoli oseba ali pogodbenica, ki je zaupne informacije zagotovila.
4. Ne glede na odstavek 3 lahko pogodbenica dovoli, da se informacije, zbrane v skladu s tem poglavjem, uporabijo v kakršnih koli upravnih, sodnih ali parasodnih postopkih, začelih zaradi neizpolnjevanja carinskih zakonov ali drugih predpisov za izvajanje tega poglavja. Pogodbenica o taki uporabi vnaprej uradno obvesti osebo ali pogodbenico, ki je zagotovila zadevne informacije.

ČLEN 10.27

Vračila in zahtevki za preferencialno tarifno obravnavo po uvozu

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko uvoznik po uvozu vloži zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo in vračilo vseh presežnih carin, plačanih za izdelek, če:
 - (a) uvoznik ob uvozu ni vložil zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo;
 - (b) je zahtevek vložen najpozneje dve leti od datuma uvoza in
 - (c) je bilo zadevno blago ob uvozu na ozemlje pogodbenice upravičeno do preferencialne tarifne obravnave.
2. Pogodbenica uvoznica lahko od uvoznika kot pogoj za preferencialno tarifno obravnavo na podlagi zahtevka v skladu z odstavkom 1 zahteva, da:
 - (a) vloži zahtevek za preferencialno tarifno obravnavo v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice uvoznice;
 - (b) predloži navedbo o poreklu, če je ustrezno, in
 - (c) izpolni vse druge veljavne zahteve iz tega poglavja na enak način, kot če bi se preferencialna tarifna obravnava zahtevala ob uvozu.

ČLEN 10.28

Upravni ukrepi in sankcije

1. Pogodbenica v skladu z ustreznimi zakoni in drugimi predpisi, če je primerno, naloži upravne ukrepe in sankcije osebi, ki pripravi dokument ali je odgovorna za pripravo dokumenta, ki vsebuje nepravilne informacije z namenom, da bi bil njen izdelek preferencialno tarifno obravnavan, ali ki ne izpolnjuje zahtev iz:

- (a) člena 10.20;
- (b) člena 10.23(4) s tem, ko ne predloži dokaza ali zavrne obisk, ali
- (c) člena 10.17(2) s tem, ko ne popravi zahtevka za preferencialno tarifno obravnavo, ki ga vsebuje carinska deklaracija, in, če je ustrezno, ne plača carine, če je prvotni zahtevek za preferencialno obravnavo temeljil na nepravilnih informacijah.

2. Pogodbenica upošteva člen 6, odstavek 3.6, Sporazuma o olajševanju trgovine iz Priloge 1A Sporazuma o STO, kadar uvoznik prostovoljno razkrije popravek v zahtevku za preferencialno obravnavo, preden prejme zahtevo za preverjanje, v skladu z zakoni in drugimi predpisi navedene pogodbenice.

ODDELEK C

KONČNE DOLOČBE

ČLEN 10.29

Ceuta in Melilla

1. V tem poglavju v primeru pogodbenice EU pojem „pogodbenica“ ne vključuje Ceute in Melille.
2. Za izdelke s poreklom iz Čila se ob uvozu v Ceuto in Melillo v skladu s tem delom tega sporazuma v vseh pogledih uporablja enaka carinska obravnava, kot se uporablja za izdelke s poreklom s carinskega območja Evropske unije na podlagi Protokola 2 k Aktu o pristopu Kraljevine Španije in Portugalske republike k Evropski uniji. Čile za uvoz izdelkov, ki ga zajema ta del tega sporazuma in imajo poreklo iz Ceute in Melille, odobri enako carinsko obravnavo, kot se odobri za izdelke, ki se uvozijo in imajo poreklo iz pogodbenice EU.
3. Pravila o poreklu in postopki glede porekla iz tega poglavja se smiselno uporabljajo za izdelke, izvožene iz Čila v Ceuto in Mellilo, in za izdelke, izvožene iz Ceute in Melille v Čile.

4. Ceuta in Melilla se obravnavata kot enotno ozemlje.
5. Člen 10.3 se uporablja za uvoz in izvoz izdelkov med pogodbenico EU, Čilom ter Ceuto in Melillo.
6. Izvoznik vpiše „Čile“ ali „Ceuta in Melilla“ v polje 3 besedila navedbe o poreklu iz Priloge 10-C, odvisno od porekla blaga.
7. Carinski organi Kraljevine Španije so odgovorni za uporabo tega člena v Ceuti in Melilli.

ČLEN 10.30

Spremembe

Skupni svet lahko v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), sprejema sklepe o spremembi tega poglavja in prilog 10-A do 10-E.

ČLEN 10.31

Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu

1. Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za carino.
2. Pododbor je odgovoren za učinkovito izvajanje in uporabo tega poglavja.
3. V tem poglavju ima pododbor naslednje naloge:
 - (a) pregleduje in po potrebi Skupnemu odboru daje ustrezna priporočila glede:
 - (i) izvajanja in uporabe tega poglavja ter
 - (ii) morebitnih sprememb tega poglavja in prilog 10-A do 10-E, ki jih predlaga pogodbenica;
 - (b) oblikuje predloge za Skupni odbor v zvezi s sprejetjem pojasnjevalnih opomb, da se olajša izvajanje tega poglavja, ter
 - (c) proučuje vse druge zadeve v zvezi s tem poglavjem po dogovoru pogodbenic.

ČLEN 10.32

Izdelki na poti ali med skladiščenjem

Pogodbenici lahko ta del tega sporazuma uporabljata za izdelke, ki so v skladu s tem poglavjem in so na datum začetka veljavnosti tega sporazuma na poti ali začasno skladiščeni v carinskem skladišču ali prostih conah v pogodbenici EU ali Čilu, če je carinskim organom pogodbenice uvoznice predložena navedba o poreklu.

ČLEN 10.33

Pojasnjevalne opombe

Pojasnjevalne opombe v zvezi z razlago, uporabo in upravljanjem tega poglavja so navedene v Prilogi 10-E.

POGLAVJE 11

CARINA IN OLAJŠEVANJE TRGOVINE

ČLEN 11.1

Cilji

1. Pogodbenici priznavata pomen carine in olajševanja trgovine v razvijajočem se svetovnem trgovinskem okolju.
2. Pogodbenici priznavata, da bi morali pri svojih uvoznih, izvoznih in tranzitnih zahtevah in postopkih upoštevati mednarodne trgovinske in carinske instrumente in standarde.
3. Pogodbenici priznavata, da so njuni carinski zakoni in drugi predpisi nediskriminatorni ter da carinski postopki temeljijo na uporabi sodobnih metod in učinkovitih kontrol za boj proti goljufijam, zaščito zdravja in varnosti potrošnikov ter spodbujanje zakonite trgovine. Vsaka pogodbenica bi morala redno pregledovati svoje carinske zakone, druge predpise in postopke. Pogodbenici priznavata tudi, da njuni carinski postopki trgovine upravno ne obremenjujejo ali omejujejo bolj, kot je potrebno za doseganje legitimnih ciljev, ter da se uporabljajo na predvidljiv, dosleden in pregleden način.

4. Pogodbenici se strinjata, da bosta okrepili sodelovanje za zagotovitev, da ustrezni carinski zakoni, drugi predpisi in postopki ter upravna zmogljivost ustreznih uprav izpolnjujejo cilje spodbujanja olajševanja trgovine in hkrati zagotavljajo učinkovit carinski nadzor.

ČLEN 11.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju pojem „carinski organi“ pomeni:

- (a) za Čile: *Servicio Nacional de Aduanas* (nacionalna carinska služba) ali njenega naslednika ter
- (b) za pogodbenico EU: službe Evropske komisije, pristojne za carinske zadeve, ter carinske uprave in vse druge organe držav članic, pristojne za uporabo in izvajanje carinskih zakonov in drugih predpisov.

ČLEN 11.3

Carinsko sodelovanje

1. Pogodbenici sodelujeta pri carinskih zadevah med svojimi carinskimi organi, da bi se dosegli cilji iz člena 11.1.
2. Pogodbenici razvijata sodelovanje, ki vključuje:
 - (a) izmenjavo informacij o carinskih zakonih in drugih predpisih, njihovem izvajanju ter carinskih postopkih, zlasti na naslednjih področjih:
 - (i) poenostavitev in posodobitev carinskih postopkov;
 - (ii) uveljavljanje pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov;
 - (iii) olajšanje tranzita in pretovarjanja;
 - (iv) odnosi s poslovno skupnostjo ter
 - (v) varnost dobavne verige in obvladovanje tveganja;

- (b) sodelovanje pri carinskih vidikih zagotavljanja in olajševanja mednarodne trgovinske dobavne verige v skladu z okvirom standardov za zaščito in olajševanje svetovne trgovine (v nadaljnjem besedilu: okvir standardov SAFE) Svetovne carinske organizacije, sprejetim junija 2005;
- (c) upoštevanje razvoja skupnih pobud v zvezi z uvoznimi, izvoznimi in drugimi carinskimi postopki, vključno z izmenjavo dobrih praks in tehnične pomoči, ter zagotavljanje učinkovitih storitev poslovni skupnosti; tako sodelovanje lahko zajema izmenjave v carinskih laboratorijih, usposabljanje carinskih uradnikov ter usposabljanje o novih tehnologijah za carinsko kontrolo in postopkih;
- (d) krepitev sodelovanja na področju carin v mednarodnih organizacijah, kot sta STO in Svetovna carinska organizacija;
- (e) če je primerno in ustrezno, vzpostavitev vzajemnega priznavanja programov pooblaščenih gospodarskih subjektov, vključno z enakovrednimi ukrepi za olajševanje trgovine;
- (f) izmenjave tehnik obvladovanja tveganja, standardov tveganja in varnostnih kontrol, da se v največji možni meri določijo minimalni standardi za tehnike obvladovanja tveganja ter povezane zahteve in programi;

- (g) prizadevanje za uskladitev njunih zahtev po podatkih za uvozne, izvozne in druge carinske postopke na podlagi izvajanja skupnih standardov in podatkovnih elementov v skladu s podatkovnim modelom Svetovne carinske organizacije;
- (h) izmenjavo njunih izkušenj pri razvoju in uvajanju sistemov enotnega okenca ter, če je ustrezno, razvoju skupnih naborov podatkovnih elementov za navedene sisteme;
- (i) vzdrževanje dialoga med njunimi ustreznimi strokovnjaki za politiko zaradi spodbujanja uporabnosti, učinkovitosti in uporabe zavezujočih informacij za carinske organe in trgovce ter
- (j) če je ustrezno in potrebno, izmenjavo nekaterih kategorij s carino povezanih informacij s strukturirano in ponavljajočo se komunikacijo med njunimi carinskimi organi, in sicer zaradi boljšega obvladovanja tveganja in večje učinkovitosti carinskih kontrol, ki je usmerjeno v blago s tveganjem v smislu pobiranja prihodkov ali varnosti in zaščite ter olajšuje zakonito trgovin; take izmenjave ne posegajo v izmenjavo informacij, ki lahko poteka med pogodbenicama v skladu s Protokolom k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah.

3. Za vsako izmenjavo informacij med pogodbenicama v skladu s tem poglavjem se smiselno uporabljajo zahteve glede zaupnosti informacij in varstva osebnih podatkov iz člena 12 Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah ter vse zahteve glede zaupnosti in zasebnosti, določene v zakonih in drugih predpisih pogodbenic.

ČLEN 11.4

Medsebojna upravna pomoč

Pogodbenici si vzajemno zagotavljata medsebojno upravno pomoč v carinskih zadevah v skladu s Protokolom k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah.

ČLEN 11.5

Carinski zakoni, drugi predpisi in postopki

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski zakoni, drugi predpisi in postopki:
 - (a) temeljijo na mednarodnih instrumentih in standardih na področju carine in trgovine, vključno z Mednarodno konvencijo o harmoniziranem sistemu poimenovanj in šifrskih oznak blaga, sklenjeno v Bruslju 14. junija 1983, okvirom standardov SAFE in podatkovnim modelom Svetovne carinske organizacije ter, če je ustrezno, vsebinskimi elementi revidirane Kjotske konvencije o poenostavitvi in uskladitvi carinskih postopkov, sklenjene v Kjotu 18. maja 1973, ki jo je Svet Svetovne carinske organizacije sprejel junija 1999;

- (b) temeljijo na zaščiti in olajševanju zakonite trgovine z učinkovitim izvajanjem in izpolnjevanjem zakonodajnih zahtev ter
 - (c) da so sorazmerni in nediskriminatorni, da se prepreči nepotrebno breme za gospodarske subjekte, zagotovi nadaljnje olajševanje za gospodarske subjekte z visokimi stopnjami skladnosti, vključno z ugodno obravnavo v zvezi s carinskimi kontrolami pred sprostitvijo blaga, ter zagotovi zaščita pred goljufijami in nezakonitimi ali škodljivimi dejavnostmi.
2. Za izboljšanje delovnih metod ter zagotovitev nediskriminacije, preglednosti, učinkovitosti, neoporečnosti in odgovornosti postopkov vsaka pogodbenica:
- (a) poenostavi in pregleda, če je to mogoče, zahteve in formalnosti, da se blago hitro sprostí in carini;
 - (b) sprejme nadaljnje korake za poenostavitev in standardizacijo podatkov in dokumentacije, ki jih potrebujejo carinske in druge agencije, da se skrajša čas in znižajo stroški za gospodarske subjekte, vključno z malimi in srednjimi podjetji, ter
 - (c) vzdržuje najvišje standarde neoporečnosti z uporabo ukrepov, ki odražajo načela ustreznih mednarodnih konvencij in instrumentov na tem področju.

ČLEN 11.6

Sprostitev blaga

Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski organi, mejne agencije ali drugi pristojni organi:

- (a) zagotavljajo takojšnjo sprostitev blaga v obdobju, ki ni daljše od obdobja, potrebnega za zagotovitev skladnosti s carinskimi in drugimi trgovinskimi zakoni in drugimi predpisi ter formalnostmi;
- (b) omogočajo napredno elektronsko predložitev in obdelavo dokumentacije ter vseh drugih zahtevanih informacij pred prihodom blaga;
- (c) omogočajo sprostitev blaga pred dokončno določitvijo carin, davkov in stroškov pod pogojem, da se končno plačilo carin, davkov in stroškov zavaruje z zavarovanjem, če je to potrebno v skladu z zakoni in drugimi predpisi vsake pogodbenice, ter
- (d) zagotovijo, da ima pri načrtovanju in opravljanju morebitnih pregledov, ki bi lahko bili potrebni, pokvarljivo blago ustrezno prednost.

ČLEN 11.7

Poenostavljeni carinski postopki

Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe, ki subjektom, ki izpolnjujejo merila iz njenih zakonov in drugih predpisov, omogočajo koristi od nadaljnje poenostavitve carinskih postopkov. Ti ukrepi lahko vključujejo carinske deklaracije, ki vsebujejo manjši nabor podatkov ali dokazil, ali periodične carinske deklaracije za določitev in plačilo carin in davkov, ki zajemajo večkratni uvoz v danem obdobju po sprostitvi navedenega uvoženega blaga, ali druge postopke, ki omogočajo hitro sprostitvev nekaterih pošiljk.

ČLEN 11.8

Pooblašчени gospodarski subjekti

1. Vsaka pogodbenica za gospodarske subjekte, ki izpolnjujejo določena merila, vzpostavi ali ohranja program partnerstva za olajševanje trgovine (v nadaljnjem besedilu: pooblašчени gospodarski subjekti).

2. Določena merila za status pooblaščenega gospodarskega subjekta se nanašajo na skladnost ali tveganje neskladnosti z zahtevami, določenimi v zakonih in drugih predpisih ali postopkih vsake pogodbenice. Ta merila so objavljena in lahko vključujejo:

- (a) odsotnost hujših ali ponavljajočih se kršitev carinske zakonodaje in davčnih predpisov, vključno z odsotnostjo hujših kaznivih dejanj v zvezi z gospodarsko dejavnostjo vložnika;
- (b) prikaz vložnika, da ima s sistemom vodenja trgovinskih in, če je ustrezno, transportnih evidenc visoko stopnjo nadzora nad operacijami in pretokom blaga, kar omogoča ustrezen carinski nadzor;
- (c) plačilno sposobnost, ki se šteje za dokazano, če ima vložnik dobro finančno stanje, zaradi katerega lahko izpolnjuje svoje obveznosti, pri čemer se ustrezno upoštevajo značilnosti določene vrste zadevne poslovne dejavnosti;
- (d) dokazane kompetence ali poklicne kvalifikacije, neposredno povezane z opravljanjem dejavnosti, ter
- (e) ustrezne varnostne in varstvene standarde.

3. Določena merila iz odstavka 2 se ne oblikujejo ali uporabljajo tako, da omogočajo ali ustvarjajo samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med gospodarskimi subjekti, kadar prevladujejo enaki pogoji, ter omogočajo sodelovanje malih in srednjih podjetij.

4. Program partnerstva za olajševanje trgovine iz odstavka 1 vključuje naslednje koristi:
- (a) primerno nizke zahteve po dokumentih in podatkih;
 - (b) primerno nizke stopnje fizičnih pregledov ali preverjanj po hitrem postopku;
 - (c) primerno poenostavljene postopke sprostitev in hiter postopek sprostitev;
 - (d) uporabo zavarovanj, tudi skupnih ali zmanjšanih zavarovanj, če je ustrezno, ter
 - (e) nadzor blaga v prostorih pooblaščenega gospodarskega subjekta ali na drugem kraju, ki ga odobrijo carinski organi.
5. Program partnerstva za olajševanje trgovine iz odstavka 1 lahko med drugim vključuje tudi naslednje koristi:
- (a) odloženo plačilo carin, davkov, pristojbin in taks;
 - (b) enotno carinsko deklaracijo za celoten uvoz ali izvoz v danem obdobju ali
 - (c) razpoložljivost namenske kontaktne točke za zagotavljanje pomoči v carinskih zadevah.

ČLEN 11.9

Zahteve glede podatkov in dokumentacije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so uvozne, izvozne in tranzitne formalnosti ter zahteve glede podatkov in dokumentacije:
 - (a) sprejete in se uporabljajo za hitro sprostitev blaga, če so izpolnjeni ti pogoji za sprostitev;
 - (b) sprejete in se uporabljajo na način, katerega cilj je skrajšati čas in znižati stroške izpolnjevanja obveznosti za trgovce ali gospodarske subjekte;
 - (c) alternativa, ki najmanj omejuje trgovino, če sta bili razumno na voljo dve ali več alternativ za izpolnjevanje zadevnega cilja ali ciljev politike, in
 - (d) odpravljene, vključno z njihovimi deli, če niso več potrebne.
2. Vsaka pogodbenica uporablja skupne carinske postopke in enotno carinsko dokumentacijo za sprostitev blaga na celotnem carinskem ozemlju.

ČLEN 11.10

Uporaba informacijskih tehnologij in elektronskega plačila

1. Vsaka pogodbenica uporablja informacijske tehnologije, ki pospešujejo postopke za sprostitev blaga, da se olajša trgovina med pogodbenicama.
2. Vsaka pogodbenica:
 - (a) da v elektronski obliki na voljo carinsko deklaracijo, ki je potrebna za uvoz, izvoz ali tranzit blaga;
 - (b) omogoča predložitev carinske deklaracije v elektronski obliki;
 - (c) vzpostavi sredstva za elektronsko izmenjavo carinskih informacij s trgovinsko skupnostjo;
 - (d) spodbuja elektronsko izmenjavo podatkov med subjekti in carinskimi organi ter drugimi povezanimi agencijami ter
 - (e) uporablja elektronske sisteme obvladovanja tveganja pri oceni in določanju ciljev, ki njenim carinskim organom omogočajo, da preglede usmerijo na blago z visokim tveganjem, ter ki olajšujejo sprostitev in gibanje blaga z nizkim tveganjem.

3. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, ki omogočajo možnost elektronskega plačila carin, davkov, pristojbin in taks, ki jih carinski organi pobirajo ob uvozu in izvozu.

ČLEN 11.11

Obvladovanje tveganja

1. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani sistem obvladovanja tveganja za carinske kontrole.
2. Vsaka pogodbenica zasnuje in uporablja postopke obvladovanja tveganja tako, da prepreči samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo ali prikrito omejevanje mednarodne trgovine.
3. Vsaka pogodbenica osredotoči carinske kontrole in druge pomembne vrste kontrol na mejah na pošiljke z visokim tveganjem ter pospeši sprostitev pošiljk z nizkim tveganjem. Poleg tega lahko vsaka pogodbenica v okviru obvladovanja tveganja naključno izbere pošiljke za navedene kontrole.
4. Vsaka pogodbenica izvaja obvladovanje tveganja na podlagi ocene tveganja z uporabo ustreznih meril za izbiro.

ČLEN 11.12

Revizija po carinjenju

1. Da se pospeši sprostitvev blaga, vsaka pogodbenica uvede ali ohrani revizije po carinjenju za zagotovitev skladnosti s svojimi carinskimi ter drugimi povezanimi zakoni in predpisi.
2. Vsaka pogodbenica izvaja revizije po carinjenju na podlagi ocene tveganja.
3. Vsaka pogodbenica izvaja revizije po carinjenju na pregleden način. Če se revizija izvede in so bili doseženi prepričljivi rezultati, pogodbenica nemudoma uradno obvesti osebo, katere evidenca je bila revidirana, o rezultatih, razlogih za rezultate ter njenih pravicah in obveznostih.
4. Pogodbenici priznavata, da se informacije, pridobljene pri reviziji po carinjenju, lahko uporabijo v nadaljnjih upravnih ali sodnih postopkih.
5. Kadar je to izvedljivo, vsaka pogodbenica rezultate revizije po carinjenju uporabi pri obvladovanju tveganja.

ČLEN 11.13

Preglednost

1. Pogodbenici priznavata pomen pravočasnih posvetovanj s trgovinskimi predstavniki o zakonodajnih predlogih in splošnih postopkih v zvezi s carinskimi in trgovinskimi vprašanji. V ta namen vsaka pogodbenica omogoči ustrezna posvetovanja med upravami in poslovno skupnostjo.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni ustrezni carinski ter s carino povezani zahteve in postopki še naprej izpolnjujejo potrebe poslovne skupnosti, upoštevajo dobre prakse in čim manj omejujejo trgovino.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi redna posvetovanja med mejnimi agencijami in trgovci ali drugimi deležniki na svojem ozemlju.
4. Vsaka pogodbenica nemudoma na nediskriminatoren in lahko dostopen način, tudi na spletu in pred uporabo, objavi nove zakone in druge predpise, povezane z vprašanji olajševanja carine in trgovine, ter njihove spremembe in razlage. Taki zakoni in drugi predpisi ter njihove spremembe in razlage vključujejo zakone in druge predpise ter njihove spremembe in razlage, ki se nanašajo na:
 - (a) uvozne, izvozne in tranzitne postopke, vključno s postopki v pristaniščih, na letališčih in drugih vstopnih točkah, ter zahtevane obrazce in dokumente;

- (b) veljavne stopnje vseh vrst carin in davkov, uvedenih za uvoz ali izvoz ali v zvezi z njima;
- (c) pristojbine in takse, ki jih uvedejo vladne agencije ali se uvedejo zanje za uvoz, izvoz ali tranzit ali v zvezi z njimi;
- (d) pravila za uvrščanje ali vrednotenje izdelkov za carinske namene;
- (e) zakone, druge predpise in upravne odločbe s splošno veljavnostjo v zvezi s pravili o poreklu;
- (f) omejitve ali prepovedi za uvoz, izvoz ali tranzit;
- (g) kazenske določbe za kršitve uvoznih, izvoznih ali tranzitnih formalnosti;
- (h) sporazume ali dele sporazumov s katero koli državo ali državami v zvezi z uvozom, izvozom ali tranzitom;
- (i) postopke v zvezi z upravljanjem tarifnih kvot;
- (j) delovni čas in operativne postopke za carinske urade v pristaniščih in na mejnih prehodih;
- (k) informacijske točke za poizvedbe o informacijah ter
- (l) druge ustrezne informacije upravne narave, ki se nanašajo na pododstavke (a) do (k).

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da preteče razumno obdobje med objavo¹ in začetkom veljavnosti novih ali spremenjenih zakonov, drugih predpisov in postopkov in pristojbin ali taks.
6. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohranja eno ali več informacijskih točk, da lahko v razumnem roku odgovori na poizvedbe vlad, subjektov in drugih zainteresiranih strani o carinah in drugih zadevah, povezanih s trgovino. Informacijske točke odgovorijo na poizvedbe v razumnem roku, ki ga določi vsaka pogodbenica in se lahko razlikuje glede na naravo ali zapletenost poizvedbe. Pogodbenica ne zahteva plačila pristojbine za odgovarjanje na poizvedbe ali zagotavljanje zahtevanih obrazcev in dokumentov.

ČLEN 11.14

Vnaprejšnje davčno stališče

1. V tem členu „vnaprejšnje davčno stališče“ pomeni pisno odločbo, ki jo prejme vložnik pred uvozom blaga, zajetega v zahtevku, ki določa obravnavo, ki jo pogodbenica zagotovi za blago ob uvozu v zvezi s:
- (a) tarifno uvrstitvijo blaga;
 - (b) poreklom blaga in
 - (c) vsemi drugimi zadevami, o katerih se dogovorita pogodbenici.

¹ Pojasniti je treba, da se "objava" nanaša na javno objavo zakonov in drugih predpisov.

2. Vsaka pogodbenica izda vnaprejšnje davčno stališče prek svojih carinskih organov. To vnaprejšnje davčno stališče se v razumnem in časovno omejenem obdobju izda vložniku, ki je predložil pisno zahtevo, tudi v elektronski obliki, ki vsebuje vse potrebne informacije v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice izdajateljice.
3. Vnaprejšnje davčno stališče velja najmanj tri leta od datuma začetka veljavnosti, razen če so se spremenili zakonodaja, dejstva ali okoliščine, ki podpirajo prvotno vnaprejšnje davčno stališče.
4. Pogodbenica lahko zavrne izdajo vnaprejšnjega davčnega stališča, če so dejstva in okoliščine, na katerih to stališče temelji, predmet upravnega ali sodnega pregleda ali če se zahtevki ne nanašajo na nobeno nameravano uporabo vnaprejšnjega davčnega stališča. Če pogodbenica odkloni izdajo vnaprejšnjega davčnega stališča, o tem nemudoma v pisni obliki uradno obvesti vložnika, pri tem pa navede ustrezna dejstva in razloge za svojo odločitev.
5. Vsaka pogodbenica objavi vsaj:
- (a) zahteve glede vloge za vnaprejšnje davčno stališče, vključno z informacijami, ki jih je treba zagotoviti, in obliko;
 - (b) rok, v katerem bo izdala vnaprejšnje davčno stališče, ter
 - (c) obdobje, za katero velja vnaprejšnje davčno stališče.

6. Kadar pogodbenica vnaprejšnje davčno stališče prekliče, spremeni ali razveljavi, vložniku pošlje pisno obvestilo, v katerem navede ustrezna dejstva in razloge za svojo odločitev. Pogodbenica lahko vnaprejšnje davčno stališče prekliče, spremeni ali razveljavi z učinkom za nazaj le, če je stališče temeljilo na nepopolnih, nepravilnih, napačnih ali zavajajočih informacijah, ki jih je predložil vložnik.
7. Vnaprejšnje davčno stališče, ki ga izda pogodbenica, je za navedeno pogodbenico zavezujoče v zvezi z vložnikom. Vnaprejšnje davčno stališče je tudi zavezujoče za vložnika.
8. Vsaka pogodbenica na pisno zahtevo vložnika pregleda vnaprejšnje davčno stališče ali odločitev za njegov preklic, spremembo ali razveljavitev.
9. Vsaka pogodbenica si ob upoštevanju zahtev glede zaupnosti v svojih zakonih in drugih predpisih prizadeva, da vsebinske elemente vnaprejšnjih davčnih stališč objavi, tudi na spletu.

ČLEN 11.15

Tranzit in pretovarjanje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi olajševanje in učinkovit nadzor tranzita in pretovarjanja prek svojega ozemlja.
2. Vsaka pogodbenica spodbuja in izvaja regionalne tranzitne ureditve za olajšanje trgovine.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da zadevni organi in ustrezne agencije sodelujejo in se usklajujejo, da se olajša tranzitni promet.

4. Vsaka pogodbenica dovoli, da se blago, namenjeno uvozu, giblje na njenem ozemlju pod carinsko kontrolo od carinskega urada vstopa do drugega carinskega urada na njenem ozemlju, od koder bi bilo blago sproščeno ali kjer bi bilo carinjeno, če so izpolnjene vse regulativne zahteve.

ČLEN 11.16

Carinski deklaranti

1. Pogodbenica za subjekte ne uvede zahteve po obvezni uporabi carinskih deklarantov za izpolnjevanje njihovih obveznosti v zvezi z uvozom, izvozom in tranzitom blaga.

2. Vsaka pogodbenica objavi svoje ukrepe v zvezi z uporabo carinskih deklarantov.

3. Pogodbenici uporabljata pregledna, nediskriminatorna in sorazmerna pravila, kadar izdajata dovoljenja carinskim deklarantom.

ČLEN 11.17

Pregledi pred odpremo

Pogodbenici ne zahtevata izvedbe pregledov pred odpremo iz Priloge 1A k Sporazumu o STO o pregledih pred odpremo, ali drugih dejavnosti pregleda, ki jih na namembnem kraju pred postopkom carinjenja opravljajo zasebne družbe.

ČLEN 11.18

Pritožbe

1. Vsaka pogodbenica zagotovi učinkovite, hitre, nediskriminatorne in lahko dostopne postopke za zagotovitev pravice do pritožbe zoper upravne ukrepe, odločbe in sklepe carinskih ali drugih pristojnih organov, ki vplivajo na uvoz ali izvoz blaga ali blago v tranzitu.
2. Postopki pritožbe lahko vključujejo upravni pregled, ki ga opravi nadzorni organ, in sodni pregled odločitev, sprejetih na upravni ravni, v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice.

3. Pravico do pritožbe ima tudi vsaka oseba, ki je pri carinskih ali drugih pristojnih organih vložila zahtevek za odločbo in odločbe o tem zahtevku ni prejela v ustreznem roku.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski ali drugi pristojni organi osebam, ki so jim izdane upravne odločbe, navedejo razloge zanje in jim omogočijo, da po potrebi uporabijo postopke pritožbe.

ČLEN 11.19

Kazni

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni carinski zakoni in drugi predpisi določajo, da so kazni, naložene za kršitve carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev, sorazmerne in nediskriminatorne.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se kazen, naložena za kršitev njenih carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev, naloži le osebi, ki je pravno odgovorna za kršitev.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da naložena kazen temelji na dejstvih in okoliščinah primera ter je sorazmerna s stopnjo in resnostjo kršitve. Vsaka pogodbenica se pri ocenjevanju in pobiranju kazni izogiba spodbudam ali navzkrižju interesov.

4. Vsaka pogodbenica se spodbuja, naj razmisli o tem, da carinskim organom vnaprej razkrije okoliščine kršitve carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev, kar se pri določanju kazni obravnava kot morebitni olajševalni dejavnik.

5. Če pogodbenica naloži kazni za kršitev carinskih zakonov in drugih predpisov ali postopkovnih zahtev osebi, ki ji je naložena kazen, predloži pisno pojasnilo z navedbo narave kršitve in veljavnega zakona, drugega predpisa ali postopka, v skladu s katerim je bil naložen znesek ali razpon kazni za kršitev.

ČLEN 11.20

Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu

1. Pododbor za carino, olajševanje trgovine in pravila o poreklu (v nadaljnjem besedilu: pododbor) se ustanovi v skladu s členom 8.8(1).

2. Pododbor zagotovi pravilno izvajanje tega poglavja, uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na mejah s strani pristojnih organov v skladu s poglavjem 32, oddelek C, pododdelek 2, Protokola k temu sporazumu o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah in vseh dodatnih carinskih določb, o katerih se dogovorita pogodbenici, ter prouči vse zadeve, ki izhajajo iz njihove uporabe.

3. Pododbor ima naslednje naloge:

- (a) spremlja izvajanje in upravljanje tega poglavja in Priloge 10;
- (b) zagotavlja forum za posvetovanje in razpravo o vseh zadevah v zvezi s carino, vključno zlasti s carinskimi postopki, carinskim vrednotenjem, tarifnimi režimi, carinsko nomenklaturo, carinskim sodelovanjem in medsebojno upravno pomočjo v carinskih zadevah;
- (c) zagotavlja forum za posvetovanje in razpravo o zadevah v zvezi s pravili o poreklu in upravnim sodelovanjem ter ukrepih za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine na mejah ter
- (d) krepi sodelovanje pri razvoju, uporabi in izvrševanju carinskih postopkov, medsebojne upravne pomoči v carinskih zadevah, pravil o poreklu in upravnega sodelovanja.

4. Pododbor lahko pripravi priporočila o zadevah iz odstavka 2. Skupni svet ali Skupni odbor je pooblaščen za sprejemanje sklepov o vzajemnem priznavanju tehnik obvladovanja tveganja, standardov tveganja, varnostnih kontrol in programov partnerstva za olajševanje trgovine, vključno z vidiki, kot so prenos podatkov in medsebojno dogovorjene koristi.

ČLEN 11.21

Začasni uvoz

1. V tem členu „začasni uvoz“ pomeni carinski postopek, po katerem se lahko določeno blago, vključno s prevoznimi sredstvi, vnese na carinsko območje, pri čemer je pogojno oproščeno plačila uvoznih dajatev in davkov ter se zanj ne uporabljajo uvozne prepovedi ali omejitve gospodarskega značaja. Blago mora biti uvoženo za poseben namen in biti namenjeno za ponovni izvoz v določenem obdobju, ne da bi se spremenilo, razen običajnega zmanjšanja vrednosti zaradi njegove rabe.
2. Vsaka pogodbenica odobri začasni uvoz s popolno pogojno oprostitvijo uvoznih dajatev in davkov ter brez uporabe uvoznih omejitev ali prepovedi gospodarskega značaja¹, kot je določeno v njenih zakonih in drugih predpisih, za naslednje blago:
 - (a) blago, namenjeno za razstavljanje ali uporabo na razstavah, sejmi, srečanjih ali podobnih prireditvah, kar pomeni blago, namenjeno za razstavljanje ali prikaz delovanja na prireditvi, blago, namenjeno za uporabo v zvezi s prikazovanjem tujih proizvodov na prireditvi, oprema, vključno z opremo za prevajanje, avdio- in videosnemanje in filmi učne, znanstvene ali kulturne narave, ki so namenjeni za uporabo na mednarodnih srečanjih, konferencah in kongresih, ter blago, pridobljeno na takih prireditvah, iz blaga, ki je dano v postopek začasnega uvoza; vsaka pogodbenica lahko pred potekom prireditve zahteva, da se izda vladno dovoljenje, jamstvo ali depozit;

¹ Pojasniti je treba, da za začasni uvoz blaga iz odstavkov 1 in 2 tega člena, ki se iz Evropske unije vnese v Čile, ne plača pristojbina iz člena 107 carinskega odloka Čila (*Ordenanza de Aduanas*), vključenega v odlok ministrstva za finance št. 30, uradni list, 4. junij 2005, (*Decreto con Fuerza de Ley 30 del Ministerio de Hacienda, Diario Oficial, 04 de junio de 2005*).

- (b) strokovno opremo, kar pomeni opremo za tisk, za zvočno ali televizijsko radiodifuzijo, ki jo potrebujejo dopisniki časopisnih hiš, radijskih in radiodifuznih hiš ali televizijskih organizacij, ki obiščejo ozemlje druge države zaradi poročanja ali oddajanja ali snemanja materiala za določene programe, kinematografsko opremo, ki jo potrebuje oseba, gostujoča na ozemlju druge države zaradi snemanja določenega filma ali filmov, vso drugo poklicno opremo, ki jo za opravljanje poklica ali obrti potrebuje oseba, gostujoča na ozemlju druge države zaradi opravljanja določene naloge, če se ne uporablja za industrijsko proizvodnjo ali pakiranje blaga ali, razen v primeru ročnega orodja, za izkoriščanje naravnih virov, gradnjo, popravilo ali vzdrževanje zgradb ali za izvajanje zemeljskih ali podobnih del, pomožne aparate za navedeno opremo in njihov pribor ter sestavne dele, uvožene za popravilo začasno uvožene poklicne opreme;
- (c) blago, uvoženo v zvezi s trgovinskim poslom, kadar uvoz sam po sebi ne pomeni trgovinskega posla, kot je: pakiranje, uvoženo za ponovni izvoz prazno ali napolnjeno ali uvoženo prazno, da se napolni za ponovni izvoz; zabojnike, napolnjene z blagom ali ne, ter dodatke in opremo za začasno uvožene zabojnike, ki se bodisi uvažajo skupaj z zabojnikom, ki se ponovno izvozi ločeno, bodisi z drugim zabojnikom, ali pa se uvozijo ločeno za ponovni izvoz z zabojnikom in sestavnimi deli, namenjenimi za popravilo zabojnikov, ki jim je bil odobren začasni uvoz, palete, vzorce, reklamne filme;

- (d) blago, uvoženo izključno za izobraževalne, znanstvene ali kulturne namene, kot je znanstvena oprema, pedagoško gradivo, material za razvedrilo pomorščakov in kakršno koli drugo blago, uvoženo v zvezi z izobraževalnimi, znanstvenimi ali kulturnimi dejavnostmi; rezervne dele za znanstveno opremo in pedagoško gradivo, za katere je bil odobren začasni uvoz, ter orodje, namenjeno posebej za vzdrževanje, preverjanje, umerjanje ali popravilo take opreme;
- (e) osebne predmete, kar pomeni vse predmete, nove ali rabljene, ki jih potnik lahko upravičeno potrebuje za osebno uporabo med potovanjem ob upoštevanju vseh okoliščin potovanja, vendar brez blaga, uvoženega v tržne namene, in blago, uvoženo v športne namene, kot so športni rekviziti in drugi predmeti, ki jih potniki uporabljajo za športna tekmovanja, predstavitve ali treninge, ki potekajo na ozemlju za katerega se odobri začasni uvoz;
- (f) turistični reklamni material, kar pomeni blago, uvoženo za spodbujanje javnosti k obisku tuje države, zlasti za obisk kulturnih, verskih, turističnih, športnih ali poklicnih srečanj ali prireditev, ki tam potekajo; vsaka pogodbenica lahko za to blago zahteva jamstvo ali depozit;
- (g) blago, uvoženo za humanitarne namene, kar pomeni medicinsko, kirurško in laboratorijsko opremo ter pošiljke za pomoč, kot so vozila in druga prevozna sredstva, odeje, šotori, montažne hiše ali drugo blago, ki je nujno potrebno, posredovano kot pomoč tistim, ki so jih prizadele naravne nesreče in podobne katastrofe, ter

- (h) živali, uvožene za posebne namene, kot so: policijski psi ali konji, sledni psi, psi za slepe, reševalni psi, živali za namene sodelovanja na sejmi, razstavah, natečajih, tekmovanjih ali predstavitev, živali za namene sodelovanja na zabavah, na primer cirkuške živali, turnejo, vključno s hišnimi živalmi potnikov, opravljanje nalog ali prevoz ali za medicinske namene, na primer dostava kačjega strupa.

3. Vsaka pogodbenica v skladu svojimi zakoni in drugimi predpisi¹ za začasni uvoz blaga iz odstavka 2 in ne glede na njegovo poreklo sprejme zvezke ATA, ki so bili izdani v drugi pogodbenici v skladu s Konvencijo o začasnem uvozu, sklenjeno v Istanbulu 26. junija 1990, ter za katere jamči združenje, ki je del mednarodne verige jamstev, so jih potrdili pristojni organi in so veljavni na ozemlju pogodbenice uvoznice.

¹ Pojasniti je treba, da se v primeru Čila sprejemajo zvezki ATA, kot so bili opredeljeni v odloku ministrstva za zunanje zadeve št. 103 iz leta 2004 (*Decreto N°103 de 2004 del Ministerio de Relaciones Exteriores*), ki uzakonja „Konvencijo o začasnem uvozu in njene priloge A, B1, B2 in B3 z ustrezno označenimi pridrčki“ ter spremembe konvencije in prilog.

ČLEN 11.22

Popravljeno blago

1. V tem členu pojem „popravilo“ pomeni vsak postopek obdelave, ki se opravi na blagu za odpravo operativnih okvar ali materialne škode in obnovitev prvotne funkcije blaga ali za zagotovitev skladnosti blaga s tehničnimi zahtevami glede njegove uporabe, brez katerega ne bi bilo več mogoče uporabljati blaga na običajen način in za predvidene namene. Popravilo vključuje obnovo in vzdrževanje, ne vključuje pa operacije ali postopka, ki:

- (a) uniči osnovne značilnosti blaga ali ustvari novo ali komercialno drugačno blago;
- (b) nedokončano blago spremeni v dokončano blago ali
- (c) se uporablja za izboljšanje ali nadgradnjo tehnične zmogljivosti blaga.

2. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki ponovno vstopi na njeno carinsko območje, potem ko je z njenega carinskega območja začasno izvoženo na carinsko območje druge pogodbenice zaradi popravila.

3. Odstavek 2 se ne uporablja za blago, uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom, ki se potem izvozi zaradi popravila in ni ponovno uvoženo s carinsko garancijo na območja proste trgovine ali s podobnim statusom.
4. Pogodbenica ne uporablja carine za blago, ne glede na njegovo poreklo, ki je začasno uvoženo s carinskega območja druge pogodbenice zaradi popravila.

ČLEN 11.23

Pristojbine in formalnosti

1. Pristojbine in druge takse, ki jih pogodbenica naloži za uvoz blaga druge pogodbenice ali izvoz blaga v drugo pogodbenico ali v zvezi z njima, so omejene na znesek približnih stroškov opravljenih storitev in ne pomenijo posredne zaščite domačega blaga ali obdavčitve uvoza ali izvoza za davčne namene.
2. Pogodbenica ne zaračunava pristojbin in drugih taks za uvoz ali izvoz ali v zvezi z njima na podlagi *ad valorem*.
3. Vsaka pogodbenica lahko zaračuna takse ali zahteva povrnitev stroškov le, kadar so opravljene posebne storitve, vključno z naslednjim:
 - (a) prisotnostjo carinskega osebja, kadar je to zahtevano, zunaj uradnih ur ali drugje kot v prostorih carine;

- (b) analizami ali izvedenskimi poročili o blagu in poštnih pristojbinah za vračilo blaga vložniku, zlasti v zvezi z odločbami glede zavezujočih informacij ali predložitvijo informacij glede uporabe carinske zakonodaje;
- (c) pregledom ali vzorčenjem blaga za namene preverjanja ali uničenjem blaga, kadar so vključeni stroški, ki niso stroški za storitve carinskega osebja, ali
- (d) izjemnimi kontrolnimi ukrepi, kadar so takšni ukrepi potrebni zaradi narave blaga ali morebitnega tveganja.

4. Vsaka pogodbenica nemudoma objavi vse pristojbine in takse, ki bi jih lahko naložila v zvezi z uvozom ali izvozom, in sicer tako, da vladam, trgovcem in drugim zainteresiranim stranem omogoči, da se z njimi seznanijo.

5. Pogodbenica ne zahteva transakcij v okviru diplomatskih in konzularnih odnosov, vključno s plačili povezanih pristojbin in taks, v zvezi z uvozom blaga druge pogodbenice.

POGLAVJE 12

TRGOVINSKA PRAVNA SREDSTVA

ODDELEK A

PROTIDAMPINŠKE IN IZRAVNALNE DAJATVE

ČLEN 12.1

Splošne določbe

1. Pogodbenici potrdita svoje pravice in obveznosti iz Protidampinškega sporazuma in Sporazuma SCM.
2. V tem oddelku se ne uporabljajo preferencialna pravila o poreklu iz poglavja 10.

ČLEN 12.2

Preglednost

1. Protidampinške in protisubvencijske preiskave in ukrepi bi se morali uporabljati tako, da so v celoti v skladu z ustreznimi zahtevami STO iz Protidampinškega sporazuma in Sporazuma SCM, ter bi morali temeljiti na poštenem in preglednem sistemu.
2. Vsaka pogodbenica čim prej po morebitni uvedbi začasnih ukrepov in vsekakor pred končno določitvijo zagotovi popolno razkritje vseh bistvenih dejstev in premislekov, na katerih temelji sklep o uporabi dokončnih ukrepov. Tako razkritje ne posega v člen 6.5 Protidampinškega sporazuma ter člen 12.4 Sporazuma SCM. Vsaka pogodbenica pisno razkrije bistvena dejstva in premisleke ter zainteresiranim stranem omogoči dovolj časa za predložitev pripomb v zvezi z njimi.
3. Vsaki zainteresirani strani se omogoči, da je med protidampinško ali protisubvencijsko preiskavo zaslišana, da izrazi svoja stališča, če to po nepotrebnem ne zavira izvedbe preiskave.

ČLEN 12.3

Upoštevanje javnega interesa

Vsaka pogodbenica upošteva stanje domače industrije, uvoznike in njihova predstavniška združenja ter predstavniške organizacije uporabnikov in potrošnikov, če so v ustreznem roku predložili ustrezne informacije preiskovalnim organom. Pogodbenica se lahko na podlagi takih informacij vzdrži uporabe protidampinških ali izravnalnih ukrepov.

ČLEN 12.4

Pravilo nižje dajatve

Če pogodbenica uvede protidampinško dajatev na blago druge pogodbenice, znesek take dajatve ne presega stopnje dampinga. Kadar koli je mogoče, bi morala biti protidampinška dajatev nižja od te stopnje dampinga, če bi taka nižja dajatev zadostovala za odpravo škode, povzročene domači industriji.

ČLEN 12.5

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za ta oddelek.

ODDELEK B

GLOBALNI ZAŠČITNI UKREPI

ČLEN 12.6

Splošne določbe

Pogodbenici potrujeta svoje pravice in obveznosti iz člena XIX GATT 1994, Sporazuma o zaščitnih ukrepih in člena 5 Sporazuma o kmetijstvu.

ČLEN 12.7

Preglednost in uvedba dokončnih ukrepov

1. Ne glede na člen 12.6 pogodbenica, ki začne globalno preiskavo v zvezi z zaščitnimi ukrepi ali namerava uporabiti globalne zaščitne ukrepe, na zahtevo druge pogodbenice in če ima slednja znaten interes, nemudoma predloži pisno uradno obvestilo z vsemi ustreznimi informacijami, ki so privedle do začetka globalne preiskave v zvezi z zaščitnimi ukrepi ali uporabe globalnih zaščitnih ukrepov, vključno z začasnimi ugotovitvami, kadar je ustrezno. Tako uradno obvestilo ne posega v člen 3(2) Sporazuma o zaščitnih ukrepih.

2. Vsaka pogodbenica, ki uvede dokončne globalne zaščitne ukrepe, si prizadeva, da so uvedeni na način, ki najmanj vpliva na dvostransko trgovino, če ima pogodbenica, na katero ukrepi vplivajo, znaten interes, kot je opredeljen v odstavku 4.
3. Za namene odstavka 2 pogodbenica, ki meni, da so pravne zahteve za uvedbo dokončnih globalnih zaščitnih ukrepov izpolnjene, in namerava uporabiti take ukrepe, o tem uradno obvesti drugo pogodbenico in omogoči dvostranska posvetovanja, če ima druga pogodbenica znaten interes, kot je opredeljen v odstavku 4. Če v 15 dneh od uradnega obvestila ni dosežena zadovoljiva rešitev, lahko pogodbenica uvoznica sprejme globalne zaščitne ukrepe, primerne za odpravo težave.
4. Za namene tega člena se šteje, da ima pogodbenica znaten interes, če je med petimi največjimi dobavitelji uvoženega blaga v zadnjem triletnem obdobju, merjeno po absolutnem obsegu ali vrednosti.

ČLEN 12.8

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za ta oddelek.

ODDELEK C

DVOSTRANSKI ZAŠČITNI UKREPI

PODODDELEK 1

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 12.9

Opredelitev pojmov

V tem oddelku:

- (a) „domača industrija“ v zvezi z uvoženim blagom pomeni vse proizvajalce podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga, ki delujejo na ozemlju pogodbenice, ali tiste proizvajalce, katerih skupna proizvodnja podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga predstavlja večji delež celotne domače proizvodnje tega blaga;
- (b) „prehodno obdobje“ pomeni:
 - (i) obdobje sedmih let od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma ali

- (ii) obdobje odprave tarif plus dve leti za blago, za katero je na seznamu iz Priloge 9 pogodbenice, ki uporablja dvostranski zaščitni ukrep, določeno obdobje odprave tarif sedem let.

ČLEN 12.10

Uporaba dvostranskega zaščitnega ukrepa

1. Če se ne glede na oddelek B zaradi znižanja ali odprave carine v skladu s tem delom tega sporazuma blago s poreklom iz pogodbenice uvaža na ozemlje druge pogodbenice v tako povečanih količinah, v absolutnem smislu ali glede na domačo proizvodnjo, in pod takimi pogoji, da povzroča ali bi lahko povzročilo resno škodo domačim proizvajalcem, ki proizvajajo podobne ali neposredno konkurenčne izdelke, lahko pogodbenica uvoznica uvede primerne dvostranske zaščitne ukrepe pod pogoji in v skladu s postopki iz tega oddelka.
2. Če so izpolnjeni pogoji iz odstavka 1, lahko pogodbenica uvoznica uvede le enega od naslednjih dvostranskih zaščitnih ukrepov:
 - (a) začasno ustavitev nadaljnjega zniževanja carinske stopnje za zadevno blago, kot je določeno v tem delu tega sporazuma, ali

- (b) zvišanje carinske stopnje za zadevno blago na raven, ki ne presega nižje od naslednjih vrednosti:
 - (i) uporabljene carinske stopnje po načelu največjih ugodnosti za blago, veljavne ob uvedbi ukrepa, ali
 - (ii) uporabljene carinske stopnje po načelu največjih ugodnosti za blago, veljavne na dan neposredno pred datumom začetka veljavnosti tega sporazuma.

ČLEN 12.11

Standardi za dvostranske zaščitne ukrepe

1. Dvostranski zaščitni ukrep se ne uporablja:
 - (a) razen v obsegu in za toliko časa, kolikor je to potrebno za preprečitev ali odpravo resne škode ali grožnje resne škode za domačo industrijo;

- (b) za več kot dve leti; to obdobje se lahko podaljša še za dve leti, če pristojni preiskovalni organi pogodbenice uvoznice v skladu s postopki iz tega oddelka ugotovijo, da je ukrep še naprej potreben za preprečitev ali odpravo resne škode ali grožnje resne škode za domačo industrijo, ter če skupno obdobje uporabe dvostranskega zaščitnega ukrepa, vključno z obdobjem začetne uporabe in vsakim njegovim podaljšanjem, ni daljše od štirih let, ali
- (c) po izteku prehodnega obdobja, kot je določeno v členu 12.9, pododstavek (b).

2. Ko pogodbenica preneha uporabljati dvostranski zaščitni ukrep, je carinska stopnja tista stopnja, ki bi veljala za zadevno blago v skladu s seznamom iz Priloge 9.

3. Za lažjo prilagoditev zadevne industrije v primeru, ko je pričakovano trajanje dvostranskega zaščitnega ukrepa več kot eno leto, pogodbenica, ki uporablja ta ukrep, v obdobju uporabe postopoma liberalizira ukrep v rednih časovnih razmikih.

ČLEN 12.12

Začasni dvostranski zaščitni ukrepi

1. V kritičnih okoliščinah, kadar bi odlašanje povzročilo težko popravljivo škodo, lahko pogodbenica začasno uporabi dvostranski zaščitni ukrep, ne da bi izpolnila zahteve iz člena 12.21(1), po predhodni ugotovitvi, da obstajajo jasni dokazi, da se je uvoz blaga s poreklom iz druge pogodbenice povečal zaradi znižanja ali odprave carine v skladu s tem delom tega sporazuma in da tak uvoz povzroča ali bi lahko povzročal resno škodo domači industriji.
2. Noben začasni dvostranski zaščitni ukrep se ne izvaja več kot 200 dni, v tem času pa pogodbenica, ki ga uporablja, ravna v skladu z ustreznimi postopkovnimi pravili iz pododdelka 2. Pogodbenica, ki uporablja začasni dvostranski zaščitni ukrep, nemudoma povrne vsako povišanje tarif, če se na podlagi preiskave, opisane v pododdelku 2, ne ugotovi, da so bile zahteve iz člena 12.10(1) izpolnjene. Trajanje začasnega dvostranskega zaščitnega ukrepa se šteje za del obdobja iz člena 12.11(1), pododstavek (b).
3. Pogodbenica, ki uporablja začasni dvostranski zaščitni ukrep, ob uvedbi takih začasnih ukrepov obvesti drugo pogodbenico in zadevo nemudoma predloži v proučitev Skupnemu odboru, če tako zahteva druga pogodbenica.

ČLEN 12.13

Nadomestilo in začasna opustitev koncesij

1. Pogodbenica, ki uporablja dvostranski zaščitni ukrep, se posvetuje s pogodbenico, za katere izdelke velja ukrep, da bi se dogovorili o ustreznem nadomestilu za liberalizacijo trgovine v obliki koncesij z bistveno enakovrednimi učinki na trgovino. Pogodbenica, ki uporablja dvostranski zaščitni ukrep, zagotovi priložnost za taka posvetovanja najpozneje 30 dni po uporabi dvostranskega zaščitnega ukrepa.
2. Če pri posvetovanjih iz odstavka 1 sporazum o nadomestilu za liberalizacijo trgovine ni dosežen v 30 dneh od začetka posvetovanj, lahko pogodbenica, za katere blago velja dvostranski zaščitni ukrep, začasno opusti uporabo koncesij, ki imajo pretežno enakovredne učinke na trgovino druge pogodbenice.
3. Pogodbenica, za katere blago velja dvostranski zaščitni ukrep, pisno uradno obvesti drugo pogodbenico vsaj 30 dni pred začasno opustitvijo uporabe koncesij v skladu z odstavkom 2.

4. Obveznost zagotovitve nadomestila iz odstavka 1 in pravica do začasne opustitve uporabe koncesij iz odstavka 2:

- (a) se ne uveljavljata v prvih 24 mesecih veljavnosti dvostranskega zaščitnega ukrepa, če je bil dvostranski zaščitni ukrep uporabljen zaradi absolutnega povečanja uvoza, in
- (b) prenehata veljati na dan prenehanja dvostranskega zaščitnega ukrepa.

ČLEN 12.14

Časovni razmik med dvema dvostranskima zaščitnima ukrepoma
in nevzporedna uporaba zaščitnih ukrepov

1. Pogodbenica ne uporablja dvostranskega zaščitnega ukrepa iz tega oddelka za uvoz blaga, ki je bil predhodno predmet takega ukrepa, razen po preteku obdobja, ki je enako polovici obdobja, med katerim se je zaščitni ukrep uporabljal v obdobju neposredno pred tem. Dvostranski zaščitni ukrep, ki se je za isto blago uporabljal več kot enkrat, ne sme biti podaljšan za še dve leti v skladu s členom 12.11(1), pododstavek (b).

2. Pogodbenica v zvezi z istim blagom in v istem obdobju ne uporablja:

- (a) dvostranskega zaščitnega ukrepa ali začasnega dvostranskega zaščitnega ukrepa v skladu s tem delom tega sporazuma ter

- (b) globalnega zaščitnega ukrepa v skladu s členom XIX GATT 1994 in Sporazumom o zaščitnih ukrepih.

ČLEN 12.15

Najbolj oddaljene regije¹ Evropske unije

1. Če se katero koli blago s poreklom iz Čila uvaža na ozemlje ene ali več najbolj oddaljenih regij Evropske unije v tako povečanih količinah in pod takimi pogoji, da povzroči ali bi lahko povzročilo resno poslabšanje gospodarskega položaja zadevne najbolj oddaljene regije, lahko pogodbenica EU po proučitvi alternativnih rešitev izjemoma uporabi dvostranske zaščitne ukrepe, omejene na ozemlje zadevne regije.

¹ Na datum začetka veljavnosti tega sporazuma so najbolj oddaljene regije Evropske unije: Gvadelup, Francoska Gvajana, Martinik, Réunion, Mayotte, Saint-Martin, Azori, Madeira in Kanarski otoki. Ta člen se uporablja tudi za državo ali čezmorsko ozemlje, ki spremeni svoj status v najbolj oddaljeno regijo s sklepom Evropskega sveta v skladu s postopkom iz člena 355(6) Pogodbe o delovanju Evropske unije, od datuma sprejetja navedenega sklepa. Če najbolj oddaljena regija Evropske unije po istem postopku preneha biti najbolj oddaljena regija, se ta člen za navedeno državo ali čezmorsko ozemlje preneha uporabljati od datuma sklepa Evropskega sveta v zvezi s tem. Pogodbenica EU uradno obvesti Čile o vseh spremembah v zvezi z ozemlji, ki se štejejo za najbolj oddaljene regije Evropske unije.

2. V odstavku 1 „resno poslabšanje“ pomeni večje težave v gospodarskem sektorju, ki proizvaja podobno ali neposredno konkurenčno blago. Določitev resnega poslabšanja temelji na objektivnih dejavnikih, vključno z naslednjim:

- (a) povečanjem obsega uvoza v absolutnem smislu ali glede na domačo proizvodnjo in uvoz iz drugih virov ter
- (b) učinkom takega uvoza iz odstavka 1 na položaj zadevne industrije ali zadevnega gospodarskega sektorja, tudi na ravni prodaje, proizvodnje, finančnega položaja in zaposlovanja.

3. Brez poseganja v odstavek 1 se vse druge določbe iz tega oddelka, ki se uporabljajo za dvostranske zaščitne ukrepe, uporabljajo tudi za vse zaščitne ukrepe, sprejete v skladu s tem členom. Vsak sklic na „resno škodo“ v drugih določbah tega oddelka se razume kot „resno poslabšanje“, kadar se uporablja v zvezi z najbolj oddaljenimi regijami Evropske unije.

PODODDELEK 2

POSTOPKOVNA PRAVILA, KI SE UPORABLJAJO ZA DVOSTRANSKE ZAŠČITNE UKREPE

ČLEN 12.16

Pravo, ki se uporablja

Pristojni preiskovalni organ vsake pogodbenice za uporabo dvostranskih zaščitnih ukrepov ravna v skladu z določbami tega pododdelka. V primerih, ki niso zajeti v tem pododdelku, pristojni preiskovalni organ uporablja pravila, določena v skladu s pravom pogodbenice navedenega organa.

ČLEN 12.17

Začetek zaščitnega postopka

1. Pristojni preiskovalni organ pogodbenice lahko začne postopek v zvezi z dvostranskimi zaščitnimi ukrepi (v nadaljnjem besedilu: zaščitni postopek) na podlagi pisnega zahtevka¹, ki ga vloži domača industrija ali je vložen v njenem imenu, ali v izjemnih okoliščinah na lastno pobudo.

¹ V primeru pogodbenice EU lahko ta zahtevek vloži ena ali več držav članic v imenu domače industrije.

2. Šteje se, da je zahtevek vložila domača industrija ali da je bil vložen v njenem imenu, če ga podpirajo domači proizvajalci, katerih skupna proizvodnja znaša več kot 50 % celotne domače proizvodnje podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga, ki ga proizvaja tisti delež domače industrije, ki izraža podporo ali nasprotovanje zahtevku. Vendar pristojni preiskovalni organ ne začne preiskave, če domači proizvajalci, ki podpirajo zahtevek, predstavljajo manj kot 25 % celotne domače proizvodnje podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga domače industrije.

3. Ko pristojni preiskovalni organ začne preiskavo, se pisni zahtevek iz odstavka 1, razen zaupnih informacij, ki jih vsebuje, da na voljo zainteresiranim stranem.

4. Ob začetku zaščitnega postopka pristojni preiskovalni organ objavi obvestilo o začetku zaščitnega postopka v uradnem listu pogodbenice. V obvestilu so navedeni:

- (a) subjekt, ki je vložil pisni zahtevek, če je ustrezno;
- (b) uvoženo blago, za katero velja zaščitni postopek;
- (c) tarifna podštevilka in tarifna številka, pod katero je uvoženo blago uvrščeno;

- (d) vrsta predlaganega ukrepa, ki se uporabi;
- (e) javno zaslišanje v skladu s členom 12.20, pododstavek (a), ali obdobje, v katerem lahko zainteresirane strani zahtevajo zaslišanje v skladu s členom 12.20, pododstavek (b);
- (f) kraj, na katerem se lahko pregledajo pisna zahteva in kateri koli drugi nezaupni dokumenti, vloženi med postopkom, ter
- (g) ime, naslov in telefonska številka urada, na katerega se je treba obrniti za več informacij.

5. V zvezi z zaščitnim postopkom, ki se v skladu z odstavkom 1 začne na podlagi pisnega zahtevka, zadevni pristojni preiskovalni organ ne objavi obvestila, ki se zahteva z odstavkom 4, ne da bi predhodno skrbno ocenil, ali pisni zahtevek izpolnjuje zahteve iz njegove nacionalne zakonodaje in zahteve iz odstavkov 1 in 2 ter ali vključuje razumne dokaze, da se je uvoz blaga s poreklom iz druge pogodbenice povečal zaradi znižanja ali odprave carine v skladu s tem delom tega sporazuma in da tak uvoz povzroča ali bi lahko povzročil domnevno resno škodo.

ČLEN 12.18

Preiskava

1. Pogodbenica dvostranski zaščitni ukrep uporabi šele po preiskavi, ki jo opravi njen pristojni preiskovalni organ v skladu s členom 3(1) in členom 4(2), pododstavek (c), Sporazuma o zaščitnih ukrepih; v ta namen sta člen 3(1) in člen 4(2), pododstavek (c), Sporazuma o zaščitnih ukrepih smiselno vključena v ta sporazum in sta njegov sestavni del.

2. Pogodbenica v preiskavi iz odstavka 1 ravna v skladu z zahtevami iz člena 4(2), pododstavek (a), Sporazuma o zaščitnih ukrepih. V ta namen je člen 4(2), pododstavek (a), Sporazuma o zaščitnih ukrepih smiselno vključen v ta sporazum in je njegov sestavni del.

3. Če pogodbenica pošlje uradno obvestilo v skladu z odstavkom 1 tega člena in členom 3(1) Sporazuma o zaščitnih ukrepih, da uporablja ali podaljšuje dvostranski zaščitni ukrep, tako uradno obvestilo vključuje:

- (a) dokaze o resni škodi ali grožnji resne škode zaradi povečanega uvoza blaga s poreklom iz druge pogodbenice, ki je posledica znižanja ali odprave carin v skladu s tem delom tega sporazuma; preiskava na podlagi objektivnih dokazov dokaže obstoj vzročne zveze med povečanim uvozom zadevnega blaga in resno škodo ali grožnjo resne škode. Proučijo se tudi znani dejavniki, ki niso povečan uvoz, da se resna škoda ali grožnja resne škode, ki so jo povzročili ti drugi dejavniki, ne bi pripisala povečanemu uvozu;
- (b) natančen opis blaga s poreklom, za katero velja dvostranski zaščitni ukrep, vključno z njegovo tarifno številko ali podštevilko, navedeno pod oznako HS, na kateri temeljijo sezname tarifnih zavez iz Priloge 9;
- (c) natančen opis dvostranskega zaščitnega ukrepa;
- (d) datum uvedbe dvostranskega zaščitnega ukrepa, njegovo predvideno trajanje in, če je ustrezno, časovni raspored za postopno liberalizacijo ukrepa v skladu s členom 12.11(3) ter

(e) v primeru podaljšanja dvostranskega zaščitnega ukrepa dokaz, da se zadevna domača industrija prilagaja.

4. Pogodbenica, ki izvaja zaščitni postopek, na zahtevo pogodbenice, za katere blago se uporablja navedeni postopek iz tega oddelka, začne posvetovanja s pogodbenico, ki je vložila zahtevo, da se pregleda uradno obvestilo iz odstavka 1 ali javno obvestilo ali poročilo, ki ga je pristojni preiskovalni organ izdal v zvezi z zaščitnim postopkom.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njen pristojni preiskovalni organ preiskavo konča v 12 mesecih od datuma njenega začetka.

ČLEN 12.19

Zaupne informacije

1. Pristojni preiskovalni organ na podlagi utemeljenega razloga obravnava kot zaupne vse informacije, ki so po naravi zaupne ali so bile predložene na zaupni podlagi. Taka informacija se ne razkrije brez dovoljenja zainteresirane strani, ki jo je predložila.

2. Od zainteresiranih strani, ki predložijo zaupne informacije, se zahteva, da predložijo nezaupni povzetek teh informacij ali, če navedejo, da takih informacij ni mogoče povzeti, razloge, zakaj povzetka ni mogoče predložiti. Povzetki so dovolj podrobni, da je vsebina predloženih zaupnih informacij dovolj razumljiva. Vendar če pristojni preiskovalni organ ugotovi, da zahteva po zaupnosti ni utemeljena, in če zadevna zainteresirana stran informacij ne želi objaviti ali odobriti njihovega razkritja v splošni obliki ali v obliki povzetka, lahko navedeni organ take informacije zanemari, razen če mu ustrezni viri zadovoljivo dokažejo, da so informacije pravilne.

ČLEN 12.20

Zaslišanja

Med vsakim zaščitnim postopkom pristojni preiskovalni organ:

- (a) potem ko o tem v razumnem roku poda obvestilo, organizira javno zaslišanje, s katerim se vsem zainteresiranim stranem in morebitnim predstavniškim združenjem potrošnikov omogoči, da se ga udeležijo osebno ali z zastopanjem s strani odvetnika, da predstavijo dokaze in so zaslišani o domnevni resni škodi ali grožnji te škode, ter vložijo ustrezno pravno sredstvo, ali

- (b) zagotovi možnost zaslišanja vsem zainteresiranim stranem, če so v roku, določenem v obvestilu o začetku postopka iz člena 12.17(4), vložile pisni zahtevek, iz katerega je razvidno, da bo rezultat preiskave verjetno vplival nanje in da obstajajo posebni razlogi za njihovo ustno zaslišanje.

ČLEN 12.21

Uradna obvestila, proučitev v okviru Skupnega odbora in objave

1. Če pogodbenica meni, da obstaja ena od razmer iz člena 12.10(1) ali 12.15(1), zadevo nemudoma predloži v proučitev Skupnemu odboru. Skupni odbor lahko oblikuje priporočila, potrebna za odpravo nastalih razmer. Če Skupni odbor v 30 dneh po datumu, ko mu pogodbenica predloži zadevo, ne oblikuje priporočila za odpravo razmer ali če ni bila dosežena nobena druga zadovoljiva rešitev, lahko pogodbenica uvoznica sprejme ustrezne dvostranske zaščitne ukrepe, primerne za odpravo razmer v skladu s tem oddelkom.
2. Za namene odstavka 1 pogodbenica uvoznica pogodbenici izvoznici predloži vse ustrezne informacije, ki vključujejo dokaze o resni škodi ali grožnji resne škode za domače proizvajalce podobnega ali neposredno konkurenčnega blaga zaradi povečanega uvoza, natančen opis vključenega blaga ter predlagan dvostranski zaščitni ukrep, predlagan datum njegove uvedbe in pričakovano trajanje.

3. Pogodbenica, ki sprejme dvostranski zaščitni ukrep, ugotovitve in utemeljene sklepe o vseh pomembnih dejanskih in pravnih zadevah objavi v uradnem listu zadevne pogodbenice, vključno z opisom uvoženega blaga in stanja, zaradi katerega so bili uvedeni ukrepi v skladu s členom 12.10(1) ali 12.15(1), vzročno zvezo med takim stanjem in povečanim uvozom ter obliko, ravno in trajanjem ukrepov.

ČLEN 12.22

Sprejemanje dokumentov v angleškem jeziku v zaščitnih postopkih

Pristojni preiskovalni organi pogodbenice, ki je odgovorna za postopek, zaradi lažje predložitve dokumentov v zaščitnih postopkih sprejemajo dokumente, ki jih zainteresirane strani predložijo v angleščini, če te pozneje z daljšim rokom, ki ga določi pristojni organ, predložijo prevod dokumentov v jezik zaščitnega postopka.

POGLAVJE 13

SANITARNI IN FITOSANITARNI UKREPI

ČLEN 13.1

Cilji

Cilji tega poglavja so:

- (a) varovanje zdravja ljudi, živali in rastlin na ozemljih pogodbenic ob hkratnem olajševanju njune medsebojne trgovine z živalmi, proizvodi živalskega izvora, rastlinami, rastlinskimi proizvodi in drugimi proizvodi, ki jih zajemajo sanitarni in fitosanitarni ukrepi, in sicer tako, da se:
 - (i) izboljšajo preglednost, komunikacija in sodelovanje na področju sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov med pogodbenicama;
 - (ii) oblikujejo mehanizmi in postopki za olajševanje trgovine ter
 - (iii) nadalje uresničujejo načela iz Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;

- (b) sodelovanje v večstranskih forumih in na področju znanosti o varnosti hrane, zdravju živali in varstvu rastlin;
- (c) sodelovanje pri drugih sanitarnih ali fitosanitarnih zadevah ali v drugih forumih.

ČLEN 13.2

Večstranske obveznosti

Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje pravice in obveznosti po Sporazumu o STO in zlasti Sporazum o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov. Te pravice in obveznosti so podlaga za dejavnosti pogodbenic v skladu s tem poglavjem.

ČLEN 13.3

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za:

- (a) vse sanitarne in fitosanitarne ukrepe, kot so opredeljeni v Prilogi A k Sporazumu o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, če vplivajo na trgovino med pogodbenicama;

- (b) sodelovanje v večstranskih forumih, priznanih v okviru Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov;
- (c) sodelovanje na področju znanosti o varnosti hrane, zdravju živali in varstvu rastlin ter
- (d) sodelovanje na področju vseh drugih sanitarnih ali fitosanitarnih zadev v drugih forumih, o katerih se dogovorita pogodbenici.

ČLEN 13.4

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 13-A do 13-H:

- (a) se uporabljajo opredelitve pojmov iz Priloge A k Sporazumu o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov ter opredelitve pojmov iz Codex Alimentarius, v okviru Svetovne organizacije za zdravje živali in Mednarodne konvencije o varstvu rastlin, sprejete 17. novembra 1997 v Rimu, ter
- (b) „varovano območje“ za poseben nadzorovani škodljivi organizem pomeni uradno opredeljen geografski del ozemlja pogodbenice, na katerem se navedeni škodljivi organizem kljub ugodnim pogojem in prisotnosti na drugih delih ozemlja te pogodbenice ni ustalil.

ČLEN 13.5

Pristojni organi

1. Pristojni organi pogodbenic so organi, pristojni za izvajanje ukrepov iz tega poglavja, kot so določeni v Prilogi 13-A.
2. Pogodbenici se v skladu s členom 13.12 obvestita o morebitnih pomembnih spremembah v strukturi, organizaciji ali razdelitvi pristojnosti njunih pristojnih organov.

ČLEN 13.6

Priznanje statusa v zvezi z boleznimi živali in okužbami pri živalih ter škodljivimi organizmi

1. Za status v zvezi z boleznimi živali in okužbami pri živalih, vključno z zoonozami, velja naslednje:
 - (a) pogodbenica uvoznica za namene trgovine pogodbenici izvoznici ali njenim regijam prizna zdravstveni status, kot ga pogodbenica izvoznica določi v skladu s Prilogo 13-C, odstavek 1, pododstavek (a)(i), za bolezni živali, opredeljene v Dodstku 13-B-1;

- (b) če pogodbenica meni, da ima njeno ozemlje ali katera koli od njenih regij poseben status v zvezi s posebno boleznijo živali, ki ni bolezen živali iz Dodatka 13-B-1, lahko zahteva priznanje navedenega statusa v skladu z merili iz Priloge 13-C, odstavek 3; pogodbenica uvoznica lahko zahteva jamstva za uvoz živih živali in proizvodov živalskega izvora, ki so ustrezna za dogovorjeni status navedene pogodbenice;
- (c) pogodbenici priznavata, da status ozemelj ali regij ali status v sektorju ali podsektorju pogodbenic, povezan z razširjenostjo ali pojavnostjo bolezni živali, ki ni bolezen živali iz Dodatka 13-B-1, ali okužb pri živalih oziroma s tem povezanim tveganjem, kot so ga opredelile mednarodne organizacije za standardizacijo, priznane v okviru Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov, pomeni osnovo za njuno medsebojno trgovino; pogodbenica uvoznica lahko po potrebi zahteva jamstva za uvoz živih živali in proizvodov živalskega izvora, primernih za opredeljeni status navedene pogodbenice v skladu s priporočili organizacij za standardizacijo, ter
- (d) brez poseganja v člena 13.9 in 13.15 ter če pogodbenica uvoznica izrecno ne nasprotuje in ne zahteva podpornih ali dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, vsaka pogodbenica nemudoma sprejme vse potrebne zakonodajne in upravne ukrepe, potrebne za trgovino na podlagi tega odstavka, pododstavki (a), (b) in (c).

2. Za status škodljivih organizmov velja naslednje:

- (a) pogodbenici za namene trgovine priznata status škodljivega organizma v zvezi s škodljivimi organizmi iz Dodatka 13-B-2 ter
- (b) brez poseganja v člena 13.9 in 13.15 ter če pogodbenica uvoznica izrecno ne nasprotuje in ne zahteva podpornih ali dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, vsaka pogodbenica nemudoma sprejme vse potrebne zakonodajne in upravne ukrepe, potrebne za trgovino na podlagi tega odstavka, pododstavek (a).

ČLEN 13.7

Priznavanje sklepov o regionalizaciji
v zvezi z boleznimi živali in okužbami pri živalih ter s škodljivimi organizmi

- 1. Pogodbenici priznavata koncept regionalizacije in ga uporabljata v medsebojni trgovini.
- 2. Sklepi o regionalizaciji v zvezi z boleznimi kopenskih in vodnih živali iz Dodatka 13-B-1 in škodljivimi organizmi iz Dodatka 13-B-2 se sprejmejo v skladu s Prilogo 13-C.

3. Kar zadeva bolezn živali, pogodbenica izvoznica, ki želi, da pogodbenica uvoznica prizna sklep o regionalizaciji, slednjo v skladu s členom 13.14 uradno obvesti o svojih ukrepih, ki vzpostavljajo regionalizacijo, pri čemer zagotovi popolno razlago ter podporne podatke za ugotovitve in sklepe.
4. Brez poseganja v člen 13.15 ter če pogodbenica uvoznica v 15 delovnih dneh od prejema sklepa o regionalizaciji izrecno ne nasprotuje in ne zahteva dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, pogodbenici štejeta navedeni sklep za sprejet.
5. Posvetovanja iz odstavka 4 tega člena potekajo v skladu s členom 13.14(2). Pogodbenica uvoznica dodatne informacije oceni v 15 delovnih dneh po njihovem prejetju. Preverjanje iz odstavka 4 tega člena se izvede v skladu s členom 13.11 in v 25 delovnih dneh od prejema zahtevka za preverjanje.

6. Vsaka pogodbenica glede škodljivih organizmov zagotovi, da se pri trgovini z rastlinami, rastlinskimi proizvodi in drugimi proizvodi upošteva status škodljivih organizmov, ki ga priznava druga pogodbenica. Pogodbenica izvoznica, ki želi, da druga pogodbenica prizna sklep o regionalizaciji, to drugo pogodbenico uradno obvesti o svojih ukrepih in sklepih, pri čemer upošteva ustrezne mednarodne standarde za fitosanitarne ukrepe (ISPM) Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO), vključno z ISPM št. 4 (Zahteve za vzpostavitev nenapadenih območij) in št. 8 (Določanje statusa škodljivega organizma na območju), ter druge mednarodne standarde za fitosanitarne ukrepe, za katere pogodbenici menita, da so ustrezni. Brez poseganja v člen 13.15 ter če pogodbenica v treh mesecih od prejema sklepa o regionalizaciji izrecno ne nasprotuje in ne zahteva dodatnih informacij, posvetovanj ali preverjanja v skladu s členoma 13.11 in 13.14, pogodbenici štejeta navedeni sklep za sprejet.

7. Posvetovanja iz odstavka 4 tega člena potekajo v skladu s členom 13.14(2). Pogodbenica uvoznica vse dodatne informacije oceni v treh mesecih od njihovega prejema. Vsaka pogodbenica v 12 mesecih od prejema zahtevka za preverjanje izvede preverjanje iz odstavka 4 tega člena v skladu s členom 13.11, pri čemer upošteva biologijo škodljivega organizma in zadevnega posevka.

8. Vsaka pogodbenica po dokončanju postopkov iz odstavkov 2 do 7 tega člena in brez poseganja v člen 13.15 nemudoma sprejme potrebne zakonodajne in upravne ukrepe, potrebne za omogočanje trgovine na tej podlagi.

ČLEN 13.8

Priznavanje enakovrednosti

1. Pogodbenici lahko priznata enakovrednost posameznega ukrepa ali skupine ukrepov ali sistemov, ki veljajo za sektor ali podsektor.
2. Pogodbenici za namene priznavanja enakovrednosti upoštevata postopek posvetovanja iz odstavka 3. Navedeni postopek vključuje objektivni dokaz enakovrednosti s strani pogodbenice izvoznice in objektivno presojo tega dokaza s strani pogodbenice uvoznice, da se po možnosti prizna enakovrednost s strani pogodbenice uvoznice.
3. Pogodbenici v treh mesecih po tem, ko pogodbenica uvoznica prejme zahtevek pogodbenice izvoznice za priznanje enakovrednosti enega ali več ukrepov, ki vplivajo na enega ali več sektorjev ali podsektorjev, začne postopek posvetovanja, ki zajema korake iz Priloge 13-E. V primeru da pogodbenica izvoznica vloži več zahtevkov, se pogodbenici na zahtevo pogodbenice uvoznice v okviru pododbora iz člena 13.16 dogovorita o časovnem razporedu, po katerem začneta postopek iz tega odstavka.
4. Razen če se pogodbenici ne dogovorita drugače, pogodbenica uvoznica oceno enakovrednosti iz Priloge 13-E dokonča najpozneje 180 dni po tem, ko od pogodbenice izvoznice prejme dokaz o enakovrednosti, kot je določeno v navedeni prilogi. V primeru sezonskih posevkov je oceno enakovrednosti izjemoma upravičeno dokončati pozneje, če je to potrebno za preverjanje fitosanitarnih ukrepov med ustreznim obdobjem rasti posevka.

5. Prednostne sektorje ali podsektorje vsake pogodbenice, v zvezi s katerimi se lahko začne postopek posvetovanja iz odstavka 3 tega člena, je treba po potrebi določiti po prednostnem vrstnem redu iz Dodatka 13-E-1. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu priporoči, naj ta seznam spremeni, vključno s prednostnim vrstnim redom.
6. Pogodbenica uvoznica lahko umakne ali začasno prekine priznavanje enakovrednosti, če ena od pogodbenic spremeni ukrepe, ki vplivajo na zadevno enakovrednost, pod pogojem, da se upoštevajo naslednji postopki:
- (a) pogodbenica izvoznica pogodbenico uvoznico v skladu s členom 13.13 obvesti o vsaki predlagani spremembi ukrepa pogodbenice izvoznice, za katerega je priznana enakovrednost, in verjetnem učinku predlagane spremembe na to enakovrednost; pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v 30 delovnih dneh od prejema teh informacij obvesti, ali se na podlagi predlagane spremembe enakovrednost še naprej priznava, ter
 - (b) pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v skladu s členom 13.13 obvesti o vsaki predlagani spremembi ukrepa pogodbenice uvoznice, na katerem temelji priznavanje enakovrednosti, in verjetnem učinku predlagane spremembe na to priznavanje enakovrednosti; če pogodbenica uvoznica te enakovrednosti ne priznava več, lahko pogodbenici skupaj opredelita pogoje za ponoven začetek postopka iz odstavka 3 tega člena na podlagi predlagane spremembe.

7. Brez poseganja v člen 13.15 pogodbenica uvoznica ne umakne ali začasno prekine priznavanja enakovrednosti, preden začne veljati predlagana sprememba katere koli pogodbenice.

8. Za priznanje enakovrednosti, umik ali začasno prekinitev priznavanja enakovrednosti je pristojna le pogodbenica uvoznica, ki deluje v skladu s svojim upravnim in zakonodajnim okvirom, glede rastlin, rastlinskih proizvodov in drugega blaga pa vključno z ustrezno komunikacijo v skladu z ISPM št. 13 (Smernice za obveščanje o neustreznosti in dejanja v njunih primerih) FAO in drugimi mednarodnimi standardi za fitosanitarne ukrepe, kot je ustrezno. Pogodbenica uvoznica pogodbenici izvoznici predloži popolno pisno pojasnilo in podporne podatke v zvezi z ugotovitvami in sklepi iz tega člena. Če se priznanje enakovrednosti ne prizna, umakne ali začasno prekine, pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico obvesti o pogojih za ponoven začetek postopka iz odstavka 3.

ČLEN 13.9

Preglednost in pogoji trgovanja

1. Pogodbenici uporabljata splošne uvozne pogoje. Brez poseganja v sklepe, sprejete v skladu s členom 13.7, uvozni pogoji pogodbenice uvoznice veljajo za ozemlje pogodbenice izvoznice. Pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico v skladu s členom 13.13 obvesti o sanitarnih in fitosanitarnih uvoznih zahtevah. Te informacije po potrebi vključujejo ustrezne vzorce uradnih spričeval ali potrdil, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica.

2. Vsaka pogodbenica za uradno obveščanje o spremembah ali predlaganih spremembah pogojev iz odstavka 1 tega člena upošteva člen 7 Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov in Prilogo B k navedenemu sporazumu ter naknadne sklepe, ki jih sprejme Odbor STO za sanitarne in fitosanitarne ukrepe. Brez poseganja v člen 13.15 pogodbenica uvoznica pri določanju datuma začetka veljavnosti vsake spremembe pogojev iz odstavka 1 tega člena upošteva čas prevoza med ozemljema pogodbenic.
3. Če pogodbenica uvoznica ne izpolni zahtev po uradnem obveščanju iz odstavka 2, 30 dni po datumu začetka veljavnosti zadevne spremembe še naprej sprejema uradna spričevala ali potrdila, ki zagotavljajo uvozne pogoje, veljavne pred spremembo.
4. Kadar Čile odobri dostop do trga enemu ali več sektorjem ali podsektorjem pogodbenice EU v skladu s pogoji iz odstavka 1, odobri naknadne zahtevke za izvoz, ki jih predložijo države članice na podlagi celovite dokumentacije z informacijami, ki je na voljo Evropski komisiji in je znana kot profil države, razen če v omejenih posebnih okoliščinah in kadar je to primerno, zahteva dodatne informacije.

5. Pogodbenica v 90 dneh od priznanja enakovrednosti v skladu s členom 13.8 sprejme zakonodajne in upravne ukrepe za izvajanje priznavanja enakovrednosti, da se omogoči trgovina med pogodbenicama v sektorjih in podsektorjih, v katerih pogodbenica uvoznica vse sanitarne in fitosanitarne ukrepe pogodbenice izvoznice priznava kot enakovredne. Za živali, živalske proizvode, rastline, rastlinske proizvode in druge proizvode, zajete v zadevne sanitarne in fitosanitarne ukrepe, se lahko vzorec uradnega spričevala ali dokumenta, ki ga zahteva pogodbenica uvoznica, nadomesti s spričevalom iz Priloge 13-H.
6. Pogodbenici s proizvodi iz odstavka 5 v sektorjih ali podsektorjih, za katere se eden ali nekateri, vendar ne vsi ukrepi priznavajo kot enakovredni, še naprej trgujeta na podlagi skladnosti s pogoji iz odstavka 1. Na zahtevo pogodbenice izvoznice se uporablja odstavek 7.
7. V tem poglavju pogodbenica uvoznica za uvoz proizvodov druge pogodbenice ne uvede uvoznih dovoljenj.
8. Pogodbenici glede splošnih uvoznih pogojev, ki vplivajo na njuno medsebojno trgovino, na zahtevo pogodbenice izvoznice začneta posvetovanja v skladu s členom 13.14, da za pogodbenico uvoznico uvedeta alternativne ali dodatne uvozne pogoje. Pogodbenici te alternativne ali dodatne uvozne pogoje po potrebi utemeljita na ukrepih pogodbenice izvoznice, ki jih pogodbenica uvoznica priznava kot enakovredne. Če se pogodbenici dogovorita o alternativnih ali dodatnih uvoznih pogojih, pogodbenica uvoznica v 90 dneh od njihove uvedbe sprejme potrebne zakonodajne ali upravne ukrepe, potrebne za uvoz na tej podlagi.

9. Kar zadeva uvoz živali, živalskih proizvodov, proizvodov živalskega izvora in živalskih stranskih proizvodov, pogodbenica uvoznica na zahtevo pogodbenice izvoznice, ki so ji priložena ustrezna jamstva, odobri obrate na ozemlju pogodbenice izvoznice brez predhodnega inšpekcijskega pregleda in v skladu s Prilogo 13-D. Pogodbenica uvoznica, razen če pogodbenica izvoznica zahteva dodatne informacije, v 30 delovnih dneh od prejema zahteve za odobritev, ki so ji priložena ustrezna jamstva, sprejme potrebne zakonodajne ali upravne ukrepe, potrebne za uvoz na tej podlagi.
10. Pogodbenica prvotni seznam obratov odobri v skladu s Prilogo 13-D.
11. Na zahtevo pogodbenice druga pogodbenica predloži popolno pojasnilo in podporne podatke, uporabljene za namere in odločitve, ki jih zajema ta člen.

ČLEN 13.10

Certifikacijski postopki

1. Za namen certifikacijskih postopkov pogodbenici izpolnjujeta načela in merila iz Priloge 13-H.
2. Pogodbenica izdaja spričevala ali uradne dokumente iz člena 13.9, odstavki 1, 5 in 6, kot je določeno v Prilogi 13-H.

3. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru priporoči, naj sprejme sklep o pravilih, ki jih je treba upoštevati v primeru elektronskega preverjanja, preklica ali nadomestitve spričeval.

ČLEN 13.11

Preverjanja

1. Za učinkovito izvajanje tega poglavja ima vsaka pogodbenica pravico, da:
 - (a) v skladu s smernicami iz Priloge 13-F opravlja preverjanje celotnega ali dela skupnega programa nadzora pristojnih organov druge pogodbenice; stroške takega preverjanja krije pogodbenica, ki preverjanje opravlja;
 - (b) od dne, ki ga določita pogodbenici, od druge pogodbenice zahteva celoten ali del skupnega programa nadzora te pogodbenice in poročilo o rezultatih nadzora, ki se izvaja po tem programu, ter
 - (c) za laboratorijske preskuse v zvezi s proizvodi živalskega izvora zahteva, da v programu rednih medlaboratorijskih primerjalnih preskusov pri posebnih preskusih, ki jih organizira referenčni laboratorij pogodbenice, ki vloži zahtevo, sodeluje druga pogodbenica; stroške v zvezi s sodelovanjem krije sodelujoča pogodbenica.

2. Vsaka pogodbenica lahko svoje rezultate in ugotovitve deli s tretjimi državami in jih javno objavi.
3. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu priporoči, naj spremeni Prilogo 13-F, da se ustrezno upošteva delo mednarodnih organizacij.
4. Rezultati preverjanj iz tega člena lahko prispevajo k ukrepom ene ali obeh pogodbenic iz členov 13.6 do 13.9 in 13.12.

ČLEN 13.12

Pregledi ob uvozu in inšpekcijske pristojbine

1. Pri pregledih ob uvozu, ki jih pogodbenica uvoznica izvaja v zvezi s pošiljkami pogodbenice izvoznice, se spoštujejo načela iz Priloge 13-G. Rezultati teh pregledov lahko prispevajo k postopkom preverjanja iz člena 13.11.
2. Pogostnost fizičnih pregledov ob uvozu, ki jih izvaja vsaka pogodbenica, je določena v Prilogi 13-G. Pododbor iz člena 13.16 lahko Skupnemu svetu priporoči, naj spremeni Prilogo 13-G.

3. Pogodbenica lahko od pogostnosti iz Priloge 13-G odstopi v okviru svojih pristojnosti ter v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi, na podlagi napredka v skladu s členoma 13.8 in 13.9 ali na podlagi preverjanj, posvetovanj ali drugih ukrepov iz tega poglavja.
4. Inšpekcijske pristojbine ne presegajo stroškov, ki jih imajo pristojni organi zaradi izvajanja pregledov ob uvozu, in so pravične glede na pristojbine, ki se zaračunajo za pregled podobnih domačih proizvodov.
5. Pogodbenica uvoznica pogodbenico izvoznico obvesti o vsaki spremembi ukrepov, ki vplivajo na preglede ob uvozu in inšpekcijske pristojbine, skupaj z razlogi zanjo, ter o vseh pomembnih spremembah upravnega postopka za take preglede.
6. Pri proizvodih iz člena 13.9(5) se lahko pogodbenici dogovorita za vzajemno zmanjšanje pogostnosti fizičnih pregledov ob uvozu.
7. Pododbor lahko Skupnemu svetu priporoči pogoje za odobritev pregledov ob uvozu vsake pogodbenice za prilagoditev njihove pogostosti ali njihovo nadomestitev, da začnejo veljati na določen datum. Ti pogoji so s sklepom Skupnega sveta vključeni v Prilogo 13-G. Pogodbenici lahko od tega datuma odobrita medsebojne preglede ob uvozu za določene proizvode zaradi zmanjšanja njihove pogostosti ali njihove nadomestitve.

ČLEN 13.13

Izmenjava informacij

1. Pogodbenici si sistematično izmenjujeta informacije v zvezi z izvajanjem tega poglavja, da bi razvili standarde, priskrbeli zagotovila, ustvarili obojestransko zaupanje in dokazali uspešnost nadzorovanih programov. Izmenjava informacij lahko, če je primerno, vključuje izmenjave uradnikov.
2. Pogodbenici si izmenjujeta tudi informacije o drugih pomembnih temah, vključno s:
 - (a) pomembnimi dogodki v zvezi s proizvodi, ki jih zajema to poglavje, in izmenjavo informacij, določeno v členih 13.8 in 13.9;
 - (b) rezultati postopkov preverjanja iz člena 13.11;
 - (c) rezultati pregledov ob uvozu iz člena 13.12 v primeru zavrnjenih ali neskladnih pošiljk živali in proizvodov živalskega izvora;
 - (d) znanstvenimi mnenji, pomembnimi za to poglavje, za katere je odgovorna pogodbenica, ter
 - (e) hitrim obveščanjem, pomembnim za trgovino na področju uporabe tega poglavja.

3. Pogodbenica ustreznemu znanstvenemu forumu v ocenjevanje pravočasno predloži znanstvene članke ali podatke, s katerimi utemelji stališča ali trditve v zvezi z zadevo, ki izhaja iz tega poglavja. Rezultati tega ocenjevanja se dajo na voljo pogodbenicama.
4. Če pogodbenica informacije iz tega člena zagotovi STO z uradnim obvestilom v skladu s členom 7 Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov in Prilogo B k navedenemu sporazumu ali jih objavi na svojem javno dostopnem, brezplačnem spletišču, se šteje, da so informacije iz tega člena izmenjane.
5. Pogodbenica je po pošti ali elektronski pošti neposredno obveščena o škodljivih organizmih, ki zanjo pomenijo znano ali takojšnjo nevarnost. Pogodbenici upoštevata smernice iz ISPM št. 17 (Poročanje o škodljivih organizmih) FAO.
6. Pogodbenici si informacije iz tega člena izmenjujeta po elektronski pošti, telefaksu ali pošti.

ČLEN 13.14

Uradna obvestila in posvetovanje

1. Pogodbenica v dveh delovnih dneh uradno obvesti drugo pogodbenico o vsakem resnem ali znatnem tveganju za zdravje ljudi, živali ali rastlin, vključno z nujnimi primeri nadzora nad živali ali okoliščinami, ko obstaja jasna nevarnost resnih škodljivih učinkov na zdravje, povezanih z uživanjem proizvodov živalskega izvora ali rastlinskih proizvodov, in zlasti o:
 - (a) ukrepih, ki vplivajo na sklepe o regionalizaciji iz člena 13.7;
 - (b) prisotnosti ali razvoju bolezni živali ali škodljivih organizmov iz Priloge 13-B;
 - (c) izsledkih epidemiološkega pomena ali pomembnih povezanih tveganjih glede bolezni živali in škodljivih organizmov, ki niso na seznamu v Prilogi 13-B, ali ki so nove bolezni živali ali škodljivi organizmi, ter
 - (d) dodatnih ukrepov poleg osnovnih zahtev iz njunih zadevnih ukrepov, sprejetih za nadzor ali izkoreninjenje bolezni živali ali škodljivih organizmov ali varovanje javnega zdravja, ter vsakršnih spremembah profilaktičnih ukrepov, vključno s cepljenjem.

2. Kadar ima pogodbenica resne pomisleke glede tveganja za zdravje ljudi, živali ali rastlin, lahko o razmerah zahteva posvetovanja z drugo pogodbenico. Ta posvetovanja se opravijo čim prej in v vsakem primeru v 13 delovnih dneh od zahteve. V teh posvetovanjih si vsaka pogodbenica prizadeva zagotoviti vse potrebne informacije, da se preprečijo motnje trgovine, in doseči vzajemno sprejemljivo rešitev, skladno z varovanjem zdravja ljudi, živali ali rastlin.
3. Pogodbenica lahko zahteva, da posvetovanja iz odstavka 2 tega člena potekajo prek video- ali avdiokonference. Pogodbenica, ki vloži zahtevo, pripravi zapisnik posvetovanja, ki ga morata obe pogodbenici odobriti. Za namene te odobritve se uporablja člen 13.13(6).

ČLEN 13.15

Zaščitna klavzula

1. Če pogodbenica izvoznica sprejme nacionalne ukrepe za nadzor vzroka, ki bi lahko pomenil resno tveganje za zdravje ljudi, živali ali rastlin, brez poseganja v odstavek 2 sprejme tudi enakovredne ukrepe za preprečevanje vnosa tveganja na ozemlje pogodbenice uvoznice.

2. Pogodbenica uvoznica lahko na podlagi resnega tveganja za zdravje ljudi, živali ali rastlin sprejme začasne ukrepe, potrebne za varovanje zdravja ljudi, živali ali rastlin. Za pošiljke, ki se prevažajo med pogodbenicama, pogodbenica uvoznica med veljavnostjo takih začasnih ukrepov prouči najprimernejšo in najsorazmernejšo rešitev, da prepreči nepotrebne motnje trgovine.
3. Pogodbenica, ki sprejme ukrepe iz tega člena, o tem uradno obvesti drugo pogodbenico v enem delovnem dnevu od sklepa o izvajanju navedenih ukrepov. Pogodbenici na zahtevo pogodbenice in v skladu s členom 13.14(2) v 13 delovnih dneh od uradnega obvestila opravita posvetovanja o razmerah. Pogodbenici ustrezno upoštevata vse informacije, zagotovljene med temi posvetovanji, in si prizadevata preprečiti nepotrebne motnje trgovine, pri čemer po potrebi upoštevata rezultate posvetovanj iz člena 13.14(2).

ČLEN 13.16

Pododbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe

1. Pododbor za sanitarne in fitosanitarne ukrepe (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za sanitarne in fitosanitarne ukrepe.

2. Pododbor:

- (a) spremlja izvajanje tega poglavja in obravnava zadeve v zvezi z njim ter proučuje vse zadeve, ki se lahko pojavijo v zvezi z njegovim izvajanjem, ter
- (b) oblikuje priporočila Skupnemu svetu za spremembe prilog v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), zlasti glede na napredek v okviru posvetovanj in postopkov iz tega poglavja.

3. Pododbor se dogovori o ukrepih, ki jih je treba sprejeti pri doseganju ciljev iz tega poglavja. Pododbor določi cilje in mejnike za te ukrepe. Pododbor oceni rezultate teh ukrepov.

4. Pododbor lahko priporoči, da Skupni svet ali Skupni odbor v skladu s členom 40.3(3), če je ustrezno, ustanovi tehnične delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov vsake pogodbenice na strokovni ravni, ki opredelijo in obravnavajo tehnična in znanstvena vprašanja, ki izhajajo iz uporabe tega poglavja.

5. Pododbor lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru priporoči, naj sprejme sklep o posebnem poslovniku za ta pododbor ob upoštevanju posebnosti sanitarnih in fitosanitarnih zadev.

ČLEN 13.17

Sodelovanje v večstranskih forumih

1. Pogodbenici spodbujata sodelovanje v večstranskih forumih, pomembnih za sanitarne in fitosanitarne zadeve, zlasti mednarodnih organizacijah za standardizacijo, priznanih v okviru Sporazuma o uporabi sanitarnih in fitosanitarnih ukrepov.
2. Pododbor, ustanovljen v členu 13.16, je ustrezen forum za izmenjavo informacij in sodelovanje o zadevah iz odstavka 1 tega člena.

ČLEN 13.18

Sodelovanje na področju znanosti o varnosti hrane, zdravju živali in varstvu rastlin

1. Pogodbenici si prizadevata olajšati znanstveno sodelovanje med svojimi organi, pristojnimi za znanstveno oceno na področjih varnosti hrane, zdravja živali in varstva rastlin.
2. Pododbor lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru v skladu s členom 40.3(3) priporoči, naj ustanovi tehnično delovno skupino za znanstveno sodelovanje, kot je navedeno v odstavku 1 tega člena (v nadaljnjem besedilu: delovna skupina), ki jo sestavljajo predstavniki znanstvenih organov na strokovni ravni iz odstavka 1 tega člena, ki jih imenuje vsaka pogodbenica.

3. Skupni svet ali Skupni odbor, ki ustanovi delovno skupino, določi njena pooblastila, obseg dela in delovni program.
4. Delovna skupina si lahko izmenjuje informacije, vključno z:
- (a) znanstvenimi in tehničnimi informacijami ter
 - (b) zbiranjem podatkov.
5. Delo delovne skupine ne vpliva na neodvisnost nacionalnih ali regionalnih agencij vsake pogodbenice.
6. Vsaka pogodbenica zagotovi, da na predstavnike, imenovane v skladu z odstavkom 2, ne vpliva nasprotje interesov v skladu s pravom te pogodbenice.

ČLEN 13.19

Ozemeljska uporaba za pogodbenico EU

1. Z odstopanjem od člena 41.2 se za pogodbenico EU to poglavje uporablja za ozemlja držav članic, kot so določena v Prilogi I k Uredbi (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta¹, za rastline, rastlinske proizvode in drugo blago pa, kot je določeno v členu 1(3) Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta².

¹ Uredba (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (Uredba o uradnem nadzoru) (UL L 95, 7.4.2017, str. 1).

² Uredba (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L 317, 23.11.2016, str. 4).

2. Pogodbenici razumeta, da se glede ozemlja Evropske unije upošteva njegova posebnost in da se Evropska unija prizna kot en sam subjekt.

POGLAVJE 14

SODELOVANJE PRI TRAJNOSTNIH PREHRANSKIH SISTEMIH

ČLEN 14.1

Cilj

Cilj tega poglavja je vzpostaviti tesno sodelovanje med pogodbenicama za skupno udeležbo pri prehodu na trajnostnost njunih ustreznih prehranskih sistemov. Pogodbenici priznavata pomen krepitev politik in opredelitve programov, ki prispevajo k razvoju trajnostnih, vključujočih, zdravih in odpornih prehranskih sistemov, ter vloge trgovine pri doseganju tega cilja.

ČLEN 14.2

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za sodelovanje med pogodbenicama, namenjeno izboljšanju trajnostnosti njunih prehranskih sistemov.

2. To poglavje vsebuje določbe za sodelovanje pri posebnih vidikih trajnostnih prehranskih sistemov, ki vključujejo:

- (a) trajnostnost prehranske verige ter zmanjšanje izgube hrane in živilskih odpadkov;
- (b) boj proti goljufijam s hrano v prehranski verigi;
- (c) dobrobit živali;
- (d) boj proti protimikrobni odpornosti ter
- (e) zmanjšanje uporabe gnojil in kemičnih pesticidov, pri katerih je ocena tveganja pokazala, da povzročajo nesprejemljiva tveganja za zdravje ali okolje.

3. To poglavje se nanaša tudi na sodelovanje pogodbenic v večstranskih forumih.

4. To poglavje se uporablja brez poseganja v uporabo drugih poglavij, povezanih s prehranskimi sistemi ali trajnostnostjo, zlasti poglavij 13, 16 in 33.

ČLEN 14.3

Opredelitev pojmov

1. V tem poglavju:

- (a) „prehranska veriga“ pomeni vse korake od primarne proizvodnje do prodaje končnemu potrošniku, vključno s proizvodnjo, predelavo, izdelavo, prevozom, skladiščenjem, distribucijo in prodajo končnemu potrošniku;
- (b) „primarna proizvodnja“ pomeni proizvodnjo, rejo ali gojenje primarnih proizvodov, vključno z žetvijo, molžo in kmetijsko rejo živali pred zakolom, pa tudi lov in ribolov in nabiranje proizvodov v naravi, ter
- (c) „trajnostni prehranski sistem“ pomeni prehranski sistem, s katerim se vsem zagotavlja varna, hranljiva in zadostna hrana, ne da bi bila pri tem ogrožena gospodarska, družbena in okoljska podlaga, potrebna za zagotavljanje prehranske varnosti in prehrane za prihodnje generacije; tak trajnostni prehranski sistem:
 - (i) je dobičkonosen (gospodarska trajnostnost);
 - (ii) ima velike koristi za družbo (družbena trajnostnost) in
 - (iii) pozitivno ali nevtralno vpliva na naravno okolje, tudi na podnebne spremembe (okoljska trajnostnost).

ČLEN 14.4

Trajnostnost prehranske verige ter zmanjšanje izgube hrane in živilskih odpadkov

1. Pogodbenici priznavata, da so trenutni prehranski sistemi in podnebne spremembe medsebojno povezani. Pogodbenici sodelujeta, da bi zmanjšali škodljive vplive prehranskih sistemov na okolje in podnebje ter povečali svojo odpornost.
2. Pogodbenici priznavata, da izguba hrane in živilski odpadki negativno vplivajo na družbeno, gospodarsko in okoljsko razsežnost prehranskih sistemov.
3. Pogodbenici sodelujeta na področjih, ki lahko vključujejo:
 - (a) trajnostno pridelavo hrane, vključno s kmetijstvom, izboljšanjem dobrobiti živali, spodbujanjem ekološkega kmetovanja in zmanjšanjem uporabe antimikrobikov, gnojil in kemičnih pesticidov, pri katerih ocena tveganja kaže, da povzročajo nesprejemljivo tveganje za zdravje ali okolje;
 - (b) trajnostnost prehranske verige, vključno s proizvodnjo ter metodami in praksami predelave hrane;
 - (c) zdravo in trajnostno prehrano, ki zmanjšuje ogljični odtis potrošnje;
 - (d) zmanjšanje emisij toplogrednih plinov prehranskih sistemov, povečanje ponorov ogljika in obrnitev trenda izgube biotske raznovrstnosti;

- (e) inovacije in tehnologije, ki prispevajo k prilagoditvi in odpornosti proti vplivom podnebnih sprememb;
 - (f) pripravo načrta izrednih ukrepov za zagotovitev zanesljive preskrbe s hrano v kriznih obdobjih ter
 - (g) zmanjšanje izgube hrane in živilskih odpadkov v skladu s ciljem trajnostnega razvoja 12. cilj 12.3, kakor je opredeljen v Agendi 2030.
4. Sodelovanje v skladu s tem členom lahko vključuje izmenjavo informacij, strokovnega znanja in izkušenj ter sodelovanje pri raziskavah in inovacijah.

ČLEN 14.5

Boj proti goljufijam s hrano v prehranski verigi

1. Pogodbenici priznavata, da lahko goljufije vplivajo na varnost prehranske verige, ogrozijo trajnostnost prehranskih sistemov ter spodkopavajo pošteno poslovno prakso, zaupanje potrošnikov in odpornost živilskih trgov.

2. Pogodbenici sodelujeta pri odkrivanju in preprečevanju goljufij v prehranski verigi, in sicer tako, da:

- (a) si izmenjujeta informacije in izkušnje za izboljšanje odkrivanja in preprečevanja goljufij v prehranski verigi ter
- (b) zagotavljata potrebno pomoč za zbiranje dokazov o praksah, ki so ali se zdijo neskladne z njunimi pravili, ki povzročajo tveganje za zdravje ljudi, živali ali rastlin ali okolje ali ki zavajajo potrošnike.

ČLEN 14.6

Dobrobit živali

1. Pogodbenici priznavata, da so živali čuteča bitja in da njihova uporaba v sistemih proizvodnje hrane zajema tudi obveznost za njihovo dobrobit. Pogodbenici upoštevata pogoje trgovanja za rejne živali in živalske proizvode, s katerimi se zaščitijo njihova dobrobit.

2. Pogodbenici si prizadevata doseči skupni dogovor o mednarodnih standardih za dobrobit živali Svetovne organizacije za zdravje živali.

3. Pogodbenici v skladu s svojim pravom sodelujeta pri razvoju in izvajanju standardov za dobrobit živali na kmetijah, med prevozom ter ob zakolu in usmrčitvi.
4. Pogodbenici okrepita sodelovanje pri raziskavah na področju dobrobiti živali za nadaljnji razvoj znanstveno utemeljenih standardov dobrobiti živali.
5. Pododbor iz člena 14.8 lahko obravnava druge zadeve na področju dobrobiti živali.
6. Pogodbenici si izmenjujeta informacije, strokovno znanje in izkušnje na področju dobrobiti živali.
7. Pogodbenici sodelujeta v Svetovni organizaciji za zdravje živali in drugih mednarodnih forumih, da bi spodbudili nadaljnji razvoj in izvajanje standardov in dobrih praks na področju dobrobiti živali.
8. Skupni svet ali Skupni odbor lahko na podlagi člena 40.3(3) ustanovi tehnično delovno skupino, ki podpira pododbor iz člena 14.8 pri izvajanju tega člena.

ČLEN 14.7

Boj proti protimikrobni odpornosti

1. Pogodbenici priznavata, da protimikrobna odpornost resno ogroža zdravje ljudi in živali ter da uporaba, zlasti nepravilna in prekomerna uporaba protimikrobnih zdravil pri živalih, prispeva k splošnemu razvoju protimikrobne odpornosti in pomeni veliko tveganje za zdravje ljudi. Pogodbenici priznavata, da je zaradi narave grožnje potreben nadnacionalni pristop.
2. Vsaka pogodbenica postopoma opušča uporabo protimikrobnih zdravil kot spodbujevalcev rasti.
3. Vsaka pogodbenica v skladu s pristopom „eno zdravje“:
 - (a) upošteva obstoječe in prihodnje smernice, standarde, priporočila in ukrepe, oblikovane v ustreznih mednarodnih organizacijah, pri razvoju pobud in nacionalnih načrtov za spodbujanje preudarne in odgovorne uporabe protimikrobnih zdravil v živinoreji in veterinarskih praksah;
 - (b) kadar se pogodbenici tako skupaj odločita, spodbuja odgovorno in preudarno uporabo protimikrobnih zdravil, vključno s tem, da se njihova uporaba v živinoreji zmanjša in postopoma opusti za spodbujanje rasti, ter

- (c) podpira razvoj in izvajanje mednarodnih akcijskih načrtov za boj proti protimikrobni odpornosti, če se pogodbenicama zdi to ustrezno.
4. Skupni svet ali Skupni odbor lahko v na podlagi člena 40.3(3) ustanovi tehnično delovno skupino, ki podpira pododbor iz člena 14.8 pri izvajanju tega člena.

ČLEN 14.8

Pododbor za trajnostne prehranske sisteme

1. Pododbor za trajnostne prehranske sisteme (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za trajnostne prehranske sisteme.
2. Pododbor spremlja izvajanje tega poglavja in proučuje vse zadeve, ki se lahko pojavijo v zvezi z njegovim izvajanjem.
3. Pododbor se dogovori o ukrepih, ki jih je treba sprejeti pri doseganju ciljev iz tega poglavja. Pododbor določi cilje in mejnike za te ukrepe ter spremlja napredek pogodbenic pri vzpostavitvi trajnostnih prehranskih sistemov. Pododbor vsako obdobje oceni rezultate izvajanja teh ukrepov.

4. Pododbor lahko Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru na podlagi člena 40.3(3) priporoči, naj ustanovi tehnične delovne skupine, sestavljene iz predstavnikov vsake pogodbenice na strokovni ravni, ki opredelijo in obravnavajo tehnična in znanstvena vprašanja, ki izhajajo iz uporabe tega poglavja.

5. Pododbor Skupnemu odboru priporoči, naj določi pravila za zmanjšanje morebitnih navzkrižij interesov za udeležence sej pododbora in strokovnjake tehničnih delovnih skupin iz tega poglavja. Skupni odbor lahko sprejme sklep o določitvi teh pravil.

ČLEN 14.9

Sodelovanje v večstranskih forumih

1. Pogodbenici, če je ustrezno, sodelujeta v večstranskih forumih, da spodbudita svetovni prehod na trajnostne prehranske sisteme, ki prispevajo k doseganju mednarodno dogovorjenih ciljev o varstvu okolja, narave in podnebja.

2. Pododbor je ustrezen forum za izmenjavo informacij in sodelovanje o zadevah iz odstavka 1 tega člena.

ČLEN 14.10

Dodatne določbe

1. Dejavnosti pododbora ne vplivajo na neodvisnost nacionalnih ali regionalnih agencij pogodbenic.
2. Nobena določba tega poglavja ne vpliva na pravice ali obveznosti vsake pogodbenice za varstvo zaupnih informacij v skladu s pravom vsake pogodbenice. Kadar pogodbenica drugi pogodbenici predloži informacije, ki se v skladu z njenim pravom štejejo za zaupne, ta druga pogodbenica navedene informacije obravnava kot zaupne, razen če se s pogodbenico, ki je informacije predložila, dogovori drugače.
3. Ob popolnem spoštovanju pravice vsake pogodbenice do zakonskega urejanja se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da pogodbenico zavezuje, da:
 - (a) spremeni svoje uvozne zahteve;
 - (b) odstopa od nacionalnih postopkov za pripravo in sprejetje regulativnih ukrepov;
 - (c) sprejme ukrep, ki bi ogrozil ali oviral pravočasno sprejetje regulativnih ukrepov za doseganje ciljev javne politike, ali
 - (d) sprejme kakršen koli konkreten regulativni izid.

POGLAVJE 15

ENERGIJA IN SUROVINE

ČLEN 15.1

Cilj

Cilj tega poglavja je v skladu s tem sporazumom okrepiti dialog in sodelovanje v sektorjih energije in surovin v obojestransko korist pogodbenic, spodbujati trajnostno in pravično trgovino in naložbe ter s tem v obeh sektorjih zagotavljati enake konkurenčne pogoje ter okrepiti konkurenčnost povezanih vrednostnih verig, vključno z dodajanjem vrednosti.

ČLEN 15.2

Načela

1. Vsaka pogodbenica ohrani suvereno pravico, da določi, ali so območja na njenem ozemlju in v izključni ekonomski coni na voljo za raziskovanje, proizvodnjo in prevoz energetskih proizvodov in surovin.

2. Pogodbenici v skladu s tem poglavjem ponovno potrjujeta pravico do zakonskega urejanja na svojem zadevnem ozemlju za doseganje legitimnih ciljev politike na področjih energije in surovin.

ČLEN 15.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju ter prilogah 15-A in 15-B:

- (a) „dovoljenje“ pomeni dovoljenje, licenco, koncesijo ali podoben upravni ali pogodbeni instrument, s katerim pristojni organ pogodbenice daje subjektu pravico, da na njenem ozemlju v skladu z zahtevami iz dovoljenja opravlja določeno gospodarsko dejavnost;
- (b) „izravnavna“ pomeni vse ukrepe in procese v vseh časovnih okvirih, s katerimi operaterji sistemov neprekinjeno zagotavljajo ohranjanje sistemske frekvence znotraj predhodno opredeljenega območja stabilnosti in količino rezerv, potrebnih za zahtevano kakovost;
- (c) „energetsko blago“ pomeni blago, iz katerega se pridobiva energija, navedeno z ustrezno oznako HS iz Priloge 15-A;

- (d) „ogljikovodiki“ pomeni blago, navedeno z ustrezno oznako HS iz Priloge 15-A;
- (e) „surovine“ pomeni snovi, ki se uporabljajo pri proizvodnji industrijskih proizvodov, vključno z rudami, koncentraty, žlindro, pepelom in kemikalijami, neobdelane, predelane in rafinirane materiale, kovinske odpadke, odpadke in odpadke, ki jih je mogoče pretaliti, navedene v ustreznem poglavju HS iz Priloge 15-A;
- (f) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni vrsto energije, proizvedeno iz sončnega, vetrnega, vodnega, geotermalnega, biološkega ali oceanskega vira ali drugih obnovljivih virov v okolju;
- (g) „obnovljivo gorivo“ pomeni biogoriva, tekoča biogoriva, biomasna goriva in obnovljiva goriva nebiološkega izvora, vključno s sintetičnimi gorivi in čistim vodikom;
- (h) „standardi“ pomeni standarde, v smislu poglavja 16;
- (i) „operator sistema“ pomeni:
 - (i) za pogodbenico EU: osebo, odgovorno za obratovanje in zagotavljanje vzdrževanja in razvoja distribucijskega ali prenosnega sistema električne energije na določenem območju ter za zagotavljanje dolgoročne sposobnosti takih sistemov, ter

- (ii) za Čile: neodvisni organ, odgovoren za usklajevanje obratovanja medsebojno povezanih električnih sistemov, ki zagotavlja učinkovito gospodarsko uspešnost in varnost in zanesljivost sistema električne energije ter odprt dostop do prenosnega sistema, ter
- (j) „tehnični predpisi“ pomeni tehnične predpise, v smislu poglavja 16.

ČLEN 15.4

Uvozni in izvozni monopol

Pogodbenica ne določi ali ohranja določenega uvoznega ali izvoznega monopola. V tem členu pojem „uvozni ali izvozni monopol“ pomeni izključno pravico ali pooblastilo, ki ga pogodbenica podeli subjektu za uvoz energetskega blaga ali surovin iz druge pogodbenice ali izvoz energetskega blaga ali surovin v drugo pogodbenico¹.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v poglavja 17, 18 in 29 in njihove sezname v Prilogi 17-A do 17-C in 29 ter ne vključuje pravice, ki izhaja iz dodelitve pravice intelektualne lastnine.

ČLEN 15.5

Določanje izvoznih cen¹

1. Pogodbenica pri izvozu energetskega blaga ali surovin v drugo pogodbenico z vsakim ukrepom, vključno z licencami ali zahtevami glede minimalne cene, ne uvede višje cene od tiste, ki se za to blago zaračuna na domačem trgu.
2. Čile lahko ne glede na odstavek 1 uvede ali ohrani ukrepe, katerih cilj je spodbujati dodajanje vrednosti, tako da industrijskim sektorjem dobavlja surovino po ugodnejših cenah, da se tako lahko razvijejo v Čilu, če taki ukrepi izpolnjujejo pogoje iz Priloge 15-B.

ČLEN 15.6

Domače regulirane cene

1. Pogodbenici priznavata, da je pri zagotavljanju širokega izbora dobave energetskega blaga in krepitvi blaginje potrošnikov pomembno, da so energetski trgi konkurenčni. Prav tako priznavata, da se lahko potrebe in pristopi na področju zakonskega urejanja med trgi razlikujejo.
2. Poleg odstavka 1 vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi zagotovi, da dobava energetskega blaga temelji na tržnih načelih.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v Prilogo 29.

3. Pogodbenica lahko ceno, ki jo zaračunava za dobavo energetskega blaga, zakonsko uredi le z uvedbo obveznosti javne službe.
4. Če pogodbenica uvede obveznost javne službe, zagotovi, da je jasno opredeljena, pregledna in nediskriminatorna ter da ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje ciljev obveznosti javne službe.

ČLEN 15.7

Dovoljenje za raziskovanje in proizvodnjo energetskega blaga in surovin

1. Če pogodbenica za raziskovanje ali proizvodnjo energetskega blaga in surovin zahteva dovoljenje, brez poseganja v poglavje 20 zagotovi, da se tako dovoljenje izda v javnem in nediskriminatornem postopku¹.
2. Ta pogodbenica med drugim objavi vrsto dovoljenja, zadevno območje ali njegov del in predlagani datum ali rok za izdajo dovoljenja na način, ki potencialno zainteresiranim vložnikom omogoča vložitev vlog.
3. Pogodbenica lahko od odstavka 2 tega člena in člena 20.3 odstopa v katerem koli od naslednjih primerov v zvezi z ogljikovodiki:
 - (a) za območje je bil že izveden javni postopek, na podlagi katerega ni bilo izdano dovoljenje;

¹ Pojasniti je treba, da v primeru morebitnega neskladja med tem členom in poglavjema 17 in 18 in prilogami 17-A, 17-B in 17-C prevladajo navedena poglavja in priloge.

- (b) območje je trajno na voljo za raziskovanje ali proizvodnjo energetskega blaga in surovin ali
- (c) izdano dovoljenje je bilo opuščeno pred datumom prenehanja veljavnosti.

4. Vsaka pogodbenica lahko od subjekta, ki mu je bilo izdano dovoljenje, zahteva plačilo finančnega prispevka ali prispevka v naravi. Finančni prispevek ali prispevek v naravi se določi tako, da ne posega v upravljanje in postopek odločanja takega subjekta.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vložniku, kadar je njegova vloga zavrnjena, predložijo razlogi za zavrnitev, na podlagi katerih se lahko pritoži ali zahteva pregled. Postopki za pritožbo ali pregled se objavijo vnaprej.

ČLEN 15.8

Presoja vplivov na okolje

1. Pogodbenica zagotovi, da se pred izdajo dovoljenja za projekt ali dejavnost v zvezi z energijo ali surovinami, ki lahko pomembno vplivajo na prebivalstvo, zdravje ljudi, biotsko raznovrstnost, zemljišče, prst, vodo, zrak ali podnebje ali kulturno dediščino in krajino, izvede presoja vplivov na okolje¹. S to presojo se opredelijo in ocenijo taki pomembni vplivi.

¹ Za Čile „presoja vplivov na okolje“ pomeni študijo vplivov na okolje, kot je opredeljena v zakonu 19 300, naslov 1, člen 2, točka (i), ali njegovem nasledniku in kot jo zakonsko ureja člen 11 istega zakona.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so javnosti v okviru postopka presoje vplivov na okolje zagotovljene vse ustrezne informacije ter da ima na voljo čas in priložnosti za sodelovanje v tem postopku in za predložitev pripomb.
3. Vsaka pogodbenica pred izdajo dovoljenja za projekt ali dejavnost objavi in upošteva ugotovitve presoje vplivov na okolje.

ČLEN 15.9

Dostop tretjih strani do infrastrukture za prenos energije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da operaterji sistema na njenem ozemlju kateremu koli subjektu pogodbenice odobrijo nediskriminatoren dostop do energetske infrastrukture za prenos električne energije. Dostop do infrastrukture za prenos električne energije se v največji možni meri odobri v razumnem roku po datumu, ko zadevni subjekt zaprosi za dostop.
2. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi zagotovi, da imajo subjekti pogodbenic za prenos električne energije dostop do infrastrukture za prenos električne energije ter da jo lahko uporabljajo pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji, vključno z nediskriminacijo med viri energije, in po tarifah, ki odražajo stroške. Vsaka pogodbenica objavi pogoje in tarife za dostop do infrastrukture za prenos električne energije in njeno uporabo.

3. Ne glede na odstavek 1 lahko pogodbenica v svojih zakonih in drugih predpisih na podlagi objektivnih meril uvede ali ohrani omejen seznam posebnih odstopanj od pravice do dostopa tretjih strani, če so odstopanja potrebna za izpolnitev legitimnega cilja politike. Taka odstopanja se objavijo pred začetkom uporabe.

4. Pogodbenici priznavata pomen pravil iz odstavkov 1, 2 in 3 tudi za plinsko infrastrukturo. Pogodbenica, ki takih pravil v zvezi s plinsko infrastrukturo ne uporablja, si za to prizadeva, zlasti v zvezi s prevozom obnovljivih goriv, pri čemer priznava razlike v zrelosti in organizaciji trgov.

ČLEN 15.10

Dostop dobaviteljev električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov, do infrastrukture

1. Brez poseganja v člene 15.7, 15.9 in 15.11 vsaka pogodbenica zagotovi, da imajo dobavitelji energije iz obnovljivih virov druge pogodbenice dostop do električnega omrežja za naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na njenem ozemlju ter ga lahko uporabljajo pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji.

2. Za namene odstavka 1 vsaka pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi zagotovi, da njena podjetja za prenos in operaterji sistema dobaviteljem električne energije iz obnovljivih virov druge pogodbenice:

- (a) omogočajo, da priključijo nove naprave za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na električno omrežje brez uvedbe diskriminatornih pogojev;
- (b) omogočajo zanesljivo uporabo električnega omrežja;
- (c) zagotavljajo izravnalne storitve ter
- (d) zagotavljajo, da so vzpostavljeni ustrezni operativni ukrepi, povezani z omrežjem in trgom, da se zmanjša omejevanje električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov.

3. Odstavek 2 ne posega v zakonito pravico vsake pogodbenice do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje legitimnih ciljev politike, kot je potreba po ohranjanju varnega obratovanja in stabilnosti sistema električne energije, ki temelji na objektivnih in nediskriminatornih merilih.

ČLEN 15.11

Neodvisni organ

1. Vsaka pogodbenica ohranja ali ustanovi funkcionalno neodvisen organ ali organe, ki:
 - (a) določajo ali odobrijo pogoje in tarife za dostop do električnega omrežja in njegovo uporabo ter
 - (b) v razumnem roku rešujejo spore v zvezi z ustreznimi pogoji in tarifami za dostop do električnega omrežja ter njegovo uporabo.
2. Organ ali organi pri opravljanju nalog in izvajanju pristojnosti iz odstavka 1 delujejo pregledno in nepristransko glede na uporabnike, lastnike in operaterje sistema električnega omrežja.

ČLEN 15.12

Sodelovanje na področju standardov

1. Da se preprečijo, prepoznajo in odpravijo nepotrebne tehnične ovire v trgovini z energetskega blagom in surovinami, se za to blago in surovine uporablja poglavje 16.

2. Pogodbenici v skladu s členoma 16.4 in 16.6, če je ustrezno, spodbujata sodelovanje med zadevnimi regulativnimi organi in organi za standardizacijo na področju energijske učinkovitosti, trajnostne energije in surovin, da bi prispevali k trgovini, naložbam in trajnostnemu razvoju, med drugim tudi z:

- (a) zbliževanjem ali, če je mogoče, uskladitvijo njunih ustreznih veljavnih standardov na podlagi skupnega interesa in vzajemnosti ter v skladu z načini, o katerih se dogovorijo zadevni regulatorji in organi za standardizacijo;
- (b) skupnimi analizami, metodologijami in pristopi, če je mogoče, za podpiranje in spodbujanje razvoja ustreznih testiranj in meritvenih standardov v sodelovanju z njunimi ustreznimi organi za standardizacijo;
- (c) razvojem skupnih standardov, če je mogoče, o energijski učinkovitosti in energiji iz obnovljivih virov ter
- (d) spodbujanjem standardov o surovinah ter o opremi za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost, vključno z zasnovo in označevanjem izdelkov, po potrebi z obstoječimi pobudami za mednarodno sodelovanje.

3. Pogodbenici si za izvajanje tega poglavja prizadevata, da v sektorju energije in surovin razvijeta in uporabljata odprte standarde ter zagotavljata interoperabilnost omrežij, sistemov, naprav, aplikacij ali sestavnih delov.

ČLEN 15.13

Raziskave, razvoj in inovacije

Pogodbenici priznavata, da so raziskave, razvoj in inovacije ključni za nadaljnji razvoj učinkovitosti, trajnostnosti in konkurenčnosti v sektorjih energije in surovin. Pogodbenici po potrebi sodelujeta, med drugim tudi pri:

- (a) spodbujanju raziskav, razvoja, inovacij in razširjanja okolju prijaznih in gospodarsko učinkovitih tehnologij, postopkov in praks na področjih energije in surovin;
- (b) spodbujanju dodane vrednosti v vzajemno korist pogodbenic in povečanja proizvodne zmogljivosti na področju energije in surovin ter
- (c) krepitvi zmogljivosti v okviru pobud za raziskave, razvoj in inovacije.

ČLEN 15.14

Sodelovanje na področju energije in surovin

1. Pogodbenici po potrebi sodelujeta na področju energije in surovin, da bi med drugim:
 - (a) zmanjšali ali odpravili ukrepe, ki bi lahko sami po sebi ali skupaj z drugimi ukrepi izkrivljali trgovino in naložbe, vključno z ukrepi tehnične, regulativne in gospodarske narave, ki vplivajo na sektor energije ali surovin;
 - (b) kadar je mogoče, razpravljali o svojih stališčih v mednarodnih forumih, kjer se razpravlja o trgovinskih in naložbenih vprašanjih, ter spodbudili mednarodne programe na področju energijske učinkovitosti, energije iz obnovljivih virov in surovin ter
 - (c) spodbujali odgovorno poslovno ravnanje v skladu z mednarodnimi standardi, ki sta jih odobrili ali jih podpirata, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja in zlasti poglavje IX teh smernic o znanosti in tehnologiji.

Tematsko sodelovanje na področju energije

2. Pogodbenici priznavata, da je treba pospešiti uvajanje energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije, povečati energijsko učinkovitost ter spodbujati inovacije in zagotoviti dostop do varne, trajnostne in cenovno dostopne energije. Pogodbenici sodelujeta pri ustreznih zadevah v skupnem interesu, kot so:

- (a) energija iz obnovljivih virov, zlasti v zvezi s tehnologijami, priključitev v sistem električne energije in dostop do njega, shranjevanje in prilagodljivost ter celotna dobavna veriga čistega vodika;
- (b) energijska učinkovitost, vključno z urejanjem, dobrimi praksami ter učinkovitimi in trajnostnimi sistemi ogrevanja in hlajenja;
- (c) uvajanje e-mobilnosti in polnilne infrastrukture ter
- (d) odprti in konkurenčni energetski trgi.

Tematsko sodelovanje na področju surovin

3. Pogodbenici priznavata skupno zavezo odgovornemu pridobivanju in trajnostni proizvodnji surovin ter skupni interes za lažje vključevanje vrednostnih verig surovin. Pogodbenici sodelujeta pri ustreznih zadevah v skupnem interesu, kot so:

- (a) odgovorne rudarske prakse in trajnostnost vrednostnih verig surovin, vključno s prispevkom teh vrednostnih verig k doseganju ciljev OZN za trajnostni razvoj;
- (b) vrednostne verige surovin, vključno z dodajanjem vrednosti, ter
- (c) opredelitev področij skupnega interesa za sodelovanje na področju raziskav, razvoja in inovacij, ki zajema celotno vrednostno verigo surovin, vključno z najnovejšimi tehnologijami, pametnim in digitalnim rudarjenjem.

4. Pogodbenici pri razvoju dejavnosti sodelovanja upoštevata razpoložljive vire in sredstva. Dejavnosti se lahko izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi, ki jih imata na voljo pogodbenici.

5. Dejavnosti sodelovanja se lahko razvijajo in izvajajo s sodelovanjem mednarodnih organizacij, globalnih forumov in raziskovalnih ustanov v skladu z dogovorom med pogodbenicama.

6. Pogodbenici pri izvajanju tega člena po potrebi spodbujata ustrezno usklajevanje v zvezi z izvajanjem členov 4.5 in 5.2.

ČLEN 15.15

Energetski prehod in obnovljiva goriva

1. Pogodbenici za izvajanje tega poglavja priznavata, da obnovljiva goriva, med drugim čisti vodik, vključno z njihovimi derivati, in obnovljiva sintetična goriva pomembno prispevajo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov pri obravnavanju podnebnih sprememb.
2. Pogodbenici v skladu s členom 15.12(2), če je ustrezno, sodelujeta pri zbliževanju ali po možnosti harmonizaciji certifikacijskih shem za obnovljiva goriva, na primer v zvezi z emisijami v življenjskem ciklu in varnostnimi standardi.
3. Pogodbenici v zvezi z obnovljivimi gorivi sodelujeta tudi, da:
 - (a) opredelita, zmanjšata oziroma odpravita ukrepe, ki lahko izkrivljajo dvostransko trgovino, vključno z ukrepi tehnične, regulativne in gospodarske narave;
 - (b) spodbujata pobude, ki olajšujejo dvostransko trgovino za podpiranje proizvodnje čistega vodika, ter

(c) spodbujata uporabo obnovljivih goriv, pri čemer upoštevata njihov prispevek k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov.

4. Pogodbenici po potrebi spodbujata razvoj in izvajanje mednarodnih standardov in regulativnega sodelovanja na področju obnovljivih goriv ter sodelujeta v ustreznih mednarodnih forumih, da bi razvili ustrezne certifikacijske sheme, ki preprečujejo nastajanje neupravičenih ovir za trgovino.

ČLEN 15.16

Izjema za male in izolirane sisteme električne energije

1. Pogodbenici za izvajanje tega poglavja priznavata, da lahko njuni zakoni in drugi predpisi določajo posebne ureditve za male in izolirane sisteme električne energije.

2. Pogodbenica lahko na podlagi odstavka 1 ohrani, sprejme ali izvaja ukrepe, povezane z malimi in izoliranimi sistemi električne energije, ki odstopajo od členov 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 in 15.11, če taki ukrepi niso prikrito omejevanje trgovine ali naložb med pogodbenicama.

ČLEN 15.17

Pododbor za trgovino z blagom

1. Pododbor za trgovino z blagom (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen na podlagi člena 8.8(1), je odgovoren za izvajanje tega poglavja ter prilog 15-A in 15-B. Za to poglavje se smiselno uporabljajo naloge iz pododstavkov (a), (c), (d) in (e) člena 9.18.
2. Pododbor lahko pogodbenicama v skladu s členi 15.12, 15.13, 15.14 in 15.15 priporoči, da vzpostavita ali olajšata druga sredstva za medsebojno sodelovanje na področju energije in surovin.
3. Pododbor se v skladu z medsebojnim dogovorom pogodbenic sestane na sejah, na katerih obravnava izvajanje tega poglavja. Pri pripravi takih sej lahko vsaka pogodbenica po potrebi prouči prispevke ustreznih deležnikov ali strokovnjakov.
4. Vsaka pogodbenica določi kontaktno točko za lažje izvajanje tega poglavja, vključno z zagotavljanjem ustrezne udeležbe predstavnikov pogodbenice, ter drugo pogodbenico uradno obvesti o svojih kontaktnih podatkih in jo nemudoma uradno obvesti o kakršnih koli spremembah teh kontaktnih podatkov. Za Čile je kontaktna točka predstavnik iz podsekretariata za mednarodne gospodarske odnose ministrstva za zunanje zadeve ali njegovega naslednika.

POGLAVJE 16

TEHNIČNE OVIRE V TRGOVINI

ČLEN 16.1

Cilj

Cilj tega poglavja je spodbujati in olajšati trgovino z blagom med pogodbenicama s preprečevanjem, prepoznavanjem in odpravljanjem nepotrebnih tehničnih ovir v trgovini in spodbujanjem tesnejšega regulativnega sodelovanja.

ČLEN 16.2

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za pripravo, sprejetje in uporabo vseh standardov, tehničnih predpisov in postopkov za ugotavljanje skladnosti, kot so opredeljeni v Prilogi 1 k Sporazumu o tehničnih ovirah v trgovini, ki lahko vplivajo na blagovno menjavo med pogodbenicama.

2. Ne glede na odstavek 1 se to poglavje ne uporablja za:
- (a) specifikacije nabav, ki jih pripravijo vladni organi za potrebe svoje proizvodnje ali porabe, ki so zajete v poglavju 28, ali
 - (b) sanitarne in fitosanitarne ukrepe, ki so zajeti v poglavju 13.

ČLEN 16.3

Vključevanje nekaterih določb Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini

Členi 2 do 9 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini ter prilogi 1 in 3 k Sporazumu o tehničnih ovirah v trgovini se smiselno vključijo v ta sporazum in postanejo njegov sestavni del.

ČLEN 16.4

Mednarodni standardi

1. Mednarodni standardi, ki so jih razvile organizacije iz Priloge 16-A, se štejejo za ustrezne mednarodne standarde v smislu členov 2 in 5 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini ter Priloge 3 k navedenemu sporazumu, če so te organizacije pri njihovem razvoju upoštevale načela in postopke iz Sklepa Odbora STO za tehnične ovire v trgovini o načelih za razvoj mednarodnih standardov, smernic in priporočil v zvezi s členoma 2 in 5 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini ter Prilogo 3 k navedenemu sporazumu¹.
2. Skupni svet lahko na zahtevo katere koli pogodbenice s sklepom spremeni Prilogo 16-A v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a).

ČLEN 16.5

Tehnični predpisi

1. Pogodbenici priznavata, da je pomembno v skladu s pravili in postopki vsake pogodbenice izvesti oceno regulativnega učinka načrtovanih tehničnih predpisov.

¹ Dokument G/TBT/9 z dne 13. novembra 2000, Priloga 4.

2. Vsaka pogodbenica oceni razpoložljive regulativne in neregulativne alternative predlaganemu tehničnemu predpisu, ki lahko izpolnijo legitimne cilje pogodbenice, v skladu s členom 2.2 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.
3. Vsaka pogodbenica uporabi ustrezne mednarodne standarde kot podlago za svoje tehnične predpise, razen kadar pogodbenica, ki tehnične predpise razvija, dokaže, da bi bili taki mednarodni standardi neučinkoviti ali neprimerni za doseg zastavljenih legitimnih ciljev.
4. Če pogodbenica ne uporabi mednarodnih standardov kot podlago za tehnični predpis, na zahtevo druge pogodbenice opredeli vsako znatno odstopanje od ustreznega mednarodnega standarda in pojasni razloge, zakaj so bili ti standardi ocenjeni kot neučinkoviti ali neprimerni za izpolnjevanje zastavljenega cilja, ter predloži znanstvene ali tehnične dokaze, na katerih temelji ta ocena.
5. Vsaka pogodbenica poleg svojih obveznosti v skladu s členom 2.3 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini v skladu s svojimi pravili in postopki pregleda tehnične predpise, da bi povečala njihovo zbliževanje ustreznim mednarodnim standardom. Pogodbenica med drugim upošteva vsak nov razvoj ustreznih mednarodnih standardov in dejstvo, ali še vedno obstajajo okoliščine, ki so povzročile odstopanja od katerega koli ustreznega mednarodnega standarda.

ČLEN 16.6

Reglativno sodelovanje

1. Pogodbenici priznavata, da obstaja širok nabor mehanizmov regulativnega sodelovanja, ki lahko pomagajo odpraviti ali preprečiti nastanek tehničnih ovir v trgovini.

2. Pogodbenica lahko drugi pogodbenici predlaga sektorske dejavnosti regulativnega sodelovanja na področjih, ki jih zajema to poglavje. Ti predlogi se pošljejo kontaktni točki iz člena 16.13 in vključujejo:

- (a) izmenjavo informacij o regulativnih pristopih in praksah ali
- (b) pobude za nadaljnjo uskladitev tehničnih predpisov in postopkov ugotavljanja skladnosti z ustreznimi mednarodnimi standardi.

Druga pogodbenica odgovori na predlog v razumnem roku.

3. Kontaktne točke iz člena 16.13 obveščajo Skupni odbor o dejavnostih sodelovanja, izvedenih v skladu s tem členom.

4. Pogodbenici si prizadevata za izmenjavo mehanizmov za olajšanje sprejemanja rezultatov ugotavljanja skladnosti in sodelovanje pri njih, da odpravita nepotrebne tehnične ovire v trgovini.

5. Pogodbenici spodbujata sodelovanje med svojimi organizacijami, odgovornimi za tehnične predpise, standardizacijo, ugotavljanje skladnosti, akreditacijo in meroslovje, ne glede na to, ali so vladne ali nevladne, da se obravnavajo vprašanja, ki jih zajema to poglavje.
6. Nobena določba tega člena se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da:
- (a) odstopa od svojih postopkov za pripravo in sprejetje regulativnih ukrepov;
 - (b) sprejme ukrepe, ki bi ogrozili ali ovirali pravočasno sprejetje regulativnih ukrepov za doseganje ciljev njene javne politike, ali
 - (c) doseže specifičen regulativen rezultat.
7. Za namene tega člena in določb o sodelovanju iz prilog 16-A do 16-E Evropska komisija deluje v imenu pogodbenice EU.

ČLEN 16.7

Sodelovanje na področju nadzora trga, skladnosti in varnosti neživilskih izdelkov

1. Pogodbenici priznavata pomen sodelovanja pri nadzoru trga, skladnosti in varnosti neživilskih izdelkov za olajševanje trgovine ter varstvo potrošnikov in drugih uporabnikov ter pomen vzpostavitve vzajemnega zaupanja na podlagi skupnih informacij.

2. V tem členu:

- (a) „potrošniški izdelki“ pomeni blago, ki je namenjeno potrošnikom ali ki ga bodo potrošniki verjetno uporabljali, razen živil, medicinskih pripomočkov in zdravil, ter
- (b) „nadzor trga“ pomeni dejavnosti, ki jih izvajajo javni organi, in ukrepe, ki jih sprejmejo javni organi, vključno z dejavnostmi, opravljenimi v sodelovanju z gospodarskimi subjekti, oziroma ukrepi, sprejetimi v sodelovanju z gospodarskimi subjekti, na podlagi postopkov pogodbenice, da se navedeni pogodbenici omogoči spremljanje ali obravnava skladnosti izdelkov z zahtevami iz njenih zakonov in drugih predpisov ali njihove varnosti.

3. Za zagotovitev neodvisnega in nepristranskega delovanja nadzora trga vsaka pogodbenica zagotovi:

- (a) ločitev funkcij nadzora trga od funkcij ugotavljanja skladnosti in
- (b) odsotnost kakršnih koli interesov, ki bi vplivali na nepristranskost organov za nadzor trga pri izvajanju kontrole ali nadzora gospodarskih subjektov.

4. Pogodbenici lahko sodelujeta in si izmenjujeta informacije na področju varnosti in skladnosti neživilskih izdelkov, zlasti v zvezi z:

- (a) nadzorom trga ter izvršilnimi dejavnostmi in ukrepi;

- (b) metodami ocenjevanja tveganja in preskušanjem izdelkov;
- (c) usklajenimi odpoklici izdelkov ali drugimi podobnimi ukrepi;
- (d) znanstvenimi, tehničnimi in regulativnimi zadevami za izboljšanje varnosti in skladnosti neživilskih izdelkov;
- (e) novimi vprašanji, ki so zelo pomembna za zdravje in varnost;
- (f) dejavnostmi, povezanimi s standardizacijo, ter
- (g) izmenjavo uradnikov.

5. Pogodbenica EU lahko Čilu zagotovi izbrane informacije iz svojega sistema hitrega obveščanja v zvezi s potrošniškimi izdelki iz Direktive 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹ ali njenih naknadnih sprememb, Čile pa lahko pogodbenici EU zagotovi izbrane informacije o varnosti neživilskih potrošniških izdelkov ter preventivnih, omejevalnih in korektivnih ukrepih, sprejetih v zvezi s potrošniškimi izdelki. Informacije se lahko izmenjujejo v obliki:

- (a) nesistematične izmenjave v ustrezno utemeljenih primerih, kjer so osebni podatki izključeni, in

¹ Direktiva 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. decembra 2001 o splošni varnosti proizvodov (UL EU L 11, 15.1.2002, str. 4).

- (b) sistematične izmenjave na podlagi ureditve, vzpostavljene s sklepom Skupnega sveta, ki se določi v Prilogi 16-D.
6. Skupni svet lahko sprejme sklep o vzpostavitvi ureditve o redni izmenjavi informacij, tudi z elektronskimi sredstvi, o ukrepih, sprejetih v zvezi z neskladnimi neživilskimi izdelki, ki niso neživilski izdelki iz odstavka 5 tega člena, ki se določi v Prilogi 16-E.
7. Vsaka pogodbenica uporabi informacije, pridobljene na podlagi odstavkov 4, 5 in 6, izključno za varstvo potrošnikov, zdravja, varnosti ali okolja.
8. Vsaka pogodbenica obravnava informacije, pridobljene v skladu z odstavki 4, 5 in 6, kot zaupne.
9. Ureditve iz odstavka 5, pododstavek (b), in odstavka 6 določajo obseg izdelka, vrsto informacij, ki se izmenjajo, načine izmenjave ter uporabo pravil o zaupnosti in varstvu osebnih podatkov.
10. Na podlagi člena 8.5(1), pododstavek (a), je Skupni svet pooblaščen za sprejemanje sklepov o določitvi ali spremembi ureditev iz prilog 16-D in 16-E.

ČLEN 16.8

Standardi

1. Za čim širšo uskladitev standardov vsaka pogodbenica spodbuja organe za standardizacijo, ustanovljene na njenem ozemlju, in regionalne organe za standardizacijo, katerih člani so pogodbenica ali organi za standardizacijo, ustanovljeni na njenem ozemlju, da:

- (a) v okviru svojih virov sodelujejo pri pripravi mednarodnih standardov z zadevnimi mednarodnimi organizacijami za standardizacijo;
- (b) uporabljajo ustrezne mednarodne standarde kot podlago za standarde, ki jih razvijajo, razen kadar bi bili taki mednarodni standardi neučinkoviti ali neprimerni, na primer zaradi nezadostne ravni varstva ali temeljnih podnebnih ali geografskih dejavnikov ali temeljnih tehnoloških težav;
- (c) preprečujejo podvajanje dela mednarodnih organizacij za standardizacijo ali prekrivanje z njim;
- (d) redno pregledujejo nacionalne in regionalne standarde, ki ne temeljijo na ustreznih mednarodnih standardih, da bi povečali njihovo približevanje ustreznim mednarodnim standardom;

(e) sodelujejo z ustreznimi organi za standardizacijo druge pogodbenice pri dejavnostih mednarodne standardizacije, tudi v mednarodnih organizacijah za standardizacijo ali na regionalni ravni, ter

(f) spodbujajo dvostransko sodelovanje z organi za standardizacijo druge pogodbenice.

2. Pogodbenici bi si morali izmenjevati informacije o:

(a) uporabi standardov v zvezi s tehničnimi predpisi ter

(b) svojih postopkih standardizacije in obsegu, v katerem uporabljata mednarodne, regionalne ali podregionalne standarde kot podlago za svoje nacionalne standarde.

3. Če standardi z vključitvijo v osnutek tehničnega predpisa ali postopek ugotavljanja skladnosti ali sklicem nanje v takem osnutku ali postopku postanejo obvezni, se uporabljajo obveznosti glede preglednosti iz člena 16.10 tega sporazuma in člena 2 ali 5 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.

ČLEN 16.9

Ugotavljanje skladnosti

1. Za postopke ugotavljanja skladnosti se smiselno uporabljajo določbe iz člena 16.5 o pripravi, sprejetju in uporabi tehničnih predpisov.
2. Če pogodbenica zahteva ugotavljanje skladnosti kot potrditev, da je izdelek skladen s tehničnim predpisom:
 - (a) izbere postopke ugotavljanja skladnosti, sorazmerne z vključenimi tveganji;
 - (b) na podlagi svojih zakonov in drugih predpisov prouči, ali se lahko dobaviteljeva izjava o skladnosti uporablja kot eden od možnih načinov za dokazovanje skladnosti s tehničnimi predpisi, ter
 - (c) drugi pogodbenici na zahtevo predloži informacije o merilih, ki se uporabljajo za postopke ugotavljanja skladnosti za določene izdelke.
3. Če pogodbenica zahteva ugotavljanje skladnosti s strani tretje osebe kot potrdilo, da je izdelek skladen s tehničnim predpisom, in te naloge ne pridrži za vladni organ, kot je določeno v odstavku 4:
 - (a) po možnosti uporabi akreditacijo pri izbiri organov za ugotavljanje skladnosti;

- (b) po možnosti uporabi mednarodne standarde za akreditacijo in ugotavljanje skladnosti ter mednarodne sporazume, ki vključujejo akreditacijske organe pogodbenic, na primer prek mehanizmov Mednarodnega združenja za akreditacijo laboratorijev (v nadaljnjem besedilu: ILAC) in Mednarodnega akreditacijskega foruma (v nadaljnjem besedilu: IAF);
- (c) se pridruži ali po potrebi spodbuja svoje organe za ugotavljanje skladnosti k pridružitvi katerim koli delujočim mednarodnim sporazumom ali dogovorom za uskladitev ali olajšanje sprejemanja rezultatov ugotavljanja skladnosti;
- (d) če je za določen izdelek ali nabor izdelkov imenovan več kot en organ za ugotavljanje skladnosti, zagotovi gospodarskim subjektom možnost, da izberejo, kateri organ za ugotavljanje skladnosti bo izvedel postopek ugotavljanja skladnosti;
- (e) zagotovi, da so organi za ugotavljanje skladnosti neodvisni od proizvajalcev, uvoznikov in gospodarskih subjektov na splošno ter da ni navzkrižja interesov med akreditacijskimi organi in organi za ugotavljanje skladnosti;
- (f) organom za ugotavljanje skladnosti omogoči, da se v zvezi z ugotavljanjem skladnosti oprejo na preskušanje ali inšpekcijske preglede, ki jih izvajajo podizvajalci, vključno s podizvajalci s sedežem na ozemlju druge pogodbenice; nobena določba tega pododstavka se ne razlaga kot prepoved pogodbenici, da od podizvajalcev zahteva, da izpolnjujejo enake zahteve, ki jih mora pri izvajanju naročenih preskušanj ali inšpekcijskih pregledov izpolnjevati organ za ugotavljanje skladnosti, ki je oddal naročilo v podizvajanje, ter

(g) na uradnem spletišču objavi seznam organov, ki jih je imenovala za izvajanje takega ugotavljanja skladnosti, in ustrezne informacije o obsegu imenovanja vsakega takega organa.

4. Nobena določba tega člena pogodbenici ne preprečuje, da zahteva, da ugotavljanje skladnosti določenih izdelkov izvajajo njeni imenovani vladni organi. V takih primerih pogodbenica:

(a) omeji pristojbine za ugotavljanje skladnosti na približne stroške opravljenih storitev in na zahtevo vložnika za ugotavljanje skladnosti pojasni, kako je znesek naloženih pristojbin za tako ugotavljanje skladnosti omejen glede na znesek približnih stroškov opravljenih storitev, ter

(b) objavi pristojbine za ugotavljanje skladnosti ali jih zagotovi na zahtevo.

5. Ne glede na odstavke 2, 3 in 4 tega člena na področjih iz Priloge 16-B v primerih, v katerih pogodbenica EU sprejme dobaviteljevo izjavo o skladnosti, Čile v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi kot zagotovilo, da je izdelek skladen z zahtevami čilskih tehničnih predpisov, zagotovi učinkovit in pregleden postopek za priznavanje certifikatov in poročil o preskusih, ki jih izdajo organi za ugotavljanje skladnosti na ozemlju pogodbenice EU in jih je akreditiral akreditacijski organ, ki je član mednarodnih sporazumov za vzajemno priznavanje ILAC ali IAF.

6. V tem členu „dobaviteljeva izjava o skladnosti“ pomeni potrdilo prve osebe o skladnosti, ki ga izključno na lastno odgovornost izda proizvajalec na podlagi rezultatov ustrezne vrste dejavnosti ugotavljanja skladnosti in brez obvezne ocene tretje osebe kot zagotovilo, da je izdelek skladen s tehničnimi predpisi, ki določajo take postopke ugotavljanja skladnosti.

7. Pododbor iz člena 16.14 na zahtevo katere koli pogodbenice pregleda seznam področij iz Priloge 16-B, odstavek 1. Pododbor lahko Skupnemu svetu v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), priporoči, naj spremeni Prilogo 16-B.

ČLEN 16.10

Preglednost

1. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi pravili in postopki ter brez poseganja v poglavje 36 pri razvoju pomembnih tehničnih predpisov, ki bi lahko pomembno vplivali na trgovino z blagom, zagotovi, da obstajajo postopki za preglednost, ki osebam pogodbenic omogočajo, da izrazijo svoje mnenje na javnem posvetovanju, razen če se pojavijo ali bi se lahko pojavile resne težave v zvezi z varnostjo, zdravjem, varstvom okolja ali nacionalno varnostjo.

2. Vsaka pogodbenica omogoči osebam druge pogodbenice sodelovanje v postopku posvetovanja iz odstavka 1 pod pogoji, ki niso manj ugodni od pogojev, ki jih priznava svojim osebam, ter javno objavi rezultate tega postopka posvetovanj.

3. Razen če se pojavijo ali bi se lahko pojavile resne težave v zvezi z varnostjo, zdravjem, varstvom okolja ali nacionalno varnostjo, vsaka pogodbenica drugi pogodbenici dovoli, da predloži pisne pripombe v najmanj 60 dneh po datumu predložitve uradnega obvestila o predlaganih tehničnih predpisih ali postopkih ugotavljanja skladnosti centralnemu registru uradnih obvestil STO. Pogodbenica obravnava vse razumne zahteve druge pogodbenice po podaljšanju navedenega obdobja za pripombe.
4. V primeru da besedilo, poslano v uradnem obvestilu, ni v enem od uradnih jezikov STO, vsaka pogodbenica, ki pošlje uradno obvestilo, zagotovi podroben in izčrpen opis vsebine predlaganih tehničnih predpisov ali postopkov ugotavljanja skladnosti v obliki uradnega obvestila STO.
5. Če pogodbenica prejme pisne pripombe iz odstavka 3:
- (a) na zahtevo druge pogodbenice razpravlja o pisnih pripombah s svojim pristojnim regulativnim organom v času, ko se te pripombe lahko upoštevajo, in
 - (b) pisno odgovori na pripombe najpozneje na datum objave sprejetega tehničnega predpisa ali postopka za ugotavljanje skladnosti.
6. Vsaka pogodbenica si prizadeva odgovore na pisne pripombe, ki jih prejme od druge pogodbenice, objaviti na spletišču, kot je navedeno v odstavku 3, najpozneje do datuma objave sprejetega tehničnega predpisa ali postopka ugotavljanja skladnosti.

7. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice zagotovi informacije o ciljih, pravni podlagi in utemeljitvi tehničnega predpisa ali postopka ugotavljanja skladnosti, ki ga je pogodbenica sprejela ali katerega sprejetje predlaga.
8. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se njeni sprejeti tehnični predpisi in postopki ugotavljanja skladnosti objavijo na uradnih spletiščih ali so brezplačno na voljo v spletnih uradnih listih.
9. Vsaka pogodbenica zagotovi informacije o sprejetju in začetku veljavnosti tehničnega predpisa ali postopka ugotavljanja skladnosti ter sprejetega končnega besedila z dodatkom k prvotnemu uradnemu obvestilu v centralnem registru obvestil STO.
10. Vsaka pogodbenica zagotovi primeren časovni razmik med objavo tehničnih predpisov in njihovim začetkom veljavnosti v skladu s pogoji iz člena 2.12 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini. V tem členu „primeren časovni razmik“ pomeni obdobje najmanj šestih mesecev, razen če tako obdobje ne bi bilo učinkovito za doseganje zastavljenih legitimnih ciljev.
11. Pogodbenica prouči vsak razumen zahtevek druge pogodbenice za podaljšanje obdobja med objavo tehničnega predpisa in njegovim začetkom veljavnosti, ki ga je prejela pred koncem obdobja za pripombe iz odstavka 3, razen če zamuda ne bi bila učinkovita za doseganje zastavljenih legitimnih ciljev.

ČLEN 16.11

Označevanje in etiketiranje

1. Pogodbenici potrjujeta, da so njuni tehnični predpisi, ki vključujejo ali obravnavajo izključno označevanje ali etiketiranje, skladni z načeli iz člena 2.2 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.
2. Razen če je to potrebno za doseganje legitimnih ciljev iz člena 2.2 Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini, pogodbenica, ki zahteva obvezno označevanje ali etiketiranje izdelkov:
 - (a) zahteva le informacije, ki so pomembne za potrošnike ali uporabnike izdelka, ali informacije, s katerimi se navaja skladnost izdelka z obveznimi tehničnimi zahtevami;
 - (b) ne zahteva predhodne odobritve, registracije ali certificiranja etiket ali oznak izdelkov ali plačila kakršne koli pristojbine kot predpogoja za dajanje na njen trg izdelkov, ki so sicer skladni z njenimi obveznimi tehničnimi zahtevami;
 - (c) če od gospodarskih subjektov zahteva uporabo edinstvene identifikacijske številke, to številko nemudoma in na nediskriminatorni podlagi izda gospodarskim subjektom druge pogodbenice;

- (d) če navedbe niso zavajajoče, protislovne ali dvoumne v zvezi z informacijami, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica blaga, dovoli:
- (i) informacije v drugih jezikih poleg informacij v jeziku, ki ga zahteva pogodbenica uvoznica blaga;
 - (ii) mednarodno sprejete nomenklature, piktograme, simbole ali grafične prikaze ter
 - (iii) dodatne informacije poleg tistih, ki jih zahteva pogodbenica uvoznica blaga;
- (e) sprejme, da je etiketiranje, vključno z dodatnim etiketiranjem ali popravki etiketiranja, izvedeno v carinskih skladiščih ali drugih določenih krajih v državi uvoza kot alternativa etiketiranju v državi porekla, razen če morajo tako etiketiranje izvesti pooblaščen osebe zaradi javnega zdravja ali varnosti, ter
- (f) si prizadeva sprejeti nestalne ali odstranljive etikete ali vključitev ustreznih informacij v spremno dokumentacijo in ne na etikete, ki so fizično pritrjene na izdelek.

ČLEN 16.12

Tehnične razprave in posvetovanja

1. Pogodbenica lahko od druge pogodbenice zahteva, da zagotovi informacije o kateri koli zadevi, zajeti v tem poglavju. Druga pogodbenica navedene informacije zagotovi v razumnem roku.
2. Če pogodbenica meni, da bi osnutek ali predlagani tehnični predpis ali postopek ugotavljanja skladnosti druge pogodbenice lahko znatno škodoval trgovini med pogodbenicama, lahko zahteva razprave o svojih pomislekih v zvezi z ukrepom. Zahteva se predloži pisno, v njej pa so navedeni:
 - (a) ukrep;
 - (b) določbe tega poglavja, na katere se nanašajo pomisleki pogodbenice, ki predloži zahtevo, in
 - (c) razlogi za zahtevo, vključno z opisom pomislekov pogodbenice, ki predloži zahtevo, v zvezi z ukrepom.
3. Pogodbenica zahtevo v skladu s tem členom predloži kontaktni točki druge pogodbenice, določeni v skladu s členom 16.13.

4. Pogodbenici se na zahtevo katere koli pogodbenice v 60 dneh po datumu predložitve zahteve sestaneta, da bi osebno ali prek videokonference ali telekonference razpravljali o pomislekih iz zahteve iz odstavka 2. Pogodbenici si prizadevata zadevo čim prej obojestransko zadovoljivo rešiti.
5. Če pogodbenica, ki predloži zahtevo, meni, da je zadeva nujna, lahko od druge pogodbenice zahteva, da se sestaneta v krajšem roku. Druga pogodbenica prouči to zahtevo.
6. Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v pravice in obveznosti nobene od pogodbenic v okviru poglavja 38.

ČLEN 16.13

Kontaktne točke

1. Vsaka pogodbenica določi kontaktno točko za olajšanje sodelovanja in usklajevanja v skladu s tem poglavjem ter drugo pogodbenico obvesti o njenih kontaktnih podatkih. Pogodbenica drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o vseh spremembah navedenih kontaktnih podatkov.
2. Kontaktni točki si skupaj prizadevata za lažje izvajanje tega poglavja in sodelovanje med pogodbenicama pri vseh zadevah v zvezi s tehničnimi ovirami v trgovini. Kontaktni točki:
 - (a) organizirata tehnične razprave in posvetovanja iz člena 16.12;

- (b) takoj obravnavata morebitna vprašanja pogodbenice v zvezi z razvojem, sprejetjem, uporabo ali izvajanjem standardov, tehničnih predpisov ali postopkov ugotavljanja skladnosti;
 - (c) na zahtevo pogodbenice organizirata razprave o vseh zadevah, ki izhajajo iz tega poglavja, ter
 - (d) si izmenjujeta informacije o razvoju dogodkov v nevladnih, regionalnih in večstranskih forumih v zvezi s standardi, tehničnimi predpisi in postopki ugotavljanja skladnosti.
3. Kontaktni točki se med seboj obveščata na podlagi dogovorjene metode, primerne za opravljanje njunih nalog.

ČLEN 16.14

Pododbor za tehnične ovire v trgovini

Pododbor za tehnične ovire v trgovini (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen na podlagi člena 8.8(1):

- (a) spremlja izvajanje in upravljanje tega poglavja;

- (b) krepi sodelovanje v zvezi s pripravo in izboljšanjem standardov, tehničnih predpisov in postopkov za ugotavljanje skladnosti;
- (c) določi prednostna področja skupnega interesa za prihodnje delo v okviru tega poglavja in prouči predloge za nove pobude;
- (d) spremlja razvoj dogodkov v okviru Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini in razpravlja o njem ter
- (e) sprejme vse druge ukrepe, ki jima bodo po mnenju pogodbenic v pomoč pri izvajanju tega poglavja in Sporazuma o tehničnih ovirah v trgovini.

POGLAVJE 17

NALOŽBE

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 17.1

Področje uporabe

To poglavje se ne uporablja za ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi s finančnimi institucijami druge pogodbenice, vlagatelji druge pogodbenice ali naložbami takih vlagateljev v finančne institucije na ozemlju navedene pogodbenice, kot so opredeljeni v členu 25.2.

ČLEN 17.2

Opredelitev pojmov

1. V tem poglavju in prilogah 17-A, 17-B in 17-C:
 - (a) „dejavnosti, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil“ pomeni dejavnosti, vključno z opravljenimi storitvami, ki se ne izvajajo na tržni podlagi ali v konkurenci z enim ali več gospodarskimi subjekti;
 - (b) „storitve popravil in vzdrževanja zrakoplovov“ pomeni dejavnosti, ki se opravljajo na zrakoplovu ali njegovem delu, medtem ko je umaknjen iz prometa, in ne vključujejo t. i. linijskega vzdrževanja;
 - (c) „storitve računalniškega sistema rezervacij (CRS)“ pomeni storitve računalniških sistemov, ki vsebujejo podatke o voznihih redih letalskih prevoznikov, o razpoložljivih zmogljivostih, o vozninah in pravilih o prevozu, na podlagi katerih je možno rezervirati ali izdajati vozovnice;
 - (d) „zajeta naložba“ pomeni naložbo, ki je neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom enega ali več vlagateljev pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice ter je izvedena v skladu z veljavnim pravom in obstaja na datum začetka veljavnosti tega sporazuma ali je ustanovljena po tem datumu;

- (e) „čezmejno opravljanje storitev“ pomeni opravljanje storitve:
- (i) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice ali
 - (ii) na ozemlju ene pogodbenice za potrošnika storitve druge pogodbenice;
- (f) „gospodarske dejavnosti“ pomeni dejavnosti industrijskega, poslovnega in strokovnega značaja ali dejavnosti obrtnikov, vključno z opravljanjem storitev, razen dejavnosti, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil;
- (g) „podjetje“ pomeni pravno osebo, podružnico ali predstavništvo, ustanovljeno na podlagi poslovne enote;
- (h) „ustanovitev“ pomeni ustanovitev podjetja s strani vlagatelja pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice, vključno z njegovo pridobitvijo¹;
- (i) „prosto zamenljiva valuta“ pomeni valuto, ki jo je mogoče prosto zamenjati za valute, s katerimi se obsežno trguje na mednarodnih deviznih trgih in se široko uporabljajo v mednarodnih transakcijah;

¹ Izraz „pridobitev“ se razume tako, da vključuje kapitalsko udeležbo v pravni osebi z namenom vzpostavitve ali ohranjanja trajnih gospodarskih povezav.

- (j) „storitve zemeljske oskrbe“ pomeni opravljanje naslednjih storitev na letališču za plačilo ali po pogodbi: zastopništvo letalskega prevoznika, upravljanje in nadzor; oskrba potnikov; sprejem in odprema prtljage; oskrba na ploščadi; gostinstvo, razen priprave hrane; odprema letalskega tovora in pošte; oskrba zrakoplova z gorivom, vzdrževanje in čiščenje; kopenski prevoz ter letalska operacija, upravljanje posadke in načrtovanje letov; storitve zemeljske oskrbe ne vključujejo: samooskrbe; varstva; linijskega vzdrževanja; popravil in vzdrževanja zrakoplovov ali upravljanja oziroma obratovanja bistvene, centralizirane letališke infrastrukture, kot so zmogljivosti za razledenitev, sistemi za distribucijo goriva, sistemi za sprejem in odpremo prtljage ter stalni prometni sistemi znotraj letališča;
- (k) „naložba“ pomeni vsako sredstvo, ki ga ima vlagatelj neposredno ali posredno v lasti ali ga nadzoruje in ima značilnosti naložbe, vključno z določenim trajanjem, zavezo glede kapitala ali drugih virov, pričakovanjem zaslužka ali dobička ali prevzemom tveganja; naložba ima lahko naslednje oblike:
- (i) podjetje;
 - (ii) deleži, delnice in druge oblike kapitalske udeležbe v podjetju;
 - (iii) obveznice, navadne obveznice in drugi dolžniški instrumenti podjetja;
 - (iv) terminske pogodbe, opcije in drugi izvedeni finančni instrumenti;

- (v) koncesije, licence, pooblastila, dovoljenja in podobne pravice, podeljene v skladu z notranjim pravom¹;
- (vi) pogodbe na ključ, pogodbe o gradnji, upravljanju, proizvodnji, koncesiji, delitvi prihodkov in druge podobne pogodbe, vključno s tistimi, ki vključujejo prisotnost premoženja vlagatelja na ozemlju pogodbenice;
- (vii) pravice intelektualne lastnine;
- (viii) kakršna koli druga premožna ali nepremožna, opredmetena ali neopredmetena sredstva in sorodne lastninske pravice, kot so zakupi, hipoteke ter pravice do zasega in zastave;

Pojasniti je treba:

- (i) donosi, ki se vložijo, se obravnavajo kot naložba in kakršna koli sprememba oblike, v kateri se sredstva vložijo ali ponovno vložijo, ne vpliva na njihovo opredelitev kot naložbe, pod pogojem, da oblika naložbe ali ponovne naložbe ohranja skladnost z opredelitvijo naložbe;
- (ii) „naložba“ ne vključuje odredbe ali sodbe, izdane v okviru sodnega ali upravnega ukrepa;

¹ Pojasniti je treba, da je to, ali ima koncesija, licenca, pooblastilo, dovoljenje ali podoben instrument značilnosti naložbe, med drugim odvisno od dejavnikov, kot sta narava in obseg pravic, ki jih ima imetnik v skladu z zakonodajo te pogodbenice.

- (l) „vlagatelj pogodbenice“ pomeni fizično ali pravno osebo pogodbenice, vključno s pogodbenico, ki želi ustanoviti, ustanavlja ali je ustanovila podjetje v skladu s pododstavkom (h);
- (m) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni¹:
- (i) za pogodbenico EU:
- (A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Evropske unije ali vsaj ene od njenih držav članic in ki na ozemlju Evropske unije opravlja bistvene poslovne dejavnosti², in
- (B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Evropske unije in jih obvladujejo fizične osebe države članice, katerih plovila so registrirana v državi članici in plujejo pod njeno zastavo;

¹ Pojasniti je treba, da se ladjarske družbe iz te opredelitve štejejo za pravne osebe pogodbenice le v zvezi z njihovimi dejavnostmi, povezanimi z opravljanjem storitev pomorskega prevoza.

² V skladu s svojim uradnim obvestilom glede Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Svetovni trgovinski organizaciji (WT/REG39/1) se pogodbenica EU zaveda, da je koncept „dejanske in trajne povezave“ z gospodarstvom države članice iz člena 54 PDEU enak konceptu „bistvenih poslovnih dejavnosti“.

(ii) za Čile:

- (A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Čila in ki na ozemlju Čila opravlja bistvene poslovne dejavnosti, ter
 - (B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Čila in jih obvladujejo fizične osebe Čila, katerih plovila so registrirana v Čilu in plujejo pod njegovo zastavo;
- (n) „poslovanje“ pomeni vodenje, upravljanje, vzdrževanje, uporabo, uživanje, prodajo ali druge oblike razpolaganja s podjetjem s strani vlagatelja pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice;
- (o) „donosi“ pomeni vse zneske, ki nastanejo ali izvirajo iz naložbe ali ponovne naložbe, vključno z dobički, dividendami, kapitalskimi dobički, licenčninami, obrestmi, plačili v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, plačili v naravi in vsemi drugimi zakonitimi dohodki;
- (p) „prodaja in trženje storitev zračnega prevoza“ pomeni priložnosti za zadevnega letalskega prevoznika, da prosto prodaja in trži svoje storitve zračnega prevoza, vključno z vsemi vidiki trženja, kot so tržna analiza, oglaševanje in distribucija, te dejavnosti ne vključujejo določanja cen zračnega prevoza niti veljavnih pogojev;
- (q) „storitev“ pomeni vse storitve v vseh sektorjih, razen storitev, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil, in
- (r) „sodišče“ pomeni sodišče prve stopnje, ustanovljeno na podlagi člena 17.34.

ČLEN 17.3

Pravica do urejanja

Pogodbenici potrjujeta svojo pravico do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje zakonitih ciljev politike, kot so varovanje javnega zdravja, socialne storitve, izobraževanje, varnost, okolje, vključno s podnebnimi spremembami, javna morala, socialno varstvo ali varstvo potrošnikov, varstvo zasebnosti in podatkov ter spodbujanje in varovanje kulturne raznolikosti.

ČLEN 17.4

Razmerje do drugih poglavij

1. V primeru neskladnosti med tem poglavjem in poglavjem 25 v obsegu neskladnosti prevlada slednje.
2. Zahteva pogodbenice, da ponudnik storitev druge pogodbenice izda obveznico ali drugo obliko finančnega jamstva kot pogoj za čezmejno opravljanje storitve na njenem ozemlju, sama po sebi ne pomeni, da se to poglavje uporablja za tako čezmejno opravljanje navedene storitve. To poglavje se uporablja za ukrepe, ki jih pogodbenica sprejme ali ohranja v zvezi z obveznico ali finančnim jamstvom, če taka obveznica ali finančno jamstvo predstavlja zajeto naložbo.

ČLEN 17.5

Odrekanje ugodnosti

Pogodbenica lahko vlagatelju druge pogodbenice ali zajeti naložbi odreče ugodnosti iz tega oddelka, če pogodbenica, ki odreka ugodnosti, sprejme ali ohrani ukrepe v zvezi z ohranjanjem mednarodnega miru in varnosti, vključno z varstvom človekovih pravic, ki:

- (a) prepovedujejo transakcije z navedenim vlagateljem ali zajeto naložbo ali
- (b) bi se kršili ali zaobšli, če bi se ugodnosti iz tega poglavja priznale navedenemu vlagatelju ali zajeti naložbi, tudi če ukrepi prepovedujejo transakcije z osebo, ki ima enega od njiju v lasti ali ga obvladuje.

ČLEN 17.6

Pododbor za storitve in naložbe

V skladu s členom 8.8(1) se ustanovi Pododbor za storitve in naložbe (v nadaljnjem besedilu: pododbor). Pri obravnavi zadev v zvezi z naložbami pododbor spremlja in zagotavlja ustrezno izvajanje tega poglavja ter prilog 17-A, 17-B in 17-C.

ODDELEK B

LIBERALIZACIJA NALOŽB IN NEDISKRIMINACIJA

ČLEN 17.7

Področje uporabe

1. Ta oddelek se uporablja za ukrepe, ki jih sprejme ali ohranja pogodbenica na njenem ozemlju in ki vplivajo na ustanovitev podjetja ali poslovanje zajete naložbe v vseh gospodarskih dejavnostih vlagatelja druge pogodbenice.
2. Ta oddelek se ne uporablja za:
 - (a) avdiovizualne storitve;
 - (b) nacionalno pomorsko kabotažo¹; ali

¹ Nacionalna pomorska kabotaža iz tega poglavja brez poseganja v področje uporabe dejavnosti, ki se lahko štejejo za kabotažo v skladu z ustrezno nacionalno zakonodajo, zajema prevoz potnikov ali blaga med pristaniščem ali točko v Čilu ali državi članici in drugim pristaniščem ali točko v Čilu ali isti državi članici, vključno z njenim epikontinentalnim pasom, kot je določeno v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, ter promet, ki se začne in konča v istem pristanišču ali točki v Čilu ali državi članici.

- (c) notranji ali mednarodni zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu¹, bodisi rednemu bodisi posebnemu, in storitve, ki se neposredno nanašajo na uresničevanje prometnih pravic, razen:
- (i) storitev popravil in vzdrževanja zrakoplovov, med katerimi je zrakoplov umaknjen iz prometa;
 - (ii) prodaje in trženja storitev zračnega prevoza;
 - (iii) storitev računalniškega sistema rezervacij (CRS) ter
 - (iv) storitev zemeljske oskrbe.
3. Členi 17.8, 17.9, 17.11, 17.12 in 17.13 se ne uporabljajo v zvezi z javnim naročanjem.
4. Členi 17.8, 17.9, 17.11 in 17.13 se ne uporabljajo v zvezi s subvencijami, ki jih dodeli pogodbenica, vključno z vladnimi posojili, jamstvi in zavarovanji.

¹ Pojasniti je treba, da zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu vključujejo naslednje storitve: zračni prevoz; storitve, ki se opravljajo z zrakoplovom, pri čemer glavni namen teh storitev ni prevoz blaga ali potnikov, kot so gašenje požarov iz zraka, usposabljanje za letenje, ogledi znamenitosti, škropljenje, geodetske meritve, kartiranje, fotografiranje, skoki s padalom, vleka jadralnih letal, helikopterske gradbene storitve in helikoptersko spravilo lesa ter druge letalske storitve na področju kmetijstva, industrije in nadzora; dajanje zrakoplovov s posadko v najem in obratovanje letališč.

ČLEN 17.8

Dostop do trga

V sektorjih ali podsektorjih, v katerih se sprejmejo zaveze glede dostopa do trga, pogodbenica v zvezi z dostopom do trga prek ustanavljanja ali delovanja vlagateljev druge pogodbenice ali podjetij, ki predstavljajo zajeto naložbo, bodisi na podlagi svojega celotnega ozemlja bodisi na podlagi ozemeljske razdelitve, ne sprejme ali ohrani ukrepa, ki:

- (a) omejuje število podjetij, ki lahko opravljajo določeno gospodarsko dejavnost, bodisi v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih pravic ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
- (b) omejuje skupno vrednost transakcij ali premoženja v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
- (c) omejuje skupno število poslov ali skupno količino proizvodnje, izraženo v določenih številčnih enotah v obliki kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb¹;
- (d) omejuje ali zahteva posebne vrste pravnih oseb ali skupnih podjetij, prek katerih lahko vlagatelj druge pogodbenice opravlja gospodarsko dejavnost, ali

¹ Pododstavki (a), (b) in (c) ne zajemajo ukrepov, sprejetih za omejitev proizvodnje kmetijskega ali ribiškega proizvoda.

- (e) omejuje skupno število fizičnih oseb, ki so lahko zaposlene v določenem sektorju ali ki jih podjetje lahko zaposli ter ki so potrebne za opravljanje gospodarske dejavnosti in so z njo neposredno povezane, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb.

ČLEN 17.9

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in podjetjem, ki predstavljajo zajeto naložbo, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja svojim vlagateljem in njihovim podjetjem.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in zajetim naložbam v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja svojim vlagateljem in njihovim naložbam.

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

3. Obravnava, ki jo pogodbenica zagotovi v skladu z odstavkoma 1 in 2:
- (a) v zvezi z regionalno ali lokalno ravno javne uprave v Čilu, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah ta raven javne uprave zagotavlja vlagateljem iz Čila in njihovim naložbam na svojem ozemlju;
 - (b) v zvezi s posamezno vlado države članice ali v njej, obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo je v podobnih okoliščinah navedena vlada zagotovila vlagateljem iz navedene države članice in njihovim naložbam na svojem ozemlju¹.

ČLEN 17.10

Javno naročanje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je podjetjem, ki predstavljajo zajeto naložbo, zagotovljena obravnava, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim podjetjem v zvezi s katerim koli ukrepom, povezanim z nakupom blaga ali storitev naročnika za vladne namene.

¹ Pojasniti je treba, da obravnava, ki jo zagotavlja vlada države članice ali v njej, po potrebi vključuje regionalno in lokalno raven javne uprave.

2. Za uporabo obveznosti nacionalne obravnave, določene v tem členu, veljajo varnostne in splošne izjeme, kot so določene v členu 28.3.

ČLEN 17.11

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in podjetjem, ki predstavljajo zajeto naložbo, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja vlagateljem tretje države in njihovim podjetjem.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem druge pogodbenice in zajetim naložbam v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja vlagateljem tretje države in njihovim naložbam.
3. Odstavka 1 in 2 se ne razlagata tako, da pogodbenico zavezujeta, da na vlagatelje druge pogodbenice ali zajete naložbe razširi kakršno koli obravnavo, ki izhaja iz ukrepov za priznavanje standardov, vključno s standardi ali merili za izdajo dovoljenja, izdajo licence ali certificiranje fizične osebe ali podjetja za opravljanje gospodarske dejavnosti, ali bonitetnimi ukrepi.

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

4. Pojasniti je treba, da obravnava iz odstavkov 1 in 2 ne vključuje postopkov za reševanje naložbenih sporov ali mehanizmov, določenih v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah ali trgovinskih sporazumih. Vsebinske določbe v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah ali trgovinskih sporazumih same po sebi ne pomenijo „obravnav“ iz odstavkov 1 in 2, zato ne morejo povzročiti kršitve tega člena brez ukrepov, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani. Ukrepi pogodbenice, ki se uporabljajo v skladu s takimi vsebinskimi določbami, lahko pomenijo „obravnavo“ v skladu s tem členom in tako povzročijo kršitev tega člena.

ČLEN 17.12

Operativne zahteve

1. Pogodbenica v zvezi z ustanovitvijo katerega koli podjetja ali poslovanjem katere koli naložbe pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne uvede ali izvršuje nobene zahteve ali izvršuje zaveze ali obveze glede:
 - (a) izvoza določene stopnje ali deleža blaga ali storitev;
 - (b) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebine;
 - (c) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali glede nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;

- (d) vzpostavitve kakršne koli povezave med obsegom ali vrednostjo uvoza in obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom deviznih prilivov, povezanih s takim podjetjem;
- (e) omejitve prodaje blaga ali storitev na njenem ozemlju, ki jih tako podjetje proizvaja ali opravlja, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov;
- (f) prenosa tehnologije, proizvodnega postopka ali drugega lastniškega znanja na fizično osebo ali podjetje na njenem ozemlju;
- (g) dobave blaga, ki ga proizvaja, ali storitev, ki jih opravlja, izključno z ozemlja navedene pogodbenice, na določen regionalni ali svetovni trg;
- (h) določitve sedeža tega vlagatelja za določeno regijo sveta, ki je širša od ozemlja pogodbenice, ali svetovni trg na njenem ozemlju;
- (i) zaposlitve določenega števila ali deleža svojih državljanov;
- (j) omejitve izvoza ali prodaje za izvoz ali

(k) v zvezi s katero koli licenčno pogodbo, ki obstaja v času uvedbe ali uveljavljanja zahteve ali izvrševanja katere koli zaveze ali obveze, ali katero koli prihodnjo licenčno pogodbo¹, ki jo prostovoljno skleneta vlagatelj in fizična ali pravna oseba ali kateri koli drug subjekt na njenem ozemlju, če se zahteva uvede ali uveljavi ali se zaveza ali obveza izvršujeta prek izvensodnih javnih pooblastil pogodbenice na način, ki pomeni neposredno poseganje v navedeno licenčno pogodbo, za določitev:

(i) dane stopnje ali zneska licenčnine pod določeno stopnjo v okviru licenčne pogodbe ali

(ii) danega trajanja veljavnosti licenčne pogodbe.

2. Pojasniti je treba, da se odstavek 1, pododstavek (k), ne uporablja, kadar se licenčna pogodba sklene med vlagateljem in pogodbenico.

3. Pogodbenica uveljavljanja ali nepretrganega uveljavljanja prednosti v povezavi z ustanavljanjem ali poslovanjem podjetja pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne pogojuje z izpolnjevanjem katere koli od naslednjih zahtev glede:

(a) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebnosti;

¹ Licenčna pogodba v tem pododstavku pomeni pogodbo o licenciranju tehnologije, postopku proizvodnje ali drugem lastniškem znanju.

- (b) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali glede nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;
- (c) kakršne koli povezave obsega ali vrednosti uvoza z obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom deviznih prilivov, povezanih s takim podjetjem;
- (d) omejitve prodaje blaga ali storitev na njenem ozemlju, ki jih tako podjetje proizvaja ali opravlja, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov; ali
- (e) omejitev izvoza ali prodaje za izvoz.

4. Odstavek 3 se ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje, da uveljavljanje ali nepretrgano uveljavljanje prednosti v zvezi z ustanavljanjem podjetja na njenem ozemlju s strani vlagatelja pogodbenice ali tretje države ali njegovim poslovanjem pogojuje z izpolnjevanjem zahteve glede sedeža proizvodnje, opravljanja storitve, usposabljanja ali zaposlovanja delavcev, gradnje ali razširitve določenih objektov ali izvajanja raziskav in razvoja na njenem ozemlju.

5. Odstavek 1, pododstavka (f) in (k), se ne uporablja, kadar:
- (a) pogodbenica odobri uporabo pravice intelektualne lastnine v skladu s členom 31 ali členom 31a Sporazuma TRIPS oziroma sprejme ali ohrani ukrepe, ki nalagajo razkritje podatkov ali zaščitene informacije, ki spadajo na področje uporabe člena 39, odstavek 3, Sporazuma TRIPS in so skladni z njim, ali
 - (b) zahtevo uvede ali uveljavlja oziroma zavezo ali obvezo izvršuje sodišče, upravno sodišče ali organ, pristojen za konkurenco, da se odpravi praksa, za katero je bilo po sodnem ali upravnem postopku ugotovljeno, da krši konkurenčno pravo pogodbenice.
6. Odstavek 1, pododstavki (a), (b) in (c), ter odstavek 3, pododstavka (a) in (b), se ne uporabljata za kvalifikacijske zahteve za blago ali storitve v zvezi s sodelovanjem v programih spodbujanja izvoza in tujih pomoči.
7. Odstavek 3, pododstavka (a) in (b), se ne uporablja za zahteve, ki jih je uvedla pogodbenica uvoznica, v zvezi z vsebino blaga, potrebno za upravičenost do preferencialnih tarif ali preferencialnih kvot.

8. Pojasniti je treba, da se ta člen ne razlaga tako, da se od pogodbenice zahteva, da dovoli čezmejno opravljanje določene storitve, če navedena pogodbenica sprejme ali ohrani omejitve ali prepovedi za tako opravljanje storitev, ki so skladne s pridržki, pogoji ali kvalifikacijami, določenimi v zvezi s sektorjem, podsektorjem ali dejavnostjo, navedenimi v prilogah 17-A, 17-B in 17-C.

9. Ta člen ne posega v zaveze pogodbenice, sprejete na podlagi Sporazuma o STO.

ČLEN 17.13

Višji vodstveni položaji in upravni odbori

Pogodbenica ne zahteva, da podjetje te pogodbenice, ki je zajeta naložba, za člane upravnih odborov ali na višje vodstvene položaje, kot so izvršni direktorji ali vodstveni delavci, imenuje fizične osebe z določenim državljanstvom.

ČLEN 17.14

Neskladni ukrepi

1. Členi 17.9, 17.11, 17.12 in 17.13 se ne uporabljajo za:

(a) noben obstoječ neskladen ukrep:

(i) za pogodbenico EU:

(A) ki ga ohranja Evropska unija, kot je določeno v Dodatku 17-A-1;

(B) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1;

(C) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1, ali

(D) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave, in

(ii) za Čile:

(A) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2;

(B) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2, ali

(C) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave,

- (b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka ali
- (c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka, če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členom 17.9, 17.11, 17.12 ali 17.13.

2. Členi 17.9, 17.11, 17.12 in 17.13 se ne uporabljajo za ukrepe pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi z njenega seznama v Prilogi 17-B.

3. Pogodbenica od vlagatelja druge pogodbenice na podlagi nobenega ukrepa, sprejetega po začetku veljavnosti tega sporazuma in zajetega v pridržku iz Priloge 17-B, ne zahteva, da zaradi svojega državljanstva proda ali drugače odsvoji zajeto naložbo, ki obstaja ob začetku veljavnosti ukrepa.

4. Člen 17.8 se ne uporablja za noben ukrep pogodbenice, skladen z zavezami iz Priloge 17-C.

5. Člena 17.9 in 17.11 se ne uporabljata za noben ukrep pogodbenice, ki pomeni izjemo ali odstopanje od člena 3 ali 4 Sporazuma TRIPS, kot je podrobno določeno v členih 3, 4 in 5 navedenega sporazuma.

6. Pojasniti je treba, da se člena 17.9 in 17.11 ne razlagata tako, da pogodbenici preprečujeta, da določi zahteve po informacijah, vključno za statistične namene, v zvezi z ustanavljanjem ali poslovanjem vlagateljev druge pogodbenice ali zajetih naložb, če to ni sredstvo za izogibanje obveznostim pogodbenice na podlagi navedenih členov.

ODDELEK C

ZAŠČITA NALOŽB

Člen 17.15

Področje uporabe

Ta oddelek se uporablja za vse ukrepe, ki jih sprejme ali ohranja pogodbenica in ki vplivajo na:

(a) zajete naložbe in

- (b) vlagatelje pogodbenice v zvezi z delovanjem zajete naložbe.

ČLEN 17.16

Naložbeni in regulativni ukrepi

1. Za ta oddelek se uporablja člen 17.3 v skladu s tem členom.
2. Ta oddelek se ne razlaga kot zaveza pogodbenice, da ne bo spremenila svojega pravnega in regulativnega okvira, niti na način, ki lahko negativno vpliva na delovanje zajetih naložb ali pričakovanja vlagatelja glede dobička.
3. Pojasniti je treba, da samo dejstvo, da pogodbenica ni izdala, podaljšala ali ohranila subvencije ali nepovratnih sredstev ali da jih je spremenila ali zmanjšala, ne pomeni kršitve tega oddelka, tudi če to povzroči izgubo ali škodo v zvezi z zajeto naložbo:
 - (a) brez kakršne koli posebne zaveze na podlagi zakona ali pogodbe, da bo izdala, podaljšala ali ohranila to subvencijo ali nepovratna sredstva; ali
 - (b) v skladu s katerimi koli pogoji, povezanimi z izdajo, podaljšanjem, ohranitvijo, spremembo ali zmanjšanjem navedene subvencije ali nepovratnih sredstev.

4. Pojasniti je treba, da se nobena določba tega oddelka ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje, da prekine dodeljevanje subvencije¹ ali zahteva njeno povračilo, če je tak ukrep odredil eden od njenih pristojnih organov², ali da od te pogodbenice zahteva, da vlagatelju za to izplača odškodnino.

ČLEN 17.17

Obravnava vlagateljev in zajetih naložb

1. Vsaka pogodbenica zajetim naložbam in vlagateljem druge pogodbenice v zvezi z njihovimi zajetimi naložbami na svojem ozemlju zagotovi pošteno in pravično obravnavo ter popolno zaščito in varnost v skladu z odstavki 2 do 6.

¹ V primeru pogodbenice EU „subvencija“ vključuje „državno pomoč“, kakor je opredeljena v pravu Evropske unije.

² V primeru pogodbenice EU so pristojni organi, upravičeni do odreditve ukrepov iz tega odstavka, Evropska komisija ali sodišča držav članic, kadar uporabljajo pravo Evropske unije o državni pomoči.

2. Pogodbenica krši obveznost poštene in pravične obravnave iz odstavka 1, če ukrep ali nabor ukrepov pomeni¹:

- (a) odrekanje sodnega varstva v kazenskih, civilnih ali upravnih postopkih;
- (b) hudo kršitev dolžnega pravnega postopanja v sodnih in upravnih postopkih;
- (c) očitno samovoljno ravnanje;

¹ Pojasniti je treba, da sodišče pri ugotavljanju, ali ukrep ali nabor ukrepov pomeni kršitev obveznosti poštene in pravične obravnave, med drugim upošteva naslednje:

- (i) v zvezi s pododstavkoma (a) in (b), ali ukrep ali nabor ukrepov vključuje hudo kršitev, ki je v nasprotju s sodno prakso; zgolj dejstvo, da je bil ugovor vlagatelja zoper sporni ukrep v nacionalnem postopku zavržen ali zavržen ali kako drugače neuspešen, samo po sebi ne pomeni odrekanja sodnega varstva v smislu pododstavka (a);
- (ii) v zvezi s pododstavkoma (c) in (d), ali ukrep ali nabor ukrepov očitno ni temeljil na razlogu ali dejstvu ali pa je temeljil na nelegitimnih razlogih, kot je predsodek ali pristranskost; zgolj nezakonitost ali zgolj nedosledna ali vprašljiva uporaba politike ali postopka sama po sebi ne pomeni očitnega samovoljnega ravnanja v smislu pododstavka (c), medtem ko popolna in neupravičena zavrnitev zakona ali drugega predpisa ali ukrepa brez razloga ali ravnanje, ki je posebej usmerjeno v vlagatelja ali njegovo zajeto naložbo z namenom povzročitve škode, lahko pomeni očitno samovoljno ravnanje ali diskriminacijo v smislu pododstavkov (c) in (d);
- (iii) v zvezi s pododstavkom (e), ali je pogodbenica ravnala *ultra vires*, in ali so bili primeri domnevnega prisile ali nadlegovanja ponovljeni in trajni.

(d) ciljno usmerjeno diskriminacijo na podlagi očitno neupravičenih razlogov, kot so spol, rasa ali versko prepričanje; ali

(e) zlorabo vlagateljev, kot so na primer prisila, grožnje ali nadlegovanje.

3. Sodišče lahko pri ugotavljanju kršitve iz odstavka 2 upošteva posebna in nedvoumna ravnanja pogodbenice, s katerimi je spodbudila vlagatelja in na katera se je vlagatelj zanesel pri odločitvi, da bo izvedel ali ohranil zajeto naložbo, ki pa jo je pogodbenica naknadno onemogočila.

4. Popolna zaščita in varnost iz odstavka 1 se nanaša na obveznost pogodbenice v zvezi z zagotavljanjem fizične varnosti vlagateljem in zajetim naložbam¹.

5. Pojasniti je treba, da kršitev druge določbe tega sporazuma ali kršitev katerega koli drugega mednarodnega sporazuma ne pomeni kršitve tega člena.

6. Dejstvo, da ukrep krši pravo pogodbenice, samo po sebi ne pomeni kršitve tega člena. Da bi sodišče ugotovilo, ali ukrep krši ta člen, prouči, ali pogodbenica ni ravnala v skladu z odstavki 1 do 4.

¹ Pojasniti je treba, da se popolna zaščita in varnost nanaša na obveznost pogodbenice, da ravna tako, kot je upravičeno nujno za zaščito fizične varnosti vlagateljev in zajetih naložb.

ČLEN 17.18

Obravnava v primeru spora

1. Navedena pogodbenica vlagateljev pogodbenice, katerih zajete naložbe utrpijo izgube zaradi vojne ali drugih oboroženih spopadov, revolucije ali drugih civilnih nemirov ali izrednih nacionalnih razmer¹ na ozemlju druge pogodbenice, v zvezi z vračilom, odškodnino, nadomestilom ali drugimi oblikami poravnave ne obravnava manj ugodno od svojih vlagateljev ali vlagateljev katere koli tretje države.
2. Brez poseganja v odstavek 1 vlagateljem pogodbenice, ki v katerem koli od položajev iz navedenega odstavka utrpijo izgube na ozemlju druge pogodbenice, navedena pogodbenica zagotovi takojšnje, ustrezno in učinkovito vračilo ali nadomestilo, če so take izgube posledica:
 - (a) zasega njihove zajete naložbe ali dela naložbe s strani oboroženih sil ali organov druge pogodbenice ali
 - (b) uničenja njihove zajete naložbe ali dela naložbe s strani oboroženih sil ali organov druge pogodbenice, ki v zadevnih okoliščinah ni bilo potrebno.
3. Znesek nadomestila iz odstavka 2 tega člena se v skladu s členom 17.19(2) določi od datuma zasega ali uničenja do datuma dejanskega plačila.

¹ Pojasniti je treba, da razglasitev izrednih nacionalnih razmer sama po sebi ne pomeni kršitve te določbe.

Člen 17.19

Razlastitev¹

1. Pogodbenica ne nacionalizira ali razlasti zajete naložbe niti neposredno niti posredno z ukrepi, ki imajo enak učinek kot nacionalizacija ali razlastitev (v nadaljnjem besedilu: razlastitev), razen:

- (a) za namen v javnem interesu;
- (b) na nediskriminatoren način;
- (c) ob plačilu takojšnjega, ustreznega in učinkovitega nadomestila in
- (d) v skladu z načelom dolžnega pravnega postopanja.

2. Nadomestilo iz odstavka 1, pododstavek (c):

- (a) se izplača brez odlašanja;
- (b) je enakovredno poštenu tržni vrednosti razlaščene naložbe tik pred razlastitvijo (v nadaljnjem besedilu: datum razlastitve) ali preden se je razvedelo za skorajšnjo razlastitev, kar nastopi prej;

¹ Pojasniti je treba, da se ta člen razlaga v skladu s Prilogo 17-D.

(c) se lahko nemudoma v celoti uresniči in prosto prenese v kateri koli prosto zamenljivi valuti, in

(d) vključuje obresti po običajni komercialni obrestni meri od datuma razlastitve do datuma plačila.

3. Zadevni vlagatelj ima v skladu s pravom pogodbenice, ki izvede razlastitev, pravico, da sodni ali drug neodvisni organ navedene pogodbenice takoj pregleda njegov zahtevek in vrednotenje njegove naložbe v skladu z načeli iz tega člena.

4. Ta člen se ne uporablja za izdajo obveznih dovoljenj v zvezi s pravicami intelektualne lastnine ali za preklic, omejitev ali ustvarjanje takih pravic, če so taki izdaja, preklic, omejitev ali ustvarjanje v skladu s Sporazumom TRIPS¹.

ČLEN 17.20

Prenosi²

1. Vsaka pogodbenica dovoli, da se vsi prenosi v zvezi z zajeto naložbo izvedejo v prosto zamenljivi valuti, prosto in brez zamud in po tržnem menjalnem tečaju, ki prevladuje na datum prenosa. Taki prenosi vključujejo:

(a) prispevke v kapital;

¹ Pojasniti je treba, da preklic pravic intelektualne lastnine iz tega odstavka vključuje preklic ali razveljavitev takih pravic, omejitev pravic intelektualne lastnine pa vključuje izjeme od takih pravic.

² Pojasniti je treba, da za ta člen velja Priloga 17-E.

- (b) dobičke, dividende, kapitalske dobičke in druge donose, prihodke od prodaje celotne zajete naložbe ali katerega koli njenega dela ali od delne ali popolne likvidacije zajete naložbe;
- (c) obresti, plačila licenčnin, pristojbine za upravljanje, tehnično pomoč in druge pristojbine;
- (d) plačila na podlagi pogodbe, ki jo sklene vlagatelj druge pogodbenice, ali zajete naložbe, vključno s plačili, izvedenimi v skladu s posojilno pogodbo;
- (e) zasluške in druge osebne prejemke osebja, ki je zaposleno iz tujine in opravlja delo v zvezi z zajeto naložbo;
- (f) plačila, izvršena na podlagi členov 17.18 in 17.19 in
- (g) plačila, ki izhajajo iz uporabe oddelka D.

2. Pogodbenica od svojih vlagateljev ne zahteva prenosa prihodkov, zaslužkov, dobičkov ali drugih zneskov, ki izhajajo iz zajetih naložb na ozemlju druge pogodbenice ali jih je tem naložbam mogoče pripisati, in svojih vlagateljev v primeru neizvedbe prenosa ne kaznuje.

ČLEN 17.21

Subrogacija

Če pogodbenica ali katera koli agencija, ki jo imenuje ta pogodbenica, izvede plačilo vlagatelju navedene pogodbenice v okviru jamstva, zavarovalne pogodbe ali druge oblike odškodnine, ki ga je sklenil v zvezi z zajeto naložbo, druga pogodbenica, na ozemlju katere je bila izvedena zajeta naložba, prizna subrogacijo ali prenos vseh pravic, ki bi jih vlagatelj imel v skladu s tem poglavjem v zvezi z zajeto naložbo, če ne bi bilo subrogacije, vlagatelj pa ne uveljavlja teh pravic v obsegu subrogacije.

ČLEN 17.22

Odpoved

1. Če se ta sporazum odpove na podlagi člena 41.13, se ta oddelek in oddelek D še naprej uporabljata za nadaljnje obdobje petih let od datuma odpovedi v zvezi z naložbami, izvedenimi pred datumom take odpovedi.
2. Obdobje iz odstavka 1 se podaljša za enkratno dodatno obdobje petih let, če med pogodbenicama ne velja noben drug sporazum o zaščiti naložb.

3. Ta člen se ne uporablja, če se začasna uporaba tega sporazuma odpove in ta sporazum ne začne veljati.

ČLEN 17.23

Razmerje do drugih sporazumov

1. Z začetkom veljavnosti tega sporazuma prenehajo veljati sporazumi med državami članicami in Čilom iz Priloge 17-F, vključno s pravicami in obveznostmi, ki izhajajo iz njih, ter se nadomestijo s tem delom tega sporazuma.

2. V primeru začasne uporabe oddelkov C in D tega poglavja v skladu s členom 41.5(2) se uporaba sporazumov, navedenih v Prilogi 17-F, ter iz njih izhajajoče pravice in obveznosti začasno prekinijo z dnem začetka začasne uporabe oddelkov C in D tega poglavja v skladu s členom 41.5 s strani pogodbenic. Če se začasna uporaba teh oddelkov odpove in ta sporazum ne začne veljati, začasna prekinitev preneha, sporazumi iz Priloge 17-F pa ponovno začnejo veljati.

3. Ne glede na odstavka 1 in 2 se zahtevek na podlagi sporazuma iz Priloge 17-F lahko predloži v skladu s pravili in postopki iz navedenega sporazuma, če:

- (a) zahtevek izhaja iz domnevne kršitve navedenega sporazuma, ki se je zgodila pred datumom začasne prekinitve sporazuma v skladu z odstavkom 2 ali, če sporazum ni začasno prekinjen v skladu z odstavkom 2, pred datumom začetka veljavnosti tega sporazuma, in
- (b) od datuma začasne prekinitve sporazuma v skladu z odstavkom 2 ali, če sporazum ni začasno prekinjen v skladu z odstavkom 2, od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma do datuma predložitve zahtevka niso pretekla več kot tri leta.

4. Če se začasna uporaba oddelkov C in D tega poglavja odpove in ta sporazum ne začne veljati, se lahko zahtevek ne glede na odstavka 1 in 2 predloži na podlagi tega sporazuma v skladu s pravili in postopki iz tega sporazuma, če:

- (a) zahtevek izhaja iz domnevne kršitve tega sporazuma, ki se je zgodila v obdobju začasne uporabe oddelkov C in D, in
- (b) od datuma prekinitve začasne uporabe do datuma predložitve zahtevka niso minila več kot tri leta.

5. Za namene tega člena se opredelitev „začetka veljavnosti tega sporazuma“ iz člena 41.5 ne uporablja.

ČLEN 17.24

Odgovorno ravnanje podjetij

1. Brez poseganja v poglavje 33 vsaka pogodbenica spodbuja zajete naložbe, da bi v svoje notranje politike vključila mednarodno priznana načela in smernice družbene odgovornosti podjetij ali odgovornega ravnanja podjetij, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja, tristranska deklaracija MOD o načelih za večnacionalna podjetja in socialno politiko ter vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah.
2. Pogodbenici ponovno potrjujeta pomen izvajanja skrbnega pregleda s strani vlagateljev, da se ugotovijo, preprečijo, zmanjšajo ter upoštevajo okoljska in socialna tveganja in učinki njihovih naložb.

ODDELEK D

REŠEVANJE NALOŽBENIH SPOROV IN SISTEM SODIŠČ ZA NALOŽBE

PODODDELEK 1

PODROČJE UPORABE IN OPREDELITEV POJMOV

Člen 17.25

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. Ta oddelek se uporablja za spor med tožečo stranko ene pogodbenice in drugo pogodbenico, ki izhaja iz domnevne kršitve členov 17.9(2), člena 17.11(2) ali oddelka C, ki domnevno povzroča izgubo ali škodo tožeči stranki ali njenemu lokalno ustanovljenemu podjetju.
2. Ta oddelek se uporablja tudi za nasprotne tožbe v skladu s členom 17.31.
3. O zahtevku v zvezi s prestrukturiranjem dolga pogodbenice se odloči v skladu s Prilogo 17-G.

4. V tem oddelku:

- (a) „tožeča stranka“ pomeni vlagatelja pogodbenice, ki je stranka v naložbenem sporu z drugo pogodbenico in želi vložiti ali je vložil zahtevek v skladu s tem oddelkom, pri čemer deluje:
 - (i) v svojem imenu ali
 - (ii) v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, ki je v njegovi lasti ali pod njegovim nadzorom; lokalno ustanovljeno podjetje se obravnava kot državljani druge države pogodbenice za namene člena 25(2), točka (b) konvencije ICSID;
- (b) „stranki v sporu“ pomeni tožečo stranko in toženo stranko;
- (c) „pravila o dodatnem instrumentu ICSID“ pomeni pravila, ki urejajo dodatni instrument za upravljanje postopkov sekretariata Mednarodnega centra za reševanje investicijskih sporov;
- (d) „konvencija ICSID“ pomeni Konvencijo o reševanju naložbenih sporov med državami in državljani drugih držav, podpisano v Washingtonu 18. marca 1965;
- (e) „lokalno ustanovljeno podjetje“ pomeni pravno osebo s sedežem na ozemlju pogodbenice, ki je v lasti ali pod nadzorom vlagatelja druge pogodbenice¹;

¹ Pravna oseba je: (a) v lasti osebe druge pogodbenice, če je več kot 50 odstotkov lastniškega deleža v njej v dejanski lasti osebe te pogodbenice; (b) pod nadzorom osebe druge pogodbenice, če je ta oseba pooblaščen, da imenuje večino njenih direktorjev ali da drugače zakonito vodi njeno delovanje;

- (f) „Newyorška konvencija“ pomeni Konvencijo Združenih narodov o priznavanju in izvrševanju tujih arbitražnih odločb, sklenjeno v New Yorku 10. junija 1958;
- (g) „pogodbenica, ki ni stranka v sporu“ pomeni Čile, če je tožena stranka pogodbenica EU, ali pogodbenico EU, če je tožena stranka Čile;
- (h) „postopek“, če ni določeno drugače, pomeni postopek pred sodiščem ali pritožbenim sodiščem v okviru tega oddelka;
- (i) „tožena stranka“ pomeni Čile, če je tožeča stranka vlagatelj iz pogodbenice EU ali Evropsko unijo ali zadevno državo članico Evropske unije, kot je določeno v skladu s členom 17.28, če je tožeča stranka vlagatelj iz Čila;
- (j) „financiranje s strani tretje osebe“ pomeni vsako financiranje, ki ga zagotovi oseba, ki ni stranka v sporu, za financiranje dela ali vseh stroškov postopka v zameno za plačilo, odvisno od izida spora, ali v obliki donacije ali nepovratnih sredstev¹;
- (k) arbitražna pravila UNCITRAL pomeni Arbitražna pravila Komisije Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo; in
- (l) „pravila UNCITRAL o preglednosti“ pomenijo pravila UNCITRAL o preglednosti pri arbitražnem reševanju sporov med vlagatelji in državo na pogodbeni podlagi.

¹ Pojasniti je treba, da se tako financiranje lahko zagotovi neposredno ali posredno stranki v sporu, njenemu povezanemu podjetju ali zastopniku.

PODODDELEK 2

ALTERNATIVNO REŠEVANJE SPOROV IN POSVETOVANJA

ČLEN 17.26

Mediacija

1. Stranki v sporu se lahko kadar koli dogovorita o uporabi mediacije.
2. Uporaba mediacije je prostovoljna in ne posega v pravni položaj nobene pogodbenice, ki je stranka v sporu.
3. Postopke mediacije urejajo pravila iz Priloge 17-H in, kadar so na voljo, pravila o mediaciji, ki jih sprejme pododbor¹. Pododbor si čim bolj prizadeva zagotoviti, da so pravila o mediaciji sprejeta najpozneje prvi dan začasne uporabe ali začetka veljavnosti tega sporazuma, odvisno od primera, vsekakor pa najpozneje v dveh letih po tem datumu
4. Pododbor po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam šestih posameznikov z velikim moralnim ugledom, ki so priznani strokovnjaki na področju prava, trgovine, industrije ali financ, na katere se je mogoče obrniti pri izvajanju neodvisne presoje in ki so pripravljeni in sposobni opravljati nalogo mediatorjev.

¹ Vsak rok iz Priloge 17-H lahko stranki v sporu sporazumno spremenita.

5. Mediatorja sporazumno imenujeta stranki v sporu. Stranki v sporu lahko skupaj zahtevata, da predsednik sodišča imenuje mediatorja s seznama, sestavljenega v skladu s tem členom, ali, če tega seznama ni, s seznama posameznikov, ki jih je predlagala vsaka pogodbenica. Mediatorji smiselno ravnajo v skladu s Prilogo 17-I.

6. Ko se stranki v sporu dogovorita, da bosta uporabili mediacijo, se roki iz členov 17.27(5), 17.27(8), 17.54(10) in 17.55(5) začasno prekinejo od datuma, ko je bila dogovorjena uporaba mediacije, do datuma, ko se ena od strank v sporu odloči prekiniti mediacijo s pisnim obvestilom mediatorja in druge stranke v sporu. Na zahtevo obeh strank v sporu sodišče ali pritožbeno sodišče prekine postopek.

ČLEN 17.27

Posvetovanja in sporazumno reševanje

1. Spor se lahko reši in ga je treba po možnosti rešiti po mirni poti s pogajanjem, z vsestransko pomočjo ali mediacijo in po možnosti pred predložitvijo zahtevka za posvetovanja v skladu s tem členom. Taka rešitev se lahko doseže kadar koli, tudi po začetku postopka v skladu s pododdelkom 5.

2. Sporazumno dosežena rešitev med strankama v sporu v skladu z odstavkom 1 se uradno sporoči pogodbenici, ki ni stranka v sporu, v 15 dneh po sporazumno doseženi rešitvi. Vsaka stranka v sporu spoštuje sporazumno rešitev, doseženo v skladu s tem členom ali s členom 17.26, in ravna v skladu z njo. Pododbor nadzoruje izvajanje take sporazumno dosežene rešitve, pogodbenica sporazumno dosežene rešitve pa pododboru redno poroča o izvajanju take rešitve.
3. Če spora ni mogoče rešiti na način, kot je določen v odstavku 1 tega člena, tožeča stranka pogodbenice, ki zatrjuje kršitev določb iz člena 17.25(1) in želi vložiti zahtevek, drugi pogodbenici predloži zahtevek za posvetovanja.
4. Zahtevek vsebuje naslednje informacije:
- (a) ime in naslov tožeče stranke in, če je tak zahtevek vložen v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, ime, naslov in kraj ustanovitve lokalno ustanovljenega podjetja;
 - (b) opis naložbe ali njenega lastništva ali nadzora;
 - (c) določbe iz člena 17.25(1), ki naj bi bile kršene;
 - (d) pravno in dejansko podlago za zahtevek, vključno z ukrepom, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1);

- (e) zahtevani ukrep in ocenjeni znesek zahtevane odškodnine in
 - (f) informacije v zvezi s končnim dejanskim lastnikom in strukturo podjetja tožeče stranke ter dokaze o tem, da je tožeča stranka vlagatelj druge pogodbenice in da ima v lasti ali nadzoruje naložbo ter, če deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, da ima v lasti ali nadzoruje lokalno ustanovljeno podjetje.
5. Če se stranki v sporu ne dogovorita o daljšem obdobju, se posvetovanja začnejo 60 dni od datuma predložitve zahtevka za posvetovanja.
6. Če se stranki v sporu ne dogovorita drugače, je kraj posvetovanj:
- (a) Santiago, če se posvetovanja nanašajo na domnevno kršitev Čila;
 - (b) Bruselj, če se posvetovanja nanašajo na domnevno kršitev Evropske unije, ali
 - (c) glavno mesto zadevne države članice, če se posvetovanja nanašajo na domnevno kršitev izključno navedene države članice.
7. Stranki v sporu se lahko dogovorita, da posvetovanja po potrebi potekajo prek videokonference ali na drug način.

8. Zahtevek za posvetovanja se vloži:

- (a) v treh letih od datuma, ko je tožeča stranka ali, če tožeča stranka deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, od datuma, ko je lokalno ustanovljeno podjetje prvič izvedelo ali bi moralo prvič izvesti za ukrep, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1), in za izgubo ali škodo, ki naj bi zaradi tega domnevno nastala, ali
- (b) v dveh letih od datuma, ko tožeča stranka ali, če tožeča stranka deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, datuma, ko to lokalno ustanovljeno podjetje preneha uveljavljati zahtevke ali postopke pred domačim sodiščem po pravu pogodbenice, ter v vsakem primeru najpozneje po petih letih od datuma, ko je tožeča stranka ali, če tožeča stranka deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, od datuma, ko je lokalno ustanovljeno podjetje prvič izvedelo ali bi moralo prvič izvesti za ukrep, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1), in za izgubo ali škodo, ki naj bi zaradi tega domnevno nastala.

9. V primeru, da tožeča stranka ni predložila zahtevka v skladu s členom 17.30 v osemnajstih mesecih od predložitve zahtevka za posvetovanja, se šteje, da je tožeča stranka umaknila svoj zahtevek za posvetovanja in, če je to ustrezno, uradno obvestilo, v katerem zahteva določitev tožene stranke v skladu s členom 17.28, ter ne vloži zahtevka v skladu s tem oddelkom v zvezi z isto domnevno kršitvijo. To obdobje se lahko podaljša s soglasjem strank v sporu, vključenih v posvetovanja.

10. V primeru nadaljnje kršitve se roki iz odstavka 8 ne smejo podaljšati ali prekiniti.

11. Če se zahtevek za posvetovanja nanaša na domnevno kršitev sporazuma s strani pogodbenice EU, se pošlje Evropski uniji. Če je ugotovljena kršitev sporazuma s strani države članice v skladu s členom 17.28, se zahtevek za posvetovanja pošlje tudi zadevni državi članici.

PODODDELEK 3

PREDLOŽITEV ZAHTEVKA IN ODLOŽNI POGOJI

ČLEN 17.28

Zahteva za določitev tožene stranke

1. Če spora ni mogoče rešiti v 90 dneh od predložitve zahtevka za posvetovanja in se zahtevek nanaša na domnevno kršitev sporazuma s strani pogodbenice EU, tožeča stranka pa namerava začeti postopek v skladu s členom 17.30, tožeča stranka Evropski uniji predloži obvestilo, v katerem zahteva določitev tožene stranke.

2. V obvestilu se opredelijo ukrepi, v zvezi s katerimi namerava tožeča stranka začeti postopek. Če se opredeli ukrep države članice, se obvestilo pošlje tudi zadevni državi članici.

3. Pogodbenica EU po sprejetju odločitve tožečo stranko čim prej, vsekakor pa najpozneje v 60 dneh od datum prejema obvestila iz odstavka 1 obvesti, ali je tožena stranka Evropska unija ali država članica¹.
4. Če tožeča stranka o odločitvi ni bila obveščena v 60 dneh od predložitve obvestila iz odstavka 3, je tožena stranka:
- (a) država članica, če so ukrep ali ukrepi, opredeljeni v obvestilu iz odstavka 1, izključno ukrepi države članice, ali
 - (b) Evropska unija, če ukrep ali ukrepi, opredeljeni v obvestilu iz odstavka 1, vključujejo ukrepe Evropske unije.
5. Če tožeča stranka vloži zahtevek v skladu s členom 17.30, ga vloži na podlagi sporočene odločitve iz odstavka 3 in, če tožeča stranka o taki odločitvi ni bila obveščena, v skladu z odstavkom 4 tega člena.

¹ Pojasniti je treba, da pogodbenica EU sprejme tako odločitev izključno na podlagi uporabe Uredbe (EU) št. 912/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za upravljanje finančnih odgovornosti, povezanih s sodišči za reševanje sporov med vlagatelji in državo, ustanovljenimi z mednarodnimi sporazumi, katerih pogodbenica je Evropska unija (UL L 257, 28. 8. 2014, str. 121).

6. Če je po odločitvi, sprejeti v skladu z odstavkom 3, tožena stranka Evropska unija ali država članica, niti Evropska unija niti zadevna država članica ne moreta uveljavljati nedopustnosti zahtevka, nepristojnosti sodišča ali kako drugače zatrjevati, da je zahtevek neutemeljen ali odločba neveljavna na podlagi utemeljitve, da bi morala biti ustrezna tožena stranka Evropska unija in ne država članica ali obratno.

7. Sodišče in pritožbeno sodišče zavezuje odločitev, sprejeta v skladu z odstavkom 3, ali, če tožeča stranka ni bila obveščena o taki odločitvi, v skladu z odstavkom 4.

8. Nobena določba tega sporazuma ali veljavnih pravil za reševanje sporov ne preprečuje izmenjave vseh informacij v zvezi s sporom med Evropsko unijo in zadevno državo članico.

ČLEN 17.29

Zahteve za predložitev zahtevka

1. Pred vložitvijo zahtevka tožeča stranka:

- (a) umakne vsak nerešeni zahtevek ali ustavi vse obstoječe postopke pred katerim koli nacionalnim ali mednarodnim sodiščem v skladu z notranjim ali mednarodnim pravom v zvezi s katerim koli ukrepom, ki domnevno pomeni kršitev določb iz člena 17.25(1);

- (b) predloži pisno odpoved pravici, da vloži kakršen koli zahtevek ali začne kakršen koli postopek pred katerim koli nacionalnim ali mednarodnim sodiščem v skladu z notranjim ali mednarodnim pravom v zvezi s katerim koli ukrepom, ki domnevno pomeni kršitev določb iz člena 17.25(1);
- (c) predloži izjavo, da ne bo izvršila nobene odločbe, izdane v skladu s tem oddelkom, dokler taka odločba ne bo postala končna v skladu s členom 17.56, in da se v zvezi z odločbo, izdano v skladu s tem oddelkom, ne bo pritožila zoper noben drug podoben postopek ter ne bo zahtevala pregleda, razveljavitve, razglasitve ničnosti, revizije ali začetka nobenega drugega podobnega postopka pred nacionalnim ali mednarodnim sodiščem.

2. Sodišče razveljavi zahtevek tožeče stranke, ki je sodišču ali kateremu koli drugemu nacionalnemu ali mednarodnemu sodišču predložila drug zahtevek v zvezi z istim ukrepom, ki je domnevno neskladen z določbami iz člena 17.25(1), razen če tožeča stranka tak nerešen zahtevek umakne. Ta odstavek se ne uporablja, če tožeča stranka predloži zahtevek pri domačem sodišču, s katerim zahteva začasno odredbo ali ugotovitveno odločbo.

3. Za namene tega člena tožeča stranka vključuje vlagatelja in, če je vlagatelj deloval v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, lokalno ustanovljeno podjetje. Poleg tega za namene odstavka 1, pododstavek (a), in odstavka 2 tožeča stranka vključuje tudi:

- (a) če zahtevek vloži vlagatelj, ki deluje v svojem imenu, vse osebe, ki imajo neposredno ali posredno lastniški delež v tožeči stranki ali so pod njenim nadzorom in trdijo, da so utrpeli enako izgubo ali škodo¹ kot vlagatelj, ali
- (b) če zahtevek vloži vlagatelj ki deluje v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, vse osebe, ki imajo neposredno ali posredno lastniški delež v lokalno ustanovljenem podjetju ali so pod njegovim nadzorom in trdijo, da so utrpeli enako izgubo ali škodo² kot lokalno ustanovljeno podjetje.

¹ Pojasniti je treba, da enaka izguba ali škoda pomeni izgubo ali škodo, ki izhaja iz istega ukrepa, za katerega si oseba prizadeva pridobiti povračilo v enaki vlogi kot tožeča stranka (npr. če tožeča stranka toži kot delničar, bi ta določba zajemala povezano osebo, ki si prav tako prizadeva za povračilo kot delničar).

² Pojasniti je treba, da enaka izguba ali škoda pomeni izgubo ali škodo, ki izhaja iz istega ukrepa, za katerega si oseba prizadeva pridobiti povračilo v enaki vlogi kot tožeča stranka (npr. če tožeča stranka toži kot delničar, bi ta določba zajemala povezano osebo, ki si prav tako prizadeva za povračilo kot delničar).

ČLEN 17.30

Predložitev zahtevka

1. Če spora ni mogoče rešiti v šestih mesecih od predložitve zahtevka za posvetovanja in, če je ustrezno, so od pošiljanja obvestila, s katerim se zahteva določitev tožene stranke v skladu s členom 17.28, pretekli vsaj trije meseci, lahko tožeča stranka, če izpolnjuje zahteve iz tega člena in člena 17.32, predloži zahtevek sodišču.
2. Zahtevek se lahko pri sodišču vloži v skladu z enim od naslednjih sklopov pravil za reševanje sporov:
 - (a) konvencijo ICSID, če sta tožena stranka in tudi država tožeče stranke pogodbenici konvencije ICSID;
 - (b) pravili o dodatnem instrumentu ICSID, če sta bodisi tožena stranka bodisi država tožeče stranke pogodbenici konvencije ICSID;
 - (c) arbitražnimi pravili UNCITRAL; ali
 - (d) katerimi koli drugimi pravili, o katerih se dogovorita stranki v sporu na zahtevo tožeče stranke.

3. Uporabljajo se pravila za reševanje sporov iz odstavka 2, za katera veljajo pravila iz tega oddelka, kakor jih dopolnjujejo katera koli pravila, ki jih sprejme pododbor.
4. Vse trditve, ki jih navede tožeča stranka med vložitvijo svojega zahtevka v skladu s tem členom, temeljijo na informacijah, opredeljenih v njenem zahtevku za posvetovanja v skladu s členom 17.27(4), pododstavka (c) in (d).
5. Zahtevki, ki so predloženi v imenu skupine, sestavljene iz številnih neidentificiranih tožečih strank, ali ki jih predloži zastopnik, ki namerava voditi postopek v interesu številnih identificiranih ali neidentificiranih tožečih strank, ki delegirajo vse odločitve v zvezi s postopkom v svojem imenu, niso dopustni.
6. Pojasniti je treba, da tožeča stranka ne sme predložiti zahtevka v skladu s tem oddelkom, če je bila njena naložba izvedena na podlagi goljufivega prikazovanja stvari, prikrivanja, korupcije ali ravnanja, ki je vključevalo zlorabo postopka.

ČLEN 17.31

Nasprotne tožbe

1. Tožena stranka lahko vloži nasprotno tožbo, ki izhaja iz neizpolnjevanja mednarodne obveznosti s strani tožeče stranke, ki velja na ozemlju obeh pogodbenic,¹ in je povezana z dejansko podlago zahtevka².
2. Nasprotna tožba se vloži najpozneje v nasprotnem prikazu dejstev ali odgovoru na tožbo tožene stranke ali v poznejši fazi postopka, če sodišče odloči, da je bila zamuda v zadevnih okoliščinah upravičena.
3. Pojasniti je treba, da soglasje tožeče stranke s postopkom v skladu s tem oddelkom, kakor je navedeno v členu 17.32, vključuje vložitev nasprotnih tožb tožene stranke.

¹ Pojasniti je treba, da obveznosti iz tega odstavka temeljijo na pravnih zavezah, s katerimi sta soglašali pogodbenici.

² Skupni svet na zahtevo pogodbenice izda zavezujoče razlage v skladu s členom 17.38(6), da pojasni področje uporabe mednarodnih obveznosti iz tega odstavka.

ČLEN 17.32

Soglasje

1. Tožena stranka soglaša s predložitvijo zahtevka v skladu s tem oddelkom.
2. Šteje se, da soglasje iz odstavka 1 in predložitev zahtevka v skladu s tem oddelkom izpolnjujeta zahteve iz:
 - (a) člena 25 konvencije ICSID in pravil o dodatnem instrumentu ICSID za pisno soglasje strank v sporu in
 - (b) člena II Konvencije o priznavanju in izvrševanju tujih arbitražnih odločb, sklenjene 10. junija 1958 v New Yorku (v nadaljnjem besedilu: Newyorška konvencija) v zvezi s pisnim soglasjem.
3. Šteje se, da je tožeča stranka dala soglasje v skladu s postopki iz tega oddelka v trenutku, ko je predložila zahtevek v skladu s členom 17.30.

ČLEN 17.33

Financiranje s strani tretje osebe

1. Če je stranko v sporu financirala ali jo financira tretja oseba ali če si je uredila financiranje, ki ga zagotavlja tretja oseba, stranka v sporu, ki uživa ugodnosti takega financiranja, drugi stranki v sporu ali senatu sodišča ali, če tak senat sodišča ni ustanovljen, predsedniku sodišča razkrije ime in naslov tretje osebe, ki zagotavlja financiranje, ter po potrebi končnega dejanskega lastnika in strukture podjetja.
2. Stranka v sporu navedeno razkrije v skladu z odstavkom 1 ob predložitvi zahtevka ali, če je financiranje, ki ga zagotavlja tretja oseba, urejeno po predložitvi zahtevka, takoj, ko je sklenjen dogovor, ali takoj, ko so prejeti donacija ali nepovratna sredstva. Stranka v sporu sodišče takoj obvesti o vseh spremembah razkritih podatkov.
3. Sodišče lahko odredi razkritje nadaljnjih informacij v zvezi z dogovorom o financiranju in tretji osebi, ki zagotavlja financiranje, če to v kateri koli fazi postopka šteje za nujno.

PODODDELEK 4

SISTEM SODIŠČ ZA NALOŽBE

ČLEN 17.34

Sodišče prve stopnje

1. Ustanovi se sodišče prve stopnje (v nadaljnjem besedilu: sodišče), ki obravnava zahteve, predložene v skladu s členom 17.30.
2. Skupni odbor ob začetku veljavnosti tega sporazuma imenuje devet sodnikov sodišča. Trije sodniki so državljani države članice, trije državljani Čila in trije državljani tretjih držav. Pri imenovanju članov se Skupni odbor spodbuja, naj upošteva potrebo po zagotovitvi raznolikosti in pravične zastopanosti spolov.
3. Skupni odbor se lahko odloči, da bo povečal ali zmanjšal število sodnikov za večkratnike števila tri. Dodatna imenovanja se izvedejo v skladu z merili iz odstavka 2.

4. Sodniki imajo kvalifikacije, potrebne v državah, katerih državljani so, za imenovanje na sodniški položaj, ali so priznani pravniki. Imajo dokazano strokovno znanje in izkušnje na področju mednarodnega javnega prava. Zaželeno je, da imajo strokovno znanje na področju mednarodnega naložbenega prava in reševanja sporov v zvezi z mednarodnimi investicijskimi ali mednarodnimi trgovinskimi sporazumi.
5. Sodniki so imenovani za petletni mandat. Vendar se mandat petih sodnikov in sicer dveh državljanov države članice, dveh državljanov Čila in državljana tretje države od devetih, imenovanih takoj po začetku veljavnosti tega sporazuma, ki se določijo z žrebom, podaljša na osem let. Izpraznjena mesta se zapolnjujejo sproti. Sodnik, imenovan, da nadomesti drugega sodnika, ki mu mandat ni potekel, opravlja delo v preostalem mandatu predhodnika. Sodnik, ki dela v senatu sodišča, ko se izteče njegov mandat, lahko z dovoljenjem predsednika sodišča še naprej dela v senatu do končanja postopkov navedenega senata in se samo v ta namen šteje za sodnika sodišča.
6. Sodišče ima predsednika in podpredsednika, ki sta ob pomoči sekretariata odgovorna za organizacijska vprašanja. Predsednik in podpredsednik sta izbrana z žrebom za dvoletni mandat med sodniki, ki so državljani tretjih držav. Funkciji opravljata po načelu rotacije, izbor z žrebom pa opravita sopredsednika Skupnega odbora. Podpredsednik deluje kot predsednik, kadar je predsednik zadržan.

7. Sodišče obravnava zadeve v senatih, ki jih sestavljajo trije sodniki, in sicer državljani države članice, državljani Čila in državljani tretje države. Senatu predseduje sodnik, ki je državljani tretje države.
8. Kadar je zahtevek predložen v skladu s členom 17.30, predsednik sodišča določi sestavo senata sodišča za obravnavanje zadeve po načelu rotacije, pri čemer zagotovi, da je sestava senata naključna in nepredvidljiva, hkrati pa vsem sodnikom zagotovi enake možnosti, da so izbrani.
9. Ne glede na odstavek 7 tega člena se stranki v sporu lahko sporazumeta, da zadevo obravnava en sam sodnik, ki je državljani tretje države, imenuje pa ga predsednik sodišča. Tožena stranka tak predlog tožeče stranke razumevajoče obravnava, zlasti če sta zahtevano nadomestilo ali zahtevana škoda razmeroma majhna. Tak predlog se predloži istočasno z vložitvijo zahtevka v skladu s členom 17.30.
10. Sodišče po razpravi s pogodbenicama določi svoje delovne postopke.
11. Sodniki so vedno in v kratkem času na voljo in spremljajo dejavnosti reševanja sporov v skladu s tem delom tega sporazuma.
12. Da se zagotovi razpoložljivost sodnikov, se jim plača redni mesečni honorar, ki se določi s sklepom Skupnega odbora. Predsednik sodišča in, če je ustrezno, podpredsednik, prejme honorar v višini honorarja, ki se določi v skladu s členom 17.35(11) za vsak delovni dan izpolnjevanja funkcij predsednika sodišča v skladu s tem oddelkom.

13. Redni honorar plačata pogodbenici glede na njuno stopnjo razvoja na račun, ki ga upravlja sekretariat Mednarodnega centra za reševanje investicijskih sporov (v nadaljnjem besedilu: ICSID). Če ena pogodbenica ne plača rednega honorarja, ga lahko na podlagi svoje odločitve plača druga pogodbenica. Vsa taka zaostala plačila ostanejo zapadla skupaj z ustreznimi obrestmi. Skupni odbor redno pregleduje znesek in porazdelitev navedenih honorarjev ter lahko priporoči ustrezne prilagoditve.

14. Če Skupni odbor ne sprejme sklepa v skladu z odstavkom 15 tega člena, se znesek drugih honorarjev in stroškov sodnikov v senatu sodišča določi v skladu s pravilom 14(1) upravnih in finančnih predpisov konvencije ICSID, ki velja na datum predložitve zahtevka, sodišče pa ga porazdeli med stranki v sporu v skladu s členom 17.54(5), (6) in (7).

15. Na podlagi sklepa Skupnega odbora se lahko redni honorar ter drugi honorarji in stroški trajno preoblikujejo v redno plačo. V tem primeru sodniki delajo s polnim delovnim časom, Skupni odbor pa določi njihovo plačo in s tem povezane organizacijske zadeve. Sodniki, ki prejemajo redno plačo, ne smejo opravljati nobene druge poklicne dejavnosti, bodisi pridobitne ali nepridobitne, razen če to izjemoma odobri predsednik sodišča.

16. Sekretariat ICSID deluje kot sekretariat sodišča in mu zagotavlja ustrezno podporo. Stroške take podpore sodišče porazdeli med stranki v sporu v skladu s členom 17.54(5), (6) in (7).

ČLEN 17.35

Pritožbeno sodišče

1. Ustanovi se stalno pritožbeno sodišče, ki obravnava pritožbe zoper odločbe, ki jih izda sodišče.
2. Skupni odbor ob začetku veljavnosti tega sporazuma imenuje šest članov pritožbenega sodišča. Dva člana sta državljana države članice, dva državljana Čila in dva državljana tretjih držav. Pri imenovanju članov pritožbenega sodišča se Skupni odbor spodbuja, naj upošteva potrebo po zagotovitvi raznolikosti in pravične zastopanosti spolov.
3. Skupni odbor se lahko odloči za povečanje števila članov pritožbenega sodišča za večkratnike števila tri. Dodatna imenovanja se izvedejo v skladu z merili iz odstavka 2.
4. Člani pritožbenega sodišča imajo kvalifikacije, potrebne v državah, katerih državljani so, za imenovanje na najvišje sodniške položaje, ali so priznani pravniki. Imajo dokazano strokovno znanje in izkušnje na področju mednarodnega javnega prava. Zaželeno je, da imajo strokovno znanje na področju mednarodnega naložbenega prava in reševanja sporov v zvezi z mednarodnimi investicijskimi ali mednarodnimi trgovinskimi sporazumi.

5. Člani pritožbenega sodišča so imenovani za petletni mandat. Vendar se mandat treh od šestih članov, imenovanih takoj po začetku veljavnosti tega sporazuma, ki se določijo z žrebom, podaljša na osem let. Izpraznjena mesta se zapolnjujejo sproti. Član, imenovan, da nadomesti drugega člana, ki mu trajanje imenovanja ni poteklo, opravlja delo v preostalem mandatu predhodnika. Član, ki dela v senatu pritožbenega sodišča, lahko po izteku svojega mandata z dovoljenjem predsednika pritožbenega sodišča še naprej dela v senatu do končanja postopkov navedenega senata in se samo v ta namen šteje za člana pritožbenega sodišča.
6. Pritožbeno sodišče ima predsednika in podpredsednika, ki sta ob pomoči sekretariata odgovorna za organizacijska vprašanja. Predsednik in podpredsednik sta izbrana z žrebom za dveletno obdobje izmed članov, ki so državljani tretjih držav. Funkciji opravljata po načelu rotacije, izbor z žrebom pa opravita sopredsednika Skupnega odbora. Podpredsednik deluje kot predsednik, kadar je predsednik zadržan.
7. Pritožbeno sodišče obravnava pritožbe v senatih, ki jih sestavljajo trije člani, in sicer državljan države članice, državljan Čila in državljan tretje države. Senatu predseduje član, ki je državljan tretje države.
8. Predsednik pritožbenega sodišča določi sestavo senata sodišča za obravnavanje vsake pritožbe po načelu rotacije, pri čemer zagotovi, da je sestava senata naključna in nepredvidljiva, hkrati pa vsem članom zagotovi enake možnosti, da so izbrani.

9. Pritožbeno sodišče po razpravi s pogodbenicama določi svoje delovne postopke.
10. Vsi člani pritožbenega sodišča so vedno in v kratkem času na voljo in spremljajo dejavnosti reševanja sporov v skladu s tem delom tega sporazuma.
11. Da se zagotovi razpoložljivost članov pritožbenega sodišča, se jim plača redni mesečni honorar ter honorar za vsak delovni dan, ko opravljajo funkcijo člana, ki ju določi Skupni odbor. Predsednik pritožbenega sodišča in, če je ustrezno, podpredsednik, prejme honorar za vsak delovni dan izpolnjevanja funkcij predsednika pritožbenega sodišča v skladu s tem oddelkom.
12. Plačo članom pritožbenega sodišča plačata pogodbenici glede na njuno stopnjo razvoja na račun, ki ga upravlja sekretariat ICSID. Če ena pogodbenica ne plača rednega honorarja, ga lahko na podlagi svoje odločitve plača druga pogodbenica. Vsa taka zaostala plačila ostanejo zapadla, skupaj z ustreznimi obrestmi. Skupni odbor redno pregleduje znesek in porazdelitev navedenih honorarjev ter lahko priporoči ustrezne prilagoditve.
13. Na podlagi sklepa skupnega odbora se lahko redni honorar ter honorarji za delovne dneve trajno preoblikujejo v redno plačo. V tem primeru člani pritožbenega sodišča delajo s polnim delovnim časom, Skupni odbor pa določi njihovo plačo in s tem povezane organizacijske zadeve. Člani pritožbenega sodišča, ki prejemajo redno plačo, ne smejo opravljati nobene druge poklicne dejavnosti, niti pridobitne niti nepridobitne, razen če to izjemoma odobri predsednik pritožbenega sodišča.

14. Sekretariat ICSID deluje kot sekretariat pritožbenega sodišča in mu zagotavlja ustrezno podporo. Stroške take podpore pritožbeno sodišče porazdeli med stranki v sporu v skladu s členom 17.54(5), (6) in (7).

ČLEN 17.36

Etika

1. Člani sodišča in člani pritožbenega sodišča so izbrani izmed oseb, katerih neodvisnost je nedvomna. Povezani niso z nobeno vlado¹. V zvezi z zadevami, povezanimi s katerim koli sporom, ne sprejemajo navodil od nobene vlade ali organizacije. Ne sodelujejo pri obravnavanju nobenih sporov, ki bi ustvarjali neposredno ali posredno navzkrižje interesov. Pri tem ravnajo v skladu s Prilogo 17-I. Poleg tega po imenovanju ne delujejo kot svetovalec, izvedenec ali priča, ki jih imenuje stranka, v katerem koli nerešenem ali novem naložbenem sporu v skladu s tem sporazumom, katerim koli drugim sporazumom ali nacionalnim pravnim sistemom.

¹ Treba je pojasniti, da dejstvo, da oseba prejema dohodek od vlade, je bila prej zaposlena pri vladi ali je v sorodstvenem razmerju z vladnim uradnikom, samo po sebi ni razlog za to, da bi se taka oseba štela za neupravičeno.

2. Če stranka v sporu meni, da sodnik sodišča ali član pritožbenega sodišča ne izpolnjuje zahtev iz odstavka 1, pošlje predsedniku sodišča ali predsedniku pritožbenega sodišča, kot je ustrezno, obvestilo o zavrnitvi imenovanja. Obvestilo o zavrnitvi se pošlje v 15 dneh od dneva, ko je bila sestava senata sodišča ali pritožbenega sodišča sporočena stranki v sporu, ali v 15 dneh od dneva, ko je bila ta stranka seznanjena z zadevnimi dejstvi, če ta upravičeno niso bila znana v času sestave senata. V obvestilu o zavrnitvi se navedejo razlogi za zavrnitev.
3. Če se zavrnjeni sodnik pritožbenega sodišča ali član pritožbenega sodišča v 15 dneh od datuma obvestila o zavrnitvi odloči, da ne bo odstopil iz senata, predsednik sodišča ali predsednik pritožbenega sodišča, kot je ustrezno, po zaslišanju strank v sporu in po tem, ko je sodniku sodišča ali članu pritožbenega sodišča dal možnost, da predloži kakršne koli pripombe, v 45 dneh od prejema obvestila o zavrnitvi izda sklep ter nemudoma obvesti stranki v sporu in druge sodnike ali člane senata.
4. O zavrnitvah imenovanja predsednika sodišča v senat odloča predsednik pritožbenega sodišča in obratno.

5. Na obrazloženo priporočilo predsednika pritožbenega sodišča¹ se lahko pogodbenici na podlagi sklepa Skupnega odbora odločita razrešiti sodnika sodišča ali člana pritožbenega sodišča, če njegovo ravnanje ni v skladu z obveznostmi iz odstavka 1 tega člena in ni združljivo z njegovim nadaljnjim članstvom pri sodišču ali pritožbenem sodišču. Če se zadevno domnevno ravnanje nanaša na predsednika pritožbenega sodišča, predsednik sodišča predloži obrazloženo priporočilo. Člena 17.34(2) in 17.35(2) se smiselno uporabljata za zaposlitev prostih delovnih mest, ki se lahko pojavijo v skladu s tem odstavkom.

ČLEN 17.37

Večstranski mehanizem reševanja sporov

Pogodbenici si prizadevata sodelovati pri vzpostavitvi večstranskega naložbenega sodnega in pritožbenega mehanizma za reševanje naložbenih sporov. Ko med pogodbenicama začne veljati mednarodni sporazum, ki določa tak večstranski mehanizem, ki se uporablja za spore na podlagi tega dela sporazuma, ustrezni deli tega oddelka prenehajo veljati. Skupni odbor lahko sprejme sklep, v katerem določi morebitne potrebne prehodne ureditve.

¹ To priporočilo ne posega v sposobnost Skupnega odbora, da predsednika pritožbenega sodišča opozori na ravnanje sodnika sodišča ali člana pritožbenega sodišča, ki morda ni v skladu z obveznostmi iz odstavka 1 in ni združljivo z njegovim nadaljnjim članstvom pri sodišču ali pritožbenem sodišču.

PODODDELEK 5

VODENJE POSTOPKOV

Člen 17.38

Pravo, ki se uporablja, in pravila razlage

1. Sodišče odloči, ali je ukrep, v zvezi s katerim tožeča stranka predloži zahtevek, neskladen s katero koli določbo iz člena 17.25(1).
2. Sodišče pri takem odločanju uporablja ta sporazum in druga pravila mednarodnega prava, ki se uporabljajo med pogodbenicama. Ta sporazum razlaga v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, kakor so kodificirana v Dunajski konvenciji o pravu mednarodnih pogodb.
3. Pojasniti je treba, da sodišče pri odločanju o skladnosti ukrepa z določbami iz člena 17.25(1) po potrebi kot dejstvo upošteva pravo pogodbenice. Pri tem sodišče upošteva prevladujočo razlago takega prava, kot jo določijo sodišča ali organi navedene pogodbenice, kakršen koli pomen, ki ga takemu pravu pripiše sodišče, pa ni zavezujoč za sodišča ali organe navedene pogodbenice.

4. Pojasniti je treba, da sodišče ni pristojno za odločanje o zakonitosti ukrepa, ki domnevno pomeni kršitev določb iz člena 17.25(1) po pravu stranke v sporu.
5. Pojasniti je treba, da če vlagatelj pogodbenice predloži zahtevek v skladu s tem oddelkom, vključno s trditvijo, da je pogodbenica kršila člen 17.17, dokazno breme v zvezi s to trditvijo nosi vlagatelj v skladu s splošnimi načeli mednarodnega prava, ki se uporabljajo za spor.
6. Kadar se pojavijo resni pomisleki glede razlage v zvezi z oddelkoma C¹ ali D, lahko Skupni svet sprejme sklepe o razlagi tega sporazuma. Vsaka taka razlaga je zavezujoča za sodišče in pritožbeno sodišče. Skupni svet lahko odloči, da je razlaga zavezujoča od določenega datuma.

ČLEN 17.39

Razlage prilog

1. Po zahtevku za posvetovanja v skladu s členom 17.27(3) lahko tožena stranka od pododbora pisno zahteva, naj ugotovi, ali in, če je to tako, v kolikšnem obsegu ukrep, ki je predmet zahtevka za posvetovanja, spada na področje uporabe neskladnega ukrepa iz Priloge 17-A ali 17-B.

¹ Kot je navedeno v členu 17.25.

2. Ta zahtevek se pododboru predloži čim prej po prejemu zahtevka za posvetovanja. Ob predložitvi zahtevka pododboru se roki iz členov 17.27(5), 17.27(8), 17.54(10) in 17.55(5) začasno prekinejo.
3. Pododbor poskuša v dobri veri sprejeti zahtevano odločitev. Vsaka taka odločitev se nemudoma posreduje strankam v sporu.
4. Če pododbor v treh mesecih od zahtevka ni odločil o zadevi, začasna prekinitev navedenih rokov preneha veljati.

ČLEN 17.40

Drugi zahtevki

Če se zahtevki predložijo v skladu s tem oddelkom, poglavjem 38 ali drugim mednarodnim sporazumom v zvezi z isto domnevno kršitvijo določb iz člena 17.25(1) in obstaja možnost prekrivanja nadomestila ali bi lahko zahtevek na podlagi drugega mednarodnega sporazuma pomembno vplival na rešitev zahtevka, predloženega v skladu s tem oddelkom, sodišče po zaslišanju strank v sporu v svojem sklepu, odredbi ali odločbi po potrebi upošteva postopek v skladu s poglavjem 38 ali drugim mednarodnim sporazumom. V ta namen lahko tudi ustavi svoj postopek. Sodišče pri ravnanju v skladu s tem členom spoštuje člen 17.54(10).

ČLEN 17.41

Preprečevanje izogibanja

Pojasniti je treba, da se sodišče izreče za nepristojno, če je spor nastal ali je bil razumno predvidljiv, ko je tožeča stranka pridobila lastništvo ali nadzor nad naložbo, ki je predmet spora, ali se je ukvarjala s prestrukturiranjem podjetja, in sodišče na podlagi dejstev zadeve ugotovi, da je tožeča stranka pridobila lastništvo ali nadzor nad naložbo ali se je ukvarjala s prestrukturiranjem podjetja z glavnim namenom predložitve zahtevka v skladu s tem oddelkom. Možnost, da se sodišče v takih okoliščinah izreče za nepristojno, ne posega v druge morebitne ugovore sodišča glede pristojnosti.

ČLEN 17.42

Očitno neutemeljeni zahtevki

1. Tožena stranka lahko najpozneje 30 dni od sestavitve senata sodišča v skladu s členom 17.34(7) in vsekakor pred prvim zasedanjem senata sodišča ali najpozneje 30 dni po tem, ko se je tožena stranka seznanila z dejstvi, na katerih temelji ugovor, vloži ugovor, da je zahtevk neutemeljen.
2. Tožena stranka čim natančneje navede podlago za ugovor.

3. Sodišče po tem, ko strankama v sporu omogoči, da predložita svoje pripombe o ugovoru, na prvem zasedanju senata sodišča ali čim prej po njem izda obrazložen sklep ali začasno odločbo. Če sodišče prejme ugovor po prvem zasedanju senata sodišča, izda tak sklep ali začasno odločbo čim prej, in v vsakem primeru najpozneje 120 dni po vložitvi ugovora. Sodišče pri odločanju o ugovoru domneva, da so dejstva, ki jih zatrjuje tožeča stranka, resnična, upošteva pa lahko tudi vsa pomembna nesporna dejstva.

4. Sklep sodišča ne posega v pravico stranke v sporu do pritožbe v skladu s členom 17.43, ali da med postopkom ugovarja, da zahtevki ni pravno utemeljen, in ne posega v pristojnost sodišča, da druge ugovore obravnava kot predhodno vprašanje.

ČLEN 17.43

Zahtevki brez pravne podlage

1. Brez poseganja v pristojnost sodišča, da druge ugovore obravnava kot predhodno vprašanje, ali v pravico tožene stranke, da predloži morebitne take ugovore, kadar koli je to ustrezno, sodišče kot predhodno vprašanje obravnava in presoja vsak ugovor tožene stranke, da je zahtevki ali kateri koli njegov del, predložen v skladu s tem oddelkom, pravno tak, da tožeči stranki v skladu s členom 17.54 v zvezi z njim ni mogoče ugoditi, tudi če se domneva, da so zatrjevana dejstva resnična. Sodišče lahko upošteva tudi pomembna nesporna dejstva.

2. Ugovor v skladu z odstavkom 1 tega člena se sodišču predloži čim prej po sestavitvi senata sodišča, vsekakor pa najpozneje na datum, ko sodišče določi, da mora tožena stranka predložiti svoj nasprotni prikaz dejstev ali odgovor na tožbo. Ugovor v skladu z odstavkom 1 se ne sme vložiti, dokler poteka postopek v skladu s členom 17.42, razen če sodišče, potem ko je ustrezno upoštevalo okoliščine zadeve, dovoli vložitev ugovora v skladu s tem členom.

3. Po prejemu ugovora v skladu z odstavkom 1 sodišče, razen če meni, da je ugovor očitno neutemeljen, prekine vse postopke v zvezi z vsebino, določi načrt za obravnavo ugovora, ki je v skladu s katerim koli načrtom, ki ga je določilo za obravnavo katerega koli drugega predhodnega vprašanja, in izda sklep ali začasno odločbo o ugovoru, v katerih navede razloge zanj.

ČLEN 17.44

Preglednost

1. Pravila UNCITRAL o preglednosti se smiselno uporabljajo za spore iz tega oddelka, poleg naslednjih pravil.

2. Na seznam dokumentov iz člena 3(1) pravil UNCITRAL o preglednosti se vključijo naslednji dokumenti: dogovor o uporabi mediacije iz člena 17.26 tega sporazuma, zahtevek za posvetovanja iz člena 17.27 tega sporazuma, obvestilo, s katerim se zahteva določitev tožene stranke, in določitev tožene stranke iz člena 17.28 tega sporazuma, obvestilo o zavrnitvi in odločitev o zavrnitvi iz člena 17.36 tega sporazuma ter zahteva za združitev zahtevkov iz člena 17.53 tega sporazuma.
3. Pojasniti je treba, da so lahko v skladu s členom 3(3) pravil UNCITRAL o preglednosti dokazi objavljeni.
4. Ne glede na člen 2 pravil UNCITRAL o preglednosti, pogodbenica EU ali Čile, odvisno od primera, pravočasno in pred sestavitvijo senata sodišča objavi zahtevek za posvetovanja iz člena 17.27 tega sporazuma, obvestilo, s katerim se zahteva določitev tožene stranke, in določitev tožene stranke iz člena 17.28 tega sporazuma, pri čemer se zaupne ali varovane informacije odstranijo¹. Taki dokumenti so lahko objavljeni s sporočilom v repozitoriju v skladu s pravili UNCITRAL o preglednosti.
5. Vsaka stranka v sporu, ki namerava na obravnavi uporabiti informacije, označene kot zaupne ali varovane, o tem obvesti sodišče.

¹ Pojasniti je treba, da se zaupne ali varovane informacije razumejo, kot so opredeljene in določene v skladu s členom 7 pravil UNCITRAL o preglednosti.

6. Vsaka stranka v sporu, ki zatrjuje, da nekatere informacije pomenijo zaupne ali varovane informacije, jih jasno označi kot take, ko jih predloži sodišču.
7. Pojasniti je treba, da nobena določba tega oddelka od tožene stranke ne zahteva, da javnosti prikrije katere koli informacije, ki jih mora v skladu s svojo zakonodajo razkriti.

ČLEN 17.45

Začasne odredbe

Sodišče lahko odredi začasne odredbe, da se ohranijo pravice stranke v sporu ali da se v celoti izvaja pristojnost sodišča, vključno z odredbo za zavarovanje dokazov, s katerimi razpolaga ali ki jih nadzira stranka v sporu, ali o zaščiti pristojnosti sodišča. Sodišče ne sme odrediti zasega premoženja niti ne sme preprečiti obravnave, ki domnevno pomeni kršitev.

ČLEN 17.46

Prekinitev

Če tožeča stranka po predložitvi zahtevka v skladu s tem oddelkom v 180 zaporednih dneh po tej predložitvi ali v takih rokih, o katerih se lahko dogovorita stranki v sporu, postopka ne nadaljuje, se šteje, da je umaknila svoj zahtevek in prekinila postopek. Sodišče na zahtevo tožene stranke in po obvestilu strankama v sporu, v odredbi zabeleži prekinitev in izda odločbo o stroških. Po izdaji take odredbe preneha veljati pooblastilo sodišča. Tožeča stranka pozneje ne more vložiti zahtevka v zvezi z isto zadevo.

ČLEN 17.47

Zavarovanje stroškov postopka

1. Pojasniti je treba, da lahko sodišče na zahtevo tožene stranke tožeči stranki odredi, da zagotovi varščino za vse ali del stroškov, če obstajajo utemeljeni razlogi za domnevo, da obstaja tveganje, da tožeča stranka morda ne more izpolniti odločbe o stroških, izdane zoper njo.
2. Če varščina za stroške ni v celoti zagotovljena v 30 dneh po izdaji odredbe sodišča ali v katerem koli drugem roku, ki ga določi sodišče, sodišče o tem obvesti stranki v sporu. Sodišče lahko odredi začasno prekinitev ali ustavitev postopka.

3. Sodišče upošteva vse predložene dokaze v zvezi z okoliščinami iz odstavka 1, vključno z obstojem financiranja, ki ga zagotavlja tretja oseba.

ČLEN 17.48

Pogodbenica, ki ni stranka v sporu

1. Tožena stranka najpozneje v 30 dneh po prejemu ali takoj po rešitvi kakršnega koli spora v zvezi z zaupnimi ali varovanimi informacijami pogodbenici, ki ni stranka v sporu, predloži:

- (a) zahtevek za posvetovanja iz člena 17.27, obvestilo, s katerim se zahteva določitev tožene stranke iz člena 17.28, zahtevek iz člena 17.30 in morebitne druge dokumente, ki so priloženi takim dokumentom;
- (b) na zahtevo pogodbenice, ki ni stranka v sporu:
 - (i) vloge, prikaze dejstev, predstavitve, zahteve in druge dokumente, ki jih je stranka v sporu predložila sodišču;
 - (ii) pisna stališča, ki jih je sodišču predložila tretja oseba;

- (iii) zapisnike ali dobesedne zapise zaslišanj na sodišču, če so na voljo, in
 - (iv) odredbe, odločbe in sklepe sodišča in
- (c) na zahtevo in na stroške pogodbenice, ki ni stranka v sporu, vse dokaze ali del dokazov, ki so bili predloženi sodišču.
2. Pogodbenica, ki ni stranka v sporu, se ima pravico udeležiti zaslišanja, ki poteka v skladu s tem oddelkom.
3. Sodišče sprejme pisna ali ustna stališča pogodbenice, ki ni stranka v sporu, v zvezi z razlago tega sporazuma ali jo po posvetovanju s strankama v sporu pozove k njihovi predložitvi. Sodišče zagotovi, da imata stranki v sporu razumno možnost, da predložita svoje pripombe o kakršnem koli stališču pogodbenice, ki ni stranka v sporu.

ČLEN 17.49

Intervencija tretjih oseb

1. Sodišče dovoli vsaki osebi, ki lahko izkaže neposreden in dejanski pravni interes v posebnih okoliščinah spora (v nadaljnjem besedilu: intervenient), da intervenira kot tretja oseba. Z intervencijo se lahko le v celoti ali delno podpre pravni položaj ene od strank v sporu.

2. Vloga za intervencijo mora biti vložena v 90 dneh od objave vložitve zahtevka v skladu s členom 17.30. Sodišče o vlogi odloči s sodbo v 90 dneh od datuma vložitve tega zahtevka, po tem, ko strankama v sporu omogoči, da predložita stališča.
3. Če je vlogi za intervencijo ugodeno, intervenient prejme kopijo vsakega procesnega sklepa, vročenega strankama v sporu, razen, če je ustrezno, v primeru zaupnih ali varovanih informacij. Intervenient lahko vloži intervencijsko vlogo v roku, ki ga določi sodišče po tem, ko je posredoval procesne sklepe. Stranki v sporu imata možnost, da odgovorita na intervencijsko vlogo. Intervenientu se dovolita udeležba na obravnavah, ki potekajo v skladu s tem oddelkom, ter ustna izjava.
4. V primeru pritožbe ima intervenient pravico do intervencije pred pritožbenim sodiščem. Smiselno se uporablja odstavek 3.
5. Pravica do intervencije v skladu s tem členom ne posega v možnost sodišča, da sprejme predstavitev *amicus curiae* tretjih oseb, ki imajo pomemben interes v postopku v skladu s členom 4 pravil UNCITRAL o preglednosti.
6. Pojasniti je treba, da se za dejstvo, da je oseba upnik tožeče stranke, ne šteje, da samo po sebi zadostuje za izkaz neposrednega in dejanskega pravnega interesa te osebe v posebnih okoliščinah spora.

ČLEN 17.50

Strokovna poročila

Brez poseganja v imenovanje drugih vrst izvedencev, kadar je to dovoljeno v skladu z veljavnimi pravili iz člena 17.30(2), lahko sodišče na zahtevo stranke v sporu ali na lastno pobudo po posvetovanju s strankama v sporu imenuje enega ali več izvedencev, da mu pisno poročajo o katerem koli dejanskem vprašanju v zvezi z okoljskimi, zdravstvenimi, varnostnimi ali drugimi zadevami, na katere stranka v sporu opozori med postopkom.

ČLEN 17.51

Odškodnina ali drugo nadomestilo

Dejstva, da sta tožeča stranka ali lokalno ustanovljeno podjetje prejela ali bosta prejela odškodnino ali drugo nadomestilo v skladu z zavarovalno pogodbo ali pogodbo o jamstvu v zvezi s celotnim ali delnim nadomestilom, ki se zahteva v sporu, začetem v skladu s tem oddelkom, sodišče ne sprejme kot upravičeno obrambo ali podobno trditev.

ČLEN 17.52

Vloga pogodbenic

1. Pogodbenica ne vloži mednarodnega zahtevka v zvezi s sporom, predloženim v skladu s členom 17.30, razen če druga pogodbenica ni upoštevala in izpolnila odločbe, izdane v takem sporu. To ne izključuje možnosti reševanja sporov v skladu s poglavjem 38 v zvezi z ukrepom, ki se splošno uporablja, tudi če se domneva, da je ta ukrep kršil ta sporazum glede določene naložbe, v zvezi s katero je bil začet spor v skladu s členom 17.30. Ta odstavek ne posega v člen 17.48.
2. Odstavek 1 ne preprečuje neformalnih izmenjav z izključnim namenom lažjega reševanja spora.

ČLEN 17.53

Združitev zahtevkov

1. Če imata dva ali več zahtevkov, ki so bili predloženi ločeno v skladu s tem oddelkom, skupno pravno ali dejansko vprašanje in izhajajo iz istih dogodkov in okoliščin, lahko tožena stranka predsedniku sodišča predloži zahtevo za združeno obravnavo vseh takih zahtevkov ali njihovih delov. V zahtevi so navedeni:
 - (a) imena in naslovi strank v sporu v zvezi z zahtevki, združitev katerih se zahteva;

(b) obseg zahtevane združitve zahtevkov in

(c) razlogi za zahtevo.

2. Tožena stranka predloži zahtevo tudi vsaki tožeči stranki v zvezi z zahtevki, katerih združitev zahteva tožena stranka.

3. Če vse stranke v sporu v zvezi z zahtevki, katerih združitev se zahteva, soglašajo z združeno obravnavo zahtevkov, stranke v sporu v skladu z odstavkom 1 predsedniku sodišča predložijo skupno zahtevo. Če predsednik sodišča ne ugotovi, da je zahtevek očitno neutemeljen, v 30 dneh po prejemu take zahteve v skladu s členom 17.34 sestavi nov senat sodišča (v nadaljnjem besedilu: senat za združitev zahtevkov), ki je v celoti ali delno pristojen za nekatere ali vse zahtevke, na katere se nanaša navedena zahteva.

4. Če stranki v sporu iz odstavka 3 tega člena v 30 dneh po tem, ko je zadnja tožeča stranka prejela zahtevo za združitev zahtevkov iz odstavka 1 tega člena, nista dosegli dogovora o zahtevi za združitev zahtevkov, lahko predsednik sodišča sestavi senat sodišča za združitev zahtevkov v skladu s členom 17.34. Senat za združitev zahtevkov v celoti ali delno prevzame pristojnost za nekatere ali vse zahtevke, če se po upoštevanju stališč strank v sporu prepriča, da se zahtevki, predloženi v skladu s členom 17.30, nanašajo na skupno pravno ali dejansko vprašanje in izhajajo iz istih dogodkov ali okoliščin, združitev zahtevkov pa bi najboljše koristila pošten in učinkovit rešitvi zahtevkov, vključno z interesom doslednosti odločb.

5. Če se tožeče stranke v 30 dneh po tem, ko je zadnja tožeča stranka prejela zahtevo za združitev zahtevkov, niso dogovorile o pravilih za reševanje sporov s seznama iz člena 17.30(2), se zahteva za združeno obravnavo zahtevkov predloži senatu sodišča za združitev zahtevkov ob uporabi arbitražnih pravil UNCITRAL, za katere veljajo pravila iz tega oddelka.
6. Senati sodišča, sestavljeni v skladu s členom 17.34, odstopijo pristojnost v zvezi z zahtevki ali njihovimi deli, za katere je pristojen senat za združitev zahtevkov, postopki takih senatov pa se začasno prekinejo. Odločba senata sodišča za združitev zahtevkov v zvezi z deli zahtevkov, za katere je senat prevzel pristojnost, je zavezujoča za senate, pristojne za preostanek zahtevkov, od datuma, ko postane odločba končna v skladu s členom 17.56.
7. Tožeča stranka, katere zahtevek je predmet združitve, lahko svoj zahtevek ali njegov del, ki je predmet združitve, umakne iz postopka za reševanje sporov v skladu s tem členom, pri čemer se tak zahtevek ali njegov del v skladu s členom 17.30 ne more ponovno vložiti.
8. Na zahtevo tožene stranke lahko senat sodišča za združitev zahtevkov na enaki podlagi in z enakim učinkom kot v odstavkih 3 do 6, ugotovi, ali je pristojen za celoten zahtevek ali njegov del, ki spada na področje uporabe odstavka 1 in je predložen po uvedbi postopka združitve zahtevkov.

9. Senat sodišča za združitev zahtevkov lahko na zahtevo ene od tožečih strank sprejme ukrepe za ohranitev zaupnosti zaupnih ali varovanih informacij navedene tožeče stranke v razmerju do drugih tožečih strank. Taki ukrepi lahko vključujejo predložitev redigiranih različic dokumentov, ki vsebujejo zaupne ali varovane informacije, drugim tožečim strankam ali dogovore, da se deli zaslišanj ne razkrijejo javnosti.

ČLEN 17.54

Začasna odločba

1. Če sodišče ugotovi, da je tožena stranka kršila katero koli določbo iz člena 17.25(1), kot zatrjuje tožeča stranka, lahko sodišče na podlagi zahteve tožeče stranke in po zaslišanju strank v sporu, prisodi le:

- (a) denarno odškodnino in morebitne pripadajoče obresti in
- (b) vračilo premoženja; v tem primeru lahko tožena stranka v skladu z odločbo namesto vračila plača denarno odškodnino in morebitne pripadajoče obresti, določene v skladu s členom 17.19.

Kadar je bil zahtevek predložen v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, je v vsaki odločbi v skladu s tem odstavkom navedeno, da:

- (a) se morebitna denarna odškodnina in obresti plačajo lokalno ustanovljenemu podjetju;
- (b) se kakršno koli vračilo premoženja izvede lokalnemu podjetju.

Pojasniti je treba, da sodišče ne sme dodeliti drugih pravnih sredstev, razen tistih iz prvega pododstavka, niti ne sme odrediti razveljavitve, prenehanja ali spremembe zadevnega ukrepa ali ukrepov.

2. Denarna odškodnina ne sme biti večja od izgube, ki jo je tožeča stranka ali, če je tožeča stranka delovala v imenu lokalno ustanovljenega podjetja, lokalno ustanovljeno podjetje utrpelo zaradi kršitve zadevnih določb iz člena 17.25(1), zmanjšana za kakršno koli predhodno odškodnino ali nadomestilo, ki ju je zadevna pogodbenica že plačala. Sodišče tako denarno odškodnino določi na podlagi vlog strank v sporu, in, če je ustrezno, upošteva soodgovornost, ki je bodisi naklepna bodisi posledica malomarnosti, ali nezamejitev škode.

3. Pojasniti je treba, da če vlagatelj pogodbenice predloži zahtevek v skladu s členom 17.30, lahko povrne le izgubo ali škodo, ki jo je utrpel kot vlagatelj pogodbenice.

4. Sodišče ne sme prisoditi kaznovalne odškodnine.

5. Sodišče odredi, da stroške postopka krije neuspešna stranka v sporu. V izjemnih okoliščinah lahko sodišče take stroške porazdeli med stranki v sporu, če ugotovi, da je razdelitev primerna glede na okoliščine zadeve.
6. Tudi kritje drugih razumnih stroškov, vključno z razumnimi stroški pravnega zastopanja in pomoči, sodišče dodeli neuspešni stranki v sporu, če zavrne zahtevek in izda odločbo v skladu s členom 17.42 ali 17.43. V drugih okoliščinah sodišče porazdeli druge razumne stroške, vključno z razumnimi stroški pravnega zastopanja in pomoči, med stranki v sporu, pri čemer upošteva izid postopka in druge ustrezne okoliščine, kot je ravnanje strank v sporu.
7. Če so bili uspešni le nekateri deli zahtevkov, se stroški sorazmerno prilagodijo glede na število ali obseg uspešnih delov zahtevkov.
8. Pritožbeno sodišče določi in porazdeli stroške v skladu s tem členom.
9. Skupni odbor najpozneje eno leto od začetka veljavnosti tega sporazuma sprejme dopolnilna pravila o honorarjih, da se določi najvišji znesek stroškov pravnega zastopanja in pomoči, ki ga lahko krijejo specifične kategorije neuspešnih strank v sporu, pri čemer upošteva njihova finančna sredstva.

10. Sodišče izda začasno odločbo v 24 mesecih od datuma predložitve zahtevka. Če sodišče navedenega roka ne more spoštovati, sprejme v zvezi s tem odločbo, v kateri strankama v sporu navede razloge za tako zamudo in predvideni datum izdaje začasne odločbe.

ČLEN 17.55

Pritožbeni postopek

1. Katera koli stranka v sporu se lahko pri pritožbenem sodišču pritoži zoper začasno odločbo v 90 dneh po njeni izdaji. Razlogi za pritožbo so:

- (a) da je sodišče napačno razlagalo ali uporabilo pravo, ki se uporablja;
- (b) da je sodišče očitno napačno presodilo dejstva, po potrebi vključno s presojo prava pogodbenice, ali
- (c) razlogi, navedeni v členu 52 konvencije ICSID, kolikor niso zajeti v pododstavkih (a) ali (b) tega odstavka.

2. Pritožbeno sodišče pritožbo zavrne, če ugotovi, da je neutemeljena. Pritožbo lahko zavrne tudi po pospešenem postopku, če je jasno, da je očitno neutemeljena.

3. Če pritožbeno sodišče ugotovi, da je pritožba utemeljena, se s sklepom pritožbenega sodišča v celoti ali delno spremenijo ali razveljavijo pravne ugotovitve in sklepi začasne odločbe. V sklepu natančno navede, kako je spremenilo ali razveljavilo zadevne ugotovitve in sklepe sodišča.
4. Če dejstva, ki jih je ugotovilo sodišče, to dopuščajo, pritožbeno sodišče uporabi svoje pravne ugotovitve in sklepe v zvezi s takimi dejstvi ter izda končno odločbo. Če to ni mogoče, zadevo vrne sodišču v ponovno odločanje.
5. Pritožbeni postopek praviloma ne traja dlje od 180 dni od datuma uradnega obvestila o odločitvi stranke v sporu o pritožbi do datuma izdaje odločbe pritožbenega sodišča. Če pritožbeno sodišče meni, da svoje odločitve ne more izdati v navedenem 180 dnevnom roku, stranki v sporu pisno obvesti o razlogih za zamudo in oceni rok, v katerem bo izdalo svojo odločitev. Postopki v nobenem primeru ne bi smeli trajati več kot 270 dni.
6. Stranka v sporu, ki vloži pritožbo, zagotovi zavarovanje stroškov pritožbenega postopka.
7. Členi 17.33, 17.44, 17.45, 17.46, 17.48 in po potrebi druge določbe tega oddelka se smiselno uporabljajo za pritožbeni postopek.

ČLEN 17.56

Končna odločba

1. Začasna odločba, izdana v skladu s tem oddelkom, postane končna, če se nobena od strank v sporu ni pritožila zoper začasno odločbo v skladu s členom 17.55.
2. Če je bila zoper začasno odločbo vložena pritožba in je pritožbeno sodišče pritožbo zavrnilo v skladu s členom 17.55, postane začasna odločba končna na datum zavrnitve pritožbe s strani pritožbenega sodišča.
3. Če je bila zoper začasno odločbo vložena pritožba in je pritožbeno sodišče izdalo končno odločbo, postane začasna odločba, kakor jo je spremenilo ali razveljavilo pritožbeno sodišče, končna na datum izdaje končne odločbe s strani pritožbenega sodišča.
4. Če je bila zoper začasno odločbo vložena pritožba in je pritožbeno sodišče spremenilo ali razveljavilo pravne ugotovitve in sklepe začasne odločbe ter sodišču zadevo vrnilo v ponovno odločanje, sodišče po zaslišanju strank v sporu, če je to primerno, svojo začasno odločbo spremeni tako, da izraža ugotovitve in sklepe pritožbenega sodišča. Sodišče zavezujejo ugotovitve pritožbenega sodišča. Sodišče si prizadeva izdati spremenjeno odločbo v 90 dneh od prejema odločbe pritožbenega sodišča. Spremenjena začasna odločba postane končna 90 dni po njeni izdaji.

5. Končna odločba vključuje vsako končno odločbo pritožbenega sodišča, izdano v skladu s členom 17.55.

ČLEN 17.57

Izvrševanje odločb

1. Odločba, izdana v skladu s tem oddelkom, je izvršljiva šele, ko postane končna v skladu s členom 17.56. Končne odločbe, izdane v skladu s tem oddelkom, so za stranki v sporu zavezujoče in niso predmet pritožbe, pregleda, razveljavitve, razglasitve ničnosti ali katerega koli drugega pravnega sredstva¹.
2. Vsaka pogodbenica prizna odločbo, izdano v skladu s tem oddelkom, kot zavezujočo in izvršuje denarno obveznost na svojem ozemlju enako kot v primeru končne sodbe nacionalnega sodišča ali sodišča navedene pogodbenice.
3. Izvršitev odločbe urejajo zakoni in predpisi v zvezi z izvršitvijo sodb ali odločb, ki veljajo, kadar se zahteva taka izvršitev.
4. Pojasniti je treba, da člen 41.10 ne preprečuje priznavanja, izvrševanja in izvajanja odločb, izdanih v skladu s tem oddelkom.

¹ Pojasniti je treba, da to stranki v sporu ne preprečuje, da od sodišča zahteva revizijo ali razlago odločbe v skladu z veljavnimi pravili za reševanje sporov, kadar je ta možnost na voljo v skladu z veljavnimi pravili.

5. Za namene člena 1 Newyorške konvencije so končne odločbe, izdane v skladu s tem oddelkom, arbitražne odločbe v zvezi s terjatvami, za katere se šteje, da izhajajo iz poslovnega odnosa ali posla.

6. V pojasnilo in ob upoštevanju odstavka 1 tega člena, če je bil zahtevek predložen v reševanje sporov v skladu s členom 17.30(2) tega sporazuma, pododstavek (a), se končna odločba, izdana v skladu s tem oddelkom, šteje za odločbo v skladu z oddelkom 6 konvencije ICSID.

POGLAVJE 18

ČEZMEJNA TRGOVINA S STORITVAMI

ČLEN 18.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za ukrepe pogodbenice, ki vplivajo na čezmejno trgovino s storitvami, ki jih opravljajo ponudniki storitev druge pogodbenice. Taki ukrepi vključujejo ukrepe, ki vplivajo na:

(a) pripravo, distribucijo, trženje, prodajo in izvedbo storitve;

- (b) nakup, uporabo ali plačilo storitve;
- (c) dostop do storitev ali uporabo storitev, ki so povezane z zagotavljanjem druge storitve in za katere pogodbenica zahteva, da so na splošno dostopne javnosti, vključno z distribucijskimi, prometnimi in telekomunikacijskimi omrežji, in
- (d) zagotavljanje obveznice ali druge oblike finančnega jamstva kot pogoja za opravljanje storitve.

2. To poglavje se ne uporablja za:

- (a) finančne storitve, kot so opredeljene v členu 25.2;
- (b) avdiovizualne storitve;
- (c) nacionalno pomorsko kabotažo¹;

¹ Nacionalna pomorska kabotaža iz tega poglavja brez poseganja v področje uporabe dejavnosti, ki se lahko štejejo za kabotažo v skladu z ustrezno nacionalno zakonodajo, zajema prevoz potnikov ali blaga med pristaniščem ali točko v Čilu ali državi članici in drugim pristaniščem ali točko v Čilu ali isti državi članici, vključno z njenim epikontinentalnim pasom, kot je določeno v Konvenciji Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, ter promet, ki se začne in konča v istem pristanišču ali točki v Čilu ali državi članici.

- (d) notranji ali mednarodni zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu¹, bodisi rednemu bodisi posebnemu, in storitve, ki se neposredno nanašajo na uresničevanje prometnih pravic, razen:
- (i) storitev popravil in vzdrževanja zrakoplovov, med katerimi je zrakoplov umaknjen iz prometa;
 - (ii) prodaje in trženja storitev zračnega prevoza;
 - (iii) storitev računalniškega sistema rezervacij (CRS) ter
 - (iv) storitev zemeljske oskrbe;
- (e) javno naročanje in
- (f) subvencije ali nepovratna sredstva, ki jih zagotovi pogodbenica ali podjetje v državni lasti, vključno z vladnimi posojili, jamstvi in zavarovanjem.

¹ Pojasniti je treba, da zračni prevoz ali povezane storitve v podporo zračnemu prevozu vključujejo naslednje storitve: zračni prevoz; storitve, ki se opravljajo z zrakoplovom, pri čemer glavni namen teh storitev ni prevoz blaga ali potnikov, kot so gašenje požarov iz zraka, usposabljanje za letenje, ogledi znamenitosti, škropljenje, geodetske meritve, kartiranje, fotografiranje, skoki s padalom, vleka jadralnih letal, helikopterske gradbene storitve in helikoptersko spravilo lesa ter druge letalske storitve na področju kmetijstva, industrije in nadzora; dajanje zrakoplovov s posadko v najem in obratovanje letališč.

ČLEN 18.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 17-A, 17-B in 17-C:

- (a) „storitve popravil in vzdrževanja zrakoplovov“ pomeni dejavnosti, ki se opravljajo na zrakoplovu ali njegovem delu, medtem ko je umaknjen iz prometa, in ne vključujejo t. i. linijskega vzdrževanja;
- (b) „storitve računalniškega sistema rezervacij (CRS)“ pomeni storitve računalniških sistemov, ki vsebujejo podatke o vozni redih letalskih prevoznikov, o razpoložljivih zmogljivostih, o vozninah in pravilih o prevozu, na podlagi katerih je možno rezervirati ali izdajati vozovnice;
- (c) „čezmejna trgovina s storitvami“ ali „čezmejno opravljanje storitev“ pomeni opravljanje storitve:
 - (i) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice ali
 - (ii) na ozemlju ene pogodbenice za potrošnika storitve druge pogodbenice;

- (d) „podjetje“ pomeni pravno osebo, podružnico ali predstavništvo, ustanovljeno na podlagi poslovne enote;
- (e) „storitve zemeljske oskrbe“ pomeni opravljanje naslednjih storitev na letališču za plačilo ali po pogodbi: zastopništvo letalskega prevoznika, upravljanje in nadzor; oskrba potnikov; sprejem in odprema prtljage; oskrba na ploščadi; gostinstvo, razen priprave hrane; odprema letalskega tovora in pošte; oskrba zrakoplova z gorivom; oskrba in čiščenje zrakoplova; kopenski prevoz ter letalska operacija, upravljanje posadke in načrtovanje letov; storitve zemeljske oskrbe ne vključujejo: samooskrbe; varstva; linijskega vzdrževanja; popravil in vzdrževanja zrakoplovov ali upravljanja oziroma obratovanja bistvene, centralizirane letališke infrastrukture, kot so zmogljivosti za razledenitev, sistemi za distribucijo goriva, sistemi za sprejem in odpremo prtljage ter stalni prometni sistemi znotraj letališča;

(f) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni¹:

(i) za pogodbenico EU:

- (A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Evropske unije ali vsaj ene od njenih držav članic in ki na ozemlju Evropske unije opravlja bistvene poslovne dejavnosti², in
- (B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Evropske unije in jih obvladujejo fizične osebe države članice, katerih plovila so registrirana v državi članici in plujejo pod njeno zastavo;

(ii) za Čile:

- (A) pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Čila in ki na ozemlju Čila opravlja bistvene poslovne dejavnosti, ter
- (B) ladjarske družbe, ki imajo sedež zunaj Čila in jih obvladujejo fizične osebe Čila, katerih plovila so registrirana v Čilu in plujejo pod njegovo zastavo;

¹ Pojasniti je treba, da se ladjarske družbe iz te opredelitve štejejo za pravne osebe pogodbenice le v zvezi z njihovimi dejavnostmi, povezanimi z opravljanjem storitev pomorskega prevoza.

² V skladu s svojim uradnim obvestilom glede Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Svetovni trgovinski organizaciji (WT/REG39/1) se pogodbenica EU zaveda, da je koncept „dejanske in trajne povezave“ z gospodarstvom države članice iz člena 54 Pogodbe o delovanju Evropske unije enak konceptu „bistvenih poslovnih dejavnosti“.

- (g) „prodaja in trženje storitev zračnega prevoza“ pomeni priložnosti za zadevnega letalskega prevoznika, da prosto prodaja in trži svoje storitve zračnega prevoza, vključno z vsemi vidiki trženja, kot so tržna analiza, oglaševanje in distribucija, vendar ne vključuje oblikovanja cen storitev zračnega prevoza ali pogojev, ki se uporabljajo;
- (h) „storitev“ pomeni vse storitve v vseh sektorjih, razen storitev, ki se opravljajo pri izvajanju javnih pooblastil;
- (i) „storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil“ pomeni kakršno koli storitev, ki se ne opravlja niti na tržni podlagi niti v konkurenci z enim ali več ponudniki storitev, in
- (j) „ponudnik storitev pogodbenice“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo pogodbenice, ki želi opravljati ali opravlja storitev.

ČLEN 18.3

Pravica do urejanja

Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo pravico do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje zakonitih ciljev politike, kot so varovanje javnega zdravja, socialne storitve, izobraževanje, varnost, okolje, vključno s podnebnimi spremembami, javna morala, socialno varstvo ali varstvo potrošnikov, varstvo zasebnosti in podatkov ter spodbujanje in varovanje kulturne raznolikosti.

ČLEN 18.4

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica storitvam in ponudnikom storitev druge pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim storitvam in ponudnikom storitev.
2. Obravnava, ki jo pogodbenica zagotovi v skladu z odstavkom 1:
 - (a) v zvezi z regionalno ali lokalno ravno javne uprave v Čilu, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah navedena raven javne uprave zagotavlja za svoje storitve in svojim ponudnikom storitev;
 - (b) v zvezi z vlado države članice ali v njej pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo navedena vlada v podobnih okoliščinah zagotavlja za svoje storitve ali svojim ponudnikom storitev.
3. Pogodbenica lahko izpolni zahtevo iz odstavka 1, tako da storitve in ponudnike storitev druge pogodbenice obravnava formalno enako ali formalno drugače kot obravnava lastne storitve in ponudnike storitev.
4. Formalno enaka ali formalno drugačna obravnava se šteje za manj ugodno, če spremeni konkurenčne pogoje v korist storitev ali ponudnikov storitev pogodbenice v primerjavi s ponudniki storitev iz druge pogodbenice.

5. Nobena določba tega člena se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da zagotovi nadomestilo za naravno podrejen konkurenčni položaj zaradi tujega izvora zadevnih storitev ali ponudnikov storitev.

ČLEN 18.5

Obravnava po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica storitvam in ponudnikom storitev druge pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja storitvam in ponudnikom storitev iz tretje države.

2. Odstavek 1 se ne razlaga tako, da pogodbenico zavezuje, da na storitve in ponudnike storitev druge pogodbenice razširi kakršno koli obravnavo, ki izhaja iz ukrepov za priznavanje standardov, vključno s standardi ali merili za izdajo dovoljenj, licenciranje ali certificiranje fizične osebe ali podjetja za opravljanje gospodarske dejavnosti ali bonitetnimi ukrepi.

3. Pojasniti je treba, da obravnava iz odstavka 1 ne vključuje postopkov za reševanje sporov ali mehanizmov, določenih v drugih mednarodnih pogodbah ali trgovinskih sporazumih. Vsebinske določbe v drugih mednarodnih pogodbah ali trgovinskih sporazumih same po sebi ne pomenijo obravnave iz odstavka 1, zato ne morejo povzročiti kršitve tega člena brez ukrepov, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani. Ukrepi pogodbenice, ki se uporabljajo v skladu s takimi vsebinskimi določbami, lahko pomenijo „obravnavo“ v skladu s tem členom in tako povzročijo kršitev tega člena.

ČLEN 18.6

Lokalna prisotnost

Pogodbenica od ponudnika storitev druge pogodbenice ne zahteva, da kot pogoj za čezmejno opravljanje storitve ustanovi ali ohrani podjetje ali da ima prebivališče na njenem ozemlju.

ČLEN 18.7

Dostop do trga

V sektorjih ali podsektorjih, v katerih se sprejmejo zaveze glede dostopa do trga, pogodbenica na podlagi svojega celotnega ozemlja ali ozemeljske razdelitve ne sprejme ali ohrani ukrepov, ki:

(a) uvajajo omejitve glede:

- (i) števila ponudnikov storitev v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih ponudnikov storitev ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
- (ii) skupne vrednosti storitvenih transakcij ali premoženja v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;

- (iii) skupnega števila storitvenih operacij ali celotne količine opravljenih storitev, izraženih v določenih številčnih enotah v obliki kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb¹ ali
 - (iv) skupnega števila fizičnih oseb, ki se lahko zaposlijo v določenem storitvenem sektorju ali jih ponudnik storitev lahko zaposli ter so potrebne za opravljanje določene storitve in neposredno povezane s tem, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb, ali
- (b) omejujejo ali zahtevajo posebne vrste pravnih subjektov ali skupnih podjetij, prek katerih lahko ponudnik storitev opravlja storitev.

¹ Ta pododstavek ne zajema ukrepov pogodbenice, ki omejujejo vložke za opravljanje storitev.

ČLEN 18.8

Neskladni ukrepi

1. Členi 18.4, 18.5 in 18.6 se ne uporabljajo za:

(a) noben obstoječ neskladen ukrep:

(i) za pogodbenico EU:

(A) ki ga ohranja Evropska unija, kot je določeno v Dodatku 17-A-1;

(B) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1;

(C) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 17-A-1, ali

(D) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave, in

(ii) za Čile:

(A) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2;

(B) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 17-A-2, ali

(C) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave,

(b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka ali

(c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka, če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členi 18.4, 18.5 in 18.6.

2. Členi 18.4, 18.5 in 18.6 se ne uporabljajo za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi, kot so določeni na njenem seznamu v Prilogi 17-B.

3. Člen 18.7 se ne uporablja za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi kakor je določeno v Prilogi 17-C.

ČLEN 18.9

Odrekanje ugodnosti

Pogodbenica lahko odreče ponudniku storitve iz druge pogodbenice ugodnosti iz tega oddelka, če pogodbenica, ki odreka ugodnosti, sprejme ali ohrani ukrepe v zvezi z ohranjanjem mednarodnega miru in varnosti, vključno z varstvom človekovih pravic, ki:

- (a) prepovedujejo transakcije z navedenim ponudnikom storitev ali osebo, ki ima tega ponudnika storitev v lasti ali ga obvladuje, ali
- (b) bi se kršili ali zaobšli, če bi se ugodnosti iz tega poglavja priznale navedenemu ponudniku storitev.

ČLEN 18.10

Pododbor za storitve in naložbe

V skladu s členom 8.8(1) se ustanovi Pododbor za storitve in naložbe (v nadaljnjem besedilu: pododbor). Pri obravnavi zadev v zvezi s storitvami pododbor spremlja in zagotavlja ustrezno izvajanje tega poglavja, poglavij 19, 20, 21, 22, 23, 24 in 26 ter prilog 17-A do 17-I, 19-A, 19-B, 19-C, 21-A in 21-B.

POGLAVJE 19

ZAČASNA PRISOTNOST FIZIČNIH OSEB IZ POSLOVNIH RAZLOGOV

ČLEN 19.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za ukrepe pogodbenice v zvezi z opravljanjem gospodarskih dejavnosti z vstopom ali začasnim bivanjem fizičnih oseb druge pogodbenice na njenem ozemlju, ki so poslovni obiskovalci, pristojni za ustanovitev poslovne enote, vlagatelji, osebe, premeščene znotraj podjetja, kratkoročni poslovni obiskovalci, ponudniki pogodbenih storitev in neodvisni strokovnjaki.
2. To poglavje se ne uporablja za sektorje iz člena 18.1(2), pododstavki (b), (c) in (d).
3. To poglavje se ne uporablja za ukrepe pogodbenice, ki vplivajo na fizične osebe druge pogodbenice, ki želijo dostop do trga dela, ali za ukrepe v zvezi z državljanstvom, narodnostno pripadnostjo, prebivališčem ali zaposlitvijo za nedoločen čas.
4. Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje uporabe ukrepov za zakonsko urejanje vstopa fizičnih oseb druge pogodbenice na njeno ozemlje ali njihovega začasnega bivanja na njenem ozemlju, vključno z ukrepi, potrebnimi za zaščito celovitosti njenih meja in zagotovitev urejenega prehajanja fizičnih oseb prek njenih meja, če se navedeni ukrepi ne uporabljajo na način, da bi se izničile ali omejile ugodnosti, ki jih ima druga pogodbenica na podlagi tega dela tega sporazuma.

5. Samo dejstvo, da pogodbenica od oseb druge pogodbenice zahteva, da pridobijo vizum, se ne šteje za izničenje ali omejitev ugodnosti, ki jih ima druga pogodbenica na podlagi tega dela tega sporazuma.
6. Če v tem poglavju niso sprejete zaveze, se še naprej uporabljajo vse zahteve, ki jih določa pravo pogodbenice v zvezi z vstopom in začasnim bivanjem fizičnih oseb, vključno z zakoni in predpisi v zvezi z obdobjem bivanja.
7. Ne glede na to poglavje se še naprej uporabljajo vse zahteve, ki jih določa pravo pogodbenice v zvezi z delom in ukrepi s področja socialne varnosti, vključno z zakoni in predpisi v zvezi z minimalnimi plačami in kolektivnimi pogodbami o plačah.
8. Zaveze v skladu s tem poglavjem v zvezi z vstopom in začasnim bivanjem fizičnih oseb iz poslovnih razlogov ne veljajo v primerih, kadar je namen ali učinek vstopa in začasnega bivanja posegati v izid kakršnih koli sporov glede dela ali upravljanja ali pogajanj ali kako drugače vplivati nanje oziroma posegati v zaposlitev katere koli fizične osebe, udeležene v tem sporu, ali vplivati nanjo.

ČLEN 19.2

Opredelitev pojmov

1. Za to poglavje in priloge 19-A, 19-B in 19-C se uporabljajo opredelitve v členih 17.2 in 18.2, z izjemo opredelitve pojma vlagatelj pogodbenice iz člena 17.2(1), pododstavek (l).

2. V tem poglavju in prilogah 19-A, 19-B in 19-C:

- (a) „poslovni prodajalci“ pomeni kratkoročne poslovne obiskovalce, ki:
 - (i) so predstavniki ponudnika storitev ali blaga pogodbenice za namene pogajanj o prodaji storitev ali blaga oziroma sklepajo pogodbe o prodaji storitev ali blaga za navedenega ponudnika ter se med drugim: udeležujejo sestankov ali konferenc; sodelujejo pri posvetovanjih s kolegi in sprejemajo naročila ali se pogajajo o pogodbah s podjetjem, ki se nahaja na ozemlju druge pogodbenice;
 - (ii) ne opravljajo storitve v okviru pogodbe, sklenjene med podjetjem, ki ni tržno prisotno na ozemlju druge pogodbenice, kjer začasno bivajo kratkoročni poslovni obiskovalci, in potrošnikom na navedenem ozemlju, in
 - (iii) niso komisionarji,
- (b) „poslovni obiskovalci, pristojni za ustanovitev poslovne enote“ pomenijo fizične osebe na vodilnih položajih v pravni osebi pogodbenice, ki so odgovorne za ustanovitev podjetja take pravne osebe na ozemlju druge pogodbenice, ki ne ponujajo ali opravljajo storitev ali kakršne koli gospodarske dejavnosti, razen tistih, ki so potrebne za namene ustanovitve, in ne prejemajo plačila od vira, ki se nahaja v drugi pogodbenici;

- (c) „ponudniki pogodbenih storitev“ pomeni fizične osebe, zaposlene v pravni osebi pogodbenice, ki nima sedeža na ozemlju druge pogodbenice in ni agencija za zaposlovanje in zagotavljanje dela ter ne posluje v imenu take agencije in ki je s končnim potrošnikom v drugi pogodbenici v dobri veri sklenila pogodbo o opravljanju storitev, za izpolnitev katere je potrebna začasna prisotnost njenih zaposlenih v navedeni drugi pogodbenici¹;
- (d) „neodvisni strokovnjaki“ pomeni fizične osebe, ki se ukvarjajo z opravljanjem storitve in so registrirane kot samozaposlene osebe na ozemlju pogodbenice, ne pa na ozemlju druge pogodbenice, ki so s končnim potrošnikom v drugi pogodbenici v dobri veri sklenile pogodbo o opravljanju storitev, in sicer ne prek agencije za zaposlovanje in zagotavljanje dela, pri čemer je za izpolnitev pogodbe o opravljanju storitev potrebna njihova začasna prisotnost v navedeni drugi pogodbenici²;
- (e) „monterji in vzdrževalci“ pomeni kratkoročne poslovne obiskovalce, ki imajo specializirano znanje, bistveno za pogodbeno obveznost prodajalca ali najemodajalca, ki opravljajo storitve ali usposablajo osebe za opravljanje storitev v skladu z garancijsko pogodbo ali drugo pogodbo o opravljanju storitev, povezano s prodajo ali najemom komercialne ali industrijske opreme ali strojev, vključno z računalniškimi in povezanimi storitvami, ki jih kupi ali najame podjetje zunaj ozemlja pogodbenice, vstop na katero in začasno bivanje se zahtevata ves čas trajanja garancijske pogodbe ali pogodbe o opravljanju storitev;

¹ Pogodba o opravljanju storitev iz tega pododstavka izpolnjuje zahteve prava pogodbenice, v kateri se pogodba izvaja.

² Pogodba o opravljanju storitev iz tega pododstavka izpolnjuje zahteve prava pogodbenice, v kateri se pogodba izvaja.

- (f) „osebe, premeščene znotraj podjetja“ pomeni fizične osebe, ki so zaposlene v pravni osebi pogodbenice ali njeni partnerji vsaj eno leto, ki so začasno premeščene v podjetje navedene pravne osebe na ozemlju druge pogodbenice in ki spadajo v eno od naslednjih kategorij:
- (i) vodstveni delavci;
 - (ii) strokovnjaki;
 - (iii) zaposleni na usposabljanju;
- (g) „vlagatelj“ pomeni fizično osebo, ki na ozemlju druge pogodbenice ustanovi podjetje, za katero je navedena fizična oseba ali pravna oseba, ki zaposluje navedeno fizično osebo, zagotovi ali izvaja postopek za zagotovitev znatnega zneska kapitala, in ki razvija ali upravlja poslovanje navedenega podjetja v funkciji, ki je nadzorna ali izvršilna;
- (h) „vodstveni delavci“ pomeni fizične osebe na vodilnih položajih v pravni osebi pogodbenice, ki predvsem vodijo upravljanje podjetja na ozemlju druge pogodbenice¹, jih na splošno nadzorujejo ali usmerjajo predvsem višji vodstveni delavci, upravni odbor ali delničarji podjetja ali drug enakovreden organ ter katerih pristojnosti so med drugim:
- (i) vodenje podjetja ali njegovega oddelka ali pododdelka;

¹ Pojasniti je treba, da ta opredelitev ne izključuje vodstvenih delavcev, ki, čeprav ne izvajajo neposredno nalog v zvezi z dejanskim opravljanjem storitev, pri izvajanju svojih nalog, kot so navedene v tej opredelitvi, opravljajo naloge, potrebne za opravljanje storitev.

- (ii) spremljanje in nadziranje dela drugega nadzornega, strokovnega ali vodstvenega osebja ter
 - (iii) osebno pooblastilo, da zaposlijo in odpustijo ali priporočijo zaposlitev, odpuščanje ali druge kadrovske ukrepe;
- (i) „kratkoročni poslovni obiskovalci“ pomeni fizične osebe, ki prosijo za vstop na ozemlje druge pogodbenice in začasno bivanje na njem, ki se ne ukvarjajo z neposredno prodajo širši javnosti, ne prejemajo plačila od vira, ki je v drugi pogodbenici, in spadajo v eno od naslednjih kategorij:
- (i) poslovni prodajalci;
 - (ii) monterji in vzdrževalci;
- (j) „strokovnjaki“ pomeni fizične osebe, zaposlene v pravni osebi pogodbenice, ki imajo strokovno znanje, bistveno za področja dejavnosti, tehnike ali upravljanje podjetja; pri presoji takega znanja se poleg znanja, značilnega za posamezno podjetje, upošteva tudi, ali ima oseba visoko stopnjo strokovne usposobljenosti, vključno z ustreznimi poklicnimi izkušnjami v zvezi z vrsto dela ali dejavnosti, ki zahteva specifično tehnično znanje, vključno z morebitnim članstvom v strokovnih združenjih; in

- (k) „zaposleni na usposabljanju“ pomeni osebe, ki imajo univerzitetno diplomu in so začasno premeščene za namene poklicnega razvoja ali usposabljanja v poslovnih tehnikah ali metodah¹.

ČLEN 19.3

Osebe, premeščene znotraj podjetja, poslovni obiskovalci, pristojni za ustanovitev poslovne enote, in vlagatelji

1. Ob upoštevanju ustreznih pogojev in kvalifikacij iz Priloge 19-A:
 - (a) vsaka pogodbenica dovoli vstop in začasno bivanje osebam, premeščenim znotraj podjetja, poslovnim obiskovalcem, pristojnim za ustanovitev poslovne enote, in vlagateljem iz druge pogodbenice;
 - (b) vsaka pogodbenica dovoli zaposlitev oseb, premeščenih znotraj podjetja, iz druge pogodbenice na njenem ozemlju;

¹ Od podjetja prejemnika se lahko zaradi predhodne odobritve zahteva, da predloži program usposabljanja, ki obsega čas bivanja, s čimer dokaže, da je namen bivanja usposabljanje. Za AT, CZ, DE, FR, ES, HU in LT mora biti usposabljanje povezano s pridobljeno univerzitetno diplomu.

- (c) nobena pogodbenica ne ohrani ali sprejme omejitev v obliki številčnih kvot ali zahteve po preverjanju gospodarskih potreb glede skupnega števila fizičnih oseb, ki jim je v določenem sektorju dovoljen vstop kot poslovnim obiskovalcem, pristojnim za ustanovitev poslovne enote, ali kot vlagateljem ali ki so lahko zaposlene kot osebe, premeščene znotraj podjetja, na podlagi ozemeljske razdelitve ali njenega celotnega ozemlja, in
- (d) vsaka pogodbenica osebam, premeščenim znotraj podjetja, poslovnim obiskovalcem, pristojnim za ustanovitev poslovne enote, in vlagateljem iz druge pogodbenice v zvezi z njihovim začasnim bivanjem na njenem ozemlju zagotavlja obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim fizičnim osebam.

2. Dovoljeno trajanje bivanja je:

- (a) za Čile največ dve leti, obdobje pa se lahko podaljša brez zahteve za vložitev prošnje za stalno prebivanje, če pogoji, na katerih temelji prebivanje, ostanejo v veljavi in
- (b) za pogodbenico EU največ tri leta za vodstvene delavce in strokovnjake; največ eno leto za zaposlene na usposabljanju in vlagatelje ter največ 90 dni v katerem koli šestmesečnem obdobju za poslovne obiskovalce, pristojne za ustanovitev poslovne enote.

ČLEN 19.4

Kratkotrajni poslovni obiskovalci

1. Ob upoštevanju izključitev s področja uporabe iz člena 17.7(2) ter ob upoštevanju ustreznih pogojev in kvalifikacij iz Priloge 19-A pogodbenica kratkoročnim poslovnim obiskovalcem dovoli vstop in začasno bivanje brez zahteve po delovnem dovoljenju, oceni gospodarskih potreb ali drugih postopkih predhodne odobritve s podobnim namenom.
2. Če se kratkoročni poslovni obiskovalci iz pogodbenice ukvarjajo z opravljanjem storitev za potrošnika na ozemlju pogodbenice, kjer začasno bivajo, jim navedena pogodbenica v zvezi z opravljanjem navedene storitve zagotavlja obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim ponudnikom storitev.
3. Dovoljeno trajanje bivanja je največ 90 dni v katerem koli dvanajstmesečnem obdobju.

ČLEN 19.5

Ponudniki pogodbenih storitev in neodvisni strokovnjaki

1. Vsaka pogodbenica dovoli vstop in začasno bivanje ponudnikom pogodbenih storitev iz druge pogodbenice na svojem ozemlju v sektorjih, podsektorjih in dejavnostih, iz Priloge 19-B, za katere veljajo v njej navedeni ustrezni pogoji in kvalifikacije, ter če:

- (a) fizične osebe opravljajo storitev kot osebe, zaposlene v pravni osebi, ki je pridobila pogodbo o opravljanju storitev za največ 12 mesecev;
- (b) so fizične osebe, ki vstopajo v drugo pogodbenico, zaposlene v pravni osebi iz pododstavka (a) vsaj eno leto pred datumom vložitve vloge za vstop v drugo pogodbenico in imajo na datum vložitve vloge za vstop vsaj tri leta poklicnih izkušenj, ki so jih pridobile, ko so postale polnoletne, v sektorju dejavnosti, ki je predmet pogodbe;
- (c) fizične osebe, ki vstopajo v drugo pogodbenico, imajo:
 - (i) univerzitetno diplomo ali kvalifikacijo, ki dokazuje enakovredno stopnjo znanja¹, in
 - (ii) poklicne kvalifikacije, če je to potrebno za izvajanje dejavnosti v skladu z zakoni ali predpisi pogodbenice, v kateri se opravlja storitev;

¹ Če diploma ali kvalifikacija ni bila pridobljena v pogodbenici, v kateri se storitev opravlja, lahko navedena pogodbenica oceni, ali je ta enakovredna univerzitetni diplomi, ki se zahteva na njenem ozemlju.

- (d) fizična oseba ne prejme plačila za opravljanje storitev na ozemlju druge pogodbenice, razen plačila, ki ga plača pravna oseba, ki jo zaposluje, in
- (e) dostop, odobren v skladu s tem členom, se nanaša le na dejavnost v zvezi s storitvijo, ki je predmet pogodbe, in ne daje pravice do uporabe strokovnega naziva pogodbenice, v kateri se storitev opravlja.

2. Vsaka pogodbenica dovoli vstop in začasno bivanje neodvisnim strokovnjakom iz druge pogodbenice na svojem ozemlju v sektorjih, podsektorjih in dejavnostih, iz Priloge 19-B, za katere veljajo v njej navedeni ustrezni pogoji in kvalifikacije, ter če:

- (a) sklenjena pogodba ne presega obdobja 12 mesecev;
- (b) imajo fizične osebe na dan vložitve vloge za vstop in začasno bivanje vsaj šest let delovnih izkušenj v sektorju dejavnosti, ki je predmet pogodbe;
- (c) imajo fizične osebe, ki vstopajo na ozemlje druge pogodbenice:
 - (i) univerzitetno diplomo ali kvalifikacijo, ki dokazuje enakovredno stopnjo znanja¹, in

¹ Če diploma ali kvalifikacija ni bila pridobljena v pogodbenici, v kateri se storitev opravlja, lahko navedena pogodbenica oceni, ali je ta enakovredna univerzitetni diplomi, ki se zahteva na njenem ozemlju.

- (ii) poklicne kvalifikacije, če so potrebne za izvajanje dejavnosti v skladu z zakoni ali predpisi pogodbenice, v kateri se opravlja storitev;
 - (d) dostop, odobren v skladu s tem členom, se nanaša le na dejavnost v zvezi s storitvijo, ki je predmet pogodbe, ne daje pa pravice do uporabe strokovnega naziva pogodbenice, v kateri se storitev opravlja.
3. Pogodbenica ne sprejme ali ohrani omejitev skupnega števila ponudnikov pogodbenih storitev ali neodvisnih strokovnjakov iz druge pogodbenice, ki sta jim dovoljena vstop in začasno bivanje, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb.
4. Pogodbenica ponudnikom pogodbenih storitev in neodvisnim strokovnjakom iz druge pogodbenice v zvezi z opravljanjem njihovih storitev na njenem ozemlju zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim ponudnikom storitev.
5. Dovoljeno trajanje bivanja je:
- (a) za pogodbenico EU kumulativno obdobje največ šestih mesecev v katerem koli dvanajstmesečnem obdobju ali obdobje veljavnosti pogodbe, pri čemer se upošteva krajše obdobje, in
 - (b) za Čile največ eno leto, obdobje pa se lahko podaljša za nadaljnja obdobja, če še vedno veljajo pogoji, na katerih temelji prebivanje.

ČLEN 19.6

Neskladni ukrepi

Če ustrezní ukrep vpliva na vstop ali začasno bivanje fizičnih oseb iz poslovnih razlogov, se člen 19.3(1), pododstavka (c) in (d), ter člen 19.5(3) in (4) ne uporabljata za:

- (a) noben obstoječ neskladen ukrep pogodbenice:
 - (i) za pogodbenico EU:
 - (A) na ravni Evropske unije, iz Dodatka 17-A-1;
 - (B) na centralni ravni javne uprave države članice, iz Dodatka 17-A-1;
 - (C) na regionalni ravni javne uprave države članice, iz Dodatka 17-A-1, ali
 - (D) na lokalni ravni javne uprave, z izjemo lokalne ravni javne uprave iz pododstavka (C), in
 - (ii) za Čile:
 - (A) na centralni ravni javne uprave, iz Dodatka 17-A-2;

- (B) na regionalni ravni javne uprave, iz Dodatka 17-A-2, ali
- (C) na lokalni ravni javne uprave;
- (b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka;
- (c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavkov (a) in (b) tega člena, če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členom 19.3(1), pododstavka (c) in (d), ter členom 19.5(3) in (4), ali
- (d) noben ukrep pogodbenice, ki je skladen s pogojem ali kvalifikacijo iz Priloge 17-B.

ČLEN 19.7

Preglednost

1. Pogodbenica objavi informacije, ki se nanašajo na vstop in začasno bivanje fizičnih oseb druge pogodbenice iz člena 19.1(1).

2. Informacije iz odstavka 1 tega člena po potrebi vključujejo naslednje informacije o:

- (a) kategorijah vizumov, dovoljenjih za prebivanje ali podobnih vrstah dovoljenj v zvezi z vstopom in začasnim bivanjem;
- (b) zahtevani dokumentaciji in pogojih, ki jih je treba izpolniti;
- (c) načinih vlaganja vlog in možnostih glede tega, kje je vloge mogoče vložiti, kot so konzularna predstavništva ali spletišča;
- (d) pristojbinah za vlogo in okvirnih rokih za obravnavo vloge;
- (e) najdaljšem trajanju bivanja v okviru vsake vrste dovoljenja iz pododstavka (a) tega odstavka;
- (f) pogojih za morebitno podaljšanje ali obnovitev, ki je na voljo;
- (g) pravilih glede spremljajočih vzdrževanih oseb;
- (h) postopkih pregleda ali pritožbe, ki so na voljo, in
- (i) zadevnih zakonih splošne uporabe, ki se nanašajo na vstop in začasno bivanje fizičnih oseb.

3. Pogodbenica si v zvezi z informacijami iz odstavkov 1 in 2 tega člena prizadeva, da drugo pogodbenico nemudoma obvesti o uvedbi vseh morebitnih novih zahtev ali postopkov ali o vseh morebitnih spremembah v zahtevah ali postopkih, ki vplivajo na dejansko vlogo za odobritev vstopa, začasnega bivanja in po potrebi izdajo dovoljenja za delo v prvi pogodbenici.

ČLEN 19.8

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za zavrnitev odobritve vstopa ali začasnega bivanja, razen če zadeva vključuje vzorec prakse.

POGLAVJE 20

DOMAČA ZAKONODAJA

ČLEN 20.1

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. To poglavje se uporablja za ukrepe pogodbenic v zvezi z zahtevami in postopki za izdajo licenc, kvalifikacijskimi zahtevami in postopki ter tehničnimi standardi¹, ki vplivajo na:
 - (a) čezmejno opravljanje storitev;
 - (b) opravljanje storitve ali katere koli druge gospodarske dejavnosti z ustanovitvijo podjetja ali delovanjem zajete naložbe ali
 - (c) opravljanje storitve z začasnim bivanjem nekaterih kategorij fizičnih oseb, iz člena 19.1, iz ene pogodbenice na ozemlju druge pogodbenice.
2. To poglavje se uporablja le za sektorje, v zvezi s katerimi je pogodbenica sprejela posebne zaveze v skladu s poglavji 17, 18 in 19, in v obsegu v katerem se uporabljajo te posebne zaveze.

¹ Pojasniti je treba, da se to poglavje, kar zadeva ukrepe v zvezi s tehničnimi standardi, uporablja le za tiste ukrepe, ki vplivajo na trgovino s storitvami.

3. Ne glede na odstavek 2 se to poglavje ne uporablja za zahteve in postopke za izdajo licenc, kvalifikacijske zahteve in postopke ter tehnične standarde v zvezi:

- (a) s proizvodnjo osnovnih kemikalij in kemičnih izdelkov;
- (b) s proizvodnjo gumijastih izdelkov;
- (c) s proizvodnjo plastičnih izdelkov;
- (d) s proizvodnjo elektromotorjev, generatorjev in transformatorjev;
- (e) s proizvodnjo akumulatorjev, primarnih celic in primarnih baterij ter
- (f) z recikliranjem kovinskih in nekovinskih odpadkov in ostankov.

4. Ne glede na odstavek 1 se to poglavje ne uporablja za ukrepe pogodbenice, če pomenijo omejitve, za katere veljajo sezname v skladu s členoma 17.5, 17.6, členom 17.11(1), 17.11(2), členu 18.4, 18.6, 18.7, členu 18.8(1), 18.8(2), 19.3(1), 19.4(2), 19.5(1) in členom 19.6.

5. V tem poglavju:

- (a) „dovoljenje“ pomeni dovoljenje za opravljanje katere koli dejavnosti iz odstavka 1, pododstavki (a), (b) in (c), ki izhaja iz postopka, ki ga mora vložnik upoštevati, da dokaže skladnost z zahtevami za izdajo licence, kvalifikacijskimi zahtevami ali tehničnimi standardi;

- (b) „pristojni organ“ pomeni centralno, regionalno ali lokalno raven javne uprave ali organ oziroma nevladni organ pri izvajanju pooblastil, ki jim jih podelijo centralne, regionalne ali lokalne ravni javne uprave ali organi, ki je pooblaščen za odločanje o izdaji dovoljenja za opravljanje storitve, tudi z ustanovitvijo podjetja, ali o izdaji dovoljenja za opravljanje katere koli druge gospodarske dejavnosti;
- (c) „postopki za izdajo licenc“ pomeni upravna ali postopkovna pravila, ki jih mora fizična ali pravna oseba, ki zahteva izdajo dovoljenja, vključno s spremembo ali podaljšanjem dovoljenja, upoštevati, da bi dokazala izpolnjevanje zahtev za izdajo licenc;
- (d) „zahteve za izdajo licenc“ pomeni bistvene zahteve, ki niso kvalifikacijske zahteve, ki jih mora izpolnjevati fizična ali pravna oseba, da bi pridobila, spremenila ali podaljšala dovoljenje;
- (e) „kvalifikacijski postopki“ pomeni upravna ali postopkovna pravila, ki jih mora upoštevati fizična oseba, da bi dokazala izpolnjevanje kvalifikacijskih zahtev za pridobitev dovoljenja, in
- (f) „kvalifikacijske zahteve“ pomeni bistvene zahteve, ki se nanašajo na usposobljenost fizične osebe za opravljanje storitve in ki jih mora izpolnjevati fizična oseba, da bi pridobila, spremenila ali podaljšala dovoljenje.

6. V tem poglavju se uporabljajo tudi opredelitve iz členov 17.2 in 18.2.

ČLEN 20.2

Pogoji za izdajo licenc in kvalifikacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ukrepi, ki se nanašajo na zahteve in postopke za izdajo licenc ter kvalifikacijske zahteve in postopke temeljijo na merilih, ki pristojnim organom preprečujejo samovoljno izvajanje pooblastila za presojo¹.
2. Merila iz odstavka 1 so:
 - (a) jasna;
 - (b) objektivna in pregledna in
 - (c) vnaprej dostopna javnosti in zainteresiranim osebam.
3. Vsaka pogodbenica pri sprejemanju tehničnih standardov spodbuja svoje pristojne organe, naj sprejmejo tehnične standarde, ki so bili oblikovani v okviru odprtega in preglednega postopka, ter spodbuja organe, vključno z ustreznimi mednarodnimi organizacijami², imenovanimi za oblikovanje tehničnih standardov, naj uporabijo odprt in pregleden postopek.

¹ Pojasniti je treba, da lahko ta merila med drugim vključujejo pristojnost in sposobnost opravljanja storitve ali opravljanja katere koli druge gospodarske dejavnosti, vključno z zagotavljanjem tega na način, skladen z regulativnimi zahtevami pogodbenice, kot so zdravstvene in okoljske zahteve. Pristojni organi lahko ocenijo, kakšno težo je treba pripisati vsakemu merilu.

² Izraz „ustrezne mednarodne organizacije“ se nanaša na mednarodne organe, v katere se lahko včlanijo vsi ustrezni organi obeh pogodbenic.

4. Dovoljenje se v skladu z njegovo razpoložljivostjo odobri takoj, ko ustrezen preizkus pokaže, da so pogoji za pridobitev dovoljenja izpolnjeni.
5. Kadar je število razpoložljivih licenc za določeno dejavnost omejeno zaradi pomanjkanja razpoložljivih naravnih virov ali tehničnih zmogljivosti, vsaka pogodbenica za potencialne kandidate uporabi izbirni postopek, ki zagotavlja popolno jamstvo nepristranskosti in preglednosti, vključno zlasti z ustreznim obveščanjem o začetku, izvedbi in končanju postopka.
6. Ob upoštevanju odstavka 5 lahko pri določitvi pravil za izbirni postopek vsaka pogodbenica upošteva legitimne cilje politike, vključno z upoštevanjem zdravstvenih, varnostnih in okoljevarstvenih vidikov ter vidikov ohranjanja kulturne dediščine.

ČLEN 20.3

Postopki za izdajo licenc in kvalifikacijski postopki

1. Postopki za izdajo licenc in kvalifikacijski postopki ter formalnosti so jasni, objavljeni vnaprej in sami po sebi ne pomenijo omejevanja opravljanja storitve ali opravljanja katere koli druge gospodarske dejavnosti. Vsaka pogodbenica si prizadeva, da take postopke in formalnosti oblikuje tako, da so čim preprostejši, opravljanja storitve ali opravljanja katere koli druge gospodarske dejavnosti pa pretirano ne zapleta in ne zavlačuje.

2. Če je potrebno dovoljenje, vsaka pogodbenica nemudoma objavi informacije, ki jih vložnik potrebuje za izpolnjevanje zahtev in postopkov za pridobitev, ohranitev, spremembo in podaljšanje takega dovoljenja, ali drugače omogoči njihovo javno dostopnost. Če take informacije obstajajo, vključujejo vsaj naslednje:

- (a) zahteve in postopke;
- (b) kontaktne podatke ustreznih pristojnih organov;
- (c) pristojbine;
- (d) tehnične standarde;
- (e) postopke za pritožbo ali pregled odločitev v zvezi z vlogami;
- (f) postopke za spremljanje ali uveljavljanje skladnosti s pogoji za izdajo licenc ali kvalifikacij;
- (g) možnosti za sodelovanje javnosti, na primer na zaslišanjih ali s predložitvijo pripomb, ter
- (h) okvirne roke za obravnavo vloge.

3. Vsaka pristojbina za izdajo dovoljenja¹, ki jo morda plačajo vložniki, je razumna, pregledna in sama po sebi ne omejuje opravljanja zadevne storitve ali opravljanja zadevne gospodarske dejavnosti.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki, ki jih uporabljajo pristojni organi, in njihove odločitve v postopku za izdajo dovoljenja do vseh vložnikov nepristranski. Pristojni organ neodvisno sprejme svojo odločitev in ni odgovoren nobeni osebi, ki opravlja storitve ali gospodarske dejavnosti, za katere se zahteva dovoljenje.
5. Če veljajo posebni roki za vloge, se vložniku omogoči razumen rok za vložitev vloge. Če je mogoče, bi moral pristojni organ sprejeti vloge v elektronski obliki pod enakimi pogoji glede pristnosti, ki veljajo za vložitev vlog v papirni obliki.
6. Pristojni organ začne vloge obdelovati brez nepotrebnega odlašanja po njihovi vložitvi. Vsaka pogodbenica si prizadeva za določitev okvirnih rokov za obdelavo vloge ter na zahtevo vložnika in brez nepotrebnega odlašanja zagotovi, da pristojni organ zagotovi informacije v zvezi s statusom vloge. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je obdelava vloge, vključno s sprejetjem končne odločitve, končana v razumnem roku po datumu vložitve popolne vloge.

¹ Pristojbine za izdajo dovoljenja ne vključujejo pristojbin za uporabo naravnih virov, plačil za dražbo, razpis ali druga nediskriminatorna sredstva za dodelitev koncesij ali obveznih prispevkov za opravljanje univerzalnih storitev.

7. Pristojni organ v razumnem roku po prejemu vloge, ki jo šteje za nepopolno, o tem obvesti vložnika, v izvedljivem obsegu opredeli dodatne informacije, potrebne za dopolnitev vloge, in vložniku omogoči, da popravi pomanjkljivosti vloge.
8. Pristojni organ namesto izvirnih dokumentov sprejema kopije dokumentov, ki so overjene v skladu s pravom pogodbenice, razen če pristojni organ potrebuje izvirne dokumente za zaščito celovitosti postopka izdaje dovoljenja.
9. Če pristojni organ zavrne vlogo, mora biti vložnik o tem pisno in brez nepotrebnega odlašanja obveščen bodisi na njegovo zahtevo bodisi na pobudo pristojnega organa. Načeloma je vložnik obveščen o razlogih za odločitev za zavrnitev vloge in roku, v katerem je treba vložiti pritožbo zoper navedeno odločbo. Vložniku se v razumnih rokih dovoli ponovna vložitev vloge.
10. Vsaka pogodbenica zagotovi, da začne dovoljenje po odobritvi veljati brez nepotrebnega odlašanja in v skladu s pogoji, navedenimi v dovoljenju.
11. Kadar se za dovoljenje zahtevajo preizkusi, pristojni organ zagotovi, da se taki preizkusi opravijo v razumno pogostih časovnih presledkih, vložnikom pa določi razumen rok, v katerem lahko zaprosijo za preizkus.

ČLEN 20.4

Pregled

Če začnejo veljati rezultati pogajanj v zvezi s členom VI(4) GATS, pogodbenici take rezultate skupaj pregledata. Kadar je v skupnem pregledu ocenjeno, da bi vključitev takih rezultatov v ta del tega sporazuma izboljšala pravila, ki jih vsebuje sporazum, se pogodbenici skupaj odločita, ali bosta take rezultate vključili v ta del tega sporazuma.

ČLEN 20.5

Izvrševanje ukrepov za splošno uporabo

Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vsi ukrepi za splošno uporabo, ki vplivajo na trgovino s storitvami, izvajajo razumno, objektivno in nepristransko.

ČLEN 20.6

Pritožba zoper upravne odločbe

Vsaka pogodbenica ohrani ali vzpostavi splošna, arbitražna ali upravna sodišča ali postopke, ki na zahtevo zadevnega vlagatelja ali ponudnika storitev druge pogodbenice, kadar je to upravičeno, zagotavljajo takojšen pregled upravnih odločb, ki vplivajo na ustanavljanje, čezmejno opravljanje storitev ali začasno prisotnost fizičnih oseb za poslovne namene. Če taki postopki niso neodvisni od organa, ki mu je zaupana zadevna upravna odločitev, vsaka pogodbenica zagotovi, da postopki omogočijo objektivni in nepristranski pregled.

POGLAVJE 21

VZAJEMNO PRIZNAVANJE POKLICNIH KVALIFIKACIJ

ČLEN 21.1

Vzajemno priznavanje poklicnih kvalifikacij

1. Nobena določba tega poglavja pogodbenici ne preprečuje, da od fizičnih oseb zahteva, da imajo potrebne kvalifikacije in poklicne izkušnje, ki so na ozemlju, kjer se dejavnost opravlja, zahtevane za zadevni sektor dejavnosti.

2. Vsaka pogodbenica spodbuja ustrezne strokovne organe za sektor zadevne dejavnosti na svojem ozemlju, da oblikujejo in Pododboru za storitve in naložbe iz člena 18.10 predložijo skupna priporočila o vzajemnem priznavanju poklicnih kvalifikacij. Taka skupna priporočila so podprta z oceno, ki temelji na dokazih, glede:

- (a) ekonomske vrednosti predvidenega dogovora o vzajemnem priznavanju poklicnih kvalifikacij (v nadaljnjem besedilu: dogovor o vzajemnem priznavanju) ter
- (b) združljivosti zadevnih ureditev, tj. v kolikšni meri so združljive zahteve, ki jih vsaka pogodbenica uporablja za izdajo dovoljenj, licenc in certificiranja.

3. Pododbor za storitve in naložbe po prejemu skupnega priporočila v razumnem roku pregleda njegovo skladnost s tem delom tega sporazuma. Pododbor lahko po takem pregledu razvije dogovor o vzajemnem priznavanju in Skupnemu odboru priporoči, naj v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), sprejme sklep o tem dogovoru, da bi določil ali spremenil dogovore o vzajemnem priznavanju iz Priloge 21-B¹.

4. Dogovor iz odstavka 3 tega člena določa pogoje za priznavanje poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v pogodbenici EU, in poklicnih kvalifikacij, pridobljenih v Čilu, ki se nanašajo na dejavnost, zajeto v poglavju 17, 18, 19 ali 26.

¹ Pojasniti je treba, da dogovori o vzajemnem priznavanju ne vodijo k samodejnemu priznanju kvalifikacij, temveč v obojestranskem interesu pogodbenic določajo pogoje za pristojne organe, ki podeljujejo priznanje takih kvalifikacij.

5. Pri pripravi skupnih priporočil iz odstavka 2 tega člena se upoštevajo smernice za dogovor o priznavanju poklicnih kvalifikacij iz Priloge 21-A, ki jih Skupni svet tudi upošteva pri ocenjevanju, ali naj se dogovor sprejme, kot je navedeno v odstavku 3 tega člena.

POGLAVJE 22

STORITVE DOSTAVE

ČLEN 22.1

Področje uporabe in opredelitev pojmov

1. To poglavje določa načela regulativnega okvira za vse storitve dostave.
2. V tem poglavju:
 - (a) „storitve dostave“ pomeni poštne in kurirske ali hitre storitve, vključno z dejavnostmi sprejema, razvrščanja, prevoza in dostave poštnih pošiljk;

- (b) „storitve hitre dostave“ pomeni sprejem, razvrščanje, prevoz in dostavo poštnih pošilk z večjo hitrostjo in zanesljivostjo ter lahko vključuje tudi elemente dodane vrednosti, kot je sprejem pošiljke na kraju izvora, osebna dostava naslovniku, sledenje, možnost spremembe namembnega kraja in naslovnika med prevozom ali potrditev prejema;
- (c) „storitve hitre pošte“ pomeni storitve mednarodne hitre dostave, ki se opravljajo prek zadruga storitev hitre pošte, ki je prostovoljno združenje imenovanih poštних operaterjev v okviru Svetovne poštne zveze;
- (d) „licenca“ pomeni dovoljenje, ki ga pristojni regulativni organ izda posameznemu ponudniku storitev dostave ter v katerem so določeni postopki, obveznosti in zahteve, specifični za sektor storitev dostave;
- (e) „poštna pošiljka“ pomeni pošiljko do 31,5 kg, naslovljeno v končni obliki, v kateri jo prevaža katera koli vrsta izvajalca javnih ali zasebnih storitev dostave, in lahko vključuje pošiljke, kot so pismo, paket, časopis ali katalog;
- (f) „poštni monopol“ pomeni izključno pravico do opravljanja določenih storitev dostave na ozemlju pogodbenice v skladu z zakoni navedene pogodbenice in
- (g) „univerzalna storitev“ pomeni stalno zagotavljanje storitve dostave določene kakovosti na vseh točkah na ozemlju pogodbenice po dostopnih cenah za vse uporabnike.

ČLEN 22.2

Univerzalna storitev

1. Vsaka pogodbenica ima pravico opredeliti vrsto obveznosti za univerzalno storitev, ki jo želi ohraniti. Vsaka pogodbenica, ki ohranja obveznost za univerzalno storitev, to izvaja na pregleden, nediskriminatoren in nevtralen način glede na vse ponudnike storitev dostave, za katere velja obveznost.
2. Če pogodbenica zahteva, da se dohodne storitve hitre pošte opravljajo kot univerzalna storitev, teh storitev ne obravnava bolj prednostno kot druge mednarodne storitve hitre dostave.

ČLEN 22.3

Preprečevanje praks, ki izkrivljajo trg

Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudnik storitev dostave, za katerega velja obveznost zagotavljanja univerzalne storitve ali poštni monopol, na trgu ne opravlja praks, ki izkrivljajo trg, kot je:

- (a) uporaba prihodkov iz opravljanja storitve, za katero velja obveznost za univerzalno storitev ali poštni monopol, za navzkrižno subvencioniranje opravljanja storitve hitre dostave ali kakršne koli neuniverzalne storitve dostave, ali

- (b) neupravičeno razlikovanje med strankami, kot so podjetja ali pošiljatelji masovnih poštnih pošilk ali združevalci pošilk, glede tarif ali drugih pogojev za opravljanje storitve, za katero velja obveznost zagotavljanja univerzalne storitve ali poštni monopol.

ČLEN 22.4

Licence

1. Če pogodbenica zahteva licenco za opravljanje storitev dostave, javno objavi:
 - (a) vse zahteve za izdajo licence in obdobje, ki je navadno potrebno, da se sprejme odločitev glede vloge za izdajo licence, ter
 - (b) pogoje za izdajo licence.
2. Postopek za pridobitev licence ter z njo povezane obveznosti in zahteve so pregledni, nediskriminatorni in temeljijo na objektivnih merilih.

3. Če pristojni organ zavrne vlogo za izdajo licence, vložnika pisno obvesti o razlogih za njeno zavrnitev. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani pritožbeni postopek z organom, ki je neodvisen od udeležencev postopka za izdajo licence. Ta organ je lahko sodišče.

ČLEN 22.5

Neodvisnost regulativnih organov

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da noben organ, pristojen za urejanje storitev dostave, ni odgovoren nobenemu ponudniku storitev dostave, ter da so odločitve in postopki, ki jih sprejema regulativni organ, nepristranski in nediskriminatorni do vseh udeležencev na trgu na njenem ozemlju in pregledni zanje.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da organ, pristojen za urejanje storitev dostave, svoje naloge opravlja pravočasno ter ima ustrezne finančne in človeške vire.

POGLAVJE 23

TELEKOMUNIKACIJSKE STORITVE

ČLEN 23.1

Področje uporabe

1. To poglavje določa načela regulativnega okvira za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij in storitev, liberaliziranih v skladu s poglavjema 17 in 18.
2. To poglavje se ne uporablja za storitve, s katerimi se zagotavljajo vsebine, ki se prenašajo z uporabo telekomunikacijskih omrežij in storitev, ali izvaja uredniški nadzor nad njimi.

ČLEN 23.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „pripadajoče zmogljivosti“ pomeni storitve, fizično infrastrukturo in druge naprave, povezane s telekomunikacijskim omrežjem ali storitvijo, ki omogočajo ali podpirajo zagotavljanje storitev prek tega omrežja ali storitve ali pa imajo možnost za to, vključujejo pa lahko stavbe ali vhode v stavbe, napeljave v stavbah, antene, stolpe in druge podporne konstrukcije, cevne vode, kanale, stebre, vstopne jaške ter omarice;
- (b) „osnovne zmogljivosti“ pomeni infrastrukturo javnega telekomunikacijskega omrežja ali storitve:
 - (i) ki jih izključno ali večinoma zagotavlja en ponudnik ali omejeno število ponudnikov in
 - (ii) ki jih za zagotavljanje storitev ni mogoče nadomestiti na ekonomsko ali tehnično izvedljiv način;
- (c) „medomrežno povezovanje“ pomeni povezovanje javnih telekomunikacijskih omrežij, ki jih uporabljajo isti ali različni ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev, da se uporabnikom enega ponudnika omogoči komunikacija z uporabniki istega ali drugega ponudnika ali dostop do storitev, ki jih opravljajo drugi ponudniki ne glede na to, ali navedene storitve opravljajo vključeni ponudniki ali kateri koli drug ponudnik, ki ima dostop do omrežja;

- (d) „storitve dostopa do interneta“ pomeni javne telekomunikacijske storitve, ki zagotavljajo dostop do interneta na ozemlju pogodbenice in s tem zagotavljajo povezljivost s tako rekoč vsemi končnimi točkami interneta, ne glede na uporabljeno omrežno tehnologijo in terminalsko opremo;
- (e) „zakupljeni vodi“ pomeni telekomunikacijske storitve ali naprave med dvema ali več določenimi točkami, vključno z virtualnimi, ki imajo rezervirane zmogljivosti za namensko uporabo s strani uporabnika oziroma so uporabniku na voljo za tako uporabo;
- (f) „glavni ponudnik“ pomeni ponudnika telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki lahko pomembno vpliva na pogoje za udeležbo (glede cene in ponudbe) na upoštevnem trgu za telekomunikacijska omrežja ali storitve zaradi svojega nadzora nad osnovnimi zmogljivostmi ali izrabe svojega položaja na tem trgu;
- (g) „omrežni elementi“ pomeni objekte ali opremo, ki se uporabljajo za zagotavljanje javne telekomunikacijske storitve, vključno z značilnostmi, funkcijami in zmogljivostmi, zagotovljenimi z navedenimi objekti ali opremo;
- (h) „prenosljivost števil“ pomeni:
- (i) za pogodbenico EU možnost za naročnika, da če je naročnik fiksne povezave na isti lokaciji, ob prehodu med ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev iz iste kategorije obdrži obstoječo telefonsko številko brez poslabšanja kakovosti, zanesljivosti ali ugodnosti, in

- (ii) za Čile možnost končnega uporabnika, da ob prehodu med ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev na zahtevo obdrži obstoječo telefonsko številko brez poslabšanja kakovosti, zanesljivosti ali ugodnosti;
- (i) „javno telekomunikacijsko omrežje“ pomeni vsako telekomunikacijsko omrežje, ki se v celoti ali pretežno uporablja za opravljanje javnih telekomunikacijskih storitev med omrežnimi priključnimi točkami;
- (j) „javna telekomunikacijska storitev“ pomeni vsako telekomunikacijsko storitev, ki je splošno dostopna javnosti;
- (k) „naročnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki je stranka pogodbe s ponudnikom javnih telekomunikacijskih storitev za opravljanje takih storitev;
- (l) „telekomunikacije“ pomeni prenos in sprejemanje signalov s kakršnimi koli elektromagnetnimi sredstvi;
- (m) „telekomunikacijsko omrežje“ pomeni prenosne sisteme in po potrebi komutacijsko ali usmerjalno opremo ter druge vire, vključno z omrežnimi elementi, ki niso aktivni, ki omogočajo oddajanje in sprejemanje signalov po žici, radiu, optičnih sredstvih ali drugih elektromagnetnih sredstvih;
- (n) „regulativni organ za telekomunikacije“ pomeni organ ali organe, ki jih pogodbenica zadolži za pravno urejanje telekomunikacijskih omrežij in storitev iz tega poglavja¹;

¹ Pojasniti je treba, da regulativni organ za telekomunikacije vključuje vsak organ, ki ga pogodbenica zadolži za izvrševanje obveznosti iz tega oddelka.

- (o) „telekomunikacijska storitev“ pomeni storitev, ki v celoti ali pretežno sestoji iz oddajanja in sprejemanja signalov, tudi radiodifuzijskih signalov, po telekomunikacijskih omrežjih, vključno z omrežji, ki se uporabljajo za radiodifuzijo;
- (p) „univerzalna storitev“ pomeni najmanjši nabor storitev določene kakovosti, ki mora biti zagotovljen vsem uporabnikom na ozemlju pogodbenice, ne glede na njihovo geografsko lokacijo in po dostopni ceni, ter
- (q) „uporabnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki uporablja javno telekomunikacijsko omrežje ali storitev.

ČLEN 23.3

Regulativni organ za telekomunikacije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je njen regulativni organ za telekomunikacije pravno ločen in funkcionalno neodvisen od vseh ponudnikov telekomunikacijskih omrežij, storitev ali opreme, ter da so odločitve, ki jih sprejema njen regulativni organ za telekomunikacije, in postopki, ki jih ta uporablja, nepristranski do vseh udeležencev na trgu.
2. Pogodbenica, ki ima v lasti oziroma še naprej obvladuje ponudnike telekomunikacijska omrežja, storitve ali opremo, zagotovi dejansko strukturno ločitev regulativnih nalog na področju telekomunikacij od dejavnosti, povezanih s tem lastništvom ali nadzorom.

3. Za zagotovitev neodvisnosti in nepristranskosti regulativnih organov za telekomunikacije vsaka pogodbenica zagotovi, da njen regulativni organ za telekomunikacije nima finančnega interesa ali operativne ali upravljaljske vloge pri nobenem ponudniku telekomunikacijskih omrežij, storitev ali opreme.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudniki telekomunikacijskih omrežij, storitev ali opreme ne vplivajo na odločitve in postopke regulativnega organa za telekomunikacije.
5. Vsaka pogodbenica svojemu regulativnemu organu za telekomunikacije zagotovi regulativna in nadzorna pooblastila ter ustrezne finančne in človeške vire za opravljanje nalog, ki so mu dodeljene za izvrševanje obveznosti iz tega poglavja. Taka pooblastila se izvajajo pregledno in pravočasno. Navedene naloge se objavijo v lahko dostopni in jasni obliki, zlasti kadar so dodeljene več kot enemu organu.
6. Vsaka pogodbenica svojemu regulativnemu organu za telekomunikacije podeli pooblastila, na podlagi katerih ta zagotovi, da mu ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev na zahtevo takoj predložijo vse potrebne informacije, vključno s finančnimi, da lahko opravlja svoje naloge v skladu s tem poglavjem. Vse predložene informacije se obravnavajo v skladu z zahtevami glede zaupnosti.

7. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima uporabnik ali ponudnik telekomunikacijskih omrežij ali storitev, na katere vpliva odločitev, ki jo je izdal njen regulativni organ za telekomunikacije, pravico do pritožbe zoper to odločitev pri pritožbenem organu, ki je neodvisen od regulativnega organa za telekomunikacije in drugih strank, na katere vpliva odločitev. Odločitev, ki jo izda regulativni organ za telekomunikacije, velja, dokler ni znan rezultat pritožbenega postopka, razen če so v skladu s pravom pogodbenice navedenega organa sprejeti začasni ukrepi.

ČLEN 23.4

Dovoljenje za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev

1. Če pogodbenica zahteva dovoljenje za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev, določi razumen rok, ki je po navadi potreben, da regulativni organ za telekomunikacije odloči o zahtevi za izdajo dovoljenja, navedeni rok sporoči vložniku na pregleden način in si prizadeva, da je o zahtevi odločeno v sporočenem roku¹.
2. Vsa merila za izdajo dovoljenja in postopki, ki se uporabljajo, so čim bolj preprosti, objektivni, pregledni, nediskriminatorni in sorazmerni. Vse obveznosti in pogoji, uvedeni v zvezi z dovoljenjem ali povezani z njim, so nediskriminatorni, pregledni, sorazmerni in se nanašajo na storitve, ki se zagotavljajo.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen pogodbenici ne preprečuje izdaje dovoljenja za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev na podlagi preproste priglasitve, ne da bi bilo treba čakati na odločitev regulativnega organa za telekomunikacije.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da vložnik prejme pisno obrazložitev zavrnitve ali preklica dovoljenja oziroma uvedbe posebnih pogojev za ponudnika. V primeru take zavrnitve, preklica ali uvedbe se lahko vložnik pritoži pri pritožbenem organu.
4. Morebitne upravne pristojbine, naložene dobaviteljem, so objektivne, pregledne, nediskriminatorne in sorazmerne z upravnimi stroški, ki razumno nastanejo pri upravljanju, nadzoru in izvrševanju obveznosti iz tega poglavja¹.

ČLEN 23.5

Medomrežno povezovanje

Brez poseganja v člen 23.9 vsaka pogodbenica zagotovi, da ima ponudnik javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev pravico in na zahtevo drugega ponudnika javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev na njenem ozemlju obveznost, da se pogaja o medomrežnem povezovanju za namene zagotavljanja javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev na svojem ozemlju.

¹ Upravne pristojbine ne vključujejo plačil za pravice do uporabe redkih virov in obveznih prispevkov za opravljanje univerzalne storitve.

ČLEN 23.6

Dostop in uporaba

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima vsak ponudnik storitev druge pogodbenice dostop do vseh javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev ter do njihove uporabe pod razumnimi in nediskriminatornimi¹ pogoji, med drugim v skladu z odstavki 2 do 5.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima vsak ponudnik storitev druge pogodbenice dostop do vseh javnih telekomunikacijskih storitev, ki se zagotavljajo v okviru meja ali čez meje navedene pogodbenice, ter do njihove uporabe, vključno z zasebnimi zakupljenimi vodi, in v ta namen zagotovi, da se takim ponudnikom ob upoštevanju odstavka 5 dovolijo:
 - (a) nakup ali zakup ter priključitev terminala ali druge opreme, ki se povezuje z omrežjem in ki je potrebna za zagotavljanje njihovih storitev;
 - (b) medomrežno povezovanje zasebnih zakupljenih ali lastniških vodov z javnimi telekomunikacijskimi omrežji ali z vodi, ki jih zakupi ali so v lasti drugega ponudnika telekomunikacijskih storitev, ter
 - (c) uporabo delovnih protokolov pri opravljanju storitev po lastni izbiri, razen kolikor je potrebno za zagotovitev splošne razpoložljivosti telekomunikacijskih storitev javnosti.

¹ V tem členu „nediskriminatoren“ pomeni obravnavo po načelu države z največjimi ugodnostmi in nacionalno obravnavo, kot je opredeljena v členih 17.9, 17.11, 18.4 in 18.5, ter pod pogoji, ki niso manj ugodni od pogojev, zagotovljenih kateremu koli drugemu uporabniku podobnih javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev v podobnih okoliščinah.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko ponudnik storitev iz druge pogodbenice uporablja javna telekomunikacijska omrežja ali storitve za pretok informacij v okviru meja ali čez meje navedene pogodbenice, vključno s podjetniškimi komunikacijami takega ponudnika storitev, in za dostop do informacij v podatkovnih zbirkah ali drugače shranjenih v strojno berljivi obliki na ozemlju katere koli pogodbenice.

4. Ne glede na odstavek 3 lahko pogodbenica sprejme ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev varnosti in zaupnosti komunikacij, če se taki ukrepi ne uporabljajo kot sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije ali prikritega omejevanja trgovine s storitvami.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se za dostop do javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev in njihovo uporabo na njenem ozemlju ne postavljajo pogoji, razen tistih, ki so potrebni za:

- (a) zaščito odgovornosti za javne storitve ponudnikov javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, zlasti njihove zmožnosti, da dajejo svoje storitve na voljo splošni javnosti, ali
- (b) zaščito tehnične celovitosti javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev.

ČLEN 23.7

Reševanje sporov na področju telekomunikacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da v primeru spora med ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev v zvezi s pravicami ali obveznostmi, ki izhajajo iz tega poglavja, in na zahtevo katere koli stranke v sporu, njen regulativni organ za telekomunikacije v razumnem roku izda zavezujočo odločitev za rešitev spora.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je odločitev, ki jo izda regulativni organ za telekomunikacije, dostopna javnosti, pri čemer se upoštevajo zahteve glede poslovne zaupnosti v skladu z njenimi zakoni in predpisi. Regulativni organ za telekomunikacije zagotovi strankam v sporu natančno obrazložitev razlogov, na katerih temelji odločitev. Stranke v sporu imajo pravico do pritožbe zoper navedeno odločitev v skladu s členom 23.3(7).
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da postopek iz odstavkov 1 in 2 nobeni stranki v sporu ne preprečuje, da vloži tožbo pri sodnem organu v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice.

ČLEN 23.8

Ukrepi za varstvo konkurence, ki se uporabljajo za glavne ponudnike

Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ustrezne ukrepe, da ponudnikom telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki so posamično ali skupaj glavni ponudniki, prepreči izvajanje ali nadaljevanje protikonkurenčnih praks, ki med drugim vključujejo:

- (a) izvajanje protikonkurenčnega navzkrižnega subvencioniranja;
- (b) uporabo informacij, pridobljenih od konkurentov, s protikonkurenčnimi posledicami, ter
- (c) nepravočasno zagotavljanje tehničnih informacij o osnovnih zmogljivostih in poslovno pomembnih informacij, potrebnih za opravljanje storitev, drugim ponudnikom storitev.

ČLEN 23.9

Medomrežno povezovanje z glavnimi ponudniki

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da glavni ponudniki javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev zagotavljajo medomrežno povezovanje vsaki točki v omrežju, kjer je to tehnično izvedljivo. Glavni ponudniki zagotavljajo tako medomrežno povezovanje:

- (a) pod nediskriminatornimi pogoji, tudi v zvezi s cenami, tehničnimi standardi, specifikacijami, kakovostjo in vzdrževanjem, ter s kakovostjo, ki ni slabša od tiste, ki se zagotavlja za lastne podobne storitve ali za podobne storitve njihovih podružnic ali drugih povezanih enot;
- (b) pravočasno pod pogoji, tudi v zvezi s cenami, tehničnimi standardi, specifikacijami, kakovostjo in vzdrževanjem, ki so pregledni, razumni, upoštevajo ekonomsko smotnost in so dovolj nepovezani, da ponudniku ni treba plačati za omrežne komponente ali infrastrukture, ki niso potrebne za zagotavljanje storitve, ter
- (c) na zahtevo na drugih točkah poleg omrežnih priključnih točk, ponujenih večini uporabnikov, in po cenah, v katerih se upoštevajo stroški gradnje potrebne dodatne infrastrukture.

2. Vsaka pogodbenica javno objavi postopke, ki se uporabljajo za medomrežno povezovanje z glavnim ponudnikom.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da glavni ponudniki javno objavijo svoje dogovore o medomrežnem povezovanju ali svoje referenčne ponudbe za medomrežno povezovanje, kot je ustrezno.

ČLEN 23.10

Dostop do osnovnih zmogljivosti glavnih ponudnikov

Vsaka pogodbenica svojemu regulativnemu organu za telekomunikacije zagotovi pooblastila za zahtevo, da glavni ponudnik na njenem ozemlju ponudnikom telekomunikacijskih omrežij ali storitev da na voljo svoje osnovne zmogljivosti pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji za zagotavljanje telekomunikacijskih omrežij ali storitev, razen če to ni potrebno za doseganje učinkovite konkurence, kar se ugotovi na podlagi zbranih dejstev in ocene trga, ki jo opravi regulativni organ za telekomunikacije. Osnovne zmogljivosti glavnega ponudnika lahko vključujejo omrežne elemente, storitve zakupljenih vodov in pripadajoče zmogljivosti.

ČLEN 23.11

Redki viri

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se pravice do uporabe redkih virov, vključno z radiofrekvenčnim spektrom, številkami in koridorji nadzemnega električnega voda, dodelijo in podelijo odprto, objektivno, pravočasno, pregledno, nediskriminatorno in sorazmerno ter v skladu s cilji splošnega interesa. Postopki, pogoji in obveznosti, povezani s pravico do uporabe, temeljijo na objektivnih, preglednih, nediskriminatornih in sorazmernih merilih.
2. Vsaka pogodbenica javno objavi trenutno uporabo dodeljenih frekvenčnih pasov, podrobna opredelitev radiofrekvenčnega spektra, dodeljenega za posebno državno uporabo, pa se ne zahteva.
3. Ukrepi pogodbenice, s katerimi se razporeja in dodeljuje spekter ter upravljajo frekvence, niso ukrepi, ki sami po sebi niso v skladu s členoma 17.8 in 18.7. V skladu s tem vsaka pogodbenica obdrži pravico, da določi in uporablja ukrepe o upravljanju spektra in frekvenc, ki lahko omejujejo število ponudnikov komunikacijskih storitev, če to stori v skladu s tem delom tega sporazuma. Ta pravica vključuje možnost, da dodeli frekvenčne pasove, pri čemer upošteva sedanje in prihodnje potrebe ter razpoložljivost spektra.

ČLEN 23.12

Prenosljivost števil

Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudniki javnih telekomunikacijskih storitev na njenem ozemlju zagotavljajo prenosljivost števil pravočasno in pod razumnimi pogoji.

ČLEN 23.13

Univerzalna storitev

1. Vsaka pogodbenica ima pravico opredeliti vrsto obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve, ki jo želi ohraniti, ter določiti njen obseg in izvajanje.
2. Obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve same po sebi ne veljajo za protikonkurenčne, če se izvajajo sorazmerno, pregledno, objektivno in nediskriminatorno. Izvajanje takih obveznosti je glede na konkurenco nevtravno in ne pomeni večjega bremena, kot je potrebno za vrsto univerzalne storitve, ki jo opredeli pogodbenica.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so postopki za imenovanje ponudnikov univerzalne storitve odprti za vse ponudnike javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, izvajalce univerzalne storitve pa imenuje z učinkovitim, preglednim in nediskriminatornim mehanizmom.

4. Če se pogodbenica odloči, da bo financirala zagotavljanje univerzalne storitve, ki jo ponuja izvajalec, zagotovi, da tako financiranje ne presega neto stroškov, ki izhajajo iz obveznosti zagotavljanja univerzalne storitve.

ČLEN 23.14

Zaupnost informacij

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ponudniki telekomunikacijskih omrežij ali storitev, ki pridobijo zaupne informacije od drugega ponudnika telekomunikacijskih omrežij ali storitev, pri pogajanjih o ureditvah iz členov 23.5, 23.6, 23.9 in 23.10 te informacije uporabljajo izključno za namene, za katere so jih pridobili, in vedno spoštujejo zaupnost takih informacij.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi zaupnost telekomunikacij in povezanih podatkov o prometu, ki se prenašajo pri uporabi javnih telekomunikacijskih omrežij ali storitev, če se ukrepi, ki jih sprejme v ta namen, ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije ali prikritega omejevanja trgovine s storitvami.

ČLEN 23.15

Tuji delež

V zvezi z zagotavljanjem telekomunikacijskih omrežij ali storitev s komercialno prisotnostjo, ki niso javno radijsko oddajanje, pogodbenica ne uvede zahtev glede skupnega podjetja ali omeji udeležbe tujega kapitala v smislu omejitve največjega odstotka tujega deleža ali skupne vrednosti posamezne ali skupne tuje naložbe.

ČLEN 23.16

Odprt in nediskriminatoren dostop do interneta

1. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe za zagotovitev, da ponudniki storitev dostopa do interneta uporabnikom navedenih storitev omogočijo dostop do informacij, vsebin in storitev po lastni izbiri ter njihovega razširjanja.
2. Odstavek 1 ne posega v zakone in predpise pogodbenice povezan z zakonitostjo informacij, vsebin ali storitev iz navedenega odstavka.
3. Ne glede na odstavek 1 lahko ponudniki storitev dostopa do interneta izvajajo nediskriminatorne¹, razumne, pregledne in sorazmerne ukrepe za upravljanje omrežja, ki so skladni z zakoni in predpisi pogodbenice.

¹ V skladu z izjemami, ki jih določajo zakoni in predpisi pogodbenice.

4. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe za zagotovitev, da ponudniki storitev dostopa do interneta uporabnikom navedenih storitev omogočijo uporabo naprav po lastni izbiri, če take naprave ne škodujejo varnosti drugih naprav, omrežju ali storitvam, ki se zagotavljajo po omrežju.

ČLEN 23.17

Mednarodno mobilno gostovanje

1. Pogodbenici si prizadevata sodelovati pri spodbujanju preglednih in razumnih cen za storitve mednarodnega gostovanja tako, da lahko pomagata spodbujati rast trgovine med seboj in povečati blaginjo potrošnikov.

2. Vsaka pogodbenica lahko sprejme ukrepe za povečanje preglednosti in konkurence v zvezi s cenami mednarodnega gostovanja in tehnološkimi alternativami storitvam gostovanja, kot sta:

- (a) zagotovitev, da so informacije o maloprodajnih cenah zlahka dostopne javnosti, ter
- (b) čim večje zmanjšanje ovir za uporabo tehnoloških alternativ gostovanju, pri čemer lahko uporabniki, ki obiščejo ozemlje pogodbenice, z ozemlja druge pogodbenice dostopajo do telekomunikacijskih storitev z uporabo naprave po lastni izbiri.

POGLAVJE 24

STORITVE MEDNARODNEGA POMORSKEGA PREVOZA

ČLEN 24.1

Področje uporabe, opredelitev pojmov in načela

1. To poglavje določa načela, ki se nanašajo na liberalizacijo storitev mednarodnega pomorskega prevoza v skladu s poglavji 17, 18 in 19.
2. V tem poglavju in poglavjih 17, 18 in 19 ter prilogah 17-A, 17-B in 17-C:
 - (a) „storitve začasnih skladišč in depojev za zabojnike“ pomeni dejavnosti, ki zajemajo skladiščenje zabojnikov na območju pristanišča ali celinskih plovnih poti, z namenom, da se napolnijo ali izpraznijo, popravijo in pripravijo za odpremo;
 - (b) „storitve carinjenja“ ali „storitve carinskih posrednikov“ pomeni dejavnosti, ki zajemajo opravljanje formalnosti carinjenja pri uvozu, izvozu ali prevozu tovora čez državo v imenu druge strani, če so te storitve glavna dejavnost ponudnika storitev ali običajna dopolnilna dejavnost njegove glavne dejavnosti;

- (c) „prevoz od vrat do vrat ali multimodalni prevoz“ pomeni prevoz tovora z več kot eno vrsto prevoza, ki vključuje mednarodni pomorski del prevozne verige, in sicer na podlagi enotne prevozne listine;
- (d) „oskrbovalne storitve“ pomeni prevoz mednarodnega tovora po morju do pristanišč in naprej med pristanišči na ozemlju pogodbenice, zlasti kontejnerskega, ki je na poti v namembni kraj zunaj ozemlja navedene pogodbenice;
- (e) „storitve odpreme tovora“ pomeni dejavnosti, ki zajemajo organiziranje in spremljanje odpremnih postopkov v imenu pošiljateljev s prevzemanjem prevoznih in sorodnih storitev, pripravo dokumentacije in zagotavljanjem poslovnih informacij;
- (f) „mednarodni tovor“ pomeni tovor, ki se prevaža med pristaniščem ene pogodbenice in pristaniščem druge pogodbenice ali tretje države ali med pristaniščem ene države članice in pristaniščem druge države članice;
- (g) „storitve mednarodnega pomorskega prevoza“ pomeni prevoz potnikov ali tovora z morskimi plovili med pristaniščem ene pogodbenice in pristaniščem druge pogodbenice ali tretje države, vključno z neposrednim sklepanjem pogodb s ponudniki drugih storitev prevoza, z namenom, da se zajamejo operacije prevoza od vrat do vrat ali multimodalnega prevoza v okviru enotne prevozne listine, vendar brez pravice do opravljanja takih drugih prevoznih storitev;

- (h) „storitve pomorskih agencij“ pomeni dejavnosti agenta, ki na danem geografskem območju zastopa poslovne interese ene ali več linijskih ali ladjarskih družb, in sicer za naslednje namene:
- (i) trženje in prodajo storitev pomorskega prevoza in sorodnih storitev, od ponudbe cene do izdajanja računov, ter izdajanje ladijskih nakladnic v imenu družb, nakup in preprodajo potrebnih sorodnih storitev, pripravo dokumentacije in zagotavljanje poslovnih informacij; ali
 - (ii) organizacijske dejavnosti v imenu družb v zvezi s pristankom ladij ali po potrebi prevzemom tovora;
- (i) „pomožne pomorske storitve“ pomeni storitve pretovarjanja tovora v pomorstvu, storitve carinjenja, storitve začasnih skladišč in depojev za zabojnike, storitve pomorskih agencij in pomorske storitve odpreme tovora ter
- (j) „storitve pretovarjanja tovora v pomorstvu“ pomeni dejavnosti, ki jih izvajajo družbe za natovarjanje in raztovarjanje ladij, vključno z upravljavci terminalov, vendar brez neposrednih dejavnosti pristaniških delavcev, če so ti delavci organizirani neodvisno od družb za natovarjanje in raztovarjanje ladij ali za upravljanje terminalov; zajete dejavnosti vključujejo organizacijo in nadzor:
- (i) natovarjanja tovora na ladjo ali raztovarjanja tovora z ladje;

(ii) priveza ali razveza tovora ter

(iii) sprejema ali dostave in hrambe tovora pred odpremo ali po raztovoru.

3. Glede na obstoječe ravni liberalizacije med pogodbenicama v mednarodnem pomorskem prevozu se uporabljajo naslednja načela:

- (a) pogodbenici učinkovito uporabljata načelo neomejenega dostopa do mednarodnih pomorskih trgov in trgovine na komercialni in nediskriminatorni osnovi, ter
- (b) vsaka pogodbenica ladjam, ki plujejo pod zastavo druge pogodbenice ali jih upravljajo ponudniki storitev iz druge pogodbenice, zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki jo zagotavlja svojim ladjam, med drugim tudi glede dostopa do pristanišč, uporabe infrastrukture in storitev pristanišč ter uporabe pomožnih pomorskih storitev, pa tudi glede s tem povezanih pristojbin in taks, carinskih objektov ter določitve privezov in naprav za natovarjanje in raztovarjanje.

4. Pogodbenici pri uporabi načel iz odstavka 3:

- (a) ne uvajata dogovorov o delitvi tovora v prihodnje sporazume s tretjimi državami o storitvah v pomorskem prevozu, vključno s prevozom suhega in tekočega razsutega tovora ter linijskim prevozom, če pa taki dogovori o delitvi tovora obstajajo v predhodnih sporazumih, jih v razumnem roku odpovesta, in

(b) vsaka pogodbenica od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma odpravi vse enostranske ukrepe ali upravne, tehnične ali druge ovire, ki bi lahko predstavljale prikrito omejitev ali imele diskriminatorne učinke na prosto opravljanje storitev v mednarodnem pomorskem prevozu, in se vzdrži njihove uvedbe.

5. Vsaka pogodbenica ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prevoza druge pogodbenice dovoli ustanovitev in delovanje podjetja na svojem ozemlju v skladu s pogoji iz njenega seznama posebnih zavez v prilogah 17-A, 17-B in 17-C.

6. Vsaka pogodbenica ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prevoza iz druge pogodbenice pod razumnimi in nediskriminatornimi pogoji v pristanišču zagotovi naslednje storitve: pilotiranje, vleko in pomoč z vlačilcem, oskrbo z živili in gorivom, obnovitev zaloge vode, pobiranje odpadkov in odstranjevanje balastnih odpadkov, storitve pristaniškega kapitana, plovne pripomočke, operativne storitve na kopnem, ki so bistvenega pomena za delovanje ladje, vključno s komunikacijami, oskrbo z vodo in elektriko, opremo za nujna popravila, storitve sidranja in priveza.

7. Vsaka pogodbenica ponudnikom storitev mednarodnega pomorskega prevoza druge pogodbenice dovoli, da med pristanišči Čila ali med pristanišči države članice premestijo svoje ali zakupljene prazne zabojnike, ki se ne prevažajo kot tovor za plačilo.

POGLAVJE 25

FINANČNE STORITVE

ČLEN 25.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za ukrep, ki ga pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi s:
 - (a) finančnimi institucijami druge pogodbenice;
 - (b) vlagatelji iz druge pogodbenice in naložbami teh vlagateljev v finančne institucije na ozemlju pogodbenice ali
 - (c) čezmejno trgovino s finančnimi storitvami.
2. Pojasniti je treba, da se člen 17 uporablja za ukrep:
 - (a) v zvezi z vlagateljem pogodbenice in naložbo tega vlagatelja v ponudnika finančnih storitev, ki ni finančna institucija, in

- (b) ki ni ukrep, ki se nanaša na opravljanje finančnih storitev, ki se nanašajo na vlagatelja pogodbenice ali naložbo tega vlagatelja na ozemlju druge pogodbenice v finančno institucijo.
3. Določbe poglavij 17 in 18 se uporabljajo za ukrepe s področja uporabe tega poglavja le, če so vključene v to poglavje in so njegov sestavni del.
4. Členi 17.5, 17.16 do 17.23 in 18.9 so vključeni v to poglavje in so njegov sestavni del.
5. Oddelek D poglavja 17 je vključen v to poglavje in je njegov sestavni del izključno za trditve, da je pogodbenica kršila člen 17.16, 17.17, 17.18, 17.19, 17.20, 17.21, 25.3(2) ali člen 25.5(2).
6. To poglavje se ne uporablja za ukrep, ki ga pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi z:
- (a) dejavnostmi, ki jih opravlja centralna banka ali monetarni organ ali kateri koli drugi javni subjekt pri uresničevanju monetarne ali tečajne politike;
 - (b) dejavnostmi ali storitvami, ki so del javne pokojninske sheme ali zakonsko določenega sistema socialne varnosti, ali
 - (c) dejavnostmi ali storitvami, ki se opravljajo za račun pogodbenice, z jamstvom oziroma uporabo finančnih sredstev pogodbenice, vključno z njenimi javnimi subjekti.

7. Ne glede na odstavek 6 se to poglavje uporablja, če pogodbenica dovoli, da njene finančne institucije opravljajo katere koli dejavnosti ali storitve iz odstavka 6, pododstavek (b) ali (c), v konkurenci z javnim subjektom ali finančno institucijo.
8. Členi 25.3 in 25.5 do 25.9 se ne uporabljajo v zvezi z javnim naročanjem.
9. Členi 25.3 in 25.5 do 25.8 se ne uporabljajo v zvezi s subvencijami, ki jih dodeli pogodbenica, vključno z vladnimi posojili, jamstvi in zavarovanji.

ČLEN 25.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in Prilogi 25:

- (a) „ponudnik čezmejnih finančnih storitev pogodbenice“ pomeni osebo iz pogodbenice, ki se ukvarja z opravljanjem finančnih storitev na ozemlju pogodbenice, pri čemer si jih prizadeva zagotavljati ali jih zagotavlja čezmejno;

- (b) „čezmejno opravljanje finančnih storitev“ ali „čezmejna trgovina s finančnimi storitvami“ pomeni opravljanje finančne storitve:
- (i) z ozemlja ene pogodbenice na ozemlje druge pogodbenice ali
 - (ii) na ozemlju pogodbenice s strani osebe navedene pogodbenice za uporabnika storitev iz druge pogodbenice;
- (c) „finančna institucija“ pomeni ponudnika ene ali več finančnih storitev, ki je reguliran ali nadzorovan v zvezi z opravljanjem navedenih storitev kot finančna institucija v skladu s pravom pogodbenice, na ozemlju katere ima sedež, vključno s podružnico navedenega ponudnika finančnih storitev na ozemlju pogodbenice, katerega sedež je na ozemlju druge pogodbenice;
- (d) „finančna storitev“ pomeni storitev finančne narave, vključno z zavarovalnimi ter z zavarovanjem povezanimi storitvami, bančnimi in drugimi finančnimi storitvami (razen zavarovanja). Finančne storitve vključujejo naslednje dejavnosti:
- (i) zavarovalniške in z zavarovanjem povezane storitve:
 - (A) neposredno zavarovanje (vključno s sozavarovanjem):
 - (1) življenjsko in
 - (2) neživljenjsko;

- (B) pozavarovanje in retrocesijo;
 - (C) posredovanje v zavarovalništvu, kot sta posredništvo in zastopanje, ter
 - (D) pomožne zavarovalniške storitve, kot so svetovanje, aktuarske storitve, ocena tveganja in obravnavanje odškodninskih zahtevkov, ter
- (ii) bančne in druge finančne storitve (razen zavarovanja):
- (A) sprejemanje depozitov in drugih povratnih sredstev od občanov;
 - (B) vse vrste posojil, vključno s potrošniškimi in hipotekarnimi posojili, odkupi terjatev in financiranjem komercialnih poslov;
 - (C) finančni zakup;
 - (D) opravljanje vseh storitev plačilnega prometa in prenosa denarja, vključno s kreditnimi, plačilnimi in debetnimi karticami, potovalnimi čeki in bančnimi menicami;
 - (E) garancije in obveznosti;

- (F) trgovanje za lastni račun ali za račun strank na borzi, zunaj organiziranega trga ali drugače, in sicer z:
- (1) instrumenti denarnega trga (vključno s čeki, menicami, depozitnimi certifikati);
 - (2) tujo valuto;
 - (3) izvedenimi finančnimi instrumenti, vključno s terminskimi pogodbami in opcijami;
 - (4) instrumenti menjalnih tečajev in obrestnih mer, vključno z zamenjavami in dogovori o terminski obrestni meri;
 - (5) prenosljivimi vrednostnimi papirji ali
 - (6) drugimi prenosljivimi instrumenti in finančnimi sredstvi, vključno s plemenitimi kovinami;
- (G) sodelovanje pri izdaji vseh vrst vrednostnih papirjev, vključno z vpisom primarne izdaje vrednostnih papirjev in vlaganjem, javnim ali zasebnim, prek agenta, ter opravljanjem storitev, povezanih s takimi izdajami;
- (H) denarnoposredniške posle;

- (I) upravljanje premoženja, na primer upravljanje gotovine ali portfelja, vse oblike upravljanja skupnih investicij, upravljanje pokojninskih skladov ter depotne in skrbniške storitve;
- (J) storitve poravnave in kliringa v zvezi s finančnimi sredstvi, vključno z vrednostnimi papirji, izvedenimi finančnimi instrumenti in drugimi prenosljivimi instrumenti;
- (K) zagotavljanje in prenos finančnih informacij, obdelavo finančnih podatkov in z njimi povezano programsko opremo ter
- (L) svetovanje, posredovanje in druge pomožne finančne storitve za vse dejavnosti iz pododstavkov (A) do (K), vključno z bonitetnimi podatki in analizo, raziskavami in svetovanjem glede naložb in portfelja, ter svetovanjem pri nakupih ter prestrukturiranju in strategiji podjetij;
- (e) „ponudnik finančnih storitev pogodbenice“ pomeni fizično ali pravno osebo pogodbenice, ki želi opravljati ali opravlja finančne storitve, vendar ne vključuje javnega subjekta;
- (f) „naložba“ pomeni naložbo, kakor je opredeljena v pododstavku (k) člena 17.2, razen za namene tega poglavja in Priloge 25 v zvezi s „posojili“ in „dolžniškimi instrumenti“:
- (i) posojilo finančni instituciji ali dolžniški instrument, ki ga izda finančna institucija, je naložba le, če jo pogodbenica, na ozemlju katere se nahaja finančna institucija, obravnava kot regulativni kapital, in

- (ii) posojilo, ki ga odobri finančna institucija, ali dolžniški instrument v lasti finančne institucije z izjemo posojila finančni instituciji ali dolžniškega instrumenta, ki ga izda finančna institucija, iz pododstavka (i), ni naložba;

pojasniti je treba, da je posojilo, ki ga odobri ponudnik čezmejnih finančnih storitev, ali dolžniški instrument v njegovi lasti, razen posojila finančni instituciji ali dolžniškega instrumenta, ki ga izda finančna institucija, naložba za namene poglavja 17, če tako posojilo ali dolžniški instrument izpolnjuje merila opredelitve pojma „naložba“ iz pododstavka (k) člena 17.2;

- (g) „vlagatelj pogodbenice“ pomeni fizično ali pravno osebo pogodbenice, ki želi izvesti, izvaja ali je izvedla naložbo v finančne institucije na ozemlju druge pogodbenice;

- (h) „pravna oseba pogodbenice“ pomeni:

- (i) za pogodbenico EU: pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Evropske unije ali vsaj ene od njenih držav članic in ki na ozemlju Evropske unije opravlja bistvene poslovne dejavnosti¹, in
- (ii) za Čile: pravno osebo, ki je ustanovljena ali organizirana v skladu s pravom Čila in ki na ozemlju Čila opravlja bistvene poslovne dejavnosti,

¹ V skladu s svojim uradnim obvestilom glede Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti Svetovni trgovinski organizaciji (WT/REG39/1) se Evropska unija zaveda, da je koncept „dejanske in trajne povezave“ z gospodarstvom države članice iz člena 54 PDEU enak konceptu „bistvenih poslovnih dejavnosti“.

- (i) „nova finančna storitev“ pomeni storitev finančne narave, vključno s storitvami, povezanimi z obstoječimi in novimi izdelki ali načinom dobave izdelka, ki je ne opravlja noben ponudnik finančnih storitev na ozemlju pogodbenice, opravlja pa se na ozemlju druge pogodbenice,
- (j) „javni subjekt“ pomeni:
- (i) vlado, centralno banko ali monetarni organ pogodbenice ali kateri koli subjekt, ki je v lasti ali pod nadzorom pogodbenice, ki izvaja predvsem javne funkcije ali opravlja dejavnosti v javne namene, kar pa ne vključuje subjektov, ki opravljajo predvsem finančne storitve pod komercialnimi pogoji, ali
 - (ii) zasebni subjekt, ki opravlja naloge, kakršne navadno opravlja centralna banka ali monetarni organ, kadar opravlja navedene naloge, ter
- (k) „samoregulativna organizacija“ pomeni nevladni organ, med drugim terminsko borzo ali trg, borzo ali trg za vrednostne papirje, klirinško agencijo ali drugo organizacijo ali združenje, ki v skladu z zakoni ali pooblastilom centralne, regionalne ali lokalne ravni javne uprave ali organov izvaja zakone in predpise ali nadzor nad ponudniki finančnih storitev ali finančnimi institucijami, če je ustrezno.

ČLEN 25.3

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in podjetjem, ki predstavljajo naložbe v finančne institucije, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja svojim vlagateljem v finančne institucije in njihovim podjetjem, ki so finančne institucije.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in njihovim naložbam v finančne institucije v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja svojim vlagateljem v finančne institucije in njihovim naložbam v finančne institucije.
3. Obravnava, ki jo pogodbenica zagotovi v skladu z odstavkoma 1 in 2:
 - (a) v zvezi z regionalno ali lokalno ravno javne uprave v Čilu, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah ta raven javne uprave zagotavlja vlagateljem v finančne institucije iz Čila in njihovim naložbam v finančne institucije na svojem ozemlju;

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

- (b) v zvezi z vlado države članice ali v njej, pomeni obravnavo, ki ni manj ugodna od najugodnejše obravnave, ki jo navedena vlada v podobnih okoliščinah zagotavlja vlagateljem v finančne institucije navedene države članice in njihovim naložbam v finančne institucije na svojem ozemlju¹.

ČLEN 25.4

Javno naročanje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je finančnim institucijam druge pogodbenice, ustanovljenim na njenem ozemlju, zagotovljena obravnava, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah zagotavlja svojim finančnim institucijam v zvezi s katerim koli ukrepom, povezanim z nakupom blaga ali storitev naročnika za vladne namene.
2. Za uporabo obveznosti nacionalne obravnave, določene v tem členu, še naprej veljajo varnostne in splošne izjeme, kot so določene v členu 28.3.

¹ Pojasniti je treba, da obravnava, ki jo zagotavlja vlada države članice ali v njej, po potrebi vključuje regionalno in lokalno raven javne uprave.

ČLEN 25.5

Obravnavo po načelu države z največjimi ugodnostmi

1. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in njihovim podjetjem, ki predstavljajo naložbe v finančne institucije, v zvezi z ustanavljanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah¹ zagotavlja vlagateljem v finančne institucije tretje države in njihovim podjetjem, ki so finančne institucije.
2. Vsaka pogodbenica vlagateljem v finančne institucije druge pogodbenice in njihovim naložbam v finančne institucije, v zvezi s poslovanjem zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo v podobnih okoliščinah² zagotavlja vlagateljem v finančne institucije tretje države in njihovim naložbam v finančne institucije.
3. Odstavka 1 in 2 se ne razlagata tako, da pogodbenico zavezuje, da na vlagatelje v finančne institucije druge pogodbenice ali njihove naložbe v finančne institucije razširi kakršno koli obravnavo, ki izhaja iz ukrepov za priznavanje standardov, vključno s standardi ali merili za izdajo dovoljenja, izdajo licence ali certificiranje fizične osebe ali podjetja za opravljanje gospodarske dejavnosti ali z bonitetnimi ukrepi.

¹ Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

² Pojasniti je treba, da zagotavljanje obravnave v „podobnih okoliščinah“ zahteva analizo vsakega primera posebej na podlagi dejstev in je odvisno od vseh okoliščin.

4. Pojasniti je treba, da obravnava iz odstavka 1 ne vključuje postopkov za reševanje naložbenih sporov ali mehanizmov, določenih v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah ali trgovinskih sporazumih. Vsebinske določbe v drugih mednarodnih pogodbah o naložbah ali trgovinskih sporazumih same po sebi ne pomenijo „obravnav“ iz odstavkov 1 in 2, zato ne morejo povzročiti kršitve tega člena brez ukrepov, ki jih pogodbenica sprejme ali ohrani. Ukrepi pogodbenice, ki se uporabljajo v skladu s takimi vsebinskimi določbami, lahko pomenijo „obravnavo“ v skladu s tem členom in tako povzročijo kršitev tega člena.

ČLEN 25.6

Dostop do trga

1. V sektorjih ali podsektorjih, navedenih v dodatkih 25-1 in 25-2, oddelek B, v katerih se sprejmejo zaveze glede dostopa do trga, pogodbenica v zvezi z dostopom do trga prek ustanavljanja ali poslovanja finančnih institucij s strani vlagateljev druge pogodbenice, bodisi na podlagi svojega celotnega ozemlja bodisi na podlagi ozemeljske razdelitve, ne sprejme ali ohrani ukrepa, ki:

- (a) omejuje število finančnih institucij v obliki številčnih kvot, monopolov, izključnih ponudnikov storitev ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;
- (b) omejuje skupno vrednost transakcij s finančnimi storitvami ali premoženje v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb;

- (c) omejuje skupno število opravljenih finančnih storitev ali skupno količino opravljenih finančnih storitev, izraženih v določenih številčnih enotah v obliki kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb,
- (d) omejuje skupno število fizičnih oseb, ki se lahko zaposlijo v določenem finančnem storitvenem sektorju ali jih finančna institucija lahko zaposli ter so potrebne za zagotavljanje določene finančne storitve in neposredno povezane s tem, v obliki številčnih kvot ali zahteve po oceni gospodarskih potreb, ali
- (e) omejuje ali zahteva posebne vrste pravnih subjektov ali skupnih podjetij, prek katerih lahko finančna institucija opravlja storitev.

2. Pojasniti je treba, da ta člen pogodbenici ne preprečuje, da od finančne institucije zahteva, naj določene finančne storitve opravlja prek ločenih pravnih subjektov, če se, v skladu z zakonodajo te pogodbenice, nabor finančnih storitev, ki jih opravlja finančna institucija ne more zagotavljati prek enega samega subjekta.

ČLEN 25.7

Čezmejno opravljanje finančnih storitev

1. Členi 18.4, 18.5, 18.6 in 18.7 so vključeni v to poglavje in so njegov sestavni del ter se uporabljajo za ukrepe, ki vplivajo na ponudnike čezmejnih finančnih storitev, ki opravljajo finančne storitve, iz dodatkov 25-1 in 25-2, oddelek A.

2. Pogodbenica osebam, ki se nahajajo na njenem ozemlju, in svojim fizičnim osebam, ne glede na to, kje se nahajajo, dovoli nakup finančnih storitev od ponudnikov čezmejnih finančnih storitev iz druge pogodbenice, ki se nahajajo na ozemlju druge pogodbenice. S to obveznostjo se od pogodbenice ne zahteva, da navedenim ponudnikom dovoli poslovanje ali ponujanje storitev na svojem ozemlju. Pogodbenica lahko opredeli „poslovanje“ in „ponujanje“ za namene te obveznosti, če navedeni opredelitvi nista neskladni z odstavkom 1 tega člena.

3. Brez poseganja v druga sredstva preudarnega urejanja čezmejne trgovine s finančnimi storitvami lahko pogodbenica zahteva registracijo ali odobritev ponudnikov čezmejnih finančnih storitev druge pogodbenice in finančnih instrumentov.

ČLEN 25.8

Višji vodstveni položaji in upravni odbori

Pogodbenica ne zahteva, da finančna institucija druge pogodbenice, ustanovljena na njenem ozemlju, za člane upravnih odborov ali na višje vodstvene položaje, kot so menedžerji ali vodje, imenuje fizične osebe z določenim državljanstvom.

ČLEN 25.9

Operativne zahteve

1. Pogodbenica v zvezi z ustanovitvijo ali poslovanjem katere koli finančne institucije pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne uvede ali izvršuje nobene zahteve ali izvršuje zaveze ali obveze glede:
- (a) izvoza določene stopnje ali deleža blaga ali storitev;
 - (b) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebine;
 - (c) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali glede nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;
 - (d) vzpostavitve kakršne koli povezave med obsegom ali vrednostjo uvoza in obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom deviznih prilivov, povezanih s takimi finančnimi institucijami;
 - (e) omejitve prodaje blaga ali storitev na svojem ozemlju, ki jih take finančne institucije proizvajajo ali opravljajo, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov;
 - (f) prenosa tehnologije, proizvodnega postopka ali drugega lastniškega znanja na fizično osebo ali podjetje na njenem ozemlju;

- (g) dobave blaga, ki ga proizvaja, ali storitev, ki jih opravlja, izključno z ozemlja pogodbenice, na določen regionalni ali svetovni trg;
- (h) določitve sedeža navedene finančne institucije za določeno regijo sveta, ki je širša od ozemlja pogodbenice, ali svetovni trg na njenem ozemlju;
- (i) zaposlitve določenega števila ali deleža njenih državljanov ali
- (j) omejitve izvoza ali prodaje za izvoz.

2. Pogodbenica prejetja ali nadaljnjega prejemanja ugodnosti v zvezi z ustanovitvijo ali poslovanjem finančne institucije pogodbenice ali tretje države na svojem ozemlju ne pogojuje z izpolnjevanjem katere koli od naslednjih zahtev glede:

- (a) doseganja določene stopnje ali deleža domače vsebine;
- (b) nakupa, uporabe ali dajanja prednosti blagu, ki se proizvaja na njenem ozemlju, ali storitvam, ki se tam opravljajo, ali nakupa blaga ali storitev pri fizičnih osebah ali podjetjih na njenem ozemlju;
- (c) vzpostavitve kakršne koli povezave med obsegom ali vrednostjo uvoza in obsegom ali vrednostjo izvoza ali zneskom prilivov deviznih tečajev, povezanih s takimi finančnimi institucijami;

(d) omejitve prodaje blaga ali storitev na njenem ozemlju, ki jih take finančne institucije proizvajajo ali opravljajo, tako da se taka prodaja kakor koli poveže z obsegom ali vrednostjo njenega izvoza ali deviznih prihodkov, ali

(e) omejitve izvoza ali prodaje za izvoz.

3. Odstavek 2 se ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje, da bi uveljavljanje ali nepretrgano uveljavljanje prednosti v zvezi z ustanavljanjem finančnih institucij na njenem ozemlju s strani vlagatelja pogodbenice ali tretje države ali njihovim poslovanjem pogojevala z izpolnjevanjem zahteve glede sedeža proizvodnje, opravljanja storitve, usposabljanja ali zaposlovanja delavcev, gradnje ali razširitve določenih objektov ali izvajanja raziskav in razvoja na njenem ozemlju.

4. Odstavek 1, pododstavek (f), se ne uporablja, če:

(a) pogodbenica odobri uporabo pravice intelektualne lastnine v skladu s členom 31 ali členom 31a Sporazuma TRIPS oziroma sprejme ali ohrani ukrepe, ki nalagajo razkritje podatkov ali zaščitene informacij, ki spadajo na področje uporabe člena 39, odstavek 3, Sporazuma TRIPS in so skladni z njim, ali

(b) zahtevo uvede ali uveljavlja oziroma zavezo ali obvezo izvršuje sodišče, upravno sodišče ali organ, pristojen za konkurenco, da se odpravi praksa, za katero je bilo po sodnem ali upravnem postopku ugotovljeno, da krši konkurenčno pravo pogodbenice.

5. Odstavek 1, pododstavki (a), (b) in (c), ter odstavek 2, pododstavka (a) in (b), se ne uporabljata za kvalifikacijske zahteve za blago ali storitve v zvezi s sodelovanjem v programih spodbujanja izvoza in tujih pomoči.
6. Odstavek 2, pododstavka (a) in (b), se ne uporablja za zahteve, ki jih je uvedla pogodbenica uvoznica, v zvezi z vsebino blaga, potrebno za upravičenost do preferencialnih tarif ali preferencialnih kvot.
7. Pojasniti je treba, da se ta člen ne razlaga tako, da se od pogodbenice zahteva, da dovoli čezmejno opravljanje določene storitve, če navedena pogodbenica sprejme ali ohrani omejitve ali prepovedi za tako opravljanje storitev, ki so skladne s pridržki, pogoji ali kvalifikacijami, določenimi v zvezi s sektorjem, podsektorjem ali dejavnostjo, navedenimi v Prilogi 25.
8. Ta člen ne posega v zaveze pogodbenice, sprejete na podlagi Sporazuma o STO.

ČLEN 25.10

Neskladni ukrepi

1. Členi 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 in 25.9 se ne uporabljajo za:

(a) noben obstoječ neskladen ukrep:

(i) za pogodbenico EU:

(A) ki ga ohranja Evropska unija, kot je določeno v Dodatku 25-1, oddelek C;

(B) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 25-1, oddelek C;

(C) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave države članice, kot je določena v Dodatku 25-1, oddelek C, ali

(D) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave, in

(ii) za Čile:

(A) ki se ohranja na centralni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 25-2, oddelek C;

(B) ki se ohranja na regionalni ravni javne uprave, kot je določena v Dodatku 25-2, oddelek C, ali

(C) ki se ohranja na lokalni ravni javne uprave,

(b) nadaljevanje ali takojšnje podaljšanje katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a) tega odstavka ali

(c) spremembo katerega koli neskladnega ukrepa iz pododstavka (a), če sprememba ne zmanjša skladnosti ukrepa, kakršen je bil tik pred spremembo, s členi 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ali 25.9.

2. Členi 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 in 25.9 se ne uporabljajo za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi, kot jih je določila navedena pogodbenica v Dodatku 25-1 oziroma 25-2, oddelek D.

3. Pogodbenica od vlagatelja druge pogodbenice na podlagi nobenega ukrepa, sprejetega po začetku veljavnosti tega sporazuma in zajetega v Dodatku 25-1 ali 25-2, oddelek D, ne sme zahtevati, da zaradi svojega državljanstva proda ali drugače odsvoji naložbo, ki obstaja ob začetku veljavnosti ukrepa.

4. Člen 25.6 se ne uporablja za noben ukrep pogodbenice v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi, kot jih je določila navedena pogodbenica v Dodatku 25-1 ali 25-2, oddelek B.

5. Kadar je pogodbenica v Prilogi 17-A ali 17-B določila pridržek glede členov 17.9, 17.11, 17.12, 17.13, 18.4 ali 18.5, pomeni pridržek tudi pridržek glede členov 25.3, 25.5, 25.7, 25.8 ali 25.9, odvisno od primera, če so ukrep, sektor, podsektor ali dejavnost, določeni v pridržku, zajeti v tem poglavju.

ČLEN 25.11

Previdnostna izjema

1. Nobena določba tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje, da bi sprejela ali ohranila ukrepe iz bonitetnih razlogov, kot sta:

- (a) zaščita vlagateljev, depozitarjev, imetnikov police ali oseb, ki so v fiduciarnem razmerju s ponudnikom finančnih storitev, ali
- (b) zagotavljanje celovitosti in stabilnosti finančnega sistema pogodbenice.

2. Kadar taki ukrepi niso v skladu z določbami tega dela tega sporazuma, se ne uporabljajo kot sredstvo za izogibanje zavezam ali obveznostim pogodbenice iz tega dela tega sporazuma.

ČLEN 25.12

Obravnavanje informacij

Nobena določba tega dela tega sporazuma se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da razkrije informacije, ki se nanašajo na posle in račune posameznih strank, ali katere koli zaupne ali zaščitene informacije, s katerimi razpolagajo javni subjekti.

ČLEN 25.13

Domača zakonodaja in preglednost

1. Poglavje 20, razen člena 20.1(5), pododstavki (c) do (f), in poglavje 36 se ne uporabljata za ukrepe pogodbenice na področju uporabe tega poglavja.
2. Vsaka pogodbenica, kolikor je to izvedljivo, in na način, skladen z njenim pravnim sistemom za sprejemanje ukrepov:
 - (a) vnaprej objavi:
 - (i) zakone in predpise s splošno veljavnostjo, katerih sprejetje predlaga v zvezi z zadevami, ki spadajo na področje uporabe tega poglavja, ali

- (ii) dokumente, ki vsebujejo zadostne podrobnosti o takih morebitnih novih zakonih in predpisih, da lahko zainteresirane osebe in druga pogodbenica ocenijo, ali bi lahko znatno vplivali na njihove interese in kako;
- (b) zainteresiranim osebam in drugi pogodbenici zagotovi razumno možnost, da predložijo pripombe o predlaganih zakonih in predpisih ali dokumentih iz pododstavka (a);
- (c) upošteva vse pripombe, predložene v skladu s pododstavkom (b), ter
- (d) omogoči razumen rok med objavo vseh zakonov in predpisov v skladu s pododstavkom (a), točka (i), ter datumom, ko morajo ponudniki finančnih storitev ravnati v skladu z njimi.
3. Ta člen se uporablja za ukrepe pogodbenice, ki se nanašajo na zahteve in postopke za izdajo licenc ter kvalifikacijske zahteve in postopke, in se uporablja le v sektorjih, v zvezi s katerimi je pogodbenica sprejela posebne zaveze v skladu s tem poglavjem, in če se navedene posebne zaveze uporabljajo.
4. Če pogodbenica sprejme ali ohrani ukrep v zvezi z dovoljenjem za opravljanje finančne storitve, zagotovi, da:
- (a) navedeni ukrepi temeljijo na objektivnih in preglednih merilih¹;
- (b) so postopki izdaje dovoljenja nepristranski in primerni, da lahko vložniki dokažejo, ali izpolnjujejo zahteve, če te obstajajo, ter

¹ Taka merila lahko med drugim vključujejo pristojnost in sposobnost opravljanja storitve, vključno s sposobnostjo zagotavljanja tega na način, skladen z regulativnimi zahtevami pogodbenice. Pristojni organi lahko ocenijo, kakšno težo je treba pripisati vsakemu merilu.

(c) postopki izdaje dovoljenja sami po sebi ne preprečujejo neupravičenega izpolnjevanja zahtev.

5. Če pogodbenica zahteva dovoljenje¹ za opravljanje finančne storitve, nemudoma objavi informacije, ki jih vložnik potrebuje za izpolnjevanje zahtev in postopkov za pridobitev, ohranitev, spremembo in podaljšanje takega dovoljenja, ali drugače omogoči njihovo javno dostopnost. Kadar so take informacije na voljo, med drugim vključujejo:

- (a) zahteve in postopke za pridobitev, ohranitev, spremembo in podaljšanje takega dovoljenja;
- (b) kontaktne podatke ustreznih pristojnih organov;
- (c) postopke za pritožbo ali pregled odločitev v zvezi z vlogami;
- (d) postopke za spremljanje ali uveljavljanje skladnosti s pogoji izdajo licenc ali kvalifikacij in
- (e) možnosti za sodelovanje javnosti, na primer na zaslišanjih ali s predložitvijo pripomb.

¹ V tem poglavju „dovoljenje“ pomeni dovoljenje za opravljanje finančne storitve, ki izhaja iz postopka, ki ga mora vložnik upoštevati, da dokaže skladnost z zahtevami za izdajo licence ali kvalifikacijskimi zahtevami.

6. Če pogodbenica zahteva dovoljenje za opravljanje finančne storitve, pristojni organi navedene pogodbenice:

- (a) kolikor je to izvedljivo, dovolijo vložniku, da vloži vlogo kadar koli med letom¹;
- (b) v primeru specifičnih rokov za vložitev vloge določijo razumen rok;
- (c) začnejo obdelovati vlogo brez nepotrebnega odlašanja;
- (d) si prizadevajo za sprejetje vlog v elektronski obliki pod enakimi pogoji glede pristnosti, ki veljajo za vložitev vlog v papirni obliki, ter
- (e) namesto izvirnih dokumentov sprejemajo kopije dokumentov, overjene v skladu s pravom pogodbenice, razen če potrebujejo izvirne dokumente za zaščito celovitosti postopka izdaje dovoljenja.

7. Vsaka pogodbenica si prizadeva, da postopke izdaje dovoljenja in formalnosti v zvezi z njimi oblikuje tako, da so čim preprostejši, opravljanja finančne storitve pa pretirano ne zapleta in ne zavlačuje.

8. Vsaka pogodbenica si prizadeva za določitev okvirnih rokov za obdelavo vloge ter na zahtevo vložnika in brez nepotrebnega odlašanja zagotovi informacije v zvezi s statusom vloge.

¹ Pojasniti je treba, da pristojnim organom ni treba začeti obravnavati vlog zunaj svojega uradnega delovnega časa in delovnih dni.

9. Če pristojni organ šteje, da je vloga nepopolna za obravnavo v skladu s pravom in predpisi pogodbenice, v razumnem roku in v izvedljivem obsegu:

- (a) obvesti vložnika, da je vloga nepopolna;
- (b) na zahtevo vložnika navede dodatne informacije, potrebne za dopolnitev vloge, ali drugače sporoči, zakaj se vloga šteje za nepopolno, ter
- (c) da vložniku možnost¹, da predloži dodatne informacije, potrebne za dopolnitev vloge.

10. Če noben ukrep iz odstavka 9, pododstavek (a), (b) ali (c), ni izvedljiv, pristojni organi kljub temu, če je vloga zavrnjena kot nepopolna, zagotovijo, da o tem v razumnem roku obvestijo vložnika.

11. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni pristojni organi v zvezi s pristojbinami za dovoljenja², ki jih zaračunavajo, vložnikom predložijo seznam pristojbin oziroma informacije o tem, kako se določajo zneski pristojbin, in pristojbin ne uporabljajo kot sredstvo za izogibanje zavezam ali obveznostim pogodbenice.

¹ Taka „možnost“ ne pomeni, da mora pristojni organ zagotoviti podaljšanje rokov.

² Pristojbine za izdajo dovoljenja ne vključujejo pristojbin za uporabo naravnih virov, plačil za dražbo, razpis ali druga nediskriminatorna sredstva za dodelitev koncesij ali obveznih prispevkov za opravljanje univerzalnih storitev.

12. Pristojni organ neodvisno sprejme svojo odločitev in ni odgovoren nobeni osebi, ki opravlja storitve, za katere se zahteva licenca ali dovoljenje.
13. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je obdelava vloge, vključno s sprejetjem končne odločitve, končana v razumnem roku po datumu vložitve popolne vloge in da je vložnik obveščen o odločitvi v zvezi z vlogo, po možnosti pisno.
14. Če pristojni organ zavrne vlogo, mora biti vložnik o tem pisno in brez nepotrebnega odlašanja obveščen bodisi na njegovo zahtevo bodisi na pobudo pristojnega organa. Kolikor je to izvedljivo, je vložnik obveščen o razlogih za odločitev, da se vloga zavrne, in roku, v katerem je treba vložiti pritožbo zoper to odločitev. Vložniku bi bilo treba v razumnih rokih dovoliti ponovno vložitev vloge.
15. Če se za dovoljenje zahtevajo preizkusi, pristojni organ zagotovi, da so taki preizkusi organizirani v razumno pogostih časovnih presledkih, vložnikom pa določi razumen rok, v katerem lahko zaprosijo za preizkus.
16. Vsaka pogodbenica zagotovi, da začne dovoljenje po odobritvi veljati brez nepotrebnega odlašanja v skladu s pogoji, navedenimi v dovoljenju.

ČLEN 25.14

Nove finančne storitve na ozemlju pogodbenice

1. Pogodbenica finančni instituciji druge pogodbenice, ki ni podružnica, dovoli opravljanje kakršne koli nove finančne storitve, ki bi jih prva pogodbenica dovolila tudi lastnim finančnim institucijam v podobnih okoliščinah v skladu s svojim pravom, če uvedba novih finančnih storitev ne zahteva sprejetja novih zakonov ali spremembe obstoječih zakonov ali predpisov.
2. Pogodbenica lahko določi institucionalno in pravno obliko, prek katere se nova finančna storitev lahko opravlja, ter lahko za opravljanje te storitve zahteva dovoljenje. Če se zahteva tako dovoljenje, se odločitev sprejme v razumnem roku, dovoljenje pa se lahko zavrne le iz bonitetnih razlogov.
3. Ta člen finančni instituciji pogodbenice ne preprečuje, da drugo pogodbenico zaprosi, naj razmisli o izdaji dovoljenja za opravljanje finančne storitve, ki se ne opravlja na ozemlju nobene od pogodbenic. Za tako vlogo velja pravo pogodbenice, ki prejme vlogo, ne veljajo pa obveznosti iz tega člena.

ČLEN 25.15

Samoreglativne organizacije

Kadar pogodbenica od finančne institucije ali ponudnika čezmejnih finančnih storitev iz druge pogodbenice zahteva, da je za opravljanje finančne storitve na ozemlju prve pogodbenice ali nanj član samoreglativne organizacije, sodeluje v njej ali ima dostop do nje, zagotovi, da samoreglativna organizacija izpolnjuje obveznosti iz členov 17.9, 17.11, 18.4 in 18.5.

ČLEN 25.16

Plačilni in klirinški sistemi

Vsaka pogodbenica pod pogoji, ki priznavajo nacionalno obravnavo, finančnim institucijam druge pogodbenice s sedežem na njenem ozemlju odobri dostop do plačilnih in klirinških sistemov, ki jih upravljajo javni subjekti, ter do uradnih sistemov financiranja in refinanciranja, ki so na voljo pri običajnem izvajanju rednega poslovanja. Ta člen ne dodeljuje dostopa do mehanizmov centralnih bank, ki refinancirajo posojila poslovnim bankam v pogodbenici.

ČLEN 25.17

Pododbor za finančne storitve

1. Pododbor za finančne storitve (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za finančne storitve.
2. Pododbor:
 - (a) nadzira izvajanje tega poglavja;
 - (b) obravnava vprašanja v zvezi s finančnimi storitvami, ki mu jih predloži pogodbenica;
 - (c) izvaja dialog o ureditvi sektorja finančnih storitev z namenom izboljšanja medsebojnega poznavanja zadevnih regulativnih sistemov pogodbenic in sodelovanja pri razvoju mednarodnih standardov in
 - (d) sodeluje v postopkih reševanja sporov v skladu s členom 25.20.

ČLEN 25.18

Tehnične razprave in posvetovanja

1. Pogodbenica lahko zahteva tehnične razprave in posvetovanja z drugo pogodbenico o kateri koli zadevi, ki izhaja iz tega dela tega sporazuma in vpliva na finančne storitve. Druga pogodbenica razumevajoče obravnava navedeno zahtevo. Pogodbenici o rezultatih svojih razprav in posvetovanj poročata pododboru.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njena delegacija v navedenih tehničnih razpravah in na posvetovanjih vključuje uradnike z ustreznim strokovnim znanjem na področju finančnih storitev.
3. Pojasniti je treba, da se nobena določba tega člena ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, naj:
 - (a) odstopa od svojih ustreznih zakonov in predpisov glede izmenjave informacij med finančnimi regulatorji ali zahtev sporazuma ali dogovora med finančnimi organi pogodbenic, ali
 - (b) da od finančnih organov zahteva, naj sprejmejo kakršne koli ukrepe, ki bi posegali v posebne regulativne, nadzorne, upravne ali izvršilne zadeve.

4. Nobena določba tega člena se ne razlaga tako, da pogodbenico, ki zahteva informacije za namene nadzora v zvezi s finančno institucijo s sedežem na ozemlju druge pogodbenice ali ponudnikom čezmejnih finančnih storitev druge pogodbenice, ovira, da se za pridobitev informacij obrne na pristojni regulativni organ druge pogodbenice.
5. Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v pravice in obveznosti nobene od pogodbenic v okviru poglavja 38.

ČLEN 25.19

Reševanje sporov

1. Poglavje 38, vključno s prilogama 38-A in 38-B, kakor je bilo spremenjeno s tem členom, se uporablja za reševanje sporov v zvezi z uporabo ali razlago tega poglavja.
2. Poleg zahtev iz člena 38.9 imajo člani senata strokovno znanje ali izkušnje na področju prava ali prakse v zvezi s finančnimi storitvami, kar lahko vključuje regulacijo finančnih institucij, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.

3. Pododbor Skupnemu odboru priporoči, naj sestavi seznam vsaj 15 posameznikov, ki izpolnjujejo zahteve iz odstavka 2 ter so pripravljeni in sposobni delovati kot člani senata. Skupni odbor tak seznam sestavi najpozneje eno leto po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma. Seznam je sestavljen iz treh podseznamov:

- (a) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov pogodbenice EU;
- (b) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Čila, in
- (c) enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in ki opravljajo funkcijo predsednika senata.

4. Na vsakem podseznamu je najmanj pet posameznikov. Skupni odbor zagotavlja, da je na seznamu ves čas vsaj minimalno število posameznikov.

5. Za namene tega poglavja seznam iz odstavka 3 tega člena po njegovi sestavitvi nadomesti seznam, sestavljen v skladu s členom 38.8(1).

ČLEN 25.20

Reševanje naložbenih sporov v zvezi s finančnimi storitvami

1. Oddelek D poglavja 17, kakor je spremenjen s tem členom, se uporablja za:
 - (a) naložbene spore v zvezi z ukrepi, ki jih sprejme ali ohranja pogodbenica v zvezi z vlagatelji in njihovimi naložbami v finančne institucije, za katere se uporablja ta del tega sporazuma in v katerih vlagatelj trdi, da je pogodbenica kršila člen 25.3(2), 25.5(2), člen 17.17, 17.18, 17.19 ali 17.20, ali
 - (b) naložbene spore, začete v skladu s poglavjem 17, v katerih se uveljavlja člen 25.11.
2. V primeru naložbenega spora v skladu z odstavkom 1, pododstavek (a), tega člena ali, če se tožena stranka sklicuje na člen 25.11, v skladu z odstavkom 1, pododstavek (b), tega člena lahko v 60 dneh od predložitve zahtevka sodišču v skladu s členom 17.30 senat sodišča, ki obravnava zadevo, po posvetovanju s strankama v sporu in v skladu s členom 17.50 imenuje enega ali več izvedencev s seznama, sprejetega v skladu s členom 25.19, da mu poročajo o vseh dejanskih vprašanjih o zadevah v zvezi s finančnimi storitvami, ki jih je v postopku izpostavila stranka v sporu.

3. Glede na pomen pravice pogodbenice, da sprejme ali ohrani ukrepe iz bonitetnih razlogov, se, kadar taki ukrepi spadajo na področje uporabe člena 25.11, navedeni člen uporablja kot veljaven ugovor zoper zahtevek zahtevek, ki temelji na kateri koli drugi določbi tega dela tega sporazuma, vključno s členom 17.17. Po zahtevku za posvetovanja v skladu s členom 17.27 lahko tožena stranka pododbor pisno zaprosi, naj ugotovi, ali in, če je to tako, v kolikšnem obsegu je ukrep, ki je predmet tega zahtevka za posvetovanja, upravičen v skladu s členom 25.11. Tako zaprosilo se predloži čim prej po prejemu zahtevka za posvetovanja. Ob takem zaprosilu se roki iz členov 17.27, 17.28 in 17.30 začasno prekinejo.
4. Pododbor po zaprosilu v skladu z odstavkom 3 poskuša v dobri veri sprejeti odločitev. Vsaka taka odločitev se nemudoma posreduje strankam v sporu.
5. Če pododbor ugotovi, da je ukrep upravičen v skladu s členom 25.11, sodišču ni mogoče predložiti nobenega zahtevka v skladu s členom 17.30.
6. Če pododbor v treh mesecih od zaprosila v skladu z odstavkom 3 tega člena ni odločil o zadevi, začasna prekinitev rokov iz navedenega odstavka preneha veljati.
7. Če tožena stranka ne predloži zaprosila v skladu z odstavkom 3 tega člena, to ne vpliva na pravico tožene stranke, da se v poznejši fazi postopka sklicuje na člen 25.11 kot obrambo. Sodišče ne sprejme negativnega sklepa na podlagi dejstva, da pododbor ni sprejel odločitve.

POGLAVJE 26

DIGITALNA TRGOVINA

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 26.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za trgovino, ki jo omogočajo elektronska sredstva.
2. To poglavje se ne uporablja za avdiovizualne storitve.

ČLEN 26.2

Opredelitev pojmov

1. Za to poglavje se uporablja opredelitev pojmov v členih 17.2 in 18.2.

2. V tem poglavju:

- (a) „potrošnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, če tako določajo zakoni in predpisi pogodbenice, ki uporablja ali zahteva javno telekomunikacijsko storitev za namene zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti;
- (b) „sporočilo za neposredno trženje“ pomeni vsako obliko komercialnega oglaševanja, s katero fizična ali pravna oseba prek javne telekomunikacijske storitve končnim uporabnikom neposredno posreduje tržna sporočila, in zajema vsaj elektronsko pošto ter besedilna in multimedijška sporočila;
- (c) „elektronska avtentikacija“ pomeni postopek, ki omogoča potrditev:
 - (i) elektronske identifikacije fizične ali pravne osebe ali
 - (ii) izvora in celovitosti podatkov v elektronski obliki;
- (d) „elektronski žig“ pomeni podatke v elektronski obliki, ki jih uporablja pravna oseba in so dodani drugim podatkom v elektronski obliki ali so z njimi logično povezani, da se zagotovita izvor in celovitost navedenih drugih podatkov;

- (e) „elektronski podpis“ pomeni podatke v elektronski obliki, ki so dodani drugim podatkom v elektronski obliki ali so z njimi logično povezani, in izpolnjuje naslednje zahteve:
- (i) fizična oseba ga uporablja za izražanje strinjanja s podatki v elektronski obliki, na katere se nanaša, ter
 - (ii) povezan je s podatki v elektronski obliki, na katere se nanaša, in sicer na način, ki omogoča odkrivanje kakršnih koli poznejših sprememb podatkov v elektronski obliki;
- (f) „elektronske storitve zaupanja“ pomeni elektronsko storitev, ki zajema ustvarjanje, preverjanje in potrjevanje elektronskih podpisov, elektronskih žigov, elektronskih časovnih žigov, elektronske priporočene dostave, avtentikacije spletišč in potrdil, povezanih z navedeno storitvijo;
- (g) „končni uporabnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki uporablja ali zahteva javno telekomunikacijsko storitev bodisi kot potrošnik bodisi za namene trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti, če tako določajo zakoni in predpisi pogodbenice;
- (h) „osebni podatki“ pomeni podatke, kot so opredeljeni v členu 8.3, pododstavek (r), in
- (i) „javna telekomunikacijska storitev“ pomeni javno telekomunikacijsko storitev, kot je opredeljena v členu 23.2, pododstavek (j).

ČLEN 26.3

Pravica do urejanja

Pogodbenici ponovno potrjujeta svojo pravico do zakonskega urejanja na svojem ozemlju za doseganje zakonitih ciljev politike, kot so varovanje javnega zdravja, socialne storitve, izobraževanje, varnost, okolje, vključno s podnebnimi spremembami, javna morala, socialno varstvo ali varstvo potrošnikov, varstvo zasebnosti in podatkov ter spodbujanje in varovanje kulturne raznolikosti.

ČLEN 26.4

Izjeme

Nobena določba tega poglavja pogodbenicama ne preprečuje sprejetja ali ohranitve ukrepov v skladu s členi 25.11, 39.1 in 39.2 iz razlogov v javnem interesu, določenih v njih.

ODDELEK B

PRETOK PODATKOV IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

ČLEN 26.5

Čezmejni pretok podatkov

Pogodbenici sta zavezani zagotavljanju čezmejnega pretoka podatkov za olajšanje digitalne trgovine. V ta namen pogodbenica čezmejnega pretoka blaga med pogodbenicama ne omejuje z:

- (a) zahtevanjem uporabe računalniških zmogljivosti ali omrežnih elementov na ozemlju navedene pogodbenice za obdelavo podatkov, vključno z uvedbo uporabe računalniških zmogljivosti ali omrežnih elementov, certificiranih ali odobrenih na ozemlju navedene pogodbenice;
- (b) zahtevanjem lokalizacije podatkov na ozemlju navedene pogodbenice za shranjevanje in obdelavo;
- (c) prepovedjo shranjevanja ali obdelave na ozemlju druge pogodbenice ali
- (d) pogojevanjem čezmejnega prenosa podatkov z uporabo računalniških zmogljivosti ali omrežnih elementov na ozemlju navedene pogodbenice ali z zahtevami glede lokalizacije na ozemlju navedene pogodbenice.

ČLEN 26.6

Varstvo osebnih podatkov in zasebnosti

1. Vsaka pogodbenica priznava, da je varstvo osebnih podatkov in zasebnosti temeljna pravica ter da visoki standardi v zvezi s tem prispevajo k zaupanju v digitalno gospodarstvo in k razvoju trgovine.
2. Vsaka pogodbenica lahko sprejme in ohrani ukrepe, ki jih šteje za primerne za zagotovitev varstva osebnih podatkov in zasebnosti, tudi s sprejetjem in uporabo pravil za čezmejni prenos osebnih podatkov. Nobena določba tega dela tega sporazuma ne vpliva na varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, ki ga zagotavljajo ukrepi pogodbenice.

ODDELEK C

POSEBNE DOLOČBE

ČLEN 26.7

Carine za elektronske prenose

Pogodbenica ne uvede carin za elektronske prenose med osebo iz navedene pogodbenice in osebo iz druge pogodbenice.

ČLEN 26.8

Odsotnost predhodnega dovoljenja

1. Pogodbenica ne zahteva predhodnega dovoljenja le zato, ker se storitev zagotavlja na spletu¹, ali sprejme ali ohrani katere koli druge zahteve z enakim učinkom.
2. Odstavek 1 se ne uporablja za telekomunikacijske storitve, radiodifuzne storitve, storitve iger na srečo, storitve pravnega zastopanja ali storitve notarjev ali enakovrednih poklicev, če so te neposredno in posebno povezane z izvajanjem javnih pooblastil.

ČLEN 26.9

Sklepanje pogodb z elektronskimi sredstvi

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni zakoni in predpisi omogočajo sklepanje pogodb z elektronskimi sredstvi ter da pravne zahteve za pogodbene postopke ne ustvarjajo ovir za uporabo pogodb, sklenjenih z elektronskimi sredstvi, ali povzročajo, da bi bila takim pogodbam odvzeta pravni učinek in veljavnost, ker so bile sklenjene z elektronskimi sredstvi.

¹ Storitev se zagotavlja na spletu, če se zagotavlja z elektronskimi sredstvi in brez sočasno navzočih oseb.

2. Odstavek 1 se ne uporablja za:

- (a) radiodifuzne storitve, storitve iger na srečo in storitve pravnega zastopanja;
- (b) storitve notarjev ali enakovrednih poklicev, ki so neposredno in posebno povezane z izvajanjem javnih pooblastil, ter
- (c) pogodbe, s katerimi se ustvarjajo ali prenašajo pravice na področju nepremičnin, pogodbe, za katere zakon zahteva vključitev sodišč, javnih organov ali poklicev, ki izvajajo javna pooblastila, pogodbe o kavcijah in poroštvi, ki jih sklepajo osebe zunaj svoje trgovske, poslovne ali poklicne dejavnosti, in pogodbe, ki jih ureja družinsko pravo ali dedno pravo.

ČLEN 26.10

Elektronske storitve zaupanja in elektronska avtentikacija

1. Pogodbenica ne odreka pravnega učinka elektronske storitve zaupanja ali elektronske avtentikacije ali njune dopustnosti kot dokazov v sodnih in upravnih postopkih, ker sta v elektronski obliki.

2. Pogodbenica ne sprejme ali ohrani ukrepov, ki bi:
- (a) strankam v elektronski transakciji prepovedovali vzajemno določitev ustrezne metode elektronske avtentikacije za transakcije ali
 - (b) strankam v elektronski transakciji preprečevali, da pred pravosodnimi ali upravnimi organi dokažejo, da njihova elektronska transakcija izpolnjuje vse pravne zahteve v zvezi z elektronskimi storitvami zaupanja ali elektronske avtentikacije.
3. Ne glede na odstavek 2 lahko pogodbenica zahteva, da za določeno kategorijo elektronskih transakcij metodo elektronske avtentikacije ali elektronske storitve zaupanja:
- (a) potrdi organ, akreditiran v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice, ali
 - (b) da ta metoda izpolnjuje določene standarde delovanja, ki so objektivni, pregledni in nediskriminatorni ter se nanašajo samo na posebne značilnosti zadevne kategorije elektronskih transakcij.

ČLEN 26.11

Zaupanje potrošnikov na spletu

1. Pogodbenici priznavata pomen krepite zaupanja potrošnikov v digitalno trgovino. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani ukrepe za zagotavljanje učinkovitega varstva potrošnikov, ki so udeleženi v transakcijah elektronskega poslovanja, kar med drugim vključuje ukrepe, ki:

- (a) prepovedujejo goljufive in zavajajoče poslovne prakse;
- (b) od dobaviteljev blaga in storitev zahtevajo, da ravnajo v dobri veri in spoštujejo poštene poslovne prakse, vključno s prepovedjo zaračunavanja nenaročenega blaga in storitev potrošnikom;
- (c) od dobaviteljev blaga ali storitev zahtevajo, da potrošnikom zagotovijo jasne in podrobne informacije v zvezi z njihovo identiteto in kontaktnimi podatki¹ ter tudi v zvezi z blagom ali storitvami, transakcijo in veljavnimi pravicami potrošnikov, in
- (d) potrošnikom omogočajo dostop do pravnih sredstev za uveljavljanje njihovih pravic, vključno s pravico do povračila škode, če so bili blago ali storitve plačani in niso bili dostavljeni ali zagotovljeni v skladu z dogovorom.

¹ V primeru posrednih ponudnikov storitev to vključuje identiteto in kontaktne podatke dejanskega ponudnika blaga in storitve.

2. Pogodbenici priznavata pomen sodelovanja med svojimi nacionalnimi agencijami za varstvo potrošnikov in drugimi ustreznimi organi pri dejavnostih, povezanih z elektronskim trgovanjem, da bi okrepili zaupanje potrošnikov.

ČLEN 26.12

Neželeni sporočila za neposredno trženje

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so končni uporabniki učinkovito varovani pred neželenimi sporočili za neposredno trženje.
2. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani učinkovite ukrepe, ki se nanašajo na neželena sporočila za neposredno trženje, ki:
 - (a) od pošiljateljev neželenih sporočil za neposredno trženje zahtevajo zagotovitev, da lahko prejemniki preprečijo nadaljnje prejemanje navedenih sporočil, ali
 - (b) zahtevajo soglasje prejemnikov, kot je določeno v njihovih zakonih in predpisih, za prejemanje sporočil za neposredno trženje.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so sporočila za neposredno trženje jasno prepoznavna kot taka, da je jasno razvidno, v čigavem imenu so poslana, ter da vsebujejo potrebne informacije, na podlagi katerih lahko končni uporabniki brezplačno in kadar koli zahtevajo prenehanje njihovega pošiljanja.

ČLEN 26.13

Prepoved obveznega prenosa izvirne kode ali dostopa do nje

1. Pogodbenica ne zahteva prenosa izvirne kode programske opreme, ki je v lasti fizične ali pravne osebe iz druge pogodbenice, ali dostopa do nje. Ta odstavek se ne uporablja, če oseba iz druge pogodbenice prostovoljno prenese izvorno kodo ali odobri dostop do nje na komercialni podlagi, na primer v okviru javnega naročila ali prosto izpogajane pogodbe. Nobena določba tega poglavja osebi pogodbenice ne preprečuje izdaje licence za njeno prosto in odprtokodno programsko opremo.
2. Pojasniti je treba, da se lahko členi 25.11, 39.1 in 39.2 uporabljajo za ukrepe pogodbenice, sprejete ali ohranjene v okviru postopka certificiranja.
3. Nobena določba tega člena ne vpliva na:
 - (a) zahteve sodišča, upravnega sodišča ali organa, pristojnega za konkurenco, za odpravo kršitve konkurenčnega prava;
 - (b) varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine ali (c) pravico pogodbenice, da sprejme ukrepe v skladu s členom 28.3.

ČLEN 26.14

Sodelovanje pri regulativnih vprašanjih v zvezi z digitalno trgovino

1. Pogodbenici sodelujeta z izmenjavo informacij o njunem zadevnem pravu ter tudi o izvajanju navedenega prava v zvezi z regulativnimi vprašanji, ki izhajajo iz digitalne trgovine in med drugim vključujejo:
 - (a) priznavanje in omogočanje interoperabilnih čezmejnih elektronskih storitev zaupanja in elektronske avtentikacije;
 - (b) ravnanje s sporočili za neposredno trženje;
 - (c) varstvo potrošnikov na spletu in
 - (d) vse druge zadeve, pomembne za razvoj digitalne trgovine.
2. Pogodbenici vzdržujeta dialog, ki temelji na izmenjavi informacij iz odstavka 1.
3. Ta člen se ne uporablja za pravila in ukrepe pogodbenice za varstvo osebnih podatkov in zasebnosti, vključno s čezmejnimi prenosi osebnih podatkov.

ČLEN 26.15

Pregled

Pododbor za storitve in naložbe iz člena 18.10 na zahtevo katere koli pogodbenice pregleda izvajanje tega poglavja, zlasti glede na ustrezne spremembe, ki vplivajo na digitalno trgovino in bi lahko izhajale iz novih poslovnih modelov ali tehnologij. Pododbor za storitve in naložbe o svojih ugotovitvah poroča Skupnemu odboru in lahko zanj pripravi vsa potrebna priporočila.

POGLAVJE 27

PRETOK KAPITALA, PLAČILA IN NAKAZILA TER ZAČASNI ZAŠČITNI UKREPI

ČLEN 27.1

Cilj in področje uporabe

Cilj tega poglavja je omogočiti prost pretok kapitala in plačil v zvezi s transakcijami, liberaliziranimi na podlagi tega dela tega sporazuma¹.

¹ Pojasniti je treba, da za to poglavje velja Priloga 17-E.

ČLEN 27.2

Tekoči račun

Brez poseganja v druge določbe tega dela tega sporazuma vsaka pogodbenica dovoli, v prosto zamenljivi valuti in v skladu s statutom Mednarodnega denarnega sklada, sprejetim 22. julija 1944 v Bretton Woodsu v New Hampshiru, kakršna koli plačila in nakazila v zvezi s transakcijami na tekočem računu plačilne bilance, ki spadajo na področje uporabe tega dela tega sporazuma.

ČLEN 27.3

Pretok kapitala

Brez poseganja v druge določbe tega dela tega sporazuma vsaka pogodbenica glede transakcij na kapitalskem in finančnem računu plačilne bilance dovoli prosti pretok kapitala z namenom liberalizacije naložb in drugih transakcij, kot je določeno v poglavjih 17, 18 in 25.

ČLEN 27.4

Uporaba zakonov in drugih predpisov v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali nakazili

1. Členi 17.20, 27.2 in 27.3 se ne razlagajo tako, da pogodbenici preprečujejo uporabo njenih zakonov in predpisov, ki se nanašajo na:
 - (a) stečaj, nesolventnost ali zaščito pravic upnikov;
 - (b) izdajanje finančnih instrumentov, kot so vrednostni papirji, termenske pogodbe ali izvedeni finančni instrumenti, ali trgovanje z njimi;
 - (c) računovodsko poročanje ali vodenje evidenc o pretoku kapitala, plačilih ali nakazilih, če je treba pomagati organom kazenskega pregona ali finančno regulativnim organom;
 - (d) kazniva dejanja, zavajajoča ali goljufiva ravnanja;
 - (e) zagotavljanje skladnosti z odredbami ali sodbami v sodnih ali upravnih postopkih ali
 - (f) sheme socialne varnosti, javne pokojninske sheme ali obvezne varčevalne sheme.
2. Zakoni in predpisi iz odstavka 1 se uporabljajo pravično in nediskriminatorno in ne na način, ki bi pomenil prikrito omejevanje pretoka kapitala, plačil ali nakazil.

ČLEN 27.5

Začasni zaščitni ukrepi

V izjemnih primerih resnih težav pri delovanju ekonomske in monetarne unije pogodbenice EU ali grožnje zanjo lahko pogodbenica Evropske unije sprejme ali ohrani zaščitne ukrepe v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali nakazili za obdobje, ki ne presega šest mesecev. Navedeni ukrepi so omejeni na obseg, ki je nujno potreben.

ČLEN 27.6

Omejitve v primeru plačilnobilančnih in zunanje finančnih težav

1. Če je pogodbenica v resnih plačilnobilančnih in zunanje finančnih težavah ali obstaja tveganje zanje, lahko sprejme ali ohrani omejevalne ukrepe v zvezi s pretokom kapitala, plačili ali nakazili¹.

¹ Pojasniti je treba, da so eden od dejavnikov, ki lahko povzročijo resne plačilnobilančne ali zunanje finančne težave oziroma tveganje zanje, resne težave v zvezi z monetarno politiko ali politiko deviznega tečaja ali tveganje zanje.

2. Za ukrepe iz odstavka 1 tega člena velja naslednje:

- (a) so v skladu s členi Sporazuma o Mednarodnem denarnem skladu, če je primerno;
- (b) ne presegajo ukrepov, potrebnih za razreševanje okoliščin, iz odstavka 1 tega člena;
- (c) so začasni in se postopoma odpravijo glede na izboljšanje položaja, iz odstavka 1 tega člena;
- (d) se izogibajo nepotrebnemu oškodovanju poslovnih, gospodarskih in finančnih interesov druge pogodbenice in
- (e) so nediskriminatorni v primerjavi s tretjimi državami v podobnih okoliščinah.

3. V primeru blagovne menjave lahko vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani omejevalne ukrepe, da zaščiti svoj zunanje finančni položaj ali plačilno bilanco. Taki ukrepi so skladni z GATT iz leta 1994 in Dogovorom o plačilnobilančnih določbah Splošnega sporazuma o carinah in trgovini 1994.

4. V primeru trgovine s storitvami lahko vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani omejevalne ukrepe za zaščito svojega zunanje finančnega položaja ali svoje plačilne bilance. Ti ukrepi so v skladu s členom XII GATS.

5. Pogodbenica, ki sprejme ali ohrani ukrepe iz odstavkov 1 in 2, o njih nemudoma uradno obvesti drugo pogodbenico.

6. Če se omejevalni ukrepi sprejmejo ali ohranijo na podlagi tega člena, se pogodbenici nemudoma posvetujeta v pododboru za storitve in naložbe, razen če taka posvetovanja potekajo na drugih forumih, katerih članici sta obe pogodbenici. Na posvetovanjih se ocenijo plačilnobilančne in zunanje finančne težave, ki so privedle do zadevnih ukrepov, pri čemer se med drugim upoštevajo dejavniki, kot so:

- (a) vrsta in obseg težav;
- (b) zunanje gospodarsko in trgovinsko okolje in
- (c) alternativni popravni ukrepi, ki so morda na voljo.

7. Na posvetovanjih na podlagi odstavka 6 se obravnava skladnost omejevalnih ukrepov z odstavkoma 1 in 2. Navedena posvetovanja temeljijo na vseh relevantnih ugotovitvah statistične ali dejanske narave, ki jih predstavi Mednarodni denarni sklad (MDS), če so na voljo, pri sklepih pa se upošteva ocena plačilnobilančnega in zunanje finančnega položaja zadevne pogodbenice s strani MDS.

POGLAVJE 28

JAVNA NAROČILA

ČLEN 28.1

Opredelitev pojmov

V tem poglavju ter prilogah 28-A in 28-B:

- (a) „komercialno blago ali storitve“ pomeni blago ali storitve take vrste, ki se običajno prodaja ali ponuja za prodajo na komercialnih trgih nevladnim kupcem, ki jih običajno tudi kupijo, za nevladne namene;
- (b) „gradbena storitev“ pomeni storitev, katere cilj je na kakršen koli način izvesti nizke ali visoke gradnje na podlagi oddelka 51 CPC;
- (c) „elektronska dražba“ pomeni ponavljajoč se proces, pri katerem ponudniki z uporabo elektronskih sredstev predstavijo nove cene ali nove vrednosti za količinsko opredeljive necenovne elemente ponudbe, povezane z merili vrednotenja, ali oboje, na podlagi katerega se določi ali ponovno določi razvrstitev ponudb;

- (d) „v pisni obliki“ ali „pisno“ pomeni kakršne koli informacije, izražene z besedami ali številkami, ki jih je mogoče prebrati, reproducirati in pozneje sporočiti, ter lahko vključuje elektronsko posredovane in shranjene informacije;
- (e) „razpisni postopek s pogajanjem“ pomeni način javnega naročanja, pri katerem naročnik k sodelovanju povabi enega ali več ponudnikov po lastni izbiri;
- (f) „ukrep“ pomeni kateri koli zakon, predpis, postopek, upravno smernico ali prakso ali katero koli dejanje naročnika v zvezi z zajetim javnim naročilom;
- (g) „večnamenski seznam“ pomeni seznam ponudnikov, za katere je naročnik ugotovil, da izpolnjujejo pogoje za uvrstitev na ta seznam, ki ga naročnik namerava uporabiti več kot enkrat;
- (h) „obvestilo o nameravanem javnem naročilu“ pomeni obvestilo, ki ga objavi naročnik, da povabi zainteresirane ponudnike, naj oddajo prijavo za sodelovanje, predložijo ponudbo ali oboje;
- (i) „kompenzacija“ pomeni kateri koli pogoj ali zavezo, ki spodbuja lokalni razvoj ali izboljšuje plačilno bilanco pogodbenice, kot so uporaba domače vsebine, licenciranje tehnologije, naložbe, protidobave in podobna dejanja ali zahteve;
- (j) „odprti razpisni postopek“ pomeni način naročanja, pri katerem lahko vsi zainteresirani ponudniki predložijo svojo ponudbo;

- (k) „naročnik“ pomeni subjekt, zajet v oddelku A, B ali C Priloge 28-A ali 28-B;
- (l) „kvalificirani ponudnik“ pomeni ponudnika, za katerega naročnik priznava, da je izpolnil pogoje za udeležbo;
- (m) „omejeni razpisni postopek“ pomeni način javnega naročanja, pri katerem naročnik k oddaji ponudb povabi le kvalificirane ponudnike;
- (n) „storitve“ vključuje gradbene storitve, razen če je določeno drugače;
- (o) „standard“ pomeni dokument, ki ga je odobril priznani organ, ki za splošno in večkratno uporabo določa pravila, smernice ali značilnosti za proizvode ali storitve ali z njimi povezane postopke in načine proizvodnje, ki jih ni treba obvezno upoštevati; vključuje ali izključno obravnava lahko tudi zahteve glede izrazja, simbolov, pakiranja, označevanja ali etiketiranja, ki se uporabljajo za blago, storitve, postopke ali načine proizvodnje;
- (p) „ponudnik“ pomeni subjekt ali skupino subjektov, ki ponuja ali bi lahko ponujala blago ali storitve, ter

(q) „tehnična specifikacija“ pomeni razpisno zahtevo, ki:

(i) določa značilnosti:

(A) blaga, ki se naroča, vključno s kakovostjo, učinkovitostjo, varnostjo in merami, ali postopkov in načinov njegove proizvodnje, ali

(B) storitev, ki se naročajo, vključno s kakovostjo, učinkovitostjo, varnostjo ali postopkov in načinov njihovega zagotavljanja, ali

(ii) obravnava zahteve glede terminologije, simbolov, pakiranja, označevanja ali etiketiranja, ki se uporabljajo za blago ali storitve.

ČLEN 28.2

Področje in obseg uporabe

1. To poglavje se uporablja za vse ukrepe v zvezi z zajetimi javnimi naročili ne glede na to, ali se z elektronskimi sredstvi izvajajo izključno ali le delno.

2. V tem poglavju „zajeta javna naročila“ pomenijo javna naročila za vladne namene:
- (a) blaga, storitev ali kombinacije obeh:
 - (i) kot je navedeno v Prilogi 28-A ali 28-B, in
 - (ii) ki niso naročeni za komercialno prodajo ali nadaljnjo prodajo ali za uporabo v proizvodnji ali pri dobavi blaga ali storitve za komercialno prodajo ali nadaljnjo prodajo;
 - (b) na podlagi vseh vrst pogodb, vključno z nakupom, zakupom in najemnim nakupom z nakupno pravico ali brez nje;
 - (c) katerih vrednost, ocenjena v skladu z odstavki 6 do 8 tega člena, je enaka ali presega ustrezen prag, določen v Prilogi 28-A ali 28-B, v času objave obvestila v skladu s členom 28.6;
 - (d) ki jih izvede naročnik, in
 - (e) ki niso drugače izključena iz obsega uporabe v skladu z odstavkom 3 tega člena ali Prilogo 28-A ali 28-B.

3. Razen če je v Prilogi 28-A ali 28-B določeno drugače, se to poglavje ne uporablja za:
- (a) pridobitev ali najem zemljišča, obstoječih zgradb ali drugih nepremičnin ali z njimi povezanih pravic;
 - (b) nepogodbene sporazume ali katero koli obliko pomoči, ki jo zagotovi pogodbenica, vključno s sporazumi o sodelovanju, nepovratnimi sredstvi, posojili, subvencijami, infuzijami lastniškega kapitala, garancijami in fiskalnimi spodbudami;
 - (c) naročilo ali nakup storitev fiskalnega urada ali storitev depozitarjev, likvidacijskih in upravljavskih storitev za regulirane finančne ustanove ali storitev, povezanih s prodajo, odkupom in razporeditvijo javnega dolga, vključno s posojili in državnimi obveznicami ter dolžniškimi in drugimi vrednostnimi papirji;
 - (d) pogodbe o zaposlitvi v javnem sektorju;
 - (e) javna naročila, opravljena:
 - (i) za posebni namen zagotavljanja mednarodne pomoči, vključno z razvojno pomočjo;

- (ii) po posebnem postopku ali pogojih mednarodnega sporazuma v zvezi z nameščanjem vojaških enot ali skupnim izvajanjem s strani držav pogodbenic projekta ali
- (iii) po posebnem postopku ali pogojih mednarodne organizacije ali financirana z mednarodnimi nepovratnimi sredstvi, posojili ali drugo podporo, če ustrezni postopek ali pogoji ne bi bili v skladu s tem poglavjem, ali

(f) finančne storitve.

4. To poglavje se uporablja za vsa javna naročila, zajeta v Prilogi 28-A ali 28-B, v katerih so zaveze vsake pogodbenice določene:

- (a) v oddelku A prilog 28-A in 28-B: subjekti na centralni ravni javne uprave, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;
- (b) v oddelku B prilog 28-A in 28-B: subjekti na podcentralni ravni javne uprave, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;
- (c) v oddelku C prilog 28-A in 28-B: vsi drugi subjekti, katerih javna naročila so zajeta v tem poglavju;
- (d) v oddelku D prilog 28-A in 28-B: blago, ki je zajeto v tem poglavju;

- (e) v oddelku E prilog 28-A in 28-B: storitve, razen gradbenih storitev, ki so zajete v tem poglavju;
- (f) v oddelku F prilog 28-A in 28-B: gradbene storitve, ki so zajete v tem poglavju;
- (g) v oddelku G prilog 28-A in 28-B: koncesije za gradnje, ki so zajete v tem poglavju;
- (h) v oddelku H prilog 28-A in 28-B: splošne opombe;
- (i) v oddelku I prilog 28-A in 28-B: mediji, prek katerih pogodbenica objavi svoja obvestila o javnih naročilih, obvestila o oddaji naročila in druge informacije v zvezi s svojim sistemom javnih naročil, kot je določen v tem poglavju;
- (j) v oddelku J Priloge 28-B: količnik za pretvorbo, ki se uporablja za vrednosti pragov.

5. Če naročnik v okviru zajetih javnih naročil od oseb, ki niso zajete v Prilogi 28-A ali 28-B, zahteva, da naročajo v skladu s posebnimi zahtevami, se za take zahteve smiselno uporablja člen 28.4.

6. Da bi naročnik ugotovil, ali je naročilo zajeto, pri ocenjevanju vrednosti naročila:

- (a) naročila ne razdeli na ločena naročila niti ne izbere ali uporabi določene metode vrednotenja za oceno vrednosti naročila, da bi ga tako v celoti ali delno izključil iz uporabe tega poglavja, in

- (b) vključi ocenjeno največjo skupno vrednost naročila, dodeljenega enemu ali več ponudnikom, za celotno obdobje njegovega trajanja, pri čemer upošteva vse oblike plačila, vključno s:
 - (i) premijami, pristojbinami, provizijami in obrestmi, ter
 - (ii) če javno naročilo omogoča več možnosti, skupno vrednostjo teh možnosti.

7. Če je posledica posamezne zahteve za naročilo oddaja več kot enega naročila ali oddaja naročil v ločenih delih (v nadaljnjem besedilu: ponavljajoča se naročila), izračun ocenjene največje skupne vrednosti temelji na:

- (a) vrednosti ponavljajočih se naročil za isto vrsto blaga ali storitev, oddanih v predhodnih 12 mesecih ali v predhodnem poslovnem letu naročnika, prilagojeni, če je to mogoče, da se upoštevajo pričakovane spremembe količine ali vrednosti blaga ali storitev, ki se bodo naročale v naslednjih 12 mesecih, ali
- (b) ocenjeni vrednosti ponavljajočih se naročil za isto vrsto blaga ali storitev, ki bodo oddana v 12 mesecih po oddaji prvotnega naročila ali v poslovnem letu naročnika.

8. V primeru naročila v obliki zakupa, najema ali najemnega nakupa blaga ali storitev ali naročila, za katerega skupna cena ni določena, se kot osnova za vrednotenje uporablja:

(a) pri naročilih za določen čas:

- (i) če je čas trajanja naročila 12 mesecev ali manj, skupna ocenjena najvišja vrednost za obdobje njegove veljavnosti,
- (ii) če je čas trajanja naročila daljši od 12 mesecev, skupna ocenjena najvišja vrednost, vključno z morebitno ocenjeno preostalo vrednostjo;

(b) pri naročilih za nedoločen čas: ocena mesečnega obroka, pomnožena z 48;

(c) kadar ni jasno, ali se naročilo sklene za določen čas, se uporabi pododstavek (b).

ČLEN 28.3

Varnostne in splošne izjeme

1. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da bi kateri koli pogodbenici preprečila sprejetje kakršnih koli ukrepov ali nerazkritje informacij, za katere meni, da so potrebne za zaščito njenih bistvenih varnostnih interesov v zvezi z javnim naročanjem orožja, streliva ali vojaškega materiala ali v zvezi z javnimi naročili, ki so nepogrešljiva za nacionalno varnost ali nacionalno obrambo.

2. Ob upoštevanju zahteve, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije med pogodbenicama, kadar prevladujejo enaki pogoji, ali ki bi pomenil prikrito omejevanje mednarodne trgovine, se nobena določba tega poglavja ne razlaga tako, da bi kateri koli pogodbenici preprečevala uvajanje ali izvrševanje ukrepov, ki so:

- (a) potrebni za varovanje javne morale, reda in miru ali varnosti;
- (b) potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;
- (c) potrebni za zaščito intelektualne lastnine ali
- (d) povezani z blagom ali storitvami invalidov, človekoljubnih ustanov ali zapornikov.

3. Pogodbenici razumeta, da odstavek 2, pododstavek (b), vključuje okoljske ukrepe, potrebne za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin.

ČLEN 28.4

Splošna načela

Nediskriminacija

1. V zvezi z vsakim ukrepom, povezanim z zajetim javnim naročilom, vsaka pogodbenica, vključno z naročniki, blago in storitve druge pogodbenice ter ponudnike iz druge pogodbenice, ki ponujajo tako blago ali storitve katere koli pogodbenice, takoj in brezpogojno obravnava na način, ki ni manj ugoden od načina, na katerega, vključno s svojimi naročniki, obravnava svoje blago, storitve in ponudnika.
2. Pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, v zvezi s katerim koli ukrepom o zajetih javnih naročilih ne:
 - (a) obravnava lokalno ustanovljenega ponudnika manj ugodno kot drugega lokalno ustanovljenega ponudnika na podlagi stopnje povezave s tujino ali obsega tujega lastništva ali
 - (b) diskriminira lokalnega ponudnika na podlagi dejstva, da so blago ali storitve, ki jih navedeni ponudnik ponuja za določeno javno naročilo, blago ali storitve druge pogodbenice.

Uporaba elektronskih sredstev

3. Pogodbenici zagotovita, da vsa komunikacija in izmenjava informacij za zajeta javna naročila, potekata z uporabo elektronskih sredstev, vključno z objavo informacij o javnih naročilih, obvestili in razpisno dokumentacijo ter prejemom ponudb. Naročnik pri izvajanju zajetih javnih naročil s pomočjo elektronskih sredstev:

- (a) zagotovi, da se javno naročilo izvede z uporabo sistemov informacijske tehnologije in programske opreme, vključno s tistimi, ki so povezani z avtentikacijo in šifriranjem podatkov, ki so splošno dostopni in interoperabilni z drugimi splošno dostopnimi sistemi informacijske tehnologije in programsko opremo;
- (b) določi in vzdržuje mehanizme, ki zagotavljajo celovitost prijav za sodelovanje in ponudb, vključno z določitvijo časa prejema in preprečevanjem neustreznega dostopa, ter
- (c) uporablja elektronska informacijska in komunikacijska sredstva za objavo obvestil in razpisne dokumentacije v postopkih za oddajo javnega naročila ter v najširšem možnem obsegu za predložitev ponudb.

Izvajanje javnih naročil

4. Naročnik zajeto javno naročilo izvede na pregleden in nepristranski način, ki:
 - (a) je v skladu s tem poglavjem, pri čemer uporablja metode, kot so odprti in omejeni razpisni postopki ter razpisni postopki s pogajanji, ter
 - (b) preprečuje nasprotja interesov in koruptivne prakse v skladu z ustreznimi zakoni.

Pravila o poreklu

5. Za namene javnih naročil iz tega poglavja pogodbenica ne uporablja pravil o poreklu za uvoženo blago iz druge pogodbenice, ki se razlikujejo od pravil o poreklu, ki jih navedena pogodbenica uporablja v običajnem poteku trgovine za uvoz enakega blaga.

Kompenzacije

6. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, v zvezi z zajetimi javnimi naročili v nobeni fazi javnega naročila ne zahteva, upošteva, nalaga ali izvršuje nobene kompenzacije.

Ukrepi, ki niso specifični za javna naročila

7. Odstavka 1 in 2 se ne uporabljata za nikakršne carine in takse, ki se naložijo za uvoz ali v zvezi z njim; način zaračunavanja takih carin in taks, druge uvozne predpise ali formalnosti in ukrepe, ki vplivajo na trgovino s storitvami, razen ukrepov, ki urejajo zajeta javna naročila.

Protikorupcijski ukrepi

8. Vsaka pogodbenica zagotovi, da ima vzpostavljene ustrezne ukrepe za obravnavanje in preprečevanje korupcije v svojih javnih naročilih. Taki ukrepi lahko vključujejo postopke, s katerimi se določi, da do sodelovanja v javnih naročilih pogodbenice za nedoločen čas ali za navedeno obdobje niso upravičeni tisti ponudniki, za katere so pravosodni organi pogodbenice pravnomočno ugotovili, da so na ozemlju navedene pogodbenice sodelovali pri podkupovanju, goljufijah ali drugih nezakonitih dejanjih, povezanih z javnim naročilom. Vsaka pogodbenica tudi zagotovi, da ima vzpostavljene politike in postopke za čim večjo odpravo ali obvladovanje morebitnega nasprotja interesov tistih, ki so vključeni v javno naročilo ali vplivajo nanj.

ČLEN 28.5

Informacije o sistemu javnega naročanja

1. Vsaka pogodbenica:
 - (a) nemudoma objavi vse zakone, predpise, sodne odločbe, upravne odločbe v splošni uporabi, standardne pogodbene klavzule, ki so določene z zakonom ali predpisom ter s sklicevanjem vključene v uradna obvestila ali razpisno dokumentacijo, in postopek v zvezi z zajetimi javnimi naročili, ter vse njihove spremembe v ustreznem elektronskem ali tiskanem mediju, uradno določenem na nacionalni ravni, ki se splošno razširja in ostaja zlahka dostopen javnosti, ter
 - (b) na zahtevo zagotovi utemeljitev navedenega drugi pogodbenici.
2. Priloga 28-A in 28-B, oddelek I, vsebuje seznam:
 - (a) elektronskih ali tiskanih medijev, v katerih zadevna pogodbenica objavi informacije iz odstavka 1;
 - (b) elektronskih ali tiskanih medijev, v katerih zadevna pogodbenica objavi uradna obvestila, zahtevana v členih 28.6, 28.8(9) in 28.17(2), in

(c) spletni naslov ali naslove, na katerih zadevna pogodbenica objavi:

- (i) statistične podatke o svojih javnih naročilih v skladu s členom 28.17(4) ali
- (ii) svoja uradna obvestila o oddanih javnih naročilih v skladu s členom 28.17(5).

3. Vsaka pogodbenica nemudoma uradno obvesti pododbor iz člena 28.21 o vseh spremembah svojih informacij, navedenih v Prilogi 28-A in 28-B, oddelek I.

ČLEN 28.6

Obvestila

Obvestilo o nameravanem javnem naročilu

1. Naročnik za vsako zajeto javno naročilo objavi obvestilo o nameravanem javnem naročilu, razen v okoliščinah, iz člena 28.14.
2. Razen če je v tem poglavju določeno drugače, vsako obvestilo o nameravanem javnem naročilu vključuje:
 - (a) ime in naslov naročnika ter druge informacije, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih z javnim naročilom, ter morebitne stroške in plačilne pogoje;

- (b) opis naročila, vključno z vrsto in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, oziroma z oceno količine, če ta ni znana;
- (c) za ponavljajoča se naročila po možnosti oceno, kdaj naj bi bila nadaljnja obvestila o nameravanih javnih naročilih predvidoma objavljena;
- (d) opis kakršnih koli možnosti;
- (e) časovni razpored dobave blaga ali izvajanja storitev ali trajanja naročila;
- (f) način javnega naročanja, ki bo uporabljen, in ali bo ta vključeval pogajanja ali elektronsko dražbo;
- (g) če je primerno, naslov in končni rok za oddajo prijav za sodelovanje pri javnem naročilu;
- (h) naslov in rok za predložitev ponudb;
- (i) jezik ali jezike, v katerih se lahko oddajo ponudbe ali prijave za sodelovanje, če se lahko oddajo v jeziku, ki ni uradni jezik pogodbenice naročnika;

- (j) seznam in kratek opis vseh pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno z vsemi zahtevami glede posebnih dokumentov ali potrdil, ki jih morajo predložiti ponudniki v zvezi s tem, razen če so take zahteve vključene v razpisno dokumentacijo, ki je vsem zainteresiranim ponudnikom na voljo hkrati z obvestilom o nameravanem javnem naročilu;
- (k) kadar namerava naročnik v skladu s členom 28.8(5) k oddaji ponudb povabiti omejeno število kvalificiranih ponudnikov, merila, ki se bodo uporabila za njihov izbor, in število ponudnikov, ki bodo lahko predložili ponudbo, in
- (l) navedbo, da je javno naročilo zajeto v tem poglavju.

Povzetek obvestila

3. Naročnik za vsako nameravano javno naročilo hkrati s svojo objavo objavi tudi dostopen povzetek obvestila v enem od uradnih jezikov STO¹. Povzetek obvestila vključuje vsaj naslednje informacije:

- (a) predmet javnega naročila;

¹ Pojasniti je treba, da so uradni jeziki STO angleščina, španščina in francoščina.

- (b) zadnji rok za predložitev ponudb ali po potrebi rok za oddajo prijav za sodelovanje pri javnih naročilih ali za uvrstitev na večnamenski seznam in
- (c) naslov, na katerem se lahko zaprosi za dokumente v zvezi z javnim naročilom.

Obvestilo o načrtovanem javnem naročilu

4. Naročniki naj po možnosti vsako poslovno leto čim prej objavijo obvestilo v zvezi s svojimi prihodnjimi načrti glede javnih naročil (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o načrtovanem javnem naročilu). Obvestilo o načrtovanem javnem naročilu vsebuje predmet javnega naročila in načrtovani dan objave obvestila o nameravanem javnem naročilu.

5. Naročnik, zajet v oddelku B ali C prilog 28-A ali 28-B, lahko obvestilo o načrtovanem javnem naročilu uporabi kot obvestilo o nameravanem javnem naročilu, če to obvestilo vsebuje toliko informacij iz odstavka 2 tega člena, kot jih ima naročnik na voljo, in izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki svoje zanimanje za javno naročilo sporočiti naročniku.

Skupna pravila za obvestila

6. Obvestilo o nameravanem javnem naročilu, povzetek obvestila in obvestilo o načrtovanem javnem naročilu so neposredno in brezplačno dostopni z elektronskimi sredstvi prek enotne točke dostopa na internetu. Poleg tega se obvestila lahko objavijo tudi v ustreznem tiskanem mediju, ki se splošno razširja, in so dostopna javnosti najmanj do izteka roka, navedenega v obvestilu.

Ustrezen tiskan in elektronski medij vsaka pogodbenica navede v Prilogi 28-A in 28-B, oddelek I.

7. Ne glede na zahteve iz odstavka 6 v zvezi z neposredno in brezplačno dostopnostjo, z elektronskimi sredstvi prek enotne točke dostopa, obvestila o nameravanem javnem naročilu, povzetka obvestila in obvestila o načrtovanem naročilu Čile od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma in v prehodnem obdobju treh let, dokler enotna točka dostopa ne bo v celoti delujoča, kot začasno alternativo enotni točki dostopa vzpostavi spletišče vstopne točke, ki bi morala biti brezplačna in zagotavljati povezave do platform ali spletišč, na katerih so objavljena obvestila. Vstopna točka vključuje povezave do največ štirih spletišč, ki so:

(a) *Mercado público*;

(b) *Ministerio de Obras Públicas*;

(c) *Dirección General de Concesiones* in

(d) *Diario Oficial*.

8. Pogodbenici določita redni pregled odstavka 7 tega člena, vključno z razpravo v pododboru iz člena 28.21, zlasti o statusu izvajanja enotne točke dostopa.

ČLEN 28.7

Pogoji za sodelovanje

1. Naročnik omeji pogoje za sodelovanje v javnem naročilu na tiste, ki so nujni za zagotovitev, da ima ponudnik pravne in finančne zmogljivosti ter poslovne in tehnične sposobnosti za izvedbo ustreznega javnega naročila.
2. Naročnik pri določitvi pogojev za sodelovanje:
 - (a) ne določi pogoja, da je moral naročnik iz pogodbenice ponudniku, da bi ta lahko sodeloval v javnem naročilu, že v preteklosti oddati eno ali več naročil;
 - (b) lahko zahteva ustrezne predhodne izkušnje, če so bistvene za izpolnitev zahtev javnega naročila, in

(c) kot pogoj za javno naročilo ne zahteva predhodnih izkušenj na ozemlju pogodbenice.

3. Naročnik pri oceni, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje:

(a) ovrednoti finančno zmogljivost ter poslovne in tehnične zmogljivosti ponudnika na podlagi poslovnih dejavnosti ponudnika tako znotraj kot zunaj ozemlja pogodbenice naročnika ter

(b) svojo oceno opravi na podlagi pogojev, ki jih je naročnik vnaprej določil v obvestilih ali razpisni dokumentaciji.

4. Pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, lahko na podlagi dokazov in če se ta odstavek ne uporablja na način, ki bi pomenil sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije med pogodbenicama, ponudnika izključi iz razlogov, kot so:

(a) stečaj;

(b) lažne izjave;

(c) znatne ali stalne pomanjkljivosti pri izvajanju kakršnih koli bistvenih zahtev ali obveznosti iz predhodnega naročila oziroma predhodnih naročil;

- (d) pravnomočne sodbe v zvezi s hudimi kaznivimi dejanji ali drugimi hujšimi prekrški;
- (e) hude poklicne kršitve ali ravnanja ali opustitve, ki škodljivo vplivajo na poslovno integriteto ponudnika, ali
- (f) neplačevanje davkov.

ČLEN 28.8

Kvalificiranost ponudnikov

Sistemi registracije in kvalifikacijski postopki

1. Pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, lahko vodi sistem registracije ponudnikov, v okviru katerega se morajo zainteresirani ponudniki registrirati in predložiti določene informacije. V tem primeru pogodbenica zagotovi zainteresiranim ponudnikom dostop do sistema registracije z elektronskimi sredstvi in možnost, da lahko kadar koli zahtevajo registracijo. Pristojni organ jih v razumnem roku obvesti o odločitvi o odobritvi ali zavrnitvi te zahteve. Če je zahteva zavrnjena, mora biti odločitev ustrezno utemeljena.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da:

- (a) si njeni naročniki prizadevajo čim bolj zmanjšati razlike med svojimi kvalifikacijskimi postopki in
- (b) si njeni naročniki, če vodijo sisteme registracije, prizadevajo čim bolj zmanjšati razlike med temi sistemi.

3. Pogodbenica, vključno s svojimi naročniki, ne sprejme ali uporablja nobenega sistema registracije ali kvalifikacijskega postopka z namenom ali učinkom ustvarjanja nepotrebnih ovir za sodelovanje ponudnikov druge pogodbenice pri njenih javnih naročilih.

Omejeni razpisni postopek

4. Naročnik, ki namerava uporabiti omejeni razpisni postopek:

- (a) v obvestilo o nameravanem javnem naročilu vključi vsaj informacije iz člena 28.6(2), pododstavki (a), (b), (f), (g), (j), (k) in (l), ter povabi ponudnike, da oddajo prijavo za sodelovanje, in
- (b) do začetka razpisnega obdobja zagotovi vsaj informacije iz člena 28.6(2), pododstavki (c), (d), (e), (h) in (i) kvalificiranim ponudnikom, ki jih uradno obvesti v skladu s členom 28.12(3), pododstavek (b).

5. Naročnik vsem kvalificiranim ponudnikom omogoči sodelovanje v zadevnem javnem naročilu, razen če je v obvestilu o nameravanem javnem naročilu navedena kakršna koli omejitev števila ponudnikov, ki bodo lahko predložili ponudbo, in meril ali utemeljitve za izbiro omejenega števila ponudnikov. Povabilo k predložitvi ponudb se pošlje toliko ponudnikom, kolikor jih je potrebnih za zagotovitev konkurence.

6. Če razpisna dokumentacija ni javno objavljena na dan objave obvestila iz odstavka 4, naročnik zagotovi, da se dajo dokumenti istočasno na voljo vsem kvalificiranim ponudnikom, izbranim v skladu z odstavkom 5.

Večnamenski seznam

7. Naročnik lahko vodi večnamenski seznam ponudnikov, če se uradno obvestilo, ki zainteresirane ponudnike vabi, da oddajo prošnjo za uvrstitev na seznam:

- (a) objavi vsako leto in
- (b) če je, kadar se objavi s pomočjo elektronskih sredstev, stalno na voljo v ustreznem mediju iz prilog 28-A in 28-B, oddelek I.

8. Uradno obvestilo iz odstavka 7 vključuje:

- (a) opis izdelkov ali storitev ali njihovih kategorij, za katere se lahko uporablja seznam;
- (b) pogoje za sodelovanje, ki jih izpolnijo ponudniki za uvrstitev na seznam, in načine, s pomočjo katerih bo naročnik preveril, da ponudnik izpolnjuje pogoje;
- (c) ime in naslov naročnika ter druge podatke, potrebne za vzpostavitev stika z naročnikom in pridobitev vseh ustreznih dokumentov, povezanih s seznamom;
- (d) obdobje veljavnosti seznama in načine za njegovo obnovitev ali prenehanje ali, če obdobje veljavnosti ni na voljo, navedbo načina izdaje obvestila o prenehanju uporabe seznama, in
- (e) navedbo, da se lahko seznam uporablja za javna naročila, ki so zajeta v tem poglavju.

9. Ne glede na odstavek 7 lahko naročnik, če je večnamenski seznam veljaven tri leta ali manj, objavi uradno obvestilo iz odstavka 7 samo enkrat, in sicer na začetku obdobja veljavnosti seznama, če:

- (a) je v njem navedeno obdobje veljavnosti in da nadaljnja uradna obvestila ne bodo objavljena ter

(b) se objavi z elektronskimi sredstvi in je v obdobju veljavnosti stalno na voljo.

10. Naročnik ponudnikom omogoči, da kadar koli zaprosijo za uvrstitev na večnamenski seznam, in na seznam primerno hitro vključi vse kvalificirane ponudnike.

11. Kadar ponudnik, ki ni vključen na večnamenski seznam, odda prijavo za sodelovanje pri javnem naročilu na podlagi večnamenskega seznama in vse zahtevane dokumente v roku iz člena 28.12(2), naročnik prijavo prouči. Naročnik ne izključi ponudnika iz obravnave v zvezi z naročilom, ker naročnik nima dovolj časa za proučitev vloge, razen če v izjemnih primerih zaradi kompleksnosti naročila ne more zaključiti proučitve vloge v časovnem obdobju, določenem za oddajo ponudb.

Naročniki iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelka B in C

12. Naročnik iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelka B in C, lahko obvestilo, ki ponudnike vabi, da oddajo prošnjo za uvrstitev na večnamenski seznam, uporabi kot obvestilo o nameravanem javnem naročilu, če:

- (a) je uradno obvestilo objavljeno v skladu z odstavkom 7 tega člena in vključuje informacije, zahtevane v skladu z odstavkom 8 tega člena, vse razpoložljive informacije, zahtevane v skladu s členom 28.6(2), ter izjavo, da obvestilo predstavlja obvestilo o nameravanem javnem naročilu ali da bodo samo ponudniki na večnamenskem seznamu prejeli nadaljnja obvestila o naročilih, ki jih zajema večnamenski seznam, in
- (b) naročnik ponudnikom, ki so naročniku izrazili interes za določeno javno naročilo, nemudoma zagotovi zadostne informacije, da lahko ocenijo svoj interes za javno naročilo, vključno z vsemi preostalimi informacijami, zahtevanimi v skladu s členom 28.6(2), če so na voljo.

13. Naročnik iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelka B in C, lahko ponudniku, ki je zaprosil za vključitev na večnamenski seznam v skladu z odstavkom 10 tega člena, dovoli predložitev ponudbe za določeno javno naročilo, če ima naročnik dovolj časa za proučitev, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

Informacije o odločitvah naročnika

14. Naročnik vsakega ponudnika, ki odda prijavo za sodelovanje pri javnem naročilu ali za uvrstitev na večnamenski seznam, nemudoma obvesti o svoji odločitvi glede prijave.

15. Če naročnik zavrne ponudnikovo prijavo za sodelovanje pri javnem naročilu ali za uvrstitev na večnamenski seznam, preneha priznavati ponudnika kot kvalificiranega ali ga črta z večnamenskega seznama, o tem nemudoma obvesti ponudnika in mu na njegovo zahtevo nemudoma pisno pojasni razloge za svojo odločitev.

ČLEN 28.9

Tehnične specifikacije

1. Naročnik ne pripravi, sprejme ali uporablja nobene tehnične specifikacije ali določi nobenega postopka ugotavljanja skladnosti z namenom ali učinkom nepotrebnega oviranja mednarodne trgovine.

2. Pri določanju tehničnih specifikacij za blago ali storitve, ki se naročajo, naročnik po potrebi:
- (a) določi tehnične specifikacije z vidika zahtev glede zmogljivosti in funkcionalnosti in ne z vidika oblikovnih ali opisnih lastnosti, in
 - (b) utemelji tehnične specifikacije na mednarodnih standardih, če ti obstajajo, ali na nacionalnih tehničnih predpisih, priznanih nacionalnih standardih ali gradbenih predpisih, če takšni mednarodni standardi ne obstajajo.
3. Če se v tehničnih specifikacijah uporabljajo oblikovne ali opisne lastnosti, naročnik po potrebi navede, da bo upošteval ponudbe za enakovredno blago ali storitve, ki dokazano izpolnjujejo zahteve javnega naročila, in sicer z vključitvijo besedila, kot je na primer „ali enakovredno“, v razpisno dokumentacijo.
4. Naročnik ne določi tehničnih specifikacij, ki bi zahtevale ali se nanašale na določeno blagovno znamko ali trgovsko ime, patent, avtorsko pravico, model, tip, posebno poreklo, proizvajalca ali ponudnika, razen če ni nobenega drugega dovolj natančnega ali razumljivega načina za opis zahtev javnega naročila in pod pogojem, da naročnik v takih primerih v razpisno dokumentacijo vključi besedilo, kot je na primer „ali enakovredno“.

5. Naročnik ne zaprosi za nasvete in ne sprejema nasvetov, ki se lahko uporabijo pri pripravi ali sprejetju katere koli tehnične specifikacije za konkretno javno naročilo, od osebe, ki bi lahko imela poslovne interese v javnem naročilu, na način, ki bi izključeval konkurenco.

6. Pojasniti je treba, da lahko pogodbenica, vključno z njenimi naročniki, v skladu s tem členom pripravi, sprejme ali uporablja tehnične specifikacije za spodbujanje ohranjanja naravnih virov ali varstva okolja.

ČLEN 28.10

Razpisna dokumentacija

1. Naročnik da ponudnikom na voljo razpisno dokumentacijo, ki vključuje vse potrebne informacije, da lahko ponudniki pripravijo in oddajo ustrezne ponudbe. Če to ni navedeno že v obvestilu o nameravanem javnem naročilu, taka dokumentacija vključuje popoln opis:

- (a) javnega naročila, vključno z vrsto in količino blaga ali storitev, ki se naročajo, ali z oceno količine, če ta ni znana, ter vsemi zahtevami, ki jih je treba izpolniti, vključno s tehničnimi specifikacijami, potrdilom o ugotavljanju skladnosti, načrti, risbami ali gradivom z navodili;

- (b) vseh pogojev za sodelovanje ponudnikov, vključno s seznamom informacij in dokumentov, ki jih morajo ponudniki oddati v povezavi s pogoji za sodelovanje;
- (c) vseh meril ocenjevanja, ki jih bo naročnik uporabil pri oddaji naročila, in relativni pomen navedenih meril, razen kadar je edino merilo cena;
- (d) če bo naročnik izvedel javno naročilo z elektronskimi sredstvi, vseh zahtev v zvezi z overjanjem in šifriranjem ali drugih zahtev, povezanih z oddajo informacij z elektronskimi sredstvi;
- (e) če bo naročnik izvedel elektronsko dražbo, pravil, po katerih bo potekala dražba, vključno z opredelitvijo elementov ponudbe, povezanih z merili ocenjevanja;
- (f) če bo odpiranje ponudb javno, datuma, časa in kraja odpiranja ponudb in po potrebi subjektov, ki so lahko prisotni;
- (g) vseh drugih določb ali pogojev, vključno s pogoji plačila in vsemi omejitvami načinov predložitve ponudb, npr. ali naj bodo predložene v papirni obliki ali z elektronskimi sredstvi, in
- (h) vseh datumov za dobavo blaga ali izvedbo storitev.

2. Naročnik pri določitvi datuma za dobavo naročenega blaga ali izvedbo naročenih storitev upošteva dejavnike, kot so kompleksnost javnega naročila, pričakovani obseg oddaje naročila podizvajalcem in dejanski čas, potreben za proizvodnjo blaga, njegovo odpremo iz skladišča in prevoz z nabavnega mesta ali za izvedbo storitev.
3. Merila ocenjevanja, določena v obvestilu o nameravanem javnem naročilu ali razpisni dokumentaciji, lahko med drugim vključujejo ceno in druge dejavnike stroškov, kakovost, tehnično ustreznost, okoljske značilnosti in pogoje dobave.
4. Naročnik nemudoma:
- (a) da na voljo razpisno dokumentacijo, da se zagotovi, da imajo zainteresirani ponudniki dovolj časa za oddajo ustreznih ponudb;
 - (b) vsem zainteresiranim ponudnikom na zahtevo zagotovi razpisno dokumentacijo in
 - (c) odgovori na vse razumne zahteve zainteresiranega ali sodelujočega ponudnika po ustreznih informacijah v roku, ki ga določa zakonodaja vsake pogodbenice, če te informacije zadevnemu ponudniku ne dajejo prednosti pred drugimi ponudniki.

Spremembe

5. Če naročnik spremeni merila ali zahteve iz obvestila o nameravanem javnem naročilu ali razpisne dokumentacije, ki je bila posredovana sodelujočim ponudnikom, ali pa spremeni ali ponovno izda obvestilo ali razpisno dokumentacijo, vse take spremembe oziroma spremenjeno ali ponovno izdano obvestilo ali razpisno dokumentacijo pošlje v pisni obliki:

- (a) vsem ponudnikom, ki sodelujejo v času spremembe ali ponovne izdaje, če so taki ponudniki naročniku znani, v vseh drugih primerih pa na enak način, kot je bil uporabljen za objavo prvotnih informacij, in
- (b) v ustreznem času, ob upoštevanju narave in kompleksnosti javnega naročila, da takim ponudnikom omogoči, da po potrebi spremenijo in ponovno predložijo svoje spremenjene ponudbe.

ČLEN 28.11

Okoljski in socialni vidiki

1. Pogodbenica svojim naročnikom omogoči, da v celotnem postopku za oddajo javnega naročila uporabijo okoljske in socialne vidike, če ti niso diskriminatorni, če so skladni s prepovedjo kompenzacij iz člena 28.4(6) in povezani s predmetom naročila.

2. Pojasniti je treba, da okoljski in socialni vidiki niso pripravljeni, sprejeti ali se uporabljajo na način, ki pomeni sredstvo samovoljne ali neupravičene diskriminacije med pogodbenicama ali prikrito omejevanje trgovine med pogodbenicama.

ČLEN 28.12

Roki

1. Naročnik ponudnikom v skladu s svojimi razumnimi potrebami zagotovi dovolj časa za pripravo in oddajo prijav za sodelovanje in ustreznih ponudb, pri čemer upošteva dejavnike, kot so:

- (a) narava in kompleksnost javnega naročila;
- (b) pričakovani obseg oddaje naročil podizvajalcem in
- (c) kadar se ne uporabljajo elektronska sredstva, čas, potreben za pošiljanje ponudb z neelektronskimi sredstvi s tujih in domačih lokacij.

Taki roki, vključno z vsakim podaljšanjem, so enaki za vse zainteresirane ali sodelujoče ponudnike.

2. Naročnik, ki uporablja omejeni razpisni postopek, določi končni rok za oddajo prijav za sodelovanje, ki načeloma ne sme biti krajši od 25 dni od datuma objave obvestila o nameravanem javnem naročilu. Če se v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, ni mogoče držati takega roka, se ta lahko skrajša na najmanj deset dni.
3. Razen v primerih iz odstavkov 4, 5, 7 in 8 naročnik določi, da končni rok za predložitev ponudb ni krajši od 40 dni od datuma, ko:
- (a) se v primeru odprtih razpisnih postopkov objavi obvestilo o nameravanem javnem naročilu ali
 - (b) v primeru omejenih razpisnih postopkov naročnik uradno obvesti ponudnike, da bodo povabljeni k predložitvi ponudb, ne glede na to, ali bo uporabil večnamenski seznam ali ne.
4. Naročnik lahko skrajša rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, na najmanj deset dni, če:
- (a) je obvestilo o načrtovanem naročilu iz člena 28.6(4) objavil vsaj 40 dni in ne več kot 12 mesecev pred objavo obvestila o nameravanem javnem naročilu ter če obvestilo o načrtovanem javnem naročilu vsebuje:
 - (i) opis javnega naročila;

- (ii) predvidene roke za oddajo ponudb ali prijav za sodelovanje;
 - (iii) izjavo, da morajo zainteresirani ponudniki naročniku izraziti svoj interes za javno naročilo;
 - (iv) naslov, na katerem so na voljo dokumenti v zvezi z javnim naročilom, in
 - (v) vse razpoložljive informacije, ki se zahtevajo za obvestilo o nameravanem javnem naročilu v skladu s členom 28.6(2);
- (b) za ponavljajoča se javna naročila v prvotnem obvestilu o nameravanem javnem naročilu naročnik navede, da bodo roki za predložitev ponudb v nadaljnjih obvestilih določeni na podlagi tega odstavka, ali
- (c) v nujnih primerih, ki jih naročnik ustrezno utemelji, rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, ni izvedljiv.
5. Naročnik lahko skrajša rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, za pet dni v vsakem od naslednjih primerov:
- (a) obvestilo o nameravanem javnem naročilu je objavljeno z elektronskimi sredstvi;

(b) vsa razpisna dokumentacija je na voljo prek elektronskih sredstev od dne objave obvestila o nameravanem javnem naročilu in

(c) naročnik sprejema ponudbe prek elektronskih sredstev.

6. Zaradi uporabe odstavka 5 v povezavi z odstavkom 4 se rok za predložitev ponudb, ki je določen v skladu z odstavkom 3, nikakor ne skrajša na manj kot deset dni od datuma objave obvestila o nameravanem javnem naročilu.

7. Ne glede na druge določbe tega člena lahko naročnik pri naročanju komercialnega blaga ali storitev ali njihove kombinacije skrajša rok za predložitev ponudb, določen v skladu z odstavkom 3, na najmanj 13 dni, če z elektronskimi sredstvi istočasno objavi obvestilo o nameravanem javnem naročilu in razpisno dokumentacijo. Poleg tega lahko naročnik, če ponudbe za komercialno blago ali storitve sprejema prek elektronskih sredstev, skrajša rok, določen v skladu z odstavkom 3, na najmanj deset dni.

8. Če je naročnik iz Priloge 28-A ali 28-B, oddelek B ali C, izbral vse kvalificirane ponudnike ali njihovo omejeno število, se lahko rok za predložitev ponudb določi na podlagi medsebojnega dogovora med naročnikom in izbranimi ponudniki. Če dogovora ni, je rok najmanj deset dni.

ČLEN 28.13

Pogajanja

1. Pogodbenica lahko določi, da se njeni naročniki v okviru zajetega javnega naročila pogajajo s ponudniki, če:
 - (a) je naročnik v obvestilu o nameravanem javnem naročilu, ki se zahteva v skladu s členom 28.6(2), navedel, da se namerava pogajati, ali
 - (b) ocenjevanje pokaže, da nobena ponudba ni očitno najugodnejša v smislu posebnih meril ocenjevanja, določenih v obvestilu o nameravanem javnem naročilu ali razpisni dokumentaciji.
2. Naročnik:
 - (a) zagotovi, da se vsaka izločitev ponudnikov, ki sodelujejo v pogajanjih, opravi v skladu z merili ocenjevanja, določenimi v obvestilu o nameravanem javnem naročilu ali razpisni dokumentaciji, in
 - (b) če se pogajanja končajo, določi skupni rok, v katerem lahko preostali sodelujoči ponudniki predložijo nove ali spremenjene ponudbe.

ČLEN 28.14

Razpisni postopek s pogajanji

1. Naročnik lahko, če te določbe ne uporablja za izogibanje konkurenci med ponudniki ali tako, da diskriminira ponudnike druge pogodbenice ali ščiti domače ponudnike, uporabi razpisni postopek s pogajanji in se lahko odloči, da ne bo uporabil členov 28.6, 28.7, 28.8, 28.10 ter členov 28.12, 28.13, 28.15 in 28.16 v kateri koli od naslednjih okoliščin:

(a) če:

- (i) ni bila predložena nobena ponudba ali noben ponudnik ni oddal prijave za sodelovanje;
- (ii) nobena od oddanih ponudb ne izpolnjuje bistvenih zahtev razpisne dokumentacije;
- (iii) noben ponudnik ne izpolnjuje pogojev za sodelovanje ali
- (iv) če je pristojni organ ugotovil, da so oddane ponudbe prikrojene, pod pogojem, da zahteve iz razpisne dokumentacije niso bistveno spremenjene;

- (b) če lahko blago ali storitve zagotovi le določen ponudnik in ni razumnega alternativnega ali nadomestnega blaga ali storitev iz katerega koli od naslednjih razlogov:
- (i) razpis se nanaša na umetniško delo;
 - (ii) varstvo, podeljeno s patenti, avtorskimi pravicami ali drugimi izključnimi pravicami, ali
 - (iii) odsotnost konkurence iz tehničnih razlogov;
- (c) v primeru naročila dodatnih dobav prvotnega ponudnika blaga ali storitev, ki niso bile vključene v prvotno javno naročilo, če sprememba ponudnika takega dodatnega blaga ali storitev:
- (i) ni mogoča iz ekonomskih ali tehničnih razlogov, kot so zahteve po zamenljivosti ali interoperabilnosti z obstoječo opremo, programsko opremo, storitvami ali objekti, zagotovljenimi v okviru prvotnega javnega naročila, in
 - (ii) povzroči velike nevšečnosti ali znatno podvajanje stroškov za naročnika;
- (d) kolikor je nujno potrebno, če zaradi izjemne nujnosti, nastale zaradi dogodkov, ki jih naročnik ni mogel predvideti, blaga ali storitev ni bilo mogoče pravočasno pridobiti z odprtim ali omejenim razpisnim postopkom;

- (e) v primeru blaga, kupljenega na trgu primarnih proizvodov;
- (f) kadar naročnik naroča prototipe ali prvo blago ali storitve, ki se razvijajo na njegovo zahtevo v okviru določene pogodbe za raziskave, poskuse, študijo ali izvirni razvoj ali za tako pogodbo; izvirni razvoj prvega blaga ali storitve lahko vključuje omejeno proizvodnjo ali dobavo, da se dodajo rezultati preskusov na terenu in se dokaže, da je blago ali storitev primerna za proizvodnjo ali dobavo v večjem obsegu v skladu s sprejemljivimi standardi kakovosti, ne vključuje pa masovne proizvodnje ali dobav zaradi ugotavljanja komercialne primernosti ali povračila stroškov raziskav in razvoja;
- (g) v primeru nakupov pod izjemno ugodnimi pogoji, ki nastopijo zgolj v zelo kratkem času v primeru neobičajnih odprodaj, ki na primer nastanejo z likvidacijo, prisilno upravo ali stečajem, ne pa v primeru rednih nakupov od stalnih ponudnikov, ali
- (h) kadar se javno naročilo odda zmagovalcu oblikovalskega natečaja, pod pogojem, da:
 - (i) je bil natečaj organiziran v skladu z načeli tega poglavja, zlasti v zvezi z objavo obvestila o nameravanem javnem naročilu, in
 - (ii) sodelujoče ocenjuje neodvisna žirija z namenom, da se zmagovalcu odda oblikovalsko naročilo.

2. Naročnik pripravi pisno poročilo za vsako naročilo, oddano v skladu z odstavkom 1. Poročilo vsebuje ime naročnika, vrednost in vrsto naročenega blaga ali storitev ter izjavo o okoliščinah in pogojih, določenih v odstavku 1, zaradi katerih je bila uporaba razpisnega postopka s pogajanjem upravičena.

ČLEN 28.15

Elektronske dražbe

Kadar namerava naročnik izvesti zajeto javno naročilo z uporabo elektronske dražbe, naročnik pred njenim začetkom vsakemu udeležencu zagotovi:

- (a) metodo samodejnega ocenjevanja, vključno z matematično formulo, ki temelji na merilih ocenjevanja iz razpisne dokumentacije in ki se bo med dražbo uporabljala pri samodejni ali ponovni razvrstitvi;
- (b) rezultate vseh prvotnih ocen elementov ponudbe, če se bo naročilo oddalo na podlagi najugodnejše ponudbe, in
- (c) vse druge zadevne informacije v zvezi z izvajanjem dražbe.

ČLEN 28.16

Obravnava ponudb in oddaja naročil

Obravnava ponudb

1. Naročnik prejme, odpre in obravnava vse ponudbe po postopkih, ki zagotavljajo poštenost in nepristranskost postopka za oddajo javnega naročila ter zaupnost ponudb.
2. Naročnik ne kaznuje nobenega ponudnika, čigar ponudbo prejme po roku, določenem za prejemanje ponudb, če je vzrok za zamudo izključno nepravilno ravnanje naročnika.
3. Če naročnik enemu ponudniku omogoči, da v obdobju od odpiranja ponudb do oddaje javnega naročila popravi nenamerne oblikovne napake, zagotovi enako možnost vsem sodelujočim ponudnikom.

Oddaja naročil

4. Ponudba se obravnava, če je predložena v pisni obliki ter ob odpiranju izpolnjuje bistvene zahteve iz obvestil in razpisne dokumentacije in jo je predložil ponudnik, ki izpolnjuje pogoje za sodelovanje.

5. Razen če naročnik ugotovi, da oddaja naročila ni v javnem interesu, odda naročilo ponudniku, za katerega je ugotovil, da je sposoben izpolnjevati pogoje naročila in da je, izključno na podlagi meril ocenjevanja, določenih v obvestilih in razpisni dokumentaciji, predložil:

(a) najugodnejšo ponudbo ali

(b) najnižjo ceno, če je cena edino merilo.

6. Kadar naročnik prejme ponudbo s ceno, ki je neobičajno nižja v primeru s ceno drugih predloženih ponudb, lahko pri ponudniku preveri, ali ponudnik izpolnjuje pogoje za sodelovanje in je sposoben izpolniti pogoje naročila.

7. Naročnik ne uporabi možnosti, ne odpove javnega naročila in ne spreminja oddanih naročil tako, da bi se izognil obveznostim iz tega poglavja.

8. Vsaka pogodbenica si praviloma po najboljših močeh prizadeva zagotoviti obdobje mirovanja med oddajo naročila in sklenitvijo pogodbe, da se neuspešnim ponudnikom omogoči dovolj časa za pregled odločitve o oddaji naročila in pritožbo zoper to odločitev.

ČLEN 28.17

Preglednost informacij o javnih naročilih

Informacije, ki se zagotovijo ponudnikom

1. Naročnik sodelujoče ponudnike nemudoma obvesti o svojih odločitvah o oddaji naročila in na zahtevo ponudnika to stori v pisni obliki. Naročnik v skladu s členom 28.18(2) in (3) neuspešnim ponudnikom na zahtevo pojasni razloge, zaradi katerih ni izbral njihove ponudbe, in relativne prednosti ponudbe uspešnega ponudnika.

Objava informacij o oddaji naročila

2. Naročnik najpozneje 72 dni po oddaji vsakega naročila, zajetega v tem poglavju, objavi obvestilo v ustreznem tiskanem ali elektronskem mediju iz prilog 28-A in 28-B, oddelek I. Kadar naročnik objavi obvestilo samo v elektronskem mediju, ostane informacija preprosto dostopna v razumnem časovnem obdobju. Obvestilo vključuje vsaj naslednje informacije:

- (a) opis naročenega blaga ali storitev;
- (b) ime in naslov naročnika;

- (c) ime uspešnega ponudnika;
- (d) vrednost izbrane ponudbe ali najvišjo in najnižjo ponudbo, ki se upošteva pri oddaji naročila;
- (e) datum oddaje naročila in
- (f) vrsto uporabljene metode javnega naročanja in, kadar je bil uporabljen razpisni postopek s pogajanjem v skladu s členom 28.14, opis okoliščin, ki upravičujejo uporabo tega postopka.

Shranjevanje dokumentacije in poročil ter vzdrževanje elektronske sledljivosti

3. Vsak naročnik za obdobje vsaj treh let od datuma oddaje naročila shrani:
 - (a) dokumentacijo in poročila o razpisnih postopkih in oddaji naročil v zvezi z zajetimi naročili, vključno s poročili, zahtevanimi v skladu s členom 28.14, in
 - (b) podatke, ki zagotavljajo ustrezno sledljivost izvedbe zajetega javnega naročila z elektronskimi sredstvi.

Izmenjava statističnih podatkov

4. Vsaka pogodbenica da na zahtevo druge pogodbenice in z namenom razprav v pododboru iz člena 28.21 drugi pogodbenici na voljo statistične podatke o zajetih javnih naročilih blaga, storitev in gradbenih storitev, v čim večji meri pa tudi statistične podatke o koncesijah za gradnje. V skladu s členom 28.23 pogodbenici sodelujeta, da bi bolje razumeli statistične podatke druga druge o javnih naročilih.
5. Če pogodbenica zahteva, da se obvestila o oddanih naročilih v skladu z odstavkom 2 tega člena objavijo v elektronski obliki, in če so taka obvestila dostopna javnosti prek enotne zbirke podatkov v elektronski obliki, ki omogoča analizo zajetih naročil, lahko pogodbenica namesto poročanja pododboru iz člena 28.21 zagotovi povezavo do spletnega mesta skupaj z vsemi navodili, ki so potrebna za dostop do takih podatkov in njihovo uporabo.

ČLEN 28.18

Razkrivanje informacij

Zagotavljanje informacij pogodbenicama

1. Pogodbenica na zahtevo druge pogodbenice nemudoma zagotovi vse potrebne informacije, da ugotovi, ali je bilo javno naročilo izvedeno pošteno, nepristransko in v skladu s tem poglavjem, vključno z informacijami o značilnostih in relativnih prednostih uspešnega ponudnika. Kadar bi objava teh informacij posegala v konkurenco pri prihodnjih razpisih, pogodbenica, ki te informacije prejme, teh ne razkrije nobenemu ponudniku, razen če pred tem v posvetovanju s pogodbenico, ki je te informacije zagotovila, pridobi njeno soglasje.

Nerazkritje informacij

2. Ne glede na vse druge določbe tega poglavja pogodbenica, vključno z naročniki, ne razkrije informacij, ki bi posegale v legitimne poslovne interese določenega ponudnika ali bi lahko posegale v pošteno konkurenco med ponudniki, razen če to zahteva zakon in s pisnim dovoljenjem ponudnika, ki je zagotovil informacije.

3. Nobena določba iz tega poglavja se ne razlaga tako, da se od pogodbenice, vključno z njenimi naročniki, organi in revizijskimi organi, zahteva razkritje zaupnih informacij, če bi razkritje:

- (a) oviralo kazenski pregon;
- (b) lahko ogrožalo pošteno konkurenco med ponudniki;
- (c) posegalo v legitimne poslovne interese določenih oseb, vključno z zaščito intelektualne lastnine, ali
- (d) bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom.

ČLEN 28.19

Domači postopki pregleda

1. Vsaka pogodbenica zagotovi pravočasen, učinkovit, pregleden in nediskriminatoren upravni ali sodni postopek pregleda, v katerem se lahko ponudnik v okviru zajetih javnih naročil, v katerih ponudnik ima ali je imel interes, pritoži zaradi:

- (a) kršitve določb tega poglavja ali

- (b) neizpolnjevanja ukrepov pogodbenice o izvajanju tega poglavja, če ponudnik nima pravice, da bi se neposredno pritožil zoper kršitve določb tega poglavja na podlagi zakonov pogodbenice.

Postopkovna pravila za vse pritožbe so v pisni obliki in splošno dostopna.

2. V primeru pritožbe ponudnika, nastale v okviru zajetega javnega naročila, v katerem ima ponudnik interes ali ga je imel v preteklosti, zaradi kršenja ali neizpolnjevanja obveznosti iz odstavka 1, pogodbenica naročnika, ki izvaja javno naročilo, spodbuja svojega naročnika in ponudnika, da poskušata najti rešitev za pritožbo s posvetovanjem. Naročnik vsako tako pritožbo obravnava nepristransko in pravočasno ter brez poseganja v sodelovanje ponudnika pri tekočih ali prihodnjih javnih naročilih ali v njegovo pravico do popravnih ukrepov po upravnem ali sodnem postopku pregleda.
3. Vsak ponudnik ima na voljo dovolj časa, da pripravi in vloži pritožbo, tj. v vsakem primeru vsaj deset dni od takrat, ko se seznani z osnovo za pritožbo oziroma se upravičeno pričakuje, da bi moral biti seznanjen z njo.
4. Vsaka pogodbenica ustanovi ali imenuje vsaj en nepristranski upravni ali pravosodni organ, ki je neodvisen od njenih naročnikov, da sprejme in pregleda ponudnikovo pritožbo v okviru zajetega javnega naročila.

5. Kadar pritožbo prvotno pregleda organ, ki ni organ iz odstavka 4, pogodbenica zagotovi, da ima ponudnik pravico do pritožbe zoper prvotno odločitev pri nepristranskem upravnem ali pravosodnem organu, ki je neodvisen od naročnika, katerega javno naročilo je predmet pritožbe.

6. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je odločitev organa za pregled, ki ni sodišče, predmet sodnega pregleda ali da ima organ za pregled postopke, ki zagotavljajo, da:

- (a) naročnik na pritožbo pisno odgovori in organu za pregled razkrije vse zadevne dokumente;
- (b) imajo udeleženci v postopku (v nadaljnjem besedilu: udeleženci) pravico, da so zaslišani, preden organ za pregled sprejme odločitev v zvezi s pritožbo;
- (c) imajo udeleženci pravico do zastopanja in spremljanja;
- (d) imajo udeleženci dostop do vseh postopkov;
- (e) imajo udeleženci pravico zahtevati, da postopek poteka v javnosti in da so prisotne priče, ter
- (f) organ za pregled svoje odločitve ali priporočila sprejme pravočasno in v pisni obliki, pri čemer vključi pojasnilo razlogov za vsako odločitev ali priporočilo.

7. Vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, ki zagotavljajo:
- (a) hitre začasne ukrepe, na podlagi katerih lahko ponudniki še naprej sodelujejo v javnih naročilih. Taki začasni ukrepi lahko povzročijo prekinitev postopka za oddajo javnega naročila. Postopki lahko določajo, da se pri odločanju, ali naj se taki ukrepi uporabijo, upoštevajo prevladujoče škodljive posledice za zadevne interese, vključno z javnim interesom; utemeljen razlog za neuporabo ukrepov se poda pisno, in
 - (b) kadar je organ za pregled ugotovil, da je prišlo do kršitve ali neizpolnjevanja obveznosti iz odstavka 1, popravne ukrepe ali nadomestilo za nastalo izgubo ali škodo, ki se lahko omejijo na stroške priprave ponudbe ali pritožbe ali obojega.

ČLEN 28.20

Spremembe in popravki v zvezi z obsegom uporabe

1. Pogodbenica EU lahko spremeni ali popravi Prilogo 28-A, Čile pa lahko spremeni ali popravi Prilogo 28-B.

Spremembe

2. Če namerava pogodbenica spremeniti svojo prilogo iz odstavka 1:
 - (a) o tem uradno pisno obvesti drugo pogodbenico in
 - (b) v uradno obvestilo vključi predlog ustreznih kompenzacijskih prilagoditev za drugo pogodbenico, da se ohrani raven obsega uporabe, ki je primerljiva z ravni pred spremembo.
3. Ne glede na odstavek 2, pododstavek (b), tega člena pogodbenici ni treba zagotoviti kompenzacijskih prilagoditev, če sprememba zajema naročnika, nad katerim je pogodbenica dejansko odpravila svoj nadzor ali vpliv. Šteje se, da sta, kolikor zadevata javno naročilo naročnika, vladni nadzor nad zajetimi naročili naročnikov, navedenih v prilogah 28-A ali 28-B, oddelek A, B ali C, ali njen vpliv nanje, učinkovito odpravljena, če je naročnik izpostavljen konkurenci na trgih, do katerih dostop ni omejen.
4. Če pogodbenica v skladu z odstavkom 2 uradno obvesti drugo pogodbenico o nameravani spremembi svoje priloge, druga pogodbenica vloži pisni ugovor, če se ne strinja, da:
 - (a) predlagana prilagoditev v skladu z odstavkom 2, pododstavek (b), ohranja primerljivo raven obsega uporabe, o kateri sta se dogovorili pogodbenici, ali
 - (b) sprememba zajema naročnika, nad katerim je pogodbenica dejansko odpravila svoj nadzor ali vpliv nanj v skladu z odstavkom 3.

Druga pogodbenica vloži morebiten pisni ugovor v skladu s tem odstavkom v 45 dneh od prejema uradnega obvestila iz odstavka 2, pododstavek (a), tega člena. Če ta pogodbenica ne vloži morebitnega pisnega ugovora v tem roku se šteje, da je sprejela prilagoditev ali spremembo, tudi za namene poglavja 38.

Popravki

5. Pogodbenici štejeta naslednje spremembe Priloge 28-A oziroma 28-B za povsem formalni popravek, če ne vplivajo na medsebojno dogovorjen obseg uporabe, določen v tem poglavju:

- (a) sprememba imena naročnika;
- (b) združitev dveh ali več naročnikov s seznama v Prilogi 28-A ali 28-B, oddelek A, B ali C;
- (c) ločitev naročnika s seznama v Prilogi 28-A ali 28-B, oddelek A, B ali C, na dva ali več naročnikov, ki se vsi dodajo naročnikom v istem oddelku Priloge 28-A ali 28-B.

6. Če pogodbenica predlaga popravek Priloge 28-A oziroma 28-B, navedena pogodbenica drugo pogodbenico uradno obvešča vsaki dve leti po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma.

7. Pogodbenica lahko drugo pogodbenico uradno obvesti o ugovoru k predlaganemu popravku v 45 dneh po prejemu uradnega obvestila. Če pogodbenica vloži ugovor, navede razloge, zakaj po njenem mnenju predlagani popravek ni sprememba iz odstavka 5, in opiše učinek predlaganega popravka na medsebojno dogovorjen obseg uporabe, določen v tem poglavju. Če pogodbenica takega ugovora ne predloži pisno v 45 dneh po prejemu uradnega obvestila, se šteje, da se strinja s predlaganim popravkom.

Posvetovanja in reševanje sporov

8. Če druga pogodbenica v 45 dneh po prejemu uradnega obvestila vloži ugovor k predlagani spremembi ali popravku, pogodbenici poskušata rešiti težavo s posvetovanji. Če pogodbenici v 60 dneh od prejema ugovora ne dosežeta dogovora, lahko pogodbenica, ki želi spremeniti ali popraviti svojo prilogo, zadevo predloži v postopek za reševanje sporov v skladu s tem delom tega sporazuma. Predlagana sprememba ali popravek začne veljati šele, ko se pogodbenici dogovorita, ali na podlagi končnega sklepa v skladu s postopkom, določenim v poglavju 38.

9. Če pogodbenici ne dosežeta dogovora v postopku posvetovanja v skladu z odstavkom 8 tega člena, ne pomeni, da sta pogodbenici izvzeti iz obveznosti izvajanja posvetovanj v skladu s poglavjem 38.

ČLEN 28.21

Pododbor za javna naročila

Na zahtevo pogodbenice se sestane Pododbor za javna naročila (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), da bi obravnaval vprašanja o izvajanju in delovanju tega poglavja, med drugim:

- (a) vprašanja v zvezi z javnimi naročili, ki jih nanj naslovi pogodbenica;
- (b) spremljanje dejavnosti sodelovanja, ki jih pogodbenici izvajata, kot so določene v členu 28.23;
- (c) lažje sodelovanje malih in srednjih podjetij pri zajetih javnih naročilih, kot so določena v členu 28.22, in
- (d) razprave o statusu izvajanja enotne točke dostopa v skladu s členom 28.6(7).

ČLEN 28.22

Lažje sodelovanje malih in srednjih podjetij

1. Pogodbenici priznavata, da lahko mala in srednja podjetja (v nadaljnjem besedilu: MSP) pomembno prispevajo h gospodarski rasti in zaposlovanju ter da je pomembno olajšati sodelovanje MSP v javnih naročilih.
2. Pogodbenici priznavata pomen elektronskih postopkov za oddajo javnih naročil pri olajšanju sodelovanja MSP v postopkih za oddajo javnega naročila z zagotavljanjem preglednosti.
3. Pogodbenici prav tako priznavata pomen poslovnih združenj med ponudniki vsake pogodbenice, zlasti pa med MSP, vključno s skupnim sodelovanjem v razpisnih postopkih.
4. Pogodbenici lahko:
 - (a) zagotovita informacije v zvezi z njunimi ukrepi, ki jih uporabljata, da bi prispevali, podpirali, spodbujali ali olajšali sodelovanje MSP pri javnih naročilih;
 - (b) sodelujeta pri pripravi mehanizmov za zagotavljanje informacij MSP o načinih sodelovanja v zajetih javnih naročilih v skladu s tem poglavjem.

5. Za lažje sodelovanje MSP v zajetih javnih naročilih vsaka pogodbenica po možnosti:
- (a) zagotovi opredelitev MSP na elektronskem portalu;
 - (b) si prizadeva, da je vsa razpisna dokumentacija brezplačno na voljo;
 - (c) sprejme kakršen koli drug ukrep, namenjen olajšanju sodelovanja MSP v javnih naročilih, zajetih v tem poglavju, če taki ukrepi ne diskriminirajo podjetij druge pogodbenice.

ČLEN 28.23

Sodelovanje

1. Pogodbenici si čim bolj prizadevata razviti dejavnosti sodelovanja za medsebojno izboljšanje razumevanja sistemov javnih naročil in boljši dostop do svojih zadevnih trgov pri zadevah, kot so:
- (a) izmenjava izkušenj in informacij, kot so regulativni okviri, najboljše prakse in statistični podatki:

- (b) lažje sodelovanje ponudnikov v zajetih javnih naročilih, zlasti MSP;
 - (c) razvoj in razširitev uporabe elektronskih sredstev v sistemih javnih naročil;
 - (d) izboljšanje zmogljivosti s spodbujanjem vzajemnega učenja med vladnimi uradniki in osebjem naročnikov, da bi izpolnili določbe tega poglavja.
2. Pogodbenici o vsaki taki dejavnosti obvestita pododbor iz člena 28.21.

ČLEN 28.24

Nadaljnja pogajanja

Pododbor za javna naročila iz člena 28.21 pregleda delovanje tega poglavja in lahko najpozneje štiri leta po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma Skupnemu odboru predlaga, naj pogodbenicama priporoči, naj izvedeta nadaljnja pogajanja, da bi dosegli dodaten dostop do trga.

POGLAVJE 29

PODJETJA V DRŽAVNI LASTI, PODJETJA, KI SO JIM DODELJENE POSEBNE PRAVICE ALI PRIVILEGIJI, TER PRAVNI MONOPOLI

ČLEN 29.1

Področje uporabe

1. Pogodbenici potrjujeta svoje pravice in obveznosti iz odstavkov 1 do 3 člena XVII GATT 1994, Dogovora o razlagi člena XVII GATT 1994, ter odstavkov 1, 2 in 5 člena VIII GATS.
2. To poglavje se uporablja za podjetje v državni lasti, podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravni monopol (v nadaljnjem besedilu: subjekt), ki opravlja komercialne dejavnosti. Če subjekt opravlja komercialne in nekomercialne dejavnosti¹, to poglavje zajema samo komercialne dejavnosti.
3. To poglavje se uporablja za podjetja v državni lasti, podjetja, ki imajo posebne pravice ali privilegije, in pravne monopole na vseh ravneh javne uprave.

¹ Nekomercialne dejavnosti lahko vključujejo izvajanje zakonitega pooblastila za opravljanje javnih storitev ali katero koli dejavnost, neposredno povezano z zagotavljanjem nacionalne obrambe ali javne varnosti.

4. To poglavje se ne uporablja za javna naročila blaga ali storitev, ki jih pogodbenica kupi za namene javne uprave in ne za nadaljnjo komercialno prodajo ali dobavo blaga ali storitev za komercialno prodajo, ne glede na to, ali je javno naročilo „zajeto javno naročilo“ kakor je opredeljeno v členu 28.2.
5. To poglavje se ne uporablja za nobeno storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil.
6. To poglavje se ne uporablja za podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravne monopole v primerih, kadar so bili v katerem koli od treh preteklih zaporednih proračunskih let letni prihodki od komercialnih dejavnosti subjekta nižji od 100 milijonov posebnih pravic črpanja¹.
7. Člen 29.4 se ne uporablja za sektorje storitev, ki ne spadajo na področje uporabe tega sporazuma.
8. Člen 29.4 se ne uporablja, če podjetje v državni lasti, podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravni monopol pogodbenice kupuje in prodaja blago ali storitve v skladu s:
- (a) katerim koli obstoječim neskladnim ukrepom, ki ga pogodbenica ohrani, nadaljuje, podaljša ali spremeni v skladu s členi 17.14, 18.8 ali 25.10, kot je določeno na njenem seznamu iz Priloge 17-A, ali

¹ Prag je v prvih petih letih od začetka veljavnosti tega sporazuma nižji od 200 milijonov posebnih pravic črpanja.

- (b) katerim koli neskladnim ukrepom, ki ga pogodbenica sprejme ali ohrani v zvezi s sektorji, podsektorji ali dejavnostmi v skladu s členi 17.14, 18.8 ali 25.10, kot je določeno na njenem seznamu iz Priloge 17-B.

ČLEN 29.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in Prilogi 29:

- (a) „komercialne dejavnosti“ pomeni dejavnosti, ki jih opravlja podjetje in katerih končni rezultat je proizvodnja blaga ali opravljanje storitev, ki bodo naprodaj na upoštevem trgu v količinah in po cenah, ki jih določi podjetje, ter so usmerjene v ustvarjanje dobička¹;
- (b) „poslovni vidiki“ pomeni vidike cene, kakovosti, razpoložljivosti, tržljivosti, prevoza in drugih pogojev nakupa ali prodaje ali drugih dejavnikov, ki bi se običajno upoštevali pri poslovnih odločitvah podjetja v zasebni lasti, ki deluje v skladu z načeli tržnega gospodarstva v zadevni panogi ali industriji;

¹ Pojasniti je treba, da pojem „komercialne dejavnosti“ izključuje dejavnosti, ki jih opravlja podjetje, ki posluje na neprofitni podlagi ali na podlagi povračila stroškov.

- (c) „določiti“ pomeni vzpostaviti ali dovoliti monopol ali ga razširiti na dodatno blago ali storitve;
- (d) „pravni monopol“ pomeni subjekt, vključno s skupino subjektov ali vladno agencijo, ki je na upoštevem trgu na ozemlju pogodbenice določen kot edini ponudnik ali kupec blaga ali storitev, ne vključuje pa subjekta, ki mu je bila dodeljena izključna pravica intelektualne lastnine zgolj zaradi take dodelitve;
- (e) „podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji“¹, pomeni podjetje, javno ali zasebno, ki mu pogodbenica pravno ali dejansko dodeli posebne pravice ali privilegije; pogodbenica dodeli posebne pravice ali privilegije, ko določi ali omeji število podjetij, pooblaščenih za dobavo blaga ali storitev, na dve podjetji ali več, ob upoštevanju posebne sektorske ureditve, na podlagi katere je bila dodeljena pravica ali privilegij, ne da bi pri tem določila objektivna, sorazmerna in nediskriminatorna merila, s čimer bistveno vpliva na zmožnost katerega koli drugega podjetja, da dobavlja enako blago ali storitve na istem geografskem območju pod dejansko enakovrednimi pogoji;
- (f) „storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil“ pomeni storitev, ki se opravlja pri izvajanju javnih pooblastil, kot so opredeljena v členu I, odstavek 3(c), GATS in v Prilogi o finančnih storitvah h GATS, če je to ustrezno, ter
- (g) „podjetje v državni lasti“ pomeni podjetje, ki je v lasti ali pod nadzorom pogodbenice².

¹ Pojasniti je treba, da izdaja licence omejenemu številu podjetij pri dodeljevanju omejenih virov v skladu z objektivnimi, sorazmernimi in nediskriminatornimi merili sama po sebi ni posebna pravica.

² Za določitev lastništva ali nadzora se za vsak primer posebej preučijo vsi ustrezni pravni in dejanski elementi.

ČLEN 29.3

Splošne določbe

Brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenice v skladu s tem poglavjem nobena določba tega poglavja pogodbenici ne preprečuje, da bi ustanovila ali ohranila podjetja v državni lasti, da bi določila ali ohranila monopole ali da bi podjetjem dodelila posebne pravice ali privilegije.

ČLEN 29.4

Nediskriminatorna obravnava in poslovni vidiki

1. Pogodbenica zagotovi, da vsako njeno podjetje v državni lasti, podjetje, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravni monopol ob opravljanju komercialne dejavnosti:
 - (a) pri nakupu ali prodaji blaga ali storitev ravna v skladu s poslovnimi vidiki, razen pri izpolnjevanju nalog, ki se nanašajo na njeno pooblastilo za opravljanje javnih storitev in niso neskladne s pododstavkom (b) ali (c) tega odstavka;

(b) pri nakupu blaga ali storitev:

- (i) blagu ali storitvam, ki jih dobavi podjetje druge pogodbenice, zagotovi obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podobnemu blagu ali podobnim storitvam, ki jih dobavijo podjetja zadevne pogodbenice, ter
- (ii) blagu ali storitvam, ki jih dobavi podjetje, ki je zajeta naložba, kot je opredeljena v členu 17.2(1), pododstavek (d), na ozemlju te pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni nič manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podobnemu blagu ali podobnim storitvam, ki jih dobavijo podjetja na upoštevem trgu na ozemlju te pogodbenice, ki predstavljajo naložbe vlagateljev pogodbenice; in

(c) pri prodaji blaga ali storitev:

- (i) zagotovi podjetju druge pogodbenice obravnavo, ki ni manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podjetjem zadevne pogodbenice, in
- (ii) podjetju, ki je zajeta naložba, kot je opredeljena v členu 17.2(1), pododstavek (d), na ozemlju te pogodbenice zagotovi obravnavo, ki ni nič manj ugodna od obravnave, ki jo zagotovi podjetjem na upoštevem trgu na ozemlju te pogodbenice, ki predstavljajo naložbe vlagateljev te pogodbenice.

2. Odstavek 1 podjetjem v državni lasti, podjetjem, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravnim monopolom ne preprečuje:

- (a) nakupa ali dobave blaga ali storitev pod drugačnimi pogoji, vključno s pogoji glede cene, če so taki drugačni pogoji določeni v skladu s poslovnimi vidiki; ali
- (b) zavrnitve nakupa ali dobave blaga ali storitev, če je ta zavrnitev opravljena v skladu s poslovnimi vidiki.

ČLEN 29.5

Regulativni okvir

1. Pogodbenici po potrebi čim boljše uporabljata mednarodne standarde, tudi smernice OECD za upravljanje podjetij v državni lasti, kakor je primerno.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da je kateri koli regulativni organ ali drug organ, ki opravlja regulativno nalogo in ga pogodbenica ustanovi ali ohranja:

- (a) neodvisen od katerega koli podjetja, ki ga nadzoruje, in mu ni odgovoren, da se zagotovi učinkovitost regulativne funkcije, ter

(b) v podobnih okoliščinah nepristranski¹ do vseh podjetij, ki jih nadzoruje, vključno s podjetji v državni lasti, podjetji, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravnimi monopoli².

3. Vsaka pogodbenica dosledno in nediskriminatorno uporablja svoje zakone in druge predpise za podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, in pravne monopole.

ČLEN 29.6

Preglednost

1. Pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki predloži zahtevo), ki ima razloge za domnevo, da so na njene interese v skladu s tem poglavjem negativno vplivale komercialne dejavnosti podjetja v državni lasti, podjetja, ki so mu dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravnega monopola druge pogodbenice, lahko od navedene druge pogodbenice (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki prejme zahtevo) zahteva, naj v pisni obliki predloži informacije o komercialnih dejavnostih navedenega subjekta v zvezi z izvajanjem tega poglavja.

2. Pogodbenica, ki predloži zahtevo, v zahtevo v skladu z odstavkom 1 vključi razlago, kako navedena pogodbenica meni, da dejavnosti subjekta lahko vplivajo na interese navedene pogodbenice v skladu s tem poglavjem, in navede, katere informacije iz odstavka 3 zahteva.

¹ Pojasniti je treba, da je treba nepristranskost, s katero regulativni organ izvaja regulativne funkcije, oceniti glede na splošni vzorec ali prakso tega regulativnega organa.

² Pojasniti je treba, da za tiste sektorje, za katere sta se pogodbenici v drugih poglavjih tega sporazuma dogovorili o posebnih obveznostih glede regulativnega organa, prevladajo ustrezne določbe navedenih drugih poglavij.

3. Pogodbenica, ki prejme zahtevo, zagotovi naslednje informacije v skladu z odstavkoma 1 in 2:
- (a) lastništvo in strukture glasovalnih pravic subjekta z navedbo odstotka delnic, ki jih imajo skupaj pogodbenica, njena podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravni monopoli, in odstotek glasovalnih pravic, ki jih imajo skupaj v subjektu;
 - (b) opis kakršnih koli posebnih delnic ali posebnih glasovalnih ali drugih pravic, ki jih imajo pogodbenica, njena podjetja v državni lasti, podjetja, ki so jim dodeljene posebne pravice ali privilegiji, ali pravni monopoli, če se te pravice razlikujejo od pravic, povezanih s splošnimi navadnimi delnicami subjekta;
 - (c) organizacijsko strukturo subjekta in sestavo njegovega upravnega odbora ali enakovrednega organa;
 - (d) opis vladnih služb ali javnih organov, ki urejajo ali nadzirajo subjekt, opis zahtev za poročanje, ki mu jih nalagajo navedene vladne službe ali javni organi, ter pravic in praks navedenih vladnih služb ali katerih koli javnih organov pri imenovanju, razrešitvi ali prejemkih vodstvenih delavcev in članov njegovega upravnega odbora ali drugega enakovrednega upravljalnega organa;

- (e) letni prihodek subjekta in bilančno vsoto v zadnjem triletnem obdobju, za katerega so na voljo podatki;
 - (f) vse izjeme, imunitete in povezane ukrepe, od katerih ima subjekt koristi v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice, ki prejme zahtevo, ter
 - (g) kakršne koli dodatne informacije glede subjekta, ki so javno dostopne, vključno z letnimi računovodskimi poročili in revizijami s strani tretjih oseb.
4. Odstavki 1, 2 in 3 ne zahtevajo, da katera koli pogodbenica razkrije zaupne informacije, katerih razkritje bi bilo v nasprotju z njenimi zakoni in drugimi predpisi, bi oviralo izvrševanje zakonodaje ali bilo kako drugače v nasprotju z javnim interesom ali bi vplivalo na upravičene poslovne interese določenih podjetij.
5. Če pogodbenica, ki je prejela zahtevo, nima na voljo zahtevanih informacij, pogodbenici, ki je predložila zahtevo, v pisni obliki navede razloge za to.

ČLEN 29.7

Priloga v zvezi s posamezno pogodbenico

1. Člen 29.4 se ne uporablja za neskladne dejavnosti podjetij v državni lasti ali pravnih monopolov, ki jih pogodbenica navede na seznamu iz Priloge 29 v skladu s pogoji seznama pogodbenice.
2. Skupni svet lahko na zahtevo katere koli pogodbenice sprejme sklep o spremembi Priloge 29 v skladu s pododstavkom (a) člena 8.5(1) in v vsakem primeru preuči spremembe Priloge 29 v petih letih od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma.

POGLAVJE 30

POLITIKA KONKURENCE

ČLEN 30.1

Načela

Pogodbenici priznavata pomen svobodne in neizkrivljene konkurence na področju trgovine in naložb. Pogodbenici priznavata, da lahko protikonkurenčne prakse izkrivljajo pravilno delovanje trgov in spodkopljejo koristi liberalizacije trgovine.

ČLEN 30.2

Regulativni okvir

1. Vsaka pogodbenica ohrani ali sprejme konkurenčno pravo, ki se uporablja za vse gospodarske sektorje¹ in učinkovito obravnava naslednje prakse:
 - (a) sporazume med podjetji, sklepe podjetniških združenj in usklajena ravnanja, katerih cilj ali posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence;
 - (b) zlorabe prevladujočega položaja s strani enega ali več podjetij in
 - (c) združitve podjetij, ki znatno ovirajo učinkovito konkurenco, zlasti kot posledica ustvarjanja ali krepitev prevladujočega položaja.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da za vsa zasebna ali javna podjetja velja konkurenčno pravo iz odstavka 1.
3. Uporaba konkurenčnega prava vsake pogodbenice ne bi smela pravno ali dejansko ovirati izvajanja posebnih nalog v javnem interesu, dodeljenih zadevnim podjetjem. Izjeme od konkurenčnega prava pogodbenice bi morale biti omejene na naloge v javnem interesu, omejene na to, kar je nujno potrebno za doseg želenega cilja javne politike, in pregledne.

¹ Pojasniti je treba, da se konkurenčno pravo v Evropski uniji uporablja za kmetijski sektor v skladu z Uredbo (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 671).

ČLEN 30.3

Izvajanje

1. Vsaka pogodbenica ohrani funkcionalno neodvisen organ, ki je pristojen ter ima ustrezna pooblastila in sredstva za popolno uporabo in učinkovito izvrševanje konkurenčnega prava iz člena 30.2.
2. Vsaka pogodbenica uporablja svoje konkurenčno pravo pregledno in nediskriminatorno ter pri tem upošteva načela poštenega postopka in pravico zadevnih podjetij do obrambe, ne glede na njihovo državljanstvo ali lastništvo.

ČLEN 30.4

Sodelovanje

1. Pogodbenici priznavata, da je spodbujanje sodelovanja pri zadevah v zvezi s politiko konkurence in njenim izvrševanjem v njunem skupnem interesu.
2. Za poenostavitev sodelovanja lahko organi pogodbenic, pristojni za konkurenco, izmenjujejo informacije v skladu s pravili o zaupnosti, določenimi v njunih zakonih in drugih predpisih.

3. Organi pogodbenic, pristojni za konkurenco, si prizadevajo za usklajevanje ukrepov izvrševanja glede istih ali podobnih ravnanj ali primerov, kolikor je to mogoče in primerno.

ČLEN 30.5

Posvetovanja

1. Da bi se spodbudilo medsebojno razumevanje med pogodbenicama ali obravnavale posebne zadeve v zvezi z razlago ali uporabo tega poglavja, pogodbenici na zahtevo katere koli od njiju takoj začneta posvetovanja o kateri koli zadevi, ki se nanaša na razlago ali uporabo tega poglavja¹. Pogodbenica, ki zahteva posvetovanje, po potrebi navede, kako zadeva vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama.

2. Za olajšanje posvetovanj iz odstavka 1 si vsaka pogodbenica prizadeva drugi pogodbenici zagotoviti zadevne nezaupne informacije.

ČLEN 30.6

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za to poglavje.

¹ Za pogodbenico EU je sogovornik GD Evropske komisije za konkurenco.

POGLAVJE 31

SUBVENCije

ČLEN 31.1

Načela

Pogodbenici priznavata, da se subvencije lahko dodelijo, če so potrebne za doseganje ciljev javne politike. Vendar pogodbenici priznavata, da lahko nekatere subvencije izkrivljajo pravilno delovanje trgov ter ogrozijo koristi liberalizacije trgovine in konkurence. Zato pogodbenica načeloma ne dodeli subvencij, če te negativno vplivajo ali bi lahko negativno vplivale na trgovino ali konkurenco med pogodbenicama.

ČLEN 31.2

Opredelitev pojmov in področje uporabe

1. V tem poglavju „subvencija“ pomeni ukrep, ki izpolnjuje pogoje iz člena 1.1 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, ne glede na to, ali se odobri podjetju, ki dobavlja blago, ali podjetju, ki opravlja storitve¹.

¹ Pojasniti je treba, da ta člen ne posega v izid prihodnjih razprav v STO ali povezanih večstranskih forumih o opredelitvi subvencij za storitve.

2. To poglavje se uporablja za subvencije, ki so specifične v skladu s členom 2 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih.
3. To poglavje se uporablja za subvencije za vsa podjetja, vključno z zasebnimi in javnimi podjetji.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se za subvencije za podjetja, pooblaščen za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, uporabljajo pravila iz tega poglavja, kolikor uporaba navedenih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene. Dodeljene naloge so pregledne, vsaka omejitev ali odstopanje od uporabe pravil iz tega poglavja pa sta omejena na to, kar je potrebno za izvajanje dodeljenih nalog.
5. Člen 31.5 se ne uporablja za subvencije za blagovno menjavo iz Priloge 1 k Sporazumu o kmetijstvu.
6. Člena 31.5 in 31.6 se ne uporabljata za avdiovizualni sektor.
7. Člena 31.5 in 31.6 se ne uporabljata za subvencije, dodeljene za pomoč domorodnim ljudstvom in njihovim skupnostim pri gospodarskem razvoju¹. Take subvencije so ciljno usmerjene, sorazmerne in pregledne.
8. Člena 31.5 in 31.6 se ne uporabljata za subvencije, dodeljene za odpravo škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali drugi izredni pojavi.

¹ Za namene tega odstavka so avtohtoni prebivalci in njihove skupnosti tisti, ki so opredeljeni v zakonodaji vsake pogodbenice. Za pogodbenico EU njena zakonodaja zajema zakonodajo Evropske unije in tudi zakonodaje vseh njenih držav članic.

9. Člen 31.5 se ne uporablja za subvencije, ki so dodeljene začasno kot odziv na izredne gospodarske razmere¹. Takšne subvencije so sorazmerne in ciljno usmerjene za odpravo izrednih gospodarskih razmer.

10. Skupni svet lahko v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), sprejme sklep o spremembi opredelitve pojma „subvencija“ iz odstavka 1 tega člena, kolikor se nanaša na podjetja, ki opravljajo storitve, z namenom vključitve izida prihodnjih razprav o tej zadevi v STO ali povezanih večstranskih forumih.

ČLEN 31.3

Povezava s Sporazumom o STO

To poglavje se uporablja brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenice iz člena XV GATS, člena XVI GATT 1994, Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih ter Sporazuma o kmetijstvu.

¹ „Izredne gospodarske razmere“ pomenijo gospodarski dogodek, ki povzroči resne motnje v gospodarstvu pogodbenice. Za pogodbenico EU „gospodarstvo pogodbenice“ pomeni gospodarstvo Evropske unije ali ene ali več njenih držav članic.

ČLEN 31.4

Preglednost

1. Vsaka pogodbenica v zvezi s subvencijo, ki jo je odobrila ali ohranila na svojem ozemlju, da na voljo naslednje informacije o:
 - (a) pravni podlagi in namenu subvencije;
 - (b) obliki subvencije;
 - (c) znesku subvencije ali proračunsko predvidenem znesku za subvencijo in
 - (d) imenu prejemnika subvencije, če je mogoče.
2. Pogodbenica izpolni zahteve glede preglednosti iz odstavka 1 tega člena z:
 - (a) uradnim obvestilom v skladu s členom 25 Sporazuma o subvencijah in izravnalnih ukrepih, če uradno obvestilo vključuje vse informacije iz odstavka 1 tega člena in se predloži vsaj vsaki dve leti;

- (b) uradnim obvestilom v skladu s členom 18 Sporazuma o kmetijstvu ali
- (c) objavo na javno dostopnem spletišču, ki jo zagotovi pogodbenica ali se zagotovi v njenem imenu, do 31. decembra koledarskega leta, ki sledi letu, v katerem je bila subvencija dodeljena ali ohranjena.

ČLEN 31.5

Posvetovanja

1. Če pogodbenica meni, da subvencija, ki jo je dodelila druga pogodbenica, negativno vpliva ali bi lahko negativno vplivala na njene trgovinske interese ali konkurenco, lahko zadevna pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki predloži zahtevo) pisno izrazi svojo zaskrbljenost drugi pogodbenici (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena) in zahteva posvetovanja o tej zadevi. Taka zahteva vključuje razlago, kako subvencija negativno vpliva ali bi lahko negativno vplivala na trgovinske interese pogodbenice, ki predloži zahtevo, ali na konkurenco.
2. Pogodbenica, ki je predložila zahtevo, lahko za namene odstavka 1 od pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, zahteva naslednje informacije o subvenciji:
 - (a) pravno podlago in cilje politike ali namen subvencije;
 - (b) obliki subvencije;

- (c) datume in trajanje subvencije ter morebitne druge roke v zvezi z njo;
- (d) zahteve glede upravičenosti do subvencije;
- (e) skupni znesek ali letni proračunsko predvideni znesek za subvencijo;
- (f) ime prejemnika subvencije, če je mogoče, ter
- (g) vse druge informacije, s katerimi je mogoče oceniti negativni vpliv subvencije.

3. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, zagotovi informacije, zahtevane v skladu z odstavkom 2, v pisni obliki najpozneje 60 dni od datuma prejema zahteve.

4. Če pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, v celoti ali delno ne zagotovi informacij, zahtevanih v skladu z odstavkoma 2 in 3, pisno pojasni razloge za to.

5. Če pogodbenica, ki je predložila zahtevo, po prejemu zahtevanih informacij in po posvetovanjih meni, da ima ali bi lahko imela zadevna subvencija pomemben negativen vpliv na njene trgovinske interese ali konkurenco, si pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, po najboljših močeh prizadeva za odpravo ali zmanjšanje tega vpliva.

ČLEN 31.6

Subvencije, za katere veljajo pogoji

1. Pri dodeljevanju naslednjih subvencij vsaka pogodbenica uporablja naslednje pogoje:
 - (a) v zvezi s subvencijami, pri katerih je vlada neposredno ali posredno porok za dolgove ali obveznosti nekaterih podjetij, da kritje dolgov in obveznosti ni neomejeno glede na znesek teh dolgov ali obveznosti ali da trajanje odgovornosti vlade ni neomejeno, ter
 - (b) v zvezi s subvencijami za insolventna podjetja ali podjetja v težavah (kot so posojila in jamstva, denarne subvencije, kapitalske injekcije, zagotavljanje sredstev pod tržnimi cenami in davčne oprostitve), ki trajajo več kot eno leto, da je bil pripravljen verodostojen načrt prestrukturiranja, ki temelji na realnih predpostavkah, da se v razumnem roku zagotovi dolgoročna sposobnost preživetja insolventnih podjetij ali podjetij v težavah, pri čemer podjetja, razen malih in srednjih podjetij, sama prispevajo k stroškom prestrukturiranja.
2. Odstavek 1, pododstavek (b), se ne uporablja za subvencije, dodeljene podjetjem kot začasna likvidnostna podpora v obliki jamstev za posojila ali posojil, omejenih na znesek, potreben zgolj za ohranitev poslovanja podjetja v težavah za čas, potreben za sprejetje načrta prestrukturiranja ali likvidacije.

3. Ta člen se uporablja samo za subvencije, ki negativno vplivajo ali bi lahko negativno vplivale na trgovino in konkurenco druge pogodbenice.

4. Ta člen se ne uporablja za subvencije:

- (a) dodeljene za zagotavljanje pravilnega izstopa podjetja s trga ali
- (b) katerih kumulativni zneski ali proračuni v treh zaporednih letih znašajo manj kot 170 000 posebnih pravic črpanja na podjetje.

ČLEN 31.7

Uporaba subvencij

Vsaka pogodbenica zagotovi, da podjetja uporabljajo subvencije samo za izrecno opredeljen cilj politike, za katerega so bile dodeljene¹.

¹ Pojasniti je treba, da se šteje, da je obveznost izpolnjena, če pogodbenica v ta namen vzpostavi ustrezne zakonodajne okvire in upravne postopke.

ČLEN 31.8

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za člen 31.5(5).

ČLEN 31.9

Zaupnost

1. Pri izmenjavi informacij na podlagi tega poglavja pogodbenici upoštevata omejitve, ki jih nalaga njuna zakonodaja v zvezi s poklicno in poslovno skrivnostjo, ter zagotovita varstvo poslovnih skrivnosti in drugih zaupnih informacij.
2. Če pogodbenica sporoči informacije v skladu s tem poglavjem, pogodbenica, ki jih prejme, ohrani njihovo zaupnost.

POGLAVJE 32

INTELEKTUALNA LASTNINA

ODDELEK A

SPLOŠNE DOLOČBE

ČLEN 32.1

Cilji

1. Cilji tega poglavja so:
 - (a) olajšati proizvodnjo in trženje inovativnih in ustvarjalnih izdelkov in storitev med pogodbenicama ter s tem prispevati k bolj trajnostnemu in vključujočemu gospodarstvu za pogodbenici;
 - (b) olajšati in urejati trgovino med pogodbenicama ter zmanjšati izkrivljanja in ovire za to trgovino ter
 - (c) doseči ustrezno in učinkovito raven varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine.

2. Cilji iz člena 7 Sporazuma TRIPS se smiselno uporabljajo za to poglavje.

ČLEN 32.2

Področje uporabe

1. Vsaka pogodbenica izpolnjuje svoje zaveze iz mednarodnih pogodb na področju intelektualne lastnine, katerih pogodbenica je, vključno s Sporazumom TRIPS.
2. To poglavje dopolnjuje in podrobneje opredeljuje pravice in obveznosti vsake pogodbenice v skladu s Sporazumom TRIPS ter drugimi mednarodnimi pogodbami na področju intelektualne lastnine.
3. Nobena določba v tem poglavju pogodbenici ne preprečuje, da bi uporabila določbe svoje zakonodaje, ki uvajajo višje standarde za varstvo in uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, če so te določbe združljive s tem poglavjem. Vsaka pogodbenica lahko sama določi ustrezno metodo izvajanja tega poglavja v okviru svojega pravnega sistema in prakse.

ČLEN 32.3

Načela

1. Načela iz člena 8 Sporazuma TRIPS se smiselno uporabljajo za to poglavje.
2. Pogodbenici ob upoštevanju temeljnih ciljev javne politike domačih sistemov priznavata, da je treba prek svojih sistemov intelektualne lastnine, ob upoštevanju načel preglednosti in interesov zadevnih deležnikov, vključno z imetniki pravic, uporabniki in širšo javnostjo storiti naslednje:
 - (a) spodbujati inovacije in ustvarjalnost ter
 - (b) olajšati širjenje informacij, znanja, tehnologije, kulture in umetnosti.

ČLEN 32.4

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 32-A, 32-B do 32-C:

- (a) „Bernska konvencija“ pomeni Bernsko konvencijo za varstvo književnih in umetniških del, ki je bila sklenjena 9. septembra 1886 v Bernu in kakor je bila spremenjena 28. septembra 1979;
- (b) „intelektualna lastnina“ pomeni vse kategorije pravic intelektualne lastnine, ki so zajete v oddelku B, pododdelki 1 do 7, tega poglavja ali delu II, oddelki 1 do 7, Sporazuma TRIPS; varstvo intelektualne lastnine vključuje varstvo pred nelojalno konkurenco v skladu s členom 10a Pariške konvencije;
- (c) „Pariška konvencija“ pomeni Pariško konvencijo za varstvo industrijske lastnine z dne 20. marca 1883, kakor je bila nazadnje revidirana 14. julija 1967 v Stockholmu in spremenjena 28. septembra 1979;
- (d) „Rimska konvencija“ pomeni Mednarodno konvencijo za varstvo izvajalcev, proizvajalcev fonogramov in radiodifuznih organizacij, sklenjeno 26. oktobra 1961 v Rimu, in
- (e) „WIPO“ pomeni Svetovno organizacijo za intelektualno lastnino.

ČLEN 32.5

Nacionalna obravnava

1. Vsaka pogodbenica v zvezi z vsemi kategorijami pravic intelektualne lastnine iz tega poglavja zagotovi državljanom druge pogodbenice obravnavo, ki ni manj ugodna od tiste, ki jo zagotavlja svojim državljanom v zvezi z varstvom¹ pravic intelektualne lastnine, ob upoštevanju izjem, že določenih v Pariški konvenciji, Bernski konvenciji, Rimski konvenciji ali Pogodbi o intelektualni lastnini na področju integriranih vezij, sklenjeni 26. maja 1989 v Washingtonu, in Pogodbi WIPO o izvedbah in fonogramih (v nadaljnjem besedilu: Pogodba WPPT), sklenjeni 20. decembra 1996 v Ženevi. Za izvajalce, proizvajalce fonogramov in radiodifuzne organizacije se ta obveznost nanaša samo na pravice iz tega poglavja.
2. Pogodbenica lahko pri svojih sodnih in upravnih postopkih uporabi izjeme, dovoljene v skladu z odstavkom 1, vključno z zahtevo, da državljan druge pogodbenice določi naslov za vročanje na njenem ozemlju ali da imenuje zastopnika na njenem ozemlju, če:
 - (a) je tako odstopanje potrebno, da se zagotovi skladnost z zakoni in drugimi predpisi zadevne pogodbenice, ki niso neskladni s tem poglavjem, in

¹ V tem odstavku izraz „varstvo“ vključuje zadeve, ki vplivajo na razpoložljivost, pridobitev, obseg, ohranjanje in izvrševanje pravic intelektualne lastnine, kakor tudi zadeve, ki vplivajo na uporabo pravic intelektualne lastnine, ki jih posebej obravnava to poglavje. Poleg tega izraz „varstvo“ v tem odstavku vključuje tudi ukrepe za preprečitev izogibanja veljavnim tehnološkim ukrepom in ukrepom v zvezi s podatki za upravljanje pravic.

(b) se tako odstopanje ne uporablja na način, ki bi pomenil prikrito omejevanje trgovine.

3. Odstavek 1 se ne uporablja za postopke, določene v večstranskih sporazumih, sklenjenih pod okriljem WIPO v zvezi s pridobitvijo ali ohranitvijo pravic intelektualne lastnine.

ČLEN 32.6

Intelektualna lastnina in javno zdravje

1. Pogodbenici priznavata pomen Deklaracije o Sporazumu TRIPS in javnem zdravju, ki je bila sprejeta 14. novembra 2001 na ministrski konferenci STO v Dohi (v nadaljnjem besedilu: Deklaracija iz Dohe). Pri razlagi in izvajanju pravic in obveznosti iz tega poglavja zagotovita skladnost z Deklaracijo iz Dohe.

2. Vsaka pogodbenica izvaja člen 31a Sporazuma TRIPS ter Prilogo k Sporazumu TRIPS in Dodatek k Prilogi k Sporazumu TRIPS, ki je začel veljati 23. januarja 2017.

ČLEN 32.7

Izčrpanje

Nobena določba v tem delu tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje, da določi, ali in pod katerimi pogoji se v skladu z njenim pravnim sistemom uporablja izčrpanje pravic intelektualne lastnine.

ODDELEK B

STANDARDI GLEDE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

PODODDELEK 1

AVTORSKE IN SORODNE PRAVICE

ČLEN 32.8

Mednarodni sporazumi

1. Vsaka pogodbenica potrjuje svojo zavezanost instrumentom v nadaljevanju in jih izpolnjuje:
 - (a) Bernska konvencija;

- (b) Rimska konvencija;
 - (c) Pogodba Svetovne organizacije za intelektualno lastnino o avtorski pravici (WCT), sklenjena 20. decembra 1996 v Ženevi;
 - (d) Pogodbe WPPT; in
 - (e) Marakeška pogodba o olajšanem dostopu do objavljenih del za slepe in slabovidne osebe ter osebe z drugimi motnjami branja, sklenjena 27. junija 2013 v Marakešu.
2. Vsaka pogodbenica si čim bolj prizadeva za ratifikacijo Pekinške pogodbe o avdiovizualnih izvedbah, sprejete 24. junija 2012 v Pekingu, ali pristop k njej.

ČLEN 32.9

Avtorji

Vsaka pogodbenica avtorjem zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote njihovih del na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;

- (b) kakršno koli distribucijo izvirnikov ali kopij njihovih del javnosti s prodajo ali drugače;
- (c) kakršno koli predvajanje njihovih del javnosti, žično ali brezžično, vključno z objavo njihovih del v javnosti na tak način, da imajo posamezniki do njih dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo, in
- (d) komercialno dajanje izvirnikov ali kopij njihovih računalniških programov ali kinematografskih del v najem javnosti.

ČLEN 32.10

Izvajalci

Vsaka pogodbenica izvajalcem zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) snemanje¹ njihovih izvedb;
- (b) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote posnetkov njihovih izvedb na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (c) distribucijo posnetkov njihovih izvedb javnosti s prodajo ali drugače;

¹ „Posnetek“ pomeni vključitev zvokov ali njihovih zapisov na nosilec, s katerega se ti lahko zaznajo, reproducirajo ali priobčujejo s pomočjo naprave.

- (d) dajanje na voljo javnosti posnetkov njihovih izvedb, po žici ali brezžično, na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki si ju sami izberejo; ter
- (e) brezžično radiodifuzno oddajanje in predvajanje javnosti njihovih izvedb, razen kadar je izvedba že radiodifuzno oddajana izvedba ali kadar je narejena iz posnetka.

ČLEN 32.11

Proizvajalci fonogramov

Vsaka pogodbenica proizvajalcem fonogramov zagotovi izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo:

- (a) neposredno ali posredno, začasno ali stalno reprodukcijo dela ali celote njihovih fonogramov na kakršen koli način in v kakršni koli obliki;
- (b) distribucijo njihovih fonogramov in primerkov fonogramov javnosti s prodajo ali drugim prenosom lastništva;

- (c) dajanje na voljo javnosti njihovih fonogramov, po žici ali brezžično, na način, ki omogoča posameznikom dostop do njih s kraja in v času, ki si ju sami izberejo, in
- (d) komercialno dajanje njihovih fonogramov v najem javnosti.

ČLEN 32.12

Radiodifuzne organizacije

Vsaka pogodbenica radiodifuznim organizacijam zagotovi izključno pravico, da odobrijo ali prepovejo:

- (a) snemanje njihovih oddaj, ki se oddajajo brezžično;
- (b) neposredno ali posredno, začasno ali trajno reproduciranje dela ali celote posnetkov njihovih oddaj, ki se oddajajo brezžično, na kakršen koli način in v kakršni koli obliki, ter
- (c) ponoven brezžični prenos svojih oddaj in njihovo predvajanje v javnosti¹, če to predvajanje poteka na javnih mestih ob plačilu vstopnine.

¹ Pojasniti je treba, da nobena določba v tem odstavku pogodbenici ne preprečuje, da v skladu s členom 13(d) Rimske konvencije določi pogoje, pod katerimi se ta pravica lahko uveljavlja.

ČLEN 32.13

Radiodifuzno oddajanje in predvajanje fonogramov,
objavljenih v komercialne namene, v javnosti¹

1. Vsaka pogodbenica izvajalcem in proizvajalcem fonogramov zagotovi pravico do primerne enkratnega nadomestila, ki jim ga poravnava uporabnik, če se fonogram, objavljen v komercialne namene, ali reprodukcija takega fonograma uporablja za radiodifuzijo ali predvajanje javnosti².
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se primerno enkratno nadomestilo iz odstavka 1 razdeli med zadevne izvajalce in proizvajalce fonogramov. Vsaka pogodbenica lahko sprejme zakonodajo, s katero v primeru odsotnosti dogovora med izvajalci in proizvajalci fonogramov določi pogoje, v skladu s katerimi si izvajalci in proizvajalci fonogramov delijo tako primerno enkratno nadomestilo.

¹ Vsaka pogodbenica lahko izvajalcem in proizvajalcem fonogramov podeli večje pravice v zvezi z radiodifuznim oddajanjem in predvajanjem fonogramov, objavljenih v komercialne namene, v javnosti.

² Za namene tega člena „predvajanje javnosti“ ne vključuje objave fonograma v javnosti žično ali brezžično na tak način, da imajo posamezniki javnosti do fonograma dostop na kraju in v času, ki si ju sami izberejo.

ČLEN 32.14

Trajanje varstva

1. Pravice avtorja dela trajajo za čas avtorjevega življenja in najmanj 70 let po avtorjevi smrti, ne glede na to, kdaj je bilo delo zakonito dano na voljo javnosti¹.
2. Kadar je delo ustvarilo več avtorjev se trajanje varstva, določeno v odstavku 1, računa od smrti soavtorja, ki je umrl zadnji.

¹ Če pogodbenica določi posebno trajanje varstva v primerih, ko je za imetnika pravice določena pravna oseba, traja varstvo najmanj 70 let po tem, ko je delo zakonito dano na voljo javnosti.

3. Trajanje varstva anonimnih ali psevdonimnih del traja najmanj 70 let po zakoniti objavi dela v javnosti. Če pa psevdonim, ki ga avtor uporablja, ne dopušča dvomov o njegovi identiteti ali če avtor razkrije svojo identiteto v obdobju iz tega odstavka, traja varstvo v skladu z odstavkom 1.
4. Trajanje varstva kinematografskih ali avdiovizualnih del preneha najmanj 70 let po datumu smrti soavtorja, ki je umrl zadnji. Osebe, ki se štejejo za avtorje kinematografskega ali avdiovizualnega dela, se določijo v zakonih in drugih predpisih pogodbenic.
5. Obdobje veljavnosti pravic radiodifuznih organizacij preneha 50 let po prvem oddajanju programov.

6. Pravice izvajalcev trajajo najmanj 50 let od datuma posnetka izvedbe, vendar:
- (a) če je posnetek izvedbe zakonito objavljen ali, če tako določi pogodbenica, zakonito priobčen javnosti v obdobju 50 let iz tega odstavka, se trajanje varstva izračuna od datuma prve take objave ali, če tako določi pogodbenica, prve take priobčitve javnosti; kadar pogodbenica predvidi obe možnosti, se trajanje varstva izračuna od dogodka, ki nastopi prej, ter
 - (b) če je posnetek izvedbe na fonogramu zakonito objavljen ali, če tako določa pogodbenica, zakonito priobčen javnosti v obdobju 50 let iz tega odstavka, trajanje varstva preneha najmanj 70 let po datumu prve take objave ali, če tako določa pogodbenica, prve take priobčitve javnosti; kadar pogodbenica predvidi obe možnosti, se trajanje varstva izračuna od dogodka, ki nastopi prej.

7. Pravice proizvajalcev fonogramov potečejo najmanj 50 let po nastanku posnetka. Če pa je bil v tem obdobju fonogram zakonito objavljen ali, če tako določa pogodbenica, zakonito priobčen javnosti, trajajo take pravice najmanj 70 let po datumu prve take objave ali, če tako določa pogodbenica, prve take priobčitve javnosti. Pogodbenici lahko sprejmeta ali ohranita učinkovite ukrepe za zagotovitev, da se dobiček, ustvarjen v 20 letih varstva, po 50 letih pravično razdeli med izvajalce in proizvajalce fonogramov.

ČLEN 32.15

Sledna pravica

1. Vsaka pogodbenica v korist avtorja izvirnega grafičnega ali likovnega umetniškega dela določi „sledno pravico“, ki je opredeljena kot neodtujljiva pravica, ki se ji ni mogoče odpovedati, niti vnaprej, v skladu s katero avtor ob vsaki nadaljnji prodaji dela prejme nadomestilo, ki temelji na prodajni ceni, po tem ko je avtor prvič prenesel delo¹.
2. Sledna pravica iz odstavka 1 se uporablja za vse nadaljnje prodaje, v katere so vključeni strokovnjaki na umetniškem trgu, kot so prodajni saloni, umetniške galerije in drugi poklicni trgovci z umetninami kot prodajalci, kupci ali posredniki.

¹ Ne glede na ta člen se za Čile v zvezi z izračunom licenčnin lahko še naprej uporablja prvi odstavek člena 36 zakona št. 17.366 z dne 28. avgusta 1970, kakor je bil spremenjen z zakonom št. 21.045 z dne 13. oktobra 2017.

3. Vsaka pogodbenica lahko določi, da se sledna pravica iz odstavka 1 ne uporablja pri nadaljnjih prodajah, če je prodajalec dobil delo neposredno od avtorja manj kot tri leta pred ponovno prodajo in če prodajna cena ne presega določenega minimalnega zneska.

ČLEN 32.16

Kolektivno upravljanje pravic

1. Pogodbenici spodbujata sodelovanje med svojimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic z namenom spodbujanja dostopnosti del in drugih zaščitnih vsebin na ozemlju pogodbenic ter prenosa prihodka iz pravic zaradi uporabe takih del ali drugih zaščitnih vsebin med njunimi organizacijami za kolektivno upravljanje pravic.
2. Pogodbenici spodbujata preglednost organizacij za kolektivno upravljanje pravic, zlasti kar zadeva pobrane prihodke iz pravic, odbitke, ki jih uporabljajo za pobrane prihodke iz pravic, uporabo pobranih prihodkov iz pravic, politiko distribucije in njihov repertoar.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se organizacije za kolektivno upravljanje pravic s sedežem na njenem ozemlju, ki zastopajo drugo organizacijo za kolektivno upravljanje pravic s sedežem na ozemlju druge pogodbenice na podlagi sporazuma o zastopanju, spodbujajo k točnemu, rednemu in skrbnemu plačevanju zneskov, ki jih dolgujejo zastopani organizaciji, ter zastopani organizaciji zagotavljajo informacije o znesku prihodkov iz pravic, pobranih v njenem imenu, ter morebitnih odbitkih na te prihodke iz pravic.

ČLEN 32.17

Omejitve in izjeme

Vsaka pogodbenica omejitve ali izjeme od pravic iz členov 32.9 do 32.13 zagotovi le v določenih posebnih primerih, ki niso v nasprotju z normalnim izkoriščanjem dela ali druge vsebine in ne vplivajo nerazumno na zakonite interese imetnika pravic.

ČLEN 32.18

Varstvo tehnoloških ukrepov

1. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno pravno varstvo proti izogibanju veljavnim tehnološkim ukrepom, kadar se oseba, ki se tem ukrepom izogiba, tega zaveda ali če obstajajo utemeljeni razlogi, da se oseba tega zaveda.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno pravno varstvo proti izdelavi, uvozu, distribuciji, prodaji, najemu, oglaševanju za prodajo ali najem ali posedovanju za komercialne namene naprav, izdelkov ali komponent oziroma izvajanju storitev, ki:
 - (a) se promovirajo, oglašujejo ali tržijo z namenom izognitve veljavnim tehnološkim ukrepom;

- (b) so le majhnega komercialnega pomena ali imajo le majhno uporabo razen izognitve veljavnim tehnološkim ukrepom ali
- (c) se oblikujejo, producirajo, priredijo ali izvajajo za namene omogočanja ali olajševanja izogibanja veljavnim tehnološkim ukrepom.

3. V tem pododdelku izraz „tehnološki ukrep“ pomeni vsako tehnologijo, napravo ali komponento, ki je ob običajnem obratovanju namenjena preprečevanju ali omejevanju dejanj v zvezi z deli ali drugimi vsebinami¹, ki jih ni dovolil imetnik avtorske ali katerih koli sorodnih pravic, kot je določeno v zakonodaji pogodbenice. Tehnološki ukrepi se štejejo za veljavne, če uporabo zaščenega dela ali drugih vsebin nadzorujejo imetniki pravice z nadzorom dostopa ali varnostnim postopkom, kot so kodiranje, šifriranje ali drugo preoblikovanje dela oziroma vsebine, ali z mehanizmom za nadzor kopiranja, ki doseže cilj varstva.

4. Ne glede na pravno varstvo, predvideno v odstavku 1 tega člena, lahko vsaka pogodbenica, če imetniki pravice ne sprejmejo prostovoljnih ukrepov, po potrebi sprejme primerne ukrepe za zagotovitev, da ustrezno pravno varstvo pred izogibanjem veljavnim tehnološkim ukrepom v skladu s tem členom upravičencem do izjem ali omejitev, določenih na podlagi člena 32.17, ne preprečuje uveljavljanja takih izjem ali omejitev.

¹ Pojasniti je treba, da se „dela ali druge vsebine“ ne uporabljajo za dela ali druge vsebine, za katere je trajanje varstva prenehalo.

ČLEN 32.19

Obveznosti glede podatkov za upravljanje s pravicami

1. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezno pravno varstvo proti vsaki osebi, ki zavestno nepooblaščno stori katero koli od naslednjih dejanj, če se taka oseba zaveda oziroma če obstaja utemeljen razlog, da se zaveda, da s takim ravnanjem povzroča, omogoča, olajšuje ali prikriva kršitev avtorskih ali sorodnih pravic, kot določa pravo te pogodbenice:
 - (a) odstrani ali spremeni kateri koli elektronski podatek za upravljanje s pravicami in
 - (b) distribuira, uvaža za distribucijo, oddaja, priobči javnosti ali objavi v javnosti dela ali druge vsebine, varovane v skladu s tem pododdelkom, s katerih so bili nepooblaščno odstranjeni ali na katerih so bili nepooblaščno spremenjeni elektronski podatki za upravljanje pravic.
2. V tem členu izraz „podatki za upravljanje s pravicami“ pomeni vse podatke, ki jih predloži imetnik pravice in ki opredeljujejo delo ali druge vsebine iz tega člena, avtorja ali katerega koli drugega imetnika pravice, ali podatke o pogojih uporabe dela ali druge vsebine oziroma kakršne koli številke ali kode, ki predstavljajo take podatke.
3. Odstavek 2 se uporablja, če je kateri koli od teh podatkov iz tega odstavka povezan s kopijo dela ali drugih vsebin iz tega člena ali pa se zdi, da je povezan s priobčitvijo teh del ali vsebin javnosti.

PODODDELEK 2

BLAGOVNE ZNAMKE

ČLEN 32.20

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica:

- (a) izpolnjuje Protokol k Madridskemu sporazumu o mednarodnem registriranju znamk, sprejet 27. junija 1989 v Madridu, kakor je bil spremenjen 12. novembra 2007;
- (b) izpolnjuje Pogodbo o pravu znamk, sklenjeno 27. oktobra 1994 v Ženevi, ter Niški aranžma o mednarodni klasifikaciji proizvodov in storitev zaradi registracije znamk, sklenjen 15. junija 1957, kakor je bil spremenjen 28. septembra 1979, ter
- (c) si po najboljših močeh prizadeva pristopiti k Singapurski pogodbi o pravu blagovnih znamk, sklenjeni 27. marca 2006 v Singapurju.

ČLEN 32.21

Pravice iz blagovne znamke

Vsaka pogodbenica določi, da ima lastnik registrirane blagovne znamke izključno pravico, da tretjim osebam, ki nimajo soglasja lastnika, prepreči, da bi v gospodarskem prometu uporabljale enake ali podobne znake tistim, za katere je blagovna znamka registrirana, če bi taka uporaba povzročila verjetnost zmede. V primeru uporabe enakega znaka za enako blago ali storitve se domneva verjetnost zmede.

ČLEN 32.22

Postopek registracije

1. Vsaka pogodbenica zagotovi sistem registracije blagovnih znamk, v okviru katerega se vsaka dokončna negativna odločitev, ki jo sprejme ustrezen urad za blagovne znamke, vključno z delno zavrnitvijo registracije, ustrezno utemelji in pisno posreduje zadevni strani.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi možnost, da lahko tretje osebe nasprotujejo vlogam za blagovne znamke ali, kjer je to primerno v skladu z njeno zakonodajo, registracijam blagovnih znamk. Taki postopki nasprotovanja so kontradiktorni.

3. Vsaka pogodbenica zagotovi javno dostopno elektronsko podatkovno zbirko vlog za blagovne znamke in registracij blagovnih znamk.

ČLEN 32.23

Znane blagovne znamke

Za namene varstva znanih blagovnih znamk iz člena 6a Pariške konvencije ter člena 16(2) in (3) Sporazuma TRIPS pogodbenici potrjujeta pomen Skupnega priporočila glede predpisov o zaščiti znanih znamk (Joint Recommendation Concerning Provisions on the Protection of Well-Known Marks), ki sta ga sprejeli Skupščina Pariške unije za varstvo industrijske lastnine in Generalna skupščina WIPO na štiriintridesetem krogu sej skupščin držav članic WIPO, ki je potekal od 20. do 29. septembra 1999.

ČLEN 32.24

Izjeme glede pravic iz blagovne znamke

1. Vsaka pogodbenica:
 - (a) zagotovi pravično uporabo opisnih izrazov kot omejene izjeme glede pravic iz blagovnih znamk in

(b) lahko določi druge omejene izjeme.

2. Odstavek 1 se uporablja pod pogojem, da izjeme upoštevajo zakonite interese lastnikov blagovnih znamk in tretjih oseb.

3. Blagovna znamka imetniku ne daje pravice, da v poteku trgovine tretji osebi prepove uporabo naslednjega:

(a) njihovega imena ali naslova;

(b) označb v zvezi z vrsto, kakovostjo, količino, predvidenim namenom, vrednostjo, geografskim poreklom in časom proizvodnje blaga ali opravljanja storitev ali v zvezi z drugimi značilnostmi blaga ali storitev ali

(c) blagovne znamke, če je treba navesti namen uporabe blaga ali storitev, zlasti kot dodatkov ali rezervnih delov.

4. Odstavek 3 se uporablja, če je uporaba s strani tretje osebe v skladu s poštenimi praksami v industrijskih ali gospodarskih zadevah¹.

5. Pogodbenica lahko določi, da blagovna znamka imetniku ne daje pravice, da tretji osebi pri trgovanju prepove uporabo prejšnje pravice, ki velja le na določenem področju, če je ta pravica priznana v zakonodaji zadevne pogodbenice in znotraj meja ozemlja, na katerem je priznana.

¹ Druga možnost je, da lahko pogodbenica tako uporabo izvede pod pogojem, da ni zavajajoča ali da ne povzroča zmede med ustreznim delom javnosti.

ČLEN 32.25

Razlogi za razveljavitev

1. Vsaka pogodbenica določi, da se blagovna znamka razveljavi, če se v neprekinjenem obdobju petih let na zadevnem ozemlju ni dejansko uporabljala za blago ali storitve, za katere je registrirana, in za neuporabo ne obstajajo upravičeni razlogi. Vendar pa lahko pogodbenica določi, da nihče ne more zahtevati, naj se imetnikove pravice glede blagovne znamke razveljavijo, če je v intervalu med iztekom petletnega obdobja in vložitvijo vloge za razveljavitev prišlo do začetka ali ponovnega začetka dejanske uporabe blagovne znamke. Začetek ali ponovni začetek uporabe v trimesečnem obdobju pred vložitvijo zahteve za razveljavitev, do katerega ni prišlo pred iztekom neprekinjenega obdobja petih let neuporabe, pa se ne upošteva, če do priprav na začetek ali ponovni začetek pride šele potem, ko imetnik ugotovi, da se lahko vloži zahteva za razveljavitev.
2. Blagovna znamka se lahko razveljavi tudi, če po datumu registracije zaradi dejanj ali nedejanj imetnika v gospodarskem prometu postane splošno ime za blago ali storitev, za katera je registrirana¹.

¹ Blagovna znamka se lahko razveljavi tudi, če po datumu registracije zaradi uporabe s strani imetnika blagovne znamke ali z njegovim soglasjem glede blaga ali storitev, za katera je registrirana, blagovna znamka lahko zavaja javnost, zlasti glede narave, kakovosti ali geografskega porekla tega blaga ali storitev.

ČLEN 32.26

Vloge v slabi veri

Blagovna znamka se lahko razglasi za neveljavno, kadar vložnik vloge za registracijo blagovne znamke vloži v slabi veri. Vsaka pogodbenica lahko določi tudi, da se taka blagovna znamka ne registrira.

PODODDELEK 3

MODELI¹

ČLEN 32.27

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica si po najboljših močeh prizadeva za pristop k Ženevskemu aktu Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov, sprejetemu 2. julija 1999 v Ženevi.

¹ Sklicevanja na modele v tem poglavju se štejejo za sklicevanja na registrirane industrijske modele.

Varstvo registriranih modelov¹

1. Vsaka pogodbenica zagotovi varstvo neodvisno ustvarjenih modelov, ki so novi ali izvirni². To varstvo se zagotovi z registracijo, njegovemu imetniku pa zagotovi izključne pravice v skladu z določbami tega člena.
2. Imetnik registriranega industrijskega modela ima pravico, da tretjim osebam, ki nimajo njegove privolitve, prepreči vsaj izdelavo, prodajo, uvoz in izvoz izdelka, ki nosi ali vsebuje zavarovani model, ali uporabo izdelkov, ki nosijo ali vsebujejo zavarovani model, če se to izvaja v komercialne namene, neupravičeno vpliva na normalno uporabo modela ali ni združljivo s pošteno trgovinsko prakso.
3. Za modele, uporabljene na izdelku, ki je sestavni del kompleksnega izdelka, ali vgrajene vanj, šteje, da so novi in izvirni le v naslednjih primerih:
 - (a) če sestavni del, potem ko je vgrajen v kompleksni izdelek, ob normalni uporabi izdelka ostane viden in

¹ Unija podeli varstvo tudi neregistriranemu modelu, če izpolnjuje zahteve Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti (UL EU L 3, 5.1.2002, str. 1).

² Pogodbenica lahko v svoji zakonodaji določi, da se lahko zahteva tudi individualna narava modelov. Pogodbenica EU meni, da ima model individualno naravo, če se splošni vtis, ki ga ustvari pri obveščenem uporabniku, razlikuje od splošnega vtisa, ki ga pri takem uporabniku ustvari kateri koli model, dan na voljo javnosti.

(b) če vidne značilnosti sestavnega dela iz pododstavka (a) same po sebi izpolnjujejo zahteve glede novosti ali izvirnosti.

4. V odstavku 3, pododstavek (a), „normalna uporaba“ pomeni uporabo pri končnem uporabniku, ki izključuje vzdrževanje, servisiranje ali popravilo.

ČLEN 32.29

Obdobje varstva

Obdobje varstva, ki je na voljo, znaša vsaj 15 let od datuma vložitve vloge.

ČLEN 32.30

Izjeme in izključitve

1. Vsaka pogodbenica lahko določi omejene izjeme pri varstvu modelov, če take izjeme niso v nerazumnem nasprotju z običajno uporabo zaščiteneh modelov in ne posegajo nerazumno v zakonite interese imetnika zaščitene modela, ob upoštevanju pravnih interesov tretjih oseb.

2. Varstvo se ne razširja na modele, ki jih v osnovi narekujejo tehnični ali funkcionalni vidiki.
3. Model ne izvira iz pojavne oblike izdelka, ki mora biti nujno reproducirana v natančni obliki in dimenzijah, da bi bilo mogoče izdelek, v katerega je model vgrajen ali na katerem se uporablja, mehansko povezati z drugim izdelkom ali ga namestiti vanj, okoli njega ali ob njega, tako da lahko vsak izdelek opravlja svojo funkcijo.
4. Z odstopanjem od odstavka 3 lahko model predstavlja model, namenjen omogočanju večkratnega sestavljanja ali povezovanja medsebojno zamenljivih izdelkov v modularnem sistemu.

ČLEN 32.31

Povezava z avtorsko pravico

Model je upravičen tudi do varstva na podlagi avtorskega prava pogodbenice od datuma, ko je bil ustvarjen ali določen v kateri koli obliki. Vsaka pogodbenica določi obseg takega varstva in pogoje, pod katerimi se odobri, vključno s stopnjo zahtevane izvirnosti.

PODODDELEK 4

GEOGRAFSKE OZNAČBE

ČLEN 32.32

Opredelitev pojmov in področje uporabe

1. Za namene tega dela tega sporazuma „geografska označba“ pomeni označbo, ki opredeljuje blago kot s poreklom z ozemlja pogodbenice ali iz regije ali kraja na njenem ozemlju, pri čemer se določena kakovost, sloves ali druge značilnosti blaga pripisujejo zlasti njegovemu geografskemu poreklu.
2. Ta pododdelek se uporablja za geografske označbe, ki označujejo proizvode iz Priloge 32-C.
3. Pogodbenici se strinjata, da bosta po začetku veljavnosti tega sporazuma proučili razširitev področja uporabe geografskih označb iz tega pododdelka na druge vrste proizvodov z geografskimi označbami, ki niso zajete v odstavku 2, zlasti na obrtne izdelke, pri čemer bosta upoštevali razvoj zakonodaje pogodbenic.

4. Pogodbenica zaščiti geografske označbe druge pogodbenice v skladu s tem pododdelkom, če so te geografske označbe kot take zaščitene v državi porekla.

ČLEN 32.33

Navedene geografske označbe

Vsaka pogodbenica po preučitvi zakonodaje druge pogodbenice iz Priloge 32-A in tudi geografskih označb druge pogodbenice iz Priloge 32-C ter po izvedbi ustreznih ukrepov obveščanja javnosti v skladu s svojo zakonodajo in prakso zaščiti geografske označbe druge pogodbenice iz Priloge 32-C v skladu s stopnjo zaščite, določeno v tem pododdelku.

ČLEN 32.34

Sprememba seznama geografskih označb

1. Pogodbenici se strinjata z možnostjo spremembe seznama geografskih označb v Prilogi 32-C v skladu s členom 32.40(1). Vsaka tri leta od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma lahko pogodbenica na svoj seznam geografskih označb iz Priloge 32-C doda največ 45 geografskih označb. Pogodbenici dodata nove geografske označbe po zaključku postopka nasprotovanja v skladu z merili iz Priloge 32-B in po pregledu geografskih označb, zadovoljivem za obe pogodbenici.

2. Kadar se sprememba seznama geografskih označb iz Priloge 32-C nanaša na manjšo spremembo v zvezi s črkovanjem navedene geografske označbe ali sklicevanjem na poimenovanje geografskega območja, kateremu se pripisuje, se uporabi postopek iz člena 32.40(4).
3. Vsako dodajanje ali sprememba geografske označbe v skladu z odstavkoma 1 ali 2 se opravi na podlagi medsebojnega soglasja pogodbenic.

ČLEN 32.35

Obseg zaščite geografskih označb

1. Geografske označbe iz Priloge 32-C, vključno z geografskimi označbami, dodanimi v skladu s členom 32.34, se zaščitijo pred:
 - (a) kakršno koli komercialno uporabo geografske označbe za proizvod, ki je iste vrste in ki:
 - (i) ne izvira iz kraja porekla, določenega v Prilogi 32-C za to geografsko označbo, ali

- (ii) izvira iz kraja porekla, določenega v Prilogi 32-C za to geografsko označbo, vendar ni bil proizveden ali izdelan v skladu s specifikacijo proizvoda zaščenega imena, tudi če ime spremljajo izrazi, kot so „vrsta“, „tip“, „stil“, „imitacija“, „okus“ ali drugi podobni izrazi;
- (b) uporabo kakršnih koli sredstev pri imenovanju ali predstavitvi proizvoda, ki bi označevala ali nakazovala, da zadevni proizvod izvira z geografskega območja, ki ni dejanski kraj porekla, na način, ki lahko zavaja javnost glede geografskega porekla proizvoda;
- (c) kakršno koli uporabo, ki pomeni dejanje nelojalne konkurence v smislu člena 10a Pariške konvencije, vključno z izkoriščanjem ugleda geografske označbe ali kakršno koli napačno ali zavajajočo navedbo izvora, porekla, narave ali bistvenih lastnosti proizvoda na notranji ali zunanji embalaži, reklamnem gradivu ali dokumentih, povezanih z blagom, in vsako prakso, ki lahko zavede potrošnika glede resničnega porekla proizvoda.
2. Zaščitene geografske označbe na ozemljih pogodbenic ne postanejo generične.
3. Ta pododdelek ne zavezuje k zaščiti geografskih označb, ki niso ali niso več zaščitene na svojem ozemlju porekla.

4. Pogodbenica ne izključuje možnosti, da pristojni organi na ozemlju porekla prekličejo zaščito ali priznanje geografske označbe na podlagi tega, da zaščiteni ali priznani izraz ne izpolnjuje več pogojev, pod katerimi je bila zaščita ali priznanje prvotno odobrena na njenem ozemlju porekla.
5. Vsaka pogodbenica uradno obvesti drugo pogodbenico, če geografska označba na njenem ozemlju porekla ni več zaščiten. Tako uradno obvestilo se pošlje v skladu s postopki iz člena 32.40.
6. Nobena določba tega pododdelka ne posega v pravico subjektov, da pri trgovanju uporabljajo svoje ime ali ime svojih poslovnih predhodnikov, razen če se tako ime uporablja z namenom zavajanja javnosti.
7. Zaščita iz tega pododdelka se uporablja za prevod geografskih označb iz Priloge 32-C, če uporaba takega prevoda pomeni tveganje zavajanja javnosti.
8. Če je prevod geografske označbe enak generičnim ali opisnim izrazom, vključno s samostalniki in pridevniki, ali izrazom, ki se v splošnem jeziku navadno uporabljajo kot splošno ime za proizvod na ozemlju pogodbenice, ali jih vsebuje, ali če geografska označba ni enaka takemu izrazu, vendar ga vsebuje, določbe tega pododdelka ne posegajo v pravico katere koli osebe do uporabe tega izraza v povezavi s tem proizvodom.

9. Zaščita iz tega pododdelka se ne uporablja za posamezno komponento večkomponentnega izraza, ki je zaščiten kot geografska označba iz Dodatka 32-C-1, če je posamezna komponenta¹ izraz, ki se v splošnem jeziku navadno uporablja kot splošno ime za povezani proizvod.
10. Nobena določba tega pododdelka ne preprečuje uporabe imena rastlinske sorte ali živalske pasme na ozemlju pogodbenice v zvezi s katerim koli proizvodom².
11. Za nove geografske označbe, ki jih pogodbenica namerava dodati v skladu s členom 32.34, se od pogodbenice ne zahteva, da zaščiti geografsko označbo, ki je enaka izrazu, ki je v splošnem jeziku navadno uporablja kot splošno ime za povezani proizvod na ozemlju te pogodbenice³.

¹ Ko je določeno v Dodatku 32-C-1, ki zajema izraze, za katere se zaščita ne zahteva.

² Pojasnjevalne opombe v Prilogi 32-C opredeljujejo rastlinske sorte in živalske pasme, katerih uporaba se ne sme preprečiti.

³ Kadar pogodbenica pri odločanju, ali naj doda novo geografsko označbo, določi, ali gre za izraz, ki se v splošnem jeziku navadno uporablja kot splošno ime za zadevno blago na ozemlju pogodbenice, so organi te pogodbenice pooblaščen, da upoštevajo, kako potrošniki razumejo izraz na ozemlju te pogodbenice. Dejavniki, pomembni za tako razumevanje potrošnika, so lahko med drugim: (a) ali se izraz uporablja za vrsto zadevnega proizvoda, kot je razvidno iz zanesljivih virov, na primer slovarjev, časopisov in spletnih mest, ali (b) kako se proizvod, na katerega se nanaša izraz, trži in uporablja v trgovini na ozemlju te pogodbenice.

ČLEN 32.36

Pravica do uporabe geografskih označb

1. Ime, zaščiten v skladu s tem pododdelkom kot geografska označba, lahko uporablja vsak gospodarski subjekt, ki trži proizvod, skladen z ustrezno specifikacijo.
2. Za ime, zaščiten v skladu s tem pododdelkom kot geografska označba, se ne zahteva registracija uporabnikov ali plačilo dodatnih pristojbin.

ČLEN 32.37

Razmerje med blagovnimi znamkami in geografskimi označbami

1. Pogodbenici zavrneta registracijo blagovne znamke, katere uporaba bi bila v nasprotju s členom 32.35 in ki se nanaša na isto vrsto proizvoda kot geografska označba, če je vloga za registracijo take blagovne znamke vložena po datumu vložitve vloge za zaščito geografske označbe na ozemlju zadevne pogodbenice.
2. Blagovne znamke, registrirane v nasprotju z odstavkom 1, se razveljavijo po uradni dolžnosti ali na zahtevo zainteresirane strani v skladu z zakonodajo in prakso pogodbenc.

3. Za geografske označbe iz člena 32.33 je datum vložitve vloge za zaščito iz odstavkov 1 in 2 1. november 2022.

4. Za geografske označbe, ki se dodajo v Prilogo 32-C v skladu s členom 32.34, je datum vložitve vloge za zaščito datum posredovanja zahteve za zaščito geografske označbe drugi pogodbenici, če je postopek za spremembo seznama zaščiteneh geografskih označb iz člena 32.34 uspešno zaključen.

5. Pogodbenici zaščitita geografske označbe tudi, če obstaja predhodna blagovna znamka. Predhodna blagovna znamka, registrirana v dobri veri, se lahko podaljša in se lahko spremeni, zaradi tega pa je treba vložiti novo prijavo blagovne znamke, če te spremembe ne ogrožajo zaščitene geografskih označb in če ni razlogov za razveljavitev blagovne znamke v skladu z zakonodajo pogodbenic.

6. Za namene odstavka 5 tega člena „predhodna blagovna znamka“ pomeni blagovno znamko, katere uporaba krši člen 32.35 in za katero je bila vložena vloga za registracijo ali ki je bila, če to možnost določa zadevna zakonodaja, uveljavljena z uporabo v dobri veri na ozemlju pogodbenice pred datumom, na katerega vlogo za zaščito geografske označbe na podlagi tega dela tega sporazuma predloži druga pogodbenica.

ČLEN 32.38

Izvrševanje zaščite

Vsaka pogodbenica izvršuje zaščito iz členov 32.35, 32.36 in 32.37 z upravnimi ukrepi na zahtevo zainteresirane strani. Vsaka pogodbenica v okviru svoje zakonodaje in prakse zagotovi dodatne upravne in sodne ukrepe za preprečevanje ali ustavitev nezakonite uporabe zaščenih geografskih označb.

ČLEN 32.39

Splošna pravila

1. Pogodbenici ni treba zaščititi imena kot geografsko označbo v skladu s tem pododdelkom, če je ime v nasprotju z imenom rastlinske sorte ali živalske pasme, zaradi česar je verjetno, da bi zavedlo potrošnika glede resničnega porekla proizvoda.
2. Če so geografske označbe pogodbenic enakozvočnice, druga pogodbenica odobri zaščito za vsako geografsko označbo pogodbenice, če se v praksi dovolj razlikujejo pogoji uporabe in predstavitve imen, da ne zavajajo potrošnika.

3. Če pogodbenica v okviru dvostranskih pogajanj s tretjo državo predlaga zaščito geografske označbe te tretje države, ki je enakozvočnica geografske označbe druge pogodbenice, o tem obvesti drugo pogodbenico in ji da priložnost, da predloži pripombe, preden se ta geografska označba zaščiti.
4. Uvoz, izvoz in trženje proizvodov, ki ustrezajo geografskim označbam iz Priloge 32-C, se izvajajo v skladu z zakoni in drugimi predpisi, ki se uporabljajo na ozemlju pogodbenice, v kateri se proizvodi dajejo na trg.
5. Vse zadeve, ki izhajajo iz specifikacij proizvoda za zaščitene geografske označbe, obravnava pododbor iz člena 32.40.
6. Geografske označbe, ki so zaščitene v skladu s tem pododdelkom, lahko prekliče le pogodbenica porekla proizvoda. Pogodbenica uradno obvesti drugo pogodbenico, če geografska označba iz Priloge 32-C na njenem ozemlju ni več zaščitena. Priloga 32-C se po takem uradnem obvestilu spremeni v skladu s členom 32.40(3).
7. Specifikacija proizvoda iz tega pododdelka je specifikacija, ki so jo odobrili organi pogodbenice na ozemlju porekla proizvoda, vključno z vsemi prav tako odobrenimi spremembami.

ČLEN 32.40

Pododbor, sodelovanje in preglednost

1. Za namene tega pododdelka lahko pododbor iz člena 32.66 Skupnemu svetu priporoči, da v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), spremeni:
 - (a) Prilogo 32-A glede sklicev na pravo, ki se uporablja v pogodbenicah,
 - (b) Prilogo 32-B glede meril, ki jih je treba vključiti v postopek nasprotovanja, in
 - (c) Prilogo 32-C v zvezi z geografskimi označbami.
2. Za namene tega pododdelka je pododbor iz člena 32.66 odgovoren za izmenjavo informacij o:
 - (a) razvoju zakonodaje in politike na področju geografskih označb;
 - (b) geografskih označbah za namene obravnave njihove zaščite v skladu s tem pododdelkom in
 - (c) vseh drugih vprašanjih skupnega interesa na področju geografskih označb.

3. Pododbor po uradnem obvestilu iz člena 32.39(6) Skupnemu svetu priporoči, naj spremeni Prilogo 32-C v skladu z odstavkom 1, pododstavek (c), tega člena, da se konča zaščita v skladu s tem delom tega sporazuma.
4. V primeru manjše spremembe, povezane s črkovanjem navedene geografske označbe ali sklicevanjem na poimenovanje geografskega območja, ki se mu pripisuje, pogodbenica o taki spremembi skupaj z obrazložitvijo obvesti drugo pogodbenico v pododboru. Pododbor Skupnemu svetu priporoči, da v skladu s členom 8.5(6), pododstavek (a), v Prilogo 32-C vnese tako manjšo spremembo.
5. Pogodbenici neposredno ali v okviru pododbora vzdržujeta stike v zvezi z vsemi zadevami, povezanimi z izvajanjem in delovanjem tega pododdelka. Pogodbenica lahko od druge pogodbenice zahteva zlasti informacije v zvezi s specifikacijami proizvodov in njihovimi spremembami ter kontaktnimi točkami za upravno izvrševanje.
6. Pogodbenici lahko objavita specifikacije proizvodov ali njihove povzetke in kontaktne točke za upravno izvrševanje, ki ustrezajo geografskim označbam druge pogodbenice, zaščitenim v skladu s tem pododdelkom.

ČLEN 32.41

Druga zaščita

1. Ta pododdelek se uporablja brez poseganja v pravice in obveznosti pogodbenic v skladu s Sporazumom STO ali katerim koli drugim večstranskim sporazumom o pravu na področju intelektualne lastnine, katerega pogodbenici sta pogodbenica EU in Čile.
2. Ta pododdelek ne posega v pravico do priznanja in zaščite geografske označbe v skladu z ustrezno zakonodajo pogodbenic.

PODODDELEK 5

PATENTI

ČLEN 32.42

Mednarodni sporazumi

Vsaka pogodbenica¹ izpolnjuje obveznosti iz Pogodbe o sodelovanju na področju patentov, sklenjene 19. junija 1970 v Washingtonu, kakor je bila spremenjena 28. septembra 1979 in nazadnje spremenjena 3. oktobra 2001.

¹ Za pogodbenico EU obveznost iz tega člena izpolnijo države članice.

ČLEN 32.43

Dodatno varstvo v primeru zamud pri izdaji dovoljenja za promet farmacevtskih izdelkov

1. Pogodbenici priznavata, da je za farmacevtske izdelke, zaščitene s patentom na njunih ozemljih, lahko pred njihovim dajanjem na trg potreben postopek izdaje dovoljenja za promet ali sanitarnega dovoljenja.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi ustrezen in učinkovit mehanizem, ki zagotavlja dodatno obdobje varstva za nadomestilo lastniku patenta za skrajšanje dejanske veljavnosti patentnega varstva zaradi nerazumnih zamud¹ pri izdaji prvega dovoljenja za promet ali sanitarnega dovoljenja na njenem ozemlju. Dodatno obdobje varstva ne traja več kot pet let.

¹ Za namene tega člena nerazumna zamuda vključuje zamudo vsaj več kot dve leti pri prvem vsebinskem odgovoru vložniku po datumu vložitve vloge za pridobitev dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja. Kakršnih koli zamud, ki nastanejo pri izdaji dovoljenja za trženje ali sanitarnega dovoljenja zaradi obdobj, ki jih je mogoče pripisati vložniku, ali kakršnega koli obdobja, ki ga organ, ki obravnava vlogo za izdajo dovoljenja za trženje, ali organ za sanitarno registracijo ne more nadzorovati, ni nujno treba vključiti v ugotavljanje take zamude.

3. Ne glede na odstavek 2 lahko pogodbenica v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi za izdelek, ki je zaščiten s patentom in je bil predmet postopka za izdajo dovoljenja za promet ali sanitarnega dovoljenja, zagotovi dodatno varstvo, da bi imetniku patenta nadomestila skrajšanje dejanskega patentnega varstva. Taka dodatna zaščita ne traja več kot pet let¹.

4. Treba je pojasniti, da lahko vsaka pogodbenica pri izvajanju obveznosti iz tega člena določi pogoje in omejitve, če ob tem še naprej izvaja ta člen.

5. Vsaka pogodbenica si po najboljših močeh prizadeva učinkovito in pravočasno obravnavati vloge za izdajo dovoljenja za promet ali sanitarno dovoljenje za farmacevtske izdelke, da bi preprečila nerazumne in nepotrebne zamude. Da bi pogodbenica preprečila nerazumne zamude, lahko sprejme ali ohrani postopke, ki pospešijo obravnavo vlog za izdajo dovoljenja za promet ali sanitarnega dovoljenja.

¹ To najdaljše trajanje ne posega v morebitno nadaljnje podaljšanje obdobja varstva v primeru zdravil, za katera so bile izvedene pediatrične študije, katerih rezultati so razvidni iz informacij o zdravilu.

PODODDELEK 6

VARSTVO NERAZKRITIH INFORMACIJ

ČLEN 32.44

Obseg varstva poslovnih skrivnosti

1. Vsaka pogodbenica ob izpolnjevanju obveznosti spoštovanja Sporazuma TRIPS in zlasti člena 39, odstavka 1 in 2, vsem imetnikom poslovnih skrivnosti zagotovi ustrezne civilne sodne postopke in pravna sredstva, s katerimi se preprečijo pridobitev, uporaba ali razkritje poslovne skrivnosti ter pridobijo pravna sredstva v zvezi s tem, če se ti izvedejo na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso.
2. V tem pododdelku:
 - (a) „poslovna skrivnost“ pomeni informacijo, ki:
 - (i) je skrivnost v smislu, da njena celota ali natančna konfiguracija in sestava njenih komponent ni splošno znana ali lahko dosegljiva osebam v krogih, ki se običajno ukvarjajo s to vrsto informacij;
 - (ii) ima tržno vrednost, ker je tajna, in

(iii) v zvezi s katero je oseba, ki ima zakoniti nadzor nad to informacijo, v danih okoliščinah razumno ukrepala, da jo ohrani kot skrivnost,

(b) „imetnik poslovne skrivnosti“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki ima zakoniti nadzor nad poslovno skrivnostjo.

3. V tem pododdelku se vsaj za naslednje oblike ravnanja šteje, da so v nasprotju s pošteno poslovno prakso:

(a) pridobitev poslovne skrivnosti brez privolitve njenega imetnika, kadar se izvede z nepooblaščenim dostopom do dokumentov, predmetov, gradiva, vsebin ali elektronskih datotek, ki so pod zakonitim nadzorom imetnika poslovne skrivnosti in vsebujejo poslovno skrivnost ali je iz njih mogoče sklepati o poslovni skrivnosti, oziroma prilastitvijo ali kopiranjem teh dokumentov;

(b) uporaba ali razkritje poslovne skrivnosti, kadar koli to brez privolitve imetnika poslovne skrivnosti stori oseba, za katero je ugotovljeno, da izpolnjuje katerega koli od naslednjih pogojev:

(i) poslovno skrivnost je pridobila na način iz pododstavka (a);

(ii) krši sporazum o zaupnosti ali kakršno koli drugo dolžnost nerazkritja poslovne skrivnosti ali

(iii) krši pogodbeno ali katero koli drugo dolžnost omejitve uporabe poslovne skrivnosti;

- (c) pridobitev, uporaba ali razkritje poslovne skrivnosti, kadar koli je oseba, ki je to storila, v času pridobitve, uporabe ali razkritja vedela ali bi morala v danih okoliščinah vedeti, da je poslovno skrivnost neposredno ali posredno pridobila od druge osebe, ki je poslovno skrivnost uporabila ali razkrila nezakonito v smislu pododstavka (b).

4. Nobena določba tega pododdelka od nobene pogodbenice ne zahteva, da katero koli od naslednjih ravnanj obravnava kot da so v nasprotju s pošteno poslovno prakso:

- (a) oseba neodvisno odkrije ali ustvari ustrezne informacije;
- (b) obratni inženiring izdelka s strani osebe, ki jo ima zakonito v lasti in ki je ne zavezuje nobena pravno veljavna dolžnost, da omeji pridobitev ustreznih informacij;
- (c) pridobitev, uporaba ali razkritje informacij, ki se zahtevajo ali jih dovoljuje pravo te pogodbenice, ali
- (d) uporaba izkušenj ter znanja in spretnosti zaposlenih, ki so jih ti pošteno pridobili med rednim opravljanjem dela.

5. Nobena določba tega pododdelka ne omejuje svobode izražanja in obveščanja, vključno s svobodo medijev, kot je zaščitena v vsaki pogodbenici.

ČLEN 32.45

Civilni sodni postopki in pravna sredstva za poslovne skrivnosti

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da nobeni osebi, ki sodeluje v civilnih sodnih postopkih iz člena 32.44 ali ima dostop do dokumentov, ki so del navedenih sodnih postopkov, ni dovoljeno uporabiti ali razkriti nobene poslovne skrivnosti ali domnevne poslovne skrivnosti, ki so jo pristojni sodni organi v odziv na ustrezno utemeljeno vlogo zainteresirane strani opredelili za zaupno in s katero se je ta oseba seznanila na podlagi tega sodelovanja ali dostopa.
2. V civilnih sodnih postopkih iz člena 32.44 vsaka pogodbenica zagotovi, da so njeni sodni organi pooblaščen vsaj za to, da:
 - (a) v skladu z zakoni in drugimi predpisi pogodbenice odredijočasne ukrepe, da bi preprečili pridobitev, uporabo ali razkritje poslovne skrivnosti na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso;
 - (b) izdajo sodne odredbe, da bi preprečili pridobitev, uporabo ali razkritje poslovne skrivnosti na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso;

- (c) izdajo odredbe osebi, ki je vedela ali bi morala vedeti, da je pridobila, uporabila ali razkrila poslovno skrivnost na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso, da imetniku poslovne skrivnosti plačajo odškodnino, ki ustreza dejanski škodi, ki jo je utrpel zaradi te pridobitve, uporabe ali razkritja poslovne skrivnosti;
- (d) sprejmejo posebne ukrepe za ohranitev zaupnosti katere koli poslovne skrivnosti ali domnevne poslovne skrivnosti, nastale v civilnem postopku, ki se nanaša na domnevno pridobitev, uporabo in razkritje poslovne skrivnosti na način, ki je v nasprotju s pošteno poslovno prakso; ti posebni ukrepi lahko v skladu s pravom zadevne pogodbenice vključujejo možnost:
 - (i) omejevanja dostopa do nekaterih dokumentov v celoti ali delno,
 - (ii) omejevanja dostopa do zaslišanj in ustreznih zapisnikov ali dobesednih zapisov teh zaslišanj,
 - (iii) dajanja na voljo nezaupne različice sodne odločbe, v kateri so odlomki, ki vsebujejo poslovne skrivnosti, odstranjeni ali redigirani,
- (e) naložijo sankcije stranem ali katerim koli drugim osebam, ki sodelujejo v sodnem postopku in ne ravnaajo ali nočejo ravnati v skladu z odredbami pristojnih sodnih organov v zvezi z varovanjem poslovne skrivnosti ali domnevne poslovne skrivnosti.

3. Vsaka pogodbenica v skladu s svojim pravom zagotovi, da njenim sodnim organom ni treba uporabiti sodnih postopkov in pravnih sredstev iz člena 32.44 v primeru ravnanja v nasprotju s pošteno poslovno prakso, da se razkrijejo kršitve, nepravilno ravnanje ali nezakonite dejavnosti z namenom zaščite pravnih interesov, ki jih priznava pravo te pogodbenice.

ČLEN 32.46

Varstvo nerazkritih podatkov v zvezi s farmacevtskimi izdelki

1. Če pogodbenica kot pogoj za pridobitev dovoljenja za promet farmacevtskega izdelka ali sanitarnega dovoljenja za farmacevtski izdelek, v katerem se uporablja nova kemijska enota, ki še ni bila odobrena, zahteva predložitev nerazkritih podatkov o preskusih ali drugih podatkov, potrebnih za ugotovitev, ali je uporaba tega izdelka varna in učinkovita, pogodbenica te podatke zavaruje pred razkritjem tretjim osebam, če je za njihovo pridobitev potrebnega veliko truda, razen kadar je razkritje potrebno zaradi prevladujočega javnega interesa ali če se sprejmejo ukrepi, s katerimi se zagotovi, da so podatki zavarovani pred nepošteno komercialno uporabo.
2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se vsaj pet let od datuma prvega dovoljenja za promet ali sanitarnega dovoljenja v zadevni pogodbenici farmacevtski izdelek, ki je bil pozneje odobren na podlagi rezultatov predkliničnih študij in kliničnih preskušanj, predloženih v vlogi za prvo dovoljenje za promet ali sanitarno dovoljenje, ne da na trg brez izrecnega soglasja imetnika prvega dovoljenja za promet ali sanitarnega dovoljenja.

3. Nobena pogodbenica ni omejena pri izvajanju skrajšanih postopkov za izdajo dovoljenj za farmacevtske izdelke na podlagi študij biološke ekvivalence in biološke uporabnosti.
4. Vsaka pogodbenica lahko določi pogoje in omejitve pri izvajanju obveznosti iz tega člena, če ob tem še naprej izvaja ta člen.

ČLEN 32.47

Varstvo podatkov v zvezi z agrokemičnimi izdelki

1. Če pogodbenica kot pogoj za izdajo dovoljenja za promet z agrokemičnim izdelkom, v katerem se uporablja nova kemijska enota, zahteva predložitev preskusov ali poročil o študijah v zvezi z varnostjo in učinkovitostjo tega izdelka, ta pogodbenica ne izda dovoljenja za drug agrokemični izdelek na podlagi teh preskusov ali poročil o študijah brez soglasja osebe, ki jih je predhodno predložila, vsaj deset let po datumu izdaje prvega dovoljenja za promet z agrokemičnim izdelkom.
2. Pogodbenica lahko varstvo iz tega člena omeji na preskuse ali poročila o študijah, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
 - (a) so nujni za odobritev ali spremembo dovoljenja, da se dovoli uporaba agrokemičnega izdelka na drugem pridelku, in

(b) so potrjeni kot skladni z načeli dobre laboratorijske prakse ali dobre preskusne prakse.

3. Vsaka pogodbenica lahko določi pravila za preprečevanje podvajanja preskusov na vretenčarjih.

4. Vsaka pogodbenica lahko pri izvajanju obveznosti iz tega člena določi pogoje in omejitve, če ob tem še naprej izvaja ta člen.

PODODDELEK 7

SORTE RASTLIN

ČLEN 32.48

Varstvo žlahtniteljskih pravic

Pogodbenici varujeta žlahtniteljske pravice v skladu z Mednarodno konvencijo o varstvu novih sort rastlin z dne 2. decembra 1961, kakor je bila nazadnje revidirana 19. marca 1991 v Ženevi (v nadaljnjem besedilu: Konvencija UPOV), vključno z izjemami k pravici žlahtnitelja iz člena 15 Konvencije UPOV, ter sodelujeta pri spodbujanju in izvrševanju teh pravic.

ODDELEK C

UVELJAVLJANJE PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE

PODODDELEK 1

CIVILNO IN UPRAVNO IZVRŠEVANJE

ČLEN 32.49

Splošne obveznosti

1. Vsaka pogodbenica ponovno potrjuje svoje zaveze v okviru Sporazuma TRIPS in zagotavlja uveljavljanje pravic intelektualne lastnine v skladu s svojo zakonodajo in prakso. Pogodbenici zagotovita ukrepe, postopke in pravna sredstva iz tega pododdelka.
2. Ta oddelek se ne uporablja za pravice iz oddelka B, pododdelek 6.
3. Pogodbenica zagotovi ukrepe, postopke in pravna sredstva, ki so pošteni in pravični ter niso po nepotrebnem zapleteni ali dragi in ne določajo nerazumnih rokov ali povzročajo neupravičenih zamud.

4. Ukrepi, postopki in pravna sredstva iz odstavka 3 so tudi učinkoviti, sorazmerni in odvračilni ter se uporabljajo na način, ki preprečuje nastajanje ovir za zakonito trgovino in zagotavlja zaščito pred njihovo zlorabo.

5. Nobena določba tega oddelka ne ustvarja obveznosti za nobeno od pogodbenic:

- (a) glede vzpostavitve sodnega sistema za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, ki se razlikuje od sodnega sistema za uveljavljanje prava na splošno, ali
- (b) v zvezi z razdelitvijo sredstev med uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine in uveljavljanjem prava na splošno.

ČLEN 32.50

Osebe, ki imajo pravico zahtevati uporabo izvršilnih ukrepov, postopkov in pravnih sredstev

Vsaka pogodbenica prizna kot osebe, ki imajo pravico zahtevati uporabo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev iz tega oddelka in dela III Sporazuma TRIPS:

- (a) imetnike pravic intelektualne lastnine v skladu s pravom pogodbenice;

- (b) vse druge osebe, pooblaščne za uporabo navedenih pravic, zlasti imetnike licence, kolikor je to dovoljeno in v skladu s pravom vsake pogodbenice;
- (c) organe za upravljanje kolektivnih pravic intelektualne lastnine, ki se jim redno priznava pravica zastopanja imetnikov pravic intelektualne lastnine, kolikor je to dovoljeno in v skladu s pravom vsake pogodbenice;
- (d) subjekte¹, ki se jim redno priznava pravica zastopanja imetnikov pravic intelektualne lastnine, kolikor je to dovoljeno in v skladu s pravom vsake pogodbenice.

ČLEN 32.51

Dokazi

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko pristojni sodni organi še pred začetkom postopkov glede vsebine zadeve same ob vložitvi vloge strani, ki je predložila razumno razpoložljive dokaze v podporo svojim trditvam, da je njena pravica intelektualne lastnine kršena ali bo kršena, odredijo takojšnje in učinkovite začasne ukrepe za zagotovitev zadevnih dokazov v zvezi z domnevno kršitvijo, ob upoštevanju varstva zaupnih informacij v skladu z zakonodajo te pogodbenice. Sodni organi pri odredbi začasnih ukrepov upoštevajo zakonite interese domnevnega kršitelja.

¹ Za Čile izraz „subjekti“ pomeni „zveze in združenja“. Za pogodbenico EU izraz „subjekti“ pomeni „strokovne organe za obrambo“.

2. Začasni ukrepi iz odstavka 1 lahko vključujejo podroben opis, z odvzemom vzorcev ali brez njega, ali fizični zaseg blaga, ki domnevno krši pravico intelektualne lastnine, ter v ustreznih primerih materialov in pripomočkov, ki se večinoma uporabljajo pri proizvodnji ali distribuciji tega blaga, ter dokumentov, ki se nanašajo nanj.

3. Vsaka pogodbenica v primeru kršitve pravice intelektualne lastnine v komercialnem obsegu sprejme ukrepe, ki so potrebni, da se pristojnim sodnim organom omogoči, da po potrebi in na predlog zadevne strani odredijo predložitev bančnih, finančnih ali komercialnih dokumentov pod nadzorom nasprotne strani, ob upoštevanju varstva zaupnih informacij.

ČLEN 32.52

Pravica do obveščenosti

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko njeni pristojni sodni organi med civilnim postopkom v zvezi s kršitvijo pravice intelektualne lastnine ter kot odgovor na utemeljeno in sorazmerno zahtevo tožnika kršitelju ali kateri koli drugi osebi odredijo, naj zagotovi informacije o poreklu in distribucijskih mrežah blaga ali storitev, ki kršijo pravico intelektualne lastnine.

2. Za namene odstavka 1 izraz „katera koli druga oseba“ pomeni vsaj osebo:
- (a) za katero se ugotovi, da v komercialnem obsegu poseduje blago, ki krši pravico intelektualne lastnine;
 - (b) za katero se ugotovi, da v komercialnem obsegu uporablja storitve, ki kršijo pravico intelektualne lastnine;
 - (c) za katero se ugotovi, da v komercialnem obsegu opravlja storitve, ki se uporabljajo pri dejavnostih, ki kršijo pravico intelektualne lastnine, ali
 - (d) za katero je oseba iz tega odstavka opozorila, da sodeluje pri proizvodnji, izdelavi ali distribuciji blaga, ki je predmet kršitve, ali opravljanju storitev, ki so predmet kršitve.
3. Informacije iz odstavka 1 lahko po potrebi vključujejo:
- (a) imena in naslove proizvajalcev, izdelovalcev, distributerjev, ponudnikov in drugih predhodnih imetnikov blaga ali storitev ter predvidenih trgovcev na debelo in drobno, in
 - (b) proizvedene, izdelane, dobavljene, prejete ali naročene količine ter ceno za zadevno blago ali storitve.

4. Ta člen se uporablja brez poseganja v zakone pogodbenice, ki:
- (a) imetniku pravice zagotavljajo pravice do prejemanja popolnejših informacij;
 - (b) urejajo uporabo informacij, sporočenih v skladu s tem členom, v civilnem postopku;
 - (c) urejajo odgovornost za zlorabo pravice do obveščenosti;
 - (d) omogočajo zavrnitev predložitve informacij, ki bi osebo iz odstavka 1 prisilile k priznanju svojega sodelovanja ali sodelovanja njenih bližnjih sorodnikov pri kršitvi pravice intelektualne lastnine, ali
 - (e) urejajo varstvo zaupnosti virov informacij ali obdelavo osebnih podatkov.

ČLEN 32.53

Začasni in previdnostni ukrepi

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko sodni organi na zahtevo vložnika zoper domnevnega kršitelja izdajo začasno odredbo, da se prepreči kakršna koli neizbežna kršitev pravice intelektualne lastnine, ali da začasno in po potrebi ob uvedbi periodične denarne kazni, kadar to določa pravo navedene pogodbenice, prepovejo nadaljevanje domnevnih kršitev navedene pravice ali da tako nadaljevanje pogojijo z vložitvijo jamstva, katerega namen je zagotoviti nadomestilo imetniku pravice. Začasna odredba se lahko pod enakimi pogoji po potrebi izda tudi zoper tretjo osebo¹, za katero je pristojen ustrezni sodni organ in katere storitve se uporabljajo za kršenje pravice intelektualne lastnine.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko njeni pravosodni organi na zahtevo vložnika odredijo zaseg ali izročitev blaga², za katero se sumi, da krši pravico intelektualne lastnine, da se prepreči vstop tega blaga na trgovinske poti oziroma njegov pretok po njih.

¹ Za namene tega člena lahko pogodbenica določi, da „tretja oseba“ vključuje tudi posrednika.

² Pogodbenica lahko za izvajanje tega odstavka izbere med zasegom in izročitvijo.

3. V primeru domnevne kršitve v komercialnem obsegu vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko sodni organi odredijo preventivni zaseg premičnin in nepremičnin domnevnega kršitelja, vključno z blokiranjem njegovih bančnih računov in drugega premoženja, če vložnik dokaže, da bi lahko okoliščine ogrozile povračilo škode. V ta namen lahko pristojni organi zahtevajo bančne, finančne ali trgovinske dokumente ali ustrezen dostop do zadevnih informacij.

ČLEN 32.54

Pravna sredstva

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da so sodni organi na zahtevo vložnika in brez poseganja v morebitno odškodnino, ki se dolguje imetniku pravice zaradi kršitve, ter brez kakršnega koli nadomestila pooblaščenim odrediti uničenje ali vsaj dokončno odstranitev blaga, za katero je bilo ugotovljeno, da krši pravice intelektualne lastnine, iz trgovinskih tokov. Po potrebi lahko sodni organi odredijo tudi uničenje materialov in pripomočkov, ki se uporabljajo zlasti za oblikovanje ali izdelavo navedenega blaga.
2. Sodni organi vsake pogodbenice so pooblaščenim odrediti, da se ti ukrepi izvedejo na stroške kršitelja, razen če obstajajo posebni razlogi proti temu.

3. Pri obravnavanju zahteve za pravna sredstva se upoštevajo sorazmernost med resnostjo kršitve in odrejenimi pravnimi sredstvi ter interesi tretjih oseb.

ČLEN 32.55

Sodne odredbe

Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko sodni organi, kadar se sprejme sodna odločba, s katero se ugotovi kršitev pravice intelektualne lastnine, zoper kršitelja in po potrebi zoper tretjo osebo¹, za katero je pristojen zadevni sodni organ in katere storitve se uporabljajo za kršitev pravice intelektualne lastnine, izdajo odredbo, katere cilj je prepoved nadaljevanja kršitve.

¹ Za namene tega člena lahko pogodbenica določi, da „tretja oseba“ vključuje tudi posrednika.

ČLEN 32.56

Alternativni ukrepi

Vsaka pogodbenica lahko določi, da lahko njeni sodni organi v ustreznih primerih in na zahtevo osebe, ki bi lahko bila predmet ukrepov iz člena 32.54 ali 32.55, namesto uporabe ukrepov iz člena 32.54 ali 32.55 odredijo plačilo denarnega nadomestila oškodovani strani, če ta oseba ni ravnala namerno in iz malomarnosti, če bi izvedba zadevnih ukrepov tej osebi povzročila nesorazmerno škodo in če se oškodovani strani denarno nadomestilo zdi razumno zadovoljivo.

ČLEN 32.57

Odškodnina

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni sodni organi na predlog oškodovane strani kršitelju, ki je vedel ali bi moral iz utemeljenih razlogov vedeti, da je sodeloval pri kršitvi pravice intelektualne lastnine, naložijo, naj imetniku pravice plača odškodnino, ki ustreza nadomestilu za škodo, ki jo je imetnik pravice utrpel zaradi kršitve.

2. Sodni organi vsake pogodbenice so pri določanju zneska odškodnine v skladu z odstavkom 1 pooblašteni, da med drugim upoštevajo vsa legitimna merila vrednosti, ki jih predloži imetnik pravice in lahko vključujejo izgubljeni dobiček, vrednost blaga ali storitev, ki so predmet kršitve, merjeno s tržno ceno, ali predlagano maloprodajno ceno¹. Vsaka pogodbenica vsaj v primerih kršitev avtorske ali sorodnih pravic in ponarejanja blagovnih znamk zagotovi, da so njeni sodni organi v civilnih sodnih postopkih pooblašteni, da kršitelju naložijo, da imetniku pravice plača del dobička kršitelja, ki ga je mogoče pripisati kršitvi, in sicer kot nadomestilo odškodnine, dodatek k njej ali kot njen del.
3. Vsaka pogodbenica lahko namesto ureditve iz odstavka 2 zagotovi, da so njeni sodni organi v ustreznih primerih pooblašteni, da določijo odškodnino v obliki pavšalnega zneska na podlagi elementov, kot je najmanj znesek licenčnin ali pristojbin, ki bi jih kršitelj dolgoval, če bi zahteval dovoljenje za uporabo zadevne pravice intelektualne lastnine.
4. Nobena določba tega člena nobeni od pogodbenic ne preprečuje, da bi določila, da lahko njeni sodni organi v korist oškodovane strani odredijo vračilo dobička ali plačilo odškodnine, ki je lahko določena vnaprej, če kršitelj ni vedel ali iz utemeljenih razlogov ni mogel vedeti, da sodeluje pri kršitvi pravice intelektualne lastnine.

¹ Za pogodbenico EU bi to po potrebi vključevalo tudi elemente, ki niso ekonomski dejavniki, kot je nepremoženjska škoda, ki je imetniku pravice povzročena s kršitvijo.

ČLEN 32.58

Sodni stroški

Vsaka pogodbenica zagotovi, da so njeni sodni organi po potrebi pooblašчени, da ob zaključku civilnega sodnega postopka v zvezi z uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine odredijo, da strani, ki je v postopku uspela, stran, ki v postopku ni uspela, plača sodne stroške in druge izdatke, kot je določeno v pravu zadevne pogodbenice.

ČLEN 32.59

Objava sodnih odločb

Vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko v sodnih postopkih, začelih zaradi kršitve pravice intelektualne lastnine, sodni organi na zahtevo vložnika in na stroške kršitelja odredijo ustrezne ukrepe za razširjanje informacij v zvezi s sodno odločbo in njeno celotno ali delno objavo.

ČLEN 32.60

Domneva o avtorstvu ali lastništvu

Pogodbenici priznavata, da za namene uporabe ukrepov, postopkov in korektivnih ukrepov, predvidenih v tem oddelku:

- (a) za to, da oseba velja za avtorja literarnega ali umetniškega dela in zato lahko sproži postopek za ugotavljanje kršitev, zadostuje običajna navedba imena avtorja na delu, če ni dokaza o nasprotnem, in
- (b) se pododstavek (a) smiselno uporablja za imetnike pravic, povezanih z avtorskimi pravicami, v zvezi z njihovo zaščiteno vsebino.

ČLEN 32.61

Upravni postopki

Kolikor je mogoče odrediti kakršno koli civilnopravno sredstvo na podlagi upravnih postopkov, so taki postopki v skladu z načeli, ki so vsebinsko enakovredna načelom iz ustreznih določb tega pododdelka.

PODODDELEK 2

UVELJAVLJANJE PRAVIC NA MEJAH

ČLEN 32.62

Ukrepi na mejah

1. Kar zadeva blago pod carinskim nadzorom, vsaka pogodbenica sprejme ali ohrani postopke, v skladu s katerimi lahko imetnik pravice vloži zahteve pri pristojnih organih, da prekinejo sprostitve sumljivega blaga ali zadržijo sumljivo blago. V tem pododdelku „sumljivo blago“ pomeni blago, glede katerega obstaja sum, da krši blagovne znamke, avtorske in sorodne pravice, geografske označbe, patente, uporabne modele, industrijske modele ali topografije integriranih vezij.
2. Vsaka pogodbenica ima vzpostavljene elektronske sisteme, s katerimi lahko pristojni organi upravljajo zahteve, ki jim je bilo ugodeno, ali evidentirane zahteve.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njeni pristojni organi ne zaračunavajo pristojbin za pokritje upravnih stroškov, ki nastanejo pri obravnavi zahteve ali njenem evidentiranju.
4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se njeni pristojni organi v razumnem roku odločijo o ugoditvi zahtevi ali njenem evidentiranju.

5. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se ugodena ali evidentirana zahteva uporablja za več pošilk.
6. Kar zadeva blago pod carinskim nadzorom, vsaka pogodbenica zagotovi, da lahko njeni carinski organi na lastno pobudo prekinejo sprostitve blaga, glede katerega obstaja sum, da krši blagovne znamke ali avtorske pravice, ali ga zadržijo.
7. Carinski organi uporabljajo analizo tveganja za prepoznavanje sumljivega blaga. Vsaka pogodbenica izvaja ta odstavek v skladu s svojim pravom.
8. Vsaka pogodbenica ima lahko vzpostavljene postopke, ki omogočajo uničenje sumljivega blaga, ne da bi bil pred tem potreben upravni ali sodni postopek za uradno ugotovitev kršitev v primerih, kadar se zadevne osebe z uničenjem strinjajo ali takemu uničenju ne nasprotujejo. Če sumljivo blago ni uničeno, vsaka pogodbenica zagotovi, da se tako blago, razen v izjemnih okoliščinah, iz trgovinskega toka umakne tako, da se prepreči kakršna koli škoda za imetnika pravice.
9. Vsaka pogodbenica ima lahko vzpostavljene postopke, ki omogočajo hitro uničenje blaga s ponarejeno blagovno znamko in piratskega blaga, poslanega v poštnih ali hitrih kurirskih pošilkah.
10. Pogodbenica se lahko odloči, da tega člena ne bo uporabljala za uvoz blaga, ki ga v tretji državi dajo na trg imetniki pravic ali se tam da na trg z njihovo privolitvijo. Pogodbenica se lahko odloči tudi, da iz uporabe tega člena izključi nekomercialno blago v osebni prtljagi potnikov.

11. Carinski organi pogodbenic vodijo reden dialog z zadevnimi deležniki in drugimi organi, vključenimi v uveljavljanje pravic intelektualne lastnine, ter spodbujajo sodelovanje z njimi.
12. Pogodbenici sodelujeta na področju mednarodne trgovine s sumljivim blagom. Pogodbenici si zlasti, kolikor je to mogoče, izmenjujeta informacije o trgovini s sumljivim blagom, ki vpliva na drugo pogodbenico.
13. Brez poseganja v druge načine sodelovanja se za kršitve zakonodaje o pravicah intelektualne lastnine, za uveljavljanje katerih so v skladu s tem členom pristojni carinski organi pogodbenice, uporablja Protokol o medsebojni upravni pomoči v carinskih zadevah k temu sporazumu.

ČLEN 32.63

Skladnost z GATT in Sporazumom TRIPS

Pri izvajanju ukrepov na mejah za uveljavljanje pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov, ne glede na to, ali so zajeti v tem pododdelku ali ne, vsaka pogodbenica zagotovi skladnost s svojimi obveznostmi na podlagi GATT 1994 in Sporazuma TRIPS ter zlasti člena V GATT 1994 ter člena 41 in dela III, oddelek 4, Sporazuma TRIPS.

ODDELEK D

KONČNE DOLOČBE

ČLEN 32.64

Sodelovanje

1. Pogodbenici z medsebojnim sodelovanjem podpirata izvajanje zavez in obveznosti na podlagi tega poglavja.
2. Področja sodelovanja v okviru varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine lahko vključujejo naslednje dejavnosti:
 - (a) izmenjavo informacij o pravnem okviru v zvezi s pravicami intelektualne lastnine in zadevnimi pravili o varstvu in uveljavljanju;
 - (b) izmenjavo izkušenj med pogodbenicama o zakonodajnem napredku;
 - (c) izmenjavo izkušenj med pogodbenicama o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine;
 - (d) izmenjavo izkušenj med pogodbenicama pri izvrševanju s strani carinskih, policijskih, upravnih in sodnih organov na centralni in podcentralni ravni;

- (e) usklajevanje za preprečevanje izvoza ponarejenega blaga, tudi s tretjimi državami;
- (f) tehnično pomoč, krepitev zmogljivosti in izmenjavo in usposabljanje osebja;
- (g) varstvo in zaščito pravic intelektualne lastnine ter razširjanje informacij v zvezi s tem, med drugim v poslovnih krogih in civilni družbi;
- (h) javno ozaveščanje potrošnikov in imetnikov pravic ter spodbujanje institucionalnega sodelovanja, zlasti med uradi pogodbenic za intelektualno lastnino;
- (i) dejavno ozaveščanje in izobraževanje splošne javnosti o politikah v zvezi s pravicami intelektualne lastnine;
- (j) javno-zasebno sodelovanje pri vključevanju MSP, tudi na dogodkih ali srečanjih, osredotočenih na MSP, v zvezi z varstvom in uveljavljanjem pravic intelektualne lastnine ter zmanjševanjem njihovih kršitev in
- (k) pripravo učinkovitih strategij za opredelitev ciljnih skupin in komunikacijskih programov za povečanje ozaveščenosti potrošnikov in medijev o učinku kršitev pravic intelektualne lastnine, vključno s tveganjem za zdravje in varnost ter povezavo z organiziranim kriminalom.

3. Vsaka pogodbenica lahko objavi specifikacije izdelkov ali njihove povzetke ter zadevne kontaktne točke za nadzor ali upravljanje geografskih označb druge pogodbenice, zaščitene na podlagi oddelka B, pododdelek 4.
4. Pogodbenici neposredno ali v okviru pododbora, navedenega v členu 32.66, vzdržujeta stike v zvezi z vsemi zadevami, povezanimi z izvajanjem in delovanjem tega poglavja.

ČLEN 32.65

Prostovoljne pobude deležnikov

Vsaka pogodbenica si prizadeva spodbujati prostovoljne pobude deležnikov za zmanjšanje kršitev pravic intelektualne lastnine, tudi na spletu in drugih trgih, ki se osredotočajo na konkretne težave in iskanje praktičnih rešitev, ki so realistične, uravnotežene, sorazmerne in pravične za vse udeležene, tudi na naslednje načine:

- (a) vsaka pogodbenica si prizadeva sporazumno sklicati deležnike na svojem ozemlju, da bi spodbudila prostovoljne pobude za iskanje rešitev in reševanje nesoglasij glede varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine ter zmanjšanja kršitev;
- (b) vsaka pogodbenica si prizadeva za medsebojno izmenjavo informacij z drugo pogodbenico o prizadevanjih za spodbujanje prostovoljnih pobud deležnikov na njenem ozemlju, in

- (c) pogodbenici si prizadevata za spodbujanje odprtega dialoga in sodelovanja med deležniki pogodbenic ter deležnike pogodbenic spodbujata, da skupaj iščejo rešitve in rešujejo nesoglasja glede varstva in uveljavljanja pravic intelektualne lastnine ter zmanjšanja njihovih kršitev.

ČLEN 32.66

Pododbor za intelektualno lastnino

Pododbor za intelektualno lastnino (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), spremlja in zagotavlja pravilno izvajanje in delovanje tega poglavja ter prilog 32-A, 32-B in 32-C. Pododbor opravlja tudi posebne naloge, ki so mu dodeljene v tem poglavju, vključno s členom 32.40.

POGLAVJE 33

TRGOVINA IN TRAJNOSTNI RAZVOJ

ODDELEK A

SKUPNE DOLOČBE

ČLEN 33.1

Cilji

1. Pogodbenici opozarjata na Agendo 21 o okolju in razvoju, sprejeto na Konferenci Združenih narodov o okolju in razvoju, ki je potekala od 3. do 14. junija 1992 v Riu de Janeiru, Johannesburgski načrt o izvajanju svetovnega vrha o trajnostnem razvoju iz leta 2002, Deklaracijo Mednarodne organizacije dela (v nadaljnjem besedilu: MOD) o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, ki jo je Mednarodna konferenca dela sprejela 10. junija 2008 v Ženevi na svojem 97. zasedanju (v nadaljnjem besedilu: Deklaracija MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo), sklepni dokument konference Združenih narodov o trajnostnem razvoju iz leta 2012 z naslovom „Prihodnost, ki si jo želimo“ ter Agendo 2030 in njene cilje trajnostnega razvoja.

2. Pogodbenici priznavata, da trajnostni razvoj zajema gospodarski razvoj, socialni razvoj in varstvo okolja, ti trije njegovi deli pa so medsebojno odvisni ter se vzajemno krepijo za blaginjo sedanjih in prihodnjih generacij.
3. Glede na navedeno je cilj tega poglavja okrepiti trgovinske in naložbene odnose med pogodbenicama na način, ki prispeva k trajnostnemu razvoju, zlasti njegovim razsežnostim na področju dela¹ in okolja, ki so pomembne za trgovino in naložbe.
4. To poglavje pooseblja sodelovalni pristop, ki temelji na skupnih vrednotah in interesih.

ČLEN 33.2

Pravica do urejanja in ravni varstva

1. Pogodbenici priznavata pravico vsake pogodbenice, da vzpostavi svoje politike in prednostne naloge trajnostnega razvoja, da zlasti določi svoje ravni varstva in prednostne naloge domačega varstva okolja in dela ter sprejme ali ustrezno spremeni svojo zakonodajo na področju dela in okolja.
2. Ravni varstva, zakonodaja in politike iz odstavka 1 so skladne z zavezanostjo vsake pogodbenice večstranskim okoljskim sporazumom ter večstranskim standardom in sporazumom na področju dela iz tega poglavja, katerih pogodbenica je.

¹ Za namene tega poglavja izraz „delo“ pomeni strateške cilje MOD v okviru agende za dostojno delo, ki so izraženi v Deklaraciji MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo.

3. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da njeni zakoni in drugi predpisi ter politike na področju okolja in dela zagotavljajo in spodbujajo visoko raven varstva okolja in dela, ter si prizadeva še naprej izboljševati raven varstva okolja in dela, določeno v njenih zakonih in drugih predpisih ter politikah.
4. Pogodbenica ne oslabi ali zniža ravni varstva, določene v njenem okoljskem in delovnem pravu ter drugih predpisih, da bi tako spodbujala trgovino ali naložbe.
5. Pogodbenica ne opusti svojega okoljskega ali delovnega prava ter drugih predpisov ali drugače odstopa od obojega ter ne predlaga opustitve ali odstopa od obojega na način, ki bi oslabil ali zmanjšal raven varstva, ki ga zagotavljajo ti zakoni in predpisi, da bi tako spodbujala trgovino ali naložbe.
6. Pogodbenica ne opusti dejanskega izvrševanja svojega okoljskega ali delovnega prava ter drugih predpisov z dolgotrajnim ali ponavljajočim se ukrepanjem ali neukrepanjem na način, ki vpliva na trgovino ali naložbe.
7. Vsaka pogodbenica si pridržuje pravico do razumne presoje in sprejemanja dobronamernih odločitev glede dodeljevanja sredstev za izvrševanje v skladu s prednostnimi nalogami pri izvrševanju svojega okoljskega in delovnega prava ter drugih predpisov.
8. Pogodbenica ne uporabi svojega okoljskega in delovnega prava ter drugih predpisov na način, ki bi pomenil prikrito omejevanje trgovine ali naložb.

ČLEN 33.3

Trgovina ter odgovorno ravnanje podjetij in upravljanje dobavnih verig

1. Pogodbenici priznavata pomen odgovornega upravljanja dobavnih verig z odgovornim ravnanjem podjetij ali praksami družbene odgovornosti podjetij ter vlogo trgovine pri doseganju tega cilja.
2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:
 - (a) spodbuja odgovorno ravnanje podjetij ali družbeno odgovornost podjetij s spodbujanjem podjetij k uporabi ustreznih praks, ki so skladne z mednarodno priznanimi načeli, standardi in smernicami, vključno s sektorskimi smernicami glede potrebne skrbnosti, ki jih je ta pogodbenica potrdila ali jih podpira, in
 - (b) podpira razširjanje in uporabo ustreznih mednarodnih instrumentov, ki jih je ta pogodbenica potrdila ali jih podpira, kot so smernice OECD za večnacionalna podjetja, tristranska deklaracija MOD o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike, sprejeta novembra 1977 v Ženevi, globalni dogovor Združenih narodov ter vodilna načela Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah, ki jih je Svet za človekove pravice potrdil v svoji resoluciji 17/4 z dne 16. junija 2011.

3. Pogodbenici priznavata koristnost mednarodnih sektorskih smernic na področju družbene odgovornosti podjetij ali odgovornega ravnanja podjetij ter spodbujata skupno delo v zvezi s tem. Pogodbenici izvajata tudi ukrepe za spodbujanje spoštovanja smernic OECD o potrebni skrbnosti.
4. Pogodbenici priznavata pomen spodbujanja blagovne menjave, ki prispeva k boljšim socialnim pogojem in okolju prijaznim praksam, kot so okoljsko blago in storitve, ki prispevajo k nizkoogljičnemu gospodarstvu, ki je gospodarno z viri, blago, katerega proizvodnja ni povezana s krčenjem gozdov, ter blago iz prostovoljnih sistemov in mehanizmov zagotavljanja trajnosti.
5. Pogodbenici si izmenjujeta informacije in najboljše prakse ter, če je ustrezno, dvostransko sodelujeta pri obravnavanju vprašanj iz tega člena na regionalni ravni in v mednarodnih forumih.

ČLEN 33.4

Znanstvene in tehnične informacije

1. Pri določanju ali izvajanju ukrepov za varovanje okolja ali delovnih pogojev, ki bi lahko vplivali na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, vsaka pogodbenica upošteva razpoložljive znanstvene in tehnične dokaze, ki so jih po možnosti izdali priznani tehnični in znanstveni organi, ter ustrezne mednarodne standarde, smernice in priporočila, če ti obstajajo.

2. Če znanstveni dokazi ali informacije niso zadostni ali niso neprepričljivi in obstaja tveganje resnega poslabšanja stanja okolja ali tveganje za zdravje in varnost pri delu na njenem ozemlju, lahko pogodbenica sprejme ukrepe na podlagi previdnostnega načela. Taki ukrepi se pregledajo, če so na voljo nove ali dodatne znanstvene informacije.
3. Če ukrep, sprejet v skladu z odstavkom 2, vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, lahko pogodbenica od pogodbenice, ki je ukrep sprejela, zahteva, da zagotovi informacije, ki kažejo, da je ukrep skladen z njenimi ravnmi varstva, in lahko zahteva razpravo o zadevi v Pododboru za trgovino in trajnostni razvoj.
4. Taki ukrepi se ne uporabljajo na način, ki bi pomenil sredstvo za samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo ali prikrito omejevanje trgovine ali naložb.

ČLEN 33.5

Preglednost in dobre regulativne prakse

Pogodbenici priznavata pomen uporabe pravil o preglednosti in dobrih regulativnih praksah v skladu s poglavjema 35 in 36, zlasti pravil, ki zainteresiranim osebam omogočajo, da predložijo stališča o:

- (a) ukrepih za varovanje okolja in delovnih pogojev, ki bi lahko vplivali na trgovino ali naložbe, in

- (b) trgovinskih ali naložbenih ukrepov, ki bi lahko vplivali na varovanje okolja ali delovnih pogojev.

ČLEN 33.6

Ozaveščanje javnosti, obveščanje, sodelovanje in postopkovna jamstva

1. Vsaka pogodbenica spodbuja ozaveščanje javnosti o svojem delovnem in okoljskem pravu ter drugih predpisih, vključno z zagotavljanjem, da so njeno delovno in okoljsko pravo in drugi predpisi ter postopki izvrševanja in skladnosti javno dostopni.
2. Vsaka pogodbenica si prizadeva ugoditi zahtevam za informacije, ki jih v zvezi s tem, kako pogodbenica izvaja to poglavje, predloži kdorkoli.
3. Vsaka pogodbenica uporabi mehanizme iz členov 40.5, 40.6 in 40.7 za pridobivanje mnenj o zadevah, povezanih z izvajanjem tega poglavja.
4. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi domačimi postopki zagotovi sprejemanje in ustrezno obravnavo sporočil in mnenj v obliki pisnih vlog, ki jih vloži oseba te pogodbenice o zadevah, povezanih z izvajanjem tega poglavja. Pogodbenica se na take vloge odzove pisno in pravočasno. O takih sporočilih in mnenjih lahko uradno obvesti svojo domačo posvetovalno skupino, ustanovljeno v skladu s členom 40.6, in kontaktno točko druge pogodbenice, določeno v skladu s členom 33.19(6)

5. Vsaka pogodbenica v skladu s svojo zakonodajo zagotovi, da je dostop do upravnih ali sodnih postopkov na voljo osebam, ki imajo pravno priznan interes v določeni zadevi ali ki trdijo, da je bila njihova pravica kršena, da se omogoči ukrepanje proti kršitvam njenega okoljskega ali delovnega prava, vključno z ustreznimi pravnimi sredstvi za kršitve takega prava.

6. Vsaka pogodbenica v skladu s svojim zakonodajo zagotovi, da so postopki iz odstavka 5 v skladu z ustreznim pravnim postopanjem, niso pretirano dragi, ne določajo nerazumnih rokov ali ne povzročajo neupravičenih zamud, po potrebi z izdajo sodnih odredb, ter da so pošteni, pravični in pregledni.

ČLEN 33.7

Dejavnosti sodelovanja

1. Pogodbenici priznavata pomen dejavnosti sodelovanja na področju trgovinskih vidikov politik na področju okolja in dela za doseganje ciljev tega sporazuma in izvajanje tega poglavja.

2. Dejavnosti sodelovanja se lahko razvijajo in izvajajo ob sodelovanju mednarodnih in regionalnih organizacij ter tretjih držav, podjetij, organizacij delodajalcev in delavcev, izobraževalnih in raziskovalnih organizacij ter po potrebi drugih nevladnih organizacij.
3. Dejavnosti sodelovanja se izvajajo v zvezi z vprašanji in temami, o katerih se pogodbenici dogovorita, da bi obravnavali zadeve skupnega interesa.
4. Pogodbenici lahko sodelujeta pri vprašanjih, določenih v tem poglavju, ter med drugim pri:
 - (a) delovnih in okoljskih vidikih trgovine in trajnostnega razvoja v mednarodnih forumih, vključno zlasti s STO, političnim forumom Združenih narodov na visoki ravni za trajnostni razvoj, programom Združenih narodov za okolje (UNEP), MOD in večstranskimi okoljskimi sporazumi;
 - (b) vplivu delovnega in okoljskega prava in standardov na trgovino in naložbe;
 - (c) vplivu trgovinske in naložbene zakonodaje na delo in okolje ter

(d) trgovinskih vidikih:

- (i) pobud za trajnostno potrošnjo in proizvodnjo, vključno s pobudami, ki so namenjene spodbujanju krožnega gospodarstva in zelene rasti ter zmanjševanju onesnaževanja, in
- (ii) pobud za spodbujanje okoljskega blaga in storitev, vključno z obravnavanjem s tem povezanih netarifnih ovir.

5. Pogodbenici skupaj določita prednostne naloge za dejavnosti sodelovanja na podlagi področij skupnega interesa in razpoložljivih sredstev.

6. Pogodbenici lahko dejavnosti na področjih sodelovanja, določenih v tem poglavju, izvajata osebno ali s tehnološkimi sredstvi, ki so jima na voljo.

ODDELEK B

OKOLJE IN TRGOVINA

ČLEN 33.8

Cilji

1. Pogodbenici si prizadevata spodbujati trgovinske in okoljske politike, ki se medsebojno podpirajo, visoko raven varstva okolja v skladu z večstranskimi okoljskimi sporazumi, katerih pogodbenici sta, ter učinkovito izvajanje svojega okoljskega prava in drugih predpisov ter okrepiti svoje zmogljivosti za reševanje okoljskih vprašanj, povezanih s trgovino, tudi s sodelovanjem.
2. Pogodbenici priznavata, da ima okrepljeno sodelovanje pri varstvu in ohranjanju okolja ter trajnostnem upravljanju njunih naravnih virov koristi, ki lahko prispevajo k trajnostnemu razvoju, krepijo njuno okoljsko upravljanje in dopolnjujejo cilje tega sporazuma.
3. Pogodbenici priznavata pomen trgovinskih in okoljskih politik in praks, ki se medsebojno podpirajo, za izboljšanje varstva okolja pri spodbujanju trajnostnega razvoja.

ČLEN 33.9

Večstransko okoljsko upravljanje in sporazumi

1. Pogodbenici se zavedata pomena Skupščine ZN za okolje programa Združenih narodov za okolje. Pogodbenici priznavata ključno vlogo večstranskih okoljskih sporazumov pri reševanju globalnih, regionalnih in domačih okoljskih izzivov. Pogodbenici nadalje priznavata, da je treba okrepiti vzajemno podporo med trgovinsko in okoljsko politiko. V skladu s tem vsaka pogodbenica učinkovito izvaja večstranske okoljske sporazume, katerih pogodbenica je, vključno z njihovimi protokoli.
2. Pogodbenici priznavata pravico vsake pogodbenice, da sprejme ali ohrani ukrepe za spodbujanje ciljev večstranskih okoljskih sporazumov, katerih pogodbenica je.
3. Pogodbenici vzpostavita dialog in po potrebi sodelujeta pri trgovinskih in okoljskih vprašanjih skupnega interesa, zlasti v zvezi z večstranskimi okoljskimi sporazumi. To vključuje redne izmenjave informacij o pobudah vsake pogodbenice glede ratifikacij večstranskih okoljskih sporazumov, vključno z njihovimi protokoli in spremembami.

ČLEN 33.10

Trgovina in podnebne spremembe

1. Pogodbenici priznavata pomen večstranskih okoljskih sporazumov na področju podnebnih sprememb, zlasti potrebo po uresničitvi cilja UNFCCC, ter namena in ciljev Pariškega sporazuma, da bi se spopadli z neposredno grožnjo podnebnih sprememb. V skladu s tem pogodbenici priznavata vlogo trgovine pri doseganju cilja trajnostnega razvoja in obravnavanju podnebnih sprememb ter pomen individualnih in kolektivnih prizadevanj za obravnavanje učinkov podnebnih sprememb z ukrepi za njihovo blažitev in prilagajanje nanje.
2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:
 - (a) učinkovito izvaja UNFCCC in Pariški sporazum, vključno z zavezami glede svojih nacionalno določenih prispevkov;
 - (b) spodbuja pozitiven prispevek trgovine k prehodu na krožno gospodarstvo z nizkimi emisijami toplogrednih plinov in k razvoju, odpornemu proti podnebnim spremembam, vključno z ukrepi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, ter
 - (c) olajšuje in spodbuja trgovino in naložbe v blago in storitve, ki so zlasti pomembne za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, za trajnostno obnovljivo energijo in energijsko učinkovitost, na način, ki je skladen z drugimi določbami tega sporazuma.

3. V skladu s členom 33.7 pogodbenici po potrebi sodelujeta pri trgovinskih vidikih podnebnih sprememb na dvostranski in regionalni ravni ter v mednarodnih forumih, vključno z UNFCCC, STO in Montrealskim protokolom o substancah, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč, sklenjenim 16. septembra 1987 v Montrealu (v nadaljnjem besedilu: Montrealski protokol). Poleg tega lahko pogodbenici pri teh vprašanjih po potrebi sodelujeta tudi v okviru Mednarodne pomorske organizacije.
4. V skladu z odstavkom 1 pogodbenici sodelujeta na področjih, kot so:
- (a) izmenjava znanja in izkušenj v zvezi z izvajanjem Pariškega sporazuma ter pobudami za spodbujanje odpornosti proti podnebnim spremembam, obnovljivih virov energije, tehnologij z nizkimi emisijami, energijske učinkovitosti, cen ogljika, trajnostnega prometa, trajnostnega in podnebno odpornega razvoja infrastrukture, spremljanja emisij in rešitev, ki temeljijo na naravi, ter proučitev možnosti za sodelovanje na področjih, kot so kratkotrajna podnebna onesnaževala in sekvestracija ogljika v tleh, ter
 - (b) izmenjava znanja in izkušenj v zvezi z ambicioznim postopnim opuščanjem snovi, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč, in postopnim zmanjšanjem fluoriranih ogljikovodikov v okviru Montrealskega protokola, in sicer z ukrepi za nadzor njihove proizvodnje, porabe in trgovanja z njimi, uvedbo okolju prijaznih alternativ snovem, ki škodljivo delujejo na ozonski plašč in fluoriranim ogljikovodikom, posodobitvijo varnostnih in drugih ustreznih standardov ter po potrebi bojem proti nezakoniti trgovini s substancami, ki jih ureja Montrealski protokol.

ČLEN 33.11

Trgovina in gozdovi

1. Pogodbenici priznavata pomen trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in vlogo trgovine pri uresničevanju tega cilja.
2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:
 - (a) izvaja ukrepe za boj proti nezakoniti sečnji in z njo povezani trgovini, po potrebi tudi s sodelovanjem s tretjimi državami;
 - (b) spodbuja varstvo in ohranjanje gozdov ter trajnostno gospodarjenje z njimi;
 - (c) spodbuja trgovino in porabo lesa in lesnih proizvodov, ki so zakonito pridobljeni iz gozdov, s katerimi se trajnostno gospodari, ter
 - (d) izmenjuje informacije in po potrebi sodeluje z drugo pogodbenico pri pobudah za boj proti nezakoniti sečnji, povezanih s trgovino, trajnostnem gospodarjenju z gozdovi, krčenju in degradaciji gozdov, upravljanju gozdov in ohranjanju gozdnih površin, da bi povečala učinek in vzajemno podporo svojih politik skupnega interesa.

3. Ob priznavanju, da imajo gozdovi in trajnostno gospodarjenje z njimi ključno vlogo v boju proti podnebnim spremembam in pri ohranjanju biotske raznovrstnosti, vsaka pogodbenica spodbuja pobude za odpravo krčenja gozdov, vključno z dobavnimi verigami, ki ne povzročajo krčenja gozdov. Poleg tega pogodbenici po potrebi in v skladu s členom 33.7 sodelujeta dvostransko in regionalno ter v ustreznih mednarodnih forumih, da bi zmanjšali krčenje in degradacijo gozdov po vsem svetu.

ČLEN 33.12

Trgovina ter prostoživeče rastlinske in živalske vrste

1. Pogodbenici priznavata pomen zagotavljanja, da mednarodna trgovina s prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami ne ogroža njihovega preživetja, kot je določeno v Konvenciji o mednarodni trgovini z ogroženimi prostoživečimi živalskimi in rastlinskimi vrstami, sprejeti 3. marca 1973 v Washingtonu (v nadaljnjem besedilu: Konvencija CITES).
2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica:
 - (a) izvaja učinkovite ukrepe za boj proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, po potrebi tudi s sodelovanjem s tretjimi državami, ter

- (b) spodbuja dolgoročno ohranjanje in trajnostno rabo vrst, navedenih v dodatkih h Konvenciji CITES, vključno s sodelovanjem z ustreznimi organi Konvencije CITES pri posodabljanju dodatkov h Konvenciji CITES in spodbujanjem vključitve vrst, ki so ogrožene zaradi mednarodne trgovine in drugih meril, določenih v okviru Konvencije CITES.

3. V skladu s členom 33.7 lahko pogodbenici po potrebi na dvostranski in regionalni ravni ter v mednarodnih forumih sodelujeta ali izmenjujeta informacije o vprašanjih skupnega interesa, povezanih z bojem proti nezakoniti trgovini s prostoživečimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, vključno z ozaveščanjem za zmanjšanje povpraševanja po nezakonitih proizvodih iz prostoživečih živali in pobudami za krepitev sodelovanja na področju izmenjave informacij in izvrševanja.

ČLEN 33.13

Trgovina in biotska raznovrstnost

1. Pogodbenici priznavata pomen ohranjanja in trajnostne rabe biotske raznovrstnosti ter vlogo trgovine pri uresničevanju teh ciljev v skladu s Konvencijo o biološki raznovrstnosti, sklenjeno 5. junija 1992 v Riu de Janeiru, drugimi ustreznimi večstranskimi okoljskimi sporazumi, katerih pogodbenici sta, in sklepi, sprejetimi na njihovi podlagi.

2. V skladu z odstavkom 1 vsaka pogodbenica sprejme ukrepe za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kadar je ta izpostavljena pritiskom, povezanim s trgovino in naložbami, vključno z izmenjavo informacij in izkušenj, ter ukrepe za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst, pri čemer se zaveda, da lahko gibanje kopenskih in vodnih invazivnih tujerodnih vrst prek meja po poteh, povezanih s trgovino, negativno vpliva na okolje, gospodarske dejavnosti in razvoj ter zdravje ljudi.
3. Pogodbenici priznavata pomen spoštovanja, ohranjanja in vzdrževanja znanja in praks domorodnih in lokalnih skupnosti, ki poosebljajo tradicionalne načine življenja, ki prispevajo k ohranjanju in trajnostni rabi biotske raznovrstnosti, ter vlogo trgovine pri tem.
4. Pogodbenici priznavata, da je pomembno olajšati dostop do genskih virov ter spodbujati pošteno in pravično delitev koristi, ki izhajajo iz uporabe genskih virov, v skladu s svojimi domačimi ukrepi in mednarodnimi obveznostmi vsake pogodbenice.
5. Pogodbenici priznavata tudi pomen sodelovanja javnosti in posvetovanja z njo v skladu s svojo zadevno zakonodajo ali politiko pri razvoju in izvajanju ukrepov v zvezi z ohranjanjem in trajnostno rabo biotske raznovrstnosti.

6. Pogodbenici lahko v skladu s členom 33.7 po potrebi spodbujata, sodelujeta ali izmenjujeta informacije na dvostranski in regionalni ravni ter v mednarodnih forumih o trgovinskih vidikih politik in ukrepov v zvezi z biotsko raznovrstnostjo, ki so v skupnem interesu, kot so:

- (a) pobude in dobre prakse v zvezi s trgovino s proizvodi, ki temeljijo na naravnih virih in so pridobljeni s trajnostno rabo biotskih virov ter prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti;
- (b) ohranjanje in trajnostna raba biotske raznovrstnosti ter varstvo, obnova in vrednotenje ekosistemov in njihovih storitev ter s tem povezanih ekonomskih instrumentov; in
- (c) dostop do genskih virov ter poštena in pravična delitev koristi od njihove uporabe.

ČLEN 33.14

Trgovina ter trajnostno upravljanje ribištva in akvakulture

1. Pogodbenici priznavata pomen ohranjanja in trajnostnega upravljanja morskih bioloških virov in morskih ekosistemov ter vlogo trgovine pri uresničevanju teh ciljev.
2. Pogodbenici pri razvoju in izvajanju ukrepov za ohranjanje in upravljanje upoštevata družbene, trgovinske, razvojne in okoljske pomisleke ter pomen obrtnega ali malega ribolova za preživetje lokalnih ribiških skupnosti.

3. Pogodbenici priznavata, da ima lahko nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov¹ velike negativne posledice za staleže rib, trajnost trgovine z ribiškimi proizvodi, razvoj in okolje, ter potrjujeta potrebo po ukrepih za reševanje težav prelova in netrajnostne rabe ribolovnih virov.
4. V skladu z odstavki 1, 2 in 3 tega člena vsaka pogodbenica:
- (a) izvaja načela Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, podpisane 10. decembra 1982 v Montego Bayu, Sporazuma Združenih narodov o uporabi določb Konvencije Združenih narodov o pomorskem pravu z dne 10. decembra 1982 glede ohranjanja in upravljanja čezconskih staležev rib in izrazito selivskih staležev rib, sprejetega 4. avgusta 1995 v New Yorku, Sporazuma Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o pospeševanju usklajevanja ribiških plovil na odprtem morju z mednarodnimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje, sprejetega 24. novembra 1993 v Rimu, kodeksa odgovornega ribištva Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, sprejetega 31. oktobra 1995 v resoluciji št. 4/95, ter Sporazuma Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o ukrepih države pristanišča za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvracanje od njega ter za njegovo odpravljanje, podpisanega 22. novembra 2009 v Rimu, ter deluje v skladu z njimi;

¹ Izraz „nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov“ ima enak pomen, kot je določen v odstavku 3 Mednarodnega akcijskega načrta Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvracanje od njega ter za njegovo odpravljanje, sprejetega leta 2001 v Rimu (Akcijski načrt za nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov iz leta 2001).

- (b) sodeluje pri pobudi Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo za svetovno evidenco ribiških plovil, plovil za prevoz zamrznjenih proizvodov in oskrbovalnih plovil;
- (c) si prizadeva za delovanje sistema upravljanja ribištva, ki temelji na najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazih in mednarodno priznanih najboljših praksah za upravljanje in ohranjanje ribištva, kot se odražajo v ustreznih določbah mednarodnih instrumentov, namenjenih zagotavljanju trajnostne rabe in ohranjanja morskih vrst¹, ter je med drugim zasnovan tako, da bi pogodbenica:
- (i) preprečila prelov in presežne zmogljivosti;
 - (ii) zmanjšala prilov neciljnih vrst;
 - (iii) spodbudila obnovo prelovljenih staležev za ves morski ribolov in
 - (iv) spodbudila upravljanja ribištva z ekosistemskim pristopom, tudi s sodelovanjem med pogodbenicama;

¹ Ti instrumenti med drugim vključujejo, kakor se lahko uporabljajo, Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, Sporazum o uporabi določb Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu iz decembra 1982 glede ohranjanja in upravljanja čezconskih staležev rib in izrazito selivskih staležev rib, kodeks odgovornega ribištva Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo, Sporazum Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o pospeševanju usklajevanja ribiških plovil na odprtem morju z mednarodnimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje, Akcijski načrt za nezakonit, neprijavljen in nereguliran ribolov iz leta 2001 ter Sporazum Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo o ukrepih države pristanišča za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvrčanje od njega ter za njegovo odpravljanje.

- (d) v podporo prizadevanjem za boj proti praksam nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter za pomoč pri preprečevanju trgovine z izdelki iz vrst, pridobljenih s temi praksami, bo:
- (i) izvajala učinkovite ukrepe za boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu;
 - (ii) zagotovila uporabo sistemov za spremljanje, nadzor, skladnost in izvrševanje za:
 - (A) preprečevanje in odvrčanje plovil, ki plujejo pod njunimi zastavami, in njunih fizičnih oseb od izvajanja dejavnosti nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter
 - (B) obravnavanje pretovarjanja rib ali ribiških proizvodov na morju za odvrčanje od izvajanja dejavnosti nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova in preprečevanje teh dejavnosti;
 - (iii) izvajala ukrepe države pristanišča in
 - (iv) izvajala ukrepe za preprečevanje vstopa nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter ribiških proizvodov iz njega v dobavne verige vsake pogodbenice in v ta namen sodelovala, tudi z olajšanjem izmenjave informacij;

- (e) aktivno sodeluje pri delu regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, katerih članica, opazovalka ali sodelujoča nepogodbenica je, da bi dosegla dobro upravljanje ribištva in trajnostno ribištvo, na primer s spodbujanjem znanstvenih raziskav in sprejetjem ukrepov za ohranjanje na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dokazov, krepitvijo mehanizmov za zagotavljanje skladnosti, izvajanjem rednih pregledov uspešnosti ter sprejetjem učinkovitega nadziranja, spremljanja in izvrševanja upravljanja regionalnih organizacij za upravljanje ribištva ter po potrebi sprejetjem in izvajanjem sistemov dokumentiranja ali potrjevanja ulova in ukrepov države pristanišča;
- (f) si prizadeva delovati skladno z ustreznimi ukrepi za ohranjanje in upravljanje, ki so jih sprejele regionalne organizacije za upravljanje ribištva, katerih članica ni, da ne bi ogrozila teh ukrepov, in si prizadeva, da ne bi ogrozila sistemov dokumentacije o ulovu ali trgovini, ki jih upravljajo regionalne organizacije za upravljanje ribištva, ali dogovorov, katerih članica ni, ter
- (g) spodbuja razvoj trajnostne in odgovorne akvakulture ob upoštevanju njenih ekonomskih, socialnih in okoljskih vidikov v skladu z izvajanjem ciljev in načel iz Kodeksa odgovornega ribištva Organizacije Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo.

5. Pogodbenici po potrebi in skladno s členom 33.7 sodelujeta na dvostranski ravni in znotraj regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, da bi spodbujali trajnostne ribolovne prakse in trgovino z ribiškimi proizvodi iz trajnostno upravljanih dejavnosti ribištva. Poleg tega lahko pogodbenici sodelujeta pri izmenjavi znanja in dobrih praks v podporo izvajanju tega člena.

ODDELEK C

DELO IN TRGOVINA

ČLEN 33.15

Cilji

1. Pogodbenici priznavata, da trgovina in naložbe zagotavljajo priložnosti za ustvarjanje delovnih mest in dostojno delo, tudi za mlade, s pogoji zaposlovanja, ki upoštevajo načela iz Deklaracije MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu, sprejete 18. junija 1998 na Mednarodni konferenci dela v Ženevi in spremenjene leta 2022, ter Deklaracije MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, sprejete 10. junija 2008, in spremenjene leta 2022 (v nadaljnjem besedilu: Deklaracija MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo).
2. Pogodbenici si prizadevata zagotoviti visoko raven varstva pri delu v skladu z mednarodnimi standardi dela, ki jih spoštujeta, ter spodbujati politike na področju trgovine in dela, ki se medsebojno podpirajo, za izboljšanje delovnih pogojev in kakovosti poklicnega življenja zaposlenih. Prizadevali si bosta izboljšati razvoj in upravljanje človeškega kapitala za večjo zaposljivost, poslovno odličnost in večjo produktivnost v korist delavcev in tudi podjetij. V skladu s tem si pogodbenici prizadevata mladim zagotoviti priložnosti za razvoj potrebnih znanj in spretnosti za uspešen dostop do trga dela in obstoj na njem.

3. Pogodbenici si prizadevata sodelovati pri trgovinskih vprašanjih s področja dela, ki so v skupnem interesu, da bi okrepili širše odnose med pogodbenicama.

ČLEN 33.16

Večstranski standardi in sporazumi na področju dela

1. Pogodbenici potrjujeta svojo zavezanost spodbujanju razvoja mednarodne trgovine na način, ki spodbuja dostojno delo za vse, zlasti ženske, mlade in invalide, v skladu z njunimi obveznostmi v okviru MOD, vključno s tistimi iz Deklaracije MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu, in Deklaracije MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo.
2. Pogodbenici ob sklicevanju na Deklaracijo MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, opozarjata, da kršitve temeljnih načel in pravic pri delu ni mogoče uveljavljati ali kako drugače uporabljati kot legitimno primerjalno prednost ter da se delovni standardi ne bi smeli uporabljati za zaščito trgovine.
3. Vsaka pogodbenica učinkovito izvaja konvencije MOD, ki so jih ratificirale države članice in Čile.

4. V skladu z ustavo MOD, sprejeto kot XIII. del Versajske pogodbe, podpisane 28. junija 1919, in Deklaracijo MOD o temeljnih načelih in pravicah pri delu, vsaka pogodbenica spoštuje, spodbuja in učinkovito izvaja mednarodno priznane temeljne delovne standarde, kot so opredeljeni v temeljnih konvencijah MOD, in sicer:

- (a) svobodo združevanja in učinkovito priznavanje pravice do kolektivnih pogajanj;
- (b) odpravo vseh oblik prisilnega ali obveznega dela;
- (c) učinkovito odpravo dela otrok, vključno s prepovedjo najhujših oblik dela otrok;
- (d) odpravo diskriminacije pri zaposlovanju in poklicih ter
- (e) varno in zdravo delovno okolje.

5. Pogodbenici si redno izmenjujeta informacije o svojem napredku pri ratifikaciji konvencij ali protokolov MOD, ki jih MOD uvršča med aktualne in katerih podpisnici še nista.

6. Vsaka pogodbenica spodbuja agendo MOD za dostojno delo, kot je določena v Deklaraciji MOD o socialni pravičnosti za pravično globalizacijo, zlasti glede:

- (a) dostojnih delovnih pogojev za vse, med drugim v zvezi s plačami in zaslužki, delovnim časom, drugimi delovnimi pogoji in socialnim varstvom, in
- (b) socialnega dialoga o zadevah s področja dela med delavci in delodajalci ter njihovimi organizacijami in z zadevnimi vladnimi organi.

7. Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi obveznostmi v okviru MOD:

- (a) sprejme in izvaja ukrepe in politike v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu ter
- (b) vzdržuje sistem inšpekcije dela v skladu z ustreznimi standardi MOD o inšpekciji dela.

ČLEN 33.17

Prisilno ali obvezno delo

1. Pogodbenici opozarjata, da je odprava prisilnega dela med cilji Agende 2030, ter poudarjata pomen ratifikacije in učinkovitega izvajanja Protokola iz leta 2014 h Konvenciji o odpravi prisilnega dela iz leta 1930, sprejetega 11. junija 2014 v Ženevi.

2. Pogodbenici priznavata cilj odprave vseh oblik prisilnega ali obveznega dela, vključno s prisilnim ali obveznim delom otrok.
3. Pogodbenici zato opredeljujeta možnosti za sodelovanje, izmenjavo informacij, izkušenj in dobrih praks, povezanih z odpravo vseh oblik prisilnega ali obveznega dela.

ČLEN 33.18

Sodelovanje na področju trgovine in dela

V skladu s členom 33.7 se pogodbenici po potrebi posvetujeta in sodelujeta na dvostranski ravni ter v okviru MOD glede vprašanj v zvezi s trgovino in delom, ki so v skupnem interesu in med drugim zadevajo:

- (a) ustvarjanje delovnih mest in spodbujanje produktivnega, visokokakovostnega zaposlovanja, vključno s politikami za rast, ki ustvarjajo delovna mesta, ter spodbujanje trajnostnih podjetij in podjetništva;
- (b) spodbujanje izboljšanja produktivnosti podjetij in dela, zlasti v zvezi z malimi in srednjimi podjetji;

- (c) razvoj človeškega kapitala, dostop do trga dela in izboljšanje zaposljivosti, zlasti mladih, tudi z vseživljenjskim učenjem in poklicnim usposabljanjem, stalnim izobraževanjem, usposabljanjem ter razvojem in nadgradnjo znanj in spretnosti, vključno v nastajajočih in okoljskih panogah;
- (d) ravnovesje med poklicnim in zasebnim življenjem ter inovativne prakse na delovnem mestu za izboljšanje dobrobiti delavcev;
- (e) spodbujanje ozaveščenosti o agendi MOD za dostojno delo, vključno z medsebojnimi povezavami med trgovino ter polno in produktivno zaposlenostjo, prilagajanjem trga dela, temeljnimi delovnimi standardi, dostojnim delom v svetovnih dobavnih verigah, socialno zaščito in socialnim vključevanjem, socialnim dialogom in enakostjo spolov;
- (f) spodbujanje dostojnih in kakovostnih delovnih mest s trgovino, vključno z varnostjo in zdravjem pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile;
- (g) varnost in zdravje pri delu ter inšpekcijo dela, na primer z izboljšanjem mehanizmov skladnosti in izvrševanja;
- (h) obravnavanje izzivov in priložnosti raznolike večgeneracijske delovne sile, vključno s:
 - (i) spodbujanjem enakosti in odpravo diskriminacije pri zaposlovanju in poklicih ter

- (ii) zaščito ranljivih delavcev;
- (i) izboljšanje delovnih odnosov, na primer najboljše prakse na področju alternativnega reševanja sporov in tristranskega posvetovanja;
- (j) izvajanje temeljnih, prednostnih in drugih aktualnih konvencij MOD ter tristranske deklaracije MOD o načelih večnacionalnih podjetij in socialne politike ter vodilnih načel Združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah in
- (k) statistiko dela.

ODDELEK D

INSTITUCIONALNE UREDITVE

ČLEN 33.19

Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj ter kontaktne točke

1. Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj (v nadaljnjem besedilu: pododbor), ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), za Čile sestavljajo uradniki institucij, pristojnih za trgovino, delo, okolje in enakost spolov.

2. Pododbor ima posebne seje za zadeve s področja okolja in dela¹ ter za medsektorska vprašanja, povezana s trgovino in trajnostnim razvojem.

3. Pododbor ima naslednje naloge:

- (a) olajšati, spremljati in pregledovati izvajanje tega poglavja;
- (b) določiti, organizirati, nadzirati in ocenjevati dejavnosti sodelovanja iz tega poglavja, vključno z izmenjavo informacij in izkušenj na področjih skupnega interesa;
- (c) poročati Skupnemu odboru in mu dati priporočila o vseh zadevah, povezanih s tem poglavjem, tudi v zvezi s temami za razpravo z mehanizmi civilne družbe iz člena 40.5;
- (d) izvajati naloge iz členov 33.21 in 33.22;
- (e) po potrebi se usklajevati z drugimi pododbori, ustanovljenimi na podlagi tega dela tega sporazuma, tudi glede prizadevanj za vključitev vprašanj, premislekov in dejavnosti, povezanih s spolom, v njihovo delo, kot je navedeno v členu 34.4(8), in
- (f) izvajati vse druge naloge, o katerih se dogovorita pogodbenici.

¹ O zadevah s področja okolja in dela se lahko razpravlja na ločenih sejah ali na zaporednih sejah.

4. Pododbor se lahko po medsebojnem dogovoru posvetuje z ustreznimi deležniki ali izvedenci o zadevah, povezanih z izvajanjem tega poglavja, ali jih zaprosi za nasvet.
5. Pododbor soglasno pripravi poročilo o vsakem sestanku in ga po sestanku objavi.
6. Vsaka pogodbenica v okviru svoje uprave imenuje kontaktno točko za lažje komuniciranje in usklajevanje med pogodbenicama o vseh zadevah v zvezi z izvajanjem tega poglavja. Za Čile so posebne kontaktne točke za vprašanja s področja dela, okolja in enakosti spolov predstavniki njegovega podsekretariata za mednarodne ekonomske odnose ministrstva za zunanje zadeve ali njegovega naslednika. Vsaka pogodbenica drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o svojih kontaktnih točkah in zagotovi njihove kontaktne podatke.
7. Kontaktne točke:
 - (a) omogočajo redno komunikacijo in usklajevanje med pogodbenicama;
 - (b) ne glede na člen 8.7(2) pomagajo pododboru, vključno s pripravo dnevnega reda in izvedbo vseh drugih potrebnih priprav na sestanke pododbora;

- (c) po potrebi obveščajo civilno družbo ter
- (d) sodelujejo, tudi z drugimi ustreznimi organi svojih uprav, pri razvoju in izvajanju dejavnosti sodelovanja.

ČLEN 33.20

Reševanje sporov

1. Pogodbenici si z dialogom, izmenjavo informacij in sodelovanjem po najboljših močeh prizadevata odpraviti vsa nesoglasja glede razlage ali uporabe tega poglavja.
2. Pogodbenici v primeru nesoglasja glede razlage ali uporabe tega poglavja uporabita izključno postopke za reševanje sporov, določene v skladu s členoma 33.21 in 33.22.

ČLEN 33.21

Posvetovanja

1. Pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je predložila zahtevo) lahko kadar koli zahteva posvetovanja z drugo pogodbenico (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena) o kateri koli zadevi v zvezi z razlago ali uporabo tega poglavja, tako da kontaktni točki pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, pošlje pisno zahtevo. V zahtevi navede razloge za zahtevo za posvetovanja, vključno z dovolj natančnim opisom sporne zadeve in določb tega poglavja, za katere meni, da se uporabljajo.
2. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, pisno odgovori najpozneje 10 dni od datuma prejema zahteve, razen če se s pogodbenico, ki je predložila zahtevo, dogovori drugače.
3. Pogodbenici začeta posvetovanja najpozneje 30 dni od datuma prejema zahteve s strani pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.
4. Posvetovanja se lahko izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi, ki jih imata na voljo pogodbenici. Če se posvetovanja izvajajo v živo, potekajo na ozemlju pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, razen če se pogodbenici dogovorita drugače.
5. Pogodbenici v okviru posvetovanj:
 - (a) zagotovita zadostne informacije, da se zadeva lahko v celoti preuči, in

(b) zaupno obravnavata vse informacije, izmenjane med posvetovanji.

6. Pogodbenici se posvetujeta, da bi dosegli obojestransko zadovoljivo rešitev zadeve, pri čemer upoštevata možnosti za sodelovanje v zvezi z zadevo. V zvezi z zadevami, povezanimi z večstranskimi sporazumi iz tega poglavja, pogodbenici upoštevata informacije MOD ali ustreznih organov, ustanovljenih na podlagi teh sporazumov. Pogodbenici se lahko po potrebi dogovorita, da bosta za pomoč pri posvetovanjih zaprosili za nasvet take organizacije ali organe ali katerega koli drugega izvedenca ali organ, ki se jima zdi primeren.

7. Če pogodbenici zadeve ne moreta rešiti v 60 dneh po vročitvi pisne zahteve za posvetovanja v skladu z odstavkom 1, lahko vsaka pogodbenica s pisno zahtevo, ki jo pošlje kontaktni točki druge pogodbenice, zahteva sklic pododbora za obravnavo zadeve. Pododbor se nemudoma sestane in si prizadeva doseči dogovor o rešitvi zadeve.

8. Vsaka pogodbenica ali pododbor, sklican v skladu z odstavkom 7 tega člena, lahko po potrebi zaprosi za mnenje domače posvetovalne skupine iz člena 40.6 ali za druge strokovne nasvete.

9. Če lahko pogodbenici zadevo rešita, dokumentirata izid, po potrebi vključno z dogovorjenimi posebnimi ukrepi in časovnimi okviri. Pogodbenici izid objavita, razen če se dogovorita drugače.

ČLEN 33.22

Skupina izvedencev

1. Če pogodbenici zadeve ne rešita v 60 dneh od predložitve pisne zahteve za sklic pododbora iz člena 33.21(7) ali če ni predložena nobena zahteva v 120 dneh od predložitve pisne zahteve za posvetovanja v skladu s členom 33.21(1), lahko pogodbenica, ki je predložila zahtevo, zahteva ustanovitev skupine izvedencev za proučitev zadeve.

Vsaka taka zahteva se v pisni obliki predloži kontaktni točki pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena. V zahtevi so navedeni razlogi za zahtevo za ustanovitev skupine izvedencev, vključno z dovolj natančnim opisom sporne zadeve, in je pojasnjeno, kako ta zadeva pomeni kršitev posebnih določb tega poglavja.

2. Razen če je v tem členu določeno drugače, se smiselno uporabljajo členi 38.6, 38.10, 38.13, člen 38.14(1), člena 38.15, 38.19, člen 38.20(2), in členi 38.21, 38.22, 38.24, 38.32, 38.33, 38.34 in 38.35 ter poslovnik iz Priloge 38-A in kodeks ravnanja iz Priloge 38-B.

3. Pododbor na svojem prvem sestanku Skupnemu odboru priporoči imenovanje najmanj 15 posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni sodelovati v skupini izvedencev. Skupni odbor na podlagi tega priporočila najpozneje eno leto po začetku veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam takih posameznikov. Seznam je sestavljen iz treh podseznamov:

(a) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov pogodbenice EU;

- (b) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Čila, in
- (c) enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in ki opravljajo funkcijo predsednika skupine izvedencev.
4. Na vsakem podseznamu je najmanj pet posameznikov. Skupni odbor zagotovi, da se seznam posodablja in da je na njem navedeno najmanjše število posameznikov.
5. Posamezniki iz odstavka 3 morajo imeti strokovno znanje ali izkušnje na področju delovnega ali okoljskega prava, vprašanj, obravnavanih v tem poglavju, ali reševanja sporov, ki izhajajo iz mednarodnih sporazumov. So neodvisni, delujejo kot posamezniki, ne sprejemajo navodil od nobene organizacije ali vlade v zvezi s spornimi vprašanji, niso povezani z vlado nobene od pogodbenic ter ravnaajo v skladu s kodeksom ravnanja iz Priloge 38-B.
6. Kadar je skupina izvedencev sestavljena v skladu s postopki iz člena 38.6(3), (4) in (6), se izvedenci izberejo z ustreznih podseznamov iz odstavka 3 tega člena.

7. Če se pogodbenici v petih dneh od datuma ustanovitve skupine izvedencev ne dogovorita drugače, so pristojnosti skupine naslednje:

„ob upoštevanju ustreznih določb poglavja 33 Naprednega okvirnega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani proučiti zadevo, navedeno v zahtevi za ustanovitev skupine izvedencev, ter v skladu s členom 33.23 navedenega sporazuma izdati poročilo s svojimi ugotovitvami in priporočili za rešitev zadeve“.

8. V zvezi z zadevami, povezanimi z večstranskimi sporazumi iz tega poglavja, bi morala skupina izvedencev pridobiti informacije od MOD ali ustreznih organov, ustanovljenih na podlagi teh sporazumov, vključno z vsemi ustreznimi razpoložljivimi smernicami za razlago, ugotovitvami ali odločitvami, ki so jih sprejeli MOD in ti organi. Vse take informacije se zagotovijo obema pogodbenicama, da predložita pripombe.

9. Skupina izvedencev razlaga določbe tega poglavja v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, vključno s tistimi iz Dunajske konvencije o pravu mednarodnih pogodb.

10. Skupina izvedencev pogodbenicama predloži vmesno in končno poročilo, v katerem navede ugotovljena dejstva, uporabo ustreznih določb ter utemeljitev vseh ugotovitev, sklepov in priporočil, ki jih je pripravila.

11. Skupina izvedencev pogodbenicama predloži vmesno poročilo v 100 dneh od datuma ustanovitve skupine izvedencev. Če skupina izvedencev meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik skupine izvedencev o tem uradno pisno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava skupina izvedencev predložiti vmesno poročilo. Rok iz tega odstavka lahko pogodbenici sporazumno spremenita.
12. Pogodbenica lahko skupini izvedencev predloži utemeljeno zahtevo za pregled določenih vidikov vmesnega poročila v 25 dneh od datuma predložitve vmesnega poročila. Pogodbenica lahko predloži pripombe na zahtevo druge pogodbenice v 15 dneh od predložitve zahteve.
13. Skupina izvedencev po preučitvi zahteve in pripomb pripravi končno poročilo. Če v roku iz odstavka 12 ni prejeta nobena zahteva za pregled določenih vidikov vmesnega poročila, postane vmesno poročilo končno poročilo skupine izvedencev.
14. Skupina izvedencev predloži pogodbenicama končno poročilo v 175 dneh od datuma ustanovitve te skupine. Če skupina izvedencev meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik skupine izvedencev o tem uradno pisno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava skupina izvedencev predložiti končno poročilo. Rok iz tega odstavka lahko pogodbenici sporazumno spremenita.
15. Končno poročilo vključuje razpravo o vseh pisnih zahtevah pogodbenic glede vmesnega poročila in jasno obravnava morebitne pripombe, ki sta jih predložili pogodbenici.

16. Pogodbenici objavita končno poročilo v 15 dneh po tem, ko ga predloži skupina izvedencev.
17. Če skupina izvedencev v končnem poročilu ugotovi, da pogodbenica ni izpolnila svojih obveznosti iz tega poglavja, pogodbenici razpravljata o ustreznih ukrepih, ki jih je treba izvesti ob upoštevanju poročila in priporočil skupine izvedencev. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, obvesti svojo domačo posvetovalno skupino iz člena 40.6 in drugo pogodbenico o svojih odločitvah glede vseh dejavnosti ali ukrepov, ki jih je treba izvesti, najpozneje tri mesece po objavi poročila.
18. Pododbor spremlja nadaljnje ukrepe na podlagi končnega poročila in priporočil skupine izvedencev. Domači posvetovalni skupini iz člena 40.6 lahko opažanja v zvezi s tem predložita pododboru.

ČLEN 33.23

Pregled

1. Da bi pogodbenici izboljšali uresničevanje ciljev tega poglavja, na sestankih pododbora razpravljata o njegovem učinkovitem izvajanju, pri čemer med drugim upoštevata glavni razvoj politike v vsaki pogodbenici in razvoj mednarodnih sporazumov.

2. Pogodbenica lahko ob upoštevanju izida takih razprav kadar koli po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma zahteva pregled tega poglavja. V ta namen lahko pododbor pogodbenicama priporoči spremembe ustreznih določb tega poglavja v skladu s postopkom sprememb iz člena 41.6(1).

POGLAVJE 34

TRGOVINA IN ENAKOST SPOLOV

ČLEN 34.1

Ozadje in cilji

1. Pogodbenici se strinjata glede pomena vključevanja vidika spolov v spodbujanje vključujoče gospodarske rasti in glede ključne vloge, ki jo v zvezi s tem lahko imajo politike, ki upoštevajo vidik spola. To vključuje odpravljanje ovir za udeležbo žensk v gospodarstvu in mednarodni trgovini, vključno z izboljšanjem enakih možnosti dostopa do delovnih funkcij in sektorjev za moške in ženske na trgu dela.

2. Pogodbenici priznavata, da sta mednarodna trgovina in naložbe gonilo gospodarske rasti, ter priznavata tudi pomemben prispevek žensk h gospodarski rasti z njihovo udeležbo v gospodarskih dejavnostih, vključno s podjetništvom in mednarodno trgovino.

3. Pogodbenici priznavata, da lahko udeležba žensk v mednarodni trgovini prispeva k pospeševanju njihovega ekonomskega opolnomočenja in ekonomske neodvisnosti. Poleg tega dostop žensk do gospodarskih virov in njihovo lastništvo prispevata k trajnostni in vključujoči gospodarski rasti, blaginji, konkurenčnosti in dobrobiti družbe. Skladno s tem pogodbenici poudarjata svojo namero, da bosta ta del tega sporazum izvajali na način, ki spodbuja in krepi enakost žensk in moških.
4. Pogodbenici opozarjata na agendo Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in njene cilje, ki se nanašajo na trgovino in enakost spolov, zlasti na cilj 5: „doseči enakost spolov ter krepiti vlogo vseh žensk in deklet“.
5. Pogodbenici opozarjata na cilje skupne izjave o trgovini in ekonomskem opolnomočenju žensk z zasedanja ministrske konference STO decembra 2017 v Buenos Airesu.
6. Pogodbenici opozarjata na svoje zaveze glede vključevanja načela enakosti spolov in opolnomočenja žensk in deklet ter spoštovanja demokratičnih načel ter človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot je določeno v Splošni deklaraciji človekovih pravic in drugih ustreznih mednarodnih instrumentih o človekovih pravicah, povezanih z enakostjo spolov, katerih pogodbenici sta.

7. Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje zaveze iz Pekinške deklaracije in izhodišč za ukrepanje, sprejetih na četrti svetovni konferenci o ženskah, ki je potekala od 4. do 15. septembra 1995 v Pekingu, pri čemer upoštevata zlasti cilje in določbe v zvezi z enakim dostopom žensk do virov, zaposlovanja, trgov in trgovine.
8. Pogodbenici ponovno potrjujeta pomen vključujočih trgovinskih politik, ki prispevajo k spodbujanju enakih pravic, obravnave in možnosti moških in žensk ter k odpravi vseh oblik diskriminacije žensk.
9. Pogodbenici poudarjata vlogo zasebnega sektorja pri spodbujanju enakosti spolov z izvajanjem politik nediskriminacije in raznolikosti pri poslovanju podjetij v skladu z mednarodnimi smernicami in standardi, ki jih pogodbenici potrjujeta ali podpirata.
10. Pogodbenici si prizadevata:
- (a) krepiti svoje trgovinske odnose, sodelovanje in dialog na načine, ki spodbujajo enake možnosti in obravnavo žensk in moških kot delavcev, proizvajalcev, trgovcev ali potrošnikov, v skladu s svojimi mednarodnimi obveznostmi;
 - (b) olajšati sodelovanje in dialog z namenom izboljšanja zmogljivosti, pogojev in dostopa žensk do priložnosti, ki jih ustvarja trgovina;
 - (c) dodatno izboljšati svoje zmogljivosti za obravnavanje vprašanj enakosti spolov, povezanih s trgovino, tudi z izmenjavo informacij in najboljših praks.

ČLEN 34.2

Večstranski sporazumi

1. Vsaka pogodbenica ponovno potrjuje svojo zavezanost učinkovitemu izvajanju obveznosti iz Konvencije o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, ki jo je Generalna skupščina ZN sprejela 18. decembra 1979, pri čemer se zlasti poudarjajo določbe v zvezi z odpravo diskriminacije žensk v gospodarskem življenju in na področju zaposlovanja.
2. Pogodbenici opozarjata na svoje obveznosti iz člena 33.16 tega dela tega sporazuma v zvezi s konvencijami MOD, povezanimi z enakostjo spolov in odpravo diskriminacije pri zaposlovanju in poklicih, ki so jih ratificirale države članice in Čile.
3. Vsaka pogodbenica ponovno potrjuje svojo zavezo, da bo učinkovito izvajala svoje obveznosti iz drugih večstranskih sporazumov, katerih pogodbenica je in ki obravnavajo enakost spolov ali pravice žensk.

ČLEN 34.3

Splošne določbe

1. Pogodbenici priznavata pravico vsake pogodbenice, da določi svoj obseg in jamstva glede enakih možnosti za moške in ženske ter sprejme ali ustrezno spremeni svoje ustrezne zakone in politike v skladu s svojimi obveznostmi iz mednarodnih sporazumov iz člena 34.2.

2. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti, da njeni ustrezni zakoni in politike zagotavljajo in spodbujajo enake pravice, obravnavo in možnosti za moške in ženske v skladu z njenimi mednarodnimi obveznostmi. Vsaka pogodbenica si prizadeva za izboljšanje teh zakonov in politik.
3. Vsaka pogodbenica si prizadeva za zbiranje podatkov, razčlenjenih po spolu, povezanih s trgovino in spolom, da bi bolje razumela različne vplive instrumentov trgovinske politike na ženske in moške kot delavce, proizvajalce, trgovce ali potrošnike.
4. Vsaka pogodbenica na svojem ozemlju spodbuja ozaveščanje javnosti o svojih zakonih in politikah, povezanih z enakostjo spolov, vključno z njihovim vplivom na vključujočo gospodarsko rast in trgovinsko politiko ter pomembnostjo zanju.
5. Vsaka pogodbenica pri oblikovanju, izvajanju in pregledu ukrepov na področjih, ki jih zajema ta del tega sporazuma, po potrebi upošteva cilj enakosti moških in žensk.
6. Vsaka pogodbenica spodbuja trgovino in naložbe s spodbujanjem enakih možnosti ter udeležbe žensk in moških v gospodarstvu in mednarodni trgovini. To med drugim vključuje ukrepe, katerih cilj je: postopna odprava vseh vrst diskriminacije na podlagi spola; spodbujanje načela enakega plačila za delo enake vrednosti za odpravo razlik v plačilu med spoloma ter omogočanje nediskriminacije žensk pri zaposlovanju in opravljanju poklica, tudi zaradi nosečnosti in materinstva.

7. Pogodbenica zaradi spodbujanja trgovine ali naložb ne sme oslabiti ali zmanjšati zaščite, ki jo zagotavlja njena ustrezna zakonodaja, namenjena zagotavljanju enakosti spolov ali enakih možnosti za ženske in moške.

8. Pogodbenica ne opusti svojih zakonov, namenjenih zagotavljanju enakosti spolov ali enakih možnosti za ženske in moške, ali drugače odstopa od njih ter ne predlaga njihove opustitve ali odstopa od njih na način, ki bi oslabil ali zmanjšal zaščito, ki jo zagotavljajo ti zakoni, da bi tako spodbujala trgovino ali naložbe.

9. Pogodbenica je s trajnim ali ponavljajočim se ukrepanjem ali neukrepanjem uspešna pri učinkovitem izvajanju zaščite, ki jo zagotavljajo njeni zakoni, namenjeni zagotavljanju enakosti spolov ali enakih možnosti za ženske in moške na način, ki vpliva na trgovino ali naložbe.

ČLEN 34.4

Dejavnosti sodelovanja

1. Pogodbenici priznavata koristi izmenjave izkušenj pri oblikovanju, izvajanju, spremljanju in krepitvi trgovinskih vidikov ukrepov za enakost spolov.

2. Pogodbenici v skladu z odstavkom 1 izvajata dejavnosti sodelovanja, namenjene izboljšanju zmogljivosti in pogojev za ženske, vključno z delavkami, poslovnimi ženskami in podjetnicami, da bi dostopale do priložnosti, ki jih ustvarja ta del tega sporazum, in jih v celoti izkoristile.

3. Dejavnosti sodelovanja se izvajajo v zvezi z vprašanji in temami, o katerih se dogovorita pogodbenici.

4. Dejavnosti sodelovanja se lahko razvijajo in izvajajo ob sodelovanju Združenih narodov, STO, MOD, OECD in drugih mednarodnih organizacij ter tretjih držav, podjetij, organizacij delodajalcev in delavcev, izobraževalnih in raziskovalnih organizacij ter po potrebi drugih nevladnih organizacij.

5. Področja sodelovanja lahko vključujejo izmenjavo izkušenj in najboljših praks v zvezi s politikami in programi za spodbujanje večje udeležbe žensk v mednarodni trgovini ter s trgovino povezanimi vidiki:

- (a) spodbujanja finančne vključenosti in izobraževanja žensk ter dostopa do financiranja in finančne pomoči;
- (b) pospeševanja vodilnega položaja žensk in razvoja mrež žensk;
- (c) spodbujanja polne udeležbe žensk v gospodarstvu s spodbujanjem njihove udeležbe, vodilnega položaja in izobraževanja, zlasti na področjih, na katerih so premalo zastopane, kot so znanost, tehnologija, inženirstvo, matematika, pa tudi inovacije in poslovanje;
- (d) spodbujanja enakosti spolov v podjetjih;
- (e) sodelovanja žensk na položajih odločanja v javnem in zasebnem sektorju;

- (f) javnih in zasebnih pobud, namenjenih spodbujanju ženskega podjetništva, vključno z vključevanjem žensk v formalni sektor gospodarstva, povečanjem konkurenčnosti podjetij, ki jih vodijo ženske, da se jim omogoči udeležba in konkurenčnost v lokalnih, regionalnih in globalnih vrednostnih verigah, ter dejavnostmi za spodbujanje internacionalizacije malih in srednjih podjetij, ki jih vodijo ženske;
- (g) politik in programov za izboljšanje digitalnih spretnosti žensk ter dostopa do spletnih poslovnih orodij in platform za e-trgovanje;
- (h) pospeševanja politik in programov na področju oskrbe ter ukrepov za usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja z vidika spola;
- (i) raziskovanja povezave med večjo udeležbo žensk v mednarodni trgovini in zmanjšanjem razlik v plačilu med spoloma;
- (j) razvoja analize trgovinskih politik na podlagi spola, vključno z oblikovanjem, izvajanjem in spremljanjem njihovih učinkov;
- (k) zbiranja podatkov, razčlenjenih po spolu, uporabe kazalnikov, metodologij spremljanja in vrednotenja ter analize statističnih podatkov, povezanih s trgovino, z vidika spola;
- (l) raziskovanja povezav med udeležbo žensk v mednarodni trgovini ter področji, kot so dostojno delo, poklicna segregacija in delovni pogoji žensk, vključno z varnostjo in zdravjem pri delu nosečih delavk in delavk, ki so pred kratkim rodile, v skladu s členom 33.18, pododstavek (f);

- (m) politik in programov za preprečevanje različnega gospodarskega vpliva, ki ga imajo krize in izredne razmere na ženske in moške, njegovo blažitev in odzivanje nanj ter
- (n) drugih vprašanj, o katerih se dogovorita pogodbenici.

6. Pogodbenici skupaj določita prednostne naloge za dejavnosti sodelovanja na podlagi področij skupnega interesa in razpoložljivih sredstev.

7. Sodelovanje, tudi na področjih iz odstavka 5, se lahko izvaja v živo ali s tehnološkimi sredstvi, ki so pogodbenicama na voljo, in sicer z dejavnostmi, kot so: delavnice, seminarji, konference, programi in projekti sodelovanja; izmenjava izkušenj ter izmenjava najboljših praks na področju politik in postopkov ter izmenjava izvedencev.

8. Pogodbenici prek Pododbora za trgovino in trajnostni razvoj, ustanovljenega v skladu s členom 8.8(1), spodbujata prizadevanja organov, ustanovljenih s tem delom tega sporazumom, da v svoje delo vključijo vprašanja, premisleke in dejavnosti, povezane s spolom.

9. Pogodbenici spodbujata vključujočo udeležbo žensk pri izvajanju dejavnosti sodelovanja, vzpostavljenih v skladu s tem členom, če je to primerno.

ČLEN 34.5

Institucionalne ureditve

1. Pododbor za trgovino in trajnostni razvoj, ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), je odgovoren za izvajanje tega poglavja. Za to poglavje se smiselno uporablja člen 33.19¹.
2. Pri sodelovanju s civilno družbo v domačih posvetovalnih skupinah, ustanovljenih ali imenovanih v skladu s členom 40.6, ter v forumu civilne družbe, organiziranem v skladu s členom 40.7, pogodbenici spodbujata sodelovanje organizacij, ki spodbujajo enakost moških in žensk.

ČLEN 34.6

Reševanje sporov

Za to poglavje se smiselno uporabljajo členi 33.20, 33.21 in 33.22².

¹ Pojasniti je treba, da se vsako sklicevanje na poglavje 33 ali na okoljska in delovna vprašanja ali zadeve v tem členu razume kot sklicevanje na to poglavje ali na vprašanja ali zadeve v zvezi s spolom, kot je ustrezno.

² Pojasniti je treba, da se vsak sklic na poglavje 33 ali na okoljska in delovna vprašanja, zadeve ali zakone v teh členih razume kot sklicevanje na to poglavje ali na vprašanja, zadeve ali zakone v zvezi s spolom, ki se nanašajo na ta vprašanja ali zadeve, kot je ustrezno.

ČLEN 34.7

Pregled

1. Pogodbenici se strinjata, da je pomembno, da skupaj ali posamezno v okviru svojih postopkov in institucij ter institucij, ustanovljenih v skladu s tem delom tega sporazuma, spremljata in ocenjujeta vpliv izvajanja tega dela tega sporazuma na enakost moških in žensk ter priložnosti, ki se ženskam zagotovijo v zvezi s trgovino.
2. Pogodbenici lahko to poglavje pregledata glede na izkušnje, pridobljene pri njegovem izvajanju, in po potrebi predlagata, kako bi ga lahko okrepili.

POGLAVJE 35

PREGLEDNOST

ČLEN 35.1

Cilj

1. Pogodbenici si ob priznavanju vpliva, ki ga imata lahko njuni regulativni okolji na trgovino in naložbe med njima, prizadevata za zagotavljanje predvidljivega regulativnega okolja in učinkovitih postopkov za gospodarske subjekte, zlasti mala in srednja podjetja.

2. Pogodbenici ponovno potrjujeta svoje zaveze v okviru Sporazuma STO, v tem poglavju pa nadgrajujeta te zaveze in določata nadaljnje ureditve za preglednost.

ČLEN 35.2

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

- (a) „upravna odločitev“ pomeni odločbo, sklep ali ukrep s pravnim učinkom, ki se v posameznem primeru nanaša na določeno osebo, blago ali storitev, zajema pa tudi nesprejetje upravne odločitve, kot je določeno v pravu pogodbenice, ter
- (b) „upravna odločba za splošno uporabo“ pomeni upravno odločbo ali razlago, ki se uporablja za vse osebe in dejanske primere, ki na splošno spadajo na področje uporabe te upravne odločbe ali razlage, pri čemer določa normo ravnanja, vendar ne vključuje:
 - (i) ugotovitve ali odločbe, izdane v okviru upravnega ali parasodnega postopka, ki se uporablja za določeno osebo, izdelek ali storitev druge pogodbenice v določeni zadevi, ali
 - (ii) odločbe, s katero se odloči o določenem ravnanju ali praksi;

ČLEN 35.3

Objava

1. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se njeni zakoni, drugi predpisi, postopki, upravne odločbe za splošno uporabo in sodne odločbe v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem delu tega sporazumu, takoj objavijo v uradno določenem mediju in, kadar je to izvedljivo, v elektronski obliki, ali so drugače razpoložljivi na način, ki vsakomur omogoča, da se z njimi seznani.
2. Vsaka pogodbenica obrazloži cilj in utemeljitev svojih zakonov, predpisov, postopkov, upravnih odločb za splošno uporabo in sodnih odločitev v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem delu tega sporazuma.
3. Vsaka pogodbenica zagotovi razumen rok med datumom objave in datumom začetka veljavnosti zakonov in drugih predpisov v zvezi s katero koli zadevo, ki je zajeta v tem delu tega sporazuma, razen kadar to ni mogoče zaradi nujnosti. Ta odstavek se ne uporablja za upravne odločbe za splošno uporabo in sodne odločbe.

ČLEN 35.4

Poizvedbe in zagotavljanje informacij

1. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani ustrezne mehanizme za odzivanje na poizvedbe oseb glede katerih koli zakonov ali drugih predpisov v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem delu tega sporazumu.
2. Druga pogodbenica na zahtevo pogodbenice nemudoma zagotovi informacije in odgovori na poizvedbe v zvezi s katerimi koli veljavnimi ali načrtovanimi zakoni ali drugimi predpisi, povezanimi s katero koli zadevo, zajeto v tem delu tega sporazuma, razen če je v okviru drugega poglavja tega dela tega sporazuma vzpostavljen poseben mehanizem.

ČLEN 35.5

Upravni postopki

1. Vsaka pogodbenica objektivno, nepristransko in razumno izvršuje vse zakone, druge predpise, postopke in upravne odločbe za splošno uporabo v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem delu tega sporazumu.

2. Če se upravni postopki v zvezi z določenimi osebami, blagom ali storitvami druge pogodbenice začnejo v zvezi z uporabo zakonov, drugih predpisov, postopkov ali upravnih odločb za splošno uporabo iz odstavka 1, vsaka pogodbenica:

- (a) poizkuša osebe, ki jih upravni postopek neposredno zadeva, v razumnem roku in v skladu s svojimi zakoni in drugimi predpisi obvestiti o začetku postopka, vključno z opisom narave postopka, poročilom pravnega organa, v okviru katerega se postopek začne, ter splošnim opisom kakršnega koli zadevnega vprašanja, in
- (b) takim osebam zagotovi razumno priložnost, da predložijo dejstva in argumente, s katerimi podprejo svoja stališča pred kakršno koli končno upravno odločitvijo, če to dovoljujejo čas, narava postopka in javni interes.

ČLEN 35.6

Pregled in pritožba

1. Vsaka pogodbenica ustanovi ali ohrani splošna, arbitražna ali upravna sodišča ali postopke za namene takojšnjega pregleda in, če je to upravičeno, popravkov upravnih odločitev v zvezi s katero koli zadevo, zajeto v tem delu tega sporazuma.

2. Vsaka pogodbenica zagotovi, da njena splošna, arbitražna ali upravna sodišča nediskriminatorno in nepristransko izvajajo postopke za pritožbo ali pregled. Ta sodišča so nepristranska in neodvisna od organa, pristojnega za upravno izvrševanje, in nimajo kakršnega koli interesa glede izida zadeve.

3. Kar zadeva sodišča ali postopke iz odstavka 1, vsaka pogodbenica zagotovi, da je stranem, ki nastopijo pred temi organi ali so udeležene v takih postopkih, zagotovljena:

- (a) razumna možnost, da podprejo ali zagovarjajo svoja stališča, in
- (b) odločitev na podlagi dokazov in predložitve evidenc ali, kadar to zahteva pravo pogodbenice, evidenc, ki jih pripravi pristojni organ.

4. Vsaka pogodbenica zagotovi, da odločitev iz odstavka 3, pododstavek (b), ob upoštevanju pritožbe ali nadaljnjega pregleda izvrši organ, pristojen za upravno izvrševanje, kot je določeno v njenih zakonih in drugih predpisih.

ČLEN 35.7

Razmerje do drugih poglavij

Določbe iz tega poglavja se uporabljajo poleg posebnih pravil iz drugih poglavij v tem delu tega sporazuma.

POGLAVJE 36

DOBRE REGULATIVNE PRAKSE

ČLEN 36.1

Področje uporabe

1. To poglavje se uporablja za regulativne ukrepe, ki jih sprejmejo ali uvedejo regulativni organi v zvezi s katero koli zadevo, ki jo zajema ta del tega sporazum.
2. To poglavje se ne uporablja za regulativne organe in regulativne ukrepe, prakse ali pristope držav članic.

ČLEN 36.2

Splošna načela

1. Pogodbenici priznavata pomen:
 - (a) uporabe dobrih regulativnih praks v procesu načrtovanja, oblikovanja, izdajanja, izvajanja, ocenjevanja in pregledovanja regulativnih ukrepov, da se dosežejo cilji domače politike, in

- (b) ohranjanja in krepite koristi iz tega dela tega sporazuma za olajšanje blagovne menjave in trgovine s storitvami ter povečanje naložb med pogodbenicama.
2. Vsaka pogodbenica lahko svobodno določi svoj pristop k dobrim regulativnim praksam na podlagi tega dela tega sporazuma, in sicer na način, ki je skladen z njenim pravnim okvirom, prakso in temeljnimi načeli, tudi s previdnostnim načelom, na katerih temelji njen regulativni sistem.
3. Nobena določba tega poglavja se ne razlaga tako, da od pogodbenice zahteva, da:
- (a) odstopa od domačih postopkov za pripravo in sprejetje regulativnih ukrepov;
 - (b) sprejme ukrepe, ki bi ogrozili ali ovirali pravočasno sprejetje regulativnih ukrepov za doseganje ciljev njene javne politike, ali
 - (c) doseže kakršen koli specifičen regulativen rezultat.

ČLEN 36.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju:

(a) „regulativni organ“ pomeni:

- (i) v primeru pogodbenice EU: Evropska komisija in
- (ii) v primeru Čila: kateri koli regulativni organ izvršilne veje oblasti ter

(b) „regulativni ukrepi“ pomeni:

- (i) v primeru pogodbenice EU:
 - (A) uredbe in direktive, kakor so določene v členu 288 Pogodbe o delovanju Evropske unije, ter
 - (B) delegirane in izvedbene akte, kakor so določeni v členu 290 oziroma členu 291 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ter
- (ii) za Čile: zakone in odloke za splošno uporabo, ki jih sprejmejo regulativni organi in katerih upoštevanje je obvezno¹.

¹ V skladu z odstavkom II.1 predsedniškega navodila št. 3 iz leta 2019 in njegovimi spremembami.

ČLEN 36.4

Notranje usklajevanje regulativnega razvoja

Vsaka pogodbenica za pripravo, ocenjevanje in pregled regulativnih ukrepov ohranja notranje postopke ali mehanizme za usklajevanje ali pregled. Namen takih postopkov ali mehanizmov bi moral biti med drugim:

- (a) spodbujanje dobrih regulativnih praks, vključno s tistimi iz tega poglavja;
- (b) ugotavljanje in preprečevanje nepotrebnega podvajanja ter neskladnih zahtev regulativnih ukrepov pogodbenice;
- (c) zagotavljanje skladnosti z mednarodnimi trgovinskimi obveznostmi pogodbenice ter
- (d) spodbujanje upoštevanja vpliva regulativnih ukrepov, ki se pripravljajo, vključno z vplivom na mala in srednja podjetja.

ČLEN 36.5

Preglednost regulativnih postopkov in mehanizmov

Vsaka pogodbenica v skladu s svojimi pravili in postopki objavi opis postopkov in mehanizmov, ki jih njen regulativni organ uporablja za pripravo, oceno ali pregled regulativnih ukrepov. Ti opisi se nanašajo na zadevne smernice, pravila ali postopke, vključno s tistimi glede omogočanja javnosti, da predloži pripombe.

ČLEN 36.6

Zgodnje obveščanje o načrtovanih regulativnih ukrepih

1. Vsaka pogodbenica si prizadeva vsako leto v skladu s svojimi pravili in postopki objaviti informacije o načrtovanih večjih¹ regulativnih ukrepih.
2. V zvezi z vsakim večjim regulativnim ukrepom iz odstavka 1 si vsaka pogodbenica prizadeva pravočasno objaviti:
 - (a) kratek opis področja uporabe in ciljev in
 - (b) če je na voljo, predvideni čas za njegovo sprejetje, po potrebi vključno z možnostmi za javna posvetovanja.

¹ Regulativni organ vsake pogodbenice lahko za namene njenih obveznosti iz tega poglavja določi, kaj pomeni večji regulativni ukrep.

ČLEN 36.7

Javna posvetovanja

1. Pri pripravi večjega regulativnega ukrepa vsaka pogodbenica po potrebi v skladu s svojimi pravili in postopki:
 - (a) objavi osnutek regulativnega ukrepa ali posvetovalne dokumente, ki zagotavljajo dovolj podrobnosti o regulativnem ukrepu v pripravi, da lahko vsakdo¹ oceni, ali in kako bi lahko ukrep znatno vplival na njegove interese;
 - (b) vsem osebam nediskriminatorno zagotovi razumne možnosti za predložitev pripomb in
 - (c) prouči prejete pripombe.
2. Regulativni organ vsake pogodbenice si prizadeva uporabljati elektronska komunikacijska sredstva ter si prizadevati za vzdrževanje posebnega elektronskega portala za zagotavljanje informacij in sprejemanje pripomb v zvezi z javnimi posvetovanji.
3. Regulativni organ vsake pogodbenice si prizadeva objaviti povzetek rezultatov posvetovanj ali kakršnih koli prejetih pripomb, razen kadar to onemogoča varstvo zaupnih informacij ali nerazkrivanje osebnih podatkov ali neobjavljanje neprimernih vsebin.

¹ Pojasniti je treba, da ta odstavek pogodbenici ne preprečuje ciljno usmerjenih posvetovanj z zainteresiranimi osebami pod pogoji, določenimi v njenih pravilih in postopkih.

ČLEN 36.8

Ocena učinka

1. Vsaka pogodbenica spodbuja svoj regulativni organ, naj pri pripravi večjih regulativnih ukrepov v skladu z veljavnimi pravili in postopki izvaja oceno učinka.
2. Regulativni organ vsake pogodbenice pri izvajanju ocene učinka spodbuja postopke in mehanizme, ki upoštevajo naslednje dejavnike:
 - (a) potrebo po regulativnem ukrepu, vključno z naravo in pomenom težave, ki jo ima regulativni ukrep namen obravnavati;
 - (b) izvedljive in ustrezne regulativne ali neregulativne druge možnosti, če obstajajo, ki bi dosegle cilj javne politike pogodbenice, vključno z možnostjo neregulacije;
 - (c) kolikor je to mogoče in ustrezno, morebitni socialni, gospodarski in okoljski učinek teh možnosti, tudi na mednarodno trgovino ter mala in srednja podjetja, in
 - (d) kako se obravnavane možnosti nanašajo na morebitne zadevne mednarodne standarde, vključno z razlogom za kakršno koli odstopanje, če je ustrezno.

3. V zvezi s kakršno koli oceno učinka regulativnega ukrepa, ki jo je regulativni organ izvedel, zadevni regulativni organ pripravi končno poročilo, v katerem podrobno opiše dejavnike, ki jih je upošteval pri oceni, in povzame zadevne ugotovitve. Tako poročilo se objavi, ko se objavi zadevni regulativni ukrep.

ČLEN 36.9

Retrospektivna ocena

Pogodbenici priznavata pozitiven prispevek rednih retrospektivnih ocen obstoječih veljavnih regulativnih ukrepov k zmanjšanju nepotrebnega regulativnega bremena, tudi za mala in srednja podjetja, ter k učinkovitejšemu doseganju ciljev javne politike. Pogodbenici si prizadevata spodbujati uporabo rednih retrospektivnih ocen v svojih regulativnih sistemih.

ČLEN 36.10

Register regulativnih ukrepov

Vsaka pogodbenica zagotovi, da se veljavni regulativni ukrepi objavijo v imenovanem registru, ki opredeljuje regulativne ukrepe po temah ter je objavljen na enotnem in prosto dostopnem spletnem mestu. Spletno mesto bi moralo omogočati iskanje regulativnih ukrepov po sklicih ali besedah. Vsaka pogodbenica redno posodablja svoj register.

ČLEN 36.11

Sodelovanje in izmenjava informacij

Pogodbenici lahko sodelujeta, da bi olajšali izvajanje tega poglavja. To sodelovanje lahko vključuje organizacijo vseh ustreznih dejavnosti za krepitev sodelovanja med njunimi regulativnimi organi in izmenjavo informacij o regulativnih praksah iz tega poglavja.

ČLEN 36.12

Kontaktne točke

Vsaka pogodbenica v enem mesecu po začetku veljavnosti tega sporazuma določi kontaktno točko za lažjo izmenjavo informacij med pogodbenicama.

ČLEN 36.13

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za to poglavje.

POGLAVJE 37

MALA IN SREDNJA PODJETJA

ČLEN 37.1

Cilji

Pogodbenici priznavata pomen malih in srednjih podjetij (v nadaljnjem besedilu: MSP) v svojih dvostranskih trgovinskih in naložbenih odnosih ter potrjujeta svojo zavezo povečanju zmožnosti MSP, da izkoristijo ugodnosti iz tega dela tega sporazuma.

ČLEN 37.2

Izmenjava informacij

1. Vsaka pogodbenica vzpostavi ali ohrani javno dostopno spletišče, namenjeno MSP, ki vsebuje informacije v zvezi s tem delom tega sporazumom, vključno s:

(a) s povzetkom tega dela tega sporazuma, in

(b) z informacijami, namenjenimi MSP, ki vsebujejo:

- (i) opis določb tega dela tega sporazuma, za katere pogodbenici menita, da so pomembne za MSP obeh pogodbenic, in
- (ii) kakršne koli dodatne informacije, za katere pogodbenica meni, da bi koristile MSP, ki želijo izkoristiti možnosti, ki jih ponuja ta del tega sporazum.

2. Vsaka pogodbenica na spletišče iz odstavka 1 doda internetno povezavo do:

- (a) besedila tega dela tega sporazuma, vključno z njegovimi prilogami in dodatki, zlasti tarifnimi seznamami in pravili o poreklu za določen izdelek;
- (b) enakovrednega spletišča druge pogodbenice in
- (c) spletišč svojih organov, za katera pogodbenica meni, da zagotavljajo koristne informacije za osebe, ki želijo trgovati in poslovati v pogodbenici.

3. Vsaka pogodbenica na spletišče iz odstavka 1 vključi internetno povezavo do spletišč svojih organov z informacijami, ki vključujejo:

- (a) carinske predpise in postopke za uvoz, izvoz in tranzit ter ustrezne obrazce, dokumente in druge potrebne informacije;

- (b) predpise in postopke v zvezi s pravicami intelektualne lastnine, tudi geografskimi označbami;
- (c) tehnične predpise, po potrebi vključno z obveznimi postopki ugotavljanja skladnosti in povezavami do seznamov organov za ugotavljanje skladnosti, kadar je obvezno ugotavljanje skladnosti s strani tretjih oseb, kot je določeno v poglavju 16;
- (d) sanitarne in fitosanitarne ukrepe v zvezi z uvozom in izvozom, kot je določeno v poglavju 13;
- (e) pravila o javnih naročilih, podatkovno zbirko z obvestili o javnih naročilih in drugimi ustreznimi določbami, kot je določeno v poglavju 28;
- (f) postopke registracije podjetja, in
- (g) druge informacije, za katere pogodbenica meni, da bi lahko pomagale MSP.

4. Vsaka pogodbenica na spletišče iz odstavka 1 doda internetno povezavo do podatkovne zbirke, ki omogoča elektronsko iskanje po oznaki harmoniziranega sistema in ki vključuje naslednje informacije v zvezi z dostopom do njenega trga:

- (a) stopnje carin in kvot, vključno s stopnjo po načelu države z največjimi ugodnostmi carinske stopnje, stopnje, ki zadevajo države, ki nimajo največjih ugodnosti, ter preferencialne stopnje in tarifne kvote;

- (b) trošarine;
- (c) davki (kot je davek na dodano vrednost);
- (d) carine ali druge pristojbine, vključno z drugimi pristojbinami za določene izdelke;
- (e) pravila o poreklu, kot so določena v poglavju 10;
- (f) povračilo carine, odlog ali druge vrste olajšav, ki zmanjšujejo, vračajo ali oproščajo carino;
- (g) merila za določitev carinske vrednosti blaga;
- (h) drugi tarifni ukrepi;
- (i) informacije, potrebne za uvozne postopke, in
- (j) informacije, povezane z netarifnimi ukrepi ali predpisi.

5. Vsaka pogodbenica redno ali na zahtevo druge pogodbenice posodobi informacije in povezave iz odstavkov 1 do 4, ki jih vzdržuje na svojem spletišču, da zagotovi njihovo posodobljenost in točnost.

6. Vsaka pogodbenica zagotovi, da se informacije iz tega člena predstavijo na način, ustrezen za uporabo s strani MSP. Vsaka pogodbenica si prizadeva, da so take informacije na voljo v angleščini.

7. Pogodbenica nobeni osebi iz pogodbenice ne zaračuna pristojbine za dostop do informacij, zagotovljenih v skladu z odstavki 1 do 4.

ČLEN 37.3

Kontaktne točke za MSP

1. Vsaka pogodbenica drugi pogodbenici sporoči svojo kontaktno točko za MSP, ki bo opravljala naloge iz tega člena. Vsaka pogodbenica drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o vseh spremembah podatkov teh kontaktnih točk.
2. Kontaktne točke za MSP:
 - (a) zagotovita, da se pri izvajanju tega dela tega sporazuma upoštevajo potrebe MSP, tako da lahko MSP iz obeh pogodbenic izkoristijo nove priložnosti iz tega dela tega sporazuma;
 - (b) zagotovita, da so informacije iz člena 37.2 posodobljene in upoštevne za MSP; vsaka pogodbenica lahko prek kontaktne točke za MSP predlaga dodatne informacije, ki bi jih druga pogodbenica lahko vključila v informacije, ki jih mora predložiti v skladu s členom 37.2;

- (c) proučita vsako zadevo, povezano z MSP, v zvezi z izvajanjem tega dela tega sporazuma, med drugim:
- (i) izmenjavo informacij za pomoč Skupnemu odboru pri njegovi nalogi, tj. spremljanju in izvajanju vidikov tega dela tega sporazuma, povezanih z MSP,
 - (ii) pomoč pododborom in drugim kontaktnim točkam, vzpostavljenim s tem delom tega sporazumom, pri obravnavanju zadev, povezanih z MSP;
- (d) o svojih dejavnostih redno skupaj ali posamično poročata Skupnemu odboru v proučitev, in
- (e) obravnavata vsa druga vprašanja, ki izhajajo iz tega dela tega sporazuma in so povezana z MSP, po dogovoru med pogodbenicama.
3. Kontaktni točki za MSP se sestajata po potrebi in opravljata svoje delo prek komunikacijskih kanalov, o katerih se dogovorita pogodbenici in ki lahko vključujejo elektronsko pošto, videokonference ali druga sredstva.
4. Kontaktni točki za MSP se lahko pri izvajanju svojih dejavnosti po potrebi poskušata povezati z izvedenci in zunanjimi organizacijami.

ČLEN 37.4

Neuporaba reševanja sporov

Poglavje 38 se ne uporablja za to poglavje.

POGLAVJE 38

REŠEVANJE SPOROV

ODDELEK A

CILJ IN PODROČJE UPORABE

ČLEN 38.1

Cilj

Cilj tega poglavja je vzpostavitev uspešnega in učinkovitega mehanizma za preprečevanje in reševanje kakršnih koli sporov med pogodbenicama glede razlage in uporabe tega dela tega sporazuma, da se doseže sporazumna rešitev.

ČLEN 38.2

Področje uporabe

To poglavje se uporablja za vse spore med pogodbenicama v zvezi z razlago in uporabo določb tega dela tega sporazuma (v nadaljnjem besedilu: zajete določbe), razen če je v tem delu tega sporazuma določeno drugače.

ČLEN 38.3

Opredelitev pojmov

V tem poglavju in prilogah 38-A in 38-B:

- (a) „pogodbenica pritožnica“ pomeni pogodbenico, ki zahteva ustanovitev senata v skladu s členom 38.5;
- (b) „mediator“ pomeni posameznika, ki je izbran kot mediator v skladu s členom 38.27;
- (c) „senat“ pomeni senat, ustanovljen v skladu s členom 38.6;

- (d) „član senata“ pomeni člana senata; in
- (e) „pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba“ pomeni pogodbenico, ki je domnevno kršila zajeto določbo.

ODDELEK B

POSVETOVANJA

ČLEN 38.4

Posvetovanja

1. Pogodbenici si prizadevata za rešitev kakršnega koli spora iz člena 38.2 z začetkom posvetovanj v dobri veri, da bi dosegli sporazumno rešitev.
2. Pogodbenica zahteva posvetovanja s pisno zahtevo, ki jo predloži drugi pogodbenici in v kateri opredeli sporni ukrep ter zajete določbe, ki se po njenem mnenju uporabljajo.

3. Pogodbenica, ki ji je bila predložena zahteva za posvetovanja, na zahtevo odgovori nemudoma, vendar najpozneje v desetih dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja. Posvetovanja se izvedejo v 30 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja in potekajo na ozemlju pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. Posvetovanja se štejejo za zaključena v 46 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja, razen če se pogodbenici dogovorita, da bosta nadaljevali posvetovanja.
4. Posvetovanja o nujnih zadevah, vključno s tistimi v zvezi s pokvarljivim ali sezonskim blagom ali storitvami, se opravijo v 15 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja. Posvetovanja se štejejo za zaključena v 23 dneh od datuma predložitve zahteve za posvetovanja, razen če se pogodbenici dogovorita, da bosta nadaljevali posvetovanja.
5. Med posvetovanji vsaka pogodbenica zagotovi zadostne informacije o dejstvih za izčrpno preučitev načinov, na katere bi sporni ukrep lahko vplival na uporabo tega dela tega sporazuma. Vsaka pogodbenica si prizadeva zagotoviti sodelovanje osebja svojih pristojnih vladnih organov z ustreznim strokovnim znanjem o zadevi, ki je predmet posvetovanj.
6. Posvetovanja ter zlasti vse informacije z oznako zaupnosti in stališča, ki jih pogodbenica izrazi med posvetovanji, so zaupni in ne posegajo v pravice vsake pogodbenice v nadaljnjih postopkih.

7. Če se pogodbenica, na katero je naslovljena zahteva za posvetovanja, nanjo ne odzove v 10 dneh od datuma njegove predložitve ali če se posvetovanja ne izvedejo v rokih iz odstavkov 3 ali 4, če se pogodbenici strinjata, da ne bosta izvedli posvetovanj, ali če so bila posvetovanja zaključena brez sporazumne rešitve, lahko pogodbenica, ki je zahtevala posvetovanja, uporabi člen 38.5.

ODDELEK C

POSTOPKI SENATA

ČLEN 38.5

Uvedba postopkov senata

1. Če pogodbenicama ne uspe rešiti zadeve s posvetovanji, kot so opredeljena v členu 38.4, lahko pogodbenica, ki je zahtevala posvetovanja, zahteva ustanovitev senata.
2. Zahteva za ustanovitev senata se v pisni obliki predloži drugi pogodbenici. Pogodbenica pritožnica v svoji zahtevi opredeli zadevni ukrep, navede zajete določbe, za katere meni, da se uporabljajo, in pojasni, kako ta ukrep pomeni kršitev zajetih določb na tak način, ki zadostuje za jasno predstavitev pravne podlage za pritožbo.

ČLEN 38.6

Ustanovitev senata

1. Senat sestavljajo trije člani.
2. Pogodbenici se v 14 dneh od datuma predložitve zahteve za ustanovitev senata pogodbenici, proti kateri je vložena pritožba, posvetujeta, da bi dosegli dogovor o sestavi senata.
3. Če se pogodbenici o sestavi senata ne dogovorita v roku iz odstavka 2 tega člena, vsaka pogodbenica v 10 dneh po izteku roka iz odstavka 2 tega člena imenuje člana senata s podseznama te pogodbenice, sestavljenega v skladu s členom 38.8(1). Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, ne imenuje člana senata s svojega podseznama v navedenem roku, sopredsednik Skupnega odbora pogodbenice pritožnice v petih dneh po datumu izteka navedenega roka z žrebom izbere člana senata s podseznama te pogodbenice. Sopredsednik Skupnega odbora pogodbenice pritožnice lahko prenese pooblastilo za tak izbor člana senata z žrebom.
4. Če se pogodbenici o predsedniku senata ne dogovorita v roku iz odstavka 2 tega člena, sopredsednik Skupnega odbora pogodbenice pritožnice v 10 dneh po datumu izteka navedenega roka z žrebom izbere predsednika senata s podseznama predsednikov, sestavljenega v skladu s pododstavkom (c) člena 38.8(1). Sopredsednik Skupnega odbora pogodbenice pritožnice lahko prenese pooblastilo za tak izbor predsednika senata.

5. Šteje se, da je senat ustanovljen 15 dni po datumu, ko trije izbrani člani senata uradno obvestijo pogodbenici o sprejetju imenovanja v skladu s Prilogo 38-A, razen če se pogodbenici dogovorita drugače. Vsaka pogodbenica takoj objavi datum ustanovitve senata.

6. Če kateri koli seznam iz člena 38.8 ni bil sestavljen ali ne vključuje dovolj imen ob predložitvi zahteve v skladu z odstavkom 3 ali 4 tega člena, se člani senata z žrebom izberejo med posamezniki, ki jih je uradno predlagala ena pogodbenica ali obe pogodbenici v skladu s Prilogo 38-A.

ČLEN 38.7

Izbira razsodišča

1. V primeru spora glede določenega ukrepa, ki domnevno krši obveznost iz tega dela tega sporazuma in enakovredno obveznost iz drugega mednarodnega sporazuma, katerih pogodbenici sta obe pogodbenici, vključno s Sporazumom o STO, razsodišče za rešitev spora izbere pogodbenica, ki želi kršitev odpraviti.

2. Ko pogodbenica izbere razsodišče in začne postopke za reševanje sporov v okviru tega oddelka ali drugega mednarodnega sporazuma, v zvezi z določenim ukrepom iz odstavka 1 ne začne postopkov za reševanje sporov v okviru nobenega drugega mednarodnega sporazuma ali tega oddelka, razen če prvo izbrano razsodišče iz postopkovnih ali jurisdikcijskih razlogov ne more odločiti o zadevi.

3. V tem členu:

- (a) se šteje, da se postopki za reševanje sporov v okviru tega oddelka začnejo, ko ena od pogodbenic vloži zahtevo za ustanovitev senata v skladu s členom 38.5;
- (b) se šteje, da se postopki za reševanje sporov na podlagi Sporazuma STO začnejo, ko pogodbenica vloži zahtevo za ustanovitev senata v skladu s členom 6 Dogovora o pravilih in postopkih za reševanje sporov iz Priloge 2 k Sporazumu STO, ter
- (c) se šteje, da se postopki za reševanje sporov v okviru katerega koli drugega sporazuma začnejo v skladu z ustreznimi določbami navedenega sporazuma.

4. Brez poseganja v odstavek 2 nobena določba tega dela tega sporazuma pogodbenici ne preprečuje začasne opustitve obveznosti z dovoljenjem Organa STO za reševanje sporov ali na podlagi postopkov za reševanje sporov iz drugega mednarodnega sporazuma, katerega pogodbenici sta obe pogodbenici. Sporazum STO ali kateri koli drug mednarodni sporazum med pogodbenicama se ne uporabi za to, da bi se pogodbenici preprečila začasna opustitev obveznosti iz tega oddelka.

ČLEN 38.8

Seznami članov senata

1. Skupni odbor najpozneje v enem letu od začetku veljavnosti tega sporazuma sestavi seznam vsaj 15 posameznikov, ki so pripravljeni in sposobni opravljati naloge članov senata. Seznam je sestavljen iz treh podseznamov:
 - (a) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov pogodbenice EU;
 - (b) enega podseznama posameznikov, sestavljenega na podlagi predlogov Čila, in
 - (c) enega podseznama posameznikov, ki niso državljani nobene od pogodbenic in ki opravljajo funkcijo predsednika senata.
2. Na vsakem podseznamu je najmanj pet posameznikov. Skupni odbor zagotavlja, da je na seznamu ves čas navedeno najmanjše število posameznikov.
3. Skupni odbor lahko pripravi dodatne sezname posameznikov s strokovnim znanjem in izkušnjami iz določenih sektorjev, zajetih v tem delu tega sporazuma. Če pogodbenici soglašata, se taki dodatni sezname uporabijo za sestavo senata v skladu s postopkom iz člena 38.6.

ČLEN 38.9

Zahteve za člane senata

1. Vsak član senata:
 - (a) ima dokazano strokovno znanje in izkušnje na področju prava, mednarodne trgovine in drugih zadev, zajetih v tem delu tega sporazuma;
 - (b) je neodvisen od obeh pogodbenic, ni povezan z njima in od njiju ne sprejema navodil;
 - (c) deluje v svoji individualni pristojnosti in v zvezi s sporom ne sprejema navodil od nobene organizacije ali vlade in
 - (d) izpolnjuje določbe Priloge 38-B.
2. Predsednik ima poleg izpolnjevanja zahtev iz odstavka 1 tudi izkušnje s postopki za reševanje sporov.
3. Glede na predmet posameznega spora se lahko pogodbenici dogovorita o odstopanju od zahtev iz odstavka 1, pododstavek (a).

ČLEN 38.10

Naloge senata

Senat:

- (a) objektivno presodi predloženo zadevo, vključno z objektivno presojo dejstev primera, in uporabnost ter skladnost z zajetimi določbami;
- (b) v svojih odločitvah in poročilih navede ugotovitve glede dejstev, uporabo zajetih določb in utemeljitev sprejetih ugotovitev in sklepov in
- (c) bi se moral redno posvetovati s pogodbenicama in zagotoviti ustrezne priložnosti za razvoj sporazumne rešitve.

ČLEN 38.11

Pristojnosti

1. Če se pogodbenici v petih dneh od datuma ustanovitve senata ne dogovorita drugače, so pristojnosti senata naslednje:

„ob upoštevanju ustreznih določb dela III Naprednega okvirnega sporazuma med Evropsko unijo in njenimi državami članicami na eni strani ter Republiko Čile na drugi strani, na katere se sklicujeta pogodbenici, prouči zadevo, na katero se nanaša zahteva za ustanovitev senata, sprejme ugotovitve o združljivosti spornega ukrepa z zajetimi določbami dela III navedenega sporazuma in predloži poročilo v skladu s členom 38.13 navedenega sporazuma“.

2. Če se pogodbenici dogovorita o drugačnih pristojnostih, kot so navedene v odstavku 1, o tem uradno obvestita senat v roku iz odstavka 1.

ČLEN 38.12

Odločitev o nujnosti

1. Če pogodbenica tako zahteva, senat v desetih dneh od datuma svoje ustanovitve odloči, ali zadeva spada med nujne.
2. V nujnih primerih so veljavni roki iz tega oddelka polovični v njem določeni roki, z izjemo rokov iz členov 38.6 in 38.11.

ČLEN 38.13

Vmesno in končno poročilo

1. Senat predloži pogodbenicama vmesno poročilo v 90 dneh od datuma ustanovitve senata. Če senat meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik senata o tem uradno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava senat predložiti vmesno poročilo. Senat v nobenem primeru ne predloži vmesnega poročila pozneje kot 120 dni od datuma svoje ustanovitve.

2. Vsaka pogodbenica lahko senatu predloži pisno zahtevo za pregled natančnih vidikov vmesnega poročila v desetih dneh od datuma njegove predložitve. Pogodbenica lahko predloži pripombe na zahtevo druge pogodbenice v šestih dneh od datuma predložitve te zahteve.
3. Če se v skladu z odstavkom 2 ne predloži nobena zahteva, postane vmesno poročilo končno poročilo.
4. Senat predloži pogodbenicama končno poročilo v 120 dneh od datuma svoje ustanovitve. Če senat meni, da tega roka ni mogoče upoštevati, predsednik senata o tem uradno obvesti pogodbenici ter pri tem navede razloge za odlog in datum, na katerega namerava senat predložiti končno poročilo. Senat v nobenem primeru ne predloži končnega poročila pozneje kot v 150 dneh od datuma ustanovitve senata.
5. Končno poročilo vključuje razpravo o vseh pisnih zahtevah pogodbenic glede vmesnega poročila in jasno obravnava pripombe pogodbenic. Senat v vmesnem in končnem poročilu navede naslednje:
 - (a) opisni del, ki vsebuje povzetek argumentov pogodbenic in pripomb iz odstavka 2;

- (b) svoje ugotovitve o dejstvih primera in uporabi zadevnih zajetih določb;
 - (c) svoje ugotovitve o tem, ali je sporni ukrep združljiv z zadevnimi zajetimi določbami ali ne, in
 - (d) razloge za ugotovitve iz pododstavkov (b) in (c).
6. Končno poročilo je dokončno in zavezujoče za pogodbenici.

ČLEN 38.14

Ukrepi za izpolnitev obveznosti

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, sprejme vse potrebne ukrepe za takojšnjo izpolnitev obveznosti, ki izhajajo iz končnega poročila, da bi dosegla skladnost z zajetimi določbami.
2. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najpozneje v 30 dneh po datumu predložitve končnega poročila uradno obvesti pogodbenico pritožnico o vseh ukrepih, ki jih je sprejela ali ki jih namerava sprejeti za izpolnitev obveznosti iz končnega poročila.

ČLEN 38.15

Razumni rok

1. Če takojšnja izpolnitev obveznosti ni mogoča, pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najpozneje v 30 dneh po datumu predložitve končnega poročila uradno obvesti pogodbenico pritožnico o dolžini razumnega roka, ki ga bo potrebovala za izpolnitev obveznosti. Pogodbenici si prizadevata za dogovor o dolžini razumnega roka za izpolnitev obveznosti iz končnega poročila.
2. Če se pogodbenici ne dogovorita o dolžini razumnega roka, lahko pogodbenica pritožnica ne prej kot 20 dni po datumu predložitve uradnega obvestila iz odstavka 1 pisno zahteva od prvotnega senata, da določi dolžino razumnega roka. Senat predloži svojo odločitev pogodbenicama v 20 dneh od datuma predložitve zahteve.
3. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najmanj en mesec pred iztekom razumnega roka uradno obvesti pogodbenico pritožnico o svojem napredku pri izpolnitvi obveznosti iz končnega poročila.
4. Pogodbenici se lahko dogovorita za podaljšanje razumnega roka.

ČLEN 38.16

Pregled izpolnitve obveznosti

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, najpozneje na datum izteka razumnega roka iz člena 38.15 uradno obvesti pogodbenico pritožnico o vseh ukrepih, sprejetih za izpolnitev obveznosti iz končnega poročila.
2. Kadar se pogodbenici ne strinjata glede obstoja ali usklajenosti z zajetimi določbami katerega koli ukrepa, sprejetega za izpolnitev obveznosti, lahko pogodbenica pritožnica od prvotnega senata pisno zahteva, da odloči o zadevi. V zahtevi opredeli sporni ukrep in pojasni, kako ta ukrep pomeni kršitev zajetih določb na način, ki zadostuje za jasno predstavitev pravne podlage za pritožbo. Senat predloži svojo odločitev pogodbenicama v 46 dneh od datuma predložitve zahteve.

ČLEN 38.17

Začasna pravna sredstva

1. Na zahtevo pogodbenice pritožnice in po posvetovanju z njo pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, predloži ponudbo za začasno nadomestilo, če:
 - (a) pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uradno obvesti pogodbenico pritožnico, da ne more izpolniti obveznosti iz končnega poročila;

- (b) pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, v roku iz člena 38.14 uradno ne sporoči nobenega ukrepa, ki ga je sprejela ali ga namerava sprejeti za izpolnitev obveznosti, ali nobenega ukrepa, ki ga je sprejela za izpolnitev pred iztekom razumnega roka iz člena 38.15;
- (c) senat ugotovi, da v skladu s členom 38.16 ne obstaja noben ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti ali
- (d) senat ugotovi, da ukrep v skladu s členom 38.16 sprejet za izpolnitev obveznosti, ni skladen z zajetimi določbami.

2. Pogodbenica pritožnica lahko na podlagi katere koli od okoliščin iz odstavka 1, pododstavki (a), (b), (c) ali (d), uradno obvesti pogodbenico, proti kateri je vložena pritožba, da namerava začasno opustiti obveznosti iz zajetih določb, če:

- (a) se pogodbenica pritožnica odloči, da ne bo vložila zahteve v skladu z odstavkom 1, ali
- (b) pogodbenica pritožnica vloži zahtevo v skladu z odstavkom 1, pogodbenici pa se ne dogovorita o začasnem nadomestilu v 20 dneh po datumu izteka razumnega roka iz člena 38.15 ali po predložitvi odločitve senata v skladu s členom 38.16.

3. Pogodbenica pritožnica lahko obveznosti začasno opusti 10 dni po datumu predložitve uradnega obvestila iz odstavka 2, razen če je pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, vložila zahtevo v skladu z odstavkom 6.

4. Raven opustitve obveznosti ne presega ravni, enakovredne izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve. V uradnem obvestilu iz odstavka 2 je navedena raven nameravane opustitve obveznosti.
5. Pogodbenica pritožnica bi si morala pri odločanju o tem, katere obveznosti bo začasno opustila, najprej prizadevati za začasno opustitev obveznosti v sektorju ali sektorjih, na katere vpliva ukrep, za katerega je senat ugotovil, da ni v skladu z zajetimi določbami. Opustitev obveznosti se lahko uporabi za sektor ali sektorje, ki jih zajema ta del tega sporazum in ki niso sektorji, v katerih je senat ugotovil izničenje ali poslabšanje, zlasti če pogodbenica pritožnica meni, da je taka opustitev v drugem sektorju ali sektorjih izvedljiva ali učinkovita za spodbujanje izpolnjevanja obveznosti.
6. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, meni, da priglašena raven nameravane opustitve obveznosti presega raven, ki je enakovredna izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve, lahko pred iztekom roka iz odstavka 3 predloži pisno zahtevo prvotnemu senatu, da odloči o zadevi. Senat pogodbenicama predloži svojo odločitev o ravni opustitve obveznosti v 30 dneh od datuma zahteve. Pogodbenica pritožnica ne opusti nobenih obveznosti, dokler senat ne predloži odločitve. Opustitev obveznosti je skladna z navedeno odločitvijo.
7. Opustitev obveznosti ali nadomestilo iz tega člena sta začasna in prenehata, ko:
- (a) pogodbenici dosežeta sporazumno rešitev v skladu s členom 38.32;
 - (b) se pogodbenici dogovorita, da ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti, prispeva k izpolnjevanju zajetih določb pogodbenice, proti kateri je vložena pritožba, ali

- (c) je kateri koli ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti, za katerega je senat ugotovil, da ni skladen z zajetimi določbami, umaknjen ali spremenjen, da bi se pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uskladila z navedenimi določbami.

ČLEN 38.18

Pregled ukrepov, sprejetih za izpolnitev obveznosti po začasnih pravnih sredstvih

1. Pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, uradno obvesti pogodbenico pritožnico o vseh ukrepih, ki jih je sprejela za izpolnitev obveznosti po opustitvi obveznosti oziroma uporabi začasnega nadomestila, odvisno od primera. Z izjemo primerov iz odstavka 2 pogodbenica pritožnica opustitev obveznosti preneha v 30 dneh od datuma predložitve tega uradnega obvestila. Kadar je bilo uporabljeno nadomestilo, z izjemo primerov iz odstavka 2, lahko pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, tako nadomestilo preneha uporabljati v 30 dneh od datuma predložitve uradnega obvestila, da je izpolnila obveznosti.
2. Če pogodbenici v 30 dneh od datuma predložitve uradnega obvestila ne dosežeta dogovora o tem, ali se je pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, z ukrepom, ki je bil priglašen v skladu z odstavkom 1, uskladila z zajetimi določbami, lahko pogodbenica pritožnica od prvotnega senata pisno zahteva, da odloči o zadevi. Senat predloži svojo odločitev pogodbenicama v 46 dneh od datuma predložitve zahteve. Če senat meni, da je ukrep, sprejet za izpolnitev obveznosti, skladen z zajetimi določbami, opustitev obveznosti oziroma uporaba nadomestila preneha. Če je ustrezno, pogodbenica pritožnica prilagodi raven opustitve obveznosti ali nadomestila na podlagi odločitve senata.

3. Če pogodbenica, proti kateri je vložena pritožba, meni, da raven opustitve obveznosti, ki jo izvaja pogodbenica pritožnica, presega raven, ki je enakovredna izničenju ali poslabšanju zaradi kršitve, lahko od prvotnega senata pisno zahteva, da odloči o zadevi.

ČLEN 38.19

Zamenjava članov senata

Če med postopki senata v skladu s tem oddelkom član senata ne more sodelovati, odstopi ali ga je treba zamenjati, ker ne izpolnjuje zahtev iz Priloge 38-B, se v skladu s členom 38.6 imenuje nov član senata. Rok za predložitev poročila ali odločitve iz tega oddelka se podaljša za toliko časa, kolikor je potrebno za imenovanje novega člana senata.

ČLEN 38.20

Poslovnik

1. Postopke senata iz tega oddelka urejata to poglavje in Priloga 38-A.
2. Vsa zaslišanja senata so odprta za javnost, razen če je v Prilogi 38-A določeno drugače.

ČLEN 38.21

Začasna prekinitve in prenehanje

1. Na skupno zahtevo pogodbenic senat kadar koli začasno prekine delo za obdobje, o katerem se dogovorita pogodbenici in ki ne presega 12 zaporednih mesecev.
2. Senat nadaljuje delo pred koncem obdobja začasne prekinitve na pisno zahtevo obeh pogodbenic ali ob koncu obdobja začasne prekinitve na pisno zahtevo ene od pogodbenic. Pogodbenica, ki je predložila zahtevo, o tem ustrezno uradno obvesti drugo pogodbenico. Če ob koncu obdobja začasne prekinitve pogodbenica ne zahteva nadaljevanja dela senata, pooblastilo senata preneha in postopek za reševanje sporov se ustavi.
3. Če je delo senata začasno prekinjeno v skladu s tem členom, se ustrezna obdobja iz tega oddelka podaljšajo za enako obdobje, za katero se je delo senata začasno prekinilo.

ČLEN 38.22

Pravica zahtevati informacije

1. Na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo lahko senat od pogodbenic zahteva informacije, ki jih šteje za potrebne in ustrezne. Pogodbenici se nemudoma in celovito odzoveta na kakršno koli zahtevo senata za predložitev takih informacij.

2. Senat lahko na zahtevo pogodbenice ali na lastno pobudo od katerega koli vira zahteva informacije, ki jih šteje za potrebne in ustrezne. Senat ima tudi pravico, da pridobi mnenje, vključno z informacijami in tehničnimi nasveti, izvedencev, če meni, da je to primerno, ter ob upoštevanju pogojev, o katerih se dogovorita pogodbenici, če je ustrezno.
3. Senat obravnava stališča *amicus curiae*, ki jih predložijo fizične osebe pogodbenice ali pravne osebe s sedežem v pogodbenici, v skladu s Prilogo 38-A.
4. Vse informacije, ki jih senat pridobi v skladu s tem členom, se razkrijejo pogodbenicama, ki lahko v zvezi z njimi predložita pripombe.

ČLEN 38.23

Pravila razlage

1. Senat razlaga zajete določbe v skladu z običajnimi pravili razlage mednarodnega javnega prava, vključno z Dunajsko konvencijo o pravu mednarodnih pogodb.
2. Senat tudi upošteva relevantne razlage iz poročil ugotovitvenih svetov STO in pritožbenega organa, ki jih sprejme Organ STO za reševanje sporov.

3. Poročila in odločitve senata ne morejo povečati ali zmanjšati pravic in obveznosti pogodbenic, določenih na podlagi tega dela tega sporazuma.

ČLEN 38.24

Poročila in odločitve senata

1. Posvetovanja senata so zaupna. Senat si po najboljših močeh prizadeva za sprejemanje osnutkov poročil in odločitev s soglasjem. Če to ni mogoče, senat o zadevi odloči z večino glasov. Ločena mnenja članov senata se ne razkrijejo v nobenem primeru.
2. Vsaka pogodbenica javno objavi svoje predložitve ter poročila in odločitve senata ob upoštevanju varstva zaupnih informacij.
3. Pogodbenici brezpogojno sprejmeta poročila in odločitve senata. Ta poročila in odločitve ne ustvarjajo nobenih pravic ali obveznosti za osebe.
4. Senat in pogodbenici obravnavajo kot zaupno vsako informacijo, ki jo pogodbenica predloži senatu v skladu s Prilogo 38-A.

ODDELEK D

MEHANIZEM MEDIACIJE

ČLEN 38.25

Cilj

1. Cilj mehanizma mediacije je olajšati sprejemanje sporazumnih rešitev s celovitim in hitrim postopkom ob pomoči mediatorja.
2. Postopek mediacije se lahko začne le na podlagi medsebojnega dogovora pogodbenic, da se proučijo sporazumne rešitve ter upoštevajo vsi nasveti in predlagane rešitve mediatorja.

ČLEN 38.26

Začetek postopka mediacije

1. Pogodbenica (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, ki je predložila zahtevo) lahko od druge pogodbenice (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena) kadar koli pisno zahteva, naj začne postopek mediacije v zvezi s katerim koli ukrepom pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, ki domnevno škodljivo vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama.

2. Zahteva iz odstavka 1 je dovolj podrobna, da jasno predstavlja pomisleke pogodbenice, ki je predložila zahtevo, pri čemer so v njej navedeni:

- (a) zadevni sporni ukrep;
- (b) izjava o škodljivih vplivih, ki jih po mnenju pogodbenice, ki je predložila zahtevo, ukrep ima ali bo imel na trgovino ali naložbe med pogodbenicama, ter
- (c) pojasnilo povezave, ki po mnenju pogodbenice, ki je predložila zahtevo, obstaja med navedenimi vplivi in ukrepom.

3. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, z razumevanjem preuči tako zahtevo ter jo sprejme ali zavrne v pisnem odgovoru, ki ga predloži pogodbenici, ki je predložila zahtevo, v desetih dneh po njeni predložitvi. Sicer se šteje, da je zahteva zavrnjena.

ČLEN 38.27

Izbira mediatorja

1. Pogodbenici si prizadevata najpozneje v 14 dneh od datuma začetka postopka mediacije sprejeti dogovor o mediatorju.

2. Če se pogodbenici ne moreta dogovoriti o mediatorju v roku iz odstavka 1 tega člena, lahko katera koli pogodbenica od sopredsednika Skupnega odbora pogodbenice, ki je predložila zahtevo, zahteva, da v petih dneh po datumu predložitve zahteve z žrebom izbere mediatorja s podseznama predsednikov, sestavljenega v skladu s členom 38.8(1), pododstavek (c). Sopredsednik Skupnega odbora pogodbenice, ki je predložila zahtevo, lahko prenese pooblastilo za tak izbor mediatorja z žrebom.
3. Če podseznam predsednikov iz člena 38.8(1), pododstavek (c), ni sestavljen ob predložitvi zahteve na podlagi člena 38.26, se mediator izbere z žrebom med posamezniki, ki jih uradno predlaga ena ali obe pogodbenici za navedeni podseznam.
4. Mediator ni državljan nobene od pogodbenic niti ni zaposlen s strani nobene od pogodbenic, razen če se pogodbenici ne dogovorita drugače.
5. Mediator izpolnjuje določbe Priloge 38-B.

ČLEN 38.28

Pravila postopka mediacije

1. Pogodbenica, ki je predložila zahtevo, v desetih dneh od imenovanja mediatorja mediatorju in pogodbenici, na katero je zahteva naslovljena, predloži podroben pisni opis svojih pomislekov, zlasti v zvezi z izvajanjem spornega ukrepa in njegovimi možnimi negativnimi vplivi na trgovino ali naložbe. Pogodbenica, na katero je zahteva naslovljena, lahko v 20 dneh po datumu predložitve tega opisa predloži pisne pripombe nanj. Pogodbenica lahko v svoj opis ali pripombe vključi vse informacije, ki se ji zdijo pomembne.
2. Mediator pogodbenicama pregledno pomaga, da razjasnita sporni ukrep in njegove možne negativne vplive na trgovino ali naložbe. Mediator lahko zlasti organizira srečanja med pogodbenicama, se z njima skupaj ali posamezno posvetuje, zaprosi ustrezne izvedence in deležnike za pomoč ali se z njimi posvetuje ter zagotovi kakršno koli dodatno podporo, ki jo zahtevata pogodbenici. Mediator se posvetuje s pogodbenicama, preden zaprosi ustrezne izvedence in deležnike za pomoč ali se posvetuje z njimi.
3. Mediator lahko daje nasvete ali predlaga rešitev glede pomislekov pogodbenic. Pogodbenici lahko ponujeno rešitev sprejmeta ali zavrneta ali pa se dogovorita o drugačni rešitvi. Mediator ne daje nasvetov ali pripomb glede skladnosti spornega ukrepa s tem delom tega sporazuma.

4. Postopek mediacije poteka na ozemlju pogodbenice, na katero je zahteva naslovljena, ali na kateri koli drugi lokaciji ali s kakršnimi koli sredstvi ob soglasju pogodbenic.
5. Pogodbenici si prizadevata sprejeti sporazumno rešitev v 60 dneh od datuma imenovanja mediatorja. Do sprejetja dokončnega dogovora lahko pogodbenici proučita morebitnečasne rešitve, zlasti če se ukrep nanaša na pokvarljivo ali sezonsko blago ali storitve.
6. Mediator na zahtevo katere koli od pogodbenic pogodbenicama predloži osnutek poročila o dejanskem stanju, v katerem so navedeni:
- (a) kratek povzetek zadevnega spornega ukrepa;
 - (b) uporabljeni postopki ter
 - (c) kadar je primerno, morebitna dosežena sporazumna rešitev, vključno z morebitnimi vmesnimi rešitvami.
7. Mediator pogodbenicama da na voljo 15 dni od datuma predložitve osnutka poročila o dejanskem stanju za predložitev pripomb nanj. Mediator po proučitvi prejetih pripomb pogodbenic v 15 dneh po njihovi predložitvi pogodbenicama predloži končno poročilo o dejanskem stanju. Osnutek poročila o dejanskem stanju in končno poročilo o dejanskem stanju ne vsebujeta nobene razlage tega dela tega sporazuma.

8. Postopek mediacije se konča:

- (a) ko pogodbenici sprejmeta sporazumno rešitev, in sicer na datum, ko o njej uradno obvestita mediatorja;
- (b) ko pogodbenici dosežeta sporazumni dogovor v kateri koli fazi postopka, in sicer na datum, ko o dogovoru uradno obvestita mediatorja;
- (c) ko mediator po posvetovanju s pogodbenicama predloži pisno izjavo, da bi bila nadaljnja prizadevanja v okviru mediacije neuspešna, in sicer na datum, ko o tej izjavi uradno obvesti pogodbenici, ali
- (d) ko pogodbenica predloži pisno izjavo po proučitvi sporazumnih rešitev v okviru postopka mediacije ter po obravnavi morebitnih nasvetov in predlaganih rešitev mediatorja, in sicer na datum, ko zadevna pogodbenica o tej izjavi uradno obvesti mediatorja in drugo pogodbenico.

ČLEN 38.29

Zaupnost

Če se pogodbenici ne dogovorita drugače, so vse faze postopka mediacije, vključno z morebitnimi nasveti ali predlaganimi rešitvami, zaupne. Pogodbenica lahko javnosti razkrije, da se izvaja mediacija.

ČLEN 38.30

Razmerje do postopkov za reševanje sporov

1. Postopek mediacije ne posega v pravice in obveznosti pogodbenic iz oddelkov B in C ali v okviru postopkov za reševanje sporov na podlagi katerega koli drugega sporazuma.
2. Pogodbenica se v drugih postopkih za reševanje sporov na podlagi tega sporazuma ali katerega koli drugega sporazuma ne sklicuje na v nadaljevanju navedeno niti tega ne predlaga kot dokaz, prav tako pa senat ne upošteva v nadaljevanju navedenega:
 - (a) stališč druge pogodbenice v postopku mediacije ali informacij, ki so bile zbrane izključno v skladu s členom 38.28(2);
 - (b) dejstva, da je druga pogodbenica izrazila pripravljenost, da sprejme rešitev v zvezi z ukrepom, ki je predmet mediacije, ali
 - (c) nasvetov ali predlogov mediatorja.
3. Razen če se pogodbenici dogovorita drugače, mediator ni član senata v postopkih za reševanje sporov v okviru tega sporazuma ali katerega koli drugega sporazuma, če je imel v isti zadevi vlogo mediatorja.

ODDELEK E

SKUPNE DOLOČBE

ČLEN 38.31

Zahteva za informacije

1. Pogodbenica lahko pred vložitvijo zahteve za posvetovanja ali mediacijo v skladu s členom 38.4 ali 38.26 od druge pogodbenice zahteva informacije glede ukrepa, ki domnevno škodljivo vpliva na trgovino ali naložbe med pogodbenicama. Pogodbenica, ki prejme tako zahtevo, v 20 dneh od datuma predložitve zahteve predloži pisni odgovor s pripombami na zahtevane informacije.
2. Če pogodbenica, ki prejme tako zahtevo, meni, da ne bo mogla predložiti odgovora v 20 dneh od datuma predložitve zahteve, drugo pogodbenico nemudoma uradno obvesti o razlogih za odlog in predvidenem najkrajšem možnem roku, v katerem bo lahko predložila svoj odgovor.
3. Praviloma se pričakuje, da pogodbenica zahteva informacije v skladu z odstavkom 1 pred predložitvijo zahteve za posvetovanja ali mediacijo v skladu s členom 38.4 ali 38.26.

ČLEN 38.32

Sporazumna rešitev

1. Pogodbenici lahko kadar koli sprejmeta sporazumno rešitev za kakršne koli spore iz člena 38.2.
2. Če se v postopkih senata ali mediacije sprejme sporazumna rešitev, pogodbenici o navedeni rešitvi skupaj uradno obvestita predsednika senata oziroma mediatorja. Po takem uradnem obvestilu se postopki senata ali mediacije končajo.
3. Vsaka pogodbenica sprejme potrebne ukrepe za izvedbo sporazumne rešitve nemudoma ali v dogovorjenem roku, kakor je primerno.
4. Pogodbenica, ki izvaja rešitev, najpozneje do izteka dogovorjenega roka pisno obvesti drugo pogodbenico o kakršnem koli ukrepu, ki ga je sprejela za izvedbo sporazumne rešitve.

ČLEN 38.33

Roki

1. Vsi roki, določeni v tem poglavju, se štejejo od dneva po dejanju, na katerega se nanašajo.

2. Vsak rok iz tega poglavja lahko pogodbenici sporazumno spremenita.
3. V skladu z oddelkom C lahko senat pogodbenicama kadar koli predlaga, da spremenita kateri koli rok iz tega poglavja, pri čemer navede razloge za svoj predlog.

ČLEN 38.34

Stroški

1. Vsaka pogodbenica krije svoje stroške, ki nastanejo pri udeležbi v postopkih senata ali mediacije.
2. Pogodbenici si skupaj v enaki meri delita organizacijske stroške, vključno s plačilom in stroški članov senata in mediatorja. Plačilo članom senata se določi v skladu s Prilogo 38-A. Pravila o plačilu članom senata iz Priloge 38-A se smiselno uporabljajo za mediatorje.

ČLEN 38.35

Sprememba prilog

Skupni svet lahko v skladu s členom 8.5(1), pododstavek (a), sprejme sklep o spremembi prilog 38-A in 38-B.

POGLAVJE 39

IZJEME

ČLEN 39.1

Splošne izjeme

1. Za namene poglavij 9, 11, 15, 26 in 29 in oddelka B poglavja 17¹ tega sporazuma je člen XX GATT 1994, vključno z njegovimi pojasnjevalnimi opombami in dopolnilnimi določbami, smiselno vključen v ta sporazum ter je njegov sestavni del.
2. V skladu z zahtevo, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med državami, v katerih prevladujejo podobne razmere, ali prikrito omejevanje liberalizacije naložb ali trgovine s storitvami, se nobena določba v poglavju 15, poglavjih 18 do 27², poglavju 29 ali oddelku B poglavja 17³ tega sporazuma ne razlaga tako, da kateri koli pogodbenici preprečuje sprejetje ali izvajanje ukrepov, ki so:
 - (a) potrebni za zavarovanje javne varnosti ali javne morale ali za ohranjanje javnega reda;⁴

¹ Ta določba se ne uporablja za člen 17.10.

² Pojasniti je treba, da se nobena določba tega člena ne razlaga tako, da omejuje pravice iz Priloge 17-E.

³ Ta določba se ne uporablja za člen 17.10.

⁴ Izjeme iz tega pododstavka se lahko uporabijo samo, kadar obstaja resnična in dovolj resna grožnja za enega od temeljnih interesov družbe.

- (b) potrebni za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;
 - (c) potrebni za zagotovitev skladnosti z zakoni ali predpisi, ki niso v neskladju s tem delom tega sporazuma, vključno s tistimi, ki se nanašajo na:
 - (i) preprečevanje zavajajočih in goljufivih praks ali obravnavanje posledic neizpolnjevanja obveznosti iz pogodb;
 - (ii) varovanje zasebnosti v zvezi z obdelavo in razširjanjem osebnih podatkov ter varovanje zaupnosti osebne dokumentacije in računov ali
 - (iii) varnost.
3. Pojasniti je treba, da se pogodbenici zavedata, da če taki ukrepi niso združljivi z določbami poglavij tega dela tega sporazuma iz odstavkov 1 in 2 tega člena:
- (a) ukrepi iz člena XX, pododstavek (b), GATT 1994 in odstavka 2, pododstavek (b), tega člena vključujejo okoljske ukrepe, potrebne za varovanje življenja ali zdravja ljudi, živali ali rastlin;

- (b) se člen XX, pododstavek (g), GATT 1994 uporablja za ukrepe za ohranjanje živih in neživih neobnovljivih naravnih virov in
- (c) lahko ukrepi, sprejeti za izvajanje večstranskih okoljskih sporazumov, spadajo pod člen XX, pododstavek (b) ali (g), GATT 1994 ali pod odstavek 2, pododstavek (b), tega člena.

4. Preden ena pogodbenica uporabi kateri koli ukrep iz člena XX GATT 1994, pododstavka (i) in (j), drugi pogodbenici zagotovi vse ustrezne informacije, da se najde rešitev, sprejemljiva za obe pogodbenici. Če pogodbenici v 30 dneh od predložitve ustreznih informacij ne dosežeta sprejemljive rešitve, lahko pogodbenica, ki namerava uporabiti ukrep, to stori. Če izjemne in kritične okoliščine, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje, preprečujejo predhodno zagotovitev in proučitev informacij, lahko pogodbenica, ki namerava uporabiti ukrepe, nemudoma uporabi vse previdnostne ukrepe, potrebne za rešitev razmer. Navedena pogodbenica o uporabi takih ukrepov takoj obvesti drugo pogodbenico.

ČLEN 39.2

Varnostne izjeme

Za ta del tega sporazuma se uporablja člen 41.4.

ČLEN 39.3

Obdavčitev

1. V tem členu:

- (a) „rezidentstvo“ pomeni rezidentstvo za davčne namene
- (b) „davčni sporazum“ pomeni sporazum o izogibanju dvojnega obdavčevanja ali kateri koli drug mednarodni dogovor ali ureditev, ki se v celoti ali pretežno nanaša na obdavčitev, pogodbenica katerega je katera koli država članica, Evropska unija ali Čile, in
- (c) „davčni ukrep“ pomeni ukrep za uporabo davčne zakonodaje Evropske unije, katere koli države članice ali Čila.

2. Ta del tega sporazuma se uporablja za davčne ukrepe le, če je njihova uporaba potrebna za izvajanje določb tega dela tega sporazuma.

3. Nobena določba v tem delu tega sporazuma ne vpliva na pravice in obveznosti Evropske unije ali njenih držav članic ali Čila v okviru katerega koli davčnega sporazuma. V primeru kakršne koli neskladnosti med tem delom tega sporazuma in katerim koli davčnim sporazumom prevlada davčni sporazum, kar zadeva to neskladnost. V zvezi z davčnim sporazumom med Evropsko unijo ali njenimi državami članicami in Čilom ustrezni pristojni organi Evropske unije ali njenih držav članic na eni strani in Čila na drugi strani v skladu s tem delom tega sporazuma in navedenim davčnim sporazumom skupaj odločijo, ali obstaja neskladnost med tem delom tega sporazuma in navedenim davčnim sporazumom.

4. Nobena obveznost po načelu države z največjimi ugodnostmi iz tega dela tega sporazuma se ne uporablja za ugodnosti, ki jih Evropska unija, njene države članice ali Čile odobrijo v skladu z davčnim sporazumom.

5. V skladu z zahtevo, da se taki ukrepi ne uporabljajo na način, ki bi pomenil samovoljno ali neupravičeno diskriminacijo med državami, v katerih prevladujejo podobne razmere, ali prikrito omejevanje trgovine in naložb, se nobena določba v tem delu tega sporazuma ne razlaga tako, da pogodbenici preprečuje sprejetje, ohranjanje ali izvajanje katerega koli ukrepa, namenjenega zagotavljanju pravične ali učinkovite uvedbe ali pobiranja neposrednih davkov, ki:

- (a) razlikuje med davkoplačevalci, ki niso v enakem položaju, zlasti glede na njihovo rezidentstvo ali kraj, kjer so vložili svoj kapital, ali
- (b) katerega cilj je preprečiti izogibanje ali utajo davkov v skladu z davčnim sporazumom ali davčno zakonodajo te pogodbenice.

ČLEN 39.4

Razkrivanje informacij

1. Nobena določba v tem delu tega sporazuma od pogodbenice ne zahteva, naj da na voljo zaupne informacije, katerih razkritje bi oviralo izvrševanje zakonodaje ali bilo kako drugače v nasprotju z javnimi interesi ali bi vplivalo na upravičene poslovne interese določenih javnih ali zasebnih podjetij, razen če senat potrebuje take zaupne informacije v postopku za reševanje sporov v skladu s poglavjem 38. V takih primerih senat zagotovi, da je zaupnost v celoti zagotovljena.
2. Kadar pogodbenica Skupnemu svetu, Skupnemu odboru, pododborom ali drugim organom, ustanovljenim v skladu s tem sporazumom, predloži informacije, ki se v skladu z njeno zakonodajo štejejo za zaupne, druga pogodbenica navedene informacije obravnava kot zaupne, razen če se s pogodbenico, ki je informacije predložila, dogovori drugače.

ČLEN 39.5

Oprostitev obveznosti STO

Če je obveznost na podlagi tega dela tega sporazuma vsebinsko enakovredna obveznosti iz Sporazuma STO, se šteje, da je vsak ukrep, sprejet na podlagi oprostitve obveznosti, sprejete v skladu s členom IX Sporazuma STO, skladen z vsebinsko enakovredno obveznostjo na podlagi tega dela tega sporazuma.

DEL IV

SPLOŠNI INSTITUCIONALNI OKVIR

POGLAVJE 40

INSTITUCIONALNI OKVIR

ČLEN 40.1

Skupni svet

1. Pogodbenici ustanovita Skupni svet. Skupni svet nadzoruje doseganje ciljev tega sporazuma in njegovo izvajanje. Preverja vse zadeve v okviru tega sporazuma in vsa ostala dvostranska ali mednarodna vprašanja, ki so v obojestranskem interesu.
2. Skupni svet se sestane v enem letu od začetka veljavnosti tega sporazuma, nato pa vsaki dve leti ali kakor se dogovorita pogodbenici. Sestanki Skupnega sveta se izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi v skladu z njegovim poslovnikom. Sestanki v živo se izvajajo izmenično v Bruslju in Santiagu.

3. Skupni svet za pogodbenico EU sestavljajo predstavniki na ministrski ravni, za Čile pa minister za zunanje zadeve ali njihovi pooblaščen predstavniki. Kadar Skupni svet deluje v trgovinski sestavi v skladu s členom 8.5, ga sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za zadeve v zvezi s trgovino in naložbami.
4. Skupni svet je pristojen za sprejemanje odločitev v primerih, predvidenih v tem sporazumu, in za oblikovanje priporočil v skladu s svojim poslovnikom. Skupni svet sprejema odločitve in oblikuje priporočila na podlagi vzajemnega dogovora. Odločitve so zavezujoče za pogodbenici, ki sprejmeta vse potrebne ukrepe za njihovo izvajanje. Priporočila niso zavezujoča.
5. Skupnemu svetu v skladu z njegovim poslovnikom sopredseduje predstavnik vsake pogodbenice, pri čemer se upoštevajo posebna vprašanja, ki jih je treba obravnavati na določenem sestanku.
6. Skupni svet na svojem prvem sestanku sprejme svoj poslovnik in poslovnik Skupnega odbora.
7. Skupni svet lahko na Skupni odbor prenese katero koli od svojih nalog, vključno s pooblastilom za sprejemanje odločitev in oblikovanje priporočil;
8. Poleg tega člena se, kadar Skupni svet deluje v trgovinski sestavi, uporablja še člen 8.5.

ČLEN 40.2

Skupni odbor

1. Pogodbenici ustanovita Skupni odbor. Skupni odbor pomaga Skupnemu svetu pri opravljanju njegovih nalog.
2. Skupni odbor je odgovoren za splošno izvajanje tega sporazuma. Čeprav zadevo ali vprašanje obravnava Skupni odbor, to Skupnemu svetu ne preprečuje, da bi oboje obravnaval tudi sam.
3. Skupni odbor se sestane v enem letu od začetka veljavnosti tega sporazuma, nato pa enkrat na leto ali kakor se dogovorita pogodbenici. Sestanki Skupnega odbora se izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi v skladu z njegovim poslovnikom. Sestanki v živo se izvajajo izmenično v Bruslju in Santiagu.
4. Skupni odbor je sestavljen iz predstavnikov pogodbenic in mu v skladu z njegovim poslovnikom sopredseduje predstavnik vsake pogodbenice, pri čemer se upoštevajo posebna vprašanja, ki jih je treba obravnavati na določenem sestanku.
5. Kadar Skupni odbor deluje v trgovinski sestavi v skladu s členom 8.6, ga sestavljajo predstavniki pogodbenic, odgovorni za zadeve v zvezi s trgovino in naložbami.

6. Skupni odbor je pooblaščen za sprejemanje odločitev v primerih, določenih v tem sporazumu, ali če tako pooblastilo nanj prenese Skupni svet v skladu s členom 40.1(7). Skupni odbor je pristojen tudi za oblikovanje priporočil, tudi kadar je bilo to pooblastilo nanj preneseno v skladu s členom 40.1(7). Skupni odbor sprejema odločitve in oblikuje priporočila na podlagi medsebojnega dogovora in v skladu s svojim poslovníkom. Skupni odbor pri izvajanju prenesenih nalog sprejema odločitve in oblikuje priporočila v skladu s poslovníkom Skupnega sveta. Odločitve so zavezujoče za pogodbenici, ki sprejmeta vse potrebne ukrepe za njihovo izvajanje. Priporočila niso zavezujoča.
7. Poleg tega člena se, kadar Skupni odbor deluje v trgovinski sestavi, uporablja še člen 8.6.

ČLEN 40.3

Pododbori in drugi organi

1. Ustanovi se Pododbor za razvoj in mednarodno sodelovanje, ki usklajuje in nadzira izvajanje dejavnosti sodelovanja na področjih iz dela II tega sporazuma.
2. Pododbori, specifični za del III tega sporazuma, se ustanovijo v skladu s členom 8.8.

3. Skupni svet ali Skupni odbor lahko sprejmeta sklep o ustanovitvi dodatnega pododbora ali drugega organa. Skupni svet ali Skupni odbor lahko pododboru ali drugemu organu, ustanovljenemu v skladu s tem odstavkom, dodeli naloge v okviru njegovih pristojnosti, da bi pomagal pri opravljanju njegovih funkcij in obravnaval posebne naloge ali predmete urejanja. Skupni svet ali Skupni odbor lahko spremeni naloge, dodeljene pododboru ali drugemu organu, ustanovljenemu v skladu s tem odstavkom, ali ga razpusti.
4. Pododbore in druge organe sestavljajo predstavniki pogodbenic, soprodseduje pa jim predstavnik vsake pogodbenice.
5. Razen če je v tem sporazumu določeno drugače ali če se pogodbenici dogovorita drugače, se pododbori na ustrezni ravni sestanejo v enem letu po ustanovitvi, nato pa na zahtevo ene od pogodbenic ali Skupnega sveta ali Skupnega odbora. Pododbori se lahko sestanejo tudi na lastno pobudo v skladu s svojim poslovnikom. Sestanki pododborov se izvajajo v živo ali s tehnološkimi sredstvi v skladu z njihovim poslovnikom. Sestanki v živo se izvajajo izmenično v Bruslju in Santiagu.
6. Razen če je v tem sporazumu določeno drugače, pododbori in drugi organi o svojih dejavnostih redno in na zahtevo Skupnega odbora poročajo Skupnemu odboru.

7. Čeprav zadevo ali vprašanje obravnavajo kateri koli pododbori ali drugi organi, to Skupnemu svetu ali Skupnemu odboru ne preprečuje, da bi oboje obravnaval tudi sam.
8. Skupni svet ali Skupni odbor lahko določi poslovnik pododborov in drugih organov, če meni, da je to primerno. Če Skupni svet ali Skupni odbor ne sprejme takega poslovnika, se smiselno uporablja poslovnik skupnega odbora.
9. Pododbori in drugi organi lahko oblikujejo priporočila v skladu s svojim poslovníkom. Pododbori in drugi organi oblikujejo priporočila na podlagi medsebojnega dogovora. Priporočila pododborov in drugih organov niso zavezujoča.
10. Pododbor za storitve in naložbe, ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), lahko sprejme odločitve o ugotovitvah v skladu s členom 17.39. Pododbor za finančne storitve, ustanovljen v skladu s členom 8.8(1), lahko sprejme odločitve o ugotovitvah v skladu s členom 25.20. Ti pododbori sprejemajo odločitve z vzajemnim soglasjem. Take odločitve so za pogodbenici zavezujoče.

ČLEN 40.4

Skupni parlamentarni odbor

1. Ustanovi se Skupni parlamentarni odbor. Sestavljajo ga poslanci Evropskega parlamenta in poslanci Čilskega kongresa.
2. Skupni parlamentarni odbor sprejme svoj poslovnik.
3. Skupni parlamentarni odbor je forum za srečanja in izmenjavo mnenj ter spodbujanje tesnejših odnosov. Sestaja se dvakrat na leto.
4. Skupni parlamentarni odbor se obvešča o odločitvah in priporočilih Skupnega Sveta.
5. Skupni parlamentarni odbor lahko Skupnemu svetu daje priporočila o izvajanju tega sporazuma.

ČLEN 40.5

Sodelovanje civilne družbe

Vsaka pogodbenica spodbuja sodelovanje civilne družbe pri izvajanju tega sporazuma, zlasti prek sodelovanja z ustrezno domačo posvetovalno skupino iz člena 40.6 in forumom civilne družbe iz člena 40.7.

ČLEN 40.6

Domači posvetovalni skupini

1. Vsaka pogodbenica v dveh letih od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma ustanovi ali določi domačo posvetovalno skupino. V vsaki domači posvetovalni skupini so uravnoteženo zastopane neodvisne organizacije civilne družbe, vključno z nevladnimi organizacijami, sindikati ter poslovnimi organizacijami in organizacijami delodajalcev. V ta namen vsaka pogodbenica določi svoja pravila za imenovanje, da bi določila sestavo zadevne domače posvetovalne skupine, pri čemer zagotovi možnosti dostopa akterjem iz različnih sektorjev. Članstvo v vsaki domači posvetovalni skupini se redno obnavlja v skladu s pravili za imenovanje, določenimi v skladu s tem odstavkom.
2. Vsaka pogodbenica se vsaj enkrat letno sestane s svojo domačo posvetovalno skupino, da bi razpravljala o izvajanju tega sporazuma. Vsaka pogodbenica lahko preuči stališča ali priporočila, ki jih predloži ustrezna domača posvetovalna skupina.

3. Vsaka pogodbenica za spodbujanje ozaveščenosti javnosti o svoji domači posvetovalni skupini objavi seznam organizacij, ki sodelujejo v njeni domači posvetovalni skupini, in njene kontaktne podatke.

4. Pogodbenici z ustreznimi sredstvi spodbujata sodelovanje med domačimi posvetovalnimi skupinami.

ČLEN 40.7

Forum civilne družbe

1. Pogodbenici spodbujata redno organizacijo foruma civilne družbe za dialog o izvajanju tega sporazuma.

2. Pogodbenici sklicujeta sestanke foruma civilne družbe na podlagi medsebojnega dogovora. Vsaka pogodbenica na sestanek foruma civilne družbe povabi neodvisne organizacije civilne družbe s sedežem na svojem ozemlju, vključno s člani svoje domače posvetovalne skupine iz člena 40.6. Vsaka pogodbenica spodbuja uravnoteženo zastopanost, ki omogoča sodelovanje nevladnih organizacij, sindikatov ter poslovnih organizacij in organizacij delodajalcev. Vsaka organizacija krije stroške, povezane z njenim sodelovanjem v forumu civilne družbe.

3. Predstavniki pogodbenic, ki sodelujejo v Skupnem svetu ali Skupnem odboru, se po potrebi udeležujejo sestankov foruma civilne družbe. Pogodbenici skupaj ali posamično objavita morebitne uradne izjave, predložene v okviru foruma civilne družbe.

POGLAVJE 41

SPLOŠNE IN KONČNE DOLOČBE

ČLEN 41.1

Opredelitev pogodbenic

V tem sporazumu:

(a) „pogodbenica“ pomeni:

(i) Evropsko unijo ali njene države članice ali Evropsko unijo in njene države članice v skladu z njihovimi področji pristojnosti (v nadaljnjem besedilu: pogodbenica EU) ali

(ii) Čile, in

(b) „pogodbenici“ pomeni pogodbenico EU in Čile.

ČLEN 41.2

Ozemeljska uporaba

1. Ta sporazum se uporablja:
 - (a) v zvezi s pogodbenico EU, za ozemlja, na katerih veljata Pogodba o Evropski uniji in Pogodba o delovanju Evropske unije, ter v skladu s pogoji, določenimi v navedenih pogodbah in
 - (b) v zvezi s Čilom za kopenski, morski in zračni prostor pod njegovo suverenostjo ter izključno ekonomsko cono in epikontinentalni pas, v katerih izvaja suverene pravice in jurisdikcijo v skladu z mednarodnim pravom¹ in pravom Čila².

Sklici na „ozemlje“ v tem sporazumu se razumejo v skladu s tem odstavkom, razen če je v tem sporazumu izrecno navedeno drugače.

¹ Pojasniti je treba, da mednarodno pravo vključuje zlasti Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, podpisano 10. decembra 1982 v Montego Bayu.

² Pojasniti je treba, da v primeru neskladnosti med čilskim in mednarodnim pravom prevlada slednje.

2. Določbe tega sporazuma v zvezi s tarifno obravnavo blaga, vključno s pravili o poreklu in začasno opustitvijo take obravnave, se v smislu člena 4 Uredbe (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta¹ uporabljajo tudi za tista ozemlja carinskega območja Evropske unije, ki niso zajeta v odstavku 1, pododstavek (a) tega člena.

ČLEN 41.3

Izpolnjevanje obveznosti

1. Vsaka pogodbenica sprejme vse splošne ali posebne ukrepe za izpolnjevanje svojih obveznosti na podlagi tega sporazuma.
2. Če ena od pogodbenic meni, da druga pogodbenica ni izpolnila katere od obveznosti iz dela III tega sporazuma, se uporabijo specifični mehanizmi iz navedenega dela.
3. Če ena od pogodbenic meni, da druga pogodbenica ni izpolnila katere od obveznosti, ki so v členih 1.2(2) ali 2.2(1) opisane kot bistveni elementi tega sporazuma, lahko sprejme ustrezne ukrepe. V tem odstavku lahko „ustrezni ukrepi“ vključujejo začasno delno ali popolno prekinitev izvajanja tega sporazuma.

¹ Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL EU L 269, 10.10.2013, str. 1).

4. Če ena od pogodbenic meni, da druga pogodbenica ni izpolnila katere od obveznosti na podlagi tega sporazuma, razen obveznosti s področja uporabe odstavkov 2 in 3 tega člena, o tem uradno obvesti drugo pogodbenico. Pogodbenici organizirata posvetovanja pod okriljem Skupnega sveta, da bi opredelili rešitev, ki je sprejemljiva za obe strani. Skupni svet si prizadeva čim prej doseči vzajemno sprejemljivo rešitev. Če Skupni svet v 60 dneh od datuma uradnega obvestila ne doseže vzajemno sprejemljive rešitve, lahko pogodbenica, ki je predložila uradno obvestilo, sprejme ustrezne ukrepe. V tem odstavku lahko „ustrezni ukrepi“ vključujejo le opustitev delov I, II in IV tega sporazuma.

5. „Ustrezni ukrepi“ iz odstavkov 3 in 4 tega člena se sprejmejo ob polnem spoštovanju mednarodnega prava in so sorazmerni z neizpolnitvijo obveznosti iz tega sporazuma. Prednost morajo imeti ukrepi, ki najmanj ovirajo delovanje tega sporazuma.

ČLEN 41.4

Varnostne izjeme

1. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga tako, da:
 - (a) se od pogodbenice zahteva, da zagotovi kakršne koli informacije, katerih razkritje bi bilo po njenem mnenju v nasprotju z njenimi bistvenimi varnostnimi interesi, ali zagotovi dostop do takih informacij, ali

- (b) pogodbenici prepreči sprejetje kakršnega koli ukrepa, za katerega meni, da je potreben za zavarovanje njenih bistvenih varnostnih interesov:
- (i) v zvezi s proizvodnjo orožja, streliva in vojnih pripomočkov ali trgovino z njimi ter v zvezi s tako trgovino in posli z drugim blagom in materiali, storitvami in tehnologijo ter v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi, ki se izvajajo neposredno ali posredno za oskrbo vojaških ustanov,
 - (ii) v zvezi s fisijskimi in fuzijskimi materiali ali materiali, iz katerih so ti pridobljeni, ali
 - (iii) pridobljenih med vojno ali v drugih izrednih razmerah v mednarodnih odnosih, ali
- (c) pogodbenici prepreči sprejetje ukrepov za izpolnjevanje obveznosti v skladu z Ustanovno listino Združenih narodov za ohranjanje miru in mednarodne varnosti.
2. Pogodbenica v največji možni meri obvesti Skupni odbor o vseh ukrepih, ki jih sprejme v skladu z odstavkom 1, pododstavka (b) in (c), ter o prenehanju teh ukrepov.

ČLEN 41.5

Začetek veljavnosti in začasna uporaba

1. Ta sporazum začne veljati prvi dan tretjega meseca, ki sledi datumu zadnjega uradnega obvestila, s katerim se pogodbenici obvestita o zaključku svojih notranjih postopkov, potrebnih za začetek veljavnosti tega sporazuma.
2. Brez poseganja v odstavek 1 lahko pogodbenici v celoti ali delno začasno uporabljata ta sporazum v skladu z njunimi ustreznimi notranjimi postopki.
3. Začasna uporaba se začne prvi dan drugega meseca po datumu, ko se pogodbenici uradno obvestita o zaključku svojih notranjih postopkov, kakor je v ta namen potrebno, vključno s potrditvijo Čila, da soglaša z začasno uporabo delov tega sporazuma, ki jih predlaga pogodbenica EU.
4. Katera koli pogodbenica lahko pisno uradno obvesti drugo pogodbenico o svoji nameri, da bo odpovedala začasno uporabo tega sporazuma. Začasna uporaba preneha prvi dan drugega meseca po predložitvi navedenega uradnega obvestila.
5. Med začasno uporabo tega sporazuma lahko Skupni svet in drugi organi, ustanovljeni na podlagi tega sporazuma, opravljajo svoje naloge v zvezi z določbami, ki se začasno uporabljajo. Vse odločitve, ki jih sprejmejo med opravljanjem svojih nalog, prenehajo učinkovati z datumom prenehanjačasne uporabe tega sporazuma v skladu z odstavkom 4. To ne vpliva na pretekle učinke odločitev, ki so bile pravilno izvršene pred tem datumom.

6. Kadar se pred začetkom veljavnosti tega sporazuma v skladu z odstavkoma 2 in 3 začasno uporablja katera od njegovih določb, se razume, da se kakršni koli sklici v tej določbi na začetek veljavnosti tega sporazuma nanašajo na datum, s katerim pogodbenici začneta uporabljati to določbo v skladu z odstavkom 3.

7. V skladu s tem členom se uradna obvestila, če so naslovljena na pogodbenico EU, pošljejo generalnemu sekretarju Sveta Evropske unije, če so naslovljena na Čile, pa ministrstvu za zunanje zadeve.

ČLEN 41.6

Spremembe

1. Pogodbenici se lahko pisno dogovorita, da bosta spremenili ta sporazum. Spremembe začnejo smiselno veljati v skladu z določbami člena 41.5.

2. Skupni svet lahko ne glede na odstavek 1 tega člena sprejme odločitve o spremembah tega sporazuma v primerih, kot so določeni v členu 8.5(1), pododstavek (a), in členu 41.9(5).

ČLEN 41.7

Drugi sporazumi

1. Sporazum o pridružitvi, vključno z vsemi odločitvami, sprejetimi znotraj njegovega institucionalnega okvira, preneha veljati z začetkom veljavnosti tega sporazuma, ki ga nadomesti.
2. Začasni trgovinski sporazum preneha veljati z začetkom veljavnosti tega sporazuma, ki ga nadomesti.
3. Sklici na sporazum o pridružitvi, vključno z vsemi odločitvami, sprejetimi znotraj njegovega institucionalnega okvira, ali na začasni trgovinski sporazum v vseh drugih sporazumih in dogovorih med pogodbenicama se štejejo za sklice na ta sporazum.
4. Pogodbenici lahko ta sporazum dopolnita s sklenitvijo posebnih sporazumov na katerem koli področju sodelovanja, ki spada na področje uporabe dela II tega sporazuma. Taki posebni sporazumi so sestavni del splošnih dvostranskih odnosov, kot jih ureja ta sporazum, in so predmet skupnega institucionalnega okvira.
5. Obstoječi dvostranski sporazumi, ki se nanašajo na posebna področja sodelovanja, ki spadajo v področje uporabe dela II tega sporazuma, veljajo za del celotnih dvostranskih odnosov, kot jih ureja ta sporazum, in so predmet skupnega institucionalnega okvira.

6. Obstoječi sporazumi, ki spadajo na področje uporabe dela III tega sporazuma, prenehajo veljati z začetkom veljavnosti tega sporazuma.
7. Ob začetku veljavnosti tega sporazuma se šteje, da je Skupni svet, ustanovljen s členom 40.1 tega sporazuma, sprejel vsa priporočila ali odločitve, ki jih je sprejel Svet za trgovino, ustanovljen z začasnim trgovinskim sporazumom. Šteje se, da je Skupni svet, ustanovljen s členom 40.2 tega sporazuma, sprejel vsa priporočila ali odločitve, ki jih je sprejel Svet za trgovino, ustanovljen z začasnim trgovinskim sporazumom.
8. Ne glede na odstavek 2 tega člena:
- (a) se začasni zaščitni ukrepi, sprejeti v skladu s členom 20.5 začasnega trgovinskega sporazuma, ki veljajo na datum začetka veljavnosti tega sporazuma, uporabljajo do njihovega običajnega prenehanja veljavnosti;
 - (b) se dvostranski zaščitni ukrepi, sprejeti v skladu z oddelkom C poglavja 5 začasnega trgovinskega sporazuma, ki veljajo na datum začetka veljavnosti tega sporazuma, uporabljajo do njihovega običajnega prenehanja veljavnosti;
 - (c) se postopki reševanja sporov, ki so se že začeli v skladu s členom 26.22(1) ali členom 31.5 začasnega trgovinskega sporazuma, nadaljujejo od datuma začetka veljavnosti tega sporazuma do njihovega zaključka, in

(d) zavezujoči izid katerega koli postopka reševanja sporov, ki se je že začel v skladu s členom 26.22(1) ali členom 31.5 začasnega trgovinskega sporazuma, ostane zavezujoč za pogodbenici tudi po datumu začetka veljavnosti tega sporazuma.

9. Pogodbenici ne moreta začeti postopkov reševanja sporov na podlagi tega sporazuma v zvezi z zadevami, ki so predmet končnega poročila senata v skladu s poglavjem 26 ali poglavjem 31 začasnega trgovinskega sporazuma.

10. Prehodna obdobja, ki so v skladu z začasnim trgovinskim sporazumom že v celoti ali delno potekla, se upoštevajo pri izračunu prehodnih obdobj, določenih v enakovrednih določbah tega sporazuma. Taka prehodna obdobja na podlagi tega sporazuma se izračunajo od datuma začetka veljavnosti začasnega trgovinskega sporazuma.

11. Postopkovni roki, ki so v skladu z začasnim trgovinskim sporazumom že v celoti ali delno potekli, se upoštevajo pri izračunu postopkovnih rokov, določenih v enakovrednih določbah tega sporazuma.

12. Sporazum o trgovini z vini iz Priloge V k Sporazumu o pridružitvi (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o vinu) in Sporazum o trgovini z žganimi in aromatiziranimi pijačami iz Priloge VI k Sporazumu o pridružitvi (v nadaljnjem besedilu: Sporazum o žganih pijačah)¹, vključno z vsemi dodatki, sta smiselno vključena v ta sporazum in sta njegov sestavni del ter:

- (a) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na mehanizem za reševanje sporov iz dela IV Sporazuma o pridružitvi in na kodeks ravnanja iz Priloge XVI k Sporazumu o pridružitvi se razumejo kot sklici na mehanizem za reševanje sporov iz poglavja 38 oziroma na kodeks ravnanja iz Priloge 38-B k temu sporazumu;
- (b) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na Skupnost se razumejo kot sklici na pogodbenico EU;
- (c) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na Pridružitveni odbor, ustanovljen s Sporazumom o pridružitvi, se razumejo kot sklici na Skupni odbor, ustanovljen v skladu s členom 40.2 tega sporazuma, ki deluje v trgovinski sestavi;
- (d) sklici v Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah na Prilogo IV Sporazuma o pridružitvi se razumejo kot sklici na poglavje 13 tega sporazuma;

¹ Pojasniti je treba, da sta datum podpisa in datum začetka veljavnosti Sporazuma o vinu in Sporazuma o žganih pijačah enaka datumu podpisa in datumu začetka veljavnosti Sporazuma o pridružitvi.

- (e) treba je pojasniti, da Skupni odbor, ustanovljen s členom 30 Sporazuma o vinu, in Skupni odbor, ustanovljen s členom 17 Sporazuma o žganih pijačah, ostaneta v veljavi in še naprej izvajata naloge iz člena 29 Sporazuma o vinu in člena 16 Sporazuma o žganih pijačah;
- (f) treba je pojasniti, da se člen 41.11(2) tega sporazuma uporablja za Sporazum o vinu in Sporazum o žganih pijačah in
- (g) Sporazum o vinu in Sporazum o žganih pijačah, kakor sta vključena v ta sporazum, se razumeta tako, da vključujeta vse spremembe Sporazuma o vinu in Sporazuma o žganih pijačah, kakor so vključene v začasni trgovinski sporazum.

13. Šteje se, da je Skupni odbor, ustanovljen v skladu s členom 40.2 tega sporazuma, ki deluje v trgovinski sestavi, sprejel vse odločitve, sprejete v zvezi s Sporazumom o vinu ali Sporazumom o žganih pijačah znotraj institucionalnega okvira Sporazuma o pridružitvi, ki veljajo ob začetku veljavnosti tega sporazuma.

14. Pogodbenici lahko z izmenjavo pisem spremenita dodatke k Sporazumu o vinu in Sporazumu o žganih pijačah, kakor so vključeni¹.

¹ Treba je pojasniti, da bo Čile vse spremembe Sporazuma o vinu in Sporazuma o žganih pijačah, kakor sta vključena v ta sporazum, izvedel z *acuerdos de ejecución* (izvršilnimi sporazumi) v skladu s čilsko zakonodajo.

ČLEN 41.8

Priloge, dodatki, protokoli, opombe in sprotne opombe

Priloge, dodatki, protokoli, opombe in sprotne opombe k temu sporazumu so njegov sestavni del.

ČLEN 41.9

Prihodnji pristopi k Evropski uniji

1. Pogodbenica EU uradno obvesti Čile o vsaki zahtevi tretje države za pristop k Evropski uniji.
2. Pogodbenica EU uradno obvesti Čile o datumu podpisa in začetku veljavnosti Pogodbe o pristopu nove države članice k Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: Pogodba o pristopu).
3. Nova država članica pristopi k temu sporazumu v skladu s pogoji, ki jih določi Skupni svet. Ta pristop začne veljati od datuma pristopa nove države članice k Evropski uniji.

4. Ne glede na odstavek 3 tega člena se del III tega sporazuma uporablja med novo državo članico in Čilom od datuma pristopa te nove države članice k Evropski uniji.

5. Za lažje izvajanje odstavka 4 tega člena Skupni odbor v skladu s členom 8.6(1), pododstavek (f), z datumom podpisa pristopne pogodbe prouči morebitne vplive pristopa nove države članice k Evropski uniji na ta sporazum. Skupni svet sprejme odločitev o vseh potrebnih spremembah prilog k temu sporazumu in o vseh drugih potrebnih prilagoditvah, vključno s prehodnimi ukrepi. Vsaka odločitev Skupnega sveta, sprejeta v skladu s tem odstavkom, začne veljati na datum pristopa te nove države članice k Evropski uniji.

ČLEN 41.10

Zasebne pravice

1. Nobena določba tega sporazuma se ne razlaga tako, da osebam neposredno dodeljuje pravice ali nalaga obveznosti, razen pravic ali obveznosti, ki so ustvarjene med pogodbenicama v skladu z mednarodnim javnim pravom, ali da dovoljuje neposredne sklice na ta sporazum v okviru pravnih sistemov pogodbenic.

2. Pogodbenica ne zagotavlja pravice do ukrepanja v skladu s pravom te pogodbenice proti drugi pogodbenici zato, ker ukrep druge pogodbenice ni skladen s tem sporazumom.

ČLEN 41.11

Sklici na zakone in druge sporazume

1. Če ni določeno drugače, se sklici na zakone in druge predpise pogodbenice v tem sporazumu razumejo tako, da ti zakoni in drugi predpisi vključujejo tudi vse njihove spremembe.
2. Če v tem sporazumu ni določeno drugače, se sklici na mednarodne sporazume, delno ali v celoti, ali kadar so ti deloma ali v celoti vključeni v ta sporazum, razumejo tako, da vključujejo tudi vse njihove spremembe ali sporazume, ki nasledijo te mednarodne sporazume, ki začnejo veljati za obe pogodbenici na datum podpisa tega sporazuma ali po njem.
3. V primeru vprašanj pri izvajanju ali uporabi tega sporazuma zaradi morebitne spremembe ali sporazuma, ki ga nasledi, kot je navedeno v odstavku 2, se lahko pogodbenici na zahtevo ene od njiju medsebojno posvetujeta, da bi našli vzajemno zadovoljivo rešitev.

ČLEN 41.12

Trajanje

Ta sporazum velja za nedoločen čas.

ČLEN 41.13

Odpoved sporazuma

Ne glede na člen 41.12 lahko katera koli pogodbenica drugo pogodbenico uradno obvesti, da namerava odpovedati ta sporazum. To uradno obvestilo se pošlje generalnemu sekretarju Sveta Evropske unije, če je naslovljeno na pogodbenico EU, če je naslovljeno na Čile, pa ministrstvu za zunanje zadeve. Odpoved začne veljati šest mesecev po datumu tega uradnega obvestila.

ČLEN 41.14

Verodostojna besedila

Ta sporazum je sestavljen v dveh izvodih v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, italijanskem, irskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem in švedskem jeziku, pri čemer je vsako od teh besedil enako verodostojno.

V POTRDITEV NAVEDENEGA so spodaj podpisani, ki so za to ustrezno pooblašeni, podpisali ta sporazum.

V ..., dne ... leta ...